ГОЛУБ

ЛИСТ ЗА СРПСКУ МЛАДЕЖ СА СЛИКАМА

ЗА 1901. ГОДИНУ.

ГОДИНА ДВАДЕСЕТ И ТРЕЋА.

СА 41 СЛИКОМ.

УРЕДИО ГА:

ЈОВАН БЛАГОЈЕВИЋ,

УЧИТЕЉ СРПСКЕ ВИШЕ ДЕВОЈАЧКЕ ШКОЛЕ У СОМБОРУ.

СОМБОР.

ИЗДАЊЕ КЊИЖАРНИЦЕ МИЛИВОЈА КАРАКАШЕВИЋА.

1901.

1058
7285
INV BR
BRAĐSKA BIBLIOTEKA
SOMBOR
E 7/1901

Где је што?

I. Песме.

		Стр.
1.	Инат од Чика-Јове	1
2	Не мери се човек од З. Новаковића	4
3.	Рад од Јан. Николића	7
4.	Весело друштво са сл. од тета-Даре	9
5.	Пси од Јан. Николића	10
6.	Народна мудрост из „Народног Блага“	17
7.	Чика-Васи од В. Гаговића	20
8.	Зима од В. Гаговића	23
9.	Мали браца-Мија са сл. од Тета-Даре	25
10.	Не предај се од Марије	27
11.	Право пријатељство од Чика-Васе	33
12.	Паји, буји са сл. од Чика-Васе	40
13.	На нову годину од И. Митровића	42
14.	Мати од Миладина К. Николића	45
15.	Мило Српче моје од Чика-Васе	49
16.	Моје село	52
17.	Што ће бити мајстор са сл. од Ч-Васе	60
18.	Народна мудрост из „Народног Блага“	65
19.	Ђачка благодарност од М. Јововића	67
20.	Нарицање за † Ђуром Радичевићем са сл. од Савете Маркушевић	68
21.	Хај радости са сл. од Чика-Васе	73
22.	Записи од Ђ. Ненадовића	81
23.	Знате л' децо од Чика-Васе	85
24.	Шуми у зиму од П. Ковачевића	90
25.	Братски поздрав Филипу Радичевићу од В. Гаговића	91
26.	Отац од Миладина Николића	93
27.	Записи од Љ. Ненадовића	97
28.	На велики петак од Зор. Новаковић	98
29.	Христос васкресе од П. Ковачевић	100
30.	Васкрс од Чика-Васе	103
31.	Три споменка дру Светозару Милетићу од Миладина Николића	106
32.	Записи од Љ. Ненадовића	113
33.	При обранку пролећа од И. Митровића	117
34.	Из постеље своје	119
35.	Српска мајка од Дамјанка	121
36.	Записи од Љ. Ненадовића	129
37.	Пролеће од Дамјанкв	134
38.	† Војвода Марко Миљанов од Секуле Дрљевића	135
39.	Узми зека са сл. од Чика-Васе	140
40.	Записи од Љубе Ненадовића	145
41.	Србин од М. Јововића	146
42.	Покварен концерт од Чика-Васе	151
43.	Месец мој од Дамјанка	153
44.	Записи од Љ. Ненадовића	161
45.	Ласти од З. Новаковића	172
46.	Жеља од Дамјанка	174
47.	Божји дар од В. Гаговића	176
48	Не стидим се од М. Јововића	178
49	Мали орачи од поп-Риста	182
50	Заробљеник од Д. Данића	183
51.	У младости од Марије	193
52.	Волим од Н. Ђ. Вучетића	198
53.	Поздрав с Цетиња Бранку Радичевићу од Филипа Радичевића	199
54.	Хајд на ноге од Ис. Митровића	201
55.	Благо оном од Крајишника	209
56.	Ја сам Српче од Ђ. Драговића	214
57.	Без мајке од М. Павићевића	216
58.	Зашто бих се сужњем звао од Мил. Јововића	218
59	Царић од Јан. Николића	221
60	Благо оном од Крајишника	225
61.	Реч утехе Чика-Јови З. од Ч.-Васе	229
62.	Сјенокос од поп-Риста	232
63.	Чика-Васи од В. Гаговића	234
64.	Црној Гори од П. Ковачевића	235
65	Вече од Бр. Цветковића	237
66.	Зрнца из Горског Вијенца	241
67.	Чика-Васи од Бор. Ценића	247
68.	Дура са сл. од Чика-Васе	249
69.	Просијак од Миладина	249
70.	Књига од М. Јововића	257
71.	Та волим те, мили роде од С. Фртунића	261
72	Млада пјаница од М. Павићевића	263
73.	Гегните ближе са сл. од Чика-Васе	265
74.	Прођоше нам од Т. Вишњића	266
75.	Оче наш од Ј. Николића	268
76.	Опомена за живот од М. Јововића	273
77.	Три заборавка од Расинског	278
78.	Косовски наук од Крајишника	279
79.	Свадили се па се помирили од поп-Риста	280
80.	Ори ми се од И. Митровића	282
81.	Поређење од М. Јововића	289
82.	„Голубу“ од Дамјанка	292
83.	Мајци од М. Јововића	295
84.	У недоумици са сл. од Чика-Васе	297
85.	Пред зору од М. Павићевића	298
86.	Нестало суза од Ј. Николића	299

Стр.

87. Молитва, од Вишњића 299
88. Два славуја, од Фртунића 300
89. Чежња за славом, од М. Јовановића . 305
90. Ево снега, од Ис. Митровића . . 307
91. На божић, од Ј. М. Уд. 308

II. Приповетке.

1. У поларном крају, испричао Милан Т. Бањанин 4. 18. 37. 50
2. Мудре изреке, превео Давид Гринфелд 10
3. Што Бог даде, то је добро промишљено, од Д. Милошевића 23
4. Крај пећи, од Бр. Цветковића . . 26
5. Спаситељка, превео Д. Милошевић . 27
6. Не иди сам у млин, ако си празноверан, од Рисовчанина 58
7. Злоба једе душу, као рђа гвожђе, од Ј. Удицкога 70
8. Ђак, од Р. Тасића 74. 85
9. Два витеза, прерадио Милан Т. Бањанин 82. 100. 114
10. Ускрс, од М. Вучковића 98
11. И још нешто о празновјерју, од Рисовчанина 107
12. Доњо-Поплатски учитељ прича о љубици и мирисаву уљу, од Сп. Ђурића 117
13. Радиши Бог помаже, препричао Обоћанин 130. 148
14. Очева амајлија, од Велизара Нинчића 138
15. Избегнута опасност, од Јов. Удицког 153
16. Трпен спасен од Душана Ђурића . 162
17. Добри другови, приповеда М. Шутвић 173
18. Доњо-Поплатски учитељ прича о ружи и сирћету, од Сп Ђурића . 175
19. Сретни соверин, с енглеског превела Милена Грбић 194. 210. 226. 244. . . . . 258. 274. 290
20. Божја казна, историјска приповетка, испричао Бр. Цветковић 214
21. Мале приповетке с енглеског: 1. Лорд Нелсон; 2. Богата госпођа и млинар, превела Милена Грбић . . 219
22. Мом сину, од Ст. Влајковића . . 230
23. Храбри барјактар, од М. Вучковића 235
24. Јабука, од Р. Тасића 250
25. Јесење причице, од Миладина Н. Расинског 252
26. Брката жена, од Р. Тасића . . . 262
27. Хоп у воду, од Рисовчанина . . 266
28. Моји добротвори, од Р. М Тасића . 282
29. Утеха, од Р. Тасића 292
30. Херцеговка-момак, од Дан. Шотре 296
31. Гуске, од Р. Тасића 298
32. Кратке приче: 1. Дјетиња љубав; 2. Како су основани Карлови Вари 300
33. Божић, од Спасоја Ђурића . . . 306

Стр.

III. Поуке

из повеснице, земљописа, природних наука, и т. д.

1. Јован Рајић, са сл. 2
2. Снежни пантер и поларни зец, са сл. 7
3. Народ дугачких ноката, са сл. . . 11
4. О срећи, приповеда катихета: Обрад Давидовић: 20. 44. 53. 66
5. Котор, са сл. 24
6. Др. Свет. Милетић, са сл. . . . 34
7. Шамани, цртица из народописа са сл. 41
8. Путнички соко и луња, са сл. . . 56
9. Морски лав, са сл. 71
10. Кинеско позориште, са сл. . . . 89
11. Сенице, са сл. 103
12. Кактус-биљке сл. сл. 120
13. Нов сисавац: торбар-кртина, са сл. 122
14. Евгеније Летица митрополит Бањалучки са сл. 136
15. Марко Куртије, са сл. 146
16. Лама и Гванако, са сл. 152
17. О милостивима, цртица из св. писма са сл. 170
18. Јаков Грим, знаменити Немац пријатељ српски, са сл. 177
19. Патуљци 179
20. Кристали и кристалисање, са сл. . 181
21. Сличице из јужне Америке, са 2 сл. 196
22. Муволовка, са сл. 200
23. Каферски биволи, са сл. 217
24. Гушчарица, са сл. 220
25. Лав Толстој или како се постаје ваљан књижевник, са сл. 233
26. Песар П. Петровић Његош, у славу 50-годишњице од смрти му, са сл. 242
27. Нови двор српског владике у Нов. Саду, са сл. 264
28. Не једите месо од прекланог живинчета 279
29. Жутовољке, са сл. 281
30. Брдо Дајбабе у Зети и новоподигнута свето-успенска обитељ у дајбапској гори, од Нешо Станића са 2 сл. . 308

IV. Сваштице.

1. У 1. бр. „Голуба“: Удаљеност сунца од земље 14
2. У 2. бр: Ваља ли јести врела јела? 30
3. У 4. бр.: Како се ваља чувати од јектичавих, да не ухватимо јектику? 62
4. У 5. бр.: Како се може од јектике излечити? 78
5. У 6. бр.: Животињске борбе. Борба гускова. Борба камила. Борба скакаваца 94
6. У 9. бр.: Шта све прима желудац? 142
7. У 10. бр.: Да очистиш ствари од стеорина и воска. Највећа топлота и највећа хладноћа 156

Стр.

8. У 11. и 12. бр.: Како ћеш се излечити од шуге? Посетнице или визит-карте Коприва као лек. . . 187

V. Разно.

1. **Гласник:** новости у сваком броју .
2. **Голубов писмоноша:** у сваком броју
3. **Нове књиге и листови:** скоро у сваком броју . . . . . .
4. **Ускршња песма** на црквено-словенском језику са сл. 105
5. **Задаци:** коњички скокови и ребуси, загонетке, рачунски задаци скоро у у сваком броју . . . . . .
6. **Решења:** у сваком броју осим првога
7. **Оглас** књижарнице Мил. Каракашевића на странама . . . 191. и 192
8. **Позив** на претплату: у првом и последњем броју на странама 16. и 316

Шт Ф. Битермана и сина у Сомбору.

SRPSKA BIBLIOTEKA 1859 SOMBOR

У СОМБОРУ, 1. ЈАНУАРА 1901.

ЈОВАН РАЈИЋ

архимандрит и славан књижевник српски.

Вредно је, да се сетимо једнога Србина, који је пример уредности, вредноће и скромности, а то је *Јован Рајић* архимандрит и књижевник српски, коме се ове године навршује равно 100 година, откако се преселио у вечност и отишао Богу на истину.

Јован Рајић се родио у Сремским Карловцима 1726. год. Отац му Раја је рођен у Видину, у садашњој Бугарској, па је отуда од зла турскога побегао у Срем. Карловце, где му се родио честити син Јован, па је ту и основну школу свршио. Гимназију је учио у Коморану и Шопрону, јер онда још није било српске гимназије нигде. Пошто су му пак родитељи били сиромашни, то се Јован Рајић школовао сâм служећи другом и учећи туђу децу, па је од те заслуге издржавао се и куповао потребне књиге.

Рајић је желео да буде свештеник, али како онда није било српске богословије, то он оде у Русију и тамо у Кијеву и у Москви изучи свештеничке науке. Но како је сиромах био, он је чак у Русију пешке отишао и тамо врло добро изучи богословске науке па онда дође натраг, надајући се, да ће га овде као учена човека једва дочекати. Али се преварио у нади, свет му је пакостио па га и прогонио, зато се он опет врати у Русију, где му се пробуди жеља у срцу, да напише српску историју, како би показао народу српском, кога је рода и колена, каква му је била прошлост, па да га научи љубити и поштовати своје. Да би пак тај посао могао свршити како ваља, ваљало му је ићи у свету Гору, и он и оде тамо; али су му и тамо много сметали; но то њега не збуни, он тамо ипак изнађе и дозна најпотребније ствари па се врати кући у Срем. Карловце. Ту постане учитељем у оној истој школи, у којој се некад и сâм учио, али у тој школи не остане дуго. него оде у Темишвар. куда га је позвао владика српски Вићентије Вадак, да учи младиће свештеничком чину. Отуда га позове Бачки владика Мојсије Путник у Нови Сад, где настави учење младића, који су после били чувени свештеници српски са своје учености и примерног владања.

Године 1772. Рајић се покалуђери и још исте године га владика Путник произведе за архимандрита и постави за старешину манастира Ковиља у Бачкој. У том манастиру је провео 30 година и у њему дочекао много злобе, али га то ипак није одвратило, да се не моли Богу и ревносно ради на књижевном пољу. Са велике учености своје, он је изишао у народу толико на глас, да су му петнаест пута нудили да буде владика, а он је увек те понуде одбио, јер се волео у тишини Богу молити и писати добре књиге, него ли владика бити. Колико је пак он вредан био, види се из тога, што је по 16—17 часова на дан проводио у послу. У Сремским Карловцима у патријаршијској књижници и данас се чувају дебеле књиге, које је он својом руком написао, и то тако чисто и марљиво, да се лепоти рукописа не можеш доста надивити.

Он је писао многа дела, али му је најглавније дело: „Историја славенских народа а нарочито Бугара, Хрвата и Срба,“ која је изишла у четири велике књиге. За то дело га је наградила руска царица Катарина II. са златном колајном и 100 дуката. За друго једно дело добио је од аустријског цара Леополда златан крст о двоструком ланцу. Писао је и спев „Бој

Змаја са орлови,“ у коме прича последњи рат Аустрије са Турском, а написао је и први „Катихизис“ српски и многе друге ствари. Он је у оно време важио као најученији Србин и био је на далеко чувен.

У оно време нису српски књижевници писали српске књиге чистим српским језиком него су писали рускославенским, што су могли само учени

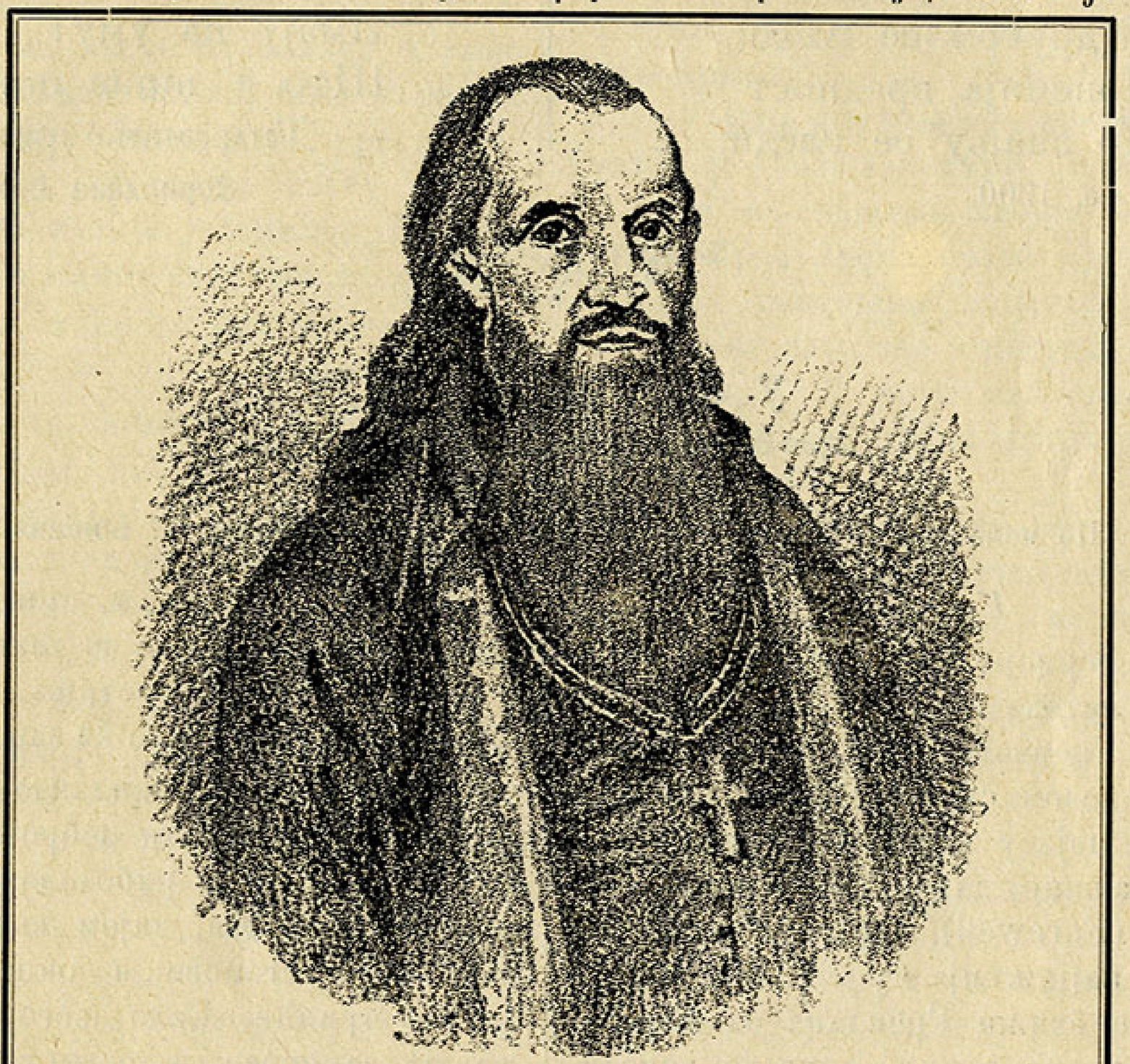

ЈОВАН РАЈИЋ,
архимандрит и славан књижевник српски.

људи разумети. На тим путем је ударио и наш Јован Рајић, и зато се његова дела сада не читају радо и ако је он први написао потпуну историју словенских народа па и српскога, чега ради се и зове отац повеснице српске.

Но и ако му се дела сад не читају радо због старинског језика, ипак Јован Рајић остаје узор човек српски, који треба да служи за пример омладини српској, како треба бити усталац у раду, како треба бити вредан, уредан, у послу истрајан, а у животу толико скроман, да се и на понуде од 15 пута, није хтео примити, да буде владика: већма је волео радити за народ него господовати, па зато је и оставио славно и бесмртно име, које српски народ никад заборовити не ће.

Јован Рајић је преминуо у манастиру Ковиљу 1801. године. На дан у очи смрти своје, када је зазвонило на вечерње, устао је из болесничке постеље, умио се и обукао чисто, дао унети свеће у своју ћелију и ту је сâм себи очитао опело, а по том онако обучен легао у постељу и ујутру умро у 75. години плодовита живота и предат матери земљи у манастиру Ковиљу. Тамо му је подигнут и леп споменик, који сваком казује, да ту почивају кости вреднога, ученога и скромнога Јована Рајића, коме нека је слава свагда и до века!

НЕ МЕРИ СЕ ЧОВЕК...

Не мери се човек
По богатству, благу,
Не мери се мером,
Што дужину каже,
Јер у том не лежи
Кол'ко који вреди,
Већ човечја цена
У другом се гледи:
Човечија вредност
По знању се гледи,
Кол'ко који знаде
Толико и вреди! —
А што поношљивци
Некоји се граде,
Тиме показују:
Колико ко знаде,
Стог' нек' поношљивци
Имају на уму:
Што с' више поносе,
— Тим мање разуму!

Панчево, 1900.

Зорислава Ј. Новаковић.

У ПОЛАРНОМ КРАЈУ.

— Догађаји са далеког севера. —

(A. B. St.)

По немачком одраслијој срп. младежи испричао: **Милан Т. Бошанин.**

Гренлад.

На северној Америци на североистоку налази се велико острво Гренланд, које је данас већим делом својина Данске. Лежи у студеном појасу и простире се на север до даљине данас још незнане. *Рт Фаруел* (Farewell), под 60° северне ширине, најјужнија му је тачка. Исланђанима је ближи Гренланд од Европе. Ова пространа земља, скуп је неколиких острва, поизраздвајаних међу собом дубокнм фјордовима, али која су дебелом кором леденом претрпана и у једноставну целину састављена. На јужној и источној страни клизе полагано према мору огромни ледењаци, од којих се, кад доспију у фјордове и наднесу над море, због тежине, одлама и у море пада огромно комаће, којим је јужна и осточна страна окићена. Због тога и јесу ове обале неприступне. Морске струје прихваћају ово ледено комаће и односе их подалеко на југ као ледене брегове.

Клима је овде и сувише оштра. Осим кржљаве брезе и лишаја, готово и нема другог растиња. Станишта људска налазе се само на западној обали.

Становници Гренланда већином су Ескими, омалени али доброћудни људи. Баве се ловом и риболовом. Нарочито лове морског пса, чијом кожом покривају своје станове и опшивају своје лагане чуниће. Сало његово употребљавају за огрев и осветљење. Народ је овај на врло ниском степену просвете. Узрок томе је незгодзн географски положај Гренландов. У најновије време путују тамо мисионари и обраћају овај народ у Хришћанство.

Близу 60° северне ширине лежи једна Данска насеобина, која се зове *Јулианхаб*. Ова насеобина лежи на истом географском степену, на ком леже и северни европски градови Кристијанија и Петроград. Најсевернија насеобина у Гренланду јесте *Упернивик*, који лежи још севернније од најсевернијег европског града Хамерфеста.

Бунтовници на броду.

Кроз Бафинов залив, не далеко од западне обале Гренланда, пловио је према југу један рибом натоварен енглески брод, који се звао „Норт“.

Море беше мирно. По небу се мало по мало почели ваљати сиви облаци, који предсказиваху непогоду. На броду раде морнари ћутећи своје послове, а крманош Стефенс — неки дугалија — седи на крми, звера по заливу и само по који зловољан поглед баци горе на мост капетанов. Заповедник брода, капетан Бургас, стоји на мосту и разговара се са својом јединицом ћерком Викторијом и једним старијим морнаром.

— Оче, хоће ли још Мастер Блак ловити рибу? — упита Викторија

— Не ће, чедо моје! Сад више не смемо брод нипошто заустављати, јер ево непогода нам се приближује. Лако могу сада навалити ледене санте и овде нас на отвореном мору затворити; онда би морали овде презимити и причекати, док се лед не отопи.

— Сачувај нас Боже само од тога! И онако смо требали неколико дана раније кренути кући. Само ако се ви Блаче не ћете више задржавати с вашим риболовом, моћи ћемо на време све ово избећи.

— Не бој се Викторија, не ћу — рече онај морнар, који се разговараше на мосту с капетаном. — Све да нам и не прети опасност од непогоде, не треба нам више ловити рибе већ и стога, што су нам доле у лађи сва бурад пуна рибијом масти; а лађа нам је и препуна рибом и рибијим костима. Баш се радујем што нам је данас био обилат риболов. Нисам у животу свом запамтио овакав лов, какав је данас био. Само овај данашњи лов моћи ће ме одвратити, да на повратку оставим ког кита на миру.

— Право велиш Влаче, — рече му капетан смешећи. — Сад можеш без бриге оставити на миру твоје остве. Доста си их забадао у китова леђа!

— И јесам! Само овог лета сам уловио тридесет и шест!

— Заиста и јеси ловац, да ти треба пара тражити!

Морнари, којих је било око двадесет, почеше се сад живље комешати по крову. Крманош, који је непрестано пратио ово троје својим зловољним погледом, одмах примети ово комешање и промрља:

— Охо, другови већ почињу, дакле куцно је час капетану Бургасу! — То рече и снажним својим мишицама управи брод према обали.

Ово комешање капетан примети, па прекине разговор и погледа по крову на морнаре. У исти мах спази, да је брод управљен према обали и повиче заповеднички:

— Крманошу, управи на десно, па онда управљај струјом ветра! А ви одлазите сваки на своје место и радите свој посао!

Крманош као да није ни чуо заповест капетанову, управљао је опет брод према острву; а и морнари отказаше послушност.

Капетан виде, да нико не мари за његове заповести и да их нико не слуша. Сав ускипи од гњева, извади из шпага свој револвер, напери га на гомилу морнара и поново им заповеди:

— Још једаред вам заповедам, да ме послушате, иначе ћу вас строго казнити!

— Ха, ха, ха...! — поче му се подругљиво смејати, а неки опет ражљућени повикаше:

— Доле с њим!... У море!...

У тај мах сви бунтовници дигну своје ножеве и револвере у вис; а крманош зграби пушку, која близу њега приправљена лежаше, напери је на заплашену Викторију и продера се:

— Само ако се макнеш капетане, сместа ћу ти убити кћерку!

Капетан пребледе. Пренерази се кад виде, шта се ово сада с њим збива. У њему, као да не беше више ни капи крви. И досад је био његов живот више пута у опасности, али сад виде, да је у опасности и живот његове јединице, одважне морнарке, која га је више пута верно пратила на толике тешке и опасне експедиције. Шта је друго знао радити, већ — покорити се.

Блак кад виде шта се догађа, ражљути се, напери и он свој револвер на побуњене морнаре, али га капетан уздржи и замоли да револвер метне у шпаг, што овај и учини.

— Шта вам је сада? Шта сте наумили? Зар немате душе и срца спрам моје невине ћерке? Она вам бар није ништа учинила — —

Капетан још није ни довршио своје речи, а побуњени морнари, са револверима и ножевима у руци, почеше се већ пењати уза степенице на мост. И сам крманош Стефенс предавши крмило једном своме другу, упути се с пушком према мосту.

Капетан их поново опомене:

— Опомињем вас, да добро размислите шта чините! Знате добро, да се сваки онај морнар, који дигне руку на свога капетана — по морнарском закону — казни смрћу.!

— Није нужно капетане, да нам сад овде читаш морнарске законе — одврати Стефенс љутито. — Ја их добро знам, исто тако као што их и ти знаш! У овоме крају нема суда за нас и ми ћемо радити оно, што смо наумили. Не ћемо више да трпимо твоје, сувише строге законе, којима си нам и нашу најмању слободу укратио. Од овога часа биће ја на „Норту“ заповедник, а место мене биће крманош мој друг Патрик!

— Живео капетан Стефенс! — Живео крманош Патрик! — загрмеше бунтовници, — машући својим оружјем по ваздуху, а некоји од њих, у славу новога избора, испалише по који метак.

Сад се Стефенс попне и на мост, напери пушку на капетана и заповеди му, да преда оружје.

Капетан се хтеде још противити, али кад му овај попрети, да ће Викторију бацити у море, а њега и Блака убити — покори се сили и преда свој мач и остало оружје.

Морнари захтеваху и од Блака да им и он преда оружје, али овај место да се покори, продера се на њих:

— Шта сте наумили зликовци једни? Ваљда хоћете разоружане да нас мрцварите?

— Шијући ћу ти завртнути! — попрети му Стефенс, — ето шта ћу! Али ти нам ништа не вредиш! Тебе се не бојимо ни најмање! А шта смо наумили, сад ћеш видети!

Стефенс заповеди и десет наоружаних морнара све троје их опколе. „Норт“ се све више приближавао обали. Капетан Бургас и његова кћи беху мирни и предали су се својој судбини; али Блак се још није могао да умири. Беше љут као рис и непрестано ходаше по крову тамо амо псујући и грдећи своје стражаре. Морнари му попрете да ће га везати ако се не умири; и он увиде да му овде ништа не помаже — те се смири.

Не далеко од обале пристане брод и на заповест Стефенсонову, укрцају их све троје у један чамац и за час их избаце на обалу.

(Наставиће се.)

РАД.

Који не зна увредит' ни малога мрава,
А поштује свачија као своја права,
Не лењује, већ весо и с поносом ради, —
Тај је срећан довека, не боји се глади.

Ко никад не завиди оном што благује,
Тај у оном што има у срећи царује.
Један богат а други убоги сирома',
Ал' у раду увек је добро обадвома.

Један народ никада опстати не може,
Где људи у нераду међ' собом се гложе.
Свет корача у раду, рад је савршенство,
У раду је благодат, срећа и блаженство.

Осветштена ј' истина, то је добро знано,
У народу дубоко ј' благо закопано.
Лењивац у народу труло семе сади,
И најзад ће, верујте, умрети од глади.

Јан. Николић.

СНЕЖНИ ПАНТЕР И ПОЛАРНИ ЗЕЦ.

Слика из природописа.

Пантери су лепе шарене животиње, које су по изгледу и склопу тела свога сродне са нашим мачкама, као и лавови, јагуари, тигрови и леопарди. Ове пак животиње обично живе само у топлим пределима, пошто зиму не могу да поднесу. То ми знамо и по мачкама пашим, које се зими непрестано врзу око врућих пећи и на врућим пећима леже, а лети на најјачој припеци сунчаној се сунчају. Но ево једне од тих животиња, која и у хладним и зимовитим пределима живи, а то је један пантер који се тога ради зове *снежни пантер*, а зову га иначе и *ирбис*. Већ одело његово казује, да је за зимске пределе опредељен, јер му је длака са свију страна дуга и густа. Основна боја му је беличасто-сива па се прелива у отворено жућкасту. По њему су црне пеге, које су на глави ситне, на врату веће и прстенасте а по трупу су опет ситне и по среди загасите, црне.

Снежни пантер живи у средњој Азији па све на више чак до Сибирије. Налазе га на извору реке Јенисеја и око Бајкалског језера, чешће у Тибету, па и на обалама Перзијског залива. Ноге су му витке а реп дуг и доста дебео. У величини буде по 2½ метра дуг са репом, а сам реп му буде по 90 центиметара. Снежни пантер се радо пентра на дрвета па са висине као рис напада на плен свој, а уме подмукло да вреба поларног зеца као

оно мачка миша. У оним крајевима живи дакле и поларни зец, који и на алпима живи и који има ту особину, да своју мрку одећу, кад се већ зима приближује, кад снегови поља покривају, претвара у белу тако, да му нај-

СНЕЖНИ ПАНТЕР ИЛИ ИРБИС И ПОЛАРНИ ЗЕЦ.

да своју длаку мења према земљи, у којој се нађе. У зимско доба овај зец добије белу длаку као снег, и то тако, пре побеле ноге и трбух, а напослетку леђа. По посматрању једног чувеног природњака ова промена почиње на

зецу почетком месеца Октобра, и већ Новембра месеца буде зец готово сав сасвим бео. Та бела одећа му је зато, да га његови непријатељи не виде на снегу лако, јер снег бео, он бео, па се не види. То му је дакле штит и заклон од опасних непријатеља, па и од крволочног снежног пантера или ирбиса, којему је поларни зец врло мила печеница. Иначе је поларни зец нешто мањи од нашега пољскога зеца, који нам је всома често пред очима.

ВЕСЕЛО ДРУШТВО.

Скупило се ево,
Друштво сретних дана
Ево их је пуно —
Малих малишана.

Знате л' ко је онај
Највећи међ' свима
— То је ваљан дечко —
То је мали Сима.

Сиграли се „жмуре“
И „шапца“ и „вије“ —
Скакутања, трке,
Још им доста није.

Но да се одморе
— Позвала их сека —
На ће сви добити
За ужину млека.

Он се с њима сигра
Увек после школе,
А зато што ј' добар
Све га друштво воле.

Весела је, ова
Дружиница мала,
Свакоме је лице
Радост обасјала.

Сваки, кад из шоље.
Примакне да пије,
Добро ће да пази,
Да се не полије!

Нит' ће заборавит'
Лепо рећи: хвала!
Домаћици што им
Ту ужину дала.

Тета Дара.

МУДРЕ ИЗРЕКЕ.

Неки краљ позове шест најмудријих људи своје краљевине к себи и рече, да сваки једно питање стави, а други да одговара и који буде најбоље на питања одговарао, тога ће богато наградити.

Први од њих запита: „Шта је теже од земље?“ Други одговори: „Човечија пакост је тежа од земље“. „Не“, рече трећи, „човечија пакост није најтеже него Божји гњев је теже сносити“.

Други питаше: „Шта је најбоље на свијету?“ Трећи одговори: „Добра пријатеља имати“. „Не“, рече четврти, „добру савјест имати, то је још боље“.

Трећи запита: „Ко је најмудрији?“ Четврти одговори: „Онај, који је највише књига проучио“. „Не“, рече пети, „него онај, који је само две књиге проучио и то: свето писмо и књигу природе.

Четврти запита: „Ко је најбогатији?“ Пети одговори: „Наравно онај, који највише новаца има“. „Не“, рече шести, „већ онај је најбогатији, који је са малим задовољан“.

Пети запита: „Шта је највећа част?“ Шести одговори: „Храбар војник и учен човјек бити, то је највећа част“. „Не“, рече први: „него побожност и понизност, то је још веће“.

Шести запита: „Шта је највећа умјетност?“ Први одговори: „Свијетом управљати“. „Не“, рече други, „него, сам собом управљати је теже“.

Краљ их редом похвали а другом рече, да је права истина, најтеже сам собом управљати и све их милостиво отпусти а другог краљевски обдари.

У Бијељини.

Превео с немачког: **Давид Гринфелд.**

ПСИ.

Не обзири се много на лавеж оних паса,
Што за тобом трче и лају;
Али се чувај од оних што те мучки прате,
Јер они тек зло уједају.

У животу ти ћеш често на ове наићи,
На сваком кораку њих има;
Па ако не будеш смотрен, и не знаш се наћи,
Страдаћеш међ' тим опаким псима.

Јан. Николић.

НАРОД ДУГАЧКИХ НОКАТА.

Слика из народописа.

Кад се код нас за некога вели, да је дугих ноката, то значи, да хоће радо да украде. Но ево има народа у свету, који у дугим ноктима гледе одликовање и особито господство. Тако у Источној Индији и то у оном делу што се зове Стражња Индија, (у Азији) има држава *Анам*, која сада стоји под заштитом Француске. Та држава Анам има 6 милијуна становника. Народ у Анаму као и други суседни му народи све више примају кинеску просвету, науку и начин живота; само што још једнако не могу да стигну Кинезе у окретности и у трговачким пословима. Они, што добро познају Анамите, народ из Анама, описују их као народ, који је телесно слабо развијен, да је веома ружан, нечист, лен; уз то су још мекушци, а у гњеву свирепи, Но имају Анамити и лепих особина. Наиме причају о њима да лако схваћају, увреде лако и брзо заборавља и праште; у несрећним случајевима и у болестима је врло трпељив, према сиромасима милостив и дарежљив. Врло је умерен у јелу. Пиринач и чај (теј) су њихова главна

РУКА ОТМЕНА ЧОВЕКА У АНАМУ.

храна. Одело им врло наличи на енглеско, само што они не носе на глави ни шешира ни капе, него обмотавају главу као Турци турбаном. Особито им је обичај пуштати нокте да расту што више могу, те изгледају као канџе у птицâ. Што је ко отменији и господскији, тим су му дужи нокти, па се по дужини ноката познаје господство и отменост. Таку једну „отмену“ и „господску“ руку показује и приложена слика. Такова рука са дугим ноктима не само да је чудновата и смешна, него се таковим рукама не може ништа ни радити и људи са дугим ноктима „госцода“ њихова, морају да имају увек слуге око себе, да их служе и дворе, кад им што устреба. Дуги нокти показују дакле код Анамита и богатство и зато им јесу дуги нокти, јер у Анаму, као и у још неким земљама, сматрају, да је то слава и част, ако ништа не мора радити и њихова отменост почиње онде, где руке нису руке за посао, него неки непотребни висуљци на телу као оно обоцн или минђуше у ушима.

Ето дакле, на лепом Божјем свету, има и таког народа, па нек и то знамо.

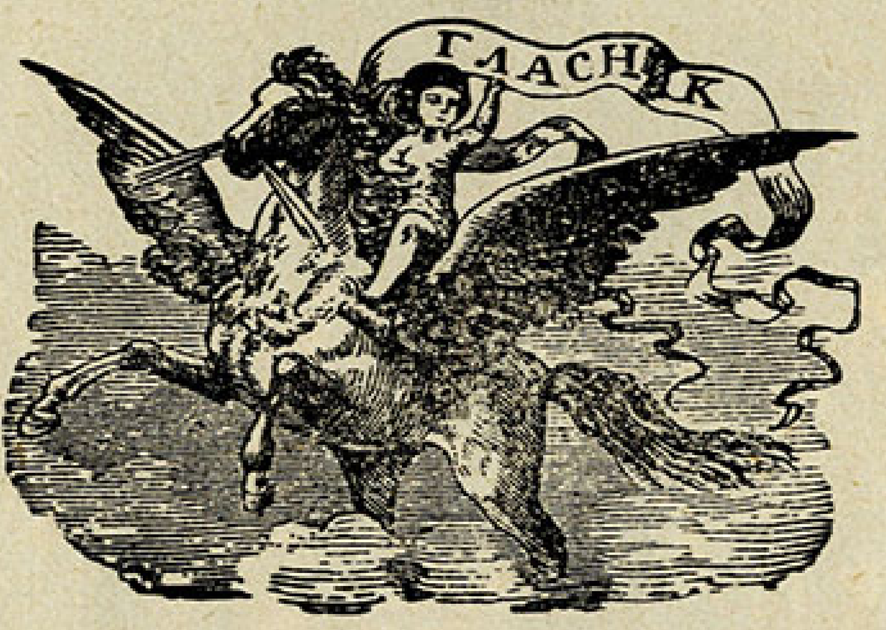

— **Двадесети век.** У животу народа рачуна се сто година у један *век*, што се иначе и *столеће* зове. Са свршетком 1900. године по хришћанском рачуну навршило се 19 стотина година од рођења Христа Спаситеља, а то је 19 векова или 19 столећа; са годином пак, у коју ево сад у име Божије ступамо, почиње *двадесети век* или наступа *двадесето столеће*. Прећашњи век, који смо у очи нове године завршили и који је започео 1801. године, зове се деветнаести век или деветнаесто столеће. Тај век је врло напредан век, јер је свет у њему силно напредовао. У њему су постали пароброди и железнице, брзојави и телефони; разне вештине и науке су силно одскочиле, и обично се вели, да је то најнапреднији век од свију осталих векова. Он је по том положио чврст темељ за напредовање двадесетом веку, који данашњим даном почињемо и свет се нада, да ће двадесети век бити још напреднији, јер је лако напредовати кад се добар темељ добије, баш као оно човек што се лако богати, када има који стотинак јутара земље, јер тада имање само расте, само је до првих сто јутара или до првих 100,000 круна тешко доћи а после већ иде лако. — И српски народ је у 19. веку лепо напредовао; у њему је и Србија извојевала себи слободу и постала краљевина, Црна Гора се двоструко увећала, а и сав остали српски народ је у свему добро напредовао, па се надамо, да ће на таком темељу Српство у 20. веку постићи оно, за чим одавна жуди, за то се сви топло Богу молимо, а Бог је добар, милостив и праведан па ће и услишати молитву многонапаћеног српског народа. У то име и са таким надама и „Голуб“ ступа у 20. век те кличе, нека нам двадесети век буде срећан и благословен, да Бог дâ!

— **Нова митрополија у Босни.** У Босни и Херцеговини било је до сад 3 митрополије: Сарајевска, Доњо-Тузланска и Мостарска, а то је мало за онај народ. Зато је заснована још једна митрополија и то Бањалучка, тако названа по том, што нови митрополит има седети у Бањалуци, после Сарајева највећој Босанској вароши. За новога митрополита у Бањалуци постављен је г. *Евгеније Летица* архимандрит манастира Светог Ђурђа код

Темишвара, који је у недељу 17. Дец. 1900. год. у Бањалуци посвећен за митрополита и примио управу нове митрополије у своје руке, и то је најновија тековина народа српског у Босни, са којом ступа у двадесети век. Нови митрополит г. Евгеније Летица је рођен у Плашком 1858. год. те му је сада истои 42 године дакле у најбољој људској снази, када може највише радити и урадити, па нека му је рад по народ српски у оном крају срећан и благословен!

— **Руде у Црној Гори.** Црна Гора је земља бреговита а из брегова се, као што је познато не вади само разно камење, него и разне руде као што су: гвожђе, злато, сребро, олово и многе друге. Но од свега тога у Црној Гори до сад ништа није било; покушавало се тражити, али се ништа није нашло. Али у најновије време и у том се успело. Једно друштво је добило дозволу, да проучава брегове Црногорске и тражи у њима руда и као што сад отуда јављају, покушај је срећно испао за руком, јер је то друштво у Црмници нашло богату руду гвожђа и велику количину манганеза. Положај ове руде је близу приморске вароши Бара и тиме добива већу важност, јер ће се моћи лако однети у Бар на лађе оно, што из земље изваде па оданде разнети по свету и примати за то лепе новце, чиме ће Црна Гора лепо напредовати. И ето то ће бити прва нова и богата тековина црногорска у новодвадесетом веку. Дао би Бог да вадећи тамо гвожђе нађу и сребра и злата, па онда благо Црној Гори, што јој сав српски народ искрено од Бога жели и моли.

— **Зима.** Овогодишња зима је почела веома благо и за дуго није било ни мало зиме него време готово као у пролеће и неки су већ предсказивали, да ће цела овогодишња зима блага и мекана бити. Али гле, на једанпут се промену све. После Материца завлада студен, одмах за тим дође и обилан снег, те нам и Божић дође на белом коњу, а тиме је тај мили празник још милији дошао. Зима је толико јака, да је по неки дан износила и 15—16 степени, а то је за наше пределе баш јака зима, и тиме се доказало, да курјаци нису појели овогодишњу зиму.

— **Добротвори.** За добротвора Српске Књижевне Задруге уписао се: 1. г. Стеван Карамата, тајник Српске Банке у Загребу уплатив цео добротворски улог од К. 150 и 2. Српско академичко друштво „Србадија“ у Грацу уплатив прву рату од К. 50. Српска Књижевна Задруга пружа својим члановима најмање 6 тврдо укоричених књига сваке године. До сада је издала осам кола са 57 књига, а то је за 7 година по 7 књига и за 1 годину 8 књига (VI. коло). Чланови задругини деле се на добротворе, оснивaче и улагаче. *Добротвори* плаћају једанпут за увек К. 150, а могу тај улог уплатити и у три године, плативши сваке године К. 50; *оснивачи* плаћају К 10 кроз двадесет година, а после двадесет година плаћања постају добротвори те и на даље књиге добивају, за које више не уплаћују; и *улагачи* који редовно плаћају 6 круна годишње. Поред ових издања — издаје Задруга још и „Забавник,“ у ком су преводи најприпознатијих писаца стране литературе, и стаје за Задругаре К. 4, а за незадругаре К. 7; добротвори и оснивачи добивају још на „Забавник“ лијепе и укусне корице бесплатно. Новац за Српску Књижевну Задругу шаље се г. Мили Маравићу, Загреб (Duga ulica br. 8.) из свих крајева осим Бачке, Баната и Срије ма, из којих повјерено је примања новаца Српској Манастирској Штампарији у Ср. Карловцима, или пак непосредно Управи Српске Књижевне Задруге у Београду. Коме је гдје наручније тамо може и новац слати. А за све остало даје упуте г. Никола Ст. Кукић, администратор задругин у Загребу (Samostanska ulica br. 18.) који ће и књиге разашиљати,

— **Попис народа.** У обичај је ушло. да све прасвећене државе сваких 10 година пребрајају свој народ, да се види, како народ напредује или можда и назадује, па да се назатку стане на пут и народу помогне. Тога ради се и сад по свој Европи, па и у Угарској пописује народ. Повереници иду од куће до куће и пописује све живе душе и њихово главно имање: куће и земље. Док се пописи докончају, јавиће се целом свету преко новина, какав се успех показао за последњих 10 година. Разуме се, да сваки народ жели, да изиђе моћнији и напреднији у свему, па то жели и српски народ, коме дај Боже, да се лепе жеље и испуне!

СВАШТИЦЕ.

Удаљеност сунца од земље. Учени људи веле, да је сунце од земље далеко 20 милијуна миља, а свака миља је отприлике 7 километара или 7000 метара. То је тако ужасна даљина, да ју је врло тешко и појмити, зато је морамо на други начин представити, и то ево овако: Брзи возови железнички прелазе на сат отприлике 45 километара Но узмимо да пређе и више нпр 70 километара, онда ће за дан прећи 1680 клм. за 10 дана ће прећи 16,800 километара. итд. Када се тако даље рачуна, наћићемо, да би железница брзим возом својим морала непрекидно јурити пуних 200 година, па да од земље дође до сунца. А то не би ниједан човек доживео, па ма на пут пошао одмах, кад се роди, јер човек ма како дуго живео, ипак не може 200 година живети. Ето толико је сунце далеко од нас, па онда није ни мало чудо, што нам изгледа тако мало, а у ствари је ужасно велико.

НОВЕ КЊИГЕ И ЛИСТОВИ.

Приповетке од А. П. Чехова превео Вељa Миросављевић свеска II, У Мостару 1900. издање и штампа издавачке књижарнице Пахера и Кисића. На малој 8⁰ стр. 77. Цијена 24 потуре или 12 новчића. — Руски књижевник *Чехов* јако је изишао на глас са својим приповеткама, па се и у српском народу радо преводе и читају. Ово је од „Мале Библиотеке“, што је издаје књижарница Пахера и Кисића у Мостару, 16. свеска.

Приче од Милете Јакшића. У Мостару издање и штампа Пахера и Кисића. Мала 8⁰ стр. 83. Од „Мале Библиотеке“, свеска 15. Цена 24 потуре или 12 нов Од наших младих приповедача лепо место заузима г. Милета Јакшић, чије се приче радо читају.

Ми обе ове књижице топло препоручујемо нашем народу тим пре, што су и веома јефтине, па их може свако набавити.

Свима нашим читаоцима а и целом народу српском нека је сретна и благословена нова година!

Топла хвала нека је свима оним пријатељима, који су се сетили нашега уредника и топло му честитали Божићње благе дане и нову годину.

Овај број „Голуба“ шиљемо свима нашим старим претплатницима на углед, и молимо их, да се и поново претплате. Но који ипак то не би могли или не би хтели, нека нам овај број са истом адресом, као што су га примили, натраг врате. Други број „Голуба“ добиће само они, који се до његова изласка претплате.

Појединцима ћемо одговорити у наредним броју, јер нам у овом броју није остало места да им већ сад одговоримо. Ко дакле шта очекује, нека се мало стрпи.

1. РЕБУС.

Саставио: Михаило Барбуловић учит. приправник у Пакрацу.

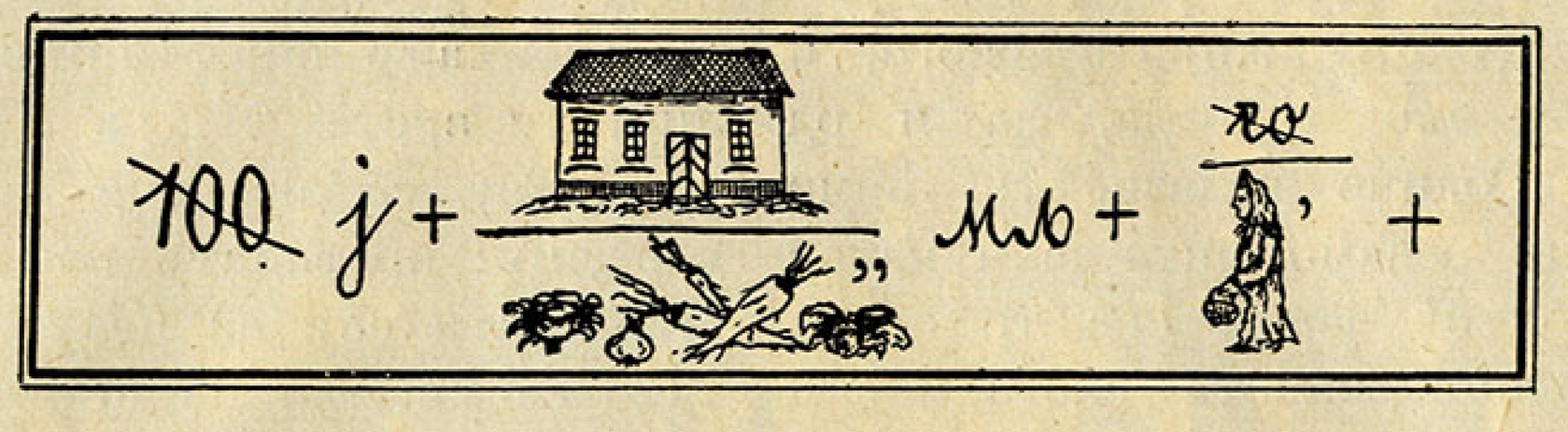

2. КОЊИЧКИ СКОК.

Саставила: Афр. Н. Христићева у Шапцу.

ко	ле	ли	или-	ла-	кра-	ди-	У	се	Јо-		но-	ба-		
Је-		се	је.	кри-	то-	ла	Ј.	По-	ба-		нам,	сиа-	век	Тре-
и	Ла-	ти;	га	је	Ка-	је:	гле	сте	Змај	ва-	ће	жо	ће	луд
Час	дне	чи-	во	све-	ни	сао-	нас,	тра-	жо-	тре-		Не	гу:	ши-
лес'		до	и-	ти,	Пра-	је	ко	још	и	нам!	ма-	У	У-	нам!
ле,	ле	же-	сно	сво-	шле	Сад	жек	се-	а-	ћи	о	да-	тро-	за-
та-	ја-	се	ни-	ко	Дру-	сте.	то	и	Ја-	на-	же-	ље	бе	нак
сти-	Час	Из-	јој	О-	су	сте	шле	Би-	ше	да-	сти-	о-	о	
ре...	ко	два-	та-	ге	И-	ло	Ла-	Ла-	Од-	ту,	те	чу-	И	сла
жо-	гло	го-	сно.	То	то	та-	сно:	пра-	ше	го-	ту,	сна-	не,	Са-
ши-	ис-	ко	во		че-	во,	Из-	ле-	ле-	ле-	О-	је-	ва	су
ше-	ро-	Над	сто	де-	ле-	из-	ле	све-	да-	дна	ле	што	гу	Па
је	ро-	ку-	Ту	не	ле-	ле-	ша-	су-	кри-	ку-	гла-	ве.	ру	гом
	ње,	Ту	во-	не	ле, —	ту	ла,	ла	им	по-	за	У	ве,	да-
		сад	О-	тне	кри-	ма	ста-	сад	кло-	их	ле	се	дру-	ис-

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Са овим бројем ступа „Голуб“ у 23. годину живота свога, и рад је, ако Бог да, да и од Нове Године излази. Не ћемо овде да ређамо, шта је и какав је „Голуб“, јер је све то он за 22 године живота свога и сам показао. Овде само напоминьемо, да ће он и у будући такав, а по могућности и бољи бити.

Ми смо покушали за последње 2—3 године, да дајемо „Голуб“ по само 2 круне на годину, а да излази двапут месечно. Надали смо се, да ће тако малена цена повисити број претплатника бар на двоструко и то би нам било доста, па да он излази без наше штете а ипак све боље да се усавршава. Али нас је нада преварила. Број претплатника се није готово нимало повисио, а наши су се издаци повисили тиме, што је папир поскупио и ми сад натежемо толико, да већ даље не можемо издржати тако. Уз то од Нове Године узимамо папир лепши и финији и зато ето подижемо претплату „Голуба“ на 3 круне на целу годину, а за Србију 4 динара. „Голуб“ ће уз ту нову цену и у будуће излазити двапут месечно (осим Јула и Августа), па и уз ту повишену цену остаје он и на даље најјефтинији српски лист те врсте.

Лист се не даје ником на вересију; претплату пак најбоље је послати сву на целу годину; тако се уштеди на шиљању, јер се о једном трошку пошље сав новац, а и нама се уштеди на примању, јер ми морамо од сваког примања да дајемо пошти по 4 потуре, те нам се и од те мале претплате још закида.

Уједно напоминьемо, да имамо готове особито лепе **дивот-корице** за „Голуб“ од 1900. год. са златним натписом. Корице су плаве и црвене, па ко пошље уз претплату за 1901. годину и 1 круну за корице, добиће корице какве хоће — црвене или плаве — о нашем трошку.

Препоручујући овим „Голуб“ и даљој љубави нашега народа и његова подмлатка, надамо се обилатијем одзиву него досад, а „Голуб“ ће им све то накнадити својим умилним гукањем, једром и лепом садржином, а и лепшом одећом, него што је до сад била.

У то име јесмо

У Сомдору, 15. Децембра 1900.

Уредништво и наклада „Голуба“.

„Голуб“ излази сваког 1. и 15. Цена му је за Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на целу годину **3** круне. За Србију и Црну Гору **4** динара. За Турске покрајине, Бугарску и Русију **4** круне Претплата се шиље: Књижарници Мил. Каракашевића у Сомбор. А за Србију књижарници Вел. Валожића, М. Стајића и Андр. Пурића у Београд, М. Ј. Софронијевићу у Шабац. Рукописи се шиљу у плаћеним писмима на уредништво, и не враћају се.

Уређује: ЈОВАН БЛАГОЈЕВИЋ. Издаје: књижарница МИЛ. КАРАКАШЕВИЋА.

ШТАМПАРИЈА ФЕРДИНАНДА БИТЕРМАНА И СИНА У СОМБОРУ.

У СОМБОРУ, 1. ФЕБРУАРА 1901.

ГОДИШ
1 ОД. Бр.
XXIII. Ј.

ПРАВО ПРИЈАТЕЉСТВО.

Пријатеља права
Није лако стећи;
Стекнеш ли га, то је
Први корак срећи,
Јер он никад неће
Помоћ ти одрећи,
Па ма и сам моро
Недаћи подлећи.

Београд.

Чика Васа-Љубисав.

ЛИСТ
ЗА СРПСКУ МЛАДЕЖ.

У ПОЛАРНОМ КРАЈУ.

— Догађаји са далеког севера. —

(A. B. St.)

По немачком одраслијој срп. младежи испричао: **Милан Т. Бањанин.**

(Наставак.)

Остављени.

Порт беше већ толико од острва одмакао, да га ово троје остављених сад једва могаху назрети. Дуго се не могаху разабрати, после овог изненадног догађаја. Блак не знађаше шта да чини од љутине. Грдио је и непрестано проклињао бунтовнике. Капетан га узе утишавати:

— Драги Блаче, умири се! Празне речи нам сад не помажу.

— Али шта сад да чинимо? Немамо оружја, хране, па ни топла одела. Ко зна хоћемо ли и кад ћемо у овоме пустом крају наићи на људе? Можемо овде сви троје скапати од глади и зиме!

— Блаче, уздајте се у Бога, — храбрила га Викторија. — Бог својих не оставља.

Блак се на ове речи као мало застиди и умири, јер виде да ова девојчица у себи има више одважности од њега.

— Само да бар имамо какво год оружје, — рече Блак после мале почивке. — Могли би овде што год уловити и глад утишати.

— Бог ће нам већ помоћи — рече капетан. — Сад треба да знамо где смо и на коју страну ћемо одавде кренути. Али пре свега да преметнемо своје шпагове, не би ли у њима нашли штогод, што ће нам бити од какве користи.

Сви троје маше се својих шпагова. Капетан нађе само један пероpез, сат и свој бележник; Викторија не нађе ништа до једне џепне марамице; а Блак извади два оцила, кремен, труд и један повелики нож.

— Е, живио Блаче! — обрадова се капетан кад виде кресиво. — Сад ћемо бар моћи где год ватру наложити и мало се загрејати.

— Добро је, а још боље би нам било, кад би имали што год да на ватри испечемо, јер ја сам гладан као курјак, — промрмља Блак.

— Биће и тога, само кад ватре имамо! — тешио га је капетан. — Него сад на посао! Овде на обали више се не смемо задржавати, јер ћемо се посмрзавати. Морамо одмах потражити Ескиме и њихова станишта. Они су људи доброћудни, па ће нас примити под свој кров, или ће нам бар средства дати, да овде на острву створимо себи каково станиште, јер како ми се чини, мораћемо овде зимовати. Још боље ће нам бити, ако узможемо од њих добити какве саонице и псе и пре него што наступи јача зима, да се одвеземо до које Данске насеобине. У осталом, о нашем даљем путовању говорићемо после, а сад нам је најпре да се побринемо за вечеру и за преноћиште.

Блаку се допадне капетанов предлог као и Викторији.

Сунце се већ почело сакривати на западу. Наши путници пођу да потраже какво згодно место за преноћиште. После једно по сата хода, угледају пред собом један хумак. Приближивши се, спазе у њему велику пукотину, обраслу неком травом, која беше налик на шеварику. У ову пећину одлуче, да се склоне од студена ветра и да преноће. Таман да уђу унутра, а у исти мах излети из пећине читаво јато

неких птица, налик на дивље патке, које се, услед њихова доласка, поплаше и разбегну куд која.

Путници се изненаде, а Блаку падне на ум та срећна мисао, да овде у пећини мора бити и птичијих јаја. И није се преварио! Чим је ушао, одмах је наишао на њихова легла и изнео из њих много јаја.

Није много потрајало, а разбегле птице почну се све једна по једна враћати. Видећи то Блак и капетан, почну се камењем на њих бацати и некако ране две птице и ухвате.

Капетан сад уђе у пећину, начупа доста оне траве и намести на једном месту у дупљи где ће лећи и преноћити. Блак се за то време побрине за гориво и наложи ватру на самом улазу пећине. Викторија брже боље закоље и очисти оне две птице, опере их и посоли морском сољу и даде Блаку. Овај метне неколико јаја и месо на жеравицу, да се испече. За час би готова вечера и путници се слатко навечераше и нешто још оставише и за сутрашњи доручак. После вечере капетан Бургас и његова кћи помоле се Богу и легну да спавају, а Блак је, на молбу капетанову, све до поноћи стражарио и ложио у пећини ватру. После поноћи је опет капетан ложио све до зоре, да му не би ћерка због јаке ноћне студени прозебла.

Свануло је... Блак не беше више онако зловољан као јуче. Умирио се. Истражио је сву пећину и накупио још доста јаја. На брзу руку исплете он неке три котарице од прућа и у све три послаже сва покупљена јаја, како би их лакше могли собом понети. Пошто су се мало поткрепили остатцима од синоћне вечере, напусте ово место и у име Божје упуте се источним правцем. Цео дан без престанка су путовали и до пред вече беху већ врло далеко од мора.

Пред мрак се путници зауставе. Вечерас већ нису могли као синоћ наћи у близини никаква заклона и згодног места за преноћиште. Поларни ветар је дувао непрестано. Студен беше већ пред зиму врло јака, а каква ће им тек бити, кад наступи права зима и наше несретне путнике затече у овом пустом крају без склоништа и топла одела! Већ се почео и мрак хватати и они се реше, да овде на отвореном пољу преноће. Блак једва накупи нешто дрва, па наложи ватру. Ову ноћ нису никако ни легали, јер беше врло јака студен. Једва дочекаше зору и одмах се крену даље.

Пред вече доста рано, стигну до једне шумице од закржљале брезе и јеле. Даље већ од умора не могоше путовати, па одлуче да у тој шумици преноће. Овде сад наложе ватру, испеку неколико јаја, па се поткрепе.

Ове вечери беху сви забринути и слабо су о чем разговарали; по чему се могло тумачити, да су већ са свим постали малодушни. Викторија је одмах иза вечере покрај ватре задремала и заспала, а ова двојица не хтедоше још спавати. Дуго су овако замишљени седели покрај ватре. Ветар је још непрестано дувао; а после удари с ветром и киша, па им погасн и оно мало ватре. Викторија не могаше више од кише и зиме спавати, већ се придигне и поче плакати. Блак је у себи сажаљевао јадницу, а проклињао бунтовнике, који беху свему томе криви. Несрећници једва дочекаше зору. Али ни овај дан им не улеваше много наде. Облаци се врло ниско спустили, а по хоризонту се распрострла густа магла. Ветар је и данас дувао и собом разносио ситну кишу.

Чим се мало разданило, путници се спреме и крену даље на пут. Узалудно би им и било овде у пустињи чекати боље време. Пре но што ће се кренути, Викторија клекне на земљу

и помоли се Богу. Исто тако учини и капетан крај своје добре, сада јадне и несрећне кћерке. Шта више и сам Блак, тај окорели грешник — кога дирну овај призор, клекне и заједно с њима помоли се од срца Богу.

Срдачном молитвом утешени и окрепљени крену у име Божје даље...

Око подне Викторија већ није могла да се држи на ногама. Снага је беше оставила, јер беше врло уморна, гладна и прозебла. Несрећни отац гледаше сузним очима своју бледу и измучену кћерку, која се ослањаше о његово десно раме.

Мало по мало ветар беше растерао маглу. Блак напрегнувши боље своје орлове очи у даљину, весело узвикну:

— Пријатељу, погледај онамо! На десној страни као да се бели неки шатор!

(Наставиће се.)

ЧИКА ВАСИ, ЉУБИСАВУ,

врлом српском пјеснику.

Пјесме су ти бајне
Њежне, осјећајне...
Мио-миром мире,
Братку љубав шире.

Шире слогу свету
По српскоме св'јету;
И у српске груди
Свака наду буди:

Све на боље дане,
На славне мегдане,
Што Србина воде,
Да тражи слободе...

Црквице (Црна Гора).

Сваки Србин врли
Твоје пјесме грли...
И чита их радо
Свако Српче младо.

Ти са пјесмом желиш
Да Срба веселиш,
Да му срце снажиш
И муке ублажиш...

О, пјесниче, Чико!
Србинова дико,
Врло си нам мио,
Дуго нам живио!...

Вукашин Гаговић.

О СРЕЋИ.

Доброј и послушној деци приповеда катихета.

Нема сумње, да је срећа велико благо и неоцењено добро, зато ћемо врло често видети и чути, како људи траже срећу. Човештво јури за њом, као жедан путник на сунчаној припеци за оном варљивом природном појавом, што наш народ зове: тера баба козлиће. Па као што је заморени путник увек обманьен, кад се да заварати од тога природнога појава, тако исто обманьује себе и човештво са различитим представама среће, јер и ако постигне оно, у чему је срећу себи замишљало, незадовољно је, јер увиђа, да је сав труд узалудан био до жељене

среће стигло није. Болестан човек у здрављу замишља срећу, сиромах у богатству сматра срећу, а незнатан човек у што већем друштвеном положају тражи срећу; но међутим ми чујемо, да није сретан ни здрав, ни богат, ни човек на високом друштвеном положају, јер сваки за себе и сви у скупа уздишу за срећом. Па у чему да тражимо срећу, кад је нема ни у здрављу, ни у богатттству, ни у високом друштвеном положају? На ово питање најбоље ће нам одговорити онај, који дели људима срећу.

Срећа од Бога долази. Бог је на уста јединца сина свога рекао: срећа је у оних лепих девет хришћанских врлина без којих се не може у царство Божје доћи.

Пођимо дакле трагом Исуса Христа Спаситеља душа наших, који је увек волео добру и послушну децу, нека нас Он поучи: који су људи сретни?

Христос Спаситељ нас учи:

I.

„Срећни су смерни људи, јер је њихово царство Божије“. Смерним се називају они људи, који се не поносе ако су богати, или научени, или здрави, већ и богатство и наученост и здравље сматрају за дар Божји. Смерни богаташи Богу захваљују, што им је дао имања, да по Божјој заповести испомажу сиротињу. Смерни научењаци Богу благодаре, што им је просветио ум са корисном науком, да могу неуке људе добру научити. Здрави људи су пак онда смерни, ако размисле, да здравље од Бога долази, те га зато и чувати ваља опрезно. Како Бог воли смерне људе, показаће нам ова прича Христова: „Једанпут уђу у цркву два човека, да се помоле Богу. Један је од њих био богат, који је делио милостињу и постио двапут недељно; а други је био неки сиромашак, кога су људи мрзили, што је немилице закидао, од кога год му се дала прилика. Богати се занео и овако се захвалио пред Богом: „Хвала ти Боже, што ја нисам као други људи, који закидају и варају: ја постим двапут у седмици, делим милостињу; а нарочито Ти хвала, што нисам тако презрен, као тај сиромашак“. Док се богати тако поносио и хвалио пред Богом, дотле је сиромашак стидљиво погледао у земљу и у пуном сазнању грешности своје само оволико рекао: „Буди Боже милостив мени грешноме“. Христос Спаситељ вели: да је Бог већма заволео сиромашка, јер је признао да је грешан; а омрзнуо богаташа поред свега тога, што је сваке седмице двапут постио и што је делио милостињу, јер се пред Богом поносио и презрео свога сиромашног ближњега.

II.

„Срећни су они људи, који се кају за своје грехе, јер ће им Бог

грехе опростити“. Греше сви они људи, који се не владају у свакој прилици по вољи Божијој, већ радије чине, што сами хоће, па ма то било и на штету других људи. Но Бог по великој милости својој не ће одмах да казни људе чим они згреше, већ им оставља времена, да се покају. Благо оном, који хоће да увиди своју погрешку, кад прекорачи вољу Божију, јер ако се буде искрено од свег срца покајао, а нарочито ако кајање своје и сузама посведочи, онда ће му Бог грехе опростити. — Да Бог радо прашта грехе, ако се ми искрено кајемо доказаће нам следеће: Св. апостолу Петру предсказао је Исус Христос на тајној вечери, кад је последњи пут био са ученицима својима пре страдања свога, да ће га се трипут одрећи, док петао закукурекне. Исуса Христа су војници његових непријатеља ухватили, везали и тако га одвели Његовим непријатељима. Петар га је пратио из далека, чак до врати оне собе, где ће Исуса Христа испитивати. Ту нека служавка рече војницима, зашто не ухвате и Петра, та и он је био увек уз Исуса Христа. Петар је заборавио, шта му је Исус Христос говорио, како ће га се одрећи, па рече војницима: шта слушате ту женску, нисам ја никад видео тога човека. Потом Петар отиде у двориште, где су се војници око ватре грејали и ту се још двапут одрече Исуса Христа, кад је чуо, како се војници о њему разговарају, да је и он ученик Христов. У то су Исуса Христа одвели поред ватре, Он баци поглед на Петра, а петао запева. Петар се тек сад сетио, како је љуто погрешио према своме највећем добротвору, покаје се од свег срца и изађе из дворишта плачући. Исуса Христа осуде на смрт, разапну га на крст, сахране га у гроб и он трећи дан васкрсне. После васкресења свога јави се ученицима својима, а да покаже Петру, да му је опроштен грех одрицања зато што се покајао, у трипута га запита: „Симоне Јонин*) љубиш ли ме?“ и кад Петар у трипута одговори: „да Господе, ти знаш, знаш све, знаш да те љубим“, онда га је Исус Христос поново примио за свога апостола рекавши му: „паси јагањце, паси овце моје“ — (што значи: иди, учи и крсти људе у име Отца, сина и св. духа).

(Наставиће се.)

*) Св. апостол Петар пре него што је постао учеником Христовим звао се Симон а отац му се звао Јона; Петром га је Исус Христос назвао зато, што је он први признао Исуса Христа за сина Божјега. Реч *Петар* је грчка, српски би се могло рећи: „стена“, тиме је Исус Христос оцртао веру Симонову, да је тврда као стена и од оно доба се више овај ученик Христов није звао: Симон, већ Петар т. ј. сталан, тврд као стена, камен, откуд и садашње српско име *Каменко*.

ШТО БОГ ДАДЕ, ТО ЈЕ ДОБРО ПРОМИШЉЕНО.

Једном јахаше неки трговац са вашара и носаше торбу у којој беше много новаца.

Киша жестоко падаше и добри човјек бијаше наскроз мокар. Зато он бијаше незадовољан и тужаше се, да му је благи Бог дао тако рђаво вријеме на путу. Он мораћаше проћи кроз једну густу шуму.

Овде он виде са ужасом једну чету разбојника и један од њих диже своју пушку и нанишани на њега. Трговац држаше да је пропао.

Међутим барут бијаше мокар од кише и пушка слага.

Трговац ободе коња и весео оде, што се избавио опасности.

Када бијаше ван сваке опасности, рече сам себи: „Баш сам ја луд, што сам зло вријеме проклињао и мрмљао против благог Бога. Да није била киша, сада би ја лежао у крви, а моја би дјеца узалуд очекивала на мој повратак. У будуће ја не ћу заборавити ову пословицу: „Што Бог даде, то је добро промишљено“.

Мостар, 1900.

С немачког: **Д. Милошевић.**

З И М А.

Ој! љута је наступила зима
У планинским нашим крајевима.
У Црквицам' (Опутне Рудине)*)
Снијег завио брда и долине! —
Свуда шиба мећава жестока,
И не да нам отворити ока!
Снијег брише и сметове зиђе,
Из куће се не мож' да изиђе!

Не чује се б'јелог стада звонце.
Чобан не мож' да изјави овце,
Но у стаји њима с'јено даје,
Да му мило стадо не цркаје...

Снијег вељи! — стегла зима љута,
Неда ником пропртити пута!
Ни отићи до свога сусједа.
Ох! ово је баш голема б'једа!

По овакој опакој хладноћи
У школу ми ђак не може доћи! —
Ох! највише жао ми је ђака,
Маленијех мојијех јунака,
Што код школе не могу да с' купе,
Што им стоје сада празне клупе,
Што им драго престало играње,
Што у школи сад не купе знање.**)

Децембра 1899. год.

Вукашин Гаговић.

---

*) Опутна Рудина је племе у Никшићској нахији, на северној граници Црне Горе; то је планински крај, те је ту народу најглавније занимање — сточарство.

**) Почетком месеца Децебра — прошле године — пао је био врло велики снег, те за 8 дана није могао ни један ђак доћи у школу.

КОТОР.

Цртица из земљописа.

Од многих предела простране Аустро-Угарске монархије у којима Срби живе, спада и Бока Которска, а то је најјужнији крај краљевине Далмације, која се пружа дуж Јадранскога или Синьега Мора. Приморске земље се свуда хвале као особито лепе и управо дивне, па тако је ето и цела Далмација, а особито њен јужни део, што се зове Бока Которска, која лежи баш до јуначке Црне Горе. У Боци Которској живе готово сами Срби православне и римокатоличке вере. Све су то људи здрави, велики и јуначни, а одело им је таман као и Црногорско те је Бокеља тешко разазнати од Црногорца.

Бока Которска је пуна залива морских, а ти заливи су начичкани разним местима, која нису велика, али су лепа за око и здрава за пребивање. Земља им је доста сиромашна, јер је све сâм брег, на коме добро успева винова лоза и роди добро вино. Још расту тамо смокве, бадем, шипци (гранат-

КОТОР, ГРАД У ДАЛМАЦИЈИ.

јабуке), корице и маслино дрво, од чијега се плода цеди добро уље (зејтин). Због сиромаштва земље народ се понајвише бави морнарством и трговином. Поднебље им је врло благо, па су и зиме врло мекане.

Од места у Боци Которској највећи је и најглавнији град *Котор*, који лежи на Боко-Которском заливу. Он лежи у врло дивном пределу; изнад

њега дижу се велике Црногорске планине. Планине око Котора зову се Карст-планине и дижу се небу под облаке на 1800 метара у висину. Котор је врло стара варош и већ је старим Римљанима служила као згодна тачка за њихово господарење у овим пределима. Варош Котор има преко 3000 становника. Улице су му узане и тесне и у њега се улази на три капије. Варош је чиста, лепа и веома занимљива. На брегу горе је тврђава, у коју се иде згодном кривудавом стазом, што се лепо види и на приложеној слици. У Котору је врло жива трговина. На Которску пијацу долазе врло многи Црногорци, па продају своје разне ствари а купују себи што им треба. Те трговине ради води из Котора у Црну Гору врло добар пут. — У Котору седи српски православни владика а и римокатолички бискуп. Има у њему реална школа и морнарска школа, у којој се изучавају они, што ће бити морнари на лађама. Због тога, што је Котор знатно трговачко и приморско место, виђају се у њему људи разних народа, те у њему влада највеће шаренило. Код њега пристају морске лађе, које са свију страна доносе путнике и робу, и опет их одатле на све стране разносе. По томе Котор спада у најдивније пределе, у којима Срби живе, и поносе се својом светом вером и лепим српским језиком, зато га и у слици приказујемо нашим читаоцима.

МАЛИ БРАЦА МИЈА.

Мали браца Мија
Никад не извија,
Већ што мати пружи,
Он се тиме служи.
„Ево за тебека,
„Најбоље је млека“.

А он радо прима,
Па се све надима
Како слатко прија —
Већ, празна чинија.
Пипа, бил' још стало?
Ал' немож', ни мало.

Мија ће вам каз'ти:
„Ко не мож' да расти,
„Нема бољег лека,
„Од леба и млека“.

Тета Дара.

КРАЈ ПЕЋИ.

Зима стегла, што но кажу, да камен пуца. Не мож' се макнути из собе. Снег шкрипи под ногама, као ненамазана кола, а иње се хвата за сваку длачицу на капуту. Почело се смркавати. Мали Милош, Јоца и Деса изађоше мало напоље, да се проиграју. Нису се дуго играли, а већ свима поцрвенио и нос и уши. Али не, Деси нису поцрвениле уши, јер је имала мараму, него само мали носић. „Ух, само да није носа и ушију“, рече мудријаш Милош „могли би дуже остати напољу, али.....“ Он није ни довршио већ потрчи за Јоцом и Десом у собу.

Ту их засопи топлина, а деда-Ђура, који је седио крај пећи, пушећи на своју дугу лулу, рече им: „Но децо, ви сте се већ вратили? Јелте да је зима?“

„Мени није“, рече Милош „само да није ушију и носа“.

„Да, да, теби није никада зима рече деда-Ђура смешећи се, а ипак си највећа смрзлица. Али, децо моја, шта ћемо сада да радимо? Још је рано да се запали лампа, а мати вам има посла, па не може свама да се забавља“.

„Да се сигамо змује“, рече мала Деса.

„Не, не, него хајде дедице причај нам што год“ повиче весело Јоца. „Да, причај, причај, дедице!“ повиче и Милош.

„Е, па о чему хоћете?“

„О пепејузи деда“, промуца Деса. „О Милошу Обилићу“ рече Милош. „Па то сте све већ чули сто пута. Него деда, де причај о Краљевићу Марку, то још нисмо чули“, рече Јоца.

„Зашто о њему? Не ћу да слушам. Валда је Милош већи јунак него Марко“, продера се Милош.

„Није!“

„Јесте!“

„Није!“

И дошло би до битке између два брата, да их не умири деда-Ђура. „Не ваља вам посао“ рече он „због таке маленкости ви би се свадили. Ви док сте још млади треба да се учите да будете сложни, а не овако. Зар не знате да је неслога уништила многи дом па и царство српско. Па ако нисте знали, а ви знајте, да и у српском грбу пише: Само слога Србина спасава. А од куда ће Српство цветати и напредовати, кад већ ви тако мали па сте не сложни?“ Деда ућута и замисли се. А Милош и Јоца покуњише се и повукоше се и привукоше се још више к пећи. У соби је већ био мрак, а у пећи је пуцкетало дрво, кроз пукотину на вратима од пећи, сишло би кат-кад светло, осветливши мало собу.

Деда-Ђура на једном повуче јако из луле, отпухну дим и рече: „Сад ми баш паде на памет једна прича. Није ни о Пепељузи ни о Милошу ни Марку. Хоћете ли да ме слушате?“

„'Оћемо“, одговорише сви троје, јер су се већ покајали што су били несложни. Деда подстаче ватру, напуни лулу и отпоче:

У једноме пустоме крају, живела су три човека. Један је био зидар, други тесар, а трећи бравар. Испочетка живели су заједно. Зидар је сазидао кућу. Тесар начинио кров, а бравар начини браву на вратима, да се не би отварала и да не би каква дивља звер дошла. Но једнога дана се посваћаше. Тесар поруши кров, зидар зидове, а бравар браву на вратима. Само да се не би ни један окористио. А онда се разиђоше на три стране. Но дође зима, а стегла као ово сада. Зидар онда на брзу руку сазида кућицу, покрије ју некако даскама, а на врата прислони камен. У њој му је било ипак топлије него ли напољу, макар да је кроз даске

на крову пропадао снег и дувао ветар. Једнога дана заборави прислонити камен на врата, те кад је спавао довуку се курјаци у кућицу. И зацело би га растргали, да се баш онда не сруши слаби кров. Поплашене звери побегоше, а он остаде сав изубијан под кровом.

Слично прође и тесар. И он је себи скрпио некако кућицу, покрио ју је добро, али трошни зидови брзо се срушише и њега свег изубијаше.

А бравар није ни правио куће. Врата и браву знао би начинити, али шта ће му она, кад нема ни крова ни куће. Већ није могао трпити зиму, него крену да тражи другове. Баш је нашао тесара како се извлачи испод рушевина. Они се помирише, те пођоше да траже зидара.

Кад су га нашли рекоше му: „Драги друже, ми један без другога не можемо живити. Хоћеш ли да се помиримо и да опет заједно живимо?“

„Хоћу, како да не“, одговори им зидар „ни ја без вас не могу живети.“

Па им онда исприча шта му се десило. И од тада су опет живели заједно, потпомажући један другога.

Да, тако је моја децо. Ништа не може да буде без узајамне потпоре и слоге. Заврши деда-Ђура своју причу.

Земун, 1900/1901.

Бранко С. Цветковић.

НЕ ПРЕДАЈ СЕ...

Киша падом зрак пробија,
Облаци се небом вију,
Повјетарац капље нија
Из облака што се лију.

Све је тамно, ниђе зрака
Да осв'јетли васељену,
Јер копрена врло мрачна
Покрила је сву чар њену.

Ал' кад томе понестане,
Густи вео када спане,
Опет сунце ће да гране,
Св'јето данак да осване.

Опет вр'јеме насмијано
Дивним током ће да пође —
Тако често у животу
Послије горег, боље дође...

Зато никад не предај се
Очајању у невољи,
Јер опет ће срећа синут',
Наступиће данци бољи.

Марија.

СПАСИТЕЉКА.

Милан бране сваки дан у шуми јагоде. Једног дана кад се он хтеде повратити кући, пошто је набрао јагода, подиже се изненада страшна бура. Громови пуцаху, муње сјеваху. Дјечак се веома преплаши и сакри се у неку оближњу букву, док бура не престане. Он не знађаше, да гром најволи пукнути у велико дрво.

Наједанпут чује он, гдје неко виче: „Милане! Милане! дођи брзо овамо!“ Милан изиђе из

букве и није био ни десет корачаји удаљен, када гром удари у букву, а грмљавина страшно тутњаше, земља се тресаше под ногама преплашеног Милана и чињаше му се, као да је сав у ватри. Ипак се њему не бијаше догодила никаква несрећа и он уздигну руке к небу и рече: „Ти си ме Боже спасао!“

Али онај глас викне још једанпут: „Милане! Милане! зар ме ти не чујеш?!“ То бијаше нека сиромашна сељанка, која викаше. Милан јој се приближи и запита: „Зашто ме вичете?“

На то сељанка одговори: „Ја тебе нијесам викала а ја те и не познајем. Ја сам мога малога Милана дозивала, који је тамо на потоку и чува гуске. А ено погледај, где долази.

На то Милан исприча сељанци, да је чуо њезин глас и да је држао, да је то глас с неба.

Сељанка склопи побожно руке и рече: „О драго дете, премда је глас долазио из уста једне сиромашне сељанке ипак требаш да захвалиш Богу, јер је он наредио, да ти ја довикнем, а да нијесам ни знала за тебе“.

Мостар, 1900.

С немачког:

Димитрије Милошевић,
гимназист.

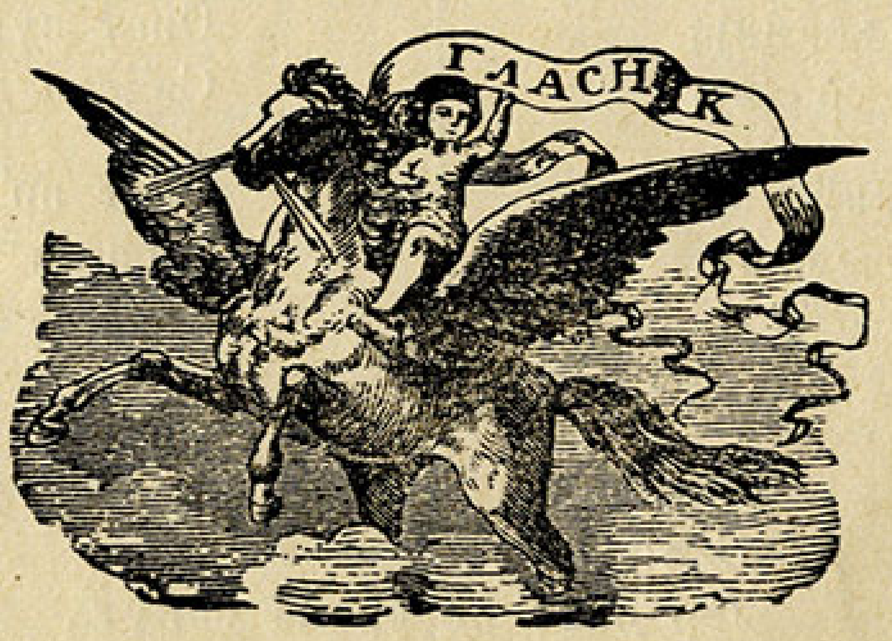

— **„Балканска Царица“ у Берлину.** „Балканска Царица“ се зове позоришни комад, који је веома лепо написао кнез Никола, витешки Господар Црне Горе. Тај комад су српске позоришне дружине представљале већ много пута, и српски народ је са особитим уживањем гледао и слушао тај лепи комад. Сад јављају из Берлина, престонице немачкога царства, да је „Балканску Царицу“ сам писац њен на немачки превео и да ће се овога пролећа у немачком позоришту у Берлину представљати те ће и немачки народ имати прилике, да на свом језику гледа овај лепи наш комад.

— **Попис народа.** Ове године је обављен попис народа у целој краљевини Угарској и то од 1. до 10. Јануара по новом календару. Успех пописа не зна се још за сву краљевину, али се за нека места зна и већ се јавља, па се види и то да су неке вароши за последњих 10 година јако напредовала. Тако *Загреб* има сад 57,930 и 1190 привремено настањених; овамо још нису урачуњени и војници у касарнама, а кад се и они приброје, онда *Загреб* има преко 60,000 становника По томе је Загреб нарастао за последњих 10 година са 19,188 душа. — У *Темишвару* има сад са војницима заједно 54,000 становника, а пре 10 година је било 39,142 душе. — У *Осеку* има сад 25,572 душе, а пре 10 година је било 19,778 душа. — У *Сомбору* има сад 29,000 душа, а пре 10

година било је 26,400 душа. — *Нови Сад* броји сад 30,800 душа, а пре 10 година није имао ни пуних 25,000 душа. — За Бидимпешту није још изишао тачан извештај, али се вели, да *Будимпешта* броји сад 700,000 становника, а пре 10 година имала је 506,000 душа, те је Будимпешта нарасла са скоро 200,000 душа, што је неочекивано много.

— **Родољубив Србин од 103 године.** У *Травнику* (Босна) умрьо је пред Божић у дубокој старости од 103 године честити старина *Ристо Радић*, Србин који је пред смрт поделио сиротињи све своје имање, које је износило око 60,000 круна. Покојник је и иначе цела живота свога помагао сиромашну своју браћу свих трију вера. Тога ради нека је слава честитом старини!

— **Куга у Индији.** Куга је ужасна болест, која је дошла из нечистих крајева далеке Азије и у Европу, па кад и кад и по Европи чуда чини. Сад је хвала Богу у Европи нема; али у Индији, (у Азији) управо грозовито тамани народ, тако да је и по неким местима сасвим опустошила остала пуста места без и једне душе. Велика варош Бомбај готово је увек пуна куге, па и сад; у њој је на хиљаде становника помрло. Све те земље тамо у Азији су енглеске, и она се пре тога није доста старала, да сачува у народу чистоту и да има добру воду за пиће, зато је и овладала куга, па сад не могу да томе на пут стану ни најбољи лекари. Баш зато се сви Европски владаоци старају, да сачувају своје државе, да се у њих какогод не унесе куга. Јако се пази на оне лађе што из Индије возе, и на оне путнике, што из Индије долазе, па се не пуштају лако у наше земље, док се не уверe, да је све здраво и да никако нема болесника од куге, јер је куга заразна болест, па кад би кужан болесник дошао, брзо би се разишла куга по целом месту.

— † **Енглеска краљица Викторија.** У уторак 9. Јануара о. г. око 8 часова у вече, умрла је енглеска краљица *Викторија* у 82. години живота свога. Она је била најстарија крунисана глава, а владала је Енглеском скоро 64 године. Имала је деветоро деце и скоро 70 унучади. Она је у сродству са немачким и руским царем, грчким, Талијанским и Данским краљем, са кнезом Црногорским и многим другима. Иза њене смрти ступа на владу њен најстарији син Едуард Алберт, који већ има 60 година. Одмах сутра дан после смрти краљичине састао се енглески сабор у седницу, да положи заклетву верности свом новом краљу. — Краљица Викторија је била у последње време болесна, али је умрла без икаквих мука Чим се чуло, да је краљица умрла, сав Лондон је био у жалости; позоришта и сва забавна места одмах су позатварана, а звона са свију цркава објавила су смрт краљичину и за њом тугу народну. Покојну краљицу је јако љутио бурски рат, а вели се да се баш онди опасно разболела, кад су Бури поново почели на све стране да побеђују енглеску војску. И тако није ни дочекала крај овоме рату, који је Енглеску до сад ужасно скупо стао.

— **Број душа у Београду.** По попису народа, који је ово дана обављен у Београду, има у њему сад 34,746 мушких и 29,394 женске душе. Свега дакле има *у Београду 64,140 душа*, али је то осим војске, џандара и робијаша; а кад се и то прибрoји грађанском броју душа, јамачно ће бити у Београду 70,000 душа.

— **Енглеско-Бурски рат.** Рат, који су још лане отпочели Енглези противу Бура у Јужној Африци, још једнако жестоко тече, и то тако. да се у новије време окренула срећа Бурима, те они жестоко бију Енглезе на све стране. Силна је енглеска војска изгинула, и енглеске војводе траже 50,000 нове војске, јер да овако даље не могу издржати. Бури са својом малом али јуначком војском продрли су и у оне крајеве, што су чисти енглески као што су Капске Земље или Капланд и Натал. И у тим покрајинама, народ је незадовољан па се диже на своје господаре Енглезе, те лако може бити, да Енглези не само не ће освојити Транзвал и Оранж, Бурске републике; него лако могу изгубити и свој Капланд и Натал, те ће се обистинити она наша народна реч, што вели: „Ко хоће веће, изгубиће и оно из вреће. Садашње бурске војводе су на гласу: *Бога* и *Де-Вет*, који права чуда чине, а пошто бране оно што је право и поштено, то им и Бог помаже.

— **Кинески рат.** Кинески рат, који су отпочели Кинези са Европским силама, у главном је свршен и учињен је мир. Кинеска је скупо платила свој нападај на хришћанске мисионаре и то, што су убили немачкога посланика. Сад се спрема Кинески принц Чунг, да дође немачком цару у Берлин, да га моли за опроштење, а у Пекингу морају Кинези немачком убијеном посланику подићи скупоцен споменик. Но да ли ће баш тако и остати, као што се сад уговорило и потписало, то ћемо тек видети, јер Кинезима се не може баш свашта веровати, ма то и на писмено дала Кинеска.

— **Свето-Савске беседе.** Са свију страна стижу нам позивнице за свето-Савске беседе, и ми немамо места, ни да их све споменемо, а камо ли, да их опширно прикажемо, како ће се у коме месту прославити наш велики просветитељ св. Сава. Толико само напоминњемо, да се по свима крајевима, где Срби живе, Србадија спрема, да српски и величанствено прослави просветитеља свога св. Саву, и то тако, како ће што више донети користи народу нашем. Е па нека је сретно и благословено да Бог дâ!

СВАШТИЦЕ.

Ваља ли јести врела јела? Један немачки лекар је написао о овом питању врло занимљиву и поучну расправу. Он жестоко осуђује обичај, што се јела одма с ватре носе на стô. Једном вели, тај лекар, кад су донели врелу чорбу на сто, скинем топломер са зида и турим га у чорбу. Топломер је показивао 70 степени Целзијеви топлоте, а то је 32 степена топлије него што је крв у нашем телу. Да чорбу од 70 степени проспемо на своју голу ногу, она би нам опарила ногу и поискакали би шклопци. Па ипак тако врелу чорбу носимо у уста, па њоме паримо уста и кваримо зубе. Да неко мора, да се купа у води од 60 степени топлоте, не би могао издржати ни за главу. А гле, шта чинимо са стомаком и устима!

Занимљиво је гледати, када врела и кључала чорба дође на стô, како се криве и савијају они што тако врелу чорбу уносе у уста. Ја сам, вели, видео и чуо у једној ратарској кући, како је домаћица ћушила своју кћер, што је дала кравама сувише вруће мекиње и питала је: Зар ти баш хоћеш да убијеш ту кукавну стоку са том врелом храном? А та иста жена је одмах за тим, изнела на стô своме мужу и деци пуну чинију кеља с ватре, да се све пушио као из пакла. Гладно друштво навали на кељ, али их одма стаде кривњава, стадоше хукати а духати, нико не могаше да одахне. Дакле знају, да ће крави шкодити вруће мекиње, а не увиђају, да њима самима могу врела јела бити штетна.

Сваким даном је све више зубних лвкара, а њих не би толико било, нити би они требали, да наше редуше не доносе јело на сто, које је 50—70 степени врело. Људи у дубокој старости скоро сви од реда казују да у младости нису јели врло врела јела нити пили претопла пића, па је стомак остао крепак а зуби здрави, пашуни и јаки. Овај пример нека и нама буде за пример и поуку.

НОВЕ КЊИГЕ И ЛИСТОВИ.

Наши дневни листови. И у овој години излазе *сваки дан* наши познати лиетови са старим својим правцима а то су:

Застава лист српске народне радикалне странке. Излази у Новом Саду. Стаје на целу годину 28 круна, а на четврт године 7 круна, Она је сад у 36. години свога излажења, те је то наш најстарији слободан политични лист. Главни уредник је г. Јаша Томић, а одговорни уредник г. Константин Брадваровић.

Србобран гласило српске самостално странке у Троједници. Излази у Загребу. Стаје на целу годину 32 круне, на четврт године 8 круна. Излази сваки дан на четири листа или 8 страна. Он је сад у 18. години свога излажења. Одговорни уредник је г. Ђорђе Шашић.

Трговински Гласник орган Београдске трговачке омладине. Излази у Београду. Стаје за Србију 24 динара, а изван Србије 30 динара на целу годину, а на четврт године 6 и 7½ динара. Сад му је 11 година. Одговорни уредник је г. Љуб. П. Ћирић. Овај лист је од особите важности за трговачки свет, али се и иначе врло радо чита у народу нашем.

Народне Новине слободоуман лист за политику, народне иртересе и забаву. Излази у Београду у другој својој години. Стаје за Србију 16 динара, а изван Србије 36 динара на целу годину, а на четврт године или три месеца стаје: 4 динара и 9 динара. Власник је овим новинама г. Благоје Недић, а одговорни уредник г. Сима Терзић.

Сви су ови листови омиљене народне новине, које наш народ радо чита и по њима прати своје и светске догађаје.

---

1. РАЧУНСКИ ЗАДАТАК.

Саставио: Никола Вујичић реалац, у Бањој Луци.

Једном дијете упита своју матер, колико има година. Мати одговори: Прије 8 година била сам 6 пута од тебе старија, а за 16 година биће од тебе само 2 пута старија. — Пита се, колико је година матери а колико сину?

---

2. РЕБУС.

Саставио: Александар Петровић-Босанац у Новом Саду.

---

3. КОЊИЧКИ СКОК.

Саставио: Љубо С. Василијевић у Срп. Шикуљама.

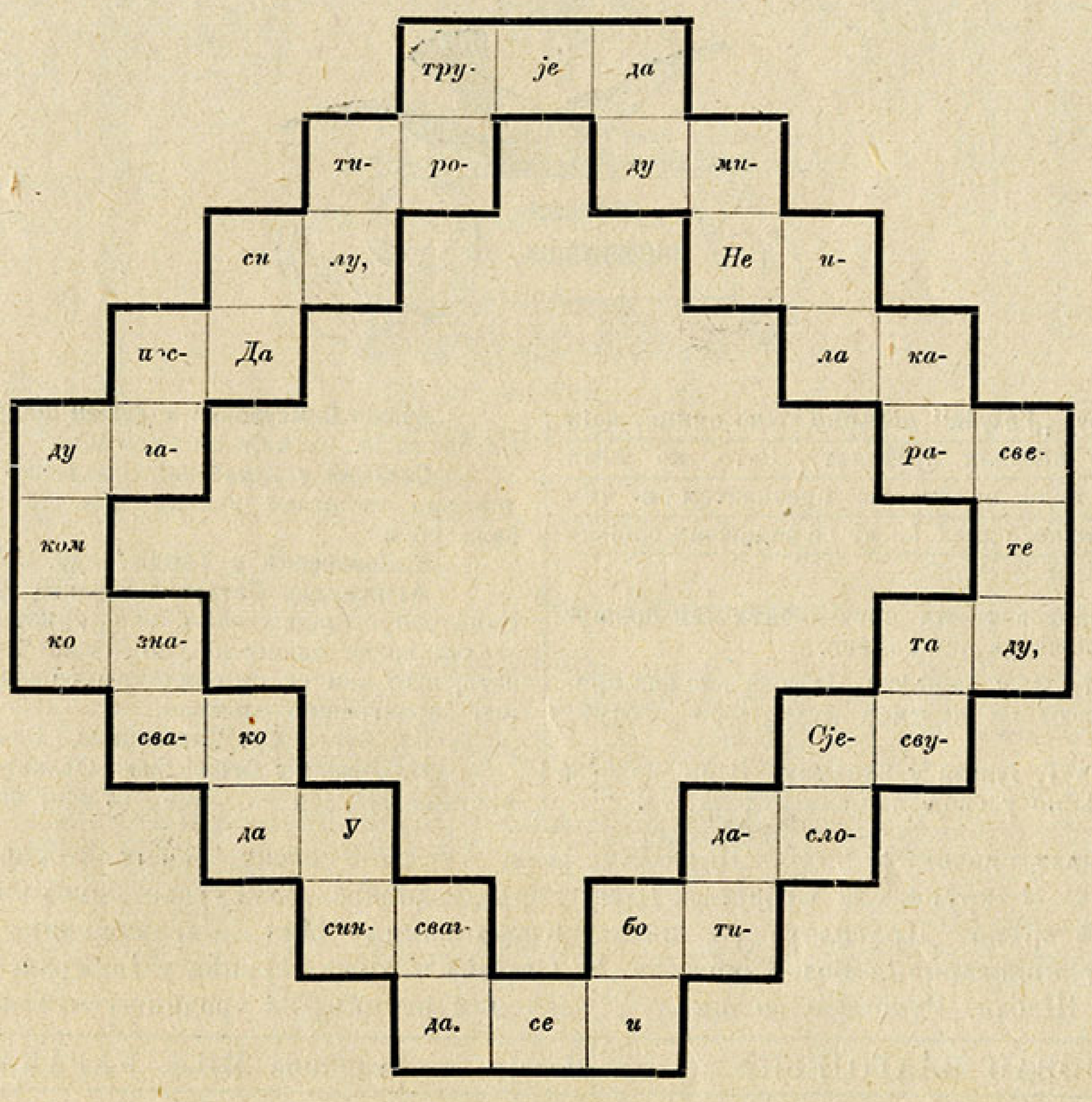

РЕШЕЊЕ.

У прошлом броју „Голуба“ значе 1. Ребус: Не стоји кућа на земљи, него на жени; 2. Коњички скок:

Ласте и ласте.

Било је то јесенас,
Сад још спомен траје:
Подигле се ласте
У топлије крајe.

На лагани крили
Лако се и лети;
Једне ишле свесно
Право својој мети.

Друге нису тако
Ишле право свесно:
Излетале често
То лево, то десно.

Одвајале с' чиле,
Час доле, час горе...
И тако се стигло
Над широко море.

Ту је искушење,
Ту сад нема шале, —
Оне криволетне
Ту сад посустале.

Издала их крила
Клонуле им главе,
Па једна за другом
У мору се даве.

Оне, што су снагу
Сачувале лету,
Одлетише даље,
И стигоше мету.

Јао и нама ако моћи
У зао данак ослабе нам!
Не трошимо улуд снагу:
Требаће нам, требаће нам!

Жарко Ј. Јовановић.

Правилно решили: Миленко Липман у Винковцима: 1. — Зорка Грујић у Новом Саду: 1. — Зорица Арновљевић у Мокрину: 1. — Гина Драгељевићева и Драгиња Лазићева у Бос. Градишци: 1. — Бранко Јовичић у Бијељини: 1. — Никола Вујичић и Остоја Микић у Бањој Луци: 1. — Стака, Даринка и Ђорђе Борковић, Милка Сабљић и Госпава, Јокица и Олгица у Бос. Градишци: 1. 2. — Бранко Миловановић у Турској Кањижи: 1. — Шандор Малушев у Суботици: 1. — Богданка Ћосићева у Сегедину: 1. — Борислав Јовановић у Тамишграду: 1. — Сава Оберкнежевић у Новом Саду: 1. — Ангелина Глигоровић, Даринка и Катарина Шпирић у Брчком: 1.

☛ Чије име није штампано, знак је или да му није решење правилно или да је доцкан стигло.

Овај број „Голуба“ шиљемо само онима, који су на време послали претплату. Зато, ко жели лист држати, нека похита са претплатом и чим претплата стигне, одмах ће му се задржани бројеви послати.

Нови претплатници могу добити све бројеве „Голуба“ од почетка ове године.

Ристо Ђ. П. у Бијељини. Није за нас ова приповијетка, пошто се противи духу, који „Голуб“ проповиједа.

Војислав Т. Јунгићу Сарајеву. И лијепо је и добро је, па ћемо у своје вријеме и донијети.

Душан Симеуновић и Душан Шпирић у Д. Тузли. Слабачко је, па није за тискање.

Селимир у Дервенти. Прилично је, али није довољно за овако велики дан. Шат друго буде боље среће.

Б. Јовановић у Тамишграду. Не свиди нам се.

Александар Петровић-Босанац у Новом Саду Само ребус задржавамо као приличан, да га у згодно време изнесемо; све остало није за нас или зато, што нам се не свиди увећи слог, или зато, што је погрешно сложено.

Ст. Буг. у Ср. Карловцима. Слабачке су обе.

Н. Симски у Личкој Кули. Овакове врсте песама нису за нас, јер их наши читаоци не би разумели.

„Голуб“ излази сваког 1. и 15. Цена му је за Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на целу годину **3** круне. За Србију и Црну Гору **4** динара. За Турске покрајине, Бугарску и Русију **4** круне Претплата се шиље: Књижарници Мил. Каракашевића у Сомбор. А за Србију књижарници Вел. Валожића, М. Стајића и Андр. Пурића у Београд, М. Ј. Софронијевићу у Шабац. Рукописи се шиљу у плаћеним писмима на уредништво, и не враћају се.

Уређује: ЈОВАН БЛАГОЈЕВИЋ. Издаје: књижарница МИЛ. КАРАКАШЕВИЋА.

ШТАМПАРИЈА ФЕРДИНАНДА БИТЕРМАНА И СИНА У СОМБОРУ.

У СОМБОРУ, 1. ФЕБРУАРА 1901.

ЈОВИЋ.
ГОД. XXIII. БР. 5.

ПРАВО ПРИЈАТЕЉСТВО.

Пријатеља права
Није лако стећи;
Стекнеш ли га, то је
Први корак срећи,
Јер он никад неће
Помоћ ти одрећи,
Па ма и сам моро
Недаћи подлећи.

Београд.

Чика Васа-Љубисав.

ЛИСТ
ЗА СРПСКУ МЛАДЕЖ.

ДР. СВЕТОЗАР МИЛЕТИЋ

народни борац,

песник и новинар.

Рођ. 1826. †1901. год.

Српство је у великој жалости. Изгубило је у понедељак 22. Јануара о. г. свога великога и дичнога сина, свога народнога тића, Светозара Милетића у 75-тој години живота му. Зато се све Српство у црно завило, оплакује и жали свога највећега и неустрашивога борца за народна права са мачем и пером у руци. Ту велику тугу и жалост народну и „Годуб“ дели, зато овде ма и укратко жели упознати своје читаоце са овим великаном српским, са којим ће се Српство поносити, док год и једног Србина буде на овоме свету.

Др. Светозар Милетић се родио 10. Фебруара 1826. године у Мошорину (у Шајкашкој), где му је отац био сиромашан чизмар. Светозар је био првенац међу седморо деце. Основну школу је свршио у месту свога рођења а немачку у Тителу. Гимназију је учио у Новом Саду, где је у стану био код једне сиромашне породице, а храну су му доносили од куће. Но крај све сиромаштине беше свагда *први ђак*. Већ од другог гимназијског разреда учио је друге, па је тако себе даље издржавао.

Из Новога Сада оде у Пожун и тамо настави науке. Тамо га затече бурна 1848. година. Народ српски се крене да брани своју слободу и народна права. У ту борбу похита и младић Милетић са оружјем у руци, да послужи народу свом, и послужио је дично и славно.

Иза тога оде у Беч, где доврши науке и буде проглашен за доктора права 1854. год. Тада му је већ лакше било живети, јер га је као ваљана и изврсна ученика помагао кнез Михаило Обреновић, деда садашњега краља српскога Александра I. На брзо за тим, 1856. положи адвокатски испит и настани се у Новом Саду, где је брзо изишао тако на глас, да је био од најчувенијих адвоката. Због његове ваљаности изабере га Нови Сад за свога градоначелника. Године пак 1866. заснује лист „Заставу“, која и сад излази у 36. години својој. У „Застави“ је неуморно радио за народ свој. Злотвори и непријатељи су га облагивали и оптуживали, па је и затваран бивао, али никад попустио

није. Народ га је толико заволео, да га је од 1861. године па све док није љуто оболео, бирао за свога посланика на Угарском сабору и на српском народно-црквеном сабору у Сремским Карловцима.

На Угарском сабору дизао је неустрашиви свој глас за бољитак српскога народа не само овога у Аустро-Угарској, него и за оне у Босни и Херцеговини и оне у Турској. У Карловцима је пак на српским саборима свом снагом радио, да се подигне и утврди српска православна црква и школа, и све што сад имамо у овим крајевима, скоро је све његова творевина.

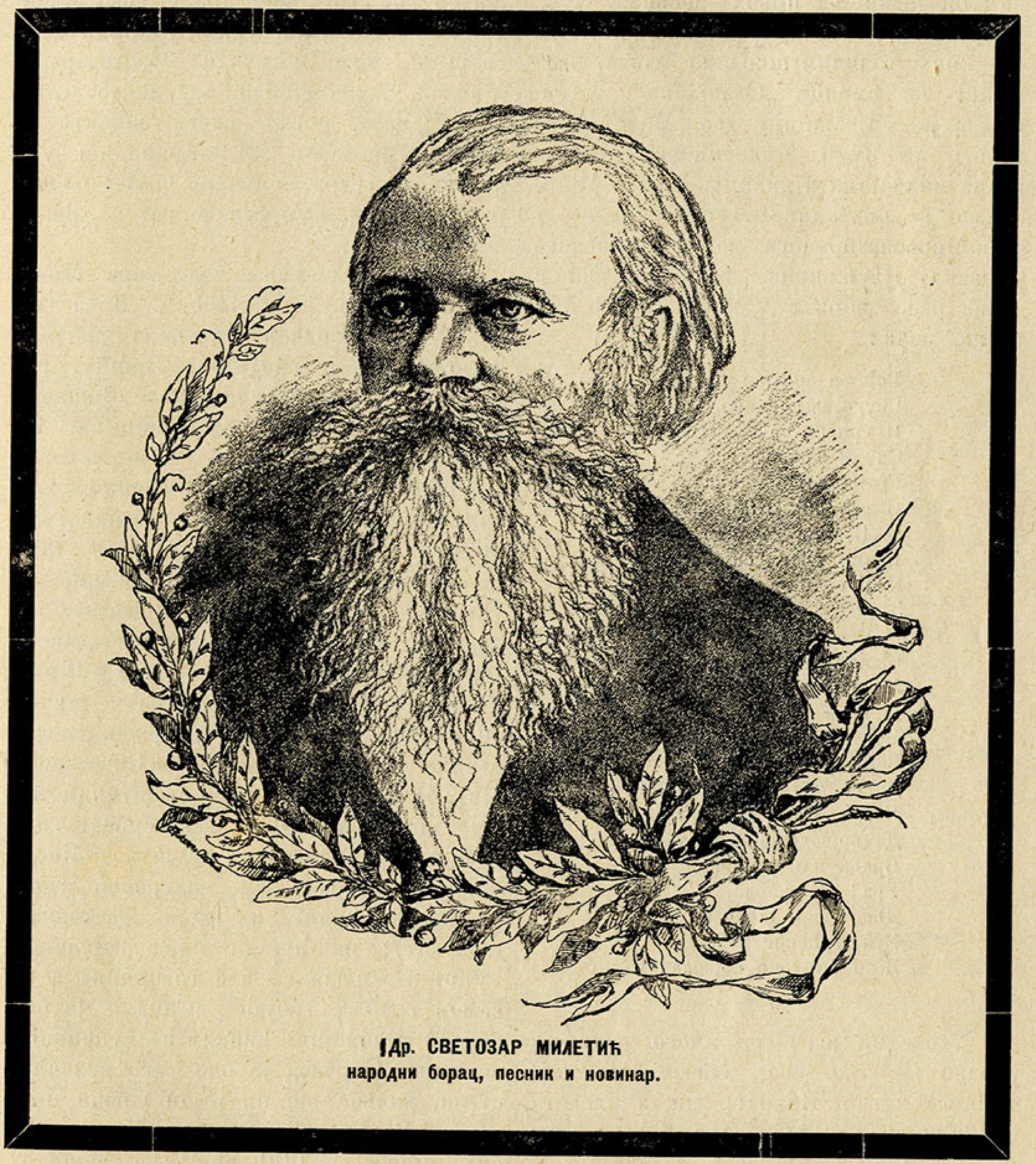

Др. СВЕТОЗАР МИЛЕТИЋ
народни борац, песник и новинар.

Као младић бавио се покојни Светозар и са песништвом. Песме су му биле духовите и пуне родољубива жара и лепоте. Да је доспевао и да се и доцније посветио и песништву, био би нам он један од првих песника. Год. 1847. Пожунска српска омладина, што се тамо у великим школама учила, изда књигу под именом „Славјанка“. У тој књизи је најважнији део Милетићев; у њој је пуно Милетићевих песама веома значајних и дивних. У год. 1848. спевао је ону дивну убојну песму у славу новоизабранога војводе српскога Стевана Шупљикца, која се још и данас радо заори а у којој су ово најлепше речи:

Већ се српска застава
Свуда вије јавно,
И српска се браћа сва
Свуда боре славно.
Граничара мишица
И славних Шајкаша,
И Божија десница
Брани права наша.
Срб' се бије и крв лије
За своју слободу,
Срб' се бије да добије
Својега војводу.
Место славних Немања
И цара Душана,
Бог нам за сад поклања
Војводу Стевана,
Да се под њим рукују:
Банат, Срем и Бачка,
Да војводство оснују
Браћа нам јуначка.
Ура! ево плода,
Дош'о нам војвода;
Ура, српског рода,
Жив нам био војвода! итд.

*

Милетић је врло много радио и урадио за народ свој, али је баш зато и много патио. Пакост, лаж и клевета учинили су, да је годинама тамновао; осуђивали су га и због велеиздаје, и ако је он свагда био највернији син отаџбине своје. Али немилосрдна гоњења најпосле сломише снагу овога народнога борца; љуто је оболео па му се и памет помутила и тек 1890. године врати се из Будимпеште здрав у Нови Сад, где је задовољно живео међу својом милом децом. Године пак 1896. пресели се у Вршац, где је до дана смрти своје живео код свога сина дра Славка Милетића лекара, уживајући у срећи деце своје и миле унучади: Светозара и Милана. Здрав је био, али се због старости није могао више мешати у народне послове; 22. Јануара пак у 9 часова из јутра напрасно и без болова је преминуо и преселио се у живот вечни.

Тело неумрлога Светозара Милетића пренето је свечано у Нови Сад и сахрањено на свето-Успенском гробљу. Тело његово је опојано у Вршцу, где је на опелу служио владика Вршачки Гаврило са многим свештеницима. По свршеном опелу држао је у порти говор Др. Бранко Илић адвокат Вршачки; по том је тело однето на железницу уз пратњу многобројнога народа и тамо је опет говорио г. Мита Клицин народни учитељ. Из Вршца до Новога Сада пратили су тело Милетићево многе депутације српске. Укоп је био у Новом Саду у среду 24. Јануара. Свечани помен био је у саборној цркви, где је служио српски владика Новосадски Митрофан са многим свештеницима. Певали су ђаци Новосадске српске гимназије и више певачких друштава. После помена говорили су надгробно слово један свештеник и један световњак (адвокат); на пијаци пред варошком кућом говорила су два говорника а на самом гробљу тројица. Сандук је био обасут безбројним дивним и скупоценим венцима. Спровод је био тако величанствен, каквог још ни један Србин није имао. Рачуна се, да је на спроводу било преко 12,000 душа, а више од 4000 душа било је са стране. Гимназија, срп. виша дев. школа и све српске основне школе пратиле су до вечне куће овога великана народног. Многи

родољубиви Срби, општине и задруге, који нису положили венац, прилажу место венца лепе своте новаца за подизање споменика овоме народноме борцу, који ће служити за пример родољубља, самопрегоревања и истрајности у раду за свој мили народ од сад па до века.

Нека је вечна слава овом дичном сину српском овога и онога света!

У ПОЛАРНОМ КРАЈУ.

— Догађаји са далекэг севера. —

(A. B. St.)

По немачком одраслијој срп. младежи испричао: **Милан Т. Бањанин.**

(Наставак.)

Уточиште.

Сви троје спазише у даљини једну повећу колебу, начињену од ирвасове коже, и обрадују се. Надали се, да ће овде наћи и људи, па се стога пожуре да што пре стигну. Чим су дошли пред колебу, одмах без оклевања уђу унутра.

Колеба беше сва врло мрачна

— Има ли овде кога? — викне капетан енглески, али се нико не одазове. Блак је знао помало говорити дански а Викторија француски, па и они понове исто питање, на које ни сада не беше одзива.

Сад Блак уђе дубље у мрачну колебу, поче пипати по њој и некако нађе нешто мало ситних дрва, која он скупи и наложи ватру. За час ватра осветли целу колебу, која овако изгледаше:

Под беше посут сувим, ситним песком и јеловим иглицама. Близу огњишта било је наслагано доста суве траве и маховине, покривене дебелим ћебетима и медвеђим крзном. На једном зиду висио је приличан комад сува меса, а на другом две пушке, једна секира и једна кеса напуњена муницијом. Близу улаза беше наслагана гомила дрва. На сред колебе беше учвршћен сто̂ и клупа, а на столу лежала је једна подебља књига у дрвеним корицама. Капетан кад спази ову књигу, приђе столу, отвори је и позна да је то библија, штампана на данском језику. Изнутра на предњим корицама било је неколико речи написано на данском језику, а испод тога то исто и на енглеском. Из ових речи дознаше, да је ово колеба данских мисионара, који је саградише за залутале путнике. Осим тога, што је још најважније, разумеше из ових неколико прибележених речи, да им ваља још два дана путовати на југо-исток, па да дођу до њихових нассобина.

Наши путници се врло изненаде овим открићем. Радовали су се, што ће у овој пустој земљи наићи на просвећене људе, који ће им без сваке сумње у њиховој невољи помоћа. Они падну на колена и срдачно благодаре Богу, што им је молитву услишао.

Блак подстакне ватру и за час се беше топлота распростpла по целој колеби. Сад сви троје скину своје мокро одело и простру га крај ватре, да се суши. Дотле док се одело сушило, беху умотани у она ћебета, која су у колеби затекли. Одело им се брзо осушило и одмах су онако топло и суво навукли и разгрејали се.

Пошто су се мало од тешког пута одморили и прозебло своје тело разгрејали, стану спремати вечеру. Капетан

нашавши у углу колебе неки суд с кишницом, скине са зида оно месо, исече га и пристави на ватру. Кад се месо скувало, поседају и сви троје га у сласт повечерају и њиме се поткрепе.

После вечере се посаветују и договоре, да овде у овој колеби остану још који дан и причекају док киша не престане, па да у име Божје, по бољем времену путују до мисионарских насеобина.

Ескими.

Киша је падала још неколико дана. Првих октобарских дана поче падати снег и покри земљу белим покровом. Кад се снег мало боље смрзнуо, наши путници добро утопљени, храном и оружјем снабдевени, крену се у име Божје даље према југо-истоку. Тек пред вече спазе у даљини на пространој равници као неки чуnаст брежуљак, изнад кога се полагано дизао плавкаст густ дим.

— Ено оно ће јамачно бити ескимски стан! — рече капетан својој кћерци. — Они га називају „иглô“. У њему станују целу зиму а лети станују у шаторима, покривеним кожом од ирваса или морског пса. Ове летње своје станове називају они „тупик“. Ја сам баш радознао, да ли ћемо тамо кога наћи.

Овако у разговору приспеше до пред саму колебу. У колеби беше њих петоро Ескима, троје одраслих а двоје деце. Чим чуше близу њихове колебе разговор наших путника, одмах се брже боље спреме, зграбе своја рибарска копља и излете пред колебу.

Блак их поздрави на данском језику и на њихово чудо, ови им на истом језику одздраве. Сад Блак ступи ближе и поче се са урођеницима разговарати. Од њих сазна да су они већ примили хришћанску веру од данских мисионара и да до њихових станишта има још само дан хода.

Најстарији Еским уведе Европејце у колебу. На сред колебе је пуцкарала ватра, која беше ограђена самим животињским костима. Ваздух беше загушљив, пун неког непријатног задаха, због чега путници морадоше изићи из колебе на свеж ваздух. Ескими их заустављаху на конак, но они се устезаху, јер не могаше издржати онај нечисти ваздух у колеби. Ови се сете и одмах начине на колеби један отвор и добро је проветре. Путници поново уђу унутра и како се сад задах није више толико осећао, одлуче овде остати и преноћити. Ескими испеку нешто меса на жари и понуде овима, да се поткрепе. После вечере се добро умотају и легну спавати.

Сутра дан се путници спреме и крену даље. Ескими их донекле отпрате и пошто их упуте, којим ће правцем даље путовати, опросте се с њима и повrате се у своју колебу.

Европејци живо корачаху по смрзнутом снегу, који све шкрипаше под њиховим ногама. Ветар је тога дана прилично бријао преко снежне равнице, но нашим путницима још није могао много нахудити, јер су били добро утопљени.

Још за рана сретно стигну до стаништâ данских мисионара.

Међу мисионарима.

Неколико година пре ових испричаних догађаја, беху послани у Гренланд њих пет млађих људи, са једним својим старијим братом, да међу овим становницима проповедају и шире веру и науку Христову. Ови мисионари имали су уза се неколико добрих и јаких паса, који су им вукли саонице. Кад год су ишли на пут, увек су их пратила још по два добра ловца.

Они саграде овде себи утврђена станишта у којима се стално настане. У неким собицама држали су разна оружја, муницију, алат и многе друге

— за ове крајеве и прилике — потребне ствари. За своје псе имали су нарочито сграђену стају. До ове су имали стају за северне јелене (ирвасе) које су им ловили њихови ловци. Ове корисне животиње даваху им доброг и укусног млека, а употребљаваху их и за кожу. У једној повећој шупи имали су много наслаганих дрва за огрев, а у магазину много кожа и масти од ирваса и морског пса. Њихови ловци су чешће одлазили у лов и ловили ове животиње, не толико ради меса, колико ради њиховог крзна. Та крзна су продавали за добре новце и с тим новцима су се мисионари издржавали.

У овој њиховој насеобини владао је Божји благослов. Сви у њој беху увек потпуно здрави. Ни глад, ни јака поларна студен није могла нахудити овим одважним људима. Њихов рад уроди добрим цлодом, јер за кратко време примише многи урођеници, чак до 70° северне ширине, Христову веру.

Ескими поштоваху и љубљаху ове људе. Сваким даном се скупљаху око њих, да чују њихова проповедања и да саслушају њихове корисне савете.

— — — — — — — —

У ову њихову насеобину дођоше наши путници.

Мисионари их приме врло љубазно. Пошто су се мало одморили, поткрепе се добрим врућим чајем и започну разговор. Домаћин је знао нешто енглески говорити, па је могао разумети оно, што су му гости причали. Капетан им је све укратко испричао шта су доживели и шта су препатили. Сви мисионари беху тронути његовим причањем, а стари духовник, кога је капетанов говор највише дирнуо рече:

— Моји верни! Много сте се овог пута напатили, али вас благи Бог — као добре хришћане — није оставио. Ја ћу се с мојом браћом сваки дан молити Творцу небесноме, да вас чиле и здраве у вашу домовину врати.

После вечере седели су још мало и разговарали се, а кад би време спавању, мисионари одведу путнике у једну, за њих већ спремљену топлу собу где ће ноћивати.

Сутра дан, после доручка, настојатељ их проведе кроз сва њихова станишта. Европејци се нису могли довољно начудити, кад видеше, како су ова њихова станишта уређена.

Кад беше време ручку, настојатељ их уведе у трапезарију, где се сви скупа најпре помоле Богу и онда поседају за трпезу да ручају. За ручком упита настојатељ капегана, куд су наумили одавде путовати.

— Пречасни оче! — одговори капетан. — Кад би икако могли ми би најволели одмах одавде путовати у нашу домовину Енглеску.

— Сад никако не ћете моћи у Енглеску отићи! — рече настојатељ. — По мору су већ почеле пловити ледене санте. Мораћете неколико месеци овде причекати. Ја бих вам могао дати саонице, да се одвезете до морске обале у луку Готхаб, али ћете тамо доцкан стићи. Бродови су јамачно већ сада престали по мору пловити. Осим тога на путу би пострадали од поларних ветрова и зиме. Друго вам дакле не преостаје, већ да овде код нас останете целу зиму. Најпосле, не ће вам овде бити дуго време. Ми имамо врло лепу библиотеку забавних и поучних књига, па се можете читањем забавити. Ако вам се кадгод усхте у лов, можете с нашим ловцима и у лов ићи. Или, можете кадгод с нама ићи, да видите како ми проповедамо међу Ескимима. Држим да ће вас занимати, да боље упознате овај прост, али племенит народ.

— Послушаћемо вас и остаћемо. Али само би вас најлепше замолили, да нас за цело то време примите као чланове ваше насеобине, да вам будемо бар од какве користи, а не да вам

будемо на терету. Колико узмогнемо помагаћемо вам и ми у сваком послу.

Мисионари с највећом радошћу прихвате капетанову жељу и приме их као своје чланове. Одмах донесу боља и топлија одела, па их сви троје обуку.

Наши путници добиште две собице за становање. Нису се ни надали да ће овде такове удобности наћи. Брзо се беху привикли на овај живот. Изгледало им је, као да су већ неколико година провели међу овим племенитим људима.

(Наставиће се.)

ПАЈИ... БУЈИ...

Паји... буји... бâто,
Наше мило злато!
Ми се добро знамо,
Па те љуљушкамо,

„Паји... буји... бâто,
Наше вêље злато,
Што по ваздан гучеш,
Ко голуб гугучеш,

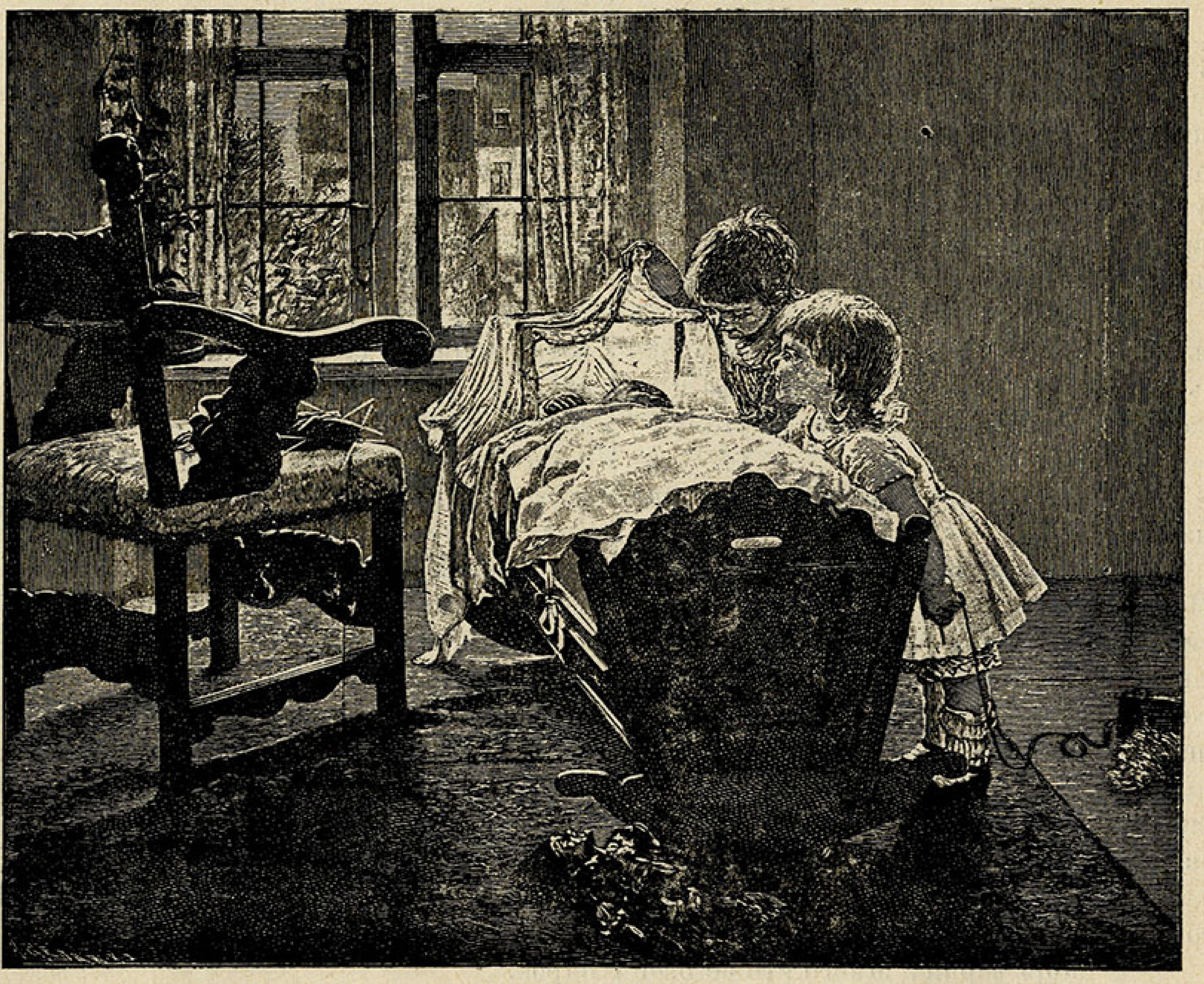

Да нам се одмараш
И слатко проспаваш,
Док те сан не прође,
И мамица дође.“

Сваком радост стваращ,
Све нас „разговараш“.
Ти си лутка жива,
Што све слађа бива“!

Тако добре сејке,
Стоје крај колевке
Свога милог бате,
Ког' ви не познате;

Али док порасте,
„До греде“ дорасте,
Сам ће да се хвали:
„Ја сам Српчић мали“!

Београд. **Чика Васа-Љубисав.**

ШАМАНИ.

Цртица из народописа.

Велики је свет Божји, и на њему су силни народи, који се разно носе, различно изгледају, разне обичаје имају, разне вере верују, па и на разне начине славе Бога и прослављају свето име Његово.

Далеко на северу од нас, а и на северу од великог Китајског царства у Азији, лежи пространа и на далеко чувена земља Сибирија, која припада сва Русији. Кроз њу сада иде железница, што је најгоростаснија железница

ШАМАНИ НА МОЛИТВИ.

на свету. Па и у тој големој Сибирији су разни народи, међу којима у јужноисточној Сибирији живи врло прост народ, који своје свештенике зове шаманима. Ти шамани су не само свештеници, него су им они и лекари и чудотворци. Без њих у народу ништа не бива. Ако су сватови, ако рођење, укопи или какве домаће славе, увек мора ту бити и шаман. Народ верује, да шамани стоје у дослуху с боговима, јер они верују, да има више богова. Шаман не може свако бити, већ само онај, који има за то дара и способности, чија је молитва боговима угодна, и који се умеју особито кривити, дерати, скакати. Шамани у свом послу навуку особито одело, које много иските и навешају око себе пуно праporaца и звечака, кад скачу и играју, да то толико звечи, да од њих уши заглуше.

Њихови обреди састоје се у томе, што се моле Богу, праве кâд и приносе жртве. Народ верује, да су они кадри обуставити велику сушу, отклонити сваку несрећу, сачувати народ од нужде и невоље и да могу измолити од богова свако изобиље. Ако хоће да изгоне духове и беснило, онда се морају особито обући, као оно што се види на слици нашој. У рукама имају доboше, у којима им је прави значај и права снага. Без њих не могу ништа учинити. Тада отпочну играти, у доboше ударати најпре тише па јаче, час брже час лакше; уз то стоји звекет праporaца и разних звечака; а њих стоји дерњава и кривњава као да су у грчевима. Ове и овакове обреде обично врше шамани ноћу и од великога су утицаја за онај народ; па и сами Европљани долазе на такове чудне молитве, које и њих јако потресају.

Тако у свету има свашта, па ето и овакова обичаја.

НА НОВУ ГОДИНУ.

Годиница стара
У прошлост се врну,
Ново с' лето рујним
Велом заогрну!

Новог лета ето
Рујна зора руди,
Из зимњега санка
Све поспало буди...

Ој устајте браћо
Ој устајте друзи,
На просвете њиви
Чекају нас плузи!

Порадимо на њој
Заоримо бразде,
Удружимо слошкн
Наше силе младе.

Та засејмо зрна
На просвете пољу,
Да стечемо жетву
Будућности бољу.

Да нам лето ново
Бољим плодом сине,
Да нас црна поноћ
Немарности мине.

* * *

Годиница нова
Дивним сјајем блиста,
На лицу јој лебди
Она радост чиста!

Поздравља нас ето
Душом пуном миља, —
А Творац нам дела
Лепа благосиља...

Исаије Митровић.

Пакрац, 1900.

МАТИ.

Посвећујем мајци

МАРИЈИ К. НИКОЛИЋКИ.

I.

Родила ме и очува, — однегова!
О животу поуке ми прве дала.
Указала: како увек живет' ваља!
За труд таки захвалност је моја мала.

Њен ме савет и сад учи док је жива —
Никад мања љубав јој се не промени;
Ја осећам поштовати срце такво —
Срећан док јој траје живот драгоцени!

II.

Од колевке па до гроба
Мајчина те љубав прати,
Те у јаду и у срећи
Прва реч нам: *мати! мати!*

Од колевке па до гроба
Већу љубав не ћеш знати,
Него што је своме чеду
Може рећи *права* мати!

И кад кара... она воли —
Душа јој је *добро* само,
И у самој *клетви* њеној
Љубав неку осећамо...!

III.

Видео си небо најведрије,
Знаш под венцем шта осећа нева;
Кад затрепте звезде у милошти,
Знаш каква је песма славујева. —

Мајска роса живот биљу свежи;
Знаш за младост што је сва милина!
Као сунце и Бог свеумилни,
Е! таква је љубав — материна.

IV.

Док те буде учићеш се,
Штогод рећи и о себи —
Хај! да није мајке твоје,
Тад и тебе било не би.

Све тешкоће радо сноси
Без роптања, јâдâ ини',
Када је за *добро* твоје,
Понајвеће жртве чини.

Учићеш се у животу,
Такву љубав стећи себи —
Хај! да није мајке твоје,
Тад и тебе било не би.

V.

Кад ти мајку смрт покоси,
Помрча ти бели данче,
К'о изгнаник осећаш се,
К'о сироче — самотанче.

Од најлепше среће — већу,
С мајком ће ти гробље скрити —
Њену љубав изгубљену
Не ћеш ничим накнадити!

VI.

Од увек сам мајку вол'о!
Ал' сви људи каткад греше —
Одрекох се добра њеног,
Она рече: кајаћеш се!

Од увек сам мајку вол'о!
Некада је вређах јако —
Заборавих *бриге* њене,
И грешио — свакојако;

Од увек сам мајку вол'о!
Кад јој *наук* срцем прими' —
Скрушен падам на колена
И молим је: *Опрости ми!*

Крушевац, 1900. год.

Миладин К. Николић-Расински.

О СРЕЋИ.

Доброј и послушној деци приповеда катихета.

(Наставак).

III.

Срећни су тихи (мирни, благи) људи, јер ће их сви волети. Тихим, мирним и благим се називају они људи, који не ће никоме никаква зла да чине; они не ће ни на кога да се срде, па ма их ко и вређао, већ сваку увреду стрпељиво поднашају и радо праштају. Таке људе свако воли, па и непријатељи њихови их морају једном заволети. Да мирне људе заиста свако воли показаће вам овај пример. Први хришћани живели су у заједници, сваки дан су држали у храму Божјем вечере љубави, на којима су међу удовицама и сирочадима делили хлеба и вина, што су апостоли на заједничким молитвама благословили и осветили. Јеврејске удовице су мислиле, да су оне племенитијега порекла од удовица, што су прешле у хришћанство из незнабоштва и идолопоклонства, па су при заједничким трапезама (столовима) заузеле прва места, тако да су грчке удовице морале на крај стола сести и задовољне бити са остатцима од хлеба и вина. Грчке удовице су то запостављање стрпељиво поднашале, услед чега су често и гладовале, док то није дознао и апостол Петар. Апостол Петар сазове хришћане на збор, где се извини за неправду учињену грчким удовицама, рекавши им, да се то догодило отуда, што Исус Христос није ставио у дужност апостолима, да се старају за телесне потребе верних, већ они морају да проповедају науку Христову. Но међутим да и при вечерама љубави буде реда, да не буде запостављања тамо, где за то места нема, предлаже збору, да из своје средине изабере седморицу од тихих, благих и мирних људи, које ће после апостоли поставити да пазе на добар ред и поредак при вечерама љубави. Збор хришћана предлог апостола Петра прими, изабере седморицу људи и представи их Петру; међу овом седморицом је био и осамнајсто-годишњи св. Стеван, који је први пострадао за веру Христову и кога због тога слави сав хришћански свет одмах после Божића. Св. првомученик Стеван је дакле са својим тихим, благим и мирним понашањем већ у осамнајстој години стекао толике љубави, да су га тако младог изабрали први хришћани за апостолског помоћника.

(Наставиће се.)

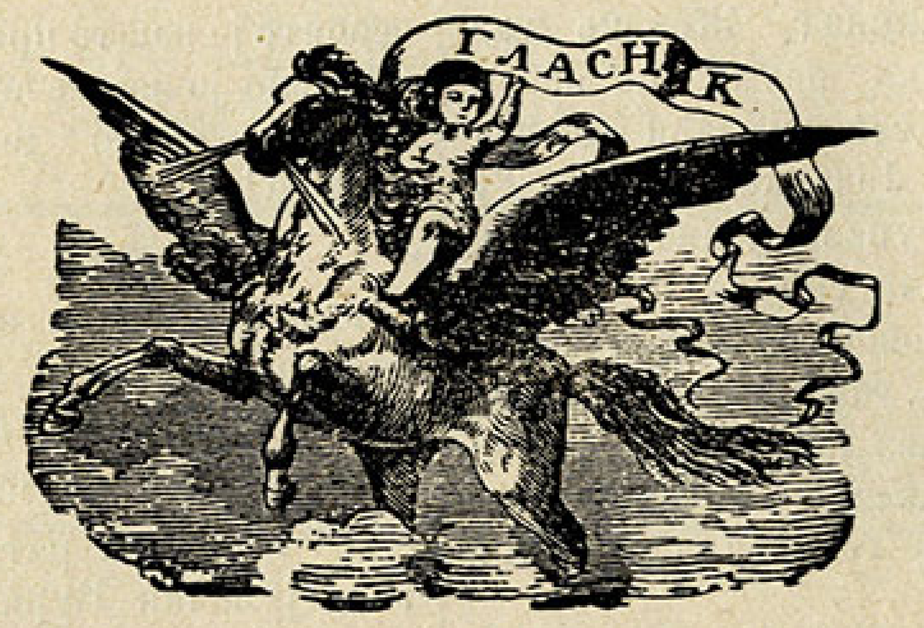

— **Руски цар потпуно оздравио.** Пре смо јавили, како је руски цар Никола опасно оболео био и да се лечио у јужној Русији, у Ливадији близу Црнога Мора, где је поднебље врло благо и пријатно. По свој Русији, Србији и Црној Гори молио се народ топло Богу, да одржи племенитога цара у животу. И Бог милостиви исцелио је цара, и он се већ вратио у Петроград, престоницу своју, где је сретно стигао и топло благодарио Богу на милости. Народ га је одушевљено дочекао и поздравио благодарећи Богу, што им је одржао цара и добра господара.

— **Бура и дуга у сред зиме.** Овогодишња је зима чудновата. Почела је тако благо, да је свет већ мислио, да не ће ни бити зиме. Ал' на једанпут око Божића дуну ћорави анђелија, удари мећава и наступи зима од 16—17 степени, која потраја пуних 15 дана, па онда попусти. Она жестока зима распрострла се чак и у оне крајеве, где су зиме иначе врло ретке; па и у Јерусалиму паде снег на ужас оном народу, који на то није навикао; тамо немају ни пећи по кућама, а и куће су им слабе, а народ и нема зимњега одела, јер тамо готово никад не бива зиме, па сад мал' се не посмрзаваше.

Али и у сред зиме Бог чини чуда. У околини Великог Варада после светога Саве била је ужасна бура. Севало је као у сред лета, и за тим је падала велика туча. У Деречки је уз велику буру падао лед као лешњик. Оваково појаве су биле после на више места. После буре појавила се на небу дуга као у лето. Заиста чудновато!

— **Величина Енглеске.** Сад, кад је умрла краљица енглеска Викторија и на престô ступио њен син Едвард, рачуна свет, колико је Енглеска велика и налази се, да је то сад највећа држава на свету, која броји више од 300 милијуна становника. Она обухвата сад цео један део света, сву Аустралију; има стотину полуострова, 500 предгорја, 1000 језера, 2000 река, 10,000 острова. Кад је покојна краљица Енглеска ступила на престо 1837. год. приходи енглески су износили око 825 милијуна форината, а данас су њени приходи 2500 милијуна форината. Од 100 лађа, што данас просецају пучине морске, 70 носе енглеске заставе. У оно време заузимала је Енглеска шести део од насељено земље, данас заузима скоро четврти део познатог света. Енглеска је данас 53 пута већа од Француске, 52 пута већа од Немачке, три и пô пута од Сједињених држава у Америци, а толика је као три Европе. Само осми део енглеских поданика су Енглези, а остали су најразноврснији народи. Када се покојна краљица Викторија родила, није било у Енглеској ниједне железнице, а данас се енглеске железнице пружају на хиљаде километара и возе се на њима по 1000 милијуна путника годишње. — И тако је енглеска за владавине Викторије у свему напредовала толико силно, да већ ваљда и не може више, па зато многи већ проричу, да ће се скорим и распадати почети.

— **Број становника у Будимпешти.** По најновијем попису народа има сад у Будимпешти 729,000 становника, а пре 10 година било је 506,000, те је за последњих 10 година прирастао број са 226,000 душа. Није се то све родило тамо, него се силан свет доселио. Уједно се из тога новога пописа види и то, да има у Будимпешти близу 20,000 празних станова и дућана, а то је знак да су радње ударили натраг, што ни мало није добро за престоницу краљевине Угарске.

— **Нов Рашко-Призренски митрополит.** На место покојног и заслужног Рашко-Призренскога митрополита Дионисија, изабрала је Цариградска патријаршија опет Србина за митрополита и то *Никифора Перића* архимандрита. Њега су већ у недељу 21. Јануара о. г. и посветили те ће одмах заузети управу над својом митрополијом, а столица му је у Призрену. За новим митрополитом иде веома леп глас, те му се Срби у његовој митрополији особито радују. Он је родом из Панчева, дакле Србин из Угарске. Дај Боже био на дику и понос својој митрополији!

— **Девојка — адвокат.** Женске сад већ изучавају све струке наукâ, па ево и адвокатску. У Паризу је сад најмлађи адвокат једна девојка по имену Јованка Шовен. Ту скоро је пред судом заступала једног железничког стражара. Мислило се, да ће млада девојка-адвокат дуго говорити; али баш напротив, врло је кратко говорила, али тако језгровито и темељно, да јој је суд једногласно за право дао и одмах ослободио оптуженога, којега је бранила госпођица Јованка Шовен.

— **Железница у Црној Гори.** Црна Гора је бреговита и кршевите земља, до скора није било добрих путева у њој ни за обична кола; сад пак ево ће Црна Гора да добије железницу, и то најпре у оном крају, одакле ће се вадити и извозити гвожђе и друге руде, а по том ће бити и даље. Једно новчано друштво већ је добило дозволу за градњу те железнице, што ће бити прва железница у Црној Гори. Нека је са срећом да Бог дâ!

— † **Др. Ђена Павловић.** У среду 24. Јануара о. г. преселио се овде у Сомбору у вечност *Др. Ђена Павловић* у 51. години живота свога. Покојник је био адвокат и уважен песник српски. У млађим својим годинама радио је на књижевности српској и био је на лепом гласу и као песник и као приповедач. Но како књижевност српска не даје хлеба; то се он оставио књижевнога рада и држао се само адвокатског посла. Народним слогом писати онако, као што се певају српске народне јуначке песме, једини је он умео и у томе би веома далеко дотерао био, да је могао и даље на том пољу радити. Он је по неке српске песме преводио на мађарски и особито је вешто превео Чика-Јовине „Ђулиће“. Оставио је иза себе неутешну жену и четворо нејаке женске деце. Бог му дао у рају насеље!

— **Ратови.** Кинеско-европски рат је у неколико свршен и још једнако се воде преговори о сталном миру; али тај посао иде врло споро и као да не ће скоро бити углављен прави и сталан мир.

Онај пак рат, што га у Јужној Африци воде јуначки Бури са Енглезима још једнако жестоко траје. Бури на све стране побеђују лакоме Енглезе. Енглеске војсковође траже журно помоћи из Енглеске, а помоћ врло споро стиже. Бурске војводе Бота и Де-Вет прави су лавови бурски; они су тврдо уверени, да ће Енглезе напослетку коначно потући и сачувати своју слободу, за коју се тако јуначки боре. Они су истина мален народ, али им ево Бог помаже, а коме Бог иде у помоћ, тај мора победити, па ма како противник велик био.

† **Краљ Милан.** Баш при закључку нашега листа, стиже нам из Беча вест, да је тамо 29. Јануара умрьо српски краљ Милан у 47. години живота; није дуго боловао, ухватила га љута болест, којој није могао одолети. Он је први краљ српски после Косовске пропасти, а закрањио се 22. Фебруара 1882. год. Пре 12 година остави престô сину своме краљу Александру, а он оде из земље, па је ево у туђини и умрьо. Веле, да ће се по жељи његовој саранити у сремском манастиру Крушедолу, тамо, где је сарањена и кнегиња Љубица, прабаба његова. Даља наређења за сад још нису позната.

НОВЕ КЊИГЕ И ЛИСТОВИ.

Средње школе у кнажевини Црној Гори пише Јован Фил. Иванишевић Сарајево. Прештампано из „Школског Вјесника“ за 1900. год. Велика 8⁰ стр. 19. — Цена није означена. — Ово је научна расправа за одрасли свет.

На бадње вече, хумореска (шаљива приповетка) написао Стеван Бешевић-Петров Загреб. Штампа српске штампарије 1900. Цена 30 потура. — Ову лепу хумореску (шаљиву приповетку) нашега уваженог и вредног књижевника топло препоручујемо нашем народу. И ако је већ прошао Бадњи дан, ипак се још може читати са највећим задовољством. Израда је врло укусна.

1. РЕБУС.

Саставио: Перо Манојловић у Бијељини.

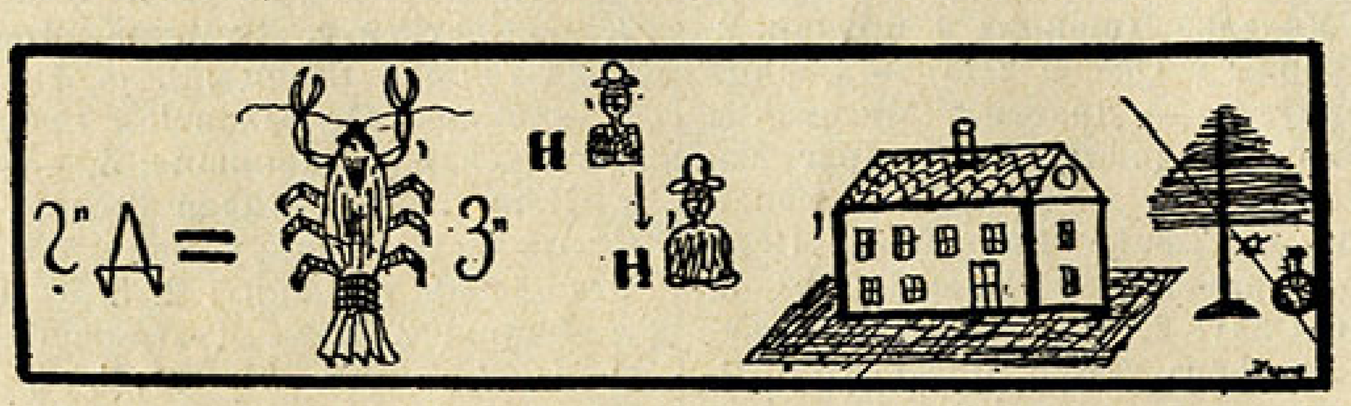

---

2. КОЊИЧКИ СКОК.

Саставио: М. С. М.

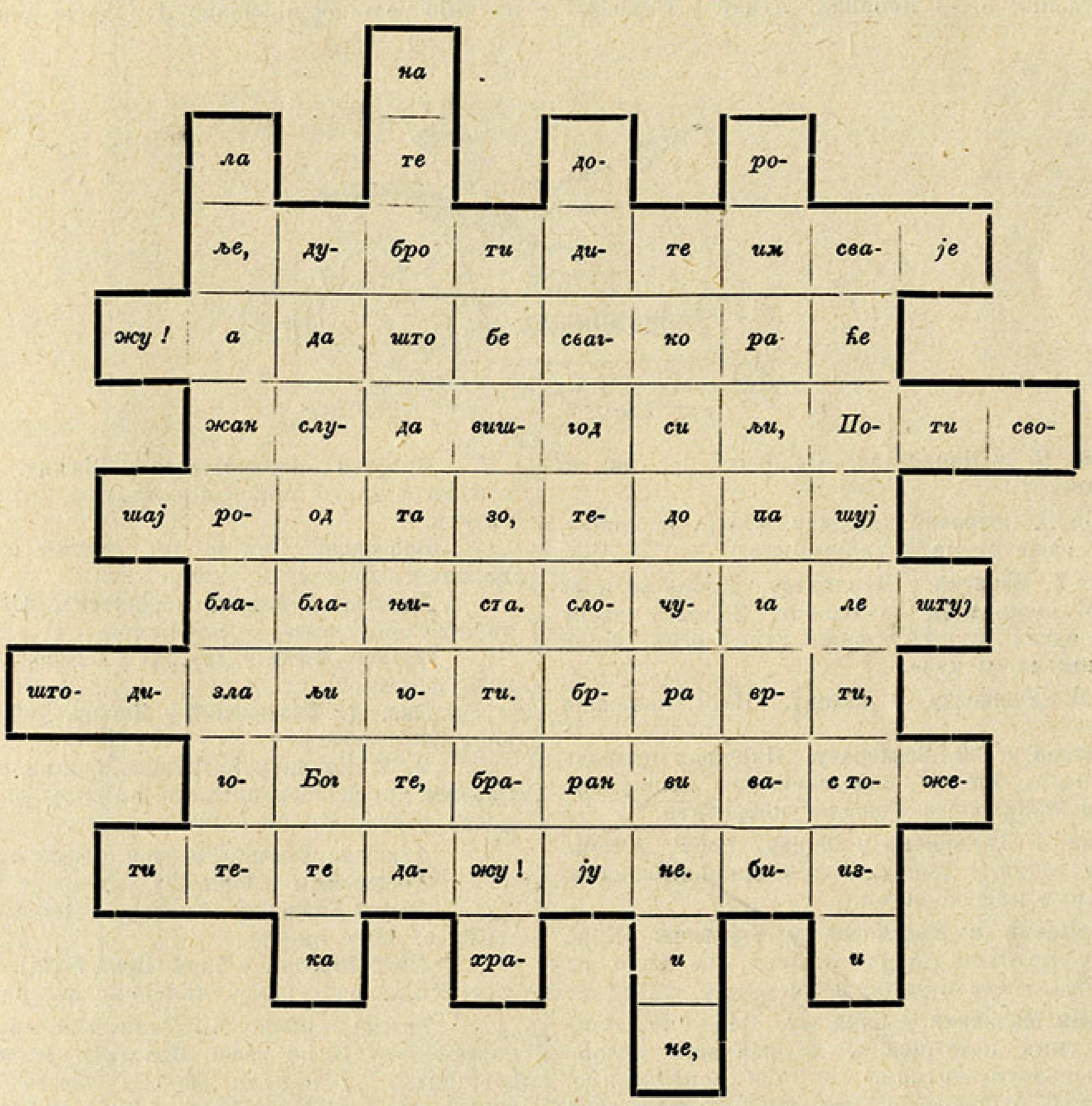

РЕШЕЊЕ.

У прошлом бр. „Голуба“ значе I. Рачунски задатак: Мати је имала 44 године, а син 14. — **2. Ребус:** Бури су јуначан народ. — **3. Коњички скок:**

У сваком послу, труду и раду,
Сјети се синко кога си рода,
Нека те свуда и свагда знаду
Да ти је мила света слобода.

Правилно решили: Владимир Мандић у Новом Саду: 2. 3. — Мирослав и Драгутин Шевић у Сегедину: 2. 3. — Зорка и Љубица Грујић у Н. Саду: 2. 3. — Борислав Мирић у Новом Саду: 2. 3. — Живко Јовановић у Срем. Карловцима: 3. — Богданка, Црногорка, Вукосава, Бранко и Недељко

Ћосић у Сегедину: 2. — Бранко Миловановић и Радослав Ловић у Тур. Кањижи: 2 3. — Сава Оберкнежевић и Стеван Бота у Новом Саду: 2. — Милица Лесковац у Лалићима: 2. 3. — Даринка Борковић и Андулка и Миладка Пишкрил у Брчком: 2. 3. — Никола Вукмировић у Осеку: 2. 3. — Зорица Арновљевић у Мокрину: 3. — Драгиња Вукотић и Драгољуб Кесић у Бос. Градишци: 3. — Драгутин Јањичевић. Петар Јањичевић и Ђорђо Јањичевић у Бос. Градишци: 3. — Ђорђо Видаковић, Перо Михајловић и Вељко Аврамовић у Бијељини: 2. 3. — Милан Матић у Н Саду: 2. 3. — Гина Драгељевићева и Драгиња Лазићева у Бос. Градишци: 3. — Паја Сербул у Лугошу: све. — Петар Тешић у Гуњи: 3. — Даринка и Катарина С. Шпирић, Мила Симић, Мара Паранос и Драгољуб Паранос у Брчком: 2. — Мих. Милинковић у Шапцу: 2. — Исаило Марковић и Данило Дмитровић у Сарајеву: све. — Шандор Малушевић у Суботици: 2. — Бранко Јовичић у Бијељини: 3. — Добрила Лукић у Сомбору: 3. — Зорка Јездимировић у Сомбору: 2. — Војисла и Даница Борјановић у Сарајеву: све. — Милан Т. Житић у Шапцу: све. — Драгутин Петровић у Б. Дубици: све. — Милутин Анастасијевић у Шапцу 2. — Светислав, Станица, Богдан и Богољуб М. Солдатовић у Шапцу: 2. — Аница Контић у Инђији: 2. — Жарко Стефановић у Врбасу: 2. 3. — Вукосава Богдановић у Нашицама: 3. — Софија Столповићева у Шапцу: 2. — Милан Божић, Рајко Благојевић и Стака Петраковић у Бос. Дубици: 2. — Петар В. Станојевић у Шапцу: 2. 3. — Сава В. Станојевић у Шапцу: 2. 3. — Драгиша Савчић-Ресавац у Београду: 2 — Ал. Н. Атић и Мил. Тодоровић у Шапцу: 2. — Лепосава Црквењакова у Турском Бечеју: 2. 3. — И. Е. Катан у Рогатици: све. — Остоја Микић, Милош Јевђенић и Душан Поповић у Бањој Луци: 2. 3. — Миленко Марин у Прхову: 2. 3. — Бошко Н. Мештеровић у Бијељини: 2. 3.

☛ Чије име није штампано, знак је или да му није решење правилно или да је доцкан стигло

М. М. В. у Цариграду. Слабачко је, па не можемо примити.

Илија Р. Петровић у Шапцу. Ово је добро, па ћемо у своје време и употребити.

Ник. Ђ. Вучетић у Цариграду. Доста је прилично, али ипак није за јавност. За малу језгру сувише је одела; а има и више туђих речи, којих ваља песник да се чува.

И. Й. Ешкенази у Шапцу. Није правилно сложено.

Војислав у Вел. Бечкереку. Није вам прерада згодно испала. Уз то оне слике из мађарских листова не можемо без дозволе употребити.

Петар В. Станојевић у Шапцу. Ребус и коњ. скокови су добри и донећемо их згодном приликом. Загонетка нам није по вољи.

Манојловић и Видаковић у Бијељини. Коњ. скокови су потпуно добри и лепи, па ћемо их донети. Остало нам није по вољи.

Исаило Марковић у Сарајеву. Већ смо више пута и другима поручивали, да рачунске задаће морају одговарати истини. Па то и вама велимо. Нема краве за 5 гроша а још мање телета за 4 пов. итд. Зато овакав рачун не ваља.

Милутин Анастасијевић у Шапцу. Није добро а ваља и много лепше писати, јер ово се не може читати.

Вршчанин. Ово је за почетак врло красно. Па нека је сретно и унапред!

Војислав и Даница Борјановић. Све је добро, па што се узможе, и донећемо.

Фјодор Лазић и другови у Сомбору. Није доста лепо нацртано.

Мил. Д. Милинковић у Шапцу. Добро је и моћи ћемо употребити.

И. Е. Катан у Рогатици. Задаци рачунски ни икакви други без решења не примају се. Песма није доста разумљива за наше читаоце.

Драгиша Савчић-Ресавац. Није нам по вољи.

Рисовчанин у Сарајеву. Добро је и донећемо.

Ристо Важић у Мостару. Песма нам је по вољи а ребус није.

Мило Јововић у Бару (Црна Гора). Врло красно све. Хвала на сећању. Доћићемо све редом.

Милена Грбић. Почетак ове енглеске приповетке нам је по вољи. Изволите је наставити и довршити, јер немамо обичаја нешто отпочети у листу, што немамо цело у руку, а без целине не можемо изрећи ни суда свога о целом делу.

„Голуб“ излази сваког 1. и 15. Цена му је за Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на целу годину **3** круне. За Србију и Црну Гору **4** динара. За Турске покрајине, Бугарску и Русију **4** круне Претплата се шиље: Књижарници Мил. Каракашевића у Сомбор. А за Србију књижарници Вел. Валожића, М. Стајића и Андр. Пурића у Београд, М. Ј. Софронијевићу у Шабац. Рукописи се шиљу у плаћеним писмима на уредништво, и не враћају се.

Уређује: ЈОВАН БЛАГОЈЕВИЋ. Издаје: књижарница МИЛ. КАРАКАШЕВИЋА.

ШТАМПАРИЈА ФЕРДИНАНДА БИТЕРМАНА И СИНА У СОМБОРУ.

У СОМБОРУ 15. ФЕБРУАРА 1901.

ЛИСТ
ЗА СРПСКУ МЛАДЕЖ.

МИЛО СРПЧЕ МОЈЕ!

У благог се Бога уздај,
Књигама се својски предај,
Невољи се никад не дај,
На све бодрим оком гледај!
Погрешиш ли, ти се покај,
Што је туђе одма подај,
Узорно се вазда владај,
Па се сваком добру надај!

Београд.

Чика Васа-Љубисав.

У ПОЛАРНОМ КРАЈУ.

— Догађаји са далеког севера. —

(A. B. St)

По немачком одраслијој срп. младежи испричао: **Милан Т. Бањанин.**

(Наставак и свршетак.)

На ледној морској обали.

Непогоде беху већ учестале у овим крајевима. Мисионари за ово време нису никуд из својих насеобина излазили. Време су проводили код куће у молитви, читању и разним кућевним пословима. Ако се кад показало боље време, онда су ловци Јонатан и Ноел одлазили у лов на дивљач. Блак је готово увек ловце пратио и помагао им у лову. Више пута су капетан и Викторија на саоницама или пешице одлазили с њима у лов. Свагда су се из лова враћали са обилним пленом.

— — — — — — — —

Једног лепшег дана пођу ловци: Јонатан и Ноел, капетан Бургас, Викторија и Блак до морске обале. Тамо науме да лове морске псе, чију кожу у овим крајевима употребљују за обућу а сало његово за огрев и осветљење. Време је било погодно и путем нису имали никаквих неприлика. Сретно приспеју до морске обале, која сва беше горостасним леденим бреговима покривена. Под једним таким леденим брегом затеку гомилу Ескима, где граде себи стан. Ловци их познаше, јер беху сви хришћани. Од њих дознаше да су и они дошли да лове морске псе.

Наши путници се нису могли доста начудити овим људима. Непрестано су их посматрали како по неколико сати са највећим стрпљењем раде на леду и вребају морске псе. Како им се који из мора укаже и допузи на обалу да се надише ваздуха, одмах бацају на њега неке своје замке. Улове ли којега у замку, тада га са великим напором извуку из мора и секирама убију. Овако убијена морског пса одмах пре-кољу и са највећим уживањем пију његову топлу крв.

Европејци су неколико дана пробавили на морској обали, ловећи морске псе. Лов беше обилат. За ово неколико дана, два пута су наишли на чопор морских паса, где се на ледној обали сунчају.

Последњи дан, кад хтедоше оставити обалу и вратити се у насеобину, наиђу на један чопор морских коња. Због овог доброг лова задрже се још тај дан на обали. Ове на леду врло незграпне животиње, спазивши своје непријатеље, поплаше се и нагну пузити у море. Једног повећег мужака, са врло великим кљовама, погоди пушчано зрно баш у онај мах, кад се хтеде спустити у море. Покрај свега тога дочепа се он мора и зарони. Један Еским брже скочи у свој чуниħ (кајак) и доплови близу оног места, где беше нестало рањеног морског коња. Није прошло дуго, а коњ се близу чуниħа појави на површини. У исти мах, кад Еским баци на њ' копље, коњ се хитро окрене према њему. Копље промаши, а раздражена животиња попне се са својим предњим ногама на чуниħ. Још само који час и овај човек би био жртва његова. Али у то Блак зграби од једног Ескима копље и са обале баци на морског коња и сретно га погоди. Опет га нестане у води и опет се појави на површини, али сад му већ беше живот на концу. Док су га некако с муком извукли на обалу, беше већ мртав. Еским већ није знао како да се захвали Блаку зато, што му је живот спасао... Европејци су имали већ пуне саонице крзна — и врате се у своју насеобину.

Поларна ноћ.

При крају месеца Новембра, сунце се у Гренланду поче све мање и мање уздизати изнад хоризонта, а и сјајност му све више и више поче опадати. Мало по мало и сунце овим становницима сасвим ишчезне, које ће им се тек после два месеца појавити. Сад наступе и силнији поларни ветрови и снегови, који за неколико дана све затрпају. Наступи и јака зима, какве ми овде себи ни представити не можемо. Но све ово није ни најмање сметало мисионарима, јер беху снабдевени огревом, храном, топлом одећом и обућом.

— — — — — — — —

Поларни ветрови мало се утишаше. Термометар се поче већ дизати, што наше у насеобини врло обрадује. Сви сад изађу из станишта, да се надишу свежа ваздуха. По небу беше мноштво звезда, а изнад хоризонта светлуцала је дивна и божанствена поларна светлост која је сав овај предео осветљавала. По овом бољем времену одлуче ићи опет до морске обале у лов. Сад се спреме оба ловца, капетан, Блак и Викторија, поседају на двоје саонице и крену се према морској обали. Саонице су летеле као муња по смрзнутом снегу. Чешће су успут наилазили на дивљач и ловили их ради њиховог укусног меса. Кад приспеше на морску обалу наиђу и сада на неколико Ескима, међу којима је био и онај, коме је Блак спасао живот.

Капетан, Викторија и Блак сиђу са саоница, да се мало код Ескима крај ватре огреју, а ловци отерају саонице мало подаље међу ледене брегове, где ће на брзу руку подићи какву колебицу за одмарање; јер ће и онако овде на обали остати неколико дана, да улове ког морског пса. Ово троје седели су крај ватре и грејали се неко време. Кад се Блак довољно угрејао, пође да потражи ловце, да им нешто у послу помогне. Пролазећи покрај једног леденог брега, спази испод њега једног великог северног медведа, где се ваља у снегу. Блак се трже.... Разјарена животиња чим га спази, залети се мумлајући на њега и пре него што се овај могао спремити на одбрану, обухвати га својим јаким предњим ногама око врата...

У исти мах Викторија случајно погледа онамо и кад виде овај призор, сва јој се крв у жилама следи.

— Јаој оче, ено северног медведа! — завришта Викторија из свег грла.

На ово капетан одмах скочи и зграби своју пушку. Али пре него што капетан хтеде нишанити на медведа, онај исти Еским, кога беше Блак пре ослободио, скочи и с копљем у руци одјури до медведа. Кад медвед спази овог свог непријатеља, поче сад од разјарености мумлати још јачим гласом, остави Блака и устреми се на њега. Али се Еским ништа не уплаши. У исти мах, кад се медвед беше усправио и хтео на њ скочити, скочи он мало у страну и брзо му сјури копље у прса. Медвед се сруши у снег и за кратко време је мртав лежао у својој крви.

Европљани и Ескими притрче, да виде шта се догодило с Блаком. Блак је лежао онесвешћен, сав изгребен по глави и врату, а по плећима имао је и неколико рана, али срећом — не беше ништа опасно,

Ловци се не хтедоше овде више задржавати с ловом, већ одмах Блака умотају, положе га у саонице и крену се спрам поларне светлости у своју насеобину.

Кад су стигли у своја станишта, другови унесу Блака у његову собицу, где га мисионари брижљивом негом за неколико дана излече.

Повратак у домовину.

Свршетком Јануара престаде дуга поларна ноћ. Сунце се већ поче ука-

зивати изнад хоризонта. Али време је било променљиво...

Кад наступи месец Април, наши путници већ почеше чезнути за домовином. Мисионари то и сами примете, па им спреме двоје саонице и даду им за вође своја два ловца, који ће их пратити до обале... Путници се сузним очима опросте са овим племенитим људима и у име Божје крену се на пут.

Месеца Јуна стигну сретно у Готхаб. Ловци се овде од пута добро одморе и спреме за повратак. При растанку им рече Блак:

— Ми се с вама не опраштамо за навек! Ако Бог дâ, опет ћемо се видети! Први пут кад узидем у ове крајеве да ловим китове потражићу вас.

Капетан, Викторија и Блак пробаве неко време у приморском граду Готхабу.

После кратког времена, на њихову радост, пристане у Готхабу један енглески брод, који се тада враћаше са риболова у Енглеску. Капетан овог брода радо прими своје земљаке, да их одвезе у Лондон.

Међу морнарима овог брода капетан Бургас позна једног свог морнара, који је такођер био један од оних бунтовника на „Норту“.

Овај познавши свог бившег капетана, уплаши се, клекне пред њега и склопивши руке, стаде га молити, да му опрости, што се беше и он повео за својим неваљалим друговима.

Племенити капетан му опрости и обећа, да га не ће дати казнити, само нека му исприча шта је са „Нортом“.

На ово му морнар сад испричаведа, како су после оне побуне, неколико дана без престанка трпили многе патње и страхоте због непогоде и како их је напослетку бура ударила о једну стену, о коју се „Норт“ сасвим разбио и потонуо. У овом бродолому, осим овога морнара, ни један није изнео живе главе...

— — — — — — — —
— — — — — — — —
— — — — — — — —

Један нов брод, под заповедништвом Бургасовим, крене се идуће године из Лондона према Гренланду... Капетана је и овога пута пратила Викторија и његов верни друг Блак.

МОЈЕ СЕЛО.

За гором је село,
Србинство је тамо,
Српски зборе само;
То ми омиљело:
Мило моје село,
Буди ми весело!

У моме сеоцу,
Задруга је сложна,
Чељад је побожна,
Син покоран оцу:
Мило моје село,
Буди ми весело!

Сви тежамо поље,
Знамо још за мобу,
Не знамо за злобу,
Сви смо крјепке воље;
Мило моје село,
Буди ми весело!

Добри Бог ће дати,
Као што моје село,
Биће Српство ц'јело
А ја ћу пјевати.
Мило моје село,
Буди ми весело!

Мостар. **Ристо Важић.**

О СРЕЋИ.

Доброј и послушној деци приповеда катихета.

(Наставак).

IV.

Срећни су они људи, који би хтели да чине добра дела, али им то околности њихове не допуштају, јер ће им Бог већ и саму жељу њихову наградити, као кад су добро дело учинили. Често су добра деца у неприлици, кад виде каквога човека, коме помоћи треба, јер би они у такој прилици увек радо хтели да помогну; али њихова снага је малена, они ништа свога немају, јер све оно, што употребљују, није њихова својина, већ њихових родитеља, зато са својим стварима не смеју оно чинити, што сами хоће. Послушну децу родитељи милују, па им зато и угађају, но зато ипак не могу, било због сиромаштва, било због тога што их привикавају на корисну штедњу, оставити да деца раде оно, што им племенито срце њихово заповеда. Бог гледа само на племенито срце, зна сваку добру жељу, зато се то и награђује. Да Бог заиста награђује и саму жељу, која би рада била добра да чини показаће нам овај пример: Једном је Исус Христос са својим ученицима стајао близу врата св. храма Божијег у Јерусалиму, где је висио ковчежић намењен за сиротињу. У тај ковчежић су они, који су поред њега пролазили, метали толико новаца за сиротињу, колико је ко хтео. Међу имућним људима, који су много милостиње бацали у ковчежић, прође и једна сирота удовица, која је имала само једну потуру, па и то баци у ковчежић. Исус Христос кад то опази, рекне својим ученицима: „Заиста вам кажем, ова сиротица је највише дала сиротињи“. На ове речи Христове ученици се стадоше чудити, јер како би једна сиротица могла више дати сиротињи, него богаташи. Но Спаситељ им протумачи своје речи овако: Сви ти имућни људи поклањају сиротињи само сувишак од свога имања, без чега могу бити, али та сиротица поклонила је све, што год је имала, зато је она највише дала сиротињи.

V.

„Срећни су милостиви људи, јер ће се и Бог смиловати на њих.“ Милостивима, или милосрднима називамо оне људе, који нахрањују гладне; напајају жедне; одевају голе; примају у своју кућу стране путнике; негују болеснике; посећују и обилазе у тамници затворене; сахрањују мртве сиромахе; — поправљају грешнике; поучавају незналице; саветују добру сумњивце; утешавају тужне; моле се Богу за своје ближње; поднашају и праштају увреде. Милосрдни људи испомажу својом потпором болнице, сиротињске

куће, заводе за глуво-неме, слепе, сирочад, находчад, брину се за поправку напуштене рђаве деце итд. где тога има; а где нема, тамо настојавају, да све становништво о заједничком трошку створи такав завод, где ће најпречој потреби праве сиротиње удовољено бити. Милосрдни људи оснивају удружења, којима је цељ племенита; такова су удружења нпр. данашње женске задруге, земљоделске задруге, удружења за набавку посла људима различитог занимања, како би ти људи о зноју лица свога зарађивали средства за своје животне потребе. Сва ова добра дела човек треба да учини у тајности без хвалисања, јер је Богу тако угодније. Христос Спаситељ свакога невољника сматра за брата свога, зато свако добро дело учињено невољницима узима као да је Њему учињено. Нпр. Аврам је угостио три странца, незнајући да самога Бога има за госта. Лот је у виду два странца анђеле примио у своју кућу. Товит је сахрањивао мртва тела оних, које је безбожни Сенахирим са зидова градских бацио у понор. Св. апостола Петра је Ирод бацио у тамницу у намери, да га потајно погуби, но хришћани кад су то дознали помоле се Богу, да га чудесним начином избави од непријатеља и Бог пошаље Петру анђела свога, који му скине окове и изведе га ноћу из тамнице. У милостивом Самарјанину, који је у средини непријатеља свога племена надгледао и неговао од разбојника опљачканога, израњеног и до смрти измученога човека, даје нам Исус Христос врло леп пример, како се може наследити живот вечни, такова срећа, какву још око није видело, ухо није чуло, а срце није осећало.

VI.

„*Срећни су они људи, којих је чисто срце и није лукавством заражено, јер ће видети Бога*“. Срце је ризница одакле добар човек износи добро, а зао зло (Лук. VI. 45.), но Бога ће видети само они људи, који имају чисто срце (псал. XXII. 4.), јер је зла помисао мрска Господу (прич. XV. 26.). Да ће они људи, који имају чисто срце видети Бога, показује нам овај пример. Једном је Исус Христос пролазио кроз неко место, где је живео један мален човек по имену Закхеј, који је одавно желео да види Исуса Христа. Но Закхеј ни овом приликом не би могао да испуни жељу своју, јер је Исуса Христа опколио силан народ, зато отрчи напред у оном правцу, куда је Христос пролазио и попне се на један дуд, који је био покрај пута, да га са те висине боље види. Но како се тек Закхеј изненадио, кад је Исус стигао до дуда и кад му рече: „Закхеју, сиђи доле, данас треба у твоју кућу да идем“. Закхеја су његови мештани мрзили, јер су га држали за човека, који има

лукаво срце, но он је том приликом доказао баш противно, наиме да има чисто срце, јер рече Христу: „Господе! полак имања свога поклањам сиротињи, а од кога сам што одузео, вратићу му четир пута толико!“ Христос Спаситељ је Закхеја због тога обећања његовог лепо похвалио и рекао му: „Данас ти се спасла сва породица твоја“.

VII.

„*Срећни су они људи, који измирују завађене, јер ће се назвати синовима Божјим*“. Први људи прекорачише заповед Божју у рају, услед чега им Бог постаде непријатељ. Но Бог по великој милости својој према роду људском ипак је послао на земљу свога јединца, сина Исуса Христа да нас спасе. Исус Христос је својим страдањем умилостивио Бога, да нам Бог више није непријатељ, већ милостиви отац. Страдање Христово је за нас тек онда од неизмерне користи, ако се и ми угледамо на Њега, те као што је Он измирио Бога с нама и ми се с једне стране измиримо са својим непријатељима, а с друге стране да измиримо непријатеље међу нашим ближњима, јер ћемо се само тако назвати синовима Божјим. Како треба измиривати завађене људе, показује нам овај лепи пример: Још у оно време, кад су се људи радо одрицали света и свију уживања у свету, а у знак тога одрицања повукли се у пустињу, због чега су се пустињацима звали, живео је један пустињак са својим учеником у самоћи. Једном дође у ту пустињу из далеке земље један други човек, који се исто тако одрекао света, да проведе заостале дане живота свога у посту и молитви. Стари пустињак радо прими новодошлог пустињака и у знак гостољубивости уступи му једну од својих пећина. Глас о новом пустињаку брзо се распростре у целој околини тој и становници, па и сами пустињаци те околине радо су долазили новом пустињаку, јер им је са лепим речима умео тумачити закон Божји и проповедати о Исусу Христу. Сопственик пећине кад виде, како народ навалице иде његовом госту, испуни се зависти и злобе против свога госта и пошље му ученика свога са поруком, да се одмах сели из његове пећине. Ученик оде госту, али у место поруке учитеља свога рече му: „дошао сам по заповести учитеља свога, да те запитам за здравље“. Гост-пустињак му одговори, да се веома радује, што се његов добри добротвор тако брине за њега и испоручи му, да је сад хвала милости Божјој здравији него прошлих дана, кад је поболевао, и да замоли свога учитеља, да се помоли Бога и за његово здравље, које ће за недељу дана постати сасвим добро. Ученик оде своме учитељу и рече

му, да је његов гост обећао, да ће кроз недељу дана изићи из пећине. — Кад је прошло недељу дана, а гост још није изишао из пећине, сопственик њен узме штап свој, да га са штапом истера из пећине. Ученик кад то види, отрчи до госта и рече му, да учитељ долази сам, да позове госта свога на вечеру. Гост одмах уѕтане, изађе пред добротвора свога клањајући му се, целива га и рече му, како му је мило, што указује толико љубави тиме, што га сам позива на вечеру, нека се не труди до пећине његове, јер ето он је пошао на вечеру. Стари пустињак кад виде с коликом љубазношћу га предусрета онај, на кога је штап свој хтео подићи, баци штап свој и ижљуби се са својим гостом, одведе га у своју пећину и угости га с оним, што је имао. Ученик се из свег срца свога радоваше, што му је испало за руком да тесно зближи и споји оне, који су већ близу били да се разиђу и да постану једно другом непријатељи, приђе своме учитељу и замоли га за опроштење, што се у овој прилици није владао по жељи његовој и исприча му цео догађај, како се збио. Учитељ због тога тако заволи ученика свога, да га више не хтеде сматрати за ученика, већ избавитеља и оца свога, који је душе све тројице сачувао од вечнога осуђења.

(Свршиће се.)

ПУТНИЧКИ СОКО И ЛУЊА.

Цртица из природописа.

У животињском царству најлепше су птице. Но као што све остале животиње имају своје разне врсте, тако је то и код птица. Има их силесија Божја: једне су велике грабљиве, друге мале и благе; једне су шарене и дивне певачице, друге опет разне боје и крешталице, неке науче чак и говорити итд.

Међу најлепше птице грабљивице спадају *соколи*, то су праве јунак-птице. У старо време био је обичај, да соколе изуче за лов, па су с њима ишли у лов, као сад са хртовима. Као све грабљивице тако и соколи имају јаки грбав кљун и јаке оштре канџе; боје и величине су врло различне. Отуда је то, да неке зову *ловачки соколи*, неке опет *путнички соколи*, јер као неки вандрокаши иду из једнога краја у други. Не једу никад никакве стрвине но само свеж плен: шеве, врапце, голубове, мање зецове и друге ситније животиње.

Од највеће вредности су *ловачки соколи* и њих су, који су за лов изучени били, плаћали по 12—16 стотина круна. Овај опет *путнички-соко* има ту особиту особину, да кад улови што за себе, па понесе, а пред њега ако изиђе друга птица грабљивица, овај одмах им преда свој лов, па иде по други,

па већ и тиме показују свој ловачки дар. Често пута изиђе пред ловачког сокола каква *луња*, што је такође нека врста сокола, али велик и доста трунтаст, јер не радо иду у лов сами, него само седну по негде на грану или брег, па чекају, да наиђе који путнички соко са ловом, па одмах изиђе пред њега и закачи плен. Такав један пример приказује и наша слика. Горња птица је соко, а долња луња. Ова луња је, као што се и на слици види, већа и веома лепа птица; вели се, да је она не само велика, но и најлепша међу свима грабљивицама, али је иначе права кукавица међу грабљивицама, јер када полети гдегод на пилиће па квочка дигне дреку, луња одмах бега и не враћа се више.

На нашој слици се види, како је

ПУТНИЧКИ СОКО И ЛУЊА.

путнички соко уловио дивљу гуску па понео, а преда њ изишла луња, па држ' гуску за врат, а соко му је лепо преда без и најмањег отпора.

Соколи су, као што рекох, разне боје а најобичнији је сиве боје са мркоцрним пегама, ноге су му жуте а и кожа око кљуна му је жута. Веће

врсте од њих живе на северу, а најмањи живи по свој Европи и одлеће под јесен у јужне, топлије, пределе, па се с пролећа опет враћа овамо.

Луње су пак велике и веома лепе птице, али притом трунтаве; зато на земљи прави гњезда и хвата мале животиње што око воде живе. Дочим соколи праве гнезда на стенама и у шупљим дрветима на висини. Сви имају особито добре очи и само дању излазе на плен. Лете као муња брзо и ретко кад промаше плен свој.

НЕ ИДИ САМ У МЛИН, АКО СИ ПРАЗНОВЈЕРАН!

— Истинит догађај. —

Једног дана сједим ја у соби и вјежбам на виолини неку нову пјесму, што сам је тада први пут чуо. Била је то пјесма са лијепом садржином, а арија дивна и тужна. Пошло ми за руком и то ме обрадовало, а био сам занијет красном мелодијом и дивним ријечима пјесниковим. Кад у највећем јеку мога расположења бијах, неко закуца на врати. Први пут ми се учини, да сам пречуо и ја обуставих свирање и очекивах, да ли ће се куцањ поновити. Нијесам дуго чекао и ја рекох: „унутра!“ У собу ступи чича П. Т., варошки кнез. Ја се к'о и мало љутнух, те ћу му: „Ма човече, што куцаш? није ли теби овде вазда слободно унићи; па зар нијесмо суседи?!“

— Вала' ето... оно јест... мени је овде к'о у својој кућу, али не ваља, није лијепо онако изненада банути, шта човек зна кога има у соби! Него, ја дођох само онако, чух где свираш, па ми се допаде! — Видех ја, да чича има право, па ућутах. Понудим му столицу и он сједе. Мало смо се о обичним стварима разговарали, а по том ме замоли, да му мало посвирам...

Још кад сам мали био, волио ме, а и ја сам њега, јер је знао лијепо причати. Више пута сам остао без ручка, или бар на њ заборавио, слушајући његова причања. Само кад бих могао, ја бих макнуо из куће, па њему; сједнем му на крило и он приповиједа. А ја га слушам, слушам тако, да ми се и сад чини, да ми зује његове слатке ријечи у ушима. Прошло је од тада скоро осамнаест година. И ја и он смо се промијенили. Он остарио, осједио, а ја одрастао до момачког доба и полазим више школе. Њему нешто драго кад ме види, гдје сам дошао, па кад га поздравим и питам се њиме за здравље. А ја сам га поштовао, као што треба и као што би морао сваки млађи штовати свога старијега. Мало би који дан прошао а да ми он не би чинио друштво и онда шали се, сјећајући се приповиједања и моје ране младости. И тај дан он дошао, а мени нешто драго.

— Е, баш да хоћеш коју, ама лијепу! — рекох му.

Он се мало осмијехну, потеже дуванкесу, напуни лулу и запали.

— Једну ћу ти испричати, али добро слушај! Оно није, да је каква прича, него баш истинит догађај, који сам ја доживио. — Ја му одобрих и обећах, да ћу га пажљиво слушати, па ако би ваљала и забиљежити. Он пребаци ногу преко ноге, наслони се на стô, одби неколико димова из чибука и поче:

— Није то давно било, нема ни двадесет година. Ја сам онда био у Копривној. Била нас пуна кућа, цијела

задруга. Ја и моја три брата, па два синовца, па снаје и синовице, па дјеца, — е брате читаво село. У наш обор кад би ти дошао зачудио би се; ту су ти кућерци, па курузане, а посла вазда доста. Једни иду за благом други у поље; једни код куће остају да што помогну, други редају у млину. Једном дође ред, да и ја идем... Мој комшија С. бјеше већ самлео и ја заспем иза њега.

Вода је била јака; млин је млео зрње као мамен. Ја узех секиру, и одем у шуму више млина. За мало па сам се повратио са добром растовином наложио ватру и како се било добро смрачило, повечерам нешто и легнем спавати.

Ватра је по мало тињала и није се могла разгорети, јер су дрва била мокра, да је све вода из њих цурила. Мени се није дало спавати. Некакве се мисли наврзле, па никако да ме оставе. Већ ми дојадило лежати и ја устанем, па запалим. Дуго сам тако сједио и пушио, док се и ватра разјарила као у кречани. Тако сједећи задријема ми се. Ја устанем, прегледам млин и кад је било све у реду, опет легнем. Не ће сан на очи, па ето!... знаш, кад ће оно какав тексират да буде. Лежао сам, окретао сам се и — опет ми се није дало спавати. Напољу је киша пљуштила цијели Божји дан, тек мало пред вече престаде, али је било облачно, па је ноћ била пуста и мрачна. Ја се окренуо према ватри и упиљио очима у њу, веле, да кад се гледа у ватру прије се заспи. Али ја нијесам могао заспати, него се нешто замислио, Бог те пита шта, ни сâм нијесам знао, шта мислим... Од једном се тргох, кроз читаво тијело прође ме језа. Дрхт'о сам од страха тако, да је гуњ, којим сам се покрио све одскак'о на мени. Ја подигох мало руком покривач, па извирим, и — шта видим!... Да Бог сачува, брате, сваког брата хришћанина!

— Припов'једај, шта би! — прекидох га ја.

— Таман више моје главе, — настави он — опкорачио главње и грије се, анатема га било — он!

— Ма ко?

— Ко?.. он.. он, — шејтен! (ђаво).. а гô голцат, к'о од мајке рођен, па се све смије на ме... Ја се мало ослободио, па читам „Вјерујy“, „Оче наш“, па онда н'акве Сисојеве молитве, не би ли нестало напасти, ама све џабе!... он се усићио и ра'атлеис'о, па само што се кеси и нечим по ватри м'јеша. Мене то нађути и ја спопадох угарак, па скочим... Угарак кресну, а варнице се дигоше по млину. Чу' некакав чудноват врисак око жрвња. Ја прићем, млин стоји; сагнем се, да провирим кроз рупу, да видим е да није што запело. Поправим чекало, опет не ради. Ја завирим около жрвња, а оно, мој брате, како сам се био одвише сагнуо у'вати ме за десни брк, па све виче: „ди море“! Мене боли, да ми сузе све врцају. Кумим, молим и преклињем, да пусти, а ја̂... не ће, па ет'! Одједном потегну зорли, ја јаукну и — кад се разабрах, а оно крв лопти, к'о да си ме закл'о. — Ево види, да ми је овај брк мањи.

— Па шта си онда радио, кад си видео крв?

— Шта? Шта ћу друго, него поспем брашном, само да крв уставим до дана, па ћу онда тражити подбјела и завити. Кад је свануло, потражио сам ту траву и лијечио се њом. Брзо сам се излијечио, за неколико дана, ама што је горе, мор'о сам обријати и други брк док овај израсте.

— Чудновâто, ја не могу то вјеровати! То се теби привидјело, сигурно си мор'о, пошто ти се није дало спавати, много мислити о тим умишљеним напастима.

Старац ме је пажљиво слушао, али ми није одобравао и што сам ја више настојао, да га увјерим да то не постоји и да је то само рад болесна живчевља, он ми већма доказивао, да је то збиља истина. Кад сам видео, да ми се бадава напрезати с препирком, причиним се као да му вјерујем и само што рекох: „Добро, ја ти вјерујем, него ћу те молити, немој је причати дјеци, јер би се плашила“.

Он ми обећа да не ће. Још мало смо сједели и разговарали, док он уста и пође. Кад је био већ на вратима, сјети се нешто, па ће:

— А, зар ми не ћеш мало ону нову свирати?!

— Па ако хоћеш, 'ајде сједи! — одвратих му смијешећи се.

— Е, нека сад, па ћемо други пут. — И оде....

Погледах кроз прозор за њим и у себи помислих: Боже мој, кад ли ће овај свијет престати у те лудорије вјеровати!

Рисовчанин.

ШТО ЋЕ БИТИ МАЈСТОР!

Што ће бити мајстор,
Још сада се види,
Па ће да му многи
Другар позавиди.

Озбиљно се, ето,
На посао дао,
Не би л' и он нешто
Вешто истесао.

Гледао је, како
Ради бабо мили,
Па би синак да се
Бабајку умили.

Него ако кврцне
По прстићу мало?
Проћи ће то лако,
Шта је за тим стало.

Ал' ће свако рећи:
То ће мајстор бити,
А он ће се моћи
Тиме поносити!

Београд.

Чика Васа-Љубисав.

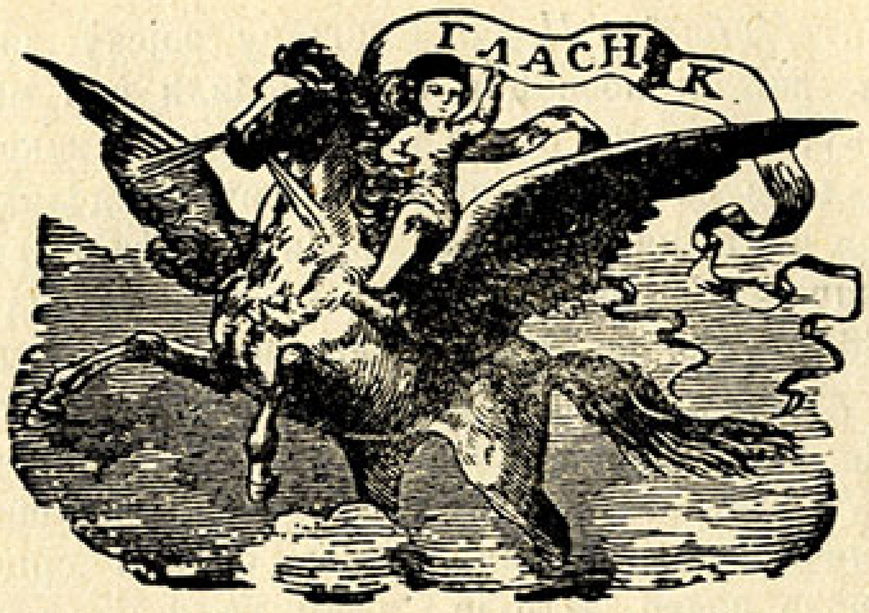

— **Укоп краља Милана.** По жељи, коју је краљ Милан написмено оставио, сахрањен је он у српском Фрушкогорском манастиру Крушедолу. Укоп му је приредио пресветли краљ наш Фрањо Јосиф I. и то тако, како се само краљеви величанствено и сјајно спроводе до вечне куће. Тело покојнога краља Милана опојано је у српској цркви у Бечу а опојао га је патријарх српски Георгије Бранковић са више свештеника. На опелу је био и светли краљ наш Фрањо Јосиф I. са многом великом господом. После опела спроведено је тело краља Милана на железницу и донето до Срем. Карловаца, где му је одржан парастос, а по том је на коли пренето у манастир Крушедол и положено у гробницу кнегиње Љубице. Све је ово ишло уз сјајну пратњу, у којој је свагда био и патријарх српски са многом великом господом.

Краљ Милан је први краљ српски после Косовске пропасти. Он је водио са Турском рат те освојио добар део земље од Турака, ослободио је вароши Ниш, Пирот, Лесковац, Врањево и придружио својој земљи; по том је кнежевину Србију прогласио за независну, јер је пре тога морала Турској плаћати данак, а наскоро за тим 1882. год. прогласи Србију за краљевину а себе за краља. За његове владавине Србија је лепо и напредовала, па због тога је краљ Милан оставио леп спомен за краљевину Србију, у којој се већ сад спремају, да му на више места подигну споменике, а веле, да се и о том ради, да му се пренесе тело из Крушедола и положи у Београду, да тамо и вечни санак борави, где је негда краљевао и за свој народ радио.

— † **Марко Миљанов.** Највећи и најславнији јунак Црногорски, војвода *Марко Миљанов*, такође се преселио у вечност и то у јужној Далмацији у месту Херцег-Новом. Покојни Марко је већ дуже времена боловао и путовао и по нашим крајевима тражећи лека својој љутој болести. На путу га је свуда пратила његова честита жена, да га свуда она негује и дворн. Али све узаман Богу се свидело да га к себи узме и узео га је баш на Сретеније у Херцег-Новом у 66. години живота његова. Тело му је тамо опојано, а по том пренето у Црну Гору и у његовом месту Медуну предато матери земљи. Сва Црна Гора и сав народ српски широм бела света, жали за овим див-јунаком, који је био прави соко народни и прави други Краљевић Марко. Непријатељи су га се плашили као живе ватре, јер је војвода Марко Миљанов био непобедљив и особито се прославио у последњем рату Црногорском. Његово ће име с поносом спомињати народ српски док је сунца и док је месеца. Зато му и ми кличемо: вечна му слава и овога и онога света!

— † **Стеван Лазић** умировљени управитељ српске гимназије Карловачке, члан Школског Савета и књижевник српски преминуо је у Срем. Карловцима на Сретеније у 71. години живота свога. Покојник је био врло ревностан професор и један од оних људи наших, који су особито добро знали латински, те је као песник и многе латинске песме на српски језик преводио. Писао је и иначе разне ствари, па и песме, од којих му је једна од најлепших она „На Врачару“, која се и у Читанкама налази и која се најрадије декламује. Нека му је вечна слава и лака српска земља црна!

— **Пастеров завод у Нишу.** Славни француски лекар *Пастер* пронашао је поуздан начин, како да се излечи онај, кога уједе бесно псето или друго бесно живинче. Од лечења беснила прво је основан завод у Паризу и по његовом имену прозван Пастеров завод. Такови су заводи после подизани и по другим главнијим местима, па ево га засноваше и подигоше и у Србији и то у Нишу, па је министарство у Србији објавило по свој Србији, кога бесно псето уједе, нека га одма носе у Ниш, где ће се зацело излечити. Ово је права благодат за земљу, а за Србију је ово први завод те врсте.

— **Призренски митрополит Нићифор.** У прошлом броју „Голуба“ јавили смо, да је

нови Призренски митрополит *Никифор Перић* за митропомита изабран и већ и посвећен. Тада смо рекли цо чувењу, да је он родом из Панчева; међу тим сад се са поуздане стране јавља, да није родом из Панчева, него из *Баранде* у бившој Војничкој Граници, где се родио 4. Децембра 1862. године. Ту у месту рођења свршио је основну школу, па је онда прешао у Београд, где је продужио учење. Закалуђерио се у манастиру Враћевшници и од крштеног имена Николе примио име Нићифор. Науку је врло волео, зато је и даље учио у Србији, а по том у Цариграду, где је и остао. Тамо је једно време био катихета па и управитељ у српској гимназији, а ево га сада и као митрополита Призренског на радост и српског народа м његова стара оца, који је и сад жив.

— **Број душа у Бечу.** По најновијем попису народа има сад у Бечу 1,635.647 душа. За последњих 10 година прирастао је Беч са 293.750 душа. Према томе Беч спада међу највеће вароши на свету.

— **Нечовечност бугарска.** Више пута смо спомињали, како Бугари склапају одборе за убијање угледних и ваљаних Срба по Маћедонији, како би се Срби тиме застрашили па да се не зову Србима него Бугарима. Бугари те своје одборе зову *комитетима* а главни им је комитет у Бугарској, где имају читаву војску своју. Ти нечовечни Бугари су побили већ многе мирне и честите Србе и још их једнако убијају, тако да су тим нечовечним делима својим додијали не само Србима него и турским властима и другим државама, па сад Србија, Црна Гора, Русија, Француска па чак и Енглеска, траже од Турске и Бугарске владе, да све те бугарске комитете разреше, да им оружје одузму и да жестоко казне свакога убијцу и тако ће и оном бедном српском народу у Маћедонији сванути и бољи дани синути, јер ће им крволочних Бугара нестати.

— **Бурске победе.** Бури у Трансвалу све чешће и јаче побеђују Енглезе. Тако су их прошлих дана тако јако победили, да су на једном месту заробили једнога генерала и 2000 војника. Бури су тим заробљеницима скинули војничко одело, одузели новац, пушке, топове и другу ратну опрему, па их онда пустили, нека иду куд хоће, али су им запретили, да више не ударају на Буре, јер ако их и поново ухвате, тада их неће пуштати на слободу, него ће их све побити. И заробљеници су задали пуштену реч, да на Буре више не ће ићи. На то је енглеска влада одмах збацила заробљеног генерала, јер, вели, није достојан да буде генерал, када се даје заробити.

СВАШТИЦЕ.

Како се ваља чувати, да од јектичавих не ухватимо јектику? Кад знамо да се јектика преноси пљуванком, треба се највише њега чувати. Не треба никако спавати у једној постељи с јектичавим, нити треба мала деца да сисају болесну мајку, јер и њој шкоде и слабе је, а и деца могу да се заразе јектиком. Сигурно се можемо сачувати од јектике, ма с јектичавим колико дуго живели у једној соби, ако болесник никада не пљуне по земљи, ни у мараму — но само — у суд — пљуваоницу, у коју је усуо мало воде, да се пљувачка не може осушити.

Пљуваоница треба да је велика као чинијица, да је увек у њој воде, да се просипа сваки дан, како се мало више пљуванка напуни и то у нужник или у какву дубоку рупу. Чешће треба пљуваоницу врелом водом попарити и онај који просипа пљуваоницу треба увек после тога руке сапуном и врућом водом да опере. Болесничко рубље треба засебно прати у кључалој води и цеђу. Ако би болесник, не дај Боже умрьо, најбоље је постељне ствари и рубље спалити или дуго прокувати у кључалој води и цеђу — а собу окречити и све дрвенарије у соби цеђем опрати.

„Здравац“.

НОВЕ КЊИГЕ И ЛИСТОВИ.

Коло књижевни и научни лист, власник и уредник *Дин. А. Живаљевић*. Излази два пута месечно (1. и 16.) у свескама од 4 табака. Цена му је до краја ове године 12 динара или круна. Појединим свескама је цена 60 пара или потура. Претплата се шиље Администрацији „Кола“ у Београду. — Под овим насловом почео је 1. Фебруара о г.

излазити у Београду нов лист у свескама Овај лист је особито брижљиво уређев те има у њему лепе песме и приповетке, и добре поуке и занимљиве забаве, и свега другога што облагорођава душу и срце, а излази у врло згодној величини, те га је милина у руке узети. С тога најтоплије препоручујемо овај лист свакој српској кући.

Летопис Матице Српске, књига 205. Свеска I. за годину 1901. Вел. 8° стр. 124. Цена овој књизи 1 круна. — Ово је прва свеска „Летописа“ по новом програму. Чланови „Матице Српске“ га примају бесплатно, претплатници по претплатној цени, а купци по 1 круну од свеске. Ове књиге ваља наш народ што обилније да помогне.

Рад и именик „Матице Српске“ године 1900. са додацима: 1. извештај о раду управног одбора; 2. извештај о раду књижевног одељења и одбора у годинама 1899—1900. Цела књига износи 278 страна, и из ње се лепо и прегледно види сав рад Матице Српске. Ову књигу примају сви чланови бесплатно.

Оро Црногорска народна игра, написао Јован Фил. Иванишевић. Прештампано из „Гласника Земаљског Музеја“ III. и IV. 1900. у Сарајеву. Земаљска штампарија. Цијена 6 новчића. Ова се књижица може добити у књижарници Милановића и Рајковића у Сарајеву. — Овим је описана народна игра, *Оро*, која се у Црној Гори сваком приликом најрадије игра.

Храм Божји извор је благослова Божијега. Од хришћанских књижица, што их пише и издаје г. Јов. Петровић свештеник-професор у Загребу бр. 6. Мала 16° стр. 15. Цена 2 нов. На почетку књижице је слика „Сретеније Господње.“ Овом се књижицом иде за тим, да се сваком омили црква као дом Божји, па зато се и препоручује особито омладини.

---

1. КОЊИЧКИ СКОК.

Саставио: Ђорђо Видаковић ученик III. раз трг. школе у Бијељини (Босна).

да	вић.	Ви-
да-		гра
на-	ти.	ко-

про-	ну	Ти
је.		шлом
да-	о	Пи-

Бит	на	спо-
ро		ће
А	жен	доб-

вје-	нак	тво-
го		ји
Скло-	ђе	са-

О	тај	сво-
це		злу
и	је,	ср-

зло	на-	ти,
да		Но-
ву	за	ду

дац	не-	свој
ди		При-
је	су-	Бу-

бру	се-	о
су-		Ош-
тро	до-	би

ће	бу-	ја
Ка-		се-
би	не	да.

жом

жи-	су-	ди:
Са-		тељ
и	Ту-	даџ

2. РЕБУС.

Саставио: Александар Петровић-Босанац у Н. Саду.

РЕШЕЊЕ.

У прошлом ,**бр. „Голуба“ значе I. Ребус:** Кад је рат, нико ником није брат; **Коњички скок:**

Поштуј своје родитеље
Слушај што ти кажу!
И извршуј радо, брао
Што год ти налажу!
Родитељи, старатељи
Чувају те, хране,
И желе ти свако добро
А од зла те бране.
Стога си им свагда дужан
Благодаран бити,
Па ће тебе тада Вишњи
Бог благословити.

Правилно решили: Ђурица Лишић у Бачком Мартоношу: 2. — Живко Јовановић у Сремским Карловцима: 2.

Ст. К. Фр. у Цариграду. Све је ово слабачко и није за јавност. У послу не треба хитати и сваки рад ваља засебно написати.

В. Пет. у Јагодини (Србија). Слабачко је.

А. Пт. у Н. Саду. Слаба робота за велика јунака.

Рад. П. Ђ. у Нишу. Није за наш лист.

Миладин К. Н. Расински у Пожаревцу. Прелази схваћање наших читалаца, зато не можемо донети. По жељи је послан лист у Крушевац.

Саво В. Станојчић у Шапцу. Красне мисли имате, али је већином слабачко обрађено, а све прилике казују да ћете лепо дотерати. За сад ћемо употребити само оно: „Из постеље своје“.

Никола Ђ. Вуч. у Цариграду. Такође лепе мисли, али још слабачко обрађено. Постојан даљи рад стићи ће мети.

Сев. П. у Раковцу. Доста би добра била она: „Ново лето“, али нам мало касно долази. Но још видећемо. Она пак друга никако није за наш лист.

Секула Дрљевић у Срем. Карловцима. Добро је и у своје време ћемо донети.

Драгиша Савчић-Ресавац у Београду. Прва два задатка су добра и донећемо их згодном приликом; *ребус* нам није по вољи већ и зато, што није нацртан лепо. Песма нам се пак не свиди.

„Голуб“ излази сваког 1. и 15. Цена му је за Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на целу годину **3** круне. За Србију и Црну Гору **4** динара. За Турске покрајине, Бугарску и Русију **4** круне Претплата се шиље: Књижарници Мил. Каракашевића у Сомбор. А за Србију књижарници Вел. Валожића, М. Стајића и Андр. Пурића у Београд, М. Ј. Софронијевићу у Шабац. Рукописи се шиљу у плаћеним писмима на уредништво, и не враћају се.

Уређује: ЈОВАН БЛАГОЈЕВИЋ. Издаје: књижарница МИЛ. КАРАКАШЕВИЋА.

ШТАМПАРИЈА ФЕРДИНАНДА БИТЕРМАНА И СИНА У СОМБОРУ.

У СОМБОРУ 1. МАРТА 1901.

ГОД. XXIII. Бр. 5.

ЛОЗЕ

НАРОДНА МУДРОСТ.

Свака мука има своје вр'јеме
А срамота оста за вијека.

Свако добро чује се далеко,
А зло много и много на даље.

Све изгуби, а поштење чувај,
Јера блага над поштење нема.

Све се може ласно учинити,
Само кад је воље и времена.

„НАРОДНО БЛАГО“
у Босни и Херцеговини.

ЛИСТ ЗА СРПСКУ МЛАДЕЖ.

О СРЕЋИ.

Доброј и послушној деци приповеда катихета.

(Свршетак.)

VIII.

Срећни су они људи, који су гоњени због правде, јер је њихово царство Божје. Под именом правде разуме се све оно, што је лепо, корисно и праведно по закону Божјем; а под гоњенима за правду разумевају се они људи, који због своје побожности, праведности и правичности, поштења и доброте страдају од пакосних и злобних људи. Како треба подносити гоњења злобних људи, који нас због врлине прогањају, показује нам пример цара Давида. Давид је победио славнога јунака, филистијског Голијата и тиме избавио Јевреје и њихову државу од пустошења непријатељске војске. Јевреји му награде јунаштво лепим славопојима у својим јуначким песмама, а цар му даде своју кћер за жену. Но цару Саулу никако није годило, што народ тако слави зета његовога Давида и пошто га се бојао, да ће му преотети царство, започне му радити о глави. Тако је Саул у випе маха желио од Давида, да га весели са својом свирком; па док је Давид свирао, Саул је под видом шале бацао на њега копља у намери, да га прикује за зид. Давид се вешто уклони од удараца и побеже од свога таста, кријући се у шумама и пећинама. Саул пође за њим у потеру са 3000 одабраних војника, али из несмотрености своје често долазаше без икакве одбране у такав опасан положај, да би му се Давид увек лако могао осветити, али Давид никад није хтео да тера освету. Тако је Саулу сам Давид једном приликом одсекао скут од одела, док је усамљен спавао у пећини; а другом приликом је однео чашу и копље, које су стајале чело главе Саулове, у знак сведочанства, да га је лако могао убити, само да је хтео. Саул кад је видео, како је племенито срце у Давида, престане гонити га и позивао га је к себи, но Давид му није никад више долазио, јер није имао више вере у своме тасту. После смрти Саулове, Давид је постао цар Јевреја и подигао је царство своје на таку велику славу, на каквој ни пре, ни после њега никад није било.

IX.

„*Срећни су они људи, које узсрамоте, прогањају и клевећају Христа ради. Нека се веселе и радују, јер је велика награда њихова на небу*“. Христос Спаситељ страдао је и умро, да нас спасе од греха. Сваки човек, који хоће, да спасе душу своју, мора се крстити. О св. крштењу ми смо се завето-вали, да ћемо веру Христову чувати и да ћемо готови бити и саму смрт претрпети за њу,

зато се и сматра за највећу хришћанску врлину „смрт за Христа“, с којом врлином је скопчана највећа награда на небу. Велики је број мученика, који су крв своју пролили за Христа. Први је за Христа пострадао св. Стеван, кога су Јевреји у осамнајстој години његовој камењем засули зато, што је имао смелости јавно да исповеда Исуса Христа за онога Месију, кога су Јевреји тако жељно очекивали. Св. Стеван није проклињао своје убице, већ се тихо молио Богу за њих речима: „Опрости им Боже, јер не знају, шта раде“. Тиха та молитва нам најкрасноречитије сведочи, да је св. Стеван страдање и смрт за Христа држао за највећу срећу.

*

Ето драга дечице тако нас учи сам Бог, који дели срећу, шта је срећа. Постарајте се, да од ових девет врлина што више набавите себи; нека оне буду украс душа ваших; а задовољство и веселост, што ћете осећати у души вашој, биће вам најбоље сведочанство, да је заиста у овим врлинама права срећа, јер ју даље тражити не ћете, пошто ћете већ бити сретни.

Панчево.

Обрад Давидовић,
вероучитељ.

ЂАЧКА БЛАГОДАРНОСТ
(на дан св. Саве).

Усхићено срце моје
У радосном пламти жару,
Па коме бих мор'о бити
Благодаран на том дару?

Зар Косовским јунацима,
Што падоше за род мили?
То признајем, харан сам им
Јер су Српство цијенили.

Нема на св'јет српске душе,
Њино име да не части;
Јер се роду посветише
Не жалећи жртвом пасти

Доста ми је кад споменем
Цар Лазара, — љуте лаве —
Обилића, Југовиће,
Што се широм Српства славе.

Они су нам огледало,
Они повјест у народу;
Они примјер како ваља
Послужити милом роду.

Када се њих сјетим само,
У заносу и љубави
Усколеба срце моје,
Да их вјечно штује, слави

Поред ових див-јунака,
Косовскијех мученика,
На хаљаде Српство броји
Што су роду сјај и дика

Усхићено срце моје,
У радосном пламти жару,
Па коме бих мор'о бити
Благодаран на том дару?

Опетујем, ада како!
Овим славним јунацима;
Јер док сија сунце жарко,
Клањаће се Српство њима.

Али данас из све душе,
Кличем: слава! светом Сави,
Јер он школе заоснова
И просвјети темељ стави.

Слава дакле Немањићу!
Ц'јелим Српством нек се хори;
Слава светом добротвору,
Кој' просвјету нама створи

Бар, (Црна Гора) 1900.

М. Јововић.

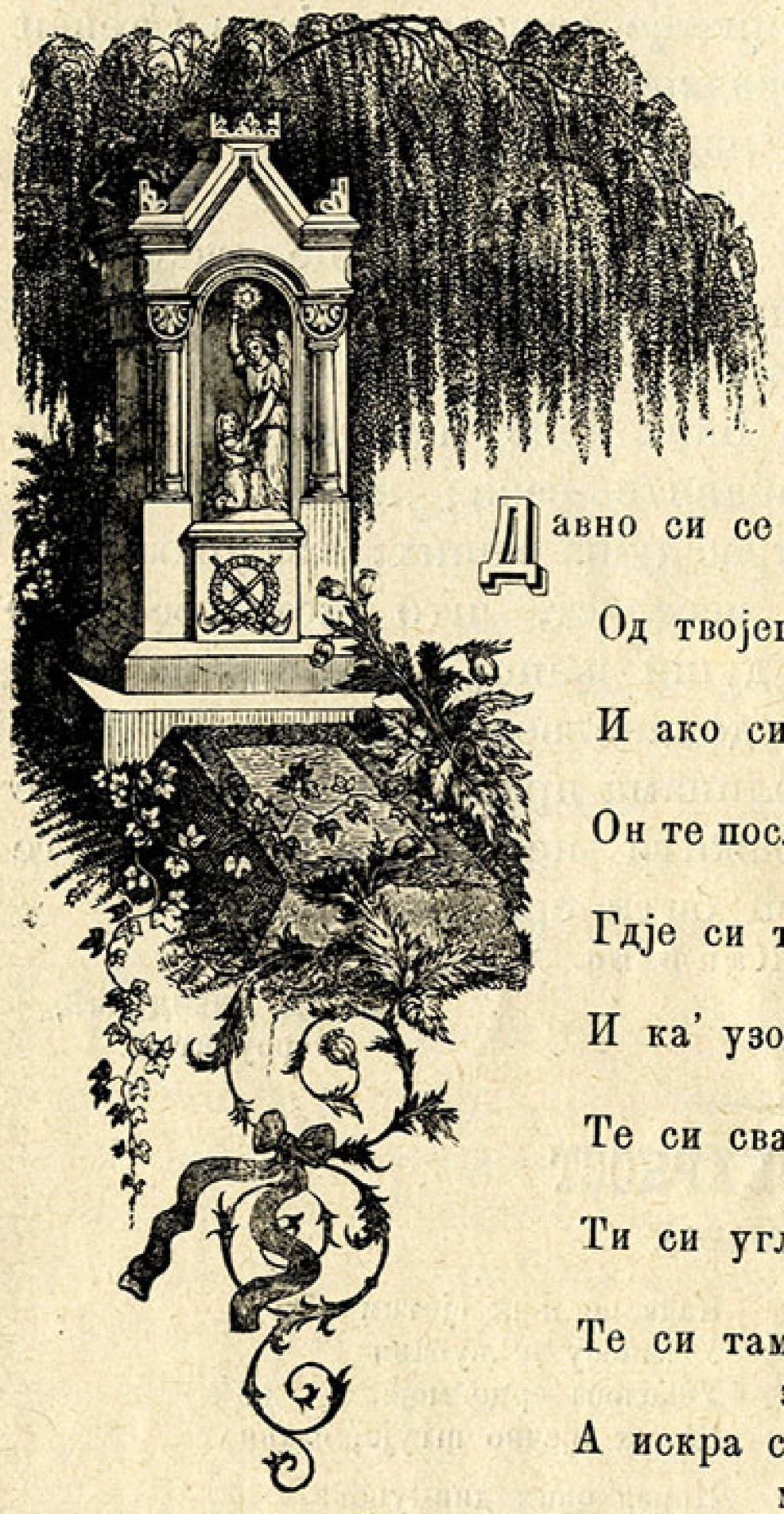

НАРИЦАЊЕ *)

ПРИ ГОДИШЊЕМ СПОМЕНУ НЕПРЕЖАЉЕНОГ

ЂУРА РАДИЧЕВИЋА

МЕДИЦИНАРА НА МОСКОВСКОМ УНИВЕРЗИТЕТУ.

Давно си се отуђио
мој ђевере!
Од твојега пуног дома
дико Ђуро,
И ако си један био
оцу твоме
Он те посла у Дубровник
рад науке
Гдје си тамо први био
првијенче!
И ка' узор од поштења
ти си био!
Те си сваког задивио
са владањем —
Ти си углед Ђуро био!
међу ђаке
Те си тамо први био
за науке,
А искра си жива био
млади борче —

С науком си напредова'
у најпрве
И матуру положио
мудра главо,
Па си поша' у Русију
пут сјевера,
Да довршиш медицину
дична главо —
Те у Москву мртво трупље
стаде резат!
Од чега те мрак обузе
аох мене!
Да презиреш овај свијет
јадни Ђуро —
Те ти пође изван града
близу Москве
У Петровско-Разумовски
парк крвави,
Те одузе себи живот!
убојниче —

Те бранљаше Црну Гору
од свакога
Да те нијко непрекори
па што било?
Те с тога си оставио
твој Дубровник —
Ти си поша у Биоград
властелине!
Да продужиш гимназију
млад витеже,
Тамо су те дочекали
као свога —

Па из Москве жица јави**)
тужном оцу
Ђуро себе смртно рани
ране љуте!
Отац плáну од ужаса,
па заједа,
Закукаше двије сестре
кукавице,
Преламје се небо тугом
од сестара!
Ђуро брате ђе си Ђуро
мучениче!!

---

*) Тужбарица је била госпођа *Савета* родица покојникова, која је са одликом свршила четворо-разредну основну школу у Подгорици. — Доносимо пак ову тужбалицу зато, да се ублажи бол уцвељена родитеља за непрежаљеним јединцем. Ур.

**) Како смо разумјели, Ђуро је повјерен био као тутору архимандриту *Кирилу* настојатељу српскога подворја на Сољанци у Москви, одакле је и јавио на Цетињу тужну смрт Ђурову, која је дубоко ожалостила грађанство Цетињско, особито његово за навијек угашено огњиште. Савета.

Твоје дане да видимо
кукавице,
И сузама оперемо
несретнице;

Сирак тужни рањен јечи
без никога —
Док је душу испустио
за навијек.

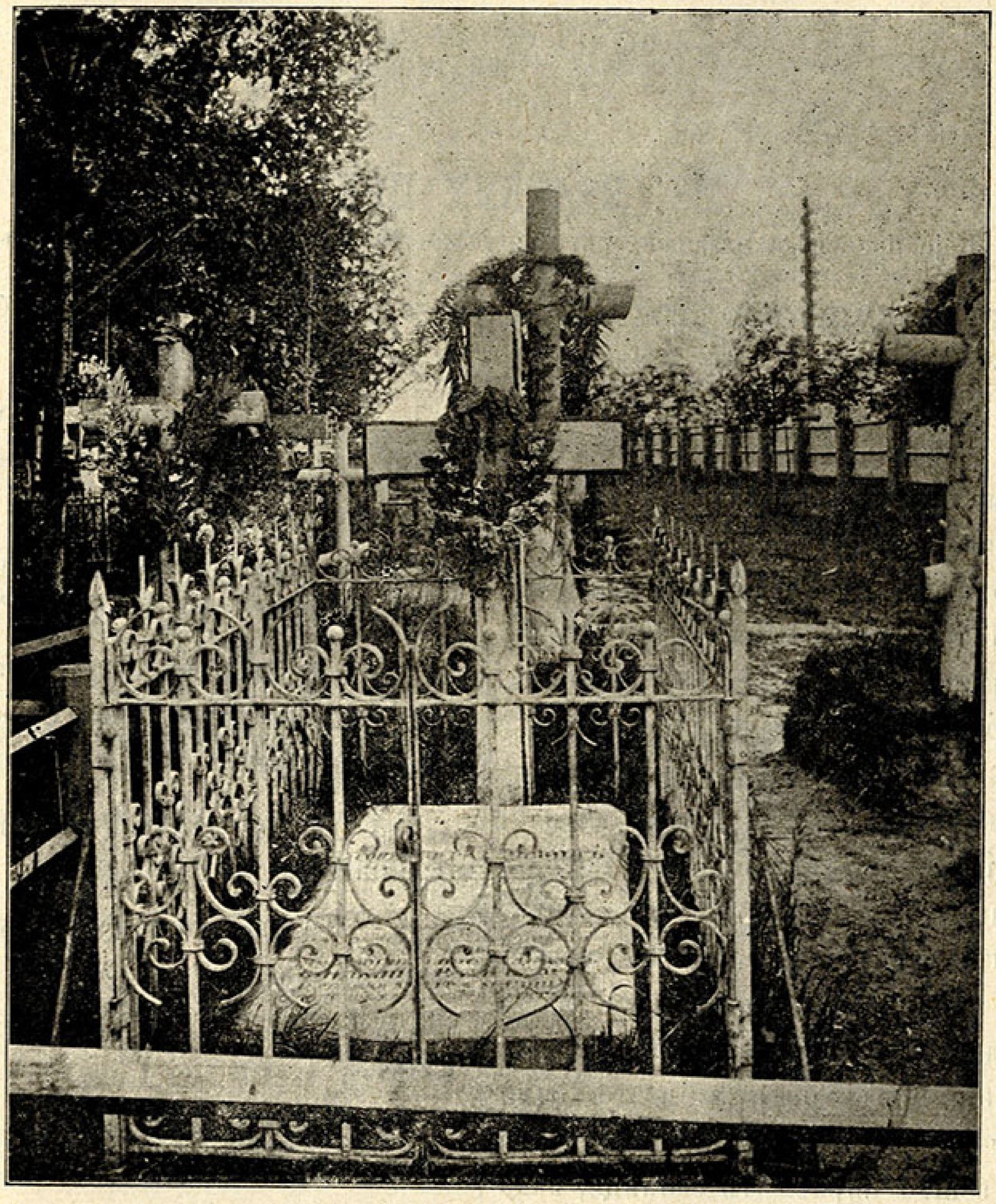

ГРОБНИЦА ЂУРЕ РАДИЧЕВИЋА НА ГРОБЉУ У МОСКВИ (У РУСИЈИ.)

Али Ђуро под рáнама
рањен лежи
У *Петровско-Разумовски*
парк крвави

Те је с тијем оца свога
заплакао,
Двије сестре оцрнио
док су живе

Те саломи брацко крило
дико ђуро!
И остави сву родбину
јаох нама —
Свијет си нам затворио
без лијека
Па си закла' свога оца
несрећника —
Двије сестре оцрнио
тешко њима!
Да тугују за довијек
ах до Бога!

Савета Маркушевић.

ИЗ: КРАТКИХ ПРИЧА.

Које приповеда младежи српској: **Јован М. Удицки** срп. нар. учитељ.

Злоба једе душу, као рђа гвожђе.

Боже! Боже! И тој деци, било лето, било зима, свеједно! Нађу ти они забаве и весеља. А баш беше зима, да човек свисне! Нападао снег и завејао онај брег, што га још пре него што ће зима доћи, направише Вита и Мита, Неца и Геца, Аца и Шаца, па се спуштаху низ њега, а било их ваљда преко двадесет.

Ту беше и Риста, онај Риста, што увек злоби Ранку; Ранку, што је имао највеће и најлепше саонице од њих свију. Ту беше и Дина, онај Дина, што пет пута мора да одвуче Ранкове саонице на брег, па да се на њима једанпут с брега спусти. А без Триве није могло бити а и то само без оног Триве није могло бити, што је знао вешто оправљати саонице, када се покваре и што се по пет пута с брега спуштао, што једанпут саонице оправи. Е па било је и право! Зар би се Јефта сањкао, да му није Трива оправио саонице и да није дао Триви, да се по пет пута на његовим саоницама с брега спусти?

— Хеј Ранко! Пусти ме да се мало на твојим саоницама с брега пустим! — рече Риста.

— А што би ти на мојим, кад имаш своје? — одговори Ранко.

— Ала си и ти Дино луд! Пет пута му одвучеш саонице, док се једанпут спустиш! — настави Риста.

— А што да сам луд? Ја тако хоћу а што да је теби то криво? — одговори Дина.

Риста се злобно насмену и заћута. И Триви је Риста злобио:

— А и ти си Јефто луд! Дадеш томе Триви пет пута, да се с брега спусти, што ти један клин у саонице ударн!

— Ја могу моје саонице дати, коме хоћу! — одговори Јефта.

И кад виде Риста, да га нико не слуша, заћута и злобно гледаше расположеног Ранка. Ранко се престаде за један мах с брега спуштати, преда саонице Дини и Дина се спушташе а он мало стајаше и гледаше, како се Дина вешто с брега спушта, а када се најбоље расположише, отрчи Ранко

кући по парче хлеба, а кућа му беше ту негде близу. Нико га не спази кад оде, него сам Риста. И Риста намисли, да нешто измајстори. Ни Ристу из друштва нико не спази, када са саоницама измаче, него га спази Ранко који с хлебом у руци кроз прозор весело друштво посматраше. Не спазише га ни кад се натраг вратио. Дошао је и Ранко и сада се нешто зби. Риста стаде викати:

— А где су ми одавде моје саонице? Ко ми их је украо? Ти си Ранко! Или ми твоје дај, или ћу те господину тужити!

— Зар имаш образа да тако што рекнеш? Срам те било! Видио сам ја кроз прозор, како си крадом своја саоница одвукао кући, па сад не знаш како да се мојих дочепаш. Хајде са мном твојој кући, да те ухватим у лажи!

Риста се нађе у забуни и не знаде друго рећи:

— Ти си их онда мојој кући однео!

— О, лажо једна! Дакле сада већ пушташ? Срам те било!

Ристу сви исмејаше и Риста се нађе осрамоћен. Игра се опет настави. Старо се весеље опет обнови. Ристе нестаде. А кад Ристу угледаше, угледаше га са тојагом у руци.

— Хајдемо браћо! Нађимо друго место! Бегајмо од Ристе, коме из очију заоба вири! — рече Ранко а настави Јефта:

— Хајдемо! Више с нама нека не буде, нити, да нам у очи погледа! — и одоше.

Шта је Риста хтео са тојагом? Није се хтео тући, него је хтео подметнути под саонице Ранкове, кад би се Ранко на њима спуштао.

Ето видите на што га већ злоба доведе и како га учини већ таковим, да се сваки клони и бега од њега.

МОРСКИ ЛАВ.

Цртица из природописа.

За обичнога лава знају већ и мала деца и многи су га и својим очима гледали по зверињацима и дивили му се, јер је он цар животињски. Он живи на суву и никад му ни на ум не пада, да скаче у воду бар да се окупа и мало освежи.

Али ево има и *морских лавова*, који опет мало ходе по суву, него су увек у води. Па са њима хоћемо да упознамо наше читаоце, зато им ево и слику доносимо.

Морски лав се по том само зове *лав*, јер мужак има на грудима гриву налик на лавову гриву; још мужак и женка носе на уснама бркове налик на лавовске; иначе нема много сличности с лавом. То је горостасна морска животиња, која буде по 5 метара дуга и по 500 килограма тешка. Женке буду

једва у полак толико дуге а тешке једва и 100 килограма. Ови лавови живе у северним крајевима Великога или Тихог Океана поред обала северне Азије и Америке. Овај лав је тиха и

МОРСКИ ЛАВ.

мирна животиња и даје се са свим припитомити. Длаке су доста различне, али обично бива црн, риђ па и отворено-сив. Женке су обично отворено-мрке, а млади сиво-црне боје. Ноге у ових животиња су мало чудноватe; између прстију имају кожицу за пливање као оно патке и гуске, уз то су кратке и плумпаве, па се на суву тешко крећу, али у води су прави мајстори, јер готово увек и живе у води, а на обалу излазе само, кад хоће да се сунчају, или надишу свежа ваздуха или надоје своје младе. Мали лавићи се окоте на суву, тамо и сисају

док не одрасту, и ни мало не воле воду, него их матори морају полако привикавати у воду ићи и учити их пливати. Уши су им — младима и маторима, — мале те изгледају као ћулави.

Сви морски лавови радо живе у друштву, у гомилама, и кадикад су те гомиле врло велике. Хране се рибама, раковима и другим ситнијим морским животињама, али радо се сладе и птицама пингвинима и галебовима, само кад их се дочепају. Имају врло добру кожу и сланину, чега ради их ловци радо лове. Кад се млади живи ухвате и у кавезима држе и хране ради гледања, врло се добро одрже и особито лепо припитоме.

Из целога се види, да ова животиња на далеком северу није тамошњим народима ни од какве штете, него је од лепе користи у оним сиромашним пределима.

ХАЈ РАДОСТИ!...

Хај радости и весеља!
Амо лађу дај!
Држи добро за то уже,
Вуци себи крај!

Гле, једрина како пуни
Поветарчић благ,
Духни, боље, дуни ветре,
Данас си нам драг.

Нек полети лађа лака,
Из потока хук;
Ја ћу одуд са два прста
Дати звиждозвук.

Само немој баш да будеш
Одвећ јак и љут,
Да нам не би лађи нашој
Отежав'о пут.

Београд.

Чика Васа-Љубисав.

ЂАК.

Српској деци приповеда: **Р. М. Тасић**, у Плачној Долини.

За совром седе сви, то јест, отац, мати и четворо деце. Тишина је, само што се чује звека жлица и ножева; из заједничкога сахана кусају сви, по уобичајеноме реду. Нико не сме јести, док се најпре Богу не помоли и док отац први не почне. Оцу припада прво место, његово је и право у кући, док остали, па и матера, само су извршитељи воље његове.

Ио ручку, најмлађе дете диже се и оде по умиваоник, ибрик и убрус и поли оцу да се умије, само руке и уста, а матере и остала чељад то учинише у мутваку, где стоје судови с водом и где је рупа с решетком, кроз коју се сипају помије у олук, те отичу у реку а с њоме у Мораву.

— Жив био, синко и голем порастао! — поздрави отац синчића Перу, када овај доврши поменути посао, понесавши собом донете ствари да их остави одакле их је узео, да му не рекну е је небрига.

Ето, такав је ред у маломе, у тој кући у свако време. Нико ту није на одмет; сваки има свој посао и предано га врши и тиме доноси користи и себи и својима.

И Пери се зна посао: иде у школу и учи се добро; при том пази, да никога не увреди ни речју ни делом. Милостива је срца и свакоме помогне у невољи, колико му је могућно то да учини. Није завидљив, а није ни расипан, па да тражи оно што му нико не може дати.

Па и леп је само тако како може бити, управо једна реткост међу мушком децом у томе смислу. Његова лепота многе очарава и заноси; многи застану па га намерно посматрају и диве му се. И после, када већ оду, не могу дуго да га забораве.

Ово се чуло и даље одавде, те отуда су пролетос долазили неки људи да га сликају. И веле ти људи:

— Његову ћемо слику ставити у једне дечје новине, па нека га сва деца виде; испод слике написаћемо: „Дете из Врања“, а још ниже, све што знамо о њему,

— Можете, можете, не браним вам! — проговори на то Перин отац, па позва људе и угости их по српскоме обичају; вино је било изврсно, какво рађају само балиловачки виногради. После људи одоше.

Осим тога Пера је и говорљив; причао би тај ваздан, а да не рекне: „доста, сад ћу и ја мало да се одморим и приберем“!

Иде у школу, па када се из ње врати, поздрави родитеље, остави књиге, врати се к матери, па јој прича:

— Е нано, што је наш господин добар, нико није тако добар! Све нам, нано, прича, па све каже: „ја волим децу, ја волим децу“!

— Шта лу вам то прича? — запита мати, да би га задовољила.

— Па прича нам о свему: како је и он био дете, како се играо с друговима и како је неком старцу показао пута, када је овај ваврљао био. И прича нам да је и он био оволишни, је л' истина нано?

— Како да није истина, — прихвати матера; — ту нема сумње, тако је од вајкада: од детета постане човек, а не од човека дете.

— Ама зар баш оволишни? — зачуди се Пера Пантић, па се саже и одмери висину од земље, колико он нађе за право, само да убеди мајку о противном, не уз пркос, него што он тако мисли, па хоће и она то да потврди.

Матп се уздржа од смеха, па озбиљно рече: — Био је и још мањи од тога, али је доцније порастао и сада ено га колики је тај ваш господин учитељ.

-— Знам нано, па нека је, — опет ће Пера, па прекиде и не заврши започету мисао, јер га сестра пресече прекором: „Па доста једном! Не ћемо ваљда само тебе слушати. Одлази, одмах одлази одатле!

— Нека ме, сејо — прозбори он молбено; — нека ме још мало, да довршим, а после ћу отићи, па ти говори. — Потом се окрете матери и настави:

— И ми му, нано, причамо! И ја сам му причао о нашој кози, како је она врећала, кад смо јој јарета сакрили. Знам, ти се сећаш!

— Е добро! Нека се и од тебе нешто чује, — похвали га мати. И тако вавек, слуша га и никада јој се не досади. Истина, по неки пут занета је послом, не чује га што јој прича, па бане с одговором што Пера не иште, али то ретко бива. Главно је, да је мајка с Пером задовољна, а он с њоме још и више.

Упамтите! Родитељи су први и једини дечји добротвори на земљи, те с тога деца нека пазе и нека воле своје родитеље, па ће бити срећна и дуговечна.

Пера Пантић добро ради, а још боље прича, али оно што задоцњава у школу — то му не ваља. Не уме да похита, него све клај, клај и све мисли: „нека, стићи ћу, имам кад“, па отуда одоцни, ма да то бива преко воље његове.

Тако и сада, пошао је од куће на време, спреман и уредан, но кад беше у чаршији, застаде пред часовничарницом, да посматра часовнике како избијају и тиктачу. Ту има свакојаких часовника, па ту је и онај највећи што се кроз врата види и што при избијању чини: „зоннн, зоннн“, а Перу то по све занима и он не може сит да га се нагледа; пружа прстиће, па каже: „жив је, зато мрда“!

Но овога се пута Пера не забави око њега, као обично, него око новога будилника што је у излогу намештен свету на углед. Тај часовник беше необичан у томе, што је у њему, под стакленим капком а ниже сказаљака, намештен човек од бојене хартије у покрету; другим речима: враћа се из биртије пијан кући, па посрће, а шешир му пао с главе, тамо у брљу, а он сам, да не би пао на земљу, држи се за дирек уличнога фењера, али и опет посрће.

Заиста је занимљиво посматрати пијаницу у томе положају, али с друге стране, у толико је жалосније, што је то сушта истина.

— Хихи! — насмеја се Пера видећи све то, — посрће баш као наш чича Анта, Бога ми, баш као он. Боц! — боцну Пера прстом у стакло на излогу и умрља га; покаја се што је то учинио, па хтеде другом руком да га убрише.

— Хеј ђаче! — викну на то часовничар изнутра и прекиде га у послу; — остави се тога, па иди у школу, да не одоцниш, време је! — Пера се трже и похита у школу; мислио је рано је још, али када тамо, — сва деца ушла у школу, па и сам господин учитељ, а он одоцнио!

Онај чича, што услужава децу, погледа га тупим погледом, намрштн се мало, па му осорно рече:

— Није требе, све се ти задоцњаваш, канда сваки дан славиш! Лепо ће ти ићи, ако те таквога Петров-дан затече; извесно ћеш понављати.

— Јесу ли одавно ушли? — запита Пера у сред чичине предике; навикао је он на то, па му је сада све обично. Чича се љутну, али се не помаче с места да силу покаже; задо-

вољи се тиме што му подвикну најстрожије:

— Улази, да не буде горе! — Право рећи, Пера у истини није много задоцнио, тек што је господин учитељ ушао и колико су очитали молитву; па сада је сео и прозива ђаке и бележи ко није дошао у школу. Пред вратима се све чује, па то чује и Пера.

— Паја Јовановић!

— Овде сам!

— Петар Бојчић!

— Овде сам! — одазове се и тај. У то дође ред и на Перу, да се и он прозове и господин учитељ викну:

— Пера Пантић!

— И ја сам овде, господине! — јави се и он улазећи у школу, без помози Бог, а то је требало пре свега учинити; заборавио је, био је и сувише збуњен оним чичиним „толкованијем“.

— А ти си, Перо! — зачуди се господин и подиже главу.

— Ја сам, господине!

— А где си до сада, а? — запита га господин.

— Ту сам, господине! Задоцнио сам, господине! — говораше Пера тронуто; но господин га ублажи тиме, што затражи његово искрено признање о узроку закашњења; Пера одахну, па рече:

— Господине! Ја сам од куће пошао рано, па сам после застао пред часовничарницом; ту је онај чича изнео неки нов часовник у коме је пијан човек, па се поводи и тамо и тамо, а ја сам га гледао, па сам ето, одоцнио!

— Зато си одоцнио?

— Зато, господине! — одговори Пера, чисто молећи за милост. Господин га посаветова са неколико речи, па га отпрати на место и Пера седе између Васе Милића и Грује Вемића, од којих му овај последњи шапатом примети:

— Е, кмете, због тебе ми сви морамо да устајемо и да те поздрављамо као господина. — А Пера се на то и не осврте, већ се још боље намести и мудро посматраше све што се око њега збива.

(Свршиће се.)

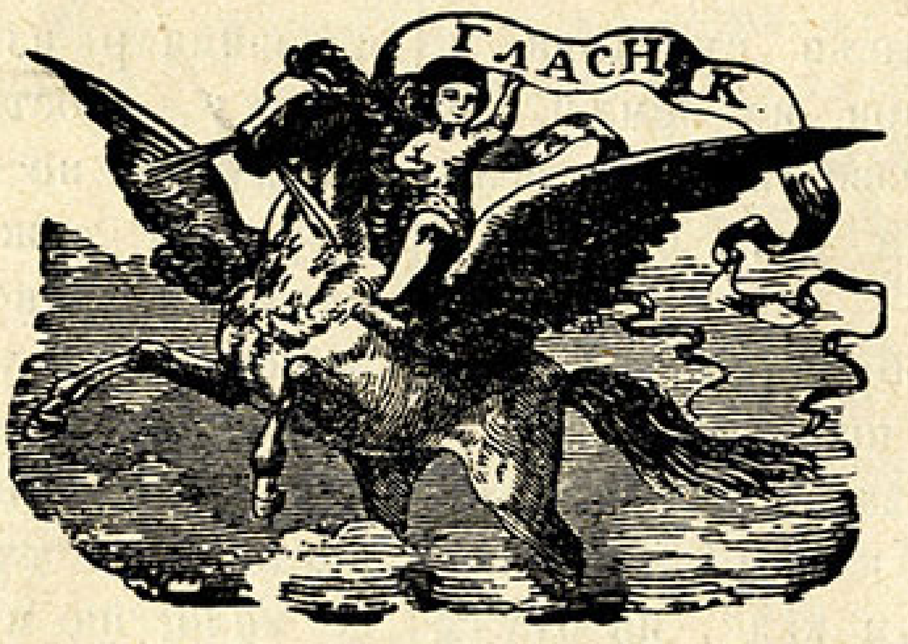

— **Народна жалост.** Смрт великана српскога доктора Светозара Милетића права је народна жалост за сав српски народ. То се видело већ о укопу му, када се силан свет искупио, да га испрати до вечне му куће; а и сад после укопа се види народна жалост у томе, што се са свију страна јавља, како су поједине општине српске покојника о своме трошку у сва звона огласиле, многе му до данас парастосе приредиле, а друге се спремају, да му сад 6-недељни парастос одрже; исто то раде и многа друштва српска. Уз то се на све стране спремају за скупљање прилога за достојан споменик овом великом и светлом мужу српском. Тако и ваља. То је од народа свога и заслужио овај дични српски син и мученик народни.

— **Бугараши у шкрипу.** Пре смо јавили, како су Европске велике силе затражиле од Турске, да бугараше т. ј. оне Бугаре, што

по Маћедонији убијају честите Србе само зато, што не ће да се побугаре, обуздају, јер се из тога може излећи велико зло и по саму Турску. Сад се из Турске јавља, да Турске власти на све стране хватају те злогласне бугараше и затварају да им суде и одмазде за њихова недела. Бугараши су се зато нашли у запари те гледају да умакну бар ови, што још нису с оне стране браве.

— **Ускршње честитке за Кинеску.** Како се сада у Кинеској налази и Европска војска, то је наравно, да одавде из Европе родитељи пишу писма својој деци, војницима, у Кинеску, а њихови синови оданде пишу опет њима натраг и осталој својти и пријатељима. Али се у тој даљини не примају тако брзо писма, као овде код нас, него треба по више недеља докле писмо тамо стигне или отуда дође. Како пак сад долазе ускршњи празници, те ће родитељи, родбина и пријатељи својима у Кинеској шиљати честитке, а уз честитке, дабогме, и по мало понуде: то јављају немачке новине своме народу, да ко шта жели шиљати у Кинеску својим синовима и рођацима, да то све пожуре и на пошту предаду до 1. Марта по нов. календару, ако желе, да им пошиљке до Ускрса стигну, пошто из Немачке до Кинеске треба пуних 5 недеља путовања поштом. Поштанско је путовање најбрже, јер пошта нигде не оклева, па и она мора до Кинеске да иде 5 недеља, те се из тога даје разумети, колико је Кинеска далеко од нас.

— **Нападај на немачког цара.** Када се немачки цар Вилем у Бремену 22. Фебруара возио на железницу, бацио се на њега парчетом гвожђа неки раденик Дитрих Мајланд и погодио га у лице с десне стране. Нападача су одмах ухватили и предали властима, а цар се одвезао даље, јер му рана није опасна. Но стигавши у Берлин дочекали су га са великим одушевљењем и свесрдно поздравили, што се сретно спасао. — Нападач пада од велике болести, а веле, да је већ и у лудници био, па да је и ово дело у лудилу учинио, а не из чисте намере. Макар да рана царева није опасна, ипак цара брижљиво лече и чувају. Сама га царица двори.

— **Број душа у Немачком царству.** У Немачкој су већ срачунили укупан број народа по новом попису од 1. Јануара ове године, и по том попису има сада у Немачкој 56,345,000 душа, а то је са 6 милијуна више, него што је било пре 10 година.

— **Дарежљивост руског цара.** У Финској, једној покрајини у Русији, овладала је велика невоља међу онима, који немају своје земље. Цар руски, да би помогао и олакшао беду тој сиротињи, одредио је из своје благајнице 2,400.000 круна и поставио један одбор, који ће тим новцем управљати и то тако, како ће тај новац што боље дотрајати свима невољницима.

— **Шта једу Бури?** Мали јуначки народ у Трансвалу заинтересовао је својом одважношћу и живахношћу цео свет. Ми ћемо овде изнети, према једном француском листу, каква је кухиња у Трансвалу, т. ј. шта обично једу Бури. Бури су трезвен и умерен народ и они живе махом од пиринча (кога једу у великој количини), кукуруза и сушене говеђине, коју зову *битонг*. Европљанин, да би се одморио од пилеће и обилног воловског меса са касапнице, кога тамо има у изобиљу, једе врло много дивљачи: антилопа, чије је месо можда много лакше од јареће, справља се са разним сосовима и износи се врло много на пијацу. Бури слабо лове пернату дивљач, коју је лако добити; но при свему томе, преко целе године, продају се разне врсте дивљих птица за јело, које су врло добре и много веће но у нас, као фазани, дивље кокоши, дивљи морци и т. д. Водена дивљач доста је ретка. На против риба се сматра као луксузно јело. Камелице се добијају са португалске насеобине Мозамбик и стају у гостионицама 7 до 8 динара дванаест комада. Но остале шкољке и мекушњаци у Африци нису чешће дебљи од папира, с којим се праве цигарете. Поврћа су исто тако скупа као и камелице. Једна главица купуса или карфиола продаје се по $2^1/_2$ до 3 круне комад. Врло мало има кромпира у Трансвалу и за њега се плаћа по 2 и по круне за један килограм. Много се једе поврћа и варива у конзервама. Тако се много доноси зелена пасуља у плеханим кутијама, које се, кад се јело потроши, употребљују на разно зграде. Индијанци, који тамо раде, сијеку их, изглачају па прикују на дрвене рамове и онда праве читаве палате од њих, које се сисају као да су од сребра. У Трансвалу успева све воће из Европе. А исто тако тропско воће, које се обично доноси са Капа, има у Трансвалу врло угодне погодбе за живот.

СВАШТИЦЕ.

Како се може од јектике излечити? Многи се од јектике потпуно излечили и дубоку старост дочекали. Онај се само може надати, да ће се излечити, који се, како осети да слаби и кашље, да има потајне грознице или се ноћу зноји, одмах пријави лекару и све лекарске савете у свему послуша. Не могу никако од јектике они оздравити, који у кући где живе, пљују по земљи, а не у пљуваоницу, јер се они поново сваким даном трују оним кужним клицама, од којих су се тешком муком из тела избацивањем пљуванка опростили. Кад су те кужне клице, кад се пљуванак сасуши, толико отровне, да нахуде најздравијем човеку, како тек мора да шкоде човеку већ слабу и начету? Који је болесник дакле своме добру рад нека пљује само у пљуваоницу, напуњену водом, која се сваки дан просипа. Болесник треба да је што више на пољу, кад је топло време, да дише што више чиста ваздуха, собу често да ветри, добра јела да једе, меса, варена млека, сира, јаја и нека у свачем слуша доктора. Не треба да живи у страху, но да је расположен и нека се узда у помоћ лекарску и не губи наду на оздрављање, а у болести нека не заборави мудру народну реч: „Бог затвори једна врата а — отвори стотину“.

„Здравац“.

НОВЕ КЊИГЕ И ЛИСТОВИ.

Пољопривредне поуке за сеоске основне и продужне школе. По програму написао Паја Т. Тодоровић-Ђаковић. Књига друга за IV. разр. основних школа са сликама у тексту. Београд накладом књижаре Вел. Валожића 1901. 8⁰ стр. Цена 80 пара динарских.

Пољопривредна Читанка по новом програму за Ш. и IV. р. основне и за продужне сеоске школе. Израдио Д. Ј. Путниковић учитељ. Издање књижаре В. Валожића у Београду. 8⁰ стр. — Цена 1 динар.

Јелисавка Обилића мајка — Вилински суд — Бајка са 4 слике у тексту. Написао Мих. Сретеновић. Друго издање. Београд, издање књижаре В. Валожића 1900. 8⁰ стр. 40. Цена 30 пара динарских.

Хришћанска Наука за ученике-це IV. разр. основне школе са сликама и картом Палестине. Израдио Ђ. Ивковић учитељ. Издање књижаре В. Валожића у Београду 1900. 8⁰ стр. 49. Цена 30 пара динарских

Рачунски задаци за ученике II. разр. основне школе. Израдио по програму Мих. Сретеновић. Издање књижаре В. Валожића у Београду 1901. 8⁰ стр. 80. Цена 60 пара динарских.

Хришћанска Наука за ученике-це III разр. основне школе са сликама и картом Палестине. Израдио по програму Ђ. Ивковић учитељ. Издање књижаре В. Валожића у Београду 1900. 8⁰ стр. 46. Цена 30 п. дин.

Ручни Радови за ђаке. Накладом књижаре В. Валожића у Београду 1900. 8⁰ стр. 32. Цена 50 пара динарских. У књизи су многе слике за израду.

Мала Геометрија за ученике-це IV. р. народне школе са прегледима за цртање. По новом програму удесио Мих. М. Станојевић учитељ. Издање књижаре В. Валожића у Београду 1900. 8⁰ стр. 32. Цена 50 п. дин.

Мала Геометрија за ученике-це III. р. народне школе са прегледима за цртање. По новом програму удесио Мих. М. Станојевић учитељ. Издање Књижаре В. Валожића у Београду. 8⁰ стр. 22. Цена 50 пара дин.

Геометријски облици први појмови из Геометрије за II. и III. раз. основне школе. По новом програму. Треће прерађено и допуњено издање од Н. Врсаловића проф. гимн. Краља Александра I. Накладом књижаре Вел. Валожића у Београду 1901. 8⁰ стр. 68. Цена 50 пара динарских.

Одговарања на вечерњу, јутрењу, литургији и Преждеосвештеној са молитвама и рипидним облачењем за ђаке основних школа. Накладом књижаре В. Валожића у Београду 1900. 8⁰ стр. 54. Цена 30 пара динарских.

Враголани књига за децу. Прирадио Мих. Срет. Издање књижаре Вел. Валожића у Београду. 8⁰ стр. 40. Цена 1 динар.

Све су ово врло красне књиге за омладину и господу учитеље, којима их топло препоручујемо, а могу се добити у књижари Вел. Валожића у Београду (Србија).

1. РЕБУС.

Саставио: Перо Манојловић у Бијељини.

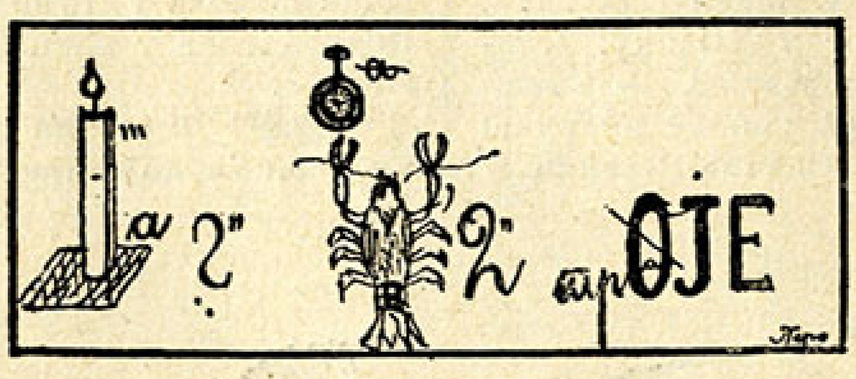

2. КОЊИЧКИ СКОК.

Саставио: Перо Ј. Манојловић у Бијељини (Босна).

			сло			ло		
		жо		ве-		жно		ма-
	ки	што	Он-		мо	Кад	ре	
ке-	сад		Не-		ки:		де-	дру
	го	да	смо		бу-	нам	Хајд'-	

на	ње	дје-	И	ле-	ње
мо		и-	У		лус!
гра-	цо	Хајд'-	ни	гра-	де-

А	ше	дост	мо!	Хајд'-	на
је		ње	сви		Хајд'-
зна	жла-	на-	мо!	рад!	мо!

РЕШЕЊЕ.

У прошлом броју „Голуба“ значе **1. Коњички скок:**

БУДИ СВОЈ СУДАЦ.

Прије него санак
Склопи вјеђе своје,
Ти о прошлом дану
Питај срце своје.

О злу и о добру
Оштро себи суди:
Тужитељ и судац
Самом себи буди.

Кајање ће за зло
Нову наду дати,
А на добро спомен
Биће награда ти.

Видаковић.

2. Ребус: Тиха вода брег рони.

Правилно решили: Ђорђо Видаковић, Петар Манојловић и Велимир Аврамовић у Бијељини: 2. — Лепосава Петковић, Милева Тодић, Георгина Митраковић, Георгина Бајић, Даница Мостић, Лепосава Кукавчић, Милка Сабљић, Видосава Чубриловић у Бос. Градишци: 2. — Ђорђе Борковић у Бос. Градишци: 1. 2. — Шандор Малушев у Суботици: 2. — Живко Јовановић у Срем. Карловцима: 1. 2. — Никола Вукмировић у Осеку: 1. 2. — Лепосава Павловићева у Нишу: 2. — Паја Сербул у Лугошу:

1. 2. — Петар Поповић у Срем. Карловцима: 2. — Милутин М. Јошић и Морјон Т. Крнета у Шапцу: 2. — Љубомир Д. Поповић у Будимпешти: 2. — Милош Павловић у Шапцу: 2. — Бранко Јовичић у Бијељини: 2. — Милан Матић у Новом Саду: 1. 2. — М. Д. Милинковић и другови у Шапцу: 2. — Белуш и Вукосава Јунгић у Сарајеву: 2. — Стака Петраковић у Бос. Дубици: 2. (А зар ти не умеш српски писати?) — Драгиша Савчић-Ресавац у Београду: 2. — Светислав, Станица, Богдан и Богољуб М. Солдатовић у Шапцу: 2. — Зорка Т. Ратковић у Љубињу: 2. — Љубо Билић у Мостару: 2. — Дејан Р. Павић у Мостару: 2. — Лепосава Црквењакова у Турском Бечеју: 2. — Љубица Дра Подградског у Книну: 2. — Стојан А. Павловић у Шапцу: 2. —

☞ Чије име није штампано, знак је или да му решење није правилно или да је доцкан стигло.

Непоштењак. Бивало је већ, да је по неко преписао туђу песму па је послао са својим именом, као да ју је он спевао, и такове смо љуто изобличавали, да се тиме и други усаветују, јер туђе износити под своје, значи *красти*, а ко то чини, крадац је, и од тога се не можемо никад добру надати. Па ипак се ево и у најновије време нађе такав један *крадац и непоштењак* а то је *Ристо Важић* у Мостару, који је из Ш. Српске Читанке г. Чутурила *преписао* ону лепу песму „*Моје село*,“ па је послао к нама као своју; а ми не имајући те књиге при руци, нисмо је другде нашли, те мишљасмо, да је заиста *Ристо Важић* ту лепу песму спевао и донесмо је у 4. броју „Голуба,“ и тек после се уверисмо, да тај *Ристо Важић* није песник, него *лажов, крадац и варалица*, и овим изјављујемо, да од њега никад више ништа не ћемо примити. Њему пак саветујемо, нека се бар у будуће усаветује и поправи, и боље, по сто пута боље је, да никад ништа не пише, него да туђе краде. Песник не може свако бити, а није ни потребно; али *поштен* може свако бити, а поштење је најчистије и најлепше благо овога света. „Крчаг иде на воду док се не разлупа,“ лажов пак лаже док га не ухвате, а после му нико не верује и кад истину каже. „Боље светло име и поштен глас него златан пâс,“ вели наш народ и врло мудро вели.

И ове ретке износимо колико Р. Важићу за поправку, толико за опомену другима, који би лажним путем пошли.

Онима што ружно пишу. Неки нам пишу своје радове, загонетке, одгонетке итд. врло ружно па и прљаво, по неки чак и оловком пишу, што све показује праву хаљкавост и неуредност, а ко је такав у младости, такав ће бити целога века, а ми желимо, да свако Српче буде: уредно, чисто и ваљано, и на то хоћемо и да навикавамо бар наше читаоце. Зато овим изјављујемо, да ћемо од сад само од оних читати писање ма које врсте, који *лепо, чисто и читко* пишу, а све друге ћемо бацити у пећ и непрочитано. Наши старији сарадници, а многи и млађи, пишу нам тако лепо и уредно. да је њихово писање милина у руке узети и читати, па на њих нека се угледају и млађи, пак ће и они бити угледни и поштовања достојни људи. Онима што ружно пишу већ ни сад ништа не одговарамо, а ни у будуће не ћемо.

Бранко Кочарић у Мостару. Није добро, а није ни доста лепо нацртано.

Јосиф Поповић у Ср. Карловцима. Превод је добар, али је у њему сувише скраћеница, што квари сву лепоту. Према томе дотерајте, те ћемо радо примити и донети

Љуб. Д. Поповић у Будимпешти. Коњ. скок нам није по вољи.

Мих. Д. Милинковић у Шапцу. Ови преводи су већ познати. а онај мањи је и у читанкама, те није потребно да га и ми доносимо.

Илија Р. Петровић у Шапцу. Добро је обоје и употребићемо у своје време.

Христ. Р. Петровић у Шапцу. Добро је, али мора мало причекати.

Милорад П. Петровић у Шапцу. Није нам по вољи.

Петар П. Ковачевић у Слану (Далмација). Све троје се усваја и донећемо.

Ђорђо Видаковић у Бијељини. Онаку загонетку смо већ имали; рачунски задатак не одговара истини; ребус није тачно изведен; а из оних ситних причица тек нешто ако узможемо употребити.

Милан Матић у Новом Саду. Усвајамо и згодом ћемо донети.

„Голуб“ излази сваког 1. и 15. Цена му је за Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на целу годину **3** круне. За Србију и Црну Гору **4** динара. За Турске покрајине, Бугарску и Русију **4** круне Претплата се шиље: Књижарници Мил. Каракашевића у Сомбор. А за Србију књижарници Вел. Валожића, М. Стајића и Андр. Пурића у Београд, М. Ј. Софронијевићу у Шабац. Рукописи се шиљу у плаћеним писмима на уредништво, и не враћају се.

Уређује: ЈОВАН БЛАГОЈЕВИЋ. Издаје: књижарница МИЛ. КАРАКАШЕВИЋА.

ШТАМПАРИЈА ФЕРДИНАНДА БИТЕРМАНА И СИНА У СОМБОРУ.

У СОМБОРУ 15. МАРТА 1901.

Цетиње
ГОД. XXIII.
Бр. 6.
Призрен

ЗОРА

ЗАПИСИ

Од Љубе Ненадовића.

Без бриге живети велика је срећа,
Без бриге умрети, то је још'те већа.

Вино нема ума, ал' пакости има,
Оно мудрим људма памет одузима.

Вода има рибâ, а шума славуја,
А ракија ништа осим самих гуја.

Гордост није лепа, она те опија,
Поштовање иште, а мржњу добија.

Нови Сад
Београд
ЛИСТ ЗА СРПСКУ МЛАДЕЖ.

ДВА ВИТЕЗА.

Приповетка из ритерског (витешког) доба.

По **A. B. Glücklich-y**, српској младежи прерадио: **Милан Т. Бањанин.**

I. Два пријатеља.

Давно и давно, још у четрнајстом веку, уздизао се на некој узвишеној и готово неприступној стени један замак, који бијаше опасâн високим зидинама и дубоким јáрцима.

Предњи део замка украшаваху две витке и високе куле, са којих се могла сва — већим делом шумовита — околина прегледати. Унутрашњост замка састојала се из неколико од више спратова тесно спојених каменитих зграда. На доњем спрату, скоро под земљом, биле су коњушнице, кујне, подруми и подземне тамнице. Над овим спратом било је смештено више мањих ћелија и неколико пространијих одаја за дочек и гозбе. Ове одаје беху украшене лепим извајаним ликовима, скупоценим оружјем, јеленским главама са роговима и разним ловачким стварима.

На сред пространог дворишта подизаше се главна кула, у којој су се чували разни важнији списи, дворска благајница и остале драгоцености.

Улаз у замак затвараше једна велика и јака гвоздена капија. Почев од саме капије, па до друге стране јарка протезао се један покретан мост, који се — у случају какве опасности — могао ланцима подигнути.

У овом замку живео је у то време са својом женом и децом неки витез, који се звао Освалд. Ради своје храбрости био је чувен по целој околини, а покрај тога, био је добра и племенита срца.

У оно време богаташи су већином презирали, шта више и злостављали сељаке и сиротињу. Напротив, витез Освалд није био такав, већ је са својим слугама и плаћеницима,*) — којих је у његовом замку било много — очински поступао. Сиротињу је у свакој прилици помагао и од зла бранио; због чега је васда над његовом породицом Божји благослов лебдио.

Неколико сати далеко од његовог замка, налазио се у то време други замак, у ком је живео његов верни и присни пријатељ — витез Бруно.

И овај, као и витез Освалд, био је чувен са своје храбрости и племенитости. Свог суседа и пријатеља љубио је и пазио као рођеног брата. Обојица су се чешће састајали у својим замцима и ту су се о свима важнијим стварима договарали и искрено саветовали. У случају какве невоље или каквог непријатељског нападаја, одмах би један другом пружили помоћ, а кад би било потребно и живот би свој један за другог жртвовали...

Какви су ово људи и пријатељи били, најбоље ћемо дознати из ових овде испричаних нам догађаја.

II. Млади витез.

Једног лепог ведрог дана, најстарији син Освалдов — Конрад — пође у лов. Пратио га је само један сед, али крепак старац, који је много година био у његова оца штитоноша. Младић понесе собом лук и неколико стрелица, а старац је имао некакав кратак, тежак и с обе стране оштар мач и једно дуго копље.

Оба ловца корачаху ћутећи кроз шуму, тражећи пажљиво какав плен. Ходили су читава два сата и успут нигде живог створа не смотрише. Див-

*) У прошла времена су многи великаши имали у својим дворовима, градовима и замцима војнике, који су их бранили од непријатеља и које су они плаћали. Због тога звали су се ти војници плаћеници.

лач — као да је знала, да јој долазе непријатељи — па и не остављаше своје скривене ложе.

Конрад поче већ губити стрпљење.

— Мени се чини, — рече он — да ћемо се данас празних шака вратити у замак!

— И мени се тако чини! — рече му на то штитоноша. — Нисмо још нигда у лову овакове среће били. Изгледа ми, као да је све изумрло у овој шуми. Но ја се ипак надам, да се баш не ћемо празних руку вратити у замак. Само још мало стрпљења момче!

Тако дођу до једне високе стене. Конрад беше већ сасвим изишао из стрпљења, па није толико ни мотрио, хоће ли уочити гдегод какав плен.

Штитоноша случајно погледа горе уза стену и смотривши, како високо над стеном кружи један орао, упозори Конрада.

— Ево нам добра плена! Али тешко, да ће га наше стреле — на толикој висини — моћи погодити.

Конрад угледавши орла, брже боље узме га стрелом на око и одапне лук. Стрела полети као мања у висину и у часу, орао обеси своја крила и падне близу стрелца на земљу — не мичући се више.

Штитоноша се изненади и чисто није могао својим очима да верује, да је орао устрељен.

— Ја ти се дивим младићу! Још овакав млад, па већ тако изврстан стрелац! Док чује витез Освалд какав му је син стрелац, изненадиће се.

На ове речи, Конрад се само зарумени и рече:

— Ако сам ја заиста добар стрелац, то није моја заслуга, већ твоја. Ти си ме, старче, тако извежбао у стрељању.

Старац се сагне и дигне убијеног орла, рекавши:

— О, ти грабљивче један! Сад си добио награду за твоја дела... Гле, баш је у сред срца погођен!

Он узе орла у леву руку да га понесе. Обојица охрабрени овим добрим ловом, пођу сад још дубље у шуму; не би ли на још какав плен наишли. Још су неко време тумарали кроз шуму, али ништа више не уловише.

Наједном застадоше.

Из даљине допираху до њихових ушију неки промукли гласови, помешани са болним коњским вриштањем.

— Шта ће то бити? — зачуђено упита штитоноша.

— Ајде да се пожуримо онамо и да видимо шта је! — рече Конрад и одмах намести једну стрелицу на лук.

— Нипошто немој ти ићи! Идем ја сâм онамо, а ти се овде сакри у овај грм, па ме чекај док се ја не вратим!...

— Лупежи једни! — зачу се нечији узвик, чији се глас овој двојици учини врло добро познат.

— Може бити да су неког напали разбојници, — рече штитоноша. — Брзо се сакри, а ја идем тамо, да видим шта се догодило.

У први мах Конрад га не хтеде послушати, али кад му овај строго запрети, напослетку га послуша и сакрије се у оближњи грм.

Штитоноша баци орла на земљу и — у десној руци носећи мач, а у левој копље, — похита у оном правцу одкуд се беше мало час зачуо узвик.

Само је неколико минута хитао и наједном грозна слика створи му се пред очима.

На земљи се у својој крви ваљао и од бола вриштао некакав коњ. Под њим је лежао човек у челичном оклопу. Узалуд му беше сав труд, да се дигне на ноге; јер му не даде оно на њему силно гвожђе од оклопа. Над њим се беху нагнула два човека, држећи у рукама своје кратке мачеве.

— Па то је витез Бруно!? — узвикне штитоноша сав запрепашћен, кад познаде нападнутог оклопника.

Витез спазивши штитоношу, обрадује се и поново употреби сву своју снагу да се дигне, али покушај му би узалудан.

Разбојници се у први мах збунише. Али кад видеше, да је старац сам, охрабре се и један од њих одмах напери стрелу на штитоношу. У исти пар, кад овај хтеде стрелу одапети, иза оближњег грма просвира кроз ваздух једна стрела и исти разбојник одмах се строноште на земљу.

На ово се његов друг разјари и одмах полети голим мачем на штитоношу. Штитоноша га одважно дочека и вешто му копљем избије мач из руке. У исти час створи се овде и Конрад, који иза леђа својим снажним мишицама обухвати разбојника и сместа га обори на земљу.

Разбојник се сад нађе у чуду. Пре но што би и могао доћи мало к себи, штитоноша извади из свог шпага конопац и стегне му руке наопако.

Конрад се сад окрене витезу и помогне му да се дигне. Витез Бруно стиште руке својим избавитељима и најсрдачније им се захвали на помоћи.

Коњ се још непрестано ваљао у својој крви и све је јаче вриштао од болова. Витез му приђе ближе и као са неким сажаљењем рече:

— Сирото и верно моје живинче! Ра̑ђе ћу ти ово копље сјурити кроз главу, само да те више не гледам да се толико мучиш!

— Немојте још то чинити! — рече му штитоноша. — Дозволите ми, да најпре прегледам његову ра̑ну.

Он клекне крај коња и пажљиво прегледа рану на левом боку, коју му беше разбојничка стрела задала.

— Добро је! Унутрашњи органи нису озлеђени! Ја ћу одмах ра̑ну испрати, метнути ладне облоге и увезати па ће крв одмах стати.

Штитоноша одјури у шуму и брзо се врати, носећи свеже воде у својој кожној капи и неколико широких листова од неке лековите биљке. Брже боље испере рану и наквасивши оно лишће, обложи је и својим па̑сом јако увеже. После тога опет оде, поново донесе свеже воде и напоји га. Затим га придигне и сад се већ могао на својим ногама држати, јер ра̑на беше тако стегнута, да му више ни једна кап крви није могла истећи.

— Сад можемо ићи у замак, — рече Конрад кад виде, да коњ већ може полагано ходати.

— А шта ћемо урадити са овим лупежима? — упита витез Бруно.

— Овог ћемо отерати у замак! — рече штитоноша. — А оног, што тамо лежи, бацићемо овамо у грм, нек се њиме нахране гладне тичурине!

Пођу у замак. Везани разбојник, праћен витезом и Конрадом, ишао је напред, а за овима је ишао штитоноша и водио коња, који једва с ноге на ногу корачаше, Успут им стаде витез Бруно причати.

— Пошао сам био мом пријатељу Освалду. Јашући овуда кроз шуму, бејах се нешто замислио, па нисам ништа ни мотрио око себе. Наједаред од некуд просвира стрела, мој се коњ сруши, а и ја одмах за њим слетим доле. Одмах затим дотрче из шипрага ова два лупежа и нападну ме с том намером, да ме убију и опљачкају. Са̑м Бог посла вас на време овамо, да ме избавите од извесне смрти. Никад вам ово не ћу заборавити!

— Него заиста си се ти данас показао да си прави јунак! Теби још највише имам да захвалим! — рече витез Бруно Конраду и потапше га по плећима. — Још сад би се могао мерити са најбољим витезом!... Старче,

можеш се поносити са твојим ваљаним питомцем!

— Па ја се и поносим њиме! — одговори му штитоноша задовољно...

Напослетку стигну у замак. Заробљеник би предан стражарима, а коња одведу слуге у коњушницу, где ће га по штитоношином упутству видати.

Витез Освалд изиђе им на сусрет и одведе их у своје горње одаје. Овде са највећим чуђењем саслуша све, шта се беше догодило. Нарочито се изненади и зарадује, када чу, како му се син витешки показао.

— Сине мој, Бог те благословио! Та ти си ми већ сада постао прави витез! Осветлао си образ и мени и себи, па се дичим и поносим што таковог сина имам!

Још су се неко време у одаји разговарали, па потом сиђу доле у двориште. Стражари су још непрестано држали оног разбојника и чекали на заповест господареву. Витез Освалд приђе њему и упита га строго:

— Ко си ти?

Овај ћуташе.

— Знаш ли ти, како се кажњава онај, који убија из потаје?

Разбојник га само безобразно погледа и не хтеде му опет ништа одговорити.

— Овај сигурно не воли говорити! Водите га у тамницу, тамо не ће имати с ким говорити.

Стражари га одведу кроз некакав врло мрачан ходник и затворе у једну подземну тамницу.

*

После два дана, витез Бруно, — праћен двојицом Освалдових добро наоружаних момака, — одјаха у свој замак. Коња му беше дао витез Освалд, јер свога још није могао на већим даљинама јахати.

(Свршиће се.)

ЗНАТЕ Л' ДЕЦО?...

Знате л' децо близу шта је?
Још дан који па — *Врбица!*
Те изрећи милина је:
Чека нова халљиница!

У мајке су вешти прсти,
Од старога ново скроји
Па се човек чудом крсти!
Ко смишљено, тако стоји!...

Него, ваља добар бити,
Па слушати и учити,
Јер ко не ће добар бити,
Тај се не ће поновити!

Београд

Чика Васа-Љубисав.

ЂАК.

Српској деци приповеда: **Р. М. Тасић**, у Плачној Долини.

(Свршетак.)

За овим господин учитељ прозва и остатак непрозватих ђака, а потом се спреми да отпочне редовно предавање; зато стаде пред децом, па их укупно упита:

— Слави ли ко од вас св. Николу?
— Ја славим!
— И још ко?
— И ја славим, господине!
— И још ко?

— И ја! — јави се најпосле и Пера Пантић. После сви поседаше, а господин узе да им прича:

— Било тако неко дете, мало као и ви што сте, па се звало Никола. Родитељи су га много волели, па су за њега чинили све што су могли чинити, само да га усреће и на прави пут изведу. Но и Никола је био добро дете, па је у свему слушао своје родитеље; никада он није рекао: „Не ћу, нека, после ћу“! него све онако како треба да буде. Његови родитељи беху врло побожни људи, па су у смерности и своје дете васпитали; отуда је Никола сваког празника ишао у цркву, вољно а не силом и тамо је слушао свете проповеди свештеникâ и учитељâ народних, све о Богу, о свецима, о људским гресима и друго. То је Николу јако привлачило и он је, више пута, после службе Божје, остајао у цркви и разговарао се са свештеницима о свецима што их света црква слави.

— Знање и наука, па и сама побожност проширују се и утврђују школом и зато је и Никола ишао у школу и у школи је био вазда примеран; своје знање није ни од кога крио, отуда је слабије другове у науци вазда поучавао, да не изостану иза њега; њему су сви другови били равни, како богати, тако и сиромашни, а то је и учинило, те су му сви били наклоњени и у свакој прилици верни и поверљиви. И учитељи су га волели, то се већ разуме, а он се с њима поносио и хвалио је доброту њихову.

— По свршетку малих школâ, Никола доврши и велике школе и врати се дома, где изјави родитељима да жели да буде свештеник, да учи људе свему што је год добро и Богу угодно. Родитељи се томе не успротивише и отац рече: „Када хоћеш то, не браним ти! Ево ти мога писма и мога благослова, па отиди к брату мојему, па нека те посвети за свештеника!“ Никола тада рече: „Хвала ти, оче! Учинићу све како си ми наредио и ни једне твоје заповести не ћу преступити“. И за тим се опрости с родитељима и отиде к стрицу епископу, великом свештенику и овај га посвети за свештеника, а после смрти стричеве, постаде он сâм епископом, на славу своју а на радост оних, којима је он потребан био. Сада беше у могућности да учини оно за чим је одавно жудео и зато пође од села до села и од града до града и учаше људе и децу.

„Децо! — говорио је он деци око себе, — слушајте ваше родитеље и учитеље, јер су они ваши добротвори! Не чините оно што вам они забрањују него им се покоравајте; то је вас ради, ваше будућности ради, јер су они остарели, па ће и умрети, а ви остајете да зберете плодове трудова њихових“.

„Људи и побожна браћо моја! — беседио је он зрелим људима, — ви сте Христови следбеници, па радите по светој вољи његовој! Оставите се пијанчења и картања; не ропћите један противу другога; гледајте да живите у миру и љубави, помажите се у невољи, па ћете се у истини назвати синовима великога Бога“!

— Сви су га присутни радо слушали, па се по томе после и управљали, а сиромаси још су га благосиљали: „Да Бог дâ светац био!“ И нису погрешили, јер је тако и било!

— Никола је своје дане проводио у раду, посту и молитви, а када остаре, изнеможе јако, разболе се и умре, а Бог онда посла свога анђела и узе душу његову и однесе је у рај, међу угоднике Божје. Људи осетише велики губитак, па плакаше за њим, а да би га у вечитој успомени имали, они рекоше: „заслужио је да и после смрти живи, прогласимо га за свеца нашег“! И прогласише га, и он је и данас светац наш!

— Тај дан када је Никола умро. зове се свети Никола и празнује се 6. Децембра сваке године. Свети Никола од ове године није прошао, а од оне је прошао. —

Тим речима господин заврши своје предавање, па онда узе неке да пропитује, да ли знају и јесу ли што упамтили. Наравно да јесу, јер то није ништа тешко; проста прича, а приче се лако памте! Прозвани, прича, да га је милина слушати и сви га слушају само Пера Пантић не; он није био ту, то јест ту је, само телом а духом не. Седи он и сећа се своје прошлогодишње славе, лањскога св. Николе, како су га прославили, шта су јели, ко им је долазио, ама свега до најмањих ситница. У његовој је глави читава поворка мисли и он их на дохват хвата и опет пушта да отплове својим током с надом, да ће се и опет вратити одакле су дошле.

— Ранко Настић је лепо испричао, — прозбори господин учитељ, шарајући очима по школи, — ја сам задовољан; сада ће други; дела ти Перо Пантићу! — Пера се трже и скочи, но не скрете ток својих мисли, већ казиваше:

— Све као све, али оно што је риба била толико скупа, то ми се не допада!

— Хаха! — насмејаше се ђаци.

— Хаха! — насмеја се и господин учитељ.

— Па истина! — настављаше Пера, — отишао отац у чаршију, да купи рибу за св. Николу; и када се отуда врати, донесе само неколико комада, па каже нани, колико је за ту рибу дао, а она се пљесну рукама, па узвикну: „Ју црни човече, па то прескупо!“ „Тако је!“ рече мој отац. „А што?“ пита моја нана. „Четири динара килограм! О, Боже, о Боже!“ крсти се моја нана и чуди се. „Баш ово Врање никада не може да једе јефтине рибе, канда је Морава преко бела света, а не овде, под ногама нашим, што се каже!“ „Е, жено!“ опет ће мој отац, „није ова риба из наше Мораве, него чак из Дунава, знаш ли чак из Дунава, а од Врања до Дунава има много конака, па није ни чудо што је толико скупа“.

— Е знам ја то њихово „далеко“, али је ипак риба скупа! Нико је не храни, нико је не чува, сама расте, Бог ју је дао, а људи се понели, па па веле: „скупа риба“, а не даду да је свет једе без пара. То је и срамота и грехота. Ја то не трпим и зато док одрастем, риба се више не ће продавати! Тако сам ја казао оцу, нани и свима!

— Хаха! Хаха! — и опет смех и кикот свију у школу; некима и сузе ударише на очи, па се само бришу.

— Па истина господине! — правда се Пера, — и још онај чича Анта има образа да каже: „риба вам не ваља!“ Зар смо ми криви?! Риба је донесена, а ми смо је само купили.

Господин учитељ се реши да га остави на миру, да до краја истраје и зато га упита, тек задовољства ради:

— Који чича Анта?

— Онај наш чича Анта, наш сусед, што му је кућа трећа од наше и што има доста јабука, па нама вели: „Када узреју, даћу вам да једете, а немојте сами да их млатите,“ Тај чича Анта дошао нам је на славу, пре свију, па не каже: „Честита ви слава“, као сви, него: „Честита ви слама у кући!“ То рече, па оде у нашу собу, а тамо је све намештено: и колач је ту, и свећа гори, и пун јелак пшенице, помешана са леблебијом и црвеним шећером, и дуван и еве. Наш миндерлук стоји намештен за седење, а он не хтеде сести на њега, но седе доле на ћилим, па прекрсти ноге и стаде димити из луле, а мојој сестри рече да

му донесе каву. Ту сам ја био зато све ово знам.

— Када оно сестра изиде, чича Анта се обрте мени и подвикну ми: „Ту да си остао, имаћемо се шта разговарати!“ Ја га послушам и останем. Прича он ово и оно, а непрестано празни лулу, а ја му је напуним нашим дуваном што је на миндерлуку крај чупавих јастука, а по том је припалим а он каже: „Већи си од мога чибука, зато ти не могу ништа учинити!“ Сеја донесе каву, па после и ракију, а он то пије и слади, а пуши, па пуши, па пуши, сва се соба замагли од дима. Ја кашљем а он каже: „А Перо, у који разред идеш?“

— У други, кажем му ја. „Лепо, лепо“, каже он, а већ видим га да посрће од комоваче из наших винограда, „пас — пастир, Псалтир, Часловац, Прва Знања, поп — — “ исказа то, па ме онда опет упита: „Истина, Перо, знаш ли ти шта су то Псалтир и Часловац?

— Не знам, одговорих ту ја. „Е видиш“ опет ће он; „то су књиге и ко њих изучи, постане поп; а поп има посла: крсти децу, венчава живе и опојава мртве! Ето, то ти је поп! И ти мораш бити поп када ја кажем и желим! Дај, набиј ми лулу! Ала смрди овај дуван, све сама крца!“

— Добар је, кажем му ја, то је наш дуван. Отац само њега пуши; он други не купује, пошто му се овај сасвим допада. „Не ваља кажем ти! Иди ми донеси други, бољи, мекши, љући, само нека је други!“ Ја одем и донесем му онај исти, јер другога и немамо; а он каже: „Тако, ово је нешто — охо, охо!“ непрестано слади.

— Тако до самога ручка; а после дођоше и други гости, а чича Анта већ беше пијан. Пристао је и он да руча са осталим гостима; једе и просипа; ништа му није слатко, па каже: „Ова риба не ваља, боља је наша Моравка!“ а очима усветлео, па ништа не види. Вино га још више опи и он се заборави, па скочи са совре и заплака.

„Шта је, шта је?“ чуди се мој отац а с њиме и сви гости, који настадоше да га на место врате, али не успеше; он стаде крај врата и навали се уза зид и сакри своје лице од нас свију и ми га чујемо где говори, баш као трезан да је: „Опио сам се — срамота! Не могу кући, дајте врећу, па ме у њу метните и носите ме дома. Срамота!“ понови он, па седе на ћилим и тражаше да се његова заповест изврши. Отац то не даде, а ни гости не хтедоше, него га лепо одведосмо кући да се истрезни. Отац после чујем каже: „Е све му ваља, али то, што се тако лудо опија, не вреди му ни за стару крајцару бакарушу!“ И гости то рекоше само на свој начин.

— Сутра дан је опет дошао, на врућу ракију; тражио је да му опростимо, што је јучер погрешио и зарекао се, да не ће више тако што чинити. Тада, нама деци, донесе пуну торбу кестења и даде нам да их варимо и једемо.

— Доста Перо! — прекиде га господин учитељ. — Хвала ти, чули смо све шта је било, него знаш шта? Ја сам причао о св. Николи, о томе кога ти славиш, казао сам како је он живео и радио, а ти ниси запамтио!

— Нисам! — рече Пера.

— Знам да ниси, — опет ће господин учитељ, — зато слушај како сви твоји другови причају, па ћеш и ти упамтити.

И заиста! Испричаше још двојица тројица, а Пера све упамтио, па и он исприча господину тако лепо, да је све изненадио и задивио. После је то и код куће својима испричао и они су га с пажњом слушали, а то је довољан доказ да и он нешто вреди и зна.

КИНЕСКО ПОЗОРИШТЕ.

Цртица из народописа.

Позориште је код образованих народа једна врста народне уметности. У позоришту се представљају народни цареви и краљеви, народни јунаци и народни певачи, народни обичаји са свима манама и врлинама, шале и друге забаве. У позоришту се то све својим очима гледа и својим ушима слуша, па народ ужива и лепо се позабави и разоноди од сведневних брига и послова.

Позоришта имају и мање просвећени народи, па га имају и Кинези у далекој Азији, о којима се баш сад највише говори и чита због њихова ратовања са Европљанима. Али је то кинеско позориште много друкчије од нашега.

И за кинеско позориште склапају се дружине као и код нас, само што код њих не иду у глумице и женске, него представе дају сами мушкарци. Има пак дружина позорншних малих од по 4 члана само, а има их богме и великих од по 100 чланова. Те дружине иду од места до места, и у позоришним зградама, којих скоро свуда има, дају представе. Где нема позоришне зграде, они дају представе на отвореном

КИНЕСКО ПОЗОРИШТЕ.

пољу, и сви играју на један начин. Обуку се у старинско свечано одело, често пута мету на себе и смешне чувиде (маске), па онда представљају разне комаде из прошлости кинеске, а кадикад износе и шаљиве комаде да се народ слатко насмеје.

Код нас обично дају представе у вече спрам свеће, а они баш напротив, дају представе дању те тако уштеде свеће, па да би народ знао, за шта даје новац, њихове представе

трају по цео дан, од јутра до мрака. У нашим позориштима су глумци (представљачи) на равним даскама, па тамо ходе, говоре, и кад треба певају; слушаоци пак седе пред њима на клупама, које су једна иза друге све више и више намештене, да могу сви видети; код Кинеза то није тако. Њихов народ стоји пред глумцима, гдѐ ко досле, па ипак да би сви могли и видети и боље чути глумце, глумци иду на високим дрвеним ногама, па су они тако издигнути изнад свију слушалаца и гледалаца, те их сви са свим лепо чују и виде!

И наша слика представља тако једно кинеско позориште. Чини се да представља нешто из старинског народног живота, па је међу глумцима и неко чудовиште са разјапљеним устима. Кинези обично брзо схвате своје глумце, разумеју их потпуно па уживају у представи. Европејцу је мучно разумети кинеска позоришта, јер Европљани не знају све кинеске обичаје, особито оне из старине, па зато за нашега човека нема готово никакве драже у кинеском позоришту.

Као што се зна, код Кинеза је много што шта са свим тумбе и натрашке од онога, како је код нас, па није чудо, што је таман тако и са позориштом. Али тек имају они своје позориште и на свој начин уживају у њему.

ШУМИ У ЗИМУ.

Ој шумице мила
Што си невесела?
Каква ли те туга
Младу задесила?

Какав удес клети
Тебе шумо мори?
Какав тужни очај
У теби се бори?

Нема сад зелени
Да те шумо диви,
Нит' веселе птице
Да у теби живи.

Што сад имам вијет'?
Зар то грање пусто,
Што је негда било
Лиснато и густо?

Зар на њему иње,
Што те сад од'јева,
И дивљачну зв'јерад
Што по теби с'јева.

Све си шумо мила
Изгубила благо,
И све оно чарно
Што је мени драго.

Ал' кад сине пролеће,
И процв'јета цв'јеће,
Тад ћу теби доћи
Вес'о пјевајући.

Слано у Далмацији 1901.

Петар П. Ковачевић.

БРАТСКИ ПОЗДРАВ

Високопречасном господину **ФИЛИПУ РАДИЧЕВИЋУ**
дворском протођакону и секретару митрополије Црногорске.

Четрдесет — више љета
Служиш светом ти олтару,
И народу своме милом
И Витешком Господару.

И четерес пуних года —
— С пуно снаге, с пуно воље —
Радио си — неуморно
На књижевно српско поље.

Постојана карактера
И морала високога
Учиш народ светој вјери,
Вјери Бога Великога.

Вјери — која чува Срба
У злој борби да не клоне,
Што га чува, одржава
У ад грозни да не тоне...

Пјевао си Бранку врлом
— У младости са заносом,
Том пјеснику неумрлом
— Пјевао си са поносом.

И успио — да докажеш
Од кољена да је тога*)
Од кога си и ти, Бане,
Од тог братства јуначкога.

Од малена свак те љуби,
Свак те воље, радо прима,
И најљепше повјерење
Ужив'о си међ' старима.

Са челичном снагом, вољом
Издрж'о си борбе љуте,
И тако си плавом небу
Прокрчио себи путе...

Ој! ни туга већа твоја
Не може ти наудити!...
Као витез ти је сносиш
Свјештениче узорити! —

За заслуге многе твоје
Сад те хвале Срби дични,
Слуго Божји, свјештениче!
Срби — што су мужи слични...

Ту си хвалу заслужио...
Живио нам много љета! —
Српскоме си роду мио, —
Штитила те сила света!...

Цетиње, 1. Марта 1901. год. **Вукашин Гаговић**, нар. учитељ.

---

*) У српском књижевном листу „Јавору“ бр. 47. и 48. од 1883. г. доказао је г. протођакон Радичевић српскоме свијету убједљивим и непобитним фактима, да је *Бранко Радичевић*, велики српски пјесник — од братства Радичевића, за које се зна, да је од свог почетка живљело у Зети тој златној колијевци славних Немањића. — Г. Филип је у млађим годинама пјевао. У збирци тих пјесама, налази се и једна пјесма, која је такође штампана у „Јавору“ 1883. г. под насловом: „*Поздрав свом стрицу Бранку Радичевићу*“. На то му је Одбор за подизање Бранкова споменика изјавио захвалност у „Застави“ од 25. Септембра 1883. године. В. Г.

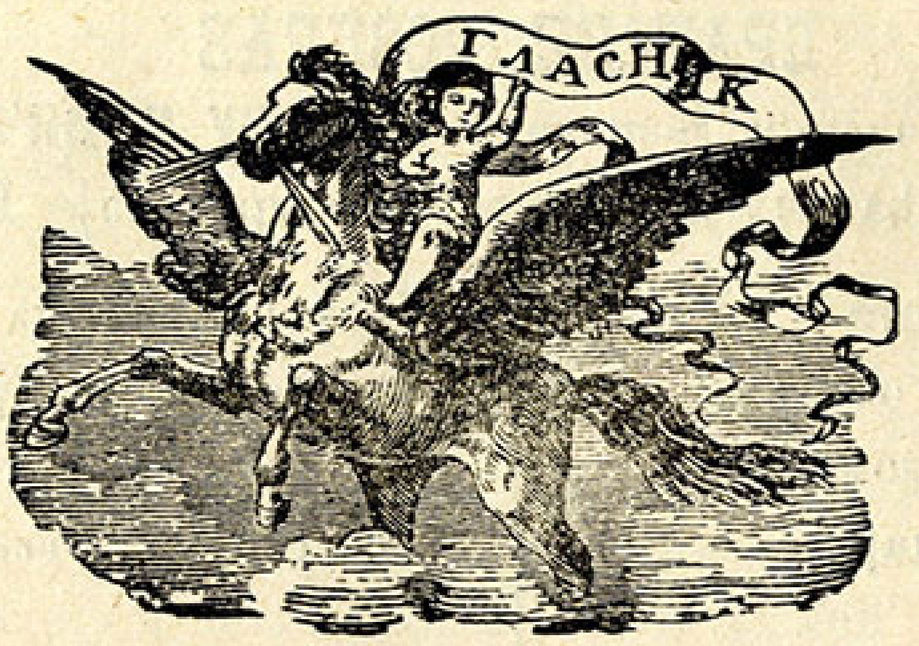

— **Крвава и каљава киша.** Фебруара месеца ове године падале су на острову Сицилији у Средиземном Мору и још по неким местима крваве и каљаве кише тј. изгледала је киша као крв црвена и каљава, па је све умељала, на што је падала. И лети бива, да падају црвене кише, али зими као ово сад, врло ретко, зато се свет врло уплашио, тумачећи црвену кишу као крв, а да је то знак рата или друге какве несреће. Што киша лети кадикад црвена пада, тумачи се тиме, што онда цвета много цвеће, које је пуно црвена прашка, па ветар дигне тај прашак у висину, чак у облаке, па онда помешан са кишом обојадише кишу у црвено, те киша црвена пада. Када пак киша каљава пада, знак је, да је ветар дигао прашину са земље горе, па та прашина помешана са кишом, упрља кишу и киша каљава пада, те све замрчи на што падне. Али друкчије је са овом кишом, што у сред зиме црвена пада, кад нема на пољу цвета. Учени људи ту зимску крваву кишу тумаче тако, да је јаки ветар дигао у жаркој Африци, где има и црвена песка, дигао тај црвени песак у вис и својом снагом донео га чак овамо у Европу па с кишом заједно спустио доле; та је киша црвена од црвена песка, и да је место кише снег падао, то би и снег црвен или крвав био. Све то дакле има својега узрока, и не значи ни рата нити друге несреће.

— **На ново зима.** На Мученике, 9. Марта, када почиње пролеће, и већ се дотле било красно отоплило, на једаред је на ново оштро зазимило. На неким местима биле су велике мећаве снега, а четврти дан иза Мученика освану и код нас снег као у сред зиме. Наравно, да се још истога дана отопио, али је време ипак хладно и непријатно, и собе морају по ново да се греју као и у зиму. Непријатно је то, али се мора трпити, јер је то Божја воља.

— **Број душа у Аустро-Угарској.** По попису народа, који је извршен почетком ове године, има у Аустрији 26,107.000 становника, у Угарској заједно са Хрватском и Славонијом 19,088 720, укупно у Аустро-Угарској 45,195.720; а кад се још уз то дода Босна и Херцеговини са 1,500.000 душа, онда је свега у Аустро-Угарској 46,695.720 становника.

— **Број душа у Немачкој.** У Немачкој царевини по новом попису има 56 милијуна становника; пре 10 година било је 50 милијуна, те се број душа у Немачкој за прошлих 10 година умножио са 6 милујуна.

— **Прелаз у православље.** У Северној Америци прешло је цело једно село од 800 душа из унијатске у православну веру. Тако се наше свето и лепо православље чак и у далекој Америци шири. Нека је сретно и благословено!

— **Нова добротворка.** Из Томашевца, села у Банату, јављају, да је српска православна општина добила једну племениту добротворку, а наиме: уважена госпођа *Наталија Николић рођена Владисављева*, желећи да задовољи срце своје још за живота, предала је своје непокретно имање, које се састоји из једне куће и 52 ланца земље, српској православној црквеној општини с тим, да општина све то имање на себе одмах препише, а кад она умре, да га у целини и ужива употребљујући га на издржавање цркве и школе. Томашевчани се овом племенитом дару од срца радују и благосиљају племениту добротворку, која је већ сад подигла себи најчвршћи и најлепши споменик у своме милом народу.

— **Шта вреди једно око?** Један фијакериста у Паризу срушио је са својим колима једну швољу тако несретно, да је она паднувши избила једно око своје. Суд је осудио друштво, коме тај фијакер припада, да плати тој несретној швољи 16,000 круна у име штете за њено око. Суд је нашао да око швољино толико вреди, јер сиротица не може више тако радити и зарађивати себи издржавање. Од оволико пак новаца моћи ће имати

годишње толико добити, да ће моћи и без рада поштено живети.

— **Спремљени бунтовнички Бугари.** Једне немачке новине јављају, да су турске власти у Маћедонији ухватили 23 бунтовника Бугарина, који су и Србима прави злотвори, и ставили пред суд, који их је као бунтовнике на смрт осудио и одмах све стрељао. Турске власти свуда истражују бунтовнике Бугаре и стављају их под суд, те ће скорим млогима судити и у Солуну. Сад ће невини Срби мало дахнути душом.

— **Најновији проналасци Теслини.** Наш славни *Никола Тесла*, који у Америци живи и усавршава своју науку, као што јављају из Америке, изнеће ове године четири нова своја проналаска Пронашао је такав извор светлости, који ће давати светлост јаку као сунчани зраци; пронашао је даље, како ће се моћи телефонирати и брзојављати без металних жица; па је онда пронашао једну справу, која ће терати лађе морске, које иду испод воде; а најпосле пронашао је начин, како ће се моћи споразумевати са становницима на звездама, ако их има. Са тим огромним новостима мисли наш славни Србин Тесла да изненади и обогати почетак двадесетога века.

— **Борба једнога човека са медведом.** Румунске новине јављају о ужасној борби једнога човека са медведом. Та се борба десила у планинама Румунским. Нека сељанка Марагда Стин из села Херцеса у округу Јашком, хтела је отићи до куће шумарског чувара, која је била на крај шуме. Кад је ишла поред шуме, на једаред јурну на њу један огроман медвед са свом снагом и са још два мања медведа. Но сељанка се брзо досети и нагло се успужа на једно дрво да се спасе од ужасне смрти. Тада медвед пође на дрво, обухвати га и стане га страшно трести, да би тако жену оборио доле. Сељанка је плакала и од ужаса викала у помоћ. Неки сељак Јефтимије чује јаук и вику, а и урликање медведа, па потрчи онамо, откуд је јаук чуо. Кад је дошао близу он види ужасан призор. Јефтимије полако дође до близу медведа, па онда опали из пушке на медведа и згоди га. Медвед, тешко рањен, појури бесно на човека, шчепа га ноктима, обали на земљу и поче га кидати. У тој ужасној невољи сети се тај човек свога ножа, истргне га којекако и прободе неколико пута медведа, из кога стаде лопити крв; од тога се звер сруши на земљу. Јаук и врисак женин, као и ужасно урликање смртно рањеног медведа, чула су друга два сељака, који потрче онамо у помоћ и ужасно се изненадише, када видеше на једној страни ужасну звер, где се у снегу ваља, а на другој страни тешко рањенога борца. Узбуђени сељаци узеше на руке рањенога човека и кренуше се његовој кући. Жена пак, која није смела сићи с дрвета све дотле, док није видела да је звер мртва, кренула се за својим спасителем кући плачући од радости и љубећи му целога пута ноге. Сутра дан јурио је силан свет кући тога јунака, да га види и да му честита на јунаштву. Сеоски свештеник пак служио је у цркви благодарење Богу и говорио слово у похвалу јунака Јефтимија и у славу Божју, који га је спасао.

ОТАЦ.

Радио је целог свога века,
И за добро бори се кô црв —
Да отхрани, однеговат' може:
Чеда мила, своју милу крв.

Радио је ал зарада мала!
Чешће с децом сноси живот худ —
Тек за хлебац сухи зарађив'о,
А помоћи друге ни откуд.

Једна чеда и без мајке што су!
Негôвâ их па умрла тад —
Док ње беше ал су срећни били!
За глад, беду не знаше никад.

Пожаревац, 1900.

Борио се . . . па се уморио . . .
Оболео отац лежи сад —
Око њега сакупљена стоје
Као цвеће мала сирочад.

Ислабљене шири руке своје,
Да их љуби и изгрли све —
Ал последњи час му откуц'о је,
Патни отац међ дечицом мре . . .

О, да л' ће се когод смиловати,
Да сироте прими к себи сад?
Ах! без оца дете увек пати —
Остављена јеца сирочад — — —

Миладин К. Николић-Расински.

СВАШТИЦЕ.

Животињске борбе. Прилично је познато у свету, како неки изуче петлове или пацове, да се боре, па их онда носе по свету и показују њихове борбе народу за новце и тако скупе силне новце. Али је мање познато, да има и друге животињске борбе. Тако се код неких народа боре гускови са гусковима, камиле са камилама, па чак и скакавци са скакавцима, — које ћемо овде да опишемо нашим читаоцима.

Борба гускова изводи се код Арнаута. Гускове хране они са неком травом, од које буду ратоборни, па када су се већ прилично спремили, онда иде гласник улицом па виче, да има гуска за борбу и тражи онога, ко има још, па да га изведе у борбу Не треба за тим дуго чекати, брзо се нађе и други борац и тада се читаво село искупи да гледа борбу гускова. Гледаоци морају за гледање платити, а газде од гускова, па често и други, кладе се, који ће гусак победити. Борба отпочне и траје каткад по више сати. Обично један од гускова падне мртав, јер победилац, кад противника обори на земљу, толико га у беснилу своме гризе и уједа, док га не удави. Тада они, што су изгубили опкладу плаћају и народ се разилази својим кућама. То је једна Арнаутска народа забава и народни обичај.

Борба камила бива само у Сирији и Аравији, дакле тамо, где је камила домаћа животиња. За ову борбу узимају се најбоље и најфиније камиле, које се једна на другу толико драже, да као дивље звери ударе једна на другу. Уједају се, вурају се, предњим ногама скачу успропнице једна на другу. Та борба траје кадикад по 1 до 2 сата. Народа се на хиљаде искупи па са уживањем гледају и опклађају се, која ће камила победити. Она која падне и не може више да устане од умора или због многог губитка крви, важи као побеђена и обично онда и њу добије газда оне, што је победила. Тамо има људи, који се само тиме баве, што негују камиле за борбу, па онда иду с њима по свој Сирији и Аравији, да дају представе и на велико се опклађају за њих. И — то је обичај арапски.

Борба скакаваца бива само код Кинеза. У јужној Кинеској иду лети беспослени Кинези по њивама и ливадама и хватају неку врсту великих скакаваца. Када их већ доста нахватају, онда све по једног метну у кутијицу од папира и носе кући, где их брижљиво хране. Од тих онда бира Кинез највеће и најбоље скакавце за борбу; расцепи тада једну бамбус трску па у процеп тури стражњи део скакавчева тела. Скакавац тако заглављен у процепу, када се пусти на стô, не може никако друкчије ићи, већ само напред; тако према првом поставе другога скакавца у процепу, па их онда драже једнога противу другога и они се боре. Када је Кинез тако са многима пробао и увидео, који је добар борац и који може одржати победу и добити опкладу, онда те опробане изводи у борбу и силан се свет скупља, да гледа ту скакавчију борбу. И то је ето Кинески обичај и Кинеска народна забава.

Некада су се код старих Римљана изводили на борбу горостасни слонови и носорози, Нилски коњи и лавови, крвожедни рисови и тигрови, а сад — скакавци! Али Римљани и беху први народ на свету. И Кинези су сад највећи народ на свету, али због мале науке, врло мало вреде, зато је и скакавчија борба таман достојна Кинеза, јер они за велике ствари још нису дорасли.

НОВЕ КЊИГЕ И ЛИСТОВИ.

Цртице Светозара Ћоровића, од „Мале Библиотеке“ што издаје и штампа књижарница Пахера и Кисића у Мостару, свеска 17. и 18. Мала 8⁰ стр. 141. Цена 48 пот. или 60 пара динарских. — У овој књизи има 10 „Цртица“ нашега већ добро познатога Свет. Ћоровића, који уме лепо и занимљиво да прича, што га најлепше препоручује нашем народу.

О срећи доброј и послушној деци приповеда Обрад Давидовић вероучитељ. Издање књижарнице Мил. Каракашевића у Сомбору 1901. (Прештампано из „Голуба“.) 8⁰ стр. 31. Цена 20 потура. — Ова красна књижица добро долази не само нашој омладини, него и старијима, да се поуче, у чему се састоји права хришћанска срећа.

Учитељски Весник лист за српске учитеље, уређује и издаје Јов. Максимовић учитељ у Београду; излази сваке недеље, а за време великог школског одмора не излази. Цена му је за Србију 5 динара, ван Србије

8 динара на годину. — Овај лист излази сада у својој *деветој* години, али од ове нове године излази с том променом, што доноси уза сваки број два додатка. Први додатак зове се: **Дом и школа**, поуке за добре родитеље; а други додатак је: **Школско звонце**, поуке и приче за добру децу, ово је дакле дечји лист. Сваки додатак има два листа, а главни лист *Учитељски Весник* има 4 листа, сва три пак листа заједно имају 8 листова или један штампан табак, те горе означена цена важи за сва три листа, а не само за један. Сви су ови листови иначе брижљиво уређени па зато и препоруке достојни.

Летопис Матице Српске, књига 206, свеска II. за 1901. год. уређује Др. Милан Савић у Новом Саду. Велика 8⁰ стр. 126. Цена 1 круна. Књига је пуна веома занимљиве и поучне садржине, те је топло препоручујемо народу нашем.

---

1. РЕБУС.

Саставио: Војислав Т. Јунгић у Сарајеву.

---

2. КОЊИЧКИ СКОК.

Саставила: Христина Р. Петровићева у Шапцу.

су	*На-*	*ло*	*Хла-*	*ба*	*хте*	*то*	*зи-*	*ма,*	*гре*	*је*	*без*	*ри*	*Жу*	*се,*
гра-		*кли*	*за-*		*дна*	*Јер*		*лу-*	*ка*		*ва.*	*те*		*те*
се-	*ма-*	*ња,*	*со-*	*ва;*	*то*	*ма*	*сте*	*је*	*На*	*о-*	*му-*	*се,*	*жу-*	*ри-*

за-	*ће*	*ри.*
Пе-		*да*
се	*о-*	*сма*

вас	*Че-*	*де-*
те		*ју*
ка-	*три*	*та,*

ца	*раз*	*лит*	*да*	*ае-*	*ю-*	*ње,*	*сти-*	*во*	*Цве-*	*ко*	*Ми-*	*гр-*	*По-*	*се*
се		*ће*	*р",*		*ће*	*су-*		*Ал*	*лош.*		*ла*	*вом*		*ну*
се	*Де*	*ве-*	*ли*	*иро-*	*У*	*чим*	*гра-*	*ђе*	*ма-*	*та.*	*Живо-*	*ли,*	*о-*	*ња-*

РЕШЕЊЕ.

У прошлом броју „Голуба“ значе 1. Ребус: Свака радост кратко траје; 2. Коњички скок:

Хајдмо дјецо на играње
У зелени луг!
Играње је наше знање
А младост нам друг.
Кад будемо мало већи
Него што смо сад,
Онда ћемо сложно рећи:
„Хајдмо! хајдмо!
„Хајдмо сви на рад!“

Правилно решили: Живко Јовановић у Срем. Карловцима: 2. — Душанка и Равијојла Хаџи Брајића ева у Бос. Градишци: 2. — Лепосава Црквењакова у Турском Бечеју: 2. — Бранко Миловановић у Тур. Кањижи: 2. — Милица Лесковац у Сентомашу: 2. — Паја Сербул у Лугошу: 2. — Ђорђо П. Видаковић и Вељко Аврамовић у Бијељини: 1. 2. — Ђорђо Борковић у Бос. Градишци: 2. — Ђурица Мишић у Бач-Мартоношу: 2. — Зорка Т. Сатковић у Љубињу: 2. — Јован и Владимир Хајдуковић на Цетињу: 2. — Дамјан А. Вучковић и Савета Вучковић у Осеку: 2.

☛ Чије име није штампано, знак је или да му решење није правилно или да је доцкан стигло.

☛ Нечитке и ружно писане ствари нити читамо нити на њих што одговарамо.

Ристо Важић у Мостару. Ви изјављујете, да нисте Ви послали оне песме, него Вам је неко подметнуо; али Ваши докази нама нису довољни. Ми смо на овом месту одговарали Вама, да песму примамо, и после смо песму и штампали, и прошло од тога доба 15 дана, а Ви не нађосте за вредно изјавити, да нисте Ви те песме послали. Ми хоћемо дакле других, јачих разлога, да нисте Ви послали оне песме под својим именом, па би нам веома мило било, да са Вас падне она лага, а прави кривци да се казне.

Р. Ц. у Бањалуци. Слабачко је.

Ч. Р—в. у Цариграду.

Љубица Дра Подградскога у Книну. Тражене корице Вам се могу послати само уз претходну доставу цене на издавача „Голуба“.

Л. Пешић Јованов у Гуњи. Не можемо употребити.

С. Бокоњић у Сарајеву. Није за нас.

Душан Славић у Мостару. Песмица је добра и донећемо је. Рачунски задатак није довољно протумачен, па га не можемо употребити. На оно друго имате и Ви одговор горе. Вашу марку не можемо употребити.

Данило Јов. Данић у Београду. Добро је и донећемо у своје време.

Александар Н. Антић у Шапцу. Нисмо од Вас добили никаква писма, зато нисмо могли ништа ни одговорити.

Дамјанко у О. Све је врло красно и радо ћемо доносити редом. Нека Вам је са срећом и у напред!

Рисовчанин у Сарајеву. Добро је и донећемо.

Петар П. Ковачевић у Слану. Оно „Упамти“ је потцуно добро и донећемо; остало је нешто усиљено па — видећемо шта ће бити.

Илија Р. Петровић у Шапцу. Примљено и уважено.

„Голуб“ излази сваког 1. и 15. Цена му је за Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на целу годину **3** круне. За Србију и Црну Гору **4** динара. За Турске покрајине, Бугарску и Русију **4** круне Претплата се шиље: Књижарници Мил. Каракашевића у Сомбор. А за Србију књижарници Вел. Валожића, М. Стајића и Андр. Пурића у Београд, М. Ј. Софронијевићу у Шабац. Рукописи се шиљу у плаћеним писмима на уредништво, и не враћају се.

Уређује: ЈОВАН БЛАГОЈЕВИЋ. Издаје: књижарница МИЛ. КАРАКАШЕВИЋА.

ШТАМПАРИЈА ФЕРДИНАНДА БИТЕРМАНА И СИНА У СОМБОРУ.

У СОМБОРУ 1. АПРИЛА 1901.

ЗВОНИЋ

ГОД. XXIII. Бр. 7.

ЗАПИСИ

Од Љубе Ненадовића.

Године пролазе, лете као мућа,
Онога прегазе ко с' беспослен луђа.

Дигни се високо ти поштењем својим,
Што је ниско биће под ногама твојим.

Доброта је срца више свих доброта,
А лепота душе више свих лепота.

Деца су ко цвеће, коров зле су страсти,
Оплевите коров, цвет ће лепи израсти.

ЛИСТ ЗА СРПСКУ МЛАДЕЖ.

НА ВЕЛИКИ ПЕТАК.

Сунце се клони, — а мрак се спушта,
Земља се тресе, а тутњи свод;
Христос Спаситељ дух свој испушта,
Да тако спасе човечји род....

Тишина мртва светом овлада,
Усахну живот, — онеми свет,
Умуче поклич светине бесне
Која пресуди да је разапет.

— Јер вишња сила, која му даде,
Толику снагу, толику моћ,
Заклони сунце, светлост помрачи,
Те од сред дана постаде ноћ!...

Панчево, 1901.

Зорислава Ј. Новаковић.

УСКРС.

(Одломак из повеће приповетке).

. . . . . .

Нисам се могао кренути ни на велики петак, а камо ли раније. Нишким дневним возом стигох у Лапово, одавде у Крагујевац, где погодим кола до села. Била је велика субота.

Кола су јурила брже него сам и мислио да може бити, а ја у колико сам се приближавао селу, у толико сам више мислио о мојима.

Они и не знају да ћу доћи. Нисам их хтео јавити како би их изненадио.

Дан красан. Сунце сија а око мене свуд зеленило. Гране се савијају до мојих арњева као да би хтеле да ме поздраве.

Још један час па ћу загрлити милу мајку и доброга деду. Пут ми је сасвим познат. Сад да се попнемо само на онај брег, па оданде лагано и.... Ох, како сам нестрпељив.

Ево најзад и села... Улазимо. Једва чекам да се укаже наша кућа. Ено је!

Ал' ту смо. Кола стадоше.

Али нико не изилази да дочека путника, зар нису чули кола?

У дворишту беше нема тишина, нигде никога. Тужна усамљеност ширила се око целе куће, у целој околини ни једног знака живота. Ова ме пустош дирну. Дође ми чисто да се заплачем.

Јурнух кроз врата, кроз двориште и закуцах на собна врата.

Тишина... Лупих јаче...

Отворише се... На њима се указа мој деда.

— Деда, — викнух — деда, ево ме!

— Гле, гле!... — каже он зачуђено па ме загрли. — А што ти тако изненада?

— Е, да вас изненадим. А где је мајка?

Сад се деда трже.

— Лагано... Она... она лежи.

— Како! Шта! Болесна?!...

— Да, ал' ништа опасно... онако мало.

Ја јурнух у собу. Он ме хтеде задржати али му не испаде за руком.

Кад дођох до њене постеље, ја се тргох... Зар оно сухо и жуто лице, зар је то лице моје добре матере?... Не, не... па ипак.

Она отвори очи и познаде ме.

— Мајко!

Благи се осмех разли по болном јој лицу и слабим гласом рече:

— Сине!

Рашири руке и ја јој падох у наручје. Бејах се јако растужио. Две ми сузе кануше на њену постељу. Шта ми би? Да ли ми се слутило? Ко ће још то знати?

Моја добра мајка поче ме питати о свему и ја јој давах истинске одговоре, који је могаху само обрадовати. Познао сам то по њеном лицу.

Најзад је упитах како се осећа? Пре не, ал' сад јој, каже, врло добро; говорећи то, трудила се да се покаже весела како би ме уверила да јој није ништа опасно. Али ја сам на свој највећи бол приметио да је сасвим обратно, приметио сам да је и она изгубила наду ал' да тако говори због мене. Срце ми се цепало.

Остао сам код постеље јој догод се није добро смркло. Тад одох у собу.

*

Доцкан сам устао ујутру, вальда због путовања.

— Охо, ово је већ свануло — и обукох се брзо.

Приђох прозору. Гле, па данас Ускрс, ја и заборавио. Баш да идем да честитам мајци.

И пођох а деда уђе у собу.

— Христос воскресе, деда! — рекох прилазећи му.

— Ваистину, синко! Онај.. како си спавао?

— О, врло добро... али шта је теби?

Очи му беху црвене а по смежураном лицу виђаху се трагови суза... Нешто ми ужасно сену кроз главу... Да... да није?

— Деда, тако ти Бога, реци шта је.

Он заусти али га издаде глас; сузе му кануше.

— Ах, знам... Је л' мајка?...

— Умири се, чедо моје.

— Она је... је ли?

— Бог је тако хтео.

Цикнух и полетех тамо... Ах!

На самртничком одру беше мртво, ој Боже мој, тело моје добре мајке све окићено цвећем. Ја дрекнух и клонух на њ па сам плакао дуго, дуго...

Ах, Боже мој! Зар на данашњи дан, кад се сви веселе, кад се свуда пева, смеје, ти ми узе моју добру мајку? Зар сви кад певају да плачем само ја?... Зашто је узе, зашто?

Дуго сам плакао и љубио жуто, хладно и дугом болести измучено ал' ипак лепо лице

моје мајке, призивајући Бога да ме сможди громом, да ме спржи мућом.

С муком ме одвојише од њеног тела.

Мој добри деда, који је такође плакао за својом јединицом, узе ме и изведе у башту.

Седнемо на клупу.

Дан диван... Небо ведро, насмејано, а с њега сунце баца зраке и љуби земљу. Птице певају а ветрић ћарлија и разноси мирис шарнога цвећа.

Па ипак ја бејах тужан, жалостан, смрвљен.

Како сам радосно журио кући. Хтедох у весељу да проведем празник а место тога — ужас.

Сузе ми пођоше и ја се опет заплаках.

— Умири се, дете моје, — рече ми деда. — Зар је мени лакше! Шта ћеш, Бог је хтео!

— Деда, ја сам најбедније створење на земљи, најбедније.

И падох му у наручја.

. . . . . .

Београд, 1901 год.

Мил. Св. Вучковић.

„ХРИСТОС — ВАСКРСЕ!“

Христос — Васкрес! глас се хори,
— Ваистину — Србин збори,
У свакоме крају,
Српском завичају.

Поздрави се данас д'јеле,
На Христово — Васкресење,
— Христос — Васкрес! један виче,
Ваистину! — други кличе.

Те здравећи Србин брата,
И ја данас велим:
— Христос — Васкрес! — браћо Срби,
Сваку срећу ја вам желим.....

Слано у Далмацији 1901. **Петар П. Ковачевић.**

ДВА ВИТЕЗА.

Приповетка из ритерског (витешког) доба.

По **A. B. Glücklich-y,** српској младежи прерадио: **Милан Т. Бањанин.**

(Наставак место свршетка).

III. Витез Бруно заробљен.

Било је касно у вече. Све небо беше застрто тамним и густим облацима. Цела природа као да беше клонула од велике запаре. На шумском дрвећу није се покретао ни један листак. Све је ово предсказивало да ће наскоро бити велике олујине.

Свуд, по целој околини замка владала је нема тишина. По кат-кад би се чули неки сурови промукли гласови, који долажаху из једне у шуми скривене пећине.

— Дед друже, упали луч! Ја не волим у мраку говорити! — рече неко из пећине.

GRADSKA BIBLIOTEKA 1859 SOMBOR

— То те не би саветовао Гунтраме! Добро знаш, да је светлост наш издајник! — одговори други.

— Баш си ти луд! А ко ће ти сад по оваком времену ићи кроз шуму? Само упали и ништа се не бој!

Зачу се кресиво. За час беше цела пећина осветљена и сад се могло видети до двадесет људи — сурова изгледа — који беху поседали по песковитом тлу пећине.

— Дед Гунтраме, причај нам сад како си допао ропства и на који си се начин избавио! — рече му један.

— Слушајте само, сад ћу све да вам испричам! — рече један у дугој риђој бради и поче им приповедати:

— Пре неколико недеља, упутимо се ја и наш, сада већ покојни друг Рајнхолд, у лов. Успут се сукобимо са једним коњаником, за кога после дознадох да је то био витез Бруно.

— Шта рече? Витез Бруно? Зар тај, наш крвни непријатељ, који је још сто пута гори од оног витеза Освалда! — заграјаше зачуђени његови другови.

— Јест, то је био витез Бруно! — настави онај риђобради. — И то вам је још најискренији пријатељ Освалдов.

— И вас двојица сте га јамачно уцмекали? — упита један нестрпљиво.

— На жалост, нисмо! Ваљда му је сам ђаво помогао и сачувао га! — Али немојте ме прекидати! Пустите ме да вам све испричам!

Опет се сви утишају и радознало упру своје очи на говорника.

— Ми изненада нападнемо витеза, настави овај. — Рајнхолд устрели под њим коња, који се заједно са својим јахачем одмах сруши. Затим похитамо да га убијемо и новац му отмемо. Кад — наједном испаде од некуд неки наоружан старац, који нашој жртви прискочи у помоћ. Рајнхолд га хтеде устрелити, али у исти час долети из оближњег грма стрела, која нашег друга несретно згоди и сместа убије. Ја се на ово разјарих и као рис полетим на старца. Овај нитков избије ми некако копљем мач из руке, а у исти мах створи се од некуд неки кршан младић, који ме изненада ухвати иза леђа и обори на земљу. Ту ми сад стегну руке и одведу у Осваldов замак. Кад ме допратише у замак, Освалд ме одмах даде затворити у подземну тамницу, која беше сасвим мрачна и влажна, као какова најдубља провалија. Кроз један мален отвор, сваки дан ми је неко спуштао само једно мало парче хлеба и нешто воде. Како ми је у њој било, не могу вам довољно ни описати.

— Једног дана, случајно напипам на стени од моје тамнице као неко сасвим мало дугме. Покушам то дугме притискивати и на моје велико изненађење, покренем у стени један огроман камен и испод њега угледам неки отвор. Провучем се кроз тај отвор и наједном, створим се у неком прокопу, који се протезао чак до оближње шуме. Како сам сад на ово био врло радознао, још боље прегледам овај камен, па нађем и са друге, спољашње стране исто онаково дугме, помоћу кога се могаше камен и са спољашње стране покретати. Бејах пресретан, што ово пронађох; и одмах ево дојурих к вама, да вам за ово јавим...

— Сад ћемо моћи врло лако ући у замак. Изненада ћемо поубијати стражаре и напасти на Освалдову породицу. Овај ће нам тада морати толико блага дати, колико од њега затражимо.

— Врло добро! — рекоше задивљени слушаоци.

— Ти си неки обешењак Гунтраме! Али ако дворјаници знају за тај тајни излаз, па буду на ово спремни, шта ћемо онда? — упита један чисто бојећи се.

— Баш си ти нека будала! — исмеваше га Гунтрам. — Да је њима тај излаз познат, не би ме онда ни

затворили у ту тамницу, већ у коју другу.

Једино можда Освалд зна за тај излаз, који су још његови преци дали саградити. Зар ти, друже, ниси никад слушао, да племићи имају под својим дворовима и замцима дугачке подземне ходнике, кроз које они, у случају какве опасности, могу умаћи и избавити се?

— Та шта ти то говориш?! Ја за то нисам досад знао. Ако је тако, онда ће бити добро... Али ако примете, да си ти тај њихов тајни излаз пронашао?

— Тога се још сада не плашим! За ово неколико недеља мога тамновања није у моју тамницу нико улазио. За цело, да моје бегство још неће приметити.

— Добро! А сад, реци нам, кад би било најбоље, да упаднемо у замак? — упита један.

— Што пре, тим боље! — одговори Гунтрам.

— Данашња ноћ таман ће бити за овај наш посао. Још само за који час, па ево нам и олујине. На оваковом времену не ће нам нико сметати. Одма ноћас треба да провалимо у замак! Касније можда не ћемо моћи.

Сви, са највећим одобравањем, прихвате Гунтрамов предлог.

— Мир! — прекиде их он наједном и с голим мачем у руци излети из пећине.

Одмах после неколико тренутака врати се натраг у пећину.

— Шта је? Да ниси опет штогод пронашао? упитају га зачуђени другови.

— Учинило ми се, као да је неко сад прошао покрај наше пећине.

— Јесам ли ти ја говорио, да се не пали луч и да ћемо се тако издати — укори га један.

— Можда си се преварио? — рече му други. — Биће, да је ветар шушнуо лишћем, па ти се само причинило.

Гунтрам не имађаше сад мира. Поново изиђе пред пећину, клекне, прислони уво к земљи и неко време ослушкиваше...

Не! Нисам се преварио! Неко је морао овуда сад пројахати. Само, чудно ми је, ко ноћу по оваковом времену има посла у шуми?... Ослушкујте само, па ћете се и ви уверити!

Сви до једног одма истрче напоље и неколицина прислоне уши к земљи и ослушкиваху. И збиља, — сасвим јасно разабраше топот коњских копита.

— Неко нас је морао уходити! — рече Гунтрам бесно. — И без сумње, сад хита Освалд, да нас све изда!

— Зато за њим брађо! — рече један одважно. — Биће, да још није далеко од нас! Тај нам не сме умаћи! Макар да на коњу лети, наше ће га стреле ипак достићи!

Сви огледају и брже боље удесе своје стреле, па се пожуре у оном правцу, одакле се чуо топот.

*

Изађу из шуме и стигну на једну пространу пољану, која је растављала две велике шуме.

Помрчина као у рогу. Олујина се спремаше: тек што није отпочела свој посао. Свуд је владала мртва тишина. Само по кат-кад би се чуо звекет и топот коњских копита, који разбојницима даваху правац, којим ће гонити своју жртву.

— До ђавола! Још нам овај може, по овакој помрчини умаћи! промрмља Гунтрам зловољно.

Истом што овај то рече, севну муња и за часак осветли целу пољану.

Пред њима, отприлике на хиљаду корачаја даљине, укаже се један бео коњ, на коме јахаше неко сав у оклопу, а на глави имађаше шлем окићен с перјаницом. Коњаник је пред њима

летео; — и сад већ слабије могаху разабрати звекет коњских потковa.

— Гром и пакао! Та ово је неки витез?! Још нам може умаћи! Одапећу стрелу, па како испадне! говорио је један од ових разбојника.

— Немој одапињати, опомене га други — јер већ је далеко одмакао. Како ми се чини, сав је у оклопу, па стрела, ако би га и дохватила, не би му могла ништа нахудити. Најбоље ће бити, да се вратимо натраг, јер како јури, не ћемо га стићи.

— Ни пошто! — загрми Гунтрам. — Он мора бити наш! Ако нам умакне, издаће нас Освалд и онда смо за навек пропали. Зато, за њим само! Он мора још кроз ону шуму проћи, што је пред нама. Кроз њу, по овакој површини, не ће моћи овако брзо јахати, јер ће му сметати дрвеће. Тамо ћемо га зацело стићи и уловити.

Другови га поново послушају и ћутећи, наставе даље гонити коњаника.

Муње су већ крстариле по небу. Грмљавина постајаше све јача и јача. Поче већ и олуја беснити, а одма за њом удари и киша — као из кабла...

(Свршиће се.)

ВАСКРС.

Јакле, децо, Васкрс ту је!
Ала ће се да благује;
После овог часног поста,
Чекања је било доста.

А сад спрема мајка мила,
Лепих јајца из варзила,
И колача пуних меда
За љубљена своја чеда.

Но, де, најпре да појимо,
Славу Божју узносимо,
Па онда се игри дамо
„Куцамо“ и “котршкамо!“

Београд. **Чика Васа-Љубисав.**

СЕНИЦЕ.

Цртица из природописа.

Птице су нам најмилије животиње, једно: што су нам оне на наше очи најлепше, а друго: што су нам то понајвише корисне, а неке опет тако дивно певају, да сву околину својом песмом веселе.

Птице су мање више све корисне, али су понајкорисније ситне птице, које живе од зарезника: једу гусенице, лептирија јаја, мухе и мушице и други гад, који нам је јако несносан и штетан по усеве, воће или другу храну. У ове ситне птице спадају и *сенице*, које овом приликом у слици приказујемо.

Сенице су мале али здепасте птице, са кратким и јаким кљуном; ноге су им кратке и јаке са јаким савијеним ноктима. Оне су на далеко распростра-

њене те живе по свима деловима старога света т. ј. у Европи, Азији и Африци, и нису селице птице. Најрадије живе по шумама и великим вртовима, врло су живе у лету, а и вешто се пужају по гранама и вешто хватају разне гадове што гмижу. Неке од њих радо једу и разно семење, и лако се држе у кавезима. Вели се, да сенице опадају, те их је све мање на свету, зато ту корисну птичицу треба штедити и ни пошто је таманити. Оне се легу по двапут преко лета и излегу по 4—15 младих. На јајима лежи и женка и мужак, наизменце, те тако заједно и отхрањују своје младе, право родитељски.

Ове птичице има врше врста те су неке 18, неке 16, неке 15, а неке опет по 12 центиметара дуге; по боји су једне зелене, жућкасте и црне; друге зеленкасто-плаве, плаве и жуте; а неке готово сасвим црне, а од доле сиве. Једна од њих зове се *јелова сеница*, јер обично живи по јеловим шумама; једна се опет зове *барска сеница*, јер се радо бави поред бара. Гнезда обично праве по дрветима и брижљиво чувају и негују своје младе птичиће. Наша слика показује пет најобичнијих врста, од којих је једна кориснија од друге, те их је грехота хватати и таманити особито греше они, који скидају њихова јаја па односе.

СЕНИЦЕ.

Сей нарече́нный и
свѧты́й де́нь, пра́зни-
кшвъ пра́зни́къ, и тор-
жество е́сть торже́ствъ:
въ оньже благословимъ
Хрїста во вѣки!
УСКРШЊА ЦРКВ. ПЕСМА.

ТРИ СПОМЕНКА

† Дру Светозару Милетићу,

народном борцу, новинару и песнику.

I.

Одјекнуло на све стране:
Изгубисмо славног тића!
Сви смо чули једно исто:
Нема више Милетића!

Нема оног,
Што све своје даде —
Да нам Српство
Напретка имаде!

Нема оног,
Што је извојев'о:
Многу срећу —
Добро Србиново!

Ко учитељ
И *апостол* прави,
Проповед'о
Братство у љубави!

Срби желе
Још ког таквог сина,
Да срећнија
Буде Војводина!

II.

У тамници и слободи
Он је свуда *човек* био!
Он је увек *Србин* ост'о!
О Српству је говорио...

Храбрио је сваког,
И све Српство моћно,
И тешио
Што беше немоћно.
Од злотвора
Српство је спасав'о,
Штитио је
Свако *српско право!*

Пун стрпљења
Неуморан био,
Многе српске
Јаде умањио!

III.

Милетићев спомен трајан
Свако српско срце грли,
О њему се свуда пише —
Његов спомен неумрли!

Сред питоме Војводине
За сећање увек чарно
Споменик му подићи ће —
Цело Српство благодарно!

Да упозна и свет цео
Какво благо Србин им'о!
Жалићемо... славићемо,
Њим и да се поносимо!

Да познамо
Сва дела без мане —
Како Српство
Цени великане;

Кол'ко Срби
Своје добро љубе,
Како штују
Своје *родољубе!*

Пожаревац, 1901. год.

Миладин К. Николић-Расински.

И ЈОШ НЕШТО О ПРАЗНОВЈЕРЈУ!

Варошица Сански Мост заиста је једна од најљепших и по положају и по унутрашњем уређењу у свој Босни и Херцеговини. Мислим, да нећу пређерати ако то велим, јер сам то чуо и из више уста, од људи, који су пропутовали Босном поносном и кршном Херцеговином. А понајбоље је ту варошицу, управо српско мјесто, и ако укратко описао госп. П. С. Иванчевић у истом листу од године 1892. број 5.

Године 1890. сграђена је ту и освећена нова српско-православна црква св. Петра и Павла. Блаженопочивши архијереј, Његово Високопреосвештенство госп. Ђорђе Николајевић, митрополит Дабро-Босански и добротвор народни, осветио је тај дан осим новосграђене цркве Санске, још и цркве у селима Дабру и Еминовције, које ништа нијесу заостале иза прве. Свечаности ових ријеткијех дана биле су лијепо описане у духовном часопису „Босанскои Херцеговачком Источнику“ исте године.

Па дакле, шта ме је наћерало да пишем о овом свему, кад је већ један пут опширно описано?

Ево шга, драги читаоци: Ко само погледа наслов ове причице, видјеће, да ми је сасма друга намјера узрок, да се латим пера и дам на јавност оно, што сам сâм доживио, а које ће бити од велике користи по нашу милу српску младеж.

Чим се просуо глас, да ће на 29. Јунија те године доћи дична старина и у народу омиљени архипастир, и у три дана осветити три нове православне цркве, све је устало на ноге, све се ужурбало натјечући се у раду, не само за дочек и провеселење тих веселих дана, него многи бијаху жељни да виде сиједог и доброг митрополита. Са свију страна чуо се разговор само о том, а кад би се нешто прикучио гомили људи или жена, разабрао би, како многи говоре: „Мâ, само да ми га је видјети и у руку пољубити, па да умрем — не жалим!“ А дјеца опет! Е то ти је, брате, само да видиш просто није могуће описати њихову радост и весеље. Свако се весели томе дану. На нијетило све до једног ићи пред „владику“; нема ти ту, да би које остало или да би га икоја сила могла задржати. А јок, мòре ићи је, па макар не знам што било, говорио сам и ја међу њима.

Ја сам био тад дјечко од својих 12 година и полазио сам IV. разред основне школе. Па и ја, као и сваки дјечарац, радовао сам се томе општем и великом весељу.

*

На два дана прије, него ће се освећење обавити, отишао је на ранији позив мој тата као мјесни надзорни протопресвитерат са више одличника, што из саме вароши, што из околнијех селâ пред митрополита, који је са пратњом стигао возом у Приједор.

Како ми отац није допустио да с њим идем, то ипак нијесам могао жељи одолети, већ се договорим с неколико мојих школских другова да пјешачимо.

Једва сам чекао час кад ћемо поћи.

Задњи је дан и ноћ се примиче. У сунчев залазак састасмо се нас три у школском дворишту и дадосмо поштену ријеч један другом, да ћемо ову ноћ рано поранити.

Ноћ је била мирна и тиха. Небо ведро као најчистије стакло, а сјајне и сићане звјездице просуле се по њему у безбројним гомилицама. Ја нијесам могао спавати. Силно нестрпљење да већ једном пођем, право рећи савладало ме. Прије нег' су први пијетли запјевали, а то је од прилике један сат по поноћи,

устао сам и пробудио мог друга Јову М. Спремивши се, узесмо штап у руке, торбу на леђа и право кући трећег нам пријатеља, да се оданде заједно кренемо.

Кућа овог била је у страни т. зв. „Бријег бањски“. Кад се испесмо, врата бијаху закључана, а на прозорима се није видјело ништа. Сви су спавали.

Иза подуге лупњаве отворе нам врата и ми уђосмо у кућу. Пошто мало сједосмо, док се наш друг и пријатељ опремио пођосмо и одатле.

Стари чича-Блаже одвраћао нас, да не идемо бар тако рано, вели, „ето нема ни мјесечине, а ноћ мрачна и тако. Није шала три сата пјешачити, а ко зна, може вас што и на путу напасти, — дјеца сте“, вели. Али ми! ма болан да их је 'наки десет као чича-Блаже и да сва страшила на свијету изнесе преда нас, не би им ништа помогло. Није то шала вићети „владику,“ па још онако добра за дјецу, веле, узме их на крило, па их милује и благосиља... па опет, кад помислимо на збор, на толики свијет, е брате не дирај!

И пођосмо, и хвала милом Богу кад и то једанпут би.

Како изиђосмо из околице Ст.-Мајданске, 'ватисмо се Орашја и онда поља „Пироске“ посред кога је водио раван и лијеп друм. С обе страие цесте стајало је варошко муслиманско гробље. Ограђено широким летвама, а небројеним воћем — понајвише шљивама засађено, да ти је милина погледати.

Ноћ и ако тиха и мирна, а оно мрачна, е не видиш прста што но веле пред оком. Ми се запутили, пребацили штапове преко рамена и идемо журно. По кат-кад би по коју проговорили, али више смо ћутали.

Дуго смо тако ћутећке ишли, док од једном наш друг Ј. заста и узвикну.

— Ej, чујете ви, шта је оно тамо? Бога ми нијесу чиста посла!

Ми стадосмо и док он стиже до нас, јер бијаше нешто заостао и упр'смо очи у њега, ак' оћеш и са страхом.

— Шта је за Бога?! — упитах ја.

— Шта је, ваљда нијеси ћорав, зар не видиш тамо, ено... и он пружи руку преко пута у страну.

— Богме ми ништа не видимо! — нас два ћемо у један глас! — А и ко би видио у овој помрчини.

Он приђе сасма близу мене и намјести свој кажипрст упоредо мојим очима показујући на неки предмет.

— Видите ли сад? — он ће.

— Видимо,

И збиља, није фајде крити, ми се уплашисмо на први поглед.

На супрот нама далеко у страни више гробља свјетлуцаху се два сјајна ока, као од жераве. Час по час чинило би ти се и као да трепћу, а глава, која нам се приказивала као мртвачка, гибала се тамо и амо.

— Дај, да се вратимо!

— Ја не ћу! Шта си се преп'о?... није оно ништа, 'нако, чини нам се — рећи ће Вид.

— Ја ћу бјежати па ви хтјели не хтјели!

И ако сам се ја био прилично уплашио, опет се досјетих, да би добро било бацати се камењем на оно мјесто; јер ако би што заиста било помакнуће се бар с мјеста.

За час смо имали пуне руке камења и почесмо бацати на ону страну, гђе нам се као бајаги привиђало.

Већ смо били посустали, а и тешки нас зној облио, а оно све на једном мјесту. Ама, ни да се помакне! Ми пођи мало напријед, а оно све за нама гледи. Јово се толико устравио, да бн већ давно био код куће, да га ми нијесмо задржавали и слободили.

У том се чу хука јејине (сове) од некуд, ама је морала бити близу. Сад се сви уплашисмо до зла Бога, а Јово — е, не питај! Зацијело је мислио, да

су сви мртви повукодлачили се. Нема, шта не чини, рекао би, Бог с нама, да је шенуо. Мири га, не мири; а ја — нема фајде.

— Не ћу ја, вели, ни корака даље! Зар не чујете, да ено хуче и виче на нас, што се бацамо на њ.

— На кога болан? — упитаће Вид.

— Хм, на кога?! ма, свети те Илија, зар не видиш, да је оно вукодлак; ено и очи му к'о углен сјају.

— Прођи се Јово беспослице, какав вукодлак? шта ти је, шта будаласаш!?

— Нема ту ништа; ја идем натраг, а ви 'ајте куд 'оћете. — И он пође.

У то му приђе Вид, ухвати га за руку, па ће му: „Чујеш, брате Јово, послушај ме; ево остани овде са Светозарем и чекајте ме, док се ја не вратим.

— А куд ћеш ти? — ја ћу.

— Ви само мено чекајте, а ја идем, да видим својим очима шта је оно.

Мало затим он је брзо прескочио ограду, заметнув добар колац иза врата и изгуби се у помрчини.

Ми гледасмо за њим, и мени би нешто тешко и жао, што га пустисмо сама. Бог зна, шта му се може непријатно догодити; истина, он је храбар и поуздан као мало који.

— Чујеш Јово, како би било, да ми пођемо за њим?

— Ја Бога ми не ћу!

— Немој, брате, тако; није то од нас лијепо... друг нам је.

— Али, ја не см'јем.

— Не бој се ти ништа; ми ћемо полако ићи за њим, само да нам се не изгуби испред очију. Хајде, 'оћеш ли?

Он ошути, али ипак пође. Пошто пређосмо ограду, корак по корак смо ступали трагом, куд је он отишао. Али њега није! У мени се породила некаква зла слутња, па задрхтах. Јово се прибио уза ме, а све шапће, да се вратимо. Ја оклијевах, али... на једанпут чусмо весео узвик с оне стране према којој смо ишли. Очевидно је био то наш сапутник Вид, јер га познасмо по гласу, а и нас је звао по имену.

Ми се за час створисмо на мјесту. И у истину у први мах смо били пресенећени, јер не могосмо ни ријечи проговорити. А и како да не! Због једног таквог ништавила толики страх претрпити!

Е па, шта је то било, питао би ко.

Брате, ништа; ја бих сваком тако одговорио, јер и јест ништа. Сасма једна просто ствар, — а колики ли страх!

На подножју стране од гробља, лежао је посјечен велики орах. Гране му нијесу биле окресане, већ онако остављене, па су се некоје поломиле, а некоје у вис стршиле. Пањ је био труо. Ватра, коју су јамачно чобани ложили на овом мјесту, ухватила се била и пања.

Она два сјајна ока, која су нас довела да помишљамо на којекакве авети, ништа друго нијесу била, него двје искре жераве у трулом пању. Некодике гране биле су надвјесиле над пањ, и како је тихи повјетарац ћарлијао и гранчицама њихао, то нам се чинило у помрчини, а из далека, као да каква глава маше.

Ми весели што смо стигли у крај тим блудњама и бесмисленим плашњама, разбацамо и поломимо оно грање, ватру рашчепркамо и утрнемо и вратимо се назад.

Наставивши наше путовање задиркивасмо један другог због луде плашљивости и празна вјеровања у бабинске приче и лакрдије. Но, поред свега тога ипак нас обадва братински стисносмо јуначку десницу нашему другу Виду, јер збиља, да њега не бејаше, ми не би смјели даље, па — крај.

Ето, драги читаоче, па и ти своје млађе савјетуј и упућуј, да се не друже с којекаквим празновјерцима и да не слушају и не вјерују у којекакве чаролије и демоне, које је само усијана машта људска измислила.

Рисовчанин.

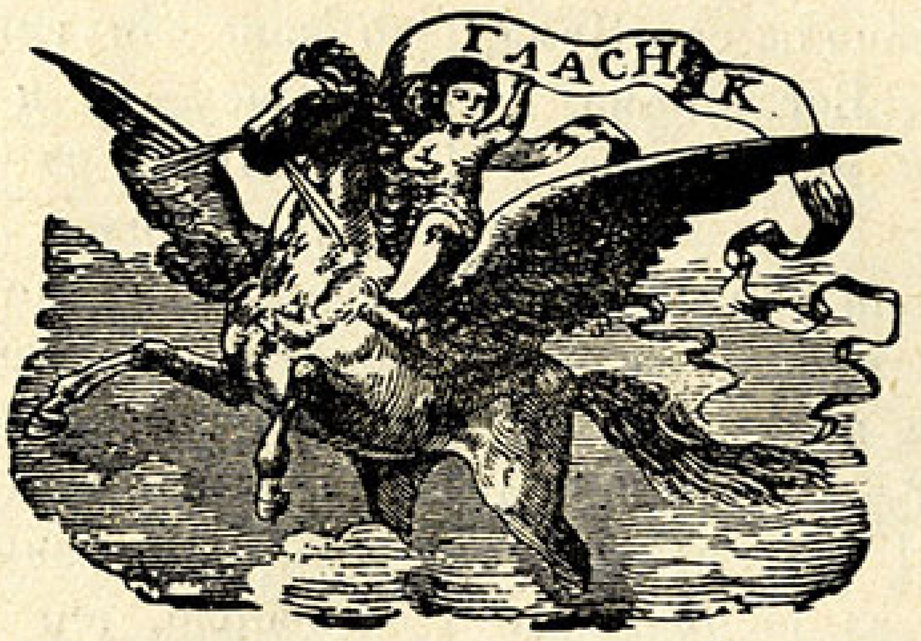

— **Земљотрес.** У уторак 20. Марта о. г. био је око 6 часова после подне земљотрес у неким Европским земљама, који се осетио и у нашим крајевима као и овде у Сомбору, па онда у Новом Саду, Земуну, Вршцу, Вел. Кикинди, Вуковару итд. Земљотрес је био где јачи где слабији, али нигде није био толико јаки, да је какве несреће нанео, него се свет само уплашио, и на том је и прошло.

— **Несрећа једнога села.** Село *Вољио* у северној Италији на ивици је своје пропасти. Село је назидано на низбрдици једнога брега, па се та низбрдица кренула са свога места и лагано клизи у долину реке Сколтене. И много се камење срушило у долину. Торањ је одељен од цркве и тај торањ је пукао на двоје а тешка маса камења је срушила један црквени зид и кров с цркве. Парохијски дом и више кућа близу цркве су порушени. Док су сељаци из цркве износили разне ствари, сруше се једна црквена врата са стране и многе су сељаке рањила. Сва растова шума се спустила с брега у реку и затворила речно корито; река се због тога разлила и у долину створила право језеро. Од страха сви су се сељани из села иселили и чекају сваки дан да им се село сасвим разори.

— **Удавили се у Дунаву.** Пишу из Срем. Карловаца: У недељу 18. Марта у подне враћали су се на чамцу преко Дунава из аде тако зване Козјака где су били у лову: Славко Николајевић свршени ученик више трговачке школе, Јоца Драгићевић адвокатски писар и Бранко Жикић, син имућног и угледног ратара. Како је тога дана дувао јак ветар, изврне им се чамац и сва тројица упадоше у хладни Дунав. Славко и Бранко се удаве, а Јоца се с тешком муком спасао и сад болан лежи. Славко је био јединац у оца и мајке, који су га особито волели. Сви Карловчани жале за овим младићима, а и криве их, што су ишли у лов преко Дунава по ветру а у маленом чамцу.

— **Није било свечаности.** Цвети се у Србији прослављају као највећи народни празник, јер је тога дана 1815. год. кнез Милош Обреновић развио заставу за ослобођење Србије. Борба је та срећно испала, јер се Србија ослободила од Турске и постала за себе држава, која је ево сад краљевина. Но због смрти краља Милана, оца Његовог Величанства краља Александра, ове године није било свечаности, него су по свима црквама била само молепствија за дуг живот и здравље краља Александра и краљице Драге.

— **Грмљавина.** Ове године је први пут грмило доста рано још пре 2—3 недеље, а после, особито од Мученика опет је било зазимило, да је било и снега и јаких мразева, и тек ових последњих дана је толико отоплило, да је сва природа брзо оживела. На велики четвртак пак рано зором дође јака грмљавина и севање баш као усред лета и просу се бујна пролетња киша, која је баш добро дошла већ доста жедној земљи, да освежи и поткрепи земаљске усеве и боље оживи сву осталу природу.

— **Ратови.** Рат у јужној Африци између Енглеза и Бура непрестано траја и Бури поново побеђују Енглезе. За Енглезе је сад и то зло дошло, што у Капланду па и међу енглеском војском овлађује куга па мори немилице; уз то сад тамо наступа јесен са својим непогодама, иза које ће доћи зима, што ће за Енглезе још горе бити. Бури се још једнако уздају, да ће сачувати своју слободу, па се још увек јуначки и одушевљено боре.

Рат у Кинеској такође још није довршен. Преговори о миру између Кинеза и Европских сила теку врло споро, јер што Европљани траже од Кинеске, Кинеској је много, а што би Кинези дали, то је опет Европљанима мало, и тиме се преговори одуговлаче, и не зна се још кад ће им бити крај и кад ће отпочети прави мир.

1. РЕБУС.

Саставио: Илија Р. Петровић у Шапцу.

---

2. КОЊИЧКИ СКОК.

Саставио: Илија Р. Петровић у Шапцу.

			Ср-	да-	сре-			
			ћу,		ва			
			ри-	бу	Да			
ску-	ту	Са	ски	ће-	род	Твор-	бла-	Бо-
гу.		аа	аро-		Сра-	гу,		ме
све-	њом	сло-	ни,	на-	ша	го-	цу	Пре-
свал-	се	Та	га	Ја	ват'	о	на	ски
ко		лит'	бра-		ње-	ми		ми-
мо-	да	ћу	ћу	чу	нит',	род	Сра	је
			До-	ме	жи-	ли	ме-	се
виж,		ма-	Нек		са	њем		ма,
и-	кле	док	мо	мо-	ни.	О-	до	ћа-
			Бог	ли-	до-			
			бар		ми			
			тву	је	мо-			

ја	кол	мо-
лим,		тра
ју-	се	Сва-

РЕШЕЊЕ.

У прошлом броју „Голуба“ значе 1. Ребус: Ко проси ма да круну носи, подај му; 2. Коњички скок:

Насекли су мало грања,
Хладна соба то захтева;
Јер је зима љуто стегла,
Па је мука без огрева.
Журите се, журите се,
Чекају вас три детета,

Поњавом се огрнули
Милош, Живко, мала Цвета.
Ал' чим стигне суво грање,
У пећи ће да прогори,
Деца ће се развеселит'
Песма ће се да заори.

Правилно решили: Бранко Миловановић и Радослав Ловић у Тур. Кањижи: 1. 2. — Александар Петровић, Вељко Чутурић, Урош Шарац, Васиљко и Кара-Стефановић браћа у Новом Саду: 1. — Ружица Живковић у Баваништу: 2. — Живко и Марко Јовановић у Срем. Карловцима: 1. 2. Милева и Драгиња Тодић, Лепосана Петковић, Лепосава Кукавчић, Зорка Прчић, Гина Бајић и Данка Мостић у Бос. Градишци: 2. Петар Поповић у Срем. Карловцима: 2. — Душанка и Равијојла Хаџи Брајић, Милка Сабљић, Видосава Чубриловић и Георгина Митраковић у Бос. Градишци: 2.‘— Драгиња Савић-Ресавац у Београду: 1. 2. — Сава Тоскић у Сарајеву: 2. — Даница Вранешевић у Вуковару: 2. — Алекса Милошевић, Миливој Ранков, Живко Радић, Риста Симић и Н. Кнежевић у Дол. Тузли: 1. 2. — Мара, Митар и Душан Шаранос у Брчком: 2. — Теодора Бериљева у Свет. Андрији: 1. — Б. Мештеровић у Бијељини: 1. 2. — Бранко Јовичић у Бијељини: 1. 2 — Љубомир Поповић, Милутин Косановић, Никола Трбојевић, Павле Георгијевић, Матња, Радослав и Бранко Петровић у — — ? 2. — Душан Ј. Гаћина у Љубињу: 2. — Вукосава Сјеран у Мостару: 2. — Видосава Милић у Шароку: 2. — Данило А. Петровић у Мостару: 1. 2. — Данило П. Рађеновић у Муо-Котору: 2. — Дејан Р. Павић у Мостару: 2. — Дамјан и Јелка А. Вучковић у Осеку: 2. — Даринка и Бранко Магарашевић у Ср. Карловцима: 1. — Саво Бокоњић у Сарајеву: 2. — Јован и Владимир Хајдуковић на Цетињу: 2. — Раде Меаић у Б. Градишци: 2. — Драгољуб Кесић и Драгиња Вукотић у Б. Градишци: 2. —

Ристо Важић у Мостару. Сад сте нас потпуно уверили о својој невиности, и овим изјављујемо, да нисте Ви учинили књижевну крађу, него Вам је злонамерно подметуто од пакосне и злураде руке, а што свакако показује неваљало срце. Задовољавамо се тиме, што је дотични и кажњен, и јамачно му не ће више на ум падати, да овако безобразне шале збија.

Драгутин Савчић-Ресавац. Нема међу нашим списима оних радова, што поминете; већ ако су ружно биле писане па отишле у кошар, или нам никако нису ни дошле.

Дамјанко у О. И ово је добро.

Г. Спасоје Ђурић у Дол. Поплату. Ово је добро овако и радо ћемо донети; но да ли би и за одштампавање било, то Вам још сад не можемо рећи, док не видимо и остало, што би за овим имало доћи.

З. Ј. Новаковић у Панчеву. Усвојили смо оне „На велики петак“ и „Ласти“; опо друго нам се не свиди.

Петар П. Ковачевић у Слану. Добро је и ово; али такове врсте песама имамо и премного, па не знамо ни сами, како ће бити с њима.

М. С. Г. у З. Песничка муза као да Вам није баш наклоњена; бар ови првенци нису за јавност. Оно „Народна даштаница“ је добро, али ако би их било више, са овим само не би било вредно отпочињати.

Г. М. Шутвић у Поцрњу. Добро је и донећемо.

Саво Бокоњић у Сарајеву. Није нам доста згодан овај коњички скок за наше читаоце.

Велизар Нинчић у Београду. Приповетка је добра и донећемо је у своје време; песма нам није по вољи.

„Голуб“ излази сваког 1. и 15. Цена му је за Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на целу годину **3** круне. За Србију и Црну Гору **4** динара. За Турске покрајине, Бугарску и Русију **4** круне Претплата се шиље: Књижарници Мил. Каракашевића у Сомбор. А за Србију књижарници Вел. Валожића, М. Стајића и Андр. Пурића у Београд, М. Ј. Софронијевићу у Шабац. Рукописи се шиљу у плаћеним писмима на уредништво, и не враћају се.

Уређује: ЈОВАН БЛАГОЈЕВИЋ. Издаје: књижарница МИЛ. КАРАКАШЕВИЋА.

ШТАМПАРИЈА ФЕРДИНАНДА БИТЕРМАНА И СИНА У СОМБОРУ.

У СОМБОРУ 15. АПРИЛА 1901.

ГОДИШТЕ
ГОД. XXIII.
Бр. 8.

ЗАПИСИ

Од Љубе Ненадовића.

Живот је дугачак ма и кратак био
Ако си ма каква добра учинио.

И од старих људи свет користи иште,
Без старога пања сирото огњиште.

Исплетите венац од самих коприва,
Па дајте лудаку — он ће да ужива.

Иди правим путем у своме животу,
Па не ћеш никада доћи у срамоту.

ЛИСТ
ЗА СРПСКУ МЛАДЕЖ.

ДВА ВИТЕЗА.

Приповетка из ритерског (витешког) доба.

По **A. B. Glücklich-y**, српској младежи прерадио: **Милан Т. Бањанин.**

(Свршетак.)

Исте бурне ноћи, враћао се витез Бруно из Освалдова замка својој кући. Јашући на свом бељцу — који беше ону рану за неколико дана преболео — сретно прође прву шуму испод Освалдова замка и ступи на ону пољану, коју мало час споменусмо. — Пред собом је имао проћи још једну шуму, па би онда био у свом замку.

Стигавши већ и у ову шуму, изненади се, кад најједном пред собом угледа светлост и зачује неки разговор.

Одмах сјаше с коња, веже га за једно дрво и пешице се упути к оном месту, одакле му је допирала светлост.

Кад је стигао близу тог места, угледа једну добро осветљену пећину и у њој око двадесет наоружаних људи — где седе на земљи и нешто се живо разговарају. Опрезно приђе до близу самог улаза у пећину и ту се прикрије за једно дрво, одакле их све редом посматраше. Врло се изненади, кад међу њима спази оног риђобрадог разбојника, који га пре неколико недеља хтеде убити, и за ког је добро знао, да је затворен у Освалдову замку. Овде у заклону постоји још неко време и пажљиво прислушкиваше цео њихов разговор. Сад се још већма изненади и сав запрепасти, кад из њиховог разговора сазнаде њихову злу намеру.

— Дакле Освалду прети велика опасност! говораше он у себи. — Још ноћас ће ови лупежи упасти у његов замак и тамо све поубијати и опљачкати!... Не! То не сме бити: Одмах идем натраг, да му све ово на време јавим.

По том се врати до свог коња, узјаше га и похита натраг у замак.

Тек што је пројахао неколико корачаји, зачује за собом неки жагор. У том севне и мућа, жагор се појача; а он, осврнувши се, спази за собом разбојнике, где хитају за њим.

Сад подбоде свога бељца и овај стаде као мућа летити преко пољане и у часу се створи у шуми под Освалдовим замком.

Кад беше већ толико одмакао, не могаше више разабрати гласове својих гонитеља. Држао је, да су се оканули гонити га и да су се повратили у своју пећину. *Но ипак није никако престајао, да и на даље јури кроз ову шуму, јер је хтео, да што пре стигне у замак.*

У том започне и олујина свој посао... Наједанпут се подиже страшан вихор, који је по шуми и најдебље грање кршио и обарао. Тако једна подебела грана слети с једног високог дрвета и лупи витеза по челу толико, да се овај одмах с коња стропоштао и онесвестио.

Бељац, осетивши да на себи нема јахача, одмах се заустави, спусти главу к своме господару и кад виде, да се овај и не миче са земље, завришта и као неким нагоном гоњен, у највећем трку одјури према Освалдову замку.

* * *

И ако је олујина све жешће беснила и киша све јаче левала, разбојници ипак не престајаху гонити своју жртву.

Пољану беху већ у велико прешли и сад, ћутећи и пажљиво, корачаху кроз шуму, која се простирала под Освалдовим замком.

Један од њих прекиде ћутање и стаде нешто псовати и грдити.

— Шта ти је? упитају га неки.

— Та ево овде сам сад баш запео и пао преко нечега. Све ми се чини, да овде некаква човечја трупина лежи.

На ово се сви скупе око њега, да виде шта је.

У том бљесну муња, и спрам њезине тренутне светлости разаберу, шта је лежало на земљи.

— Та то је тај, кога ми гонимо!.. Још је онесвешћен, па и не сања, да је у наше шаке пао!... Сад одма можемо с њиме свршити, што бејасмо наумили!.. говораху све један за другим.

— Не! Причекајте, да најпре видимо — ко је! викне Гунтрам.

Нису дуго ни чекали, а муња опет севну.

— Та ово је витез Бруно! узвикне Гунтрам сав радостан.

— Зар је ово Бруно?! Онда треба да га одма на месту убијемо и нашег друга Рајнхолда да осветимо!

— Да се није ни један усудио то учинити! — рече Гунтрам заповеднички. — Убити га не ћемо, већ он ће бити наш роб све дотле, док се за добре новце не откупи. Може нам он много користити сад, кад на Освалдов замак навалимо. Он је врло добар пријатељ Освалдов. Зато ћемо га сад понети собом у замак и ако нам случајно тамо загрози каква опасност, помоћу њега ћемо се моћи избавити; шта више, даће нам Освалд све, што будемо од њега затражили — само да му пријатеља жива и здрава предамо.

Два разбојника упрте онесвеслог витеза и сви се заједно пожуре к замку.

IV. Разбојници у замку.

Те исте ноћи, стајао је и стражарио код замачке капије један наоружан плаћеник. Зловољац. наслони се уза зид, управи поглед к небу и посматраше, како се по небу ваљају облаци и укрштавају муње.

— Баш је ово пасја служба — на оваком времену стражарити! промрмља он. — Паметније би било, да се гдегод склоним, па да спавам. По оваком времену не ће ваљда ни наш вођа бити тако луд, да обилази стражаре.

Наједном се прене из ових мисли, јер му из даљине почеше допирати неки гласови, који бејаху слични коњском вриштању.

Стаде пажљиво прислушкивати. Испрва је мислио, да му се то само причуло; али набрзо се увери, јер сад већ могаше разабрати и топот коњских копита.

— И мене баш мора неко да узнемирује! промрмља он. — Само, ко се то сад у ово доба и по оваком времену упутио к нама?

Рекавши ово, изађе из свог заклона, успне се на бедем и одавде пажљиво погледа у даљину.

Како је била велика помрчина, не могаше ништа назрети, али топот и хрзање чуо је већ испред саме градске капије.

— Ко је? продере се он; — али место одговара, зачу сад још јаче хрзање и неко копкање.

Ово га врло ражљути, па се још јаче продере: Ко си? Јеси ли пријатељ?.. Ко си, да си, мораш ми се на позив одазвати!

Не добивши ни сада никаква одговора, намести стрелу и очекиваше да севне муња, па да непознатог спрам њезине светлости устрели.

На небу се опет укрстише светлаци и овај сад смотри неког белог коња без јахача, где пред капијом непрестано хрже и нестрпљиво копка ногом по камену.

— Коњ без јахача?! Ово је заиста чудновато! Морам ово одмах пријавити нашем вођи.

Брзо се пожури у стражарску ћелију и кад тамо дође, затекне вођу, где паше свој мач и где се спрема,

да изађе до капије; јер и он беше чуо то коњско хрзање и копкање.

Обојица одтрче до капије, отворе их и коњ, као помаман, улети у двориште. Вођа, чим га угледа, познаде Брунова коња. Стражар затвори капију, а вођа похита у горње одаје, да свог господара пробуди...

*

У замку се све пробуди из дубоког сна. Витез Освалд, Конрад, штитоноша, момци и остали сакупе се у дворишту.

И витез Освалд одма познаде бељца, по оној белези, која му беше остала од оне скоро залечене му ране.

— Јест, то је његов коњ! — рече он — Бруна је морала на путу задесити каква несрећа!... Шта ти мислиш? упита вођу.

— То је, господару, сад тешко погодити. Можда му се коњ на путу од чега поплашио и збацио га са седла; или можда су га, не дај Боже, какви разбојници напали и убили.

Тек што овај ово изусти, а из дубине замка зачу се неко крхање и штропот.

Настаде неко време тајац у дворишту; јер сви ућуташе и радознало ослушкиваху.

Шта ће ово да значи?! прошапута Освалд вођи.

— Ни сâм не знам! Све ми се чини, да овај штропот долази одоздо из које тамнице.

— Можда онај разбојник покушава да побегне?

— То ће ваљда и бити! — потврдп вођа. — Ово ми врло сумњиво изгледа, јер чух, као да су се доле врата развалила и срушила... Момци, палите луч и пођите двојица за мном!

Вођа пође сад са двојицом момака кроз онај дугачак и мрачан ходник, који је водио доле к подземним тамницама. Таман они да уђу у ходник, а пред њима се створе неколико страних прилика.

— Брже сви овамо! Непријатељи су у замку! стаде вођа викати.

На овај позив оживи цео замак. Сви полете у ходник, а разбојници, видевши да су овде толики људи већ на ногама и под оружјем — поплаше се и збуњени пођу натраг.

— Више светлости овамо, па ударите ове лупеже! — викне Освалд својим плаћеницима.

Запале још неколико лучева и за час би цео замак осветљен руменом светлошћу.

Разбојници не имадоше сад куда, већ се повуку у дно ходника. Одавде се ни на коју страну не могаху маknути, јер им Освалдови момци запречише излазак.

— Предајте се! загрми Освалд, кад виде да су се разбојници уплашили и збунили. — Видите сами, да смо јачи од вас, с тога се предајте и одма положите оружје; иначе све ћу вас до једнога умлатити!

Неколицина положи оружје, док се остали још устезаху.

У исти мах излети један разбојник пред своје другове, вукући за собом неко човечје тело све у оклопу — и рече подругљиво: — Погледај витеже, ко ти је ово овде!

Кад Освалд познаде овог риђобрадог разбојника, врло се изненади; а кад виде и познаде свог онесвеслог пријатеља, помисли да је мртав и сав се запрепасти.

— Хуљо једна! Зар ти ћуби мога пријатеља?... Момци, не штедите ни једнога! Све их исеците!

Настаде граја, борба и живо комешање у ходнику. Пакосни Гунтрам — видевши, да ће и он и сви другови његови овде заглавити, — запрети Освалду, да ће Бруна убити, ако их не пусти све на слободу.

Али, ова му претња не поможе ништа, јер пре, но што би своје недело и могао учинити, рани га Освалдов мач.

Неко време је као звер рикао од љутине и болова ваљајући се у својој крви — и напокон умукне за навек.

Борба се брзо свршила. Неки разбојници погинуше са Гунтрамом, а остали се предаду, које на заповест Освалдову, одмах свежу и баце у тамницу; где ће сачекати своју заслужену казну.

Онесвеслог витеза одма однесу горе у једну собу, где га узеше брижљиво видати, не били што пре дошао к себи.

Пред зору тек пође им срећно за руком, да му поврате свест.

*

Оба витеза живљаху одсад мирно, срећно и задовољно у својим замцима и осташе верни и нераздвојни пријатељи све до своје смрти.

Брчка, 20. Децембра 1900.

ПРИ ОГРАНКУ ПРОЛЕЋА.

Дуљају дани . . .
Топлији зраци сунашца сију,
Шева заче дивну мелодију!
Све жуја сада, све жићем креће,
И прво већ је цветало цвеће.
Јутро је мирно ваздух к'о мелем,
На плућа пада тако пречишћен!

Пакрац, 1901.

Ој живни брале духом и телом,
Па прегни на рад том снагом целом!
Подмлађен ето диже се свет,
Оживе доља, пчела и цвет . . .
— Нек' буја њива ој брађо драга,
Наших рукосада!

Исаије Митровић.

ДОЊО-ПОПЛАТСКИ УЧИТЕЉ

Прича школској младежи какву корист имамо од цвијећа.

1. Љубица и мирисаво уље.

Настало је пролеће. По пољу као и по брду траве су се почеле из земље помаљати, зато ће природа овијех дана покрити земљу својим лијепим зеленилом. Из тога зеленила и пољско цвијеће подигнути ће своје лијепе крунице са разноврсним бојама, које нас очаравају. А пошто је љубица први цвијетак од пролећа, зато ћемо о њој најпре причање и започети, па ћемо послије завршиги с осталим цвијећем.

Који се од вас сјећа оне пјесмице о љубици, из прве Чугурилове читанке? — запитах ученике.

Неколицина од њих подигоше мале своје прстиће, у знак да знају.

Душане, кажи нам ту пјесмицу!

Он устаде и поче јасно и разговијетно:

„Љубица је сама рекла
Да је први цвјет од љета,
Ако и јест крива врата,
Али лијеп мирис дава.
Кад би знале дјевојчице
Шта је мирис од Љубице,
Све би цвјеће потргале,
Љубицу би полијевале.“

Тако вам је драга дјечице пјесничка машта описала љубицу и њен

пријатни мирис. Али ја ћу вам о њој још нешто љепше испричати, а то ћу учинити тек онда, кад ми свако по китицу љубице донесете. Зато вам се указала баш лијепа прилика; сјутра и јест четвртак, у школу не ћете, па кад код куће научите школску задаћу отидите па уберите по китицу љубице!

Тако ја у сриједу завршних предавање о љубици а кад би у петак, свако бијаше донијело по китицу, — читава хрпа бијаше је. Тада поново наставих предавање о њој са овијем ријечима: „Љубица није да се само с њом китимо, него се од ње пече и ђулсија.“ Ђулсија је турска ријеч. Турски се зове „ђул“ — ружа. Та се ријеч код нашега народа укорјенила, а нашим српским језиком ђулсија се зове: „од цвијећа мирисаво уље.“

Па како се пече, како се пече, је ли на ватри? — радознало ме запиташе.

Ја знам да сте сви радознали. Зато треба нека справа. Ја ћу сâм тај посао обавити а ви само пазите и добро запамтите! — одговорих им ја. Ови дршци морају се најприје поткидати.

А зашто, зашто? — упиташе ме.

Драга дјечице! Кад би ми хтјели с љубицом се китити, — као што то неки чине — или кад би је хтјели метнути у чашу напуњену водом на стô, то ја не бих учинио: а пошто ћу овај цвијет да испечем, зато се дршци морају поткидати, да само цвијет остане.

За тим узех једну земљану ћасу (чинију) један комадић ријетка платна, табак бијеле хартије и један комад плеха — ламе.

Сада пазите!

Узех ћасу, по њој метнух платно, на платно цвијет од љубице, по томе хартију а на хартију плех.

Јесте ли видјели? ово је справа са којом се добива од љубице мирисаво уље. Сад нам фали само ватра. Она је најважније средство у овом послу. Добро упамтите! На овај се плех мође ватра, али не само угљевље, јер би љубица од велике врућине пригорјела, те од ње не би било ни мало уља. На тај се плех мође ситно угљевље помешано с лугом, које се зове „супрага.“

Кад сам им ја о томе предавао, у кухињи је ватра горјела те је било довољно и супраге. Затим их одведем у кухињу. Метнух ћасу на једну даску, те на плех усух супраге.

Сад сте видјели сву справу. Видјели сте да и испод ћасе не смије бити ни мало ватре, већ само на плеху који је на њој. Тако ће се 2—3 сата љубица пећи. Кроз свако пола сата мора се мећати поново супраге, пошто се она кроз то вријеме у луг (пепео) претворила.

Кад се ђулсија испекла, ја им донесох ћасу са свим прибором. Они видјоше како је хартија од врућине мало пожућела и како се љубица слухнула, пак изгледа као обарена. Дигох с ћасе платно са љубицом, те им показах колико има у ћаси ђулсије.

Дјеца су се надала, да ће је бити пуно више, те неки и повикаше: „па шта има ту!“

Јест, драга дјечице! Али да ви знате, како је оно скупо, ви би се томе више зачудили. Туђини нам по толико уља у малим бочицама шаљу из далеких земаља, те га господа по варошима за скупе новце купују. Помислите! у малој бочици нема га оволико, па за њу плаћају од 2—3 круне. Па да је прâво, од цвијећа направљено, не би ни скупо било, колико се то вама чини, већ метну у шпирит некаква мириса и продају га под мирисаво уље.

Наше прâво од цвијећа мирисаво уље употребљује се и за лијек у неким болестима. Кад кога очи боле, успе у

њих по 2—3 капи; оно на живце добро дјејствује, са очију растјера крв, и тако се болови ублажују.

Са мирисавим уљем неки праве и сапун. То чине обично господа; али не ће с горег бити, кад вам и о томе што год испричам.

По варошима као што су становници раскошни у одијелу, тако су и у јелу, пићу, накитима и многоме чему. Они се не умивају ни простим сапуном, као што то чине становници по селима, већ набављају мирисаве сапуне који долазе из бијелога свијета, те и њих за скупе новце купују. А који знаду правити од цвијећа мирисаво уље, они собом праве и мирисави сапун овако:

Узму бијелог чистог сапуна који је без икаква мириса, ситно га искрижају и истуку, успу у какав судић, у њ успу и вареног млијека и од цвијећа мирисавог уља. Неки к томе додају и мало воде у којој су били потопљени каранфили. Тај суд метну на жераву да се добро умлачи и сапун у тој смјеси растопи. После га излију у мале кутијице које изгледају као калупићи сапуна. Те кутијице потпомажу уљем, да за њих сапун не прионе. Послије, кад се сапун охлади, изваде га из кутијице и њим се умивају.

Од сваког мирисавог цвијећа може се направити мирисаво уље, али га највише од руже праве. Иста справа употребљује се као и код љубице. То уље неки мећу у сандуке и ормаре у којима им стоје хаљине, те и оне добију пријатан мирис.

Мирисаво уље успе се у боцу, добро се зачепи да не извјетри. Тако у боцама неки га мећу на сунце и буде по четрдесет дана, те послије боље мирише.

Ја вам о цвијећу испричах и колико од њега може бити корисних ствари; па ако добро запамтите, можете се и ви временом користити.

Спасоје Ђурић, учитељ.

ИЗ ПОСТЕЉЕ СВОЈЕ!...

Кад превали ноћца,
Кад умине мрак,
Када зоре рујне
Заблиста се зрак.

Кад запоје славуј,
У лисном дрвећу,
Кад затрепти роса
На шареном цвећу.

Кад заблеји стадо,
Које нема мира,
Кад зачујеш свирку
Маленог пастира:

Из постеље своје,
Тад' устани, снаго,
Тад' се тече здравље, —
То највеће благо! —

У Шапцу.

Сава В. Станојчић.

КАКТУС-БИЉКЕ.

Цртица из природописа.

Америка је велик део света, који лежи западно од нас с оне стране Атланског мора. Њу је пронашао пре 400 година Христоф Колумб, и од тога доба многа добра је ствар пренета из Америке овамо к нама. Тако *кукуруз и кромпир*, који нам пружају обилату храну и за човека и животиње, пореклом су из Америке; исто је тако отровни *дуван* донет из Америке; па отуда је и *кактус-биљка*, коју ћемо овом приликом да прикажемо нашим читаоцима, и која је веома чудновата биљка.

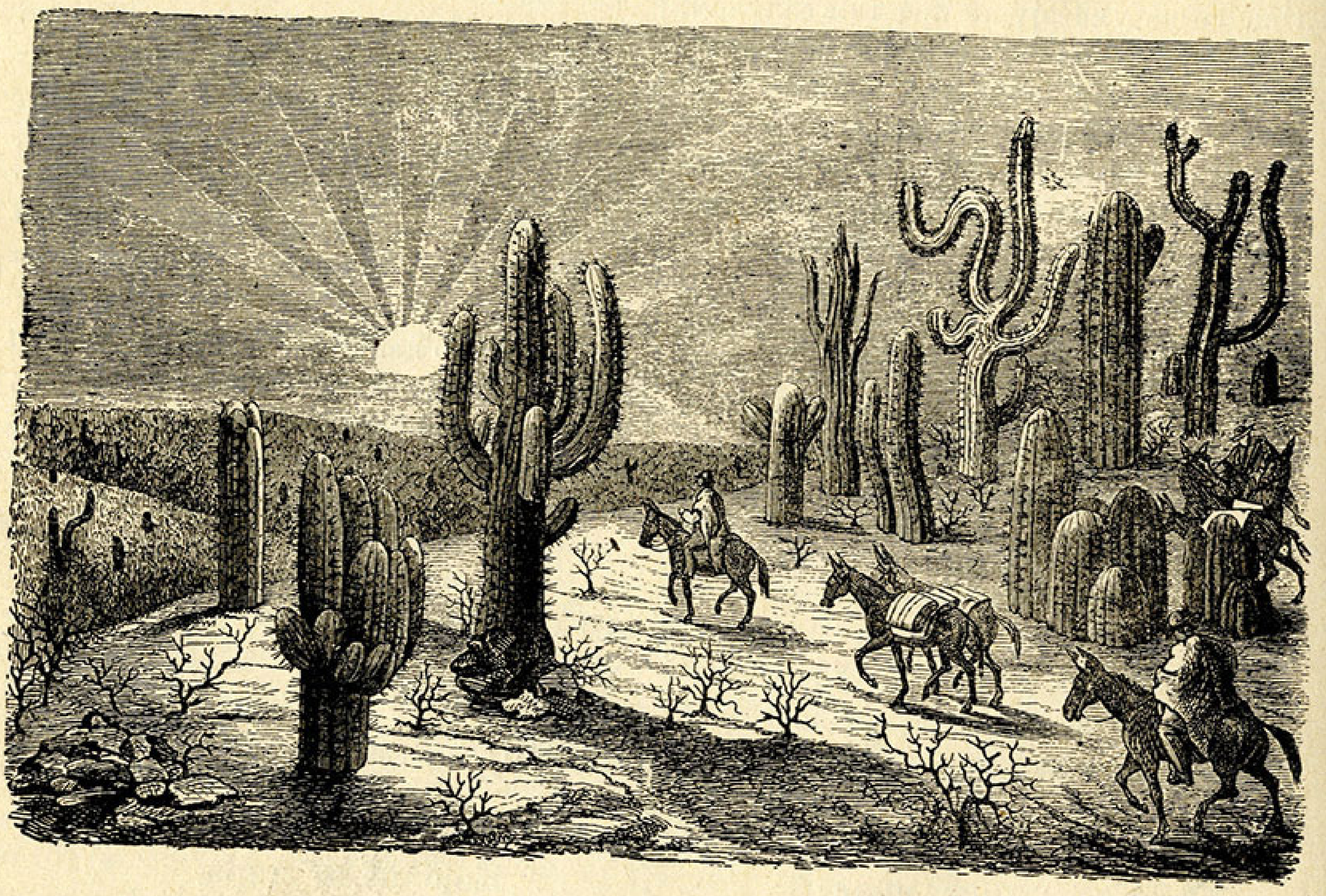

КАКТУС-ПРЕДЕО.

Кактус је биљка особите врсте; стабла су јој месната-сочна, нека обла, нека као бундева округла, а нека опет ћошкаста; нека су граната и рашљаста, а нека без грана. Ове биљке немају правога лишћа, него из стабала избијају неке кврге, из којих се издижу многе бодље. Оне и цветају и цвет им је врло леп а у разним бојама; тако га има као кармин црвеног, има га ружичастог, жутог, загасито-жутог, љубичастог, шареног, итд. Плод им је јагода са по више одељака пуних семења. Семење је или сасвим округло као грашак, или дугуљасто округло као напрстак.

Кактуси расту само у врло топлим пределима на сувим местима, по неке и на брежуљцима, иначе само по равницама; има их око 1000 разних врста, од којих по нека подивљала расте и у Европи, особито у јужним деловима; једна врста успева и у јужној Африци. У њиховој домовини Америци употребљују их као живу ограду, за

гориво, за прагове; неке и кувају као вариво и једу, а некима се једе плод као смокве и зову се индијанске смокве.

На једној врсти, на такозваном нопал-кактусу живе *кошениље*, а то су неке уши, од којих се прави кармин-боја и још неке боје. Некад се из саме Мехике добивало по 440,000 килограма кошениље у вредности од преко 12 милијуна круна. На једном хектару (отприлике 2 наша јутра земље) добије се по 300 килограма у вредности од 8000 круна, а у један килограм иде по 140,000 тих ушију. Те кошениље свет особито чува, па и тимари, и такове су тада боље и издашније, него оне, које нико и не чува и не тимари.

По средњој Америци има читавих предела са кактусом, и такав један предео показује и наша приложена слика, кроз који путници путују. Код нас се та биљка негује по парковима, стакленим баштама и у собама као биљке за украс, и тако је онда има свуд по Европи, али разуме се, свагде по мало, и ту не може да успева тако, као у правој домовини својој.

СРПСКА МАЈКА.

Мајка љуља синка свога,
Синка свога јединога,
Чује јој се мили пој:
„Спавај слатки сине мој.

Спавај слатко чедо моје,
Спавај рано, јање моје,
Спавај надо оца свог,
Чувао те добри Бог!

Отац ти је јунак врли,
Певајући у бој хрли,
За крст часни и род свој
Он не жали живот свој.

И ти такав синко буди,
Да с' не стидиш других људи,
Да род не срамотиш свој,
Да неб' смео поћ' у бој.

Када једном време буде,
Кад затрубе бојне трубе,
Пак позову народ сав,
Да се бије бој крвав:

Тад на раме пушку мети,
Домовине тад се сети,
Пак не жали живот свој
Жртвовати за род свој!

А о раме ђорду бритку,
Њом крваву дели битку,
Нека види душманин,
Как' се бије српски син.

А кад крвав бој се сврши
Љути душман кад се скрши
Када му се затре траг,
Кад с' уништи љути враг:

Тада славу одај Богу,
Нек' и даље држи слогу
И нек чува народ сав,
Да је сложан и читав.

Зло је кад се народ дели,
Пословица како вели:
Слога, љубав, мир и рад
Чува кућу, земљу, град.

Без тога је народ ништа,
Као кућа без огњишта,
Среће никад нема ту,
Где с' врлине затиру.

Зато драго чедо моје
Слушај речи мајке своје,
То нек ти је аманет,
То нек ти је завет свет!“

Осек, 1900.

Дамјанко.

НОВ СИСАВАЦ.

Цртица из природописа.

Учени људи пишу и описују сваку животињицу коју нађу на свету и досад је већ толико животиња нађено и описано, да се већ мислило, да већ и нема више ни једне непознате животиње на свету. Па ипак у последње време нађе се још једна досад непозната животиња, и нашла се у средини Аустралије, дакле баш у оном крају земље, који је људима најмање познат био. Та нова животиња, коју нам овде слика лепо показује у многоме личи на нашу кртину, али има уза се торбу као оно кенгура, у којој држи и чува младе своје, док не одрасту, и према томе могао би се назвати тај нови сисавац *торбар-кртина*, а научењак, професор из Аделаиде

НОВ СИСАВАЦ: ТОРБАР-КРТИНА.

вароши у Аустралији, који ју је и пронашао, да јој је име Нокторитес тифлопс (Noctorites typhlops). Ова нова кртина је још нешто мања од наше кртине, али се од ње разликује тиме, што носи на себи торбицу за младе, и тиме, што има јачи, гô и прстенаст реп а и јаче секутиће зубе. Длака јој је бледо-сива, па се местимице прелива у златно-сјајну, а местимице у сребрнасту боју. Но нос јој изгледа чудноват, који се попреко дели у ноздрве; од очију нема ни трага, чак ни длачице које би бар означавале место, где би требале очи бити. И уши имају тек мајушну округлу јамицу. На ногама има особито јаке нокте, којима се тако брзо уме укопати у песак, да чим је мало само из вида изгубиш, већ је више не ћеш ни наћи. На уснама има као мали рог, што јој чува уста, кад се укопава, а стражњим ногама тако вешто затрпава за собом рупу, да и не знаш да је ту била рупа, те ју је зато врло тешко тражити и вијати. Ова чудноватa животињица живи од црвића, мрави и глиста, а како се плоди, како ли своје младе негује и чува, о томе се не зна још ништа.

Пошто на земљи има још једнако доста неиспитаних и непознатих крајева, то ће се јамачно у тим новим крајевима, кад се пронађу и познаду, наћи још и досад непознатих животиња, као што се сво и ова нашла.

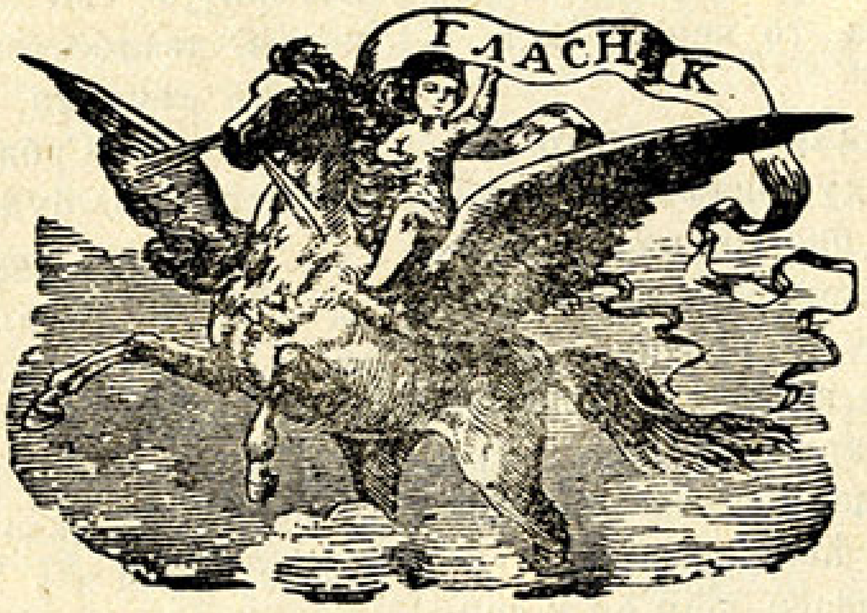

— **Дом место споменика.** У Србији се склопио био Одбор за скупљање прилога, да се подигне споменик Милошу Великом Обреновићу првом, и то у оном округу, одакле је он родом био и где је дигао устанак на Турке за ослобођење Србије. Тај Одбор је до сад скупио 50,000 динара и пријавио је краљу, да жели споменик подићи Милошу Великом. Но краљ Александар је исказао жељу Одбору, да би боље било подићи за тај новац дом Милошу Великом за какву племениту цел, па би то био и споменик и пружао би народу вечиту корист у каквој племенитој ствари; то би био жив споменик што више вреди, него други скупоцен споменик, који свет само гледи и ништа више. Одбор је на ту краљеву жељу пристао и спрема се да подигне дом у Горњем Милановцу и звaће се: „Дом Милоша Великог,“ а сместиће се у њега каква народна установа.

— **Призренски митрополит заузео своје место.** Нови Призренски митрополит *Никифор Перић* стигао је у своју резиденцију Призрен на Лазаревцу суботу и на Цвети је први пут служио. Народ га је са особитим одушевљењем и усрдношћу дочекао надајући се, да ће му одсад у свему на боље поћи. Дај Боже, да му се праведна жеља што пре испуни.

— **Богословија св. Саве у Београду.** Овога месеца ће се почети зидати зграда за богословију св. Саве у Београду на имању што је још пре прибављено за ту цел а до данас је скупљено новаца за зидање 400,000 динара. Зидање ће бити на „Савинцу,“ отприлике онде, где је спаљено тело св. Саве и где ће бити подигнут и храм св. Саве а поред њега и дом за митрополита. — Прва богословија у Србији основана је 1836. год. и тада се није звала богословија св. Саве,

него просто богословија. Нова пак богословија отворена је 1. Децембра 1900. год. на основу закона од 1896. год. када је названа богословијом св. Саве. По томе закону примају се у богословију ученици од 10—12 година, који су свршили четврти разред основне школе уз полагање пријемног испита. У њој ће се учити 9 година и за све то време живеће ученици у интернату т. ј. заједно ће становати и заједно се хранити. Ове је године примљен 41 ученик. Сви ученици носе једнако одело; они су или државни питомци или плаћају 80 динара на два месеца увек унапред. За сад је та богословија привремено — док се не назида нова — смештена у дому св. Саве у вароши Београду.

— **Марко Миљанов — добротвор.** Чувени и гласовити јунак српски скоро преминули војвода Црногорски постао је и добротвор народни. У последњој вољи својој, а по жељи саме своје жене Стевке, оставио је своју кућу, своје винограде и земље, у вредности од 30—40 хиљада круна, пола цркви пола школи Медунској, те ће после смрти госпође Стевке војводина кућа бити школа народна. Нека му је и за то вечна слава и овога и онога света!

— **Манастир Хиландар.** Манастир *Хиландар* у Светој Гори, задужбина св. Саве и његова оца св Симеуна, био је пао у туђе руке, а сад је заузимањем краља српског Александра повраћен опет у српске руке и дошао у српску управу и заштиту. Тамо су сад послана три српска архимандрита, три млађа калуђера и шест младића за калуђерске приправвике, од којих ће — док се изуче — временом бити српски монаси, који ће у српском Хиландару служити Богу и народу српском.

— **Број душа у Србији.** По најновијем попису народа од 31. Децембра 1900. год. који је званично утврђен, има у краљевини Србији 1,322.355 мушких и 1,212.711 женских, свега 2,535.066 душа. За последњих пет година прирастао је број становника са 181,286 душа, што је врло леп напредак. Престоница Београд броји 70,516 душа.

— **„Балканска Царица“ у немачком позоришту.** „Балканска Царица“ је позоришни комад, који је написао витешки господар Црне Горе кнез Никола. Тај песнички производ представља се у нашим позориштима на велико задовољство народа. Тај комад су превели и Немци на немачки језик и сад га представљају по позориштима у Немачкој царевини и немачке новине не могу довољно да се нахвале овога нашега књижевнога дела, толико се допада и немачком народу.

— **Нови Устав у Србији.** *Уставом* се зову основни или темељни закони једне државе, на основу чега држава постоји и на основу чега се њоме влада И краљевина Србија је досад имала више устава; али са напретком и променом народа, мора се мењати и устав. Тако је у петак 6. Априла, као на дан, кад је Србија добила градове од Турске, пред многобројним најважнијим и најотменијим грађанима српским проглашен је нови устав, који је краљ Александар дао своме народу. По том новом уставу даје се народу више слободе, него што је досад имао. По новом уставу има Србија сад две скупштине народне, које ће народу споразумно с краљем доносити нове потребне законе. Једна је скупштина чисто народна у коју народ бира све посланике на 4 године, а друга се зове *сенат*, у који краљ поставља већину сенатора из првих и најугледнијих људи народних доживотно т. ј. док не умру, а мању половину сенатора бира народ, опет од угледних и имућних грађана на 6 година. Обе скупштине заједно чине *законодавно тело,* јер оне стварају а краљ потврђује све земаљске законе. Ово је у новом, двадесетом веку, у који смо од нове године ступили, прва значајна тековина за краљевину Србију, што нека јој сретно и благословено буде.

— **Опет зазимило.** Још је велике недеље на ново се толико зазимило на све стране, да се морају на ново зимски капути носити и на ново собе грејати. Хладни ветрови, мразеви па и снег по ново су заопуцали. Тако је на Ускрс падао снег у Нишу, Пироту, Куршумлији и у Ужицу (у Србији); на велики четвртак падао је снег у Будимпешти, иза тога у петак падао је снег у Вел. Кикинди, у Сарајеву и многим другим местима. Пре тога, кад је било топло време, бујно је потерало воће, много цветало и олистало, а сад од силне хладноће почиње да жути, и народи се топло моле Богу, да што пре обустави несносну зиму и спусти благотворну топлоту, да се опет све опорави и боље у напред крене.

— **Народни добротвори.** Приликом овогодишње главне скупштине Српске Банке у Загребу одредио је родољуб српски г. *Исидор Добровић* из Дарувара 2000 круна у сврху, да се шаљу ваљани ђаци из Славоније у свет за шегрте на изучаваче ваљаних и корисних заната и трговина. Уз г. Добровића придружи се одмах и одличан трговац г. *Ђорђе Јагнић* из Пакраца такође са 2000 круна, а остали пријатељи који се затекоше ту у том разговору скупише између себе пређних 2000 круна у исту цел. Исидорова

љуба, госпођа Кристина, као што смо читали ових дана, положила је у исто време Добротворној Задрузи Српкиња у Загребу 1000 круна за оснивање српског девојачког завода, који би се имао на јесен отворити у Загребу.

Поступак поменутих родољуба и добротвора народних врло је племенит, јер су нам ваљани трговци и ваљане занатлије исто тако потребни као и учени људи. Некад су српски трговци и занатлије били први и најчувенији људи у Европи, а сад су иза свију других заостали, па их ваља поново подићи, да не морамо туђину давати новац свој и туђина помагати, кад може свој своме ићи. Ваљани трговци и ваљане занатлије су управо златни људи у народу, уз њих и са њима сав народ напредује, а и они с народом. Зато ови нови добротвори народни заслужују особито признање и благодарност, на које ваља и други да се угледају.

— **Барнумов циркус.** Овога пролећа путује по Европи и даје представе Барнумов циркус, тако назван по Барнуму милијунару, који га је у Америци засновао. То је циркус, каквога нигде више у свету нема. У њему има 420 изучених коња, више стотина људи и жена за разне вештине, зверињак са најзанимљивијим животињама на свету, међу којима је читава гомила слонова од највећих до најмањих. То друштво има својих 67 железничких вагона, па куд год путују, они путују на својим вагонима, и гдегод стигну они за час-два сами себи склопе шатре и потребне стаје, где држе своје животиње, своје ствари и где представе дају. Ту може човек да види својим очима такове ствари, које је готово тешко и веровати. Међу њима има женско с великом брадом и брковима; има човек без руку, који ногама пише, црта, једе, сече и све друге послове ради и то врло вешто; има човек коме се растеже тело као гума; има човек, коме кују на глави са највећим чекићима као на наковњу; има човек, који гута игле и конце па их онда повраћа; има најдебљи и најтежи човек на свету, да га је страх гледати; има опет патуљака људи, матори већ а мали као деца од 5—6 година. На представи јашу и мушки и женски, и то тако, да у највећем трку коњском на коњима стоје, преврћу се и дохватају са земље по коју испуштену ствар. Показују, како један човек управља са по 70 коња у највећем трку. Коњи им знају играти, клечати, необично скакати и трчати. Људи и женске пењу се једно другом на главу и тако по њих петоро у висину од 10 метара едно на другом стоје; има их опет, који легну па дигну ноге горе, а други им на стопале стану и стоје на њему усправно као свећа. Има их, који по ужетима иду, скачу и премећу се као на земљи, да их је страх гледати Има човек, који са уздигнутих лестава иде доле не точку (бициклу); има који се затвори у неку куглу па се котрља горе у вис и опет доле по некој справи, као округле степенице. — И са животињама праве безброј приказа. Тако слонови члове и дижу се један на другог као кућа; на свинчету јашу, пси члове и премећу се као и људи, патак и петао шећу се са газдом испод руке, и тако многе друге ствари производе које је и описати тешко, него их ваља видети па им се дивити. Тај горостасни циркус био је 12. Априла у Новом Саду, 13. Априла овде у Сомбору, одатле ће у Суботицу, а пре тога прибио је у Бечу, Будимпешти итд. У мањим местима буде само по један дан; у Бечу и Будимпешти био је више дана, у Суботици и Сегедину биће по два дана. Све представе своје објављује друштво великим плакатима са сликама у бојама, на којима се може све видети, што ће и на самим представама бити. Свет застаје поред тих објава и чудом се чуди, да ли је могуће тако што известити, што се на сликама види, па ипак је све истина.

— **Изгорело под носом.** У Угарској је 1900. године попушено цигара и цигаретла у вредности од 102,068.380 круна. И то је све изгорело под носом и отишло у ветар. Боже, колико би се племенита добра могло створити за тај силни новац, за који су пушачи себи отров куповали и њиме своје драгоцено здравље тровали!

— **Продала децу Циганима.** Бугарске новине из Софије, престонице Бугарске, јављају, како је нека жена у селу Ломнцу, нека Мила Ганкова, дакле Бугарка, продала своје двоје деце Циганима и то женско дете од две и пô године за 5 динара и 10 пара, а мушко од 4 године за 20 динара. Власт тражи Цигане да их казни, а ту злуретну матер већ је ухватила и предала суду. Она се изговара, да је децу зато продала, што их није могла због сиротиње да храни; а њени суседи веле, да је она неваљала и да је то из неваљалства учинила, па ће и њу сад снаћи заслужена казна.

— **Ко добива највише писама?** Новине пишу, да највише писама и новина добија *римски* Лав XIII. Сваки дан донесе му пошта по 200,000 до 22,000 писама и новина. Толику силесију не може папа ни отворити, а камо ли сâм све прочитатп. За то држи

он 35 писара и тајника, па они отварају и читају новине и писма, па где нађу што важно, то папи јаве и предају му, а за све остало папа ништа и не зна. — Председник савезних држава у Америци *Мак Кинлеј* добива дневно по 1400 писама и 3—4000 новина и књига. — Краљ енглески *Едвард* VII. добива дневно 1000 писама и 2—3000 новина; цар руски добива 650 писама, талијански краљ 500, краљица Холандска добива, прочита и одговара сваки дан на 100 до 150 писама. — Међер ови баш нису жељни писама, као што многи једва чекају да по које писмо добивају па да га с насладом читају.

— **Пекарница у Помпејима.** Помпеји је варош, коју је 79. године после Христа затрпао огњевити Везув у Италији код Напуља. Ту су варош нашли тек прошлог века и од тога доба откопавају из ње непрестано разне зграде и у њима налазе разне ствари. Тако је недавно нашао неки Фијорели једну пекарницу. Пећ је била врло добро затворена, тако да у њу није моглоући ни мало пепела од Везува. У пећи је нашао 81 хлеб, лепо печен, цео, тврд и црн, а сви поређани лепо у реду, како су метути у пећ још 23. Новембра 79. године после Христова рођења, те тако је сада тому хлебу 1822 године. Изналазач се толико обрадовао тој старини, да је сам ушао у пећ да први својом руком изнесе хлебове из пећи. Хлебови су мали, тешки по 1 килограм а најтежи има 120 дека, округли су а на среди сплошњени, с крајева су узвишени и подељени у по 8 делова као скалатина. Хлебови су означени знацима, да сваки газда може познати свој. Нашао се и млин, којим се млело жито. У пећи тој је био један отвор, на који се меће хлеб као тесто у пећ, а други отвор, кроз који се вадио, кад је печен. Пекарнице су биле доста ретке, јер су стари Римљани већином пекли хлеб код својих кућа, а ова пекарница, која је сад нађена у Помпејима, имала је сву потпуну спрему.

— **Напредовање бугарске престонице.** *Софија*, бугарска престоница је најмлађа престоница у Европи. Ова престоница врло брзо напредује. Она је 1880. год. имала 20,500 становника, 1887. год. 30,488; 1892. год. имала је већ 45,600, а сад по најновијем попису броји 68,920 душа, те се она по том за 20 година више него утростручила.

— **Скупштина земљорадничких задруга.** 3. и 4. Маја о. г. а то је на недељу дана пред Спасов-дан, одржаће се у *Каменици* на Дунаву код Варадина и Новога Сада четврта главна скупштина савеза српских земљорадничких задруга у Аустро-Угарској, где је основана прва српска земљорадничка задруга. За време те скупштине биће у Каменици и изложба пољопривредних и виноградарских машина, справа и алата, а држаће се и предавања о земљорадничким и млекарским задругама, пчеларству, виноградарству и воћарству. Ове земљорадничке задруге су прави благослов за наш народ Оне не само да чувају од пропасти наше људе, него их чувају од свакога зла и у свему их унапређују. Зато, коме је год могуће, ваља да оде на ове скупштине, па ће се тамо многоме добру и користи поучити из привредне струке, од чега нам народ највише живи.

— **Прва српска млекарска задруга.** У селу Ковачевцу код Нове Градишке, основана је прва српска млекарска задруга. Чланови управног ообора су г. г. Никола Вуксановић председник, Ђуро Ковачевић заменик председника; Стеван Поповић, Петар Поповић, Петар Ковачевић, Симо Ковачевић, Миле Глумац и Никола Ловчевић. Пословођа је Јоцо Поповић а заменик му Јоцо Претић. — Ово је у име Божје, прва српска *млекарска задруга* по примеру, какве већ безбројне у срећнијих народа постоје, те им пружају велике користи. Зато нека је овај почетак у нас срећан и благословен, и на њега се да Бог дâ угледала и сва друга наша места, па да их Бог види!

---

1. РАЧУНСКИ ЗАДАТАК.

Задао: Никола Вујичић реалац, у Бањој Луци.

Неко има свега и крушака и јабука 91 комад и измјени све крушке тако, да је за 2 крушке добио 5 јабука те је онда имао 136 јабука.

Колико је имао јабука а колико крушака?

2. РЕБУС.

Саставио: Илија Р. Петровић у Шапцу.

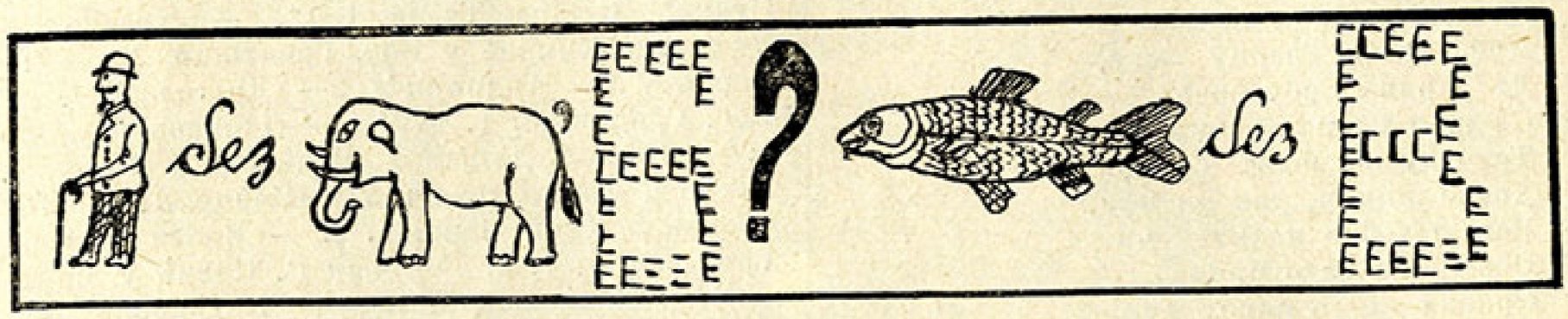

3. КОЊИЧКИ СКОК.

Саставио: Сава В. Станојчић у Шапцу.

Пр-	*је*	*сне-*						
о		*жас*						
ни-	*бо;*	*па-*						
тре-	*че*	*За-*	*је*	*лу-*	*кос*	*Пр-*	*жи*	*пу-*
то		*не*	*Пр-*		*звер-*	*ва*		*кос*
где	*бо.*	*ни-*	*ка*	*ти*	*та,*	*бе-*	*та,*	*спра-*
			и-	*ка*	*ар-*			
			да,		*ма*			
			крот-	*кос*	*ви-*			
зи	*ши*	*Пр-*	*де*	*са-*	*ља*	*на*	*ља.*	*за-*
кос		*не*	*Пр-*		*ја*	*бо-*		*кос*
а	*да*	*ру-*	*жо*	*справ-*	*кос*	*Пр-*	*све*	*рав-*

РЕШЕЊЕ.

У прошлом броју „Голуба“ значе **1. Ребус:** Једна ласта не чини пролећа; **2. Коњички скок:**

Сваког јутра ја се молим
Преблагоме Творцу Богу,
Да дарива Србу срећу
Са њом скупа свету слогу.
Тако ћу се молит' свагда
Докле живим, док ме има,
Бог је добар молитву ми
Обећањем радо прима:
Српски ми је народ мио,
Српски народ пропаћени,
Ја ћу њега чуват', бранит',
Нек се моли само мени.

Правилно решили: Паја Сербул у Лугошу: 1. 2. — Стака Петровић у Бос. Дубици: 1. — Ђура Поповић у Срем. Карловцима: 1. — Пера Мајшан у Бану: 1. — Даринка и Бранко Магарашевић у Срем. Карловцима: 1. — Петар и Аца Поповић у Срем. Карловцима: 1. 2. — Зорка и Љубица Грујић у Новом Саду: 1. 2. — Коста Пауновић у Винковцима: 1. — Живко и Марко Јовандић у Срем. Карловцима: 1. 2. — Давид, Максим и Леонтина Гринфелд у Бијељини: 1. — Милан Матић у Новом Саду: 1. 2. — Љубо Мирковић у Сарајеву: 1. — Јелена Митровићева у Винковцима: 1. 2. — Љубомир Поповић, Милутин Косановић, Паја Михајловић, Никола Трбојевић, Светозар Кушевић, Бранко Петровић, Матија Радослав, Паја Георгијевић и Милутин Лишчић у Будимпешти; 1. — Саво Бокоњић у Сарајеву: 1. 2. — Никола Букмировић у Осеку: 1. 2. — Владимир Бикар у Сомбору: 1. — Вера Радановић у Осеку: 1. — Лепосава Црквењакова у Турском Бечеју: 2. — Љубомир К. Петровић у Сарајеву: 1. — Саво Поповић у Сарајеву: 1. — Љубица и Душан Стакић у Дол. Тузли: 1. 2. — Бранко Кесић и Драгиња Жмирић у Бос. Градишци: 1. — Теодора Берић у Ст. Андрији: 1. — Драгољуб П. Кесић у Бос. Градишци: 1. — Јован Даниловић у Сарајеву: 1. — Јелка и Дамјан Л. Вучковић у Осеку: 1. 2. — Петар и Сава Станојчић у Шапцу: 1. — Јово Митровић и Хаим Пап[illegible]: 1. 2. — Милан Живановић у Грабовцима: 1. 2. — Дејан Р. Павић у Мостару: 1. — Перо Манојловић, Ђорђо Видаковић и Вељко Аврамовић у Бијељини: 1. — Миливој Ранков у Дол. Тузли: 1. 2. — Вукосава Сјеранова у Мостару: 1. 2. — Драгиња Перићева и Љубица Кујићева у Мостару: 1. — Драгољуб, Мара, Митар и Душан Паранос у Брчком: 1. — Војислав В. Стевановић у Шапцу: 1. 2. — Алкан Р. Папо у Шапцу: 1. — Вукосава Араницки у Шапцу: 1, 2. — Живко Насмијас у Шапцу: 1. — Ђурица Лишић у Мартоношу: 1. 2. — Видосава Мијић у Шароку: 1. 2. — Светислав Солдатовић и другови у Шапцу: 1. — Данило А. Петровић у Мостару: 1. 2. — Милан и Стеван Малезановић и Марјан Т. Крнета у Шапцу: 1. — Никола Шотра у Тријебињу: 1. 2, — Љубица Подградски у Книну: 1. 2. — Радослав Замбелић у Будви: 1. — Зорка Јездимировић у Сомбору: 1. — Спасенија Гавриловић у Брчком: 1. — Вранешевић у Вуковару: 1. 2. — Радослав Ловић и Бранко Миловановић у Т. Кањижи: 1 2. — Ђорђо Борковић у Бос. Градишци: 1. 2. — Ђорђо Савић у Бос. Градишци: 1. —

☞ Чије име није штампано, знак је или да му решење није правилно или да је доцкан стигао

☞ Нечитко и ружно писане ствари и непрочитане иду у корпу, нити на њих што одговарамо. Исто се тако не уважавају ствари без права и пуна потписа.

Ч. Р—в у Цариграду. Има и лепих реченица, али целину узевши нису за јавност.

Б. Миланов у Будимпешти. Слабачко је.

Милан П. Матић у Новом Саду. Добро је и донећемо.

Вукашин Гаговић, Цетиње. Примљено и уважено.

Дамјанко у Осеку. Добар је ребус и временом ћемо га и донети; и она песма је добра, али смо са истим насловом скорим имали једном, те ћемо видети, хоћемо ли моћи још и ову уврстити.

„Пјешивачки,“ Данилов Град у Црној Гори. Добро је и донећемо у своје време; учињено је по жељи.

Н. Ристић у Брчком. Све што није лепо мастилом или тушем нацртано, ма иначе и најбоље било, не примамо.

„Голуб“ излази сваког 1. и 15. Цена му је за Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на целу годину **3** круне. За Србију и Црну Гору **4** динара. За Турске покрајине, Бугарску и Русију **4** круне Претплата се шиље: Књижарници Мил. Каракашевића у Сомбор. А за Србију књижарници Вел. Валожића, М. Стајића и Андр. Пурића у Београд, М. Ј. Софронијевићу у Шабац. Рукописи се шиљу у плаћеним писмима на уредништво, и не враћају се.

Уређује: ЈОВАН БЛАГОЈЕВИЋ. Издаје: књижарница МИЛ. КАРАКАШЕВИЋА.

ШТАМПАРИЈА ФЕРДИНАНДА БИТЕРМАНА И СИНА У СОМБОРУ.

У СОМБОРУ 1. МАЈА 1901.

ЗАПИСИ

Од Љубе Ненадовића.

И кад ниси срећан, ти се силом гради,
Кад ти даду пелен, викни: ала слади!

Јунак је и оно ко зле своје страсти
Може да победи и држи у власти.

Јунаштво без ползе себи и својима
Код озбиљних људи слабе цене има.

Ко не зна чувати, тај узалуд ради;
Бог даје свакоме, ал' обор не гради.

РАДИШИ БОГ ПОМАЖЕ.

Препричао: **Обоћанин.**

Није то давно било; многи постарији људи и данас добро памте ову причицу, ову истиниту причицу, и предају је с кољена на кољено, старији млађему, ради поуке, коју она садржи.

У некој вароши у Новопазарском санџаку бијаше пуно кућа, пуно становника. Житељи бијаху православне и мухамеданске вјере, али сви српске крви, српског рода и племена. Они се у свему слагаху, један другоме помагаху, ка'но ти по крви браћа. Вјера им сродство не дијељаше, не отуђиваше их једне од другијех; они се због ње не свађаху, не злостављаху; матерњи им српски језик спајаше их и буђаше у њима свијест о поријеклу своме, о српском имену. Сваки своју вјеру слободно признаваше пред Богом и пред народом.

Ту бијаше слога; ту живљаху Срби.

Многи мухамеданци имађаху силно имање, покретно и непокретно; па и православни не бијаху сиромаси: који од њих немаше свога, имаше доста агиного, па га рађаше на трећу, четврту, или како се ко с ким погодити могаше. Неки мухамеданци бијаху господари од огромног имања, које даваху под доходак осталијем сиромашнијем житељима од обје вјере, а сами рађаху по које рало земље или косу ливаде, бостан, воћњак и тако што, само да нијесу беспослени — да им прије дани пролазе.

Омар-бег — то вам бијаше честити мухамеданац; ако ћеш: богат; поштен, колико се хоће; јунак, да над њим бољега нема; дочекљив, као ико; учињен и добричина — ћер до њега. То вам бијаше прави човјек, честити Србин мухамеданац. Он имађаше силно имање, скоро више, него ико у томе мјесту. Он бијаше богат спахија. На његовој земљи живљаше двадесетак и више сиромашнијех кућа, које му имање рађаху. Около његове куће простираху се: овамо травне ливаде, онамо плодне њиве, доље воденице и ваљанице, горе пасишта, тамо стаје, а около саме куће пространи шљивљак. А кућа његова? То вам је кула на два боја, са седам осам одаја; лијепа је, да љепшу не би пожелио. У њој се блиста богати турски намјештај, рухо и оружје.

Омар-бег добро памћаше, кад његов отац није имао ни куће ни поткутњице, ни њиве ни ливаде, ни тора ни обора; није имао ништа, до гола здравља, жену и сина. Младост бијаше провео у лудовању, хрловању, у игри и весељу, у нераду и беспосличарењу; тако је превалио тридесету, и ништа, ама баш ништа не имађаше, нити што стекао, зарадио за старост. Но, пошто превали половину свога вијека, досјети се невоље, која га у старости чека; паде му на ум: да се не ће моћи свагда тећи и радити, но да ће носити дани старости, болести или изнемоглости. И ако позно, али опет и у невакат на вријеме; па прије̂ну, као мрав; постаде вриједан, као пчела; остави раскалашност, непотребно друштво, пијанчење, картање и просипање крваве тековине.

Нестаде прелом у његовом животу. Прије тога се некако и у друштву осјећаше немиран, и у весељу брижан, јер му бијаше немила помисао на сјутрашњи тешки дан. А сад.... весело легни, веселије устани, с вољом ради и заради, донеси дома, нахрани фамељу, и понешто му притеци. Тај претијец не просипаше; остављаше га на страну; за њега *он* само знаваше, и *свакога дана* по нешто ти придаваше.

Он постаде радан, весео, задовољан; он стече нешто новаца, свога имања. Сад он увиђаше, да Бог само ономе помаже, ко се својски мучи,

уздајући се безграничну милост његову. Од тада често понављаше ријечи: *радиши Бог помаже.*

Мало по мало, па он постаде господар од лијепе суме пара; мало по мало, па купи кућицу, нешто ливаде и њиве. Ето, дакле, он постаде господар од нешто имања. Имање је с вољом радио и сваке га године умножавао. Кроз тридесет година рада и течења набави себи големо имање, да се сваки у томе мјесту чуђаше: како и откуда. Но Бог, као Бог, да му је слава и милост! Он даје свакоме ономе, ко се мучи, да стече; Он помаже ономе, ко се у Њега узда и Његову помоћ призива; *Он помаже радиши.*

*

Омар бијаше од оца наслиједио лијепо имање, а уз то и оно, што је најглавније: *родљивост* и *штедљивост*; наслиједио бијаше од оца оне свете ријечи: „Радиши Бог помаже,“ које са највећом вјером редовно свако јутро изговараше. Те ријечи бијаху за њега свете; он се по њима управљаше: бијаше вриједан као мрав, неуморан као пчела, штедљив к'а му отац; зато у његовој кући, у раду и свакојем послу држаше најстрожији ред.

Његово имање брзо порасте; кроз десетину година свога разумнога газдовања удвостручи га, а кроз двадесетину година учетворостручи. Од тада му иђаше наиредак, као да ко с вилама кућу напуњаше. На његовом имању рађаше двадесетак сиромашнијех породица; по његовом пасишту пасаху хиљаду оваца, стотину говеди и коња; на његовијем торинама лајаше педесет паса. Амбари му бијаху пуни, чипчије сити и весели, а он њима добар, као најбољи.

И ако се обогати, али се не одаде љености; с дана у дан посјећиваше своје огромно имање: некад коње, волове и овце, некад озим и љетину, некад стаје и торине, некад млине и ступе, некад амбаре и кошеве. Његово око све увиђаше, што није у реду, па не жаљаше потрошити новаца, да неуредно поправи, јер знаваше, да му ту мука не иде узалуд. Будно надгледаше имање; чипчијама надаваше руку помоћи, за то му и они бијаху врло одани и вјерни.

У Омара бијаше једини син, именом *Јусуф*. То вам бијаше права маза: распуштен, немиран, несташан, а богме још из малена и раскалашан. Отац га бијаше разбебунио, разњежио, или, како се оно још рече, развукао, ка' но ти јединца.

Рекли су стари људи: „стари се коњи не поткивају.“ Тако ти се и наш Јусуф није научио радити, док је још био дијете; он се навикао: готовански живјети. Док му је отац био жив, није му било потребно водити бриге о имању, о дохотку и потрошњи; све је то отац вршио, а син је само љеновао. Управо рећи: отац од сина није ни захтјевао, да ради, да се мучи, да се зноји и главу лупа с домаћим пословима; он је волио, да му се син бави с онијем, што је сам хтио. Отац се бојао, да његовом сину штогод не позли, за то га је одвише разњежио. Једина очина брига о сину била је: да га подњиви и послије себе жива остави; а није му ни стало било, да му ради и кућу кући, јер је имао доста свега и свачега, па је мислио: да му не ће, нити може нестати.

Оне свете ријечи, које су њега и његовог оца усрећиле — „Радиши Бог помаже,“ не падаху му сад често на памет; бијаше се толико обогатио, да с дохотком беговски могаше живјети. Па тако је мислио, да и његов син може без рада живјети. И ако вриједни Омар знаваше, да је то имање стекао радњом и штедњом, али му сад на ум не падаше: да Јусуф лијенством и раскалашнијем животом може све то растећи, спраћити брже, него ли је стечено.

Да је Омар знао: да штедња вриједи, колико и рад, опет не би допуштио, да му син немилице просипа његово крваво теченье; не би допуштио, да му син с године у годину, с дана у дан врло примјетно постаје распуштенији, немарнији и потрошљивији.

Дође и старост, та немила прћија. Омар већ не могаше надгледати своје имање — издала га снага, висаше ногама у гробу. Тај посао бијаше пануо на сина. Сад се од Јусуфа захтијеваше неуморног рада, паметног надгледања имања и домаћег руководства. Али како ће то вршити, кад нити је томе вјешт, нити научен толиком и таком труду?

Због Јусуфове немарности имање се примјетно крњаше, а Јусуф и даље истијем животом живљаше: чим одскочи сунце, а он устани, обуци се, уми, попи или не попи каву, па у „кафану“, да с јучерашњијем друштвом проводи јучерашњи живот. Ријетко кући долазаше преко дана; ручак му се знаваше у бакалници. С вечером га код куће нијесу чекали; нијесу знали, кад ће доћи; а често му вечера није ни требала. Нијнсу га ни са сједником чекали; код куће су му знали, да ће он доћи, али доћи тек испред саме зоре.

Па шта је радио по „кафанама?“

Радио је све, што и сваки лијени, распуштени син, који ни од кога нема страха, па се из малена оданде неуредном животу.

У џепу вазда имађаше жутијех дуката. Што јутром понеси, то врло ријетко вочером донеси. Тамо га раширенијех руку дочека његово друштво; и њему то врло мило, врло пријатно и ласкаво бијаше, као да га ови сусријетају из чисто љубавног осјећаја; а овамо не зна, да се они радују само његовом пуном, златном џепу.

Карте му бијеху и грло и душа; он се упио у њих, и без њих му живот бијаше тужан и досадан. Играјући редовно од јутра до близу другога јутра, сваког дана, љети и зими, почео бијаше крњити очино имање. Отац му бијаше жив, али близу гроба. Синовљи поступак кињаше му и срце и душу; његов неуредни живот раздираше му животну снагу; и он се осјећаше све немоћнији. Туга га мучаше, а помисао, да ће му син растракулати имање, породила у њему бијаше жељу: да му Бог што прије дадне смрт.

Њиве и ливаде почеше прелазити у друге руке; Омарове чипчије постадоше радници туђег имања. Јусуф све то немарно посматраше; имање за њега бијаше нешто споредно; игра и неуредан живот — то. бијаху сласти његова живота и вјерни његови пратиоци. Добра свога оца немилице упропашћаваше; и он их ни мало не жаљаше.

Често би га стари, али тужни, отац опоминао; али син би му одговорио: Теби нестати не ће, док си жив, а мени како буде.

Ово је црна утјеха била за тужно очино срце. Али шта је могао; старост га опхрвала, а он би и опет умио стећи и одржати.

Отац увиђаше, да ће му син доћи до просјачког штапа, па се свакојако размишљаше, како би и тада од помоћи био своме сину; како би му у највећој невољи пружио савјет и помоћ. Сјетио се сад, да је он свему томе крив; кињаше себе, што га није учио радњи и штедњи; што му у душу није улио оне свете ријечи: „Радиши Бог помаже.“

Наједанпут сијну му нешто у глави; пошље слугу за комшију свога, Селман-агу, погоди с њим воденицу и ваљаницу, и продадне му их за двије стотине жутијех меџидија.

Очева собица била је на самом крају; ту не улазаше нико осим он; ту му стајаше касица од пара, докле их имаше и под својом руком држаше. А сад, ту нити је касе, ни пара; то је подавно пријешло у Јусуфове руке, а из њих у стотину другијех. Сад је

та собица забачена, заборављена од сваког, осим од Омара, је сви знаваху, да у њој нема ничега, што би икоме годило.

Једнога дана уђе у њу Омар, носећи у руци нешто скривено. Пошто закључа врата за собом, указа му се у руци велики сврдао, с којијем стаде врћети греду на горњем тавану собе, докле врх у усправном правцу продрије на горњу страну. Отвор бијаше широк; толико широк, да дјетиња рука могаше стати. Сад направи један дрвен чеп, напише на њему нешто, па га зáкуца не у шупљину с доње стране, а о њему свеза јаки, танки конопац, и остави га, да виси.

Боже мој, шта му то хоће? Зашто ли продаде толико имање?

И ако Јусуфа не жалошћаше отпадак имања, опет упита оца: за што продаде толико свога добра.

— Треба ми, синко, рече му отац. Старост хоће да троши, а ја се немам чега дофатити, осим ове моје крваве муке. Ја сам је и стекао, па боље, да је ја и потрошим, но ко други.

— Син је на то ућутао. И сам је увидео, да није имао право, што је питао оца, а још мање, да га за то кара. Он једнако провођаше исти живот. Једнако се налазаше по кафанама, у затворенијим собицама, у диму од дувана, у загушљивом, прашљивом и упљуваном ваздуху — за столом, играјући карте. То му бијаше јелина забава, која му све то милија биваше једино занимање.

Чуда! Он не жаљаше за изгубљенијем новцем, само ако га на карте изгуби; другови му не бијаху мрски ма му и сами живот добили, само кад би их поново нашао, да поново отпочну игру. И он је играо, али не да добије игру, већ ради глупог задовољства. То му је било занимање, у којему му је живот, као у сну, пролазио.

Он је мислио, да му нестати не може; он је био уобразио, да није могуће потрошити тако силно имање; а није му ни стало било, да се увјери: да он може осиромашити. Зар је мислио, да он не може бити сиромах у тако пријатном и веселом друштву?

Његово се имање преполовљиваше; и он то виђаше, али као да не хоћаше, да зна и разумије. То виђаше и његов стари отац; и он све то са великијем болом у души посматраше. Њему живот бијаше све досаднији, а смрт милија.

— Сине, знаш ли, што сам те звао?

— Како бих могао знати, док ми кажеш!

— Шта ти се чини, идемо ли напријед?

Ове га ријечи дирнуше.

— Не може се свагда ни напријед ићи. Кад би свак ишао напријед, не би било сиромаха; а без њих не може бити ова земља. Док је земље и свијета, док је људи, никоме неће бити стално ни богатство ни сиромаштво.

— Истина је, синко. Али богатство само ономе није стално, ко не ради и не штеди, него просипа оно, што му је Бог дао; а сиромаштина опет није стална ономе, ко се проради и почне штеђети.

Син мало порумени, а отац настави:

— Ја сам радио, нијесам се штедио; ја сам се крваво мучио и уз то штедио, те сам, захалити Богу, стекао лијепо имање и свега га ево теби доранио. Мени није било тешко уранити, обићи земљу и гору, стоку и планину, јер сам увидио, да је то за корист моју, и да се само тако може живјети и напријед поћи. Ја сам рано лијегао, а рано устајао; ја нијесам тражио кафане и крчме; ја сам се уклањао од злохарника и распикућа, а дружио сам се с људима, од којијех сам могао нешто лијепо чути и научити; ја сам у животу био умјерен; нигда нијесам чинио оно, што би шкодило мојему здрављу или имању..... ја се нијесам картао, јер сам знао, да би по то могао

за *једно* вече изгубити све оно, што сам крваво текао *цијелога* живота. Ја сам радио, чувао и штедио, па ми је Бог и дао... А ти... ти нити радиш, нити штедиш, нити чуваш; ти проводиш неуредан живот; ти се карташ... ти просипаш имање. Синко! ти знаш, што смо имали, што ли данас имамо. Ми смо били најбогатији у ономе мјесту, а сад су многи пред нама. Да си ти радио, као ја, данас бисмо били зењили људи.

Син се још већма црвењаше; од стида се збунио, па чисто жељаше, да се земља под њим провали.

— Ја сам томе доста крив — настави отац — нијесам те учио раду онда, кад је требало. Хтио сам, да с божјијем хаером прођеш овај свијет; али, ка' да ево, доћи ће за тебе врло ужасно доба; доћи ће час, кад ћеш жељети коре леба. Кад камен полети низа стрмену страну, ајде га ти устави, док на раван не долети. Тако се и твој живот не ће уставити, док не осиромашиш. Мени је смрт за вратом; и ја ћу с великом тугом отићи с овога свијета, јер знам, да ћеш остати без нигдје ништа. То ће ме и мртвога мучити.

— А зашто оче? — упита Јусуф.

— За то, синко, што се мој дом рачунао међу првијема, па ће доћи час, кад ћеш се дофатити торбе и тољаге, да обијаш од куће до куће, по прагових својијех душмана.

— Не дај Боже, да се ја до тога допуштим. Мени остаје лијепа имања, и ја опет људски живјети могу и о самом дохотку.

— Можеш, када би само проклете карте оставио.

— Па што губим на карте? највише грош, дан на дан. А то ми не ће кућу ископати.

— Ни сâм не знаш, колико губиш на ту проклету игру! Остави је, па ћеш онда знати.

— Да увиђам толику штету, ја бих је и оставио; али мени се чини: ту ми нема никаква изгуба; само се заговарам, да прије дневи пролазе. Ти си ми тô више пута зборио; и ја бих тô давно учинио да тако... Кад бих њих оставио, ја бих и на сами свој живот омрзнуо. За то о томе ми и не помињи, јер ти ријечи иду узалуд.

ПРОЛЕЋЕ.

Поветарац топал дува,
С југа ласта већ долеће,
Снег се давно окопнио,
Дошло нам је већ пролеће!

Зелене се шуме, поља,
Зелени се трава, цвеће,
Сва природа оживела,
Дошло нам је већ пролеће!

Гле! И рода већ је дошла,
Гле! На димњак, како слеће,
Долетела ј', јербо знаде,
Да је дошло већ пролеће!

Са својијем милим стадом
Гле пастира, како с' креће
У фрулицу вес'о дува,
Јер је дошло већ пролеће!

Тамо опет славуј мали
Певајући луг облеће,
Радује се.... Како не би,
Кад је дошло већ пролеће!

Радујте се и ви децо
У младости пуној среће,
Поиграјте, попевајте,
Јер је дошло већ пролеће!

Осек, 1901.

Дамјанко.

✝ ВОЈВОДА МАРКО МИЉАНОВ.

Почетак нам новог века
Показује силу јаку;
Дивовима свога претка
Смело копа мрачну раку!

Још за дивом Светозаром
Сузе нисмо убрисали, —
Па смо ево већ на гробу
Дув-јунака другог стали! —

Ах не престај сузе лити
Неутешни српски сине, —
Смрћу свладан данас паде
Победилац са фундине!

Ко ће Србу вођа бити? —
Ко л' крајини бранит' крило? —
Ко ће Србу повратити,
Што је српско негда било?

Нестаде нам Светозара; —
Ко ће бранит' право наше?
Нестаде нам дива-Марка
Ко ће сећи „тиран-паше?“ —

Има л' боја Црна Горо,
У ком' Марко није био?
Има л' кланца, гдје он није
Храбри мегдан дијелио?

Ко освоји брдско племе,
Ко му скину ропске ланце?
Ко натопи турском крвљу
Вучјег-дола ломне кланце?

Ко савлада ломне Куче
Без помоћи иког жива? —
Само с четом својих друга,
Слободу им ко дарива?

Ко је био бранич роду? —
Марко своме роду то је;
Људска снага ту је мала,
Див је био — дивово је!

Двадесети нови вече,
Згрешило ти Српство шта је?
Што сахрани нашег Марса?*)
Ко ће чути српске ваје?

Млоги синци србинови
Другог служе све до гроба! —
На срамоту новог века,
Новог људства, новог доба.

Ко ће сада од тиранства
Браћу милу избављати,
И раскидат' ропске ланце? —
Хај — ко ће нам Марко бити?

*) *Марс*, бог рата код старих Римљана.

Ах — не клони Србе, брате,
Још нестало Марка није,
Ми га само не видимо
Он дивује ка' и прије! — —

Ср. Карловци.

Секула Дрљевић,
благодарни питомац Марков.

ЕВГЕНИЈЕ ЛЕТИЦА

нови митрополит српски у Бањој Луци.

У Босни и Херцеговини међу свима становницима највише има Срба православне вере, па ипак су за све те православне Србе била само три српске православне владике, који се тамо зову митрополитима. Пошто је пак три митрополита за ваљану духовну управу толиког православног становништва мало, то је на жељу Сарајевског српског митрополита г. Николе Мандића а одобрењем васељенске патријаршије у Цариграду, дозволило Његово Величанство наш премилостиви краљ Фрањо Јосиф I. да се установи и четврта српска православна митрополија, која ће обухватати подручје Бањалучко и Бихачко. За првог митрополита ове нове митрополије именован је архимандрит српског манастира Сент-Ђурђа у Банату г. *Евгеније Летица*, који је 17. Децембра 1900. године у Бањој Луци за митрополита посвећен и примио управу новооснноване митрополије. Његову слику са кратким животописом доносимо овде, да га на тај начин прикажемо нашим читаоцима и народу српском.

Његово Високопреосвештенство господин *Евгеније Летица* (по крштеном имену *Манојло*), родио се у Плашком (у Хрватској) 1859. године. Гимназију је изучио у Сремским Карловцима а правне науке у Бечу, Грацу и у Загребу; 1882. године положио је официрски испит и служио у војсци. После тога је радио у адвокатској писарници и положио адвокатски испит. Још је служио у разним службама у Босни и Херцеговини, где је радио многе велике и важне послове. Иза тога ступи у службу код једне Банке, новчаног завода, у Загребу, после чега је ступио у богословију Карловачку и свршио је 1895. године, када је ступио и у монашки (калуђерски) чин и буде постављен за другог бележника код Саборског Одбора, као највише управне власти српске у Сремским Карловцима. Наскоро за тим оде за бележника епархијске управе у Темишвару, где је брзо напредовао степен по степен на више, док није 1899. године произведен за архимандрита манастира Сент-Ђурђа, одакле га је Његово Величанство именовало за митрополита Бањалучког.

Нови митрополит је као ђак био свагда одличан ђак и изврстан радник, па је и све испите са одликом полагао. Служећи пак у разним гранама управе народне а радећи и адвокатске послове, особито се извежбао у свима пословима, те уме да ради и брзо и добро. Зато се и народ српски и српска православна црква у његовој митрополији надају, да ће он цркву своју и народ свој повести свакоме добру, те народу бити права утеха и узданица. У то име нека му је срећан и благословен рад!

ЕВГЕНИЈЕ ЛЕТИЦА

српски православни митрополит у Бањој Луци.

ОЧЕВА АМАЈЛИЈА.

Написао: **Велизар Нинчић.**

I.

Било је то 1876. године. Пуче по селу глас, да су кнез српски и црногорски утврдили пријатељство, како би заједно сузбили Турке који су се толико осилили.

Тај глас уђе и у кућу Васе Савића. Деда-Васа (а тако га је цело село звало) је био поштен човек. Ником ништа ни зајео ни натрунио, бубици свакој воле да сачува живот, а толико је пута посматрао, смејући се врапце који су се са великом виком грабили о зрневље, које би им он бацио. Деда-Васиног сина убили су Турци, и после смрти остао му је син, а то је деда-Васин омиљени унук Благоје. Знајући да ће и његов унук сад у рат, позове да га мало охрабри саветом и да му улије у душу вољу за рат и мржњу према Турцима. Благоје дође и седе наспрам деде.

— Хеј синко — поче деда — мора се у рат, то жели књаз, то жели и народ, а и треба се светити Турцима за Косовску погибију; ти ћеш, синко, ићи...

— Јес' деда треба се светити Турцима то и ја мислим и једва чекам да узмем пушку у руке, ал' видиш ната...

— Остави ти њу, мајка је мајка боји се да ћеш погинути па јој је жао.. и ту деда-Васа окрене главу, да му унук не угледа сузу, — него синко — продужи он — слушај старијега, поштуј га, па ако и удари ти претрпи јер су, синко, савет ти ударци. У боју се сети свију свирепости Турских према Србима, сети се Душанове царавине, па ће ти синко срце бујније закуцати кад још помислиш да си ти и твоји другови на светом месту и да сте дошли на њ зато да сузбијате Турке, који су пет векова гњавили српски род. Треба ли једанпут овај засевак некадање славе, произвести у Душанове границе?!... Па, треба ли ослободити Србе који су под турском влашћу и који су то пуним правом заслужили?!.. Хеј, синко, и ја сам био у боју знам како се гине и рана допада, али је све то ништавно спрам српског завета да се треба светити Турцима. Сад знадеш зашто идеш у бој и каква ти је рат дужност.

За све то време унук је нетремице гледао у деду и чисто гутао речи које му је он говорио.

— А јели деда? — упита најзад — кад ћемо се кренути?

— Сутра, сутра ћеш да покушаш извршити завет српског народа.

II.

У деда-Васиној кући журба. Благојева мајка спрема сина за пут. Слаже у торбу сину час ово, час оно. Ко зна колико га не ће видети а можда.. при такој помисли загрцнула би се од плача.

Дође време и за полазак. Мајци не би до љубљења и грлења у соби, него му и приђе и сад говорећи:

— Због ом, соколе, снаго мајчина, чувај се, куршум је куршум а ната не може без тебе... и поче да грца.

— Немој плакати тол'ко, вратиће се, јунак је он, је л' да ћеш се вратити? упита деда Благоја тешећи му мајку.

— 'Оћу ако Бог да, а твоји ће ми савети бити увек на срцу — рече Благоје поносно. Деда-Васа извади мараму да убрише сузе, али сузе од радости што му је унук тако паметан.

— Сине — рече ната — узми ово, ово је твој отац увек носио, са његовог мртвог тела сам је скинула — приђе му и даде троугласту кесицу,

то је била за њу и за сина светиња, то је била — *очева амајлија.**) Он је узе, притиште на срце пољуби и оде.

III.

Пушке запуцаше и на гдекојим местима отвараше се борба. Пук, у ком је био Благоје, сусрете се са једним јаким турским одељењем. Благоје је био у оном делу војске који је главној био резерва. Бој се отвори. Турске многобројне делије нагрнуше и не даваху маха Србима да се приберу; командант у невољи нареди да дође у помоћ резерва. Ова дође и сви војници охрабрени покличем неког младог војника, који је примером показивао шта треба чинити, повратише се и учинише одсудан јуриш — победа је била на српској страни. Турци су, гоњени од Срба, бегали у највећем нереду.

— Нађите тога младића, да није погинуо?... да није рањен?... тражите га на све стране! — говорио је генерал X. имајући намеру, да награди, напред поменутог витеза. Заповест би извршена, нађоше га. Ђенерал му приђе потапка га по рамену и упита:

— Како ти је име соколе?

— Благоје Васић.

— Благоје, ти ни не знаш, колико си допринео да победа буде на српској страни. Благоја обузе румен али рече:

— Може бити, код мене је амајлија мога оца који је — као што се ни ја не ћу плашити — поднео живот на олтар Србије, она ме сећа на дужност једнога осветника.

— Тако соколе, благо мајци која те роди — поче ђенерал весело, а затим се окрене војсци и рече:

— Благоје Васић, није више редов већ потпоручник, и пред целом војском пољуби Благоја у чело.

Благоје од велике радости није знао шта да ради али се брзо прибра и пољуби ђенерала у руку говорећи:

— Хвала, а ја ћу гледати да свој војнички позив оправдам.

Потпоручник Благоје све је задивио својом неустрашивошћу. Али никада није хтео признати да је он достојан хвале већ: „очева амајлија.“ А и вод његов био је познат са своје уредности и храбрости. Благоје их је скупљао око себе и причао им о делима: Немање, Душана, Милоша Великог и других владалаца српских.

Освануо је леп дан, сунце се тек рађало и озарило својом светлошћу источну страну. Смилова се те осветли и бој који се у долини водио. Оно као да хтеде да присветли војницима да боље гађају и да боље сатиру један другог. Пушке помешане са очајним узвицима рањених војника, помешане са вриском коња, даваху заиста тужан изглед. Пуцњава је бивала све слабија али хладно оружје узимаше све више и више учешћа.

Млади потпоручник Благоје узе од умирућег заставника заставу и утрча, с покличем на уснама: „С нама је Бог“ у најгушћи ред турских војника, који су испред њега као помамни бегали. Срби продиру и сатиру Турке све више — али шта би уједанпут? Сунце као да устукну своју светлост, помрачи се, српска војска поче да се комеша а млади јунак Благоје паде погођен у прса од крвничког танета, стегнувши у руку: „очеву амајлију.“

Амајлија му (што је он добро знао) није могла сачувати живот, али му је утростручила снагу и дух, које је и у своје другове улио, који су се даље јуначки борили и непријатеља срећно победили.

---

*) У народу српском постоји веровање, да ко носи уза се *амајлију,* њега не бије куршум и на њега неће болест; али учен и разуман свет (као што је и овде случај) не верује у те ствари, но ипак је носи т. ј. да га она подсети на погинулог оца, мајку и т. д.

УЗМИ ЗЕКА...

Узми зёка, узми само,
На ми се ослади,
А дођите и ви ближе
Ви зечићи млади.

— И вама ћу хране дати
Да ми не гладните,
Него да се са мном скупа,
Игром веселите.

Тако вели сешка добра,
А њен хектор гледи
Нешто тужан... би ће да је
Ту *завист* по среди.

Београд.

Чика Васа-Љубисав.

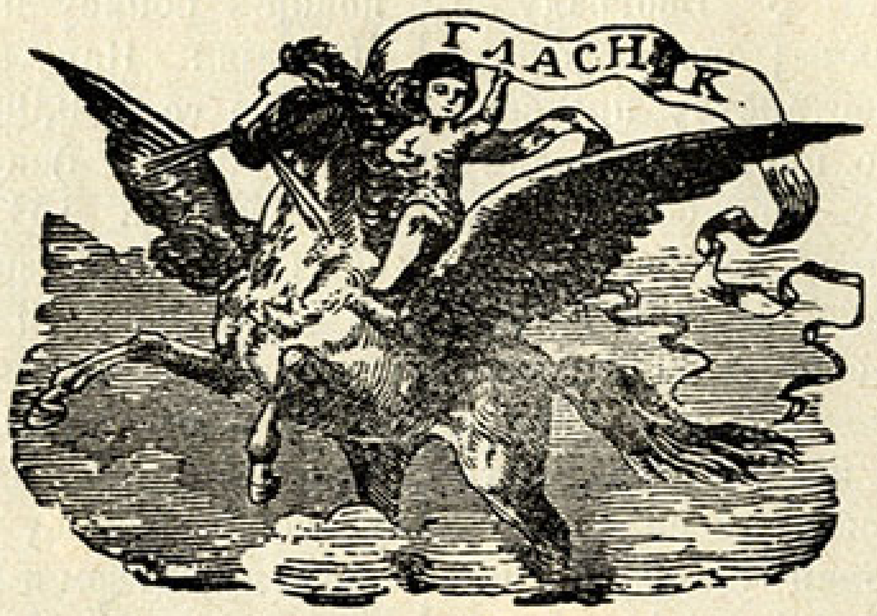

— **Генерал Дејан Суботић.** Добро познати Србин генерал у руској војсци *Дејан Ј. Суботић*, наименован је од цара руског Николе II. гувернером Закаспислог краја и генералом заповедником Средњо-Азијског војеног корпуса војске са седиштем у Асхабаду, који је на граници Перзије веома важно руско место према Авганистану, о који се отимају Енглеска и Русија. Генерал *Дејан* стекао је себи у Русији великих заслуга тиме, што је освојио градове Ајгун и Мугден у Манџурији, области Кинескоj, коју ће по свој прилици Русија са свим присвојити.

— **Женски фрак.** Фрак је мушки капут, на коме су предњи доњи крајеви одсечени, те остраг изгледа као реп, а фини фрак стаје по 100 круна. Сад долази глас из Париза, где постају разне моде, да и женске почињу носити фракове место блуза и разних реклија. Данас већ нема у Паризу ниједне отмене госпође или госпођице, а да нема фрака. Ти су женски фракови украшени са пред набраним чипкама, а по задн имају онаке исте репове као и мушки фракови. Старије жене носе фракове затворене боје, а млађе жене и девојке праве их од тканина отворене или светле боје. Ношња фрака тако се нагло шири у Паризу, да не ће много времена протећи, па ће поплавити и друге државе у Европи, те ће и к нама доћи.

— **Наследник престола у свеучилишту.** Наследник престола немачке царевине Фридрих Вилхелм уписао се ових дана у свеучилиште у Бону, којом приликом су биле велике свечаности. У тој великој школи учио се и његов отац и деда. — Дакле и царски синови морају да иду у школу и да уче, јер без учења и науке не би ни они ништа вредили.

— **Нов добротвор народни.** У недељу 15. Априла преселио се у вечност прота Северенски *Милутин Булић* у 68. години свога живота послуживши Богу и народу преко 40 година. Био је доброчина од човека, па се и на самртном часу сетио своје цркве и свога народа завештавши трима црквама у којима је парохом био, по 200 круна, а 12,000 круна за стипендије ђацима, који иду у средње школе (гимназије и реалке), а који се најбоље уче и владају.

— **Број душа у Француској.** По најновијем попису народа, има сад у Француској 38 милијуна становника. Пре 100 година било је у Француској 33 милијуна, те је дакле за читавих 100 година прирастао број душа тек са 5 милијуна, што је знак, да Француска врло лагано напредује.

— **Убио се сам.** У недељу 15. Априла убио се сам из револвера у Новом Саду фарбар Лудвиг Севин (Немац), и то зато, што је са некима у друштву удесио у Бечу врло вешто завод за прављење банака десетица. Он је био у Новом Саду угледан човек и општинар варошки, али када му уђоше у траг, да је помешан у прављење лажних новаца, и када је био изглед, да ће бити затворен, то он, да га не би то снашло, убије се. Ето, како прође онај, који ради оно, што није слободно.

— **Трговина сиром у Швајцарској.** Швајцарска је републичка тек нешто само већа од краљевине Србије, али је у њој врло јака радња у млекарству са сиром. Швајцарска је у 1899. години продала сира за 40 милијуна круна; од тога је однето у Француску за 11 милијуна, у Немачку за 10 милијуна, у Италију за 4 милијуна, у Аустро-Угарску за $2^1/_2$ милијуна, а у остале земље за 4 милијуна круна. Ово је најбољи доказ, како и мала земља може да згрне силан новац, кад разумно уме да ради. Наши пак крајеви, у којима Срби живе, баш су такови, где се сточарство може још боље неговати него у Швајцарској, па да још лепше приходе прими. У млекарству је прави благослов Божји, зато је радосна појава, што се и међу Србима баш сад почињу да оснивају млекарске задруге, и што их више буде, тим ће бити више користи за наш народ.

— **Нова добротворка.** У Београду је умрла *Ангелина М. Маријка*; она је још за живота свога предала министарству просвете леп дар у спомен свом рано преминулом сину Милану, а сад пред своју смрт оставила је све своје непокретно имање, лозове и примања у вредности од преко 40,000 динара да се из те своте оснује засебан фонд (заклада) под именом *фонд Милана Маријка*. За три године после њене смрти, не ће се трошити приход од фундације, а после ће се из тога фонда слати по један питомац на изучавање финансијских наука. Тиме је покојна Ангелина подигла вечити споменик у народу српском и себи и свом рано преминулом сину Милану.

— **Куга у Цариграду.** У Цариграду је умрла једна особа од куге, те најужасније Азијске болести. Све околне државе одмах су све учиниле, како би се спречило, да се куга не пренесе даље у Европске државе. И турске власти у Цариграду, учиниле су све што треба, да се ова љута болест не рашири даље.

— **Одликовање.** Чеси имају научењачко друштво, које се зове: „Чешка Академија цара Фрање Јосифа за науку и уметност у Прагу.“ Те чешко учено друштво изабрало је за спољашњег члана свога г. Стојана Новаковића, учењака српског и сада посланика српске краљевине у Петрограду (у Русији). Овај је избор потврдио и цар Фрања Јосиф I. те је и г. Стојан Новаковић сад о томе извештен. Ово је лепо одликовање за српског научењака, јер тиме је одликован и српски народ, који има такових синова, који су и у далеком свету стекли уважење.

— **Највеће талијанске вароши.** По најновијем попису народа највеће су вароши у Италији: Напуљ са 700,000 становника; Милано са 490,000; Рим са 462,000; Турин са 335,000; Ђенова са 235,000; Венеција (Млетке) са 151,000 становника. У свима овим варошима знатно се умножио број душа за последњих 10 година.

— **Железница у Црној Гори.** Јавили смо већ да се у Црној Гори спремају, да праве железницу. Сад се јавља, да је већ учињен уговор за градњу са једним Белгијско-Француским друштвом и радови ће се већ ових дана отпочети. Рад ће ићи врло брзо, јер ће га радити 8000 радника а отпочеће се са четири разне стране. Тако ће Црна Гора већ за кратко време имати своју прву железницу као прву и знатну тековину почетком двадесетог века. Нека јој је сретно и благословено.

— **Рат Бурско-Енглески.** Овај рат у Јужној Африци још једнако траја и ових дана су Бури на више места јуначки победили Енглезе и од њих отели много оружје и барут и друге ратне опреме; заробили су и многе енглеске војнике, али су их брзо без оружја пустили натраг, јер Бурима не требају заробљеници. У Енглеској се грозно једе због ових пораза.

— **Рат у Кинеској.** Ни овај рат још није свршен. Кинези се опет буне и местимице се свете Европљанима. Тако су запалили ону палату, у којој је био немачки главни заповедник, не би ли тако и он изгорео, али је он срећно побегао, но један од његових најбољих генерала се испекао; на другом једном месту Кинези су нанели прилично штете Немачкој војсци, те тако нема изгледа, да ће се и овај рат у брзо свршити.

СВАШТИЦЕ.

Шта све не прими желудац! У Лондону, престоници Енгленске краљевине, има ранарско друштво, које има и свој музеј, у коме се чувају све ствари, што се из болесног тела изваде. Тај музеј се обогатио ових дана једном необичном збирком, а то је стаклена кутија пуна ствари, које су нашли у стомаху једне девојчице од 10 година. Пре неког времена доведоше у болницу мршаву бледу девојчицу; боловала је од опште расланбљености, очевидно се губила, нестајало је. Често ју је морила мука са повраћањем. Лекари не могаше то да себи разјасне, док на једаред та девојчица избљува ексер (клин) од $1\frac{1}{2}$ палца дужине. Питаше је и она одговори, да их је још 5 прогутала. Стање јој је било опасно и лекари се реше, да јој стомак отворе. Четири ранара лекара била су у послу и помоћу кљешта извукоше не 5, него 75 гвоздених клина, 103 брукнице од туча и гвожђа, 12 великих клина, 3 пуцета, неколико игала, 2 пера, свега 200 предмета, што их је прогутала девојчица за 8 месеци. Девојчици је сад боље и полако се уз добру негу опоравља.

„Грађанин.“

1. РЕБУС.

Саставио: Љубо Петровић на Цетињу.

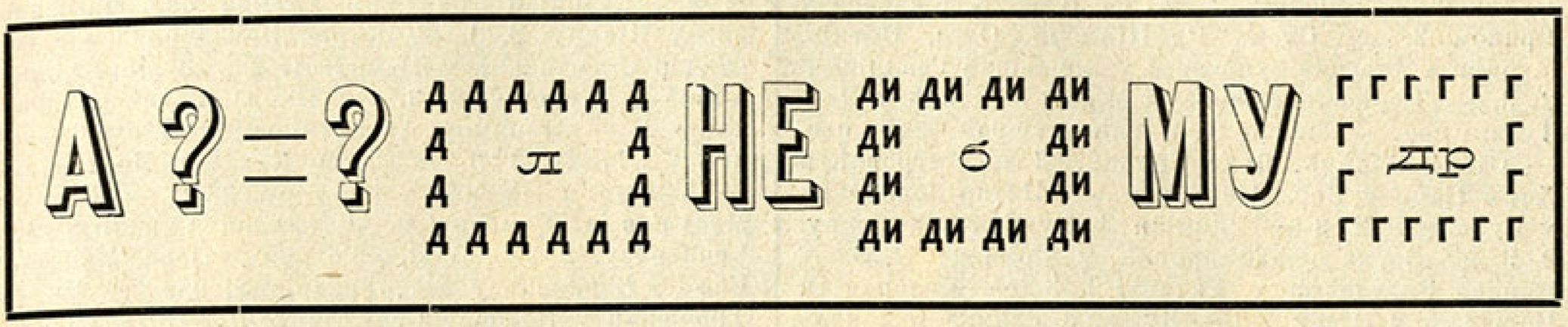

2. КОЊИЧКИ СКОК.

Саставио: Илија Р. Петровић у Шапцу.

ђох	*Е-*	*ла*	*Да*	*дим*	*тво-*	*уз-*	*ило-*	*нем*	*но-*	*ср-*	*ра-*	*ро*	*Три*	*не*
мај-		*до-*	*ба*		*по-*	*Да*		*и*	*ми*		*га.*	*ди-*		*би-*
во	*ми-*	*ко,*	*хо-*	*га,*	*гро-*	*чем*	*дах-*	*за-*	*Из*	*ње-*	*ца*	*ће*	*ско-*	*го-*
			ку	*ми-*	*зе.*				*но*	*Ка-*	*по-*			
			Што		*мај-*				*чи-*		*мир-*			
			лу	*у-*	*ми*				*ко*	*ти*	*ваш,*			
иро-	*суд-*	*ту,*	*вре-*	*ва-*	*су-*	*ни,*	*ту-*	*ту-*	*сни-*	*ти*	*И*	*ла*	*Ка-*	*маш*
кле-		*кси-*	*зе,*		*сам*	*у*		*А*	*вје-*		*нак*	*не-*		*дан-*
ње	*И*	*бу*	*о*	*ле*	*Ље-*	*ја*	*ђи-*	*жан*	*са-*	*ваш.*	*чи-*	*ка*	*бје-*	*ко*

РЕШЕЊЕ.

У прошлом броју „Голуба“ значе **1. Рачунски задатак:** Имао је 30 крушака и 61 јабуку; за 30 крушака добије још 75 јабука, те ових 75 и оних 61 изнесе 136. **2. Ребус:** Човек без слободе ко риба без воде; **3. Коњички скок:**

Пркос није пао с неба,
Зато ниче где не треба.
Пркос ти је зверка љута,
Пркос бежи с права пута,
Пркос има кратка вида,
Пркос руши а не зида,
Пркос само јаде справља,
Пркос на све заборавља.

Правилно решили: Зорка и Љубица Грујић у Новом Саду: 2. 3. — Петар и Аца Поповић у Срем. Карловцима: 2. 3 — Ђорђо Савић, Бранко Трифковић и Владимир Сабљић у Бос. Градишци: 2. 3. — Бранко, Даринка и Бошко Магарашевић у Срем. Карловцима: 2. — Ђурица Лишић у Бач-Мартоношу: 2. 3. — Паја Сербул у Лугошу: све. — Вукосава Богдановић у Нашицама: све. — Драгутин Петровић у Бос. Дубици: све. — Драгиша и Сава Савчић-Ресавац у Београду: све. — Лепосава Цркве-

њакова у Тур. Бечеју: 2. 3. — Александар Петровић, Урош Шарац, Велимир Чубриловић, Мирко и Софија Балубџић, Милан и Наталија Кајгановић у Н. Саду: 2. — Драгољуб, Мара, Митар и Душко Паранос у Брчком: 2. 3. — Јула Ђеловићева у Брчком: 2. — Стака Р. Шпирић, Олга, Софија, Марија и Јованка Вученовић у Босанској Градишци: 2. 3. — Ђорђо Лазаревић и Милан Гојковић у Дол. Тузли: све. — Милан П. Матић у Новом Саду: све. — Стако Ђорђић, Ђоко Бродић, Јово Митровић и Хаим Пано у Бос. Рачи: све — Петар Јовановић у Вуковару: 2. 3. — Дамјан Л. Вучковић у Осеку: 2. 3. — Зорка Јездимировић у Сомбору: 2. 3. — Корнел Радуловић у Уздину: 1 3. — Милорад П. Петровић у Шапцу: 2. — Душан Ј. Гаћина и Данило С. Јањић у Љубињу: 2. 3. — Јован М. Даниловић у Сарајеву: 2. — Мих. Милинковић. Мил. Димић и Бошко Ајдарић у Шапцу: 2. — Божидар и Душан Крељеновић у Бањој Луци: 2. — Бранко Јовичић у Бијељини: 2. 3. — Живко Нахмијас у Шапцу: 2. — Дејан Павић у Мостеру: 2. — Љубо Мирковић, Љубо Драшковић и Љубомир Петровић у Сарајеву: 2. — Љубица Кујићева, Зорка Јањићева, Милица Кајгана, Мара Љубенкова, Вукосава Сјеранова и Драгиња Перићева у Мостару: 2. 3. — Ст. Ђурић у Д. П. све. — Милан Живановић у Грабовцима: 2. 3. — Ристо Симић, Живко Радић, Алекса Милошевић, Никифор Кнежевић и Миливој Ранков у Дол. Тузли: 2. 3. — Маријан Крнета и Стеван Мил. Малезановић у Шапцу: 2. 3. — Жарко Паунковић и Александар Стевановић у Шапцу: 1. 2. — Зорица Арновљевић у Мокрину: 2. 3. — Павле Димић у Башахиду: 2. — Станимир Аксентијевић у Петар Станојчић у Шапцу: 2. 3. — Дејан Павић у Мостару: 3. — Данило А. Петрић у Мостару: 2. 3. — Шандор Малушев у Сомбору: 2. — Милан Стакић у Вел. Бечкереку: 2 — Ђорђе, Госпава, Олга, Марија и Софија Борковић у Бос. Градишци: све. — Марија Трбојевић у Петрову Селу Личком: 2. 3. — Данило Шотра у Тријебињу: 2. 3 — Лепосава Павловићева у Нишу: 2. 3 — Даница Врањешевић у Буковару: 3. — Милош Новаковић у Книну: 2. 3: — Радослав Замбелић у Будви: 2. — Бошко Михалџић у Кишфалуби: 2. — Љубица Подградскова у Книну: 2. 3. — Мошо Е. Катан у Рогатици: све. — Радован Стојадиновић у Будимпешти: 2. —

☞ Чије име није штампано, знак је или да му решење није правилно или да је доцкан стигло.

☞ Нечитко и ружно писане ствари и непрочитане иду у корпу, нити на њих што одговарамо. Исто се тако не уважавају ствари без права и пуна потписа.

Некима. Неки се туже, да им имена међу решавачима нису добро уведена. У томе нека нико не криви нас, него себе, јер рђаво излази само зато, што су се одгонетачи ружно и нечитко потписали, а уредник не зна и не може позвавати цео свет. Зато и опет велимо: *Пишите сви лепо и читко,* па ће онда и све остало бити добро.

Марјан Т. Крнета у Шапцу. Није правилно сложено.

Ђорђе Јефтић у Ср. Карловцима. Прилично је, али још није за јавност. Види се, како се брза у раду.

Мило Јововић у Бару. Добро је и изићи ће у своје време.

Илија Павловић у Бијељини. Није правилно сложено.

Мил. Гојковић у Дол. Тузли и Ђоко Бродић у Бос. Рачи. Такови рачунски задаци су сувише познати, зато их не можемо употребити.

Милан П. Матић у Н. Саду. Добро је.

Милорад П. Петровић у Шапцу. Добро је.

Ст. Милезановић у Шапцу. Није за нас.

Мошо Е. Катан у Рогатици. Рач. задатак није доста јасно изведен.

Сп. Ђурић у Д. П. Добра је и употребићемо.

Драгиша Савчић-Ресавац у Б. Не свиди нам се.

Ристо Ђ. Топаловић у Бијељини. Није добро.

Данило Шотра. Ми смо Вам у писму одговорили и послали један рукопис натраг; ваљда сте већ примили и разумели. Вашу марку не можемо употребити, јер она овде нема вредности.

Ч. Р—в. у Цариграду. Види се да и напредујете, али местимице још храмље, па ћемо видети, хоћемо ли сами моћи што исправити па употребити.

Ђорђо П. Видаковић у Бијељини. Лијепо сте превели „Изгубљено дијете,“ и приповијетка је и лијепа и добра; али је не можемо донијети из простог узрока, што смо исту приповијетку већ донијели још 1893. године. Ни ону другу не можемо из истог узрока донијети.

Ј. М. У. у Срп. Е. Ово доцније приспело употребићемо; оно од пре нам није у свему по вољи.

„Голуб“ излази сваког 1. и 15. Цена му је за Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на целу годину **3** круне. За Србију и Црну Гору **4** динара. За Турске покрајине, Бугарску и Русију **4** круне Претплата се шиље: Књижарници Мил. Каракашевића у Сомбор. А за Србију књижарници Вел. Валожића, М. Стајића и Андр. Пурића у Београд, М. Ј. Софронијевићу у Шабац. Рукописи се шиљу у плаћеним писмима на уредништво, и не враћају се.

Уређује: ЈОВАН БЛАГОЈЕВИЋ. Издаје: књижарница МИЛ. КАРАКАШЕВИЋА.

ШТАМПАРИЈА ФЕРДИНАНДА БИТЕРМАНА И СИНА У СОМБОРУ.

У СОМБОРУ 15. МАЈА 1901.

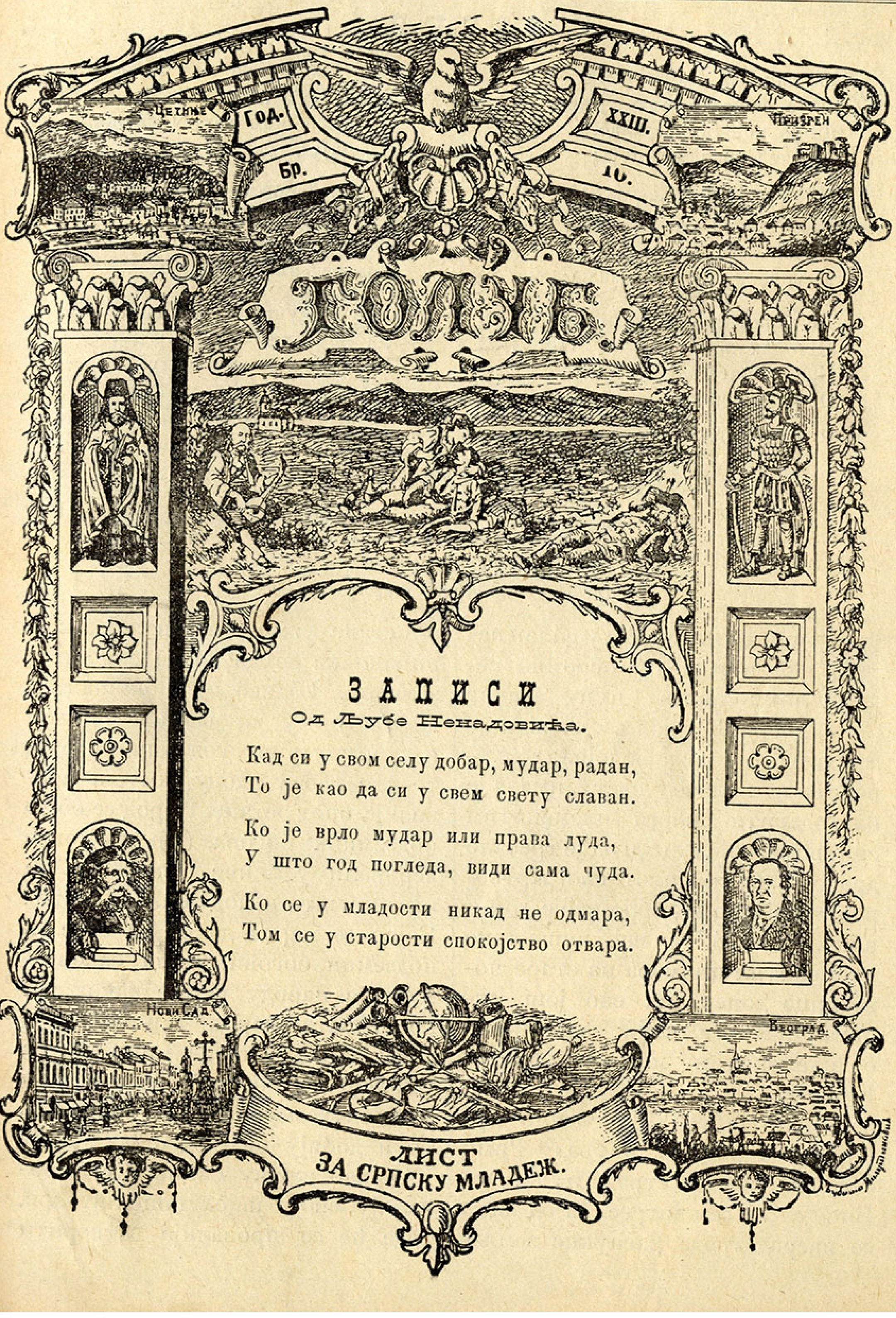

ЗАПИСИ

Од Љубе Ненадовића.

Кад си у свом селу добар, мудар, радан,
То је као да си у свем свету славан.

Ко је врло мудар или права луда,
У што год погледа, види сама чуда.

Ко се у младости никад не одмара,
Том се у старости спокојство отвара.

СРБИН.

Слободан сам свету рећи
И с поносом казат' јавно:
Да је моје име славно,
Да се Србин зовем ја;

Мом' поносу, мојој срећи,
Нек' завиди пакост туђа,
Храбре мишце, челик груђа,
У мене су, то нек зна.

Не бојим се свих страшила,
Што их људска рука створи;
Срба ништа не покори,
Он је увјек ост'о јак;

Гле, Косово, на њем сила,
Хоће Срба да истражи;
Ал' се бојним копјем снажи,
Одбијајућ' ропски мрак.

Гледај борбе без престанка,
Кроз вјекове које води,
Узбуркано море броди,
Бранећ' име, мили род;

Док је сунца, бјела данка,
Он ће остат' вјеран роду,
Бранит' име и слободу,
Његове је среће плод.

Мило Јововић.

Бар (Црна Гора) 1901.

МАРКО КУРТИЈЕ

племенит Римљанин.

(Цртица из повеснице старога века).

Стари Римљани беху силан народ и имађаху огромно велику државу пуну сваког добра и изобиља. А што је стара римска држава дошла до највеће силе и славе у свету, имала је благодарити својим племенитим синовима, који су кадгод је требало драговољно и живот свој жртвовали за благо и добро своје домовине. „Голуб“ је већ више тако племенитих примера из старе повеснице донео, па ево још једнога таковога, који нам прича о племенитом младићу Марку Куртију.

Било је то 362. године пре Христова рођења. У граду Риму завлада ужасан страх и трепет. Био је јак земљотрес, па од њега се насред града распукне земља, и остане ужасна провалија, која никако не хтеде да се склопи и затвори. Бадава су покушавали да заспу ту провалију земљом и ђубретом; штогод баце унутра, то оде као у адову јаму, а провалија опет остане. Народ се бојао подземних богова, (јер су онда веровали у више богова, па да их има што и под земљом живе). Бојао се народ, да се не срде ти подземни богови и да се спремају да народу учине какву пакост; зато народ запита своје свештенике, шта да чини, па да умилостиве богове? Свештеници у молитвама запитају богове за то и добију овај одговор: „Ако Рим као жртву баци у ту провалију своју најскупоценију крв, тада ће се провалија затворити

и варош Рим ће за сва времена постојати.“

Највиша власт римска скупи се на савет и саветоваше се дуго, да пронађе, шта је најскупоцениje и најбоље, па то да боговима жртвују. И сама општина се састала и саветоваше се, чиме

дивљаше му се. Тада он узвикну да га сви чују: „Има ли наша варош племенитијега добра и скупоценијега блага него што је светло оружје и срце јуначко? За цело да не, па то ћу ево ја да жртвујем подземним боговима!“

Иза тога свечанога гласа

МАРКО КУРТИЈЕ СЕ ЖРТВУЈЕ ПОДЗЕМНИМ БОГОВИМА.

би могли умилостивити богове, али никако не могаху решити ту тешку загонетку.

У том на једанпут јахаше поносито у најлепшем оделу са светлим оружјем витешки младић *Марко Куртије* преко пијаце у Риму. Множина народа га гледаше и

подбоде свога коња и нагна га у бездану провалију, и заједно с коњем сурва се стрмоглав у провалију. И онога часа затвори се страшна провалија и не отвори се више. Тако се спасе варош Рим и остаде до данашњега дана.

РАДИШИ БОГ ПОМАЖЕ.

Препричао: **Обоћанин.**

(Наставак и свршетак.)

тац га је много пута кумио и богорадио, да карте остави, али бадава. С тога га сад не мишљаше толико љутити са овијем наговором, пошто му сад друга ствар бијаше много преча за будући његов живот.

— Мислиш ли ти, сине, да ћеш икад осиромашити?

— Бог је могућ и то дати, али се не надам.

— Ето видиш; а ја као објема очима гледам, видим: да ћеш осиромашити, и да ћеш до прошње доћи.

— Боже, сачувај! — рече син.

— А тада би оцрнио образ и теби и мени. Многи би се томе радовали; многи једва и чекају, да ти се зла нагледају.

— Прије ме земља примила, него до тога дошло!

— Увјери се, да ће до тога доћи. На то су ми виши јади од смрти, што ћеш постати пука сирота, да ти се други у шаци смију. То је јад, који ме кињи и душу ми раздире, и не дâ ми с миром умријети.

— Бог може и то дати — рече син одлучно — али се ја нигда прихватити нећу просјачкога штапа, нити се потезати по туђијем вратима. Липсао бих, а не би ми нико знао, да сам до штапа дошао; скапао бих, убио бих се, а просјак не бих био, нити ћу бити.

— При свему јаду, то је опет за мене утјеха — рече отац — као што су многи осиромашили, можеш и ти и свако. Но ако ти дође тâ ура, не иди у прошњу или по туђијех надницах, тако те не губала моја мука и мајчина храна. А немој ни кућу продати, него у њој самри, јер ти то не бих опростио ни пред Богом ни пред народом. Нека кућа остане твоја, да се зна; чија је била и какво је имуће имао њезин саибија (господар).

— Нећу, оче, тако ми великога Бога, и тако ми на губу не излазила твоја мука и мајчина храна!

Видећи отац, да би Јусуф, у случају сиромаштине, прије себи живот одузео, него ли остати свијету за поспрдњу, одведе га у своју малу собицу, показа му онај конопчић, па му рече:

— Видиш ли овај конопчић овдје?

— Видим.

— Кад будеш приморан поћи у прошњу, уђи у ову собицу, па се о овоме конопцу објеси. Прими смрт овдје, гдје ће и твој отац умријети. Поштеније ће ти бити овдје се објесити, но по туђијем траговима обијати.

— Не дошла та ура — рече син — а, ако дође, увјери се, оче, да ћу те послушати и на овоме се мјесту објесити.

Отац знаваше чврстоћу Јусуфове ријечи, за то и повјерова његовом обећању, говорећи:

— Сад ћу спокојно умријети. —

Наскоро иза тога оболи стари Омар. При смрти позове сина, и поново га новијем обећањем и заклетвом притврди, да ће задату ријеч испунити.

Старац умрије задовољно.

*

Дани пролазаху брзо, а година се години непримјетно отимаше. Све бијаше по староме реду; све тецијаше по староме куштуму, по староме занату. И унапријед љето бијаше вруће, а зима студена; и Јусуфов живот, као и прије, бијаше пун страсти за картањем. Он се сав осјећаше блажен, кад шћаше засјести за столом, извади мараму пуну жутијех дуката, па је раздријешити и разастријети. Ни у рају му не би тако

слатко часови пролазили, као овдје од јутра до касне ноћи. Ту за столом бијаше му врло угодно, угодније, него ли у рајском блаженству. С тијем друштвом милије му бијаше сједјети, него ли цару уз кољено; њихов подмукли осмијех слађи му бијаше, него ли царска милост. Карте му унапријед бијаху једини рад, једино занимање — то бијаше сласт његова живота.

Није прошло много, а негдашње чувено имање Омар-бега нестаде; њиве и ливаде постадоше туђа својина! гора и планина прије̂ђе у туђе руке; све промијени свога господара, све постаде туђе, само остаде кућа и бостан.

Биједни Јусуф и не помишљаше на оно, што га чека; он често мишљаше: „док је главâ, биће и капâ,“ а и не сањаше о пукоме своме сиромаштву. Сјећаше се своје заклетве, али не вјероваше, да он до тога може доћи.

Вријеме пролазаше природнијем током, а тако и живот нашега картача. Пролеће његова живота бијаше прошло, оно се бијаше преобратило у зиму, а изгледаше, да ће брзо и јака цича наступити.

Прође још једна година, и Јусуф остаде без свега, осим куће.

Сиромах!

Он је мислио, да не може осиромашити. Он је, ваљда, и то био завртио у своју глупу главу, да не би њега пуштили његови присни другови, да се потуца по туђијем вратима! Ја, ето, преварио се грдно. Он је осиромашио; новце није дао друговима у зајам, но их је изгубио, а они су их добили; они су сад њихова права својина.

Сад се, несретник, сјетио: да они нијесу *дужни* њега прехрањивати, и да његови другови нијесу *људи*, који би на Бога и душу погледали и јаднику у нужди ваљали. Искао им је у зајам новаца. А зашто? Зар да поврати изгубљено имање? Он је хтио, и још да игра, али с туђијем парама. Али јест... нијесу они сметени, као он; не дају они ономе, што нема ни пепела. Искао им је, да му што год поврате од крваве муке његова оца. Хоће! нијесу му их отели, ни нашли, но му их *поштено* добили.

Кајао се; горко је плакао за изгубљенијем добром; али позно. Сад се и сам сјетио, да „послије смрти нема покајања.“

Сиромах!

Можда би друкчије радио, да је садашњу памет имао онда, кад је имао да троши и да штеди, и да је знао, што га чека.

Сад му јасне бијаху ријечи његова оца: „Радиши Бог помаже.“ Кињаше себе, што није послушао очин савјет; кињаше се и за грло хваташе, али „послије смрти нема покајања.“

„Што ћу сад, црни кукавац?! рекао би самоме себи. — Морам скапати од глади или штап у руке а торбу о рамену, па по свијету у прошњу. Да сам послушао мога оца, данас би ми друге птице пјевале; данас би моје било све оно, што је мога оца било; не би ми на јад свињало и мрцало. Али тако је, ко луду главу носи... Све, што је било мога оца, све је то сад туђе. Огријешио сам се о сјени мога оца, јер по његовом крваво стеченом имању данас гази туђа нога, туђа стока, а не крдови његова сина.

„Добри мој отац стече силно имање, и за то се цијелога вијека мучи и пати, а његов неваљали син све просу по кафанама и туђијем џеповима, проводећи живот у картању и лијенству. Заиста од Бога грехота, а од људи срамота! Тек сад видим неразумни мој живот; сад увиђам истину очевијех ријечи: Ко очува, колико да стече. — Да сам ја чувао стечено имање, не би ми требало тећи, јер бих га и тако на претијец имао.

„Куд ћу? Шта ћу! Зар да се скитам?! Никад!“

Још се Јусуфу по џеповима врзаху неколико гроша, о којијема проживје два три дана. Несташе и они, нестаде му свака нада. То бијаху пошљедни гроши од очина имања, пошљедња његова нада.

Црне мисли врзаху се по његовој глави, све црња иза црње, све гора иза горе. Најпослије науми, и кућу да прода. Јест; али куд ће обећање и заклетва?

Сад се сјети заклетве пред самртнијем очинијем одром; сјети се оца и његовијех мудријех савјета; сјети се своје неразумности.

„Сви очини савјети упућивали су ме на добар пут — говораше сâм собом. — Да сам радио, као што ме је он учио, ја бих данас био срећан. Али и ако нијесам до сад радио, а оно ћу бар унапријед радити по његовој ријечи... Идем, да се објесим.. И ако ме чека смрт, али јој јуначки у сусрет морам поћи, кад ми је то отац на смрти савјетовао, јер ће ме она од горега зла избавити. Идем да очин савјет и моје обећање испуним.“

Ова бијаше његова тврда одлука. Немаше се сад ту помишљати на ово или оно; вјеран остаде задатој ријечи, и пође да се објеси. Уђе у очину собицу; стаде поред конопца, клекну на оба кољена и тихо се помоли Богу и сјени свога оца:

„Боже велики, праведни! Прими мене грешника међу твоје праведнике; удостоји ме раја и небесне сласти. Био сам непослушан и неваљао син; упропастио сам себе и своје имање, јер нијесам оца послушао. Али сад хоћу да послушам његову ријеч, која је мени тежа, него ли све животне патње икаквога мученика. Хоћу да послушам оца — хоћу да се објесим. А ти, оче, слатко име моје! Опрости сину твоме; презри његову непослушност; благослови га и прими код себе. Био сам ти непокоран, тако сам до овога и дошао; ово је казна, коју сам заслужио, и којој приступам, да не би твоја клетва на мене остала. Оче! Прими ме и испроси код Бога за мене милост.“

Устаде, као окријепљен послије молитве, приступи конопцу, принесе столицу и стаде уз њу.

Још једанпут паде му на ум живот и животне сласти; али он њих бијаше лишен, за то у томе и не увиђаше никаква задовољства. Та му мисао дође и прође, као оно мућа преко натмуреног неба.

Наново му пред очима сину обећање, па, као корећи себе и своју малодушност, попе се на столицу, намаче конопац на грло, завеза узао и... и још један пут помисли на живот. Но у томе као да му се причу очин глас, гдје га кори. Сањајући о мукама, које га чекају, и о небесном животу, подиже десну ногу, да гурне столицу испод себе. Но и опет му се појави живот пред очима са свијема својијема љепотама, као да га својом слашћу мамљаше опет у своје крило. Но у тај мах као да видје пред собом свога оца, гдје га ружи и кори.

Очи се заклопише, руке обамријеше, дах престаде, све тијело малакса — десна нога одгурну столицу, узао притегну грло и он... Зар се објеси? Не; он паде доле, колико је дуг и широк.

Остаде лежећи... Чудноватe му се слике низаху пред очима... Мишљаше, да је у рају... али нигдје оца. Тијело му бијаше полумртво; дах се повратио; ухо нешто осјећа, а на то се и очи отворише... Пробуди га некакав звекет.

„Шта је ово? Гдје сам ја? Зар сам жив? Зар се нијесам објесио?“ говораше собом, али не дизаше главе.

Нешто једнако око њега звекти. Подиже главу... налакти се, кад има шта видјети... из гредe падају све жуте мађарије (дукати).

Ух, до веље радости! Радовао би се Јусуф, али још мисли, да ово није

јава, или да је просто сан, који га с парама дражи... Погледа око себе, све му познато: дуварови, горњи и доњи таван, греде, прозори и онај конопчић, што се поред њега вијуга, као змија.

Још пада по који дукат, а он једнако зевијери око себе, питајући се: гдје је и шта је ово?...

Наједанпут смаче конопац и угледа на другом његовом крају дрвени чеп. Дохвати га и на унутрашњој страни спази натпис: „Радиши Бог помаже!“

Нова мисао сијну у глави Јусуфовој... Устаде; клекну по сред силнога блага и сузнијем очима погледа на више:

„Оче!... Мој добри оче!... Ти си се постарао да ми и послије смрти поможеш. Ти нијеси хтио да се ја објесим, да умрем.., Ти си хтио да још живим, али да се опаметим... ти си хтио, да ме избавиш од највеће невоље — од просјачке торбе... Па ево, кунем се Богу и теби, да ћу од сада ићи по твојијем стопама, по твојијем савјетима; а томе нека буде свједоком овај чеп са свагдашњијем и пошљеднијем твојијем савјетом: „Радиши Бог помаже!“

Устаде, као наново рођен, као избављен од муке, у коју бијаше загазио... Устаде и узе чеп, па га пољуби и метну у своја њедра... Устаде и покупи благо... *двјеста дуката*.

„Ја сам опет богат“ — рече и ненадно благо стрпа у мараму, свеза га круто, као да се бојаше, да му који дукат не испадне; па га метну на срце, у њедрима.

*

Нико већ није могао Јусуфа видјети у кафани за столом, да игра карте; нико га већ не видје, да просипа своје имање — он омрзну карте, кафане и прво своје друштво, а постаде раден, као пчела: јутром рано уставаше, а вечером рано лијегаше; дању неуморно рађаше, а ноћу се весело одмараше.

Набрзо заузме лијепи кућни ред... Не прође ни пуна година, а поврати воћњак; не прођоше ни двије године, а он поврати нешто земље и ливаде... не прође десетак година, а он постаде газда.

Његови први другови чињаху му се, као изроди, неваљалци — он њих презираше. Ништа му не бијаше мрскије, него видјети картање. Јасан му бијаше његов први живот — он му бијаше поука.

Радљивост и штедљивост — то бијаху његови другови.

Уста му бијаху пуна благодарности према оцу и његовом имену. Често се сјећаше његовијех ријечи и онога натписа на чепу:

„Радиши Бог помаже!“

„Луча 1890.“

ПОКВАРЕН КОНЦЕРТ.

По крову мауан поносно шета...
Крњау!... Мијау!...
Ово шарову матором смета...
Хаухау!... Вауваy!...

Мауан га гледа... Дођи ми ближе!
Мијау!... Крњао!...
А шаров лаје: сиђи ти ниже!
Хаухау!... Вауваy!...

И тај би „Концерт“ подуже трај'о,
Мауан мауко', а шаров лај'о,
И ко би знао, када би стали,
Да нису на њих од свуд напали.

*

Па сад се само — баш ми је жао! —
Из даље чује: Вауваy!... Мијао!...

Београд.

Чика Васа-Љубисав.

ЛАМА И ГВАНАКО.

Цртица из природописа.

У разним деловима света Бог је дао разне животиње, да буду народу од користи. У сваком крају света нема сваке животиње. Тако у леденим крајевима нема коња, краве, овце; али код нас опет нема ирваса, који у леденим крајевима живи и тамошњем наш коњ и крава, те је *лама* њима тамо што нама овамо и коњ и крава.

Лама је животиња, која спада у прежаваре т. ј. које једном прогутану храну повраћају натраг у уста и поново жваћу, преживају, биш као и

ЛАМА И ГВАНАКО.

роду заступају и коња и краву. Код нас нема лавова, слонова, тигрова, камила, жирафе, који живе у жарким појасевима; али ни тамо нема наших свиња, оваца, коза, наших гусака, патака, итд. Тако код нас нема *ламе*, која у јужној Америци по највишим бреговима живи, где не може да живи наша говеда, овце и козе. *Лама* буде највише као јелен велика и нема ни рогова као коза ни грбе као камиле. Глава са подужим ушима и живим очима, наличи доста на козију главу. Танак али дуг врат носи увек управо. Тело јој је обрасло чупавом, дебелом, обично јасно-мрком длаком. На ногама

има два расцепљена прста и на овима танке као канца савијене папке.

Лама живи по највишим бреговима јужне Америке, који се Анди зову. Она је тамо, особито у држави Перу упитомљена животиња, носи терет од 40—50 килограма по 15—20 километара далеко на дан. Она даје добро месо, млеко, кожу и длаку људима. У топлим долинама брзо скапа, дакле волије хладније пределе. Дивље ламе, што се на врховима највиших брегова налазе, зову се *гванако* а дају добру кожу и месо, чега ради је радо лове. На слици она на ногама животиња је *лама*, а она што лежи је *гванако*. Обе су живо и верно представљене.

МЕСЕЦ МАЈ!

Ој Српчићи децо мила
Сад је месец мај,
Попевајте сада сложно
Нек се хори хај!

Весел'те се, играјте се,
Јер је месец мај,
Полетајте у шумицу
И зелени гај!

Нек с' разлеже песма свугде,
Где је српски крај,
Нека тужан не остане
Српски месец мај!

Сад и славуј песме пева,
Разлеже се луг,
Попевајте и ви с њиме
Будите му друг.

Не жалите млада грла
Попевајте хај,
Јер ко пева зло не мисли
Нити зна за вај.

Хај, хај, хај!
Српски месец мај!

Осек, 1900.

Дамјанко.

ИЗБЕГНУТА ОПАСНОСТ.

Истинити догађај.

Младежи српској приповеда: **Јован М. Удицки**, срп. нар. учитељ.

Била је недеља. Деца су се скупљала на каталог. Кад је господин ушао у школу одсутни су још били: Душан, Стеван и Божидар. Господин је запитао, где су ова тројица и сви осим Анице слегоше раменима и свако за себе рече: „Ја не знам.“

Једина Аница устаде и рече:

— Молим господине, мислим, да су за црквом?

— Отиди, и реци им, ако су тамо, да одмах уђу унутра! — заповеди господин.

Тек што је Аница изишла, чу се управо иза цркве неки јаки прасак, на који се и господин и сва деца тргоше.

— Шта је то? — рече господин.

— Не знамо... — чисто са неком зебњом и страхом изговараше деца.

Ево их долазе. Сви су узрујани. Поцрвенили као паприка. Уђоше унутра.

— А шта то би? — упита их господин.

Они само ћутаху и не хтедоше рећи.

— Затајити не можете! Пуцањ вас је издао! Шта сте то урадили? — питаше их господин оштрим гласом.

Они опет ћутаху. Они су и дрхтали, јер беху уплашени.

— Не плашите се истину говорити! С истином на среду! — охрабри их господин и Божидар одваживши се поче:

— Молим господине, ја ћу праву истину казати, Стеван је купио за три новчића жабу.

— Жабу?... Какву жабу? — прекиде га господин објашњења ради.

Деца му је описаше, да је то крута хартија испуњена барутом и испреплетана у облику жабе.

Када деца довољно господину објаснише, шта је жаба, расправа се продужи и Божидар настави даље:

— Стеван је дао ту жабу Душану, да је упали. Нисмо имали машине, ја сам отрчао часом кући и донео две. Кад сам донео, дао сам Душану, Душан запали жабу и жаба пуче.

Сва остала деца слушаху ово са неком особитом пажњом.

— Видите децо, ви сте могли љуто настрадати! Колико има данас људи, који су таковом лудом шалом себи велике несреће нанели, коју с тешком муком сносе за цела свога живота. Зар не знате, да се то на све стране распрши, па може да доспе и до очију, па што сте тиме учинили? Поред тога хтедосте и затајити? — саветоваше их господин.

А Божидар да се потпуно оправда настави:

— Јесте, господине! Стеван је рекао, да то вама не кажемо, па да ви после не би дознали, кад је видео, да Аница долази, стао је на хартију, у којој је био барут и која је још горела, па кад је угасио, стрпао је у шпаг.

— У шпаг? — викну господин.

— Јесте... Јесте господине! — рече и Душан

— И ја сам видела, да је нешто стрпао у шпаг, — посведочи и Аница.

Господин дозове малог Стевана к себи ближе и упита га:

— Говори ми истину?

Стеван кроз плач стао да муца:

— Н...н...н...није г...г...господине! Н...н...нисам ј...ј...ја к...к...казао... да вам не кажемо! — и поче да плаче.

— Но не плачи! — тешио га је господин. — Ходи ближе, да ти видим шпагове! Може бити, да ти још тога имаш? Да видим, да ли си баш заиста стрпао ону хартију, у којој је барут умотан био, у шпаг?

Господин пружи руку у један шпаг, пружи у други, и ту је осетио нешто вруће а наскоро затим осетио је и дим. Кад је извадио хартију, у којој је барут умотан био, веома се уплашио, јер је видео, да та хартија гоpе. Њу Стеван није са свим угасио, него је горећу још стрпао у шпаг. Господин је одмах и шпаг изврнуо, и шпаг је почео горети.

Мртва је тишина међу децом владала. Сви су са великом пажњом посматрали Стевана, који је као у грозници дрхтао. Са лица им се могао видети израз чуђења, како се из те луде шале могла опасност догодити.

Господин је брже угасио шпаг и Стевану рече:

— Срећа!... Велика срећа!... Избегнута опасност! Јеси ли видео, шта се могло с тобом догодити. Јесте ли видели децо, шта вреди истину говорити! — говораше господин окренут осталој деци. — Да није Божидар све по реду, праву истину рекао, шта би било са Стеваном? — и кривци примише заслужену своју казну, а кад пођоше у цркву, господин им рече:

— Помолите се Богу, да вам опрости, што сте сагрешили и захвалите му што је избегнута опасност.

— Стевана, није мимоишла ни код куће казна, кад су му родитељи видели прогорели нов новцати капут и кад су чули о свему овоме.

Не трошите новчића у лудо! Купујте за њих оно, што вам служи на корист!

Не шалите се лудом шалом! Луда шала многе је унесрећила!

Истину свагда отворено признајте! Истине немој никада крити па макар знао и каран бити!“

Те поуке нек вам догађај овај пружа

Срп. Елемир, 1900.

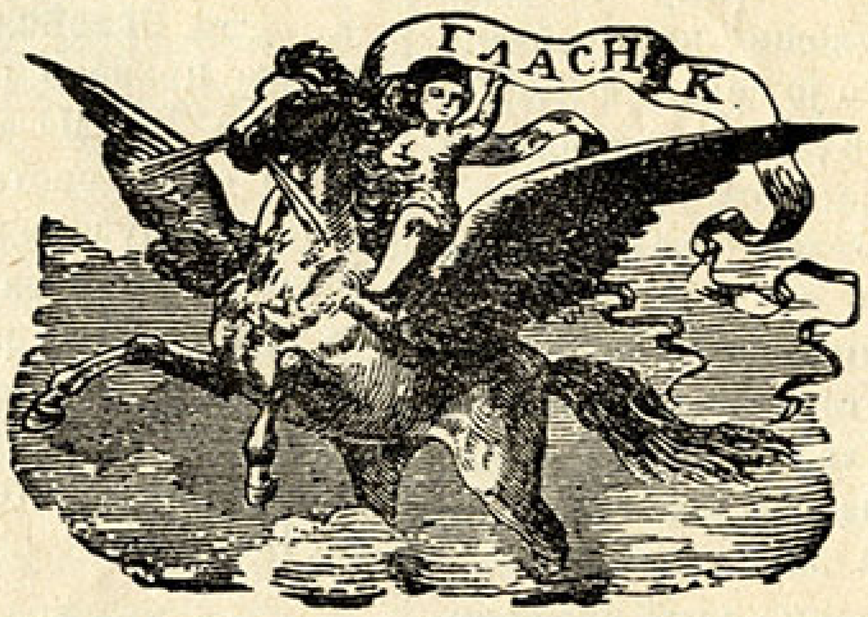

— **Богатство српског језика.** Када је наш славни муж Вук Стеф. Караџић издао први пут Српски Рјечник, записао је у њему 26,000 речи српских. То је било 1818. год. Друго издање тога Рјечника издао је Вук 1854. год. и тада је умножио свој Рјечник са 20,000 речи, те је било у њему 46,000 речи. Сад се Краљевска Академија Српска, а то је друштво од најученијих људи у Београду, спрема, да изда велики српски речник, који би све досадашње речнике надмашио. Тога ради скупља то друштво речи српске по свима крајевима српским, и како се јавља, до сад је скупљено 120,000 српских речи, а то је скоро три пута толико колико је било у Вукову речнику. Без сумње ће бити још речи српских, те ће се показати, да је српски језик ие само најлепши међу словенским језицима, него да је и најбогатији у речима дакле и у језику, што је најлепша умна тековина једнога народа.

— **Пут око земље за 33 дана.** До пре 20 година требало је некоме 3 године времена, да се око целе земље обиђе. После су се путеви толико усавршили које железницом које паробродима, да је доста било и 80 дана, да се око земље обиђе. Сад се пак јавља, да се око земље може обићи само за 33 дана и то овако:

Од Петрограда до Владивостока на источној обали Азије треба 10 дана;

Од Владивостока до Сан-Франциска на западној обали Америке, дакле преко целог Тихог Океана пређе се за 10 дана;

Од Сан-Франциска до Њу-Јорка, дакле преко суве Северне Америке до Атланског Океана, треба 4 дана и 12 сати;

Од Њу-Јорка до Хавра у Француској, треба 6 дана путовања;

Од Хавра до Париза 8 сати;

Од Париза до Петрограда 2 дана и 4 сата. По том свега дакле око цело земље за 33 дана може обићи, ко има каде и има новаца за путовање.

— **Путник око света.** Немачке новине из Беча јављају, да је тамо почетком овога месеца стигао један путник, који путује око света а то је Србин Д. Миловановић, који је већ до сад прешао пут од 34,000 километара и сад се враћа у своју домовину, у Србију. Ми смо већ о њему писали, кад је био у Петрограду и Шведској, а сад оно допуњујемо. Он је пошао из Београда у пролеће 1896. год те је већ пуних шест година на путу и то увек пешке, а уз пут сâм себи заслужује потребан трошак, а често добива и добровољне дарове, кад свет види, како он пешке хоће да обиђе свет. Из Београда је отишао у Трст, отуда приморјем до Цетиња у Црној Гори и Атине у Грчкој, одакле је поред Егејског мора стигао у Цариград. Преко Румуније (Влашке) отишао је у Русију,

Шведску, Норвешку, Данску, Немачку и Француску. Преко мора прешао је лађом у Енглеску, откуд се вратио у Француску, прошао Шпанију и Швајцарску, док није стигао у Беч. Свуд се диве овом младом и издржљивом Србину путнику, који је сву Европу прешао пешке.

— **Број душа у Бечу.** По последњем попису народа има у Бечу 1,677.957 становника; за последњих 10 година умножило се становништво са 265.108 душа. Према томе за идућих 10 година биће у Бечу 2 милијуна становника.

— **Киша с ледом.** У среду 2. Маја после подне брзо се навукоше црни облаци над Будимпештом. Жестоко је севало и пуцало и по мало промицала киша; у околини пак Будимпештанској беснила је скоро три четврти сата ужасна бура и падао лед (гра̏д) крупан као лешник. Лед је сатро̏ са свим воћњаке, који су лепо понели. По путовима беше леда до више чланака, а из вртова и воћњака су га лопатом гртали и бацали на поље. После леда падала је бурна киша читава три сата. Сачувај нас Боже овакова благослова!

— **Скупштина српских земљорадничких задруга,** за коју смо јавили, да ће бити у Каменици, и одржала се у Каменици 3. и 4. Маја. На ову скупштину поврвео је силан свет, веле да је било на 1500 наших људи. На тој скупштини су се саветовали о свом напретку и бољитку, говорили и слушали паметне речи о земљорадњи, воћарству, виноградарству, пчеларству и млекарству, и најпосле се врло задовољни вратили својим кућама, да и код куће и у свом месту причају, шта су све видели и добра научили, да и други слушају и приме што је паметно и добро.

— **Паметно дете.** Пише нам пријатељ из Тријебња у Херцеговини, да у селу Јасену, у котару Невесињском у породици Чабрила има дете од три године, које има необично памтење. То је дете, још кад је од две и по̑ године било, између осталога знало и цело Символ вјере или Вероване. Деда те девојчице молећи се Богу имао је обичај на глас говорити, а мала девојчица је то слушала и лепо све научила. Мати тог детета је умрла на пречац, још кад је детету било 2 године, те је голема штета да тако паметно дете оста сироче и без материнске неге.

— **Освећење заставе.** Доњо-Тузланско српско црквено певачко друштво осветиће на Духове 20. Маја о г. прилнком 15-то годишњице свога опстанка друштвену *заставу* дар покојне друштвене добротворке Јованке Лазе Јовановића. Ова прослава трајаће два дана са врло лепим распоредом, по коме ће осим освећења бити још и говора, свечаног заједничког ручка, певања, предавање пречасних диплома, итд. Нека је срећно и благословено да Бог да̑!

— **Упади арнаутски и турски у Србију.** Разуздани Арнаути и Турци са Косова Поља, често упадају у Србију преко српске границе, убијају српске грађане и пљачкају. Српска стража их одбија, али из Турске често са разузданим светом и редовна војска упада у Србију, као што је и ових дана упала у Србију и разбојнички нападали на српске страже. Српска влада је жестоко протестовала код турског цара и изјавила, да ће своју војску послати на границу, да сама научи памети бесне Арнауте и дивље Турке, кад их турска власт није кадра укротити.

СВАШТИЦЕ.

Да очистиш ствари од стеарина и воска. Кад се ма каква вунена ствар покапље са стеаринском свећом, то оно покапано место ваља најпре ноктом скинути и добро међу прстима истрти, очеткати, па шпиритусом поквасити и сувом крпом добро истрти. На овај начин тако се лепо очисти, да се ни најмање не познаје.

А кад се воском некаква ствар, било вунена или свилена, покапље, то треба то покапано место само шпиритусом поквасити, мало почекати, по том тупом страном од ножа онај восак подићи и опет сувом крпом истрти. Ако од једног квашења није постигнут успех, то треба квашење опет поновити, па ће ствар потпуно чиста остати. *„Домаћица.“*

*

Највећа топлота и највећа хладноћа. Најтоплије место на земљи рачуна се да је такозвана „долина смрти“ у пустињи Мохави у Америци. Своје немило име добило је ово место због тога, што су тамо сви они

бегунци, који су се у ту долину скрили, помрли од жеђи. Долина нема ни с које стране излаза, са свију страна је брдима опкољена. Тачна мерења су показала, да је подножје те долине за 50 метара ниже од морске површине. Мерењем температуре (топлоте) у њој, показало се, да је тамо средња летња топлота 39 степени, а бива често и 50 степени у хладу! — Сушта супротност овоме крају је место Верхојанск у Сибирији, где се температура спушта кат-кад и до 70 степени испод нуле, што је најужаснија зима, где се и жива смрзне, па се може ковати као гвожђе. Лети пак буде на истом месту по 32 степена врућина.

„Цариградски Гласник.“

НОВЕ КЊИГЕ И ЛИСТОВИ.

Посебна педагогика с нарочитим обзиром на гимназијску методологију, написао *Др. Војислив Бакић* професор Велике Школе у Београду. Штампано у државној штампарији 1901. 8⁰ стр. 238. Цена — ? Ово је најновије дело нашега изврснога и чувеног педагога-научењака Дра Војислава Бакића изврсно и по унутарњој обради и по спољашњој изради. Ово би дело ваљало да набави и брижљиво проучи не само сваки народни учитељ, него и сваки професор, јер ће им оно бити од неоцењене вредности у раду им школском.

Не укради, од хришћанских књижица, што пише и издаје г. Јов. Петровић свештеник-професор у Загребу, ово је књижица 7. са сличицом вазнесење Спаситељево. Има свега 8 листова на 16⁰. и стаје 4 потуре. Штампана је веома лепо у српској штампарији у Загребу. Ову красну књижицу препоручујемо нашим малишама, да је пажљиво проуче и добро упамте оно, што у њој пише.

Hrvatski seoski pčelar. Izdaje i uredjuje Mijo pl. Kos ravnajući učitelj. Под овим насловом излази од 1. Марта о. г. хрватски пчеларски лист у Имбриовцу (пошта Леград). Излази свакога месеца први дан и годишња му је цена 2 круне. Пише се језиком српским али само латиницом, те га по том и могу читати и њиме се користити само они, који латиницу буквицу познају.

Лист за везиље. Прва српска цртачко-везиљачка радионица *Милана Петка Павловића у Вршцу* намерава покренути по српске везиље врло користан лист који би осим кратких описа ове или оне врсте радова и напутака за вез, доносио још и цртеже, који би се могли пренети на платно, свилу, кадифу, чоху, итд. Још би доносио слике из српске повеснице и ликове наших знаменитих људи, српске натписе слова, монограме, цвеће, гирланде и многе друге лепе и за везиље згодне ствари. Лист би овај излазио једанпут месечно и то цртежи на 8 страна великог формата а текст на 4—8 страница малог формата, а годишња би му цена биса 8 круна. Но пре, него што би се лист покренуо, моли покретач све које ова ствар занима, да му јаве, сматрају ли овакав лист потребним, па ће од њихова мишљења зависити и покретање његово. Без сумње би овакав лист добро дошао свима Српкињама, које везу и воле вести, па би се у тој струци још више вежбале и своје послове лепше и лепше а све у српском духу радиле, а уз то би имале још и друге лепе поуке.

О уџбеницима за наше основне школе, и: *ко да предаје науку о вери* у српским основним школама. Две расправе написао Љубомир Лотић. Прештампано из „Школског Одјека.“ У Новом Саду српска штампарија Дра Св. Милетића 1901. 8⁰ стр. 109. Цена 40 нов. — Ове су две озбиљне расправе за школске људе и старешине, којима се особито и препоручују.

Књижевни Лист орган „Цетињске Читаонице и Горског Вијенца.“ Излази крајем свакога мјесеца у свескама од 2 табака велике осмине. Цијена листу за Црну Гору 4 круне, а за остале земље 6 круна на годину. — Под овим насловом почео је излазити на Цетињу у Црној Гори лист место бившега листа „Луче,“ коју је издавало друштво „Горски Вијенац.“ Сад се ово друштво удружило са Четаоницом Цетињском, те тако сједињеним снагама прегоше са новим листом, и већ у прва два броја види се и леп успех те сједињене снаге. С тога ово ново подузеће топло препоручујемо народу нашем.

1. РЕБУС.

Саставио: Дамјанко у Осеку.

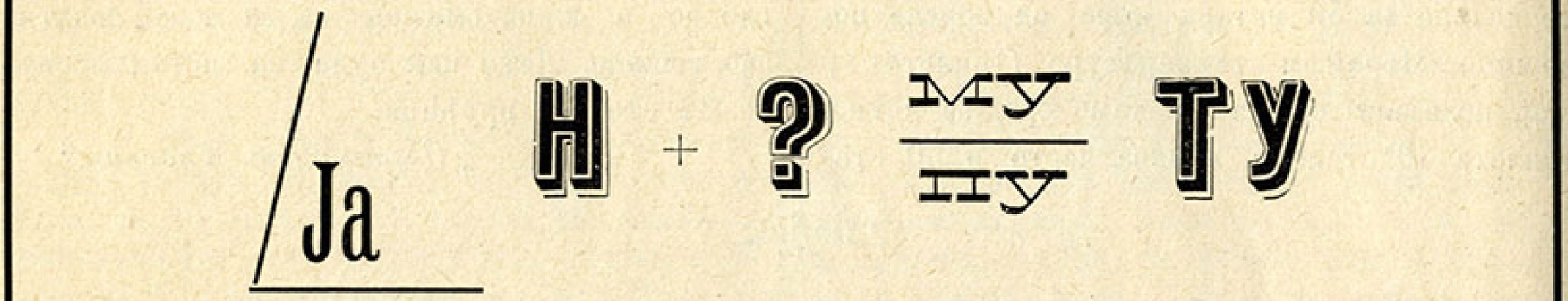

2. КОЊИЧКИ СКОК.

Саставио: Радован Ђ. Стефановић у Белој Цркви.

Не-	*се*	*ка-*						
јеш,		*мој,*						
да	*да*	*сме-*						
мо-	*да;*	*дру-*	*ти*	*ја-*	*ра*	*Па*	*се*	*та-*
ш		*ти*	*сут-*		*ис-*	*би*		*зар*
Јер	*жеш*	*стра-*	*тих*	*пас-*	*да,*	*да*	*да*	*те-*
			суд-	*ни,*	*сме-*			
			ју		*је*			
			Ко-	*ба*	*о-*			
			ко	*го-*	*те-*			
			бе		*та-*			
			ни?	*к'о*	*не*			
ла	*Не,*	*ко,*	*веч-*	*је,*	*мо-*	*мет-*	*мно-*	*је.*
то		*ва-*	*по-*		*но*	*бед-*		*па-*
не	*та-*	*чо-*	*ни-*	*ћи*	*Век*	*го ј'*	*ни-*	*ним*

3. ЗАГОНЕТКА.

Саставио: Ђорђе Ј. Симић у Варешу (Босна).

Србин ће ме
лахко погодити,
Ево зашто:
— сад ћу разложити.

Србиново ј' са мном с' дичит
искључиво право, —
Именом се мојим дичит
може Србин само.

Јер ме само,
Србин обожава;
А у спомен
оног светлог дана:

„Кад су с' Срби
незнабожства прошли,
Појединн, — вјери
истинитој дошли!“

Та ваљда ће Србин,
моћи да погоди;
Јер га сваке године
име моје походи?!

Прво, — задње слово
треба да одбијеш
Па најљуће животиње
име, да, добијеш.

Четвртом и петом
друго слово ваља,
Име тада добијеш
— „морског господара.“ —

Јоште решавачу
поменућу сада,
Да, тај, „морски господар“
кад је бура, — влада —!

Читаш ли га обратно,
наиме: („господара морског“),
Тада опет добијеш:
„цара животињског“.

РЕШЕЊЕ.

У прошлом броју „Голуба“ значе **1. Ребус:** Ако је ко луд, не буди му друг; **2. Коњички скок:**

Ево дођох мила мајко,
Да походим гроба твога,
Да заплачем и уздахнем
Из срца ми рањеног.

Три године скоро биће
Како мирно ти почиваш,
Како немаш б'јела данка
И вјечити санак сниваш.

А ја тужан у туђини
Л'јевао сам вреле сузе
И проклињо судбу клету
Што ми милу мајку узе.

Правилно решили: Стеванија Пандуровић, Милена Бикарева и Јованка Мириловић у Сомбору: 1. 2. — Бранко, Даринка и Бошко Магарашевић у Срем. Карловцима: 1. — Петар и Аца Поповић у Срем. Карловцима: 1. 2. — Иванка Томићева у Сомбору: 1. — Ђорђо и Стака Борковић у Бос. Градишци: 1. 2. — Олга, Софија, Марија и Јованка Вученовић и Марија, Олга, Госпава и Софија у Бос. Градишци: 1. 2. — Зорка и Љубица Грујић у Новом Саду: 1. 2 — Доброслав Пајкановић у Дол. Тузли: 1. 2. — Стака Петраковић и Марија Мирковић у Бос. Дубици: 1. 2. — Стака Шпирић у Бос. Градишци: 1. 2. — Живота Стојановић и Димитрије Магарашевић у Срем. Карловцима: 1. 2. — Љубица и Душан Стакић у Дол. Тузли: 1. 2. — Бранко Миловановић и Радослав Ловић у Тур. Кањижи: 2. — Паја Сербул у Лугошу: 1. 2. — Зорица Арновљевић у Мокрину: 1. 2. — Корнел Радуловић у Уздину: 2. — Милан Матић у Новом Саду: 1. 2. — Ђурица Лишић у Мартоношу: 1. 2. — Радован Стојадиновић Србин Ресавац у Пешти: 1. 2. — Даница Врањешевић у Вуковару: 2. Јула Келовић у Брчком: 1. — Драгољуб, Мара, Митар и Душко Паранос у Брчком: 1. 2. — Вукосава Сјеранова, Љубица и Драгиња Перић у Мостару: 1. 2. — Зорка Јањићева, Љубица и Савета Банић у Мостару: 1. — Теодора Берић у Свет. Андрији: 1. — Зорка Јелачић, Љубица Кујић и Мара Љубенкова у Мостару: 1. 2. — Саво Бекоћић и Љубомир Петровић у Мостару: 1. — Зорка и Лепосава Ратковић у Љубињу: 1. 2. — Јованка Николић у Вел. Бечкереку: 1. 2. — Риста Михаћ у Мостару: 1. 2. — Јелка и Дамјан Л. Вучковић у Осеку: 1. 2 — Цветко Вујевић у Јањи: 2. — Љубомир Мирковић у Сарајеву: 1. — Остоја Микић, Милош Јевђенић и Жорж Бањац у Бањој Луци: 1. 2. — Милан Живановић у Грабовцу: 1. 2 — Лазар Максимовић у Осеку: 1. — Вукосава Богдановић у Нашицама: 1. 2. — Тоша и Милица Логињеве у Лалићима: 1. 2. — Анка, Драгица и Васо Милеуснић у Слобоштини код Пожеге: 1. 2. — Жарко Паунковић и Александар Стевановић у Шапцу: 2. 2: — Зорка Јездимировић у Сомбору: 1. — Милана и Теодора Бећина и Марија Јовановић у Сомбору: 1. — Дејан Ристов Павић у Мостару: 1. 2. — Станимир Аксентијевић и Петар Станојчић у Шапцу: 1. 2. — К. Крајићева у Бос. Петровцу: 1. 2. — Бранко Јовић у Мостару: 1. 2. — Душан Докић у Мостару: 1. 2. — Ђорђо Јовић, Данило Петрић и Ристо Шантић у Мостару: 1. 2. — Лепосава Црквењакова у Тур. Бечеју: 1. 2. — Милан и

Јока Секулић и Јово Краљевић у Брчком: 1. 2. — Станка Божићева и Вукосава Араницка у Шапцу: 1. — Миле, Марко, Томо, Стојан, Јово и Марјан Крнета у Шапцу: 1. — Марија Трбојевић у Петровом Селу: 1. 2. — Симо Николић у Фочи: 1. 2. — Никола Вукмировић у Осеку: 1. 2. — Милутин Драг. Муцић, Сава Величковић, Светолик Стефановић, Немања Дабић и Душан Миљковић у Шапцу: 1. — Петар П. Ковачевић у Слану: 1. 2. — Христина и Милорад Петровић у Шапцу: 1. — Бранко Јовичић у Бијељини: 1. 2. — Божидар Кременовић у Бањој Луци: 1. — Шандор Малушевић у Суботици: 1: 2. — Јефтимије Милојевић у Стоцу: 1, 2. — Милан Колак у Невесињу: 1. — Илија Р. Петровић у Шапцу: 1. — Данило Шотра у Тријебњу: 1. 2. — Перо Вукотић на Ријеци у Црној Гори: 1. 2. —

☛ Чије име није штампано, знак је или да му решење није правилно или да је доцкан стигло.

☛ Нечитко и ружно писане ствари и не-
☛ прочитане иду у корпу, нити на њих што одговарамо. Исто се тако не уважавају ствари без права и пуна потписа.

Исправак. У прошлом броју на стр. 134. у другом ступцу испод приповетке: *„Радиши Бог помаже“* случајно је изостало: *(свршиће се)*, јер оним није довршена иста приповетка. — На стр. 135. у првом ступцу а 8-ом реду од горе стоји: *Дув-јунака*, а треба: *Див-јунака;* у другом пак ступцу испод шесте строфе стоји под звездицом: *Марс*, итд. а тај редак ваља да стоји испод речи: *Ср. Карловци.* што се овим исправља, и молимо да и читаоци у својим листовима овако исправе.

Сава В. Станојчић гимназиста у Шапцу хоће такође да се кити туђем перјем; зато му овде само укратко велимо. да од њега више ништа не примамо, нити ћемо штампати ово, што је код нас његово. Он као да још не зна, или не ће да зна, да кртина испод земље иде, па је људи ипак ухвате. Он не хтеде, да се научи памети *туђом* штетом, зато нека се учи *својом*, тако ће се ваљда боље опаметити.

„Два неваљала дјетета на вешалима“ сувише је драстична приповетка за наше читаоце, зато је не можемо донети.

Нинко Перић у Шапцу. Ребуси нису доста лепо нацртани, да би се могли употребити. А од рачуна онај о 100 гусака и сувише је познат, а већ га је и „Голуб“ некад донео; други пак не одговара истини, јер је невероватно, да један човек поједе 27 јаја на једанпут, ма колики ждера био. С тога ни једно није за нас.

Бранко Јовичић у Бијељини. Добар је овај ребус али је сувише лак.

Милан у Београду. Није нам по вољи.

Димитрије Данић у Београду. Занимљива је ова причица, али је у њој пуно ствари. што наши читаоци не би могли разумети. Зато би боље било кад бисте је *прерадили* и у разумљивијем облику изнели, те бисмо је тада радо донели. „Зрнца“ су добра и донећемо их.

Ђурица Лишић у Мартоношу. Песму сте лепу изабрали за кош. скок. али није правилно распоређена; уз то слогови нису везицом означени те се чини, да је сваки слог читава реч. Погледајте добро, како је то код других, што су већ у „Голубу“ били, па ћете видети, како треба,

Данило Ј. Данић у Београду. Добре су ове „Успомене“ и згодом ћемо их и донети.

Ч. Р—в у Цариграду. Ово је сад добро; једна је веома слична једној коју смо већ донели; али је вашој други циљ, те ћемо је ипак моћи употребити.

Илија Р. Петровић у Шапцу. Кош. скок је добар и донећемо га у своје време. И ребус је добар, али се не може употребити, што је по нешто писаљком (оловком) цртано.

Јефтимије Н. Милојевић у Стоцу. Није лоша ова приповетка, али нам је по нешто сумњиво у њој. Умете да пишете одсек по одсек као што треба; умете и добро да стављате знаке; али не умете да растављате речи; кажете: „извадио из Невен-цвећа,“ а ми не знамо, шта то значи. Није ли можда преписано откудгод? То нам растумачите, па ћемо онда и ми одлучити.

Данило Шотра у Тријебњу. Истина је да се каже само: „два, три и черити *човјека*“; али је и то истина: да се каже и: 22. 23. 24. па 32. 33. 34. па даље још: 102. 103. 104. човјека а не *људи* итд. те по том онај задатак Ваш не може остати. — Оно друго смо употребили.

„Голуб“ излази сваког 1. и 15. Цена му је за Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на целу годину **3** круне. За Србију и Црну Гору **4** динара. За Турске покрајине, Бугарску и Русију **4** круне Претплата се шиље: Књижарници Мил. Каракашевића у Сомбор. А за Србију књижарници Вел. Валожића, М. Стајића и Андр. Пурића у Београд, М. Ј. Софронијевићу у Шабац. Рукописи се шиљу у плаћеним писмима на уредништво, и не враћају се.

Уређује: ЈОВАН БЛАГОЈЕВИЋ. Издаје: књижарница МИЛ. КАРАКАШЕВИЋА.

ШТАМПАРИЈА ФЕРДИНАНДА БИТЕРМАНА И СИНА У СОМБОРУ.

У СОМБОРУ 1. и 15. ЈУНА 1901.

ТРПЕН СПАСЕН.

Приповеда: **Душан Ђурић** учитељ.

I.

Била је зима какову ни најстарији људи не могоше запамтити. Снег падао три дана и нападао толико да је не могуће било икоме на пут поћи с колима. При том је владао вихор, који је читаве брегове правио од сметова. Све, једном речи, беше затрпано дебелим снегом. Нигде стазе нигде пута. Сеоска деца не могоше пуна три дана ићи у школу. Па ни сељаци, ратари, надничари не могоше даље но у двориште из куће или до оближњег суседа, ако је снег био гвозденом или дрвеном лопатом одгрњен толико, да се могло бар до чланака газити. Судбоносна су била она три дана. Псогоња је терао своју ћуд не марећи ни за кога, не штедећи ни кога на путу. Остаће дуго у жалосној успомени како су се отац, син и кћи замрзли у снегу не могући на време стићи из града у своје село. И много других жалосних догађаја забележено је по разним новинама и летописима, који су се догодили највише по селима, селиштима, атарима, друмовима, путовима па и по рекама.

Већ тако опасна по живот, није била зима по градовима, а особито у граду О... чије улице попођене тврдим каменом, чишћаху сироти надничари непрестано од јутра до мрака. Али је многа сирота запамтила ту немилосрдну зиму у граду, јер дрва су поскупила, надница је нестало, оно мало заслужена новца, једва једвице је за хлеб достајало, а на дрва да огрију хладну собу ни помислити се није могло. Осим оштре и љуте зиме, многа сиротиња је патила од глади јер купивши дрва, не имаде за шта да купи хлеба. Па није глад и невоља владала и царовала у само сиромашним домовима, умела је она и отмене породице патити, па и оне, који своју месечну плату имађаху. У кући под бр. 21. у улици Зеленог венца становаше већ од неколико година писар општинског поглаварства Срета Сретић. Човек разуман, учтив и миран, свагда замишљен и једино заузет својим послом, док је у писарници врло мало обраћаше пажњу на остале људе, он се мало или ни мало упуштао у дубок разговор, а нико од његових пријатеља и познаника, не могаше дознати зашто је он свагда замишљен и ћутљив. Он пак ником никад не хтеде поверити свој терет и невољу, ма да је оскудно живео са женом и четворо деце. Ипак га ради његова чиста карактера, поштења и учтивости сви чиновници поштоваху, па шта више и сами виши по чину, пријатељи и познаници, не презираху га за то што је он само писар.

Заиста је било чудновато сваком, ко је господина Срету Сретића једном упознао, да је он само до писара доспео, поред онако лепог знања, које је он имао. Говорио је правилно осим српског језика, још немачки, латински и руски. Његова мала и ако сиромашки намештена соба, која беше од дворишта а не са улице, беше украшена једним ормаром, у коме беху поређане дебеле, златом извезене укоричене књиге, латинским, грчким, немачким и руским језиком штампане, а понајвише беху, правничка дела. Зна се да је господин Срета Сретић пре 20 година, као млад момак дошао у зимње доба у летњем оделу из града далека света.

Једва једвице на препоруку његова школског друга тада бившег судца, добије место за писара. Једино је дакле тај његов друг знао за њега ко је он, јер су заједно били на наукама. Од тад, па све док прођоше 20 година, није се знало, ко је господин Срета

Сретић. Он је заиста био редак особењак, кад је могао издржати искушење своје судбине, и за пуних 20 година задовољити се својим јадним положајем, који он није заслужио, али је трпити умео због неправде. Њему је као образованом и васпитаном човеку свагда на уму била мудра народна пословица: „Трпен спасен.“

II.

Господин Срета Сретић општински писар, седео је у својој соби за столом и читао једно правничко дело. Жена његова Милисава беше у кухињи потпиривала ватру, да се што пре скуха вечера. Не имађаху ништа више до собе и кухиње. Најстарија кћи Сретићева стајаше поред матере с једне, а најстарији синчић с друге стране те жељно очекиваше, да мати зготови вечеру, па да вечерају, а најмлађе мушко дете тек од 11 месеци, пуно као јабука, лежаше у дрвеној колевци поред стола, да га за случај плача, узможе отац љуљушкати и успавати, како би брижна мати мирније могла готовити вечеру. Вечера баш није богата, али здрава и весела деца Сретићева задовољиће се са скуханим (обареним) кромпирима. Они су од râне младости били навикнути од оца на умерено јело, одело и особито на уредно домаће васпитање. Ма да им мати не беше из одличне породице, већ из занатлијског сталежа, ипак је она била добра мати и ваљана васпитатељка своје деце, која је са својим мудрим и добрим мужем, свагда ма и у највећој оскудици, задовољна била са својим стањем, децу је неизмерно љубила, јер су била узор понашања и учења у школи, на добро упућивала, а од зла одвраћала.

Па и сад кад су деца поред црног земљаног лонца, стајала и слушала како вода кркља и брбоће у лонцу, приповедала је добра мати својој деци, да буду смерни, учтиви и сношљиви, и да сваку увреду и неправау сносе, да се с малим задовоље, и особито да се моле и благодаре благом Богу на добром и повољном здрављу своје и својих родитеља.

„У добру се не понеси, а у злу се не поништи“ вели мудра изрека, па ви децо упамтите то и знајте, да гордост, сребролубље, злоба, завист и пакост није никоме добра донело, јер су то пороци зла. И ако смо ми, децо, сиромашни, није нама тешко сиромаштво, кад га подносити умемо без роптања на Бога. Ми смо сви задовољни са оним што имамо, а ако нам баш што и недостаје, тешимо се добрим здрављем, а знајте, децо, да свако добро има своје и зло, али и свако зло није права несрећа за човека, већ и неко зло има своју добру страну. Ви сте до сад била добра деца, вредни сте, учите марљиво, уредно идете у школу, до сад сте били први ђаци, па не клоните духом, будите чврсти у добру, Бог ће вас наградити и усрећити, а и ми ћемо поред вас бити сретни и задовољни. Не будите улизице, не будите лажљивци ни смутљивци, будите искрени, праведни, будите чврсти у поднашању неправде, хао што је ваш отац чврст ето већ 20 година како је неправедно изгубио своју част и звање и неправедно подноси увреду, али се још узда у Бога да га Бог не ће заборавити. Он трпи, и ћути, ником не казује, јер је уверен, да ко трпи и сноси неправду, да ће се и спасти. Он се увек теши речима: „Трпен спасен.“ — Тако је добра мати забављала своју децу, која су је као озебао сунце гледала и жељно слушала сваку њену милу реч. Мало су се збунила последњим материнским речима, јер им је била цела загонетка нејасна у речима: „Трпен спасен“ а што је мати изрекла за оца, да он трпи и подноси неправду, било им је нешто ново и то их је гонило да матер упитају: „зашто?“ и „шта

то значи?“ али мати не имађаше времена да им разјасни ту загонетку из живота и прошлости њихова мила им оца, већ им обећа, да ће молити оца, нока им он исприча своје доживљаје. С тим се радозналост у даровите деце задовољила, и они на позив материн уђоше у собу, где је њихов отац баш тада заклопивши дебелу књигу изговорио ове речи: „Трпен спасен.“ Сви су чули ове речи, али мудра деца не хтедоше узнемиривати оца досадним питањем, већ седоше свако на своје место, очиташе сви у глас молитву пре вечере, и тада им отац расече хлебац што је за последњи десетак купио и раздели га деци, с уздахом говорећи:

„Ето вам децо још једног хлеба, а сутра ако не будем добио на време плату, мораћемо гладовати. А ваља да не ће Бог заборавити на нас!“

Деца су у сласт вечерала бела хлеба и обарена кромпира, а после вечере Милена и Богољуб учише и свршише своје задатке. Отац и мати сеђаху поред свеће. Мати је шила на рукама кошуљицу малом Бранку, а отац је састављао једну писмену молбу сиротој удовици Савки, која има шесторо деце, те моли припомоћ од општинског поглаварства, истичући да су јој деца и гола и боса, гладна и жедна, у најхуђем стању.

III.

Свануо дан који је свима чиновницима месечарима најмилији, а то је први дан или укратко први, који је тако жудно очекивала и Сретићева породица.

Господин Сретић је нешто ведријега лица био тога пута но икад. До тада је увек устајао сетан и невесео, и врло мало је говорио са женом и са децом. До душе он је био мирне ћуди и благе нарави, те из његових уста није изашла гадна или пакосна реч, те због тога се никад није могла чути свађа или вика у Сретићевој соби. Како жена, тако и деца познаваху очеву нарав, а како иначе беху сва деца тачна и уредна у свему, послушна и вредна, то је био довољан један очев миг или блага једна реч као заповест или жеља, и деца би на мах испунила жељу или заповест свога оца. Бог зна какове су мисли обузеле господина Сретића оно јутро, миле или немиле, доста то да се он као никад до тад, показао оног јутра расположен и разговоран.

„Хвала милом Богу кад је свануо први,“ беху прве речи господина Сретића, кад се дигао са постеље, а на лицу му се показа благ осмејак, који је имао толики утисак на жену му Милисаву, да га је и она благим осмејком и милим погледом сусрела ушавши баш тад из кухиње у собу.

„А зар се толико радујеш данашњем првом?“ рече госпођа Милисава врло благо али и зачуђено.

„Да, да, имаш право — настави господин Сретић — што се чудиш мојој радости, хоћу рећи мом необичном расположењу, јер ја сам заиста може бити криво и неправо чинио до сад, што сам био свагда ћутљив. Ја се данас радујем, срце ми је потпуно задовољно, јер сам уверен да ћу уживати веће радости, кад узмогнем испунити жељу нашој Милени. Помисли само какова ће то бити радост за наше дете кад јој испунимо жељу: да јој купимо нову хаљину за св. Саву.....

„Јест, јест драги мужу“ — настави госпођа Милисава — радост ће бити за њу, а и за нас дика, кад видимо своје дете на позорници како декламује на беседи пред оноликом господом. Ох драги мужу само јој испуни жељу, обрадуј нашу кћер, и ако смо сиромашног стања, али ипак ће бити твој образ светлији пред светом, него великог судца, чија кћи свагда измеће ругглу нашу добру Милену.“

После ових речи господин Сретићу се отео тешки уздах. Но господин Сретић је притајао тешки уздах, није се хтео занимати мислима из несретне прошлости, јер је био свагда чврста карактера тешећи се речима: „Трпен спасен.“ Госпођа Милисава је изашла из собе одмах после измењених утешних речи мужевљевих, отишла у кухињу, и варила млеко. — Мало за тим кад је госпођа Милисава изашла из собе, устала су и деца: прва Милена, па Богољуб, одмах су се помолили Богу молитвом јутрењом тихо шапћући па се онда обукли, умили и очешљали. Бек вике, без сваће деца се обукла и у ред себе довела, и тад је свако своје место заузео и мирно седео за столом. Отац је међу тим отишао у дрвару да нацепа дрва за гвоздену пећ. Док је отац цепао дрва, мати је узварила млеко и унела у собу на сто. Деца су била учтива, те не хтедоше се посадити за сто нити прије јести, док отац није први сео и узео ложицу у уста. Већ је мати усула сваком у шољицу млека, пред свакога је ставила по комадић хлеба, а деца су нестрпљиво чекала оца.

„Ох како душе ветар и тера смрзнути снег с кровова, да не можеш ока отворити!“ — рече отац ушавши у собу и носећи на рукама један слог исцепаних дрва. Али драга децо, данас ћете се слабије грејати јер нема више дрва осим овог слога што сам сад донео. Него ви замолите господина учитеља, нек вам допусти остати у школи преко ручка. Школа је топла, па останите за данас радије у школи само нек вам је топло, него да дођете кући па да зебете, а срамота је да сви идете с мамом уја Младену.

„Хоћемо, хоћемо бабо!“ кликнуше Милана и Богољуб радосно -- али шта ћемо јести? упита Богољуб. „Па да ћемо вам сваком по једну земичку и комад сира, то ћеш ти Милена донети из дућана господара Рацковића код кога узимамо робу на књигу месечно. Реци му нек вам још то данас дâ, а кад бабо донесе новце, онда ћемо му исплатити.“

„А шта ћу ја јести? упита Богољуб невино.“

„Ти ћеш срце моје — поче мати — са мном ићи уја-Младену, они ће данас клати свиње, па ћемо им ми помагати.“

После ових речи, ни једно дете није било незадовољно. Сви су сели за сто и у сласт појели свој доручак. После доручка, отрчала је Милена у трговину господара Рацковића. Она је прва била, тек што је отворио трговину. „Љубим руку! Добро јутро!“

„Послала ме моја мама и молила да нам дате још две земичке и за пет новчића сира, да још то само упишете у књигу, а кад бабо добије иовце, он ће вам исплатити што је куповао овог месеца,“ рече Милена усиљеним гласом стрепећи од намргођена трговца Рацковића, за кога је цео град знао да је цимрија, да је пакостан и горд човек, који се због свог богатства понео и за кога је и најмање дете знало да је стекао из ничега, јер је он као млад кујунциски момак дошао у град, оженио се богатом сеоском девојком, новац давао под камату и грозно лихварио.

— Добро, добро! Дај ту књигу, да ја видим колико сте до сад задужили. па тек онда ћу ти дати! рече трговац набурено па узевши књигу из Миленииних руку, стаде збрајати прво јединице, десетице па стотине.

„Е мој синко!“ поче гордо и управо ругајући се тврдокорни Рацковић — не могу више ништа дати. До сад т. ј. до данас имате да ми платите 28 фор. 65 новчића. Поздрави оца, кад то исплати, онда може опет наново вересијати, а дуг је зао друг!“

Сирота Милена! Да ју је тврдокорни и немилостиви Рацковић ћушио,

радије би и сношљивије отрпела ту срамоту, иего што ју је одбио с немилостивим речима. Од стида одмах се окренула и колико је год могла трчала је кући улицом као да ју је ко врелом водом полио не марећи што је заборавила на трговчевој тезги.

Срећа те је отац већ отишао у писарну. Милена се потужи плачућим гласом, мајци својој како ју је немилостиви трговац одбио. Мати саже главу од стида, не хтеде се љутити, но само благим речима изусти ове речи: „Трпен спасен,“ па пруживши остатак тврда хлеба Милени рече: Идите мила децо у школу, будите задовољни данас с овим комадом тврда хлеба, молите се Богу, Бог ће се за вас састарати. После школе дођите кући.

Деца пољубише мајку у руну, примише комад хлеба и упуте се у школу, а брижна мати отиде с Бранком своме брату да му помогне у послу око клања свиња.

IV.

Милена је ишла у IV. разред српске основне школе, била је најревноснија ученица. Учитељ је истина био човек добра срца, те је био као отац и мајка свој деци, али ипак је од све деце веома волео Милену што је она била најбоља ученица. Он се с њом управо поносио, зато ју је и одредио да декламује доста дугачку и тешку декламацију „Смрт св. Саве“ јер је уверен био да ће она моћи тачно научити, и да ће најбоље умети декламовати. Учитељ је сваки дан после школске наставе задржао Милену у школи и још једног ученика, да их преслиша и да их поучи и добро извежба у правилном декламовању. Па и онога дана кад је Милена наумила остати цео дан у школи, задржао је учитељ Милену, да је испита и поучи. Кад ју је учитељ испитао, похвалио је њену марљивост и хтеде је пустити и кући, но она приступи смело пред учитеља и рече: „Молим господине! Бабо је заповедио да ја данас останем цео дан у школи!“

„А зашто то? — упита учитељ зачуђено — ти ниси никад остајала преко ручка, па зашто баш данас да останеш у школи, као да си затворена. Мисли ће когод да сам те ја затворио. Или си можда што скривила код куће па те је отац казнио да мораш данас тако отрпети казну?

„Молим господине, нисам ништа скривила! поче Милена тужним гласом а из ока јој се котрљаху сузе.

„Та ти плачеш? Нешто мора бити да се догодило код вас, реци своме господину, не плаши се.“ Милена удари у гласан плач које пређе у јецање, а сузе јој се као бисери котрљаху низ румене образе. Она утираше кецељицом сузе с лица.

„Немој дете моје плакати.. поче учитељ узбуђено тешити, нашавши се у неприлици. Не знађаше шта да чини а рад беше дознати истину.

„Ја сумњам да је твој отац из добре воље допустио да останете у школи цео дан, ако је то истина, онда си ваљда донела што и за јело, јер тек не можеш без ништа цео дан провести. Покажи ми шта си донела за јело.“

Милена извади испод клупе из своје торбице мали комад суха хлеба па рече: Ево господине! Немамо више хлеба, овај комадић ми је дала мати на поласку, да понесем и да се с тим задовољим, јер не хтеде ме повести собом ујак-Младену да сам на досади. У кући немамо више дрва, немамо чим наложити пећи, а отац ми је рекао да Вас замолим, за дозволу, да смемо остати у топлој школи. Он ће данас добити плату, па ће нам купити хлеба и дрва... и још би ваљда што мала али даровита Милена говорила и исповедала своме добром учитељу, да је није прекинуо учитељ с речима:

„Ја заиста не знам сад, шта је то, ја желим да се уверим. Буди мирна док се ја не вратим.“ Ово рекавши погледи Милену по глави и по лицу за знак утехе, па затворивши за собом врата, упути се доста брзим корацима кући господина Срете Сретића. Баш је тад звонило подне на римокатоличкој цркви, а тада су врвела господа чиновници улицом из својих званија, весела и расположена лица. Свак је своју муку и труд носио у новцу наплаћеном, али и с борбом у души, како ће расподелити и своју свагдању потребу намирити са добивеном платом. Тако двојбено и замишљено дошао је и господин Сретић својој кући у хладну собу, сео за сто, извадио новце и дуго врло дуго тужно и замишљено гледао и бројао, мислио и ломио се бригом, шта ће и како ће. Треба стан платити, треба дрва купити да јадна и невина дечица не дрхћу од зиме, треба трговцу дуг платити да узможе и даље на веру добијати робу из трговине што му је за кућу помребно. Сто брига, а хиљаду невоља спопаше господина Сретића тако, да се управо задубио у тешке бриге и мисли, те није ни чуо куцање на врати. То беше куцао учитељ.

V.

„Слободно! чу се потмуо глас из собе, кад је учитељ по други пут јаче куцнуо у дрвена врата собна.

Учитељ ступи у собу.

„Какво изненађење господине учитељу!“ Добро ми дошли! ловиче господин Сретић тргнувши се као из бунила, кад је пред собом угледао учитеља, који чим је ступио у собу, руковао се и сео спрам господина Сретића.

„Боље вас нашао господине Сретићу! је ли све здраво и мирно код вас? упита учитељ. Господин Сретић баци тужан поглед на учитеља, саже главу и ћуташе неко време.

„Немојте се наћи увређени господине Сретићу, што вам стављам загонетно може бити питање. Ја нисам од оних људи који се радују туђем злу, већ који знам бити учесником у тузи и бризи, а радо ћу помоћи сваком чиме могу. Ја сам ради тога баш дошао, да дознам истину, ради чега мора Милена остати у школи са комадићем тврда хлеба.“

„Шта наопако? викну господин Сретић — зар Милена нема бољу храну код себе? упита господин Сретић чудновато.

„Ја сам мојим очима видео — настави учитељ — комад суха и тврда хлеба у Милене, и како ми дете причаше да је ваша жеља била да она остане цео дан у школи. Ја немам ништа против али ја хоћу да дознам истину...

„Господине! поче господин Сретић тужно, дете вам је истину исповедило, али да вам буде слика мога јадног живота јаснија, будите стрпљиви, док вам испричам нешто из мога живота.“

„Изволите само бити искрен, поверите тајну као своме брату“ рече учитељ. Дакле чујте ме: „Ја сам био син врло богатих али раскошних родитеља. Отац ми је био богат човек у Новој Србији коју су као што је и Вама познато из историје — населили они Срби из Аустро-Угарске монархије, који не хтеше примити унију. Раскошни су били велим, јер осим мене јединца, више деце не имађаху. Мене су истана — не смем Богу грешити нити њих клети — родитељски бришљиво однеговали, школовали и васпитали, давши ми домаће најученије учитеље, те сам ја свршио и положио државни испит и постао судцем у граду Н..... Родитељи моји, свадише се са родбином — мојим стрицем око наследства, па се упустише у велики суд више из пркоса. Та неправедна свађа, и тај пркос суд вукао се годинама и прож-

дирао је имање мога оца. Усљед те борбе, срџбе и једа, постао је мој отац пијаница, расипао новац, митио бранитеље, купио око себе пријатеље, који да богме знајући слабост мога оца, употребише на своју корист. Док је трајало блага, било је лажних и подмуклих пријатеља, а кад неста блага, неста и пријатеља. Отац је терао мак на конац, више је био на суду него на дому, више је био пијан но трезан, занемарио господарство, слуге и надзорник напустише бригу и како која година све горе и горе.

Напослетку је отац дотерао дотле, да је био издатак 2-пут већи но приход. Подизао је новац из штедионице, али је врло мало враћао. И ту се тако заборавио, да је и са штедионицом ушао у судбену расправу, а конац дела његова био је тај, да му је све имање суд распродао. Он се од очајања отровао, а мати ми се утопила у реци. Нисам ни ја боље прошао. Мој противник и вечити непријатељ још од ђаковања, оклевета ме пред министром правде, и ја изгубим службу. Био сам тад момак. Не хтедох се светити, но уздајући се у Бога, и у милост његову потајно, побегох из Нове Србије и дођох амо где ето као што ме већ познајете као писар служим за кукавних 30 фор. месечно. Али ја нисам писар, ја сам испитан и оспособљен судац. Имам тврду веру у Бога, у Њега се уздам, да ме не ће оставити, и да ћу још видети побеђене и осрамоћене моје непријатеље. Ово је за ме само искушење, али отрпити зло, беду, невољу и глад, боље је него чинити зло. На сад молим вас господине, задржите ову тајну код себе будите наклоњени према мојој деци, а за Ваш труд, и Вашу бригу око ваљаног васпитања, наградиће Вас господ Бог.“

После ових речи, господин учитељ се топло руковао са господином Сретићем, и отишао својој кући.

VI.

Тога дана запала је Милену срећа да је била на ручку у дому свога учитеља. Мило је било погледати добру Милену како се пре ручка побожно нрекрстила и очитала гласно молитву пре ручка. И сам се учитељ поносио што има ваљану и вредну ученицу. После ручка је Милена топло благодарила Богу молитвом, а господина учитеља, његову стару матер и жену му, пољубила у руку, па онда отишла у школу на своје место где се спремала и учила свој задатак. — После подне су сва деца у школи чула како је Милена била на ручку код господина учитеља, те су многи завидели, а понајвише Љубица Миленина другарица, кћи великога бележника градског. Пакост и завист узела је велика маха у Љубичином срцу, толико да је није могла благим погледом сусретати нити искреним пријатељским речима ословити, но свагда се туђила и клонила. На све то Милена се није ни освртала. Она је после школе отишла мирно кући својој где је затекла мајку своју на постељи покривену ћебетом и неком бундом до главе. Сирота Милена! Како се препала кад је видела своју мајку како дрхће под покривачем тако јако, да се сва постеља тресе. И заиста ју је грозница јако тресла. Мајка беше сама, а Бранка је оставити морала код свог брата где је помагала у кући сећи месо и слану.

„Мајко, мила мајко! врисну Милена, дошавши материној постељи. па загрливши ју обема рукама, стаде грозничаво запиткивати: „Шта ти је мајко?“ Јеси ли болна? па удари у плач.

Мати је само дрхтала и тресла се у постељи, очи није отварала, одговора није давала, јер није ни могла, она је била још у буновном стању, само је хукала и нешто неразумно говорила. У тај исти тренутак приспео је лечник по кога је отишао мајстор

Стеван брат Миленине матере, да јој даде лека. Милена је стајала као окамењена, бледа као крпа, дрхћући од изненадног страха и не могаше веровати да ли се то збиља догађа у соби њене миле матере. Лечник је прегледао болесницу и уверио мајстор Стеву да не ће бити опасно јер је за времена извађена из воде, па седнувши за сто написа лек. Тада упита мајстор Стеву: Како се то догодило? Милена је слушала и сваку реч гутала.

„Моја сестра — поче мајстор Стева — била је данас код мене у кући да нам помогне послове посвршавати, јер сам данас клао двоје свиња. Месар је секао месо и сланину, моја жена је прала црева и ложила ватру, ја сам цепао дрва, а моја сестра је вукла воду из бунара с каблом који се на ћерам извлачи. Шта је и како је она радила нико није видео, доста то да наједном чу месар страшну вику и за помагање из дубљине. Он остави секиру којом је сецкао месо, потрча наполе к бунару, а и ми сви за њим не знајући право за што. И он је добро чуо а још боље видео како се жена хвата за каменице у бунару и тоне. Брже спусти ведро у бунар, и довикне јој да се ухвати за њ. Тада ја пограбим дебело уже, спустим доле и она се ухвати за уже и за ведро. Али сад не знађасмо како ћемо је извући. Тада рекох месару нека он држи уже. Сестри довикнух да се добро држи за уже, и она се грчевито држаше за уже. Тада се ја спустих низ држак (мотку) од ведрета, и ужетом ју обавежем. Изишавши на поље, удвостручисмо снагу, те је извукесмо пола онесвешћену и унесосмо у собу. Она захтеваше својој кући и ја је на моји коли довезох ето кући! Сад шта Бог да!“ Тако доврши мајстор Стева причање немила догађаја који се ипак сретно свршио.

А зна ли господин Сретић за то? упита лечник.

„Не зна ништа?“ одговори мајстор Стева. Лечник слеже раменима, рукова се с мајстор-Стевом наложивши му да се чим прије побрине за лек, а Милену је утешио да не плаче, јер да ће мајка за дан два оздравити.

VII.

Мати је већ после једног сата када је прописани лек попила што но јој брат донео — била мало присебнија. Мање је дрхтала, и беше мирнија. Питала је за Милену, Богољуба и Бранка. Мајстор-Стева ју је тешио да се не брине за децу јер су деца на добром месту, већ само да мирно лежи и тада ју је добро покрио и утоплио. Дакако да је овај несретни догађај и самога мајстор-Стеву брата Сретићеве жене немило дирао, и беше као осуђен, чекајући да се Сретић из писарне врати. Али он као баш да у пркос не хтеде кући доћи. Као никад до данас, остао је данас и сувише у писарни. А каква ли је Боже он то важна посла имао кад се толико задржао? говораше мајстор-Стева сам собом, и већ се човеку досадило чекати. Једва некако око 8 сати у вече, кад су већ многи поутрнули светиљке, кад су сви трговци своје трговине позатварали, тада се Сретић упутио кући. Али дошавши кући имао је шта и видети. Не могу вам описати жалостан призор кад је Сретић ушао у хладну собу и онако потрешен и узнемирен од бриге, туге јада и чемерна живота, од борбе и гриже савести која га мучила два сата премишљајући да учини зло дело. Невоља га натерала, али Бог га избавио. Сви су плакали и јецању би краја, кад је ујна довела Богољуба и донела малога и нејакога Бранка. Тада је мајстор Стева испричао своме шураку несретни догађај. Ујна је приправила добру вечеру, а тада се вратила кући са својим мужем. — Сретић је вечерао с децом али врло тужно. Вечерајући

сузе је лио и грозио се од зле напасти и искушења која га је мучила и наговарала да украде новаца које је видео у отвореној благајни. Да, да, ваљда је то случај тако хтео, а можда га је врховни старешина кушао заповедивши му да сврши неки важан посао за који је требало много труда и времена. А у току тога времена Сретић је грозне мисли имао и стварао у глави шта да ради, да ли да украде или не, јер је благајна била отворена, да ли случајно или хотимично? У благајну је завирио и задивио се хиљадаркама, стотинаркама, десетицама, дукатима, који беху наслагани на хрпама. Помислио је на децу, на сиромаштво, помислио је како је данас разделио сав свој новац онима коме је био дужан, те му не преостаде ни новчића, помислио је како ће и овог месеца гладовати, па још и зиму трпети јер ни корице дрва нема, помислио је да треба одећа и обућа не само њему него жени и деци -- и после тих мисли био је на чисто да треба сам себи да помогне кад му се указала прилика. Од толиког блага, не ће се знати колико мањка. Али! Не! Никако! То је ипак крађа! Бог никоме дужан не остаје. Кад сам трпио до сад беду и неправду, трпићу и даље, Бог својих не заборавља. „Ко се у Бога узда, Бог му и помаже,“ говораше Сретић, па седнувши за сто наставио рад свој и кад га је довршио, отишао је одмах своме старешини и учинио пријаву да је благајна отворена.

„Зар отворена?“ упитао је старешина града врло зачуђено.

„Па јеси ли што дирао? упита као уплашено опет старешина.

„Нисам! Савест ми није дала ма да сам у највећој сиротињи и ма да сам данас сав новац раздао на дуг“ одговорио је Сретић врло мирно.

„Ја хоћу да се уверим!“ рече старешина врло озбиљно, па пође низ степенице право у писарну где стајаше тучана велика и тешка благајна.

Завиривши и прегледавши новце, окрене се Сретићу и рече: „Драги мој пријатељу! Сад видим да сте поштен човек! Од данас сте Ви благајник са платом од дванајест стотина форината годишњих. Осим тога дрва за огрев колико устребате, а сад пођите с Богом, па ево вам 50 форината, Вама као добром оцу своје деце.“

Ето због чега није господин Сретић могао да говори кад је ушао у собу. Од узбуђења, од изненађења. Једна га срећа обасула, друга га несрећа и несретан случај ухватио. Али ипак се његово срце утешило, ипак се његова нада испунила, ипак га Бог није заборавио, већ га је обдарио са задовољством.

После 2—3 дана жена му је оздравила, која је била добра мати, побожна васпитатељка својој деци и верна жена своме мужу, живећи у слози, миру и љубави.

У Товарнику Горњем, 7. априла 1901. год.

О МИЛОСТИВИМА.

Цртица из светог писма.

Христос Спаситељ кад је по земљи ходио и народ учио, проповедао је и то, како људи ваља да буду милостиви и један другом у помоћи. Науку своју често је Спаситељ у лепим примерима износио, да је народ боље схвати и разуме. Тако га једном упита неки учен човек:

„Ко је ближњи мој?“ јер је Христос говорио, да ваља ближње своје љубити као самога себе.

то су места у Палестини, кроз која је и Христос ходио, па тога, што је ишао из Јерусалима у Јерихон ухватиће

МИЛОСТИВИ САМАРЈАНИН.

На овако питање одговори му Христос Спаситељ овако: „Један човек силажаше из Јерусалима у Јерихон а разбојници, свуку га и грозно избију па га полумртва оставе и оду.

„А изненада силажаше истим путем

некакав свештеник, виде избијенога, али окрену главу од њега и оде даље.

„За њим је ишао неки Левит, (опет свештено лице неко као ђакон). Кад је био на оном месту, где је озбиљно лежао, приступи к њему и видевши га, окрене се и он и оде.

„А Самарјанин некакав, човек другог народа и друге вере, пролазећи туда, наиђе на избијенога па видећи га невољна, сажали му се, застане код њега, завије му ране и зали уљем и вином; за тим га посади на свога осла (магаре) и однесе га у гостионицу и тамо га подвори својски. Сутра дан полазећи одатле за својим послом, извади два гроша и даде гостионичару и рече: пази овога болника, и што више потрошиш на њ, ја ћу ти платити кад се вратим.“

Ово приповедивши Христос, запита тога учењака, који га је запиткивао: „Шта мислиш, који је од ове тројице био ближњи ономе, што су га разбојници ухватили и избили?“ А он му одговори: „онај, који се смиловао на њега.“ А Исус му одговори: „Иди па и ти чини тако.“

Тиме је Христос Спаситељ казао, да су нам ближњи сви људи на земљи, па и они, који нису наше вере и нашега народа, па и њима ваља да добро чинимо, јер нам је сваки ближњи, милостив, наш брат и пријатељ, који нам у невољи помаже и добро учини као овај милостиви Самарјанин, што је учинио љубав и милост неком Јевреjину, а Јевреји су били другога рода и колена, па је наравно, да је од тада онај Јевреј заволео милостивога Самарјанина, што му је љубав и милост указао, ма да су Јевреји Самарјане за непријатеље своје држали.

Зато овај пример љубави и милости препоручује Христос Спаситељ свима Хришћанима, јер није доста хришћанску науку само речима знати, него се по њој ваља и владати, иначе нисмо прави Хришћани.

Овај лепи пример представља нам и приложена слика, да га лакше схватимо и боље упамтимо.

ЛАСТИ.

Јасто мила још ти слаба крила,
Хоћеш моћи раширити лет?
Да ли ти је могуће почети
Облетават' овај велик свет? —

Та велик је, путеви му разни,
Хоћеш знати у који ћеш крај?
Тамо иди, где ми браћа живе,
У Србинов — у мој завичај! —

Па вини се полетарче моје,
Шири крила, то је пос'о твој, —
И однеси браћи мојој милој
Однеси им искрен поздрав мој!...

Панчево, 1901.

Зорислава Ј. Новаковић.

ДОБРИ ДРУГОВИ.

Приповиједа српској младежи: **М. Шутвић.**

У вароши С. живјела су у сусједству два добра дјетета. Једном је било име Спасоје а другоме Милан. Док још нијесу пошли били у школу они су увијек један у другог долазили и играли се пристојним играма. Родитељи њихови су се тиме задовољавали, што им се дјеца тако слажу. Пошто су пошли у школу а баш су и били вршњаци само је за неколико мјесеци био старији Милан, од то су доба још више се волјели и пазили су се као права браћа. Често пута би говорио господин учитељ другијем ђацима: Дјецо, угледајте се на Спасоја и Милана, па ћете бит' мили свакоме као и они.

Кад би се који од њих разболио, пак неби мог'о дођ' у школу, онај би други у вече долазио и казив'о своме другу шта је тај дан у школи научио. Пошто су прешли били у трећи разред, почеше им неки неваљали ђаци завиђат' њиховој слози и њихову таком држању. Ови њихови неваљали другови гледали су често пута, како ће да заваде ова два добра друга.

Једанпут дође Спасоју један њихов садруг из разреда и рече му: Шта се ти дружиш и тако држиш с' онијем неваљалијем Миланом кад он о теби ни на какву мјесту не говори да си добар, него да си лола и варалица. Спасоје му одговори: Ја трпим штогод ми он рекне, јер ја знам шта он о мени мисли. Овај оде као опарен, јер виђе да је награис'о.

Други пут опет договорише се три њихова неваљала друга да их заваде и успјеше у том ево како: Једанпут кад су из школе ишли кући изишђоше из реда ова три неваљала друга а повукоше за собом и ову двојицу и свраћу се у једну улицу па се ту почеше играт' новчића. Она тројица стану одмах гледат' како ће ову двојицу завадит'. Дође ред на Спасоја да он баца у коло новчиће а за њим стајаше његов друг Милан а за Миланом остали. Кад Спасоје хтједе да баци новчиће у коло, потегну га за рукав од кушуље неко од другова и новчићи се разиђоше куд који а ниједан у коло. Онда Спасоје плану на њих зашто дирају? Она три неваљалца као из једног грла завикаше да они нијесу него Милан. Спасоје плану на Милана и они ријеч по ријеч посвађаше се па и побише. Милан је био старији али млитавији па с ким би се побио он га не би тукао него одмах за очи па би оног свега изгрдио по лицу и тако је и Спасоју учинио. Спасоје је био мало млађи али окретнији. Пошто су се њих двојица почели тући, они остали другови хвалили су сад једног сад другог т. ј. да је јачи сад овај сад онај, и у том тучењу и свађи наљезе тијем путем и њихов господин учитељ, па кад их виђе да се туку врло се зачуди, па их упита: Шта је вама криво па се тучете? Онда они други казаше и налагаше на њих, како су их Спасоје и Милан довели да се играју новчића. Учитељ им онда рече да лијепо и уљудно иду кући и да ће их сјутра кад дођу у школу испитат шта је узрок те су се они побили.

Пошто дођоше кући одмах ужинаше. Чим Спасоје ужина није се више осврћо ни на што него одмах оде Милану на игру. Одмах се почеше играт' и као да прије ништа није ни било. Најпослије кад су хтјели ићи сваки својој кући рече Спасоје: Бога ти Милане што ме потегну за рукав кад сам хтио да бацим у коло новчиће? Милан му каже све по истини како је било и да не зна који га је потего и

каже да су то они неваљалци учинили само за то да нас заваде. Они се онда пољубише и оде сваки својој кући.

Сутра дан уранио рано Милан па се сврнуо по Спасоја да иду у школу и одмах ободвојица кренуше пут школе. Они њихови неваљали другови врло се зачудише кад их виђоше да заједно уљегоше у школу, а пошто је био и господин учитељ дошао у школу одмах их узе питати шта је јуче с' њима било? Њих двојица као да су се договорили оба падоше на кољена и повикаше: Опрости нам господине, ми нијесмо криви ништа него они други, наши другови, хтјели су да нас заваде и да нас поведу за собом па да будемо као и они — и казаше све како је било и обећаше учитељу да тако што у будуће не ће чинити. Учитељ им опрости за то што су све истину говорили и виђе да се кају а обећаше да не ће више тако радити као што су јуче.

Она тројица што нијесу признали да су се играли новчића добили су казну и укор пред својијем родитељима. Она два добра друга што су пред господином изрекли то су и одржали и нијесу се више играли непристојним играма нити су се више дружили са неваљалијем друговима. Они су вазда били најбољи ђаци. Једном је сам господин учитељ изговорио ове ријечи о овој двојици ђака: Дјецо угледајте се на Спасоја и Милана, па ћете и ви бити добри ученици јер они вам дају примјер како треба да се слажете и у њима је права хришћанска љубав и они ће с временом бити честити хришћани и ваљани Срби.

ЖЕЉА.

Боже мили удели ми крила,
Да полетим као бела вила,
Да се винем небу под облаке,
Да разгледам земље свакојаке.

Да разгледам села и градове,
Мора, реке, брда и долове,
Хладна врела, шуме, поља дуга,
Па славуја и његова луга,

Винограде красне Фрушке Горе
Да се дивим чару рујне зоре,
Српкињама да наберем цвећа...
Ах шта би ми још'те срећа већа!

Стани, стани, зар је баш то срећа?
Зар би ми то била баш највећа?
Моја срећа највећа би била
Српска браћа, кад би се сложила,

Кад би Србе видео од горе,
Како они међу собом зборе:
Сложимо се Срби браћо сада,
Слога нам је сад једина нада!

Осек, 1900. год. **Дамјанко.**

ДОЊО-ПОПЛАТСКИ УЧИТЕЉ

Прича школској младежи какву корист имамо од биља.

2. Ружа и сирће.

Драга дјечице, још у другој Чутурилловој читанци читали сте, да: „све што из земље расте, зове се биље.“ Али ја ћу вам о томе што опширније испричати, а ви само пазите и запамтите!

Биље се дијели на: траве, цвијеће, воће и поврће а све нам је то од неисказане користи. А ја пошто сам вам најпре почео причати о цвијећу, зато ћу и сада о томе започети причање, па ако то добро запамтите, послије ћу вам причати и о трави, воћу и поврћу.

Настао је мјесец мај. Неко цвијеће почело се и расађивати; па јесте ли и ви што год посадили? „Ја јесам; јесам и ја, и ја, и ја“ — одазва их се готово половина.

Драга дјечице, то ме весели. Један велики научењак казао је: „ко пјева о злу не мисли“ — а ја вам кажем: „ко цвијеће гоји тога и Бог воли.“ Па дај ти Милева, причај нам, шта си ти посадила?

Ја сам посадила: неколико каранфила, фаслићена (босиока), невена, катмера; посадила сам и онај корјен од ђурђинке што сте ми га ви дали; јесам вала и царева ока — одговори ми она.

Неколицина подигоше своје прстиће у знак, да ми и они испричају, шта су посадили.

На то ћу им ја — и ви сте посадили доста врста, је ли?

— Јесмо, јесмо — одазваше се.

То је лијепо али треба цвијеће и заливевати, па кад оно процвати, како ће вам мило бити. Има цвијећа које се сваке године и не расађује па не захтијева ни да се залијева. Који од вас зна погодити га?

Наста мала одморка. Док Васо диже прстић и повика: „знам ја, — има у нас.“

Па кад знаш, које је?

— Ружа, — одговори.

Погодио си; сједи.

А сјећате ли се, кад сам вам причао о љубици и о мирисавом уљу?

Сјећамо, сјећамо.

Е, па кад се сјећате причаћу вам и о ружи мало опширније.

Знате, да се и од ње као од љубице и осталог мирисавог цвијећа пече мирисаво уље; али нам је ружа још од једне користи. Ја ћу вам о томе сада причати, а ви добро пазите и запамтите!

Од руже прави се и „*ђул-сирће.*“ Ви већ знате, да се турски каже: „ђул“ — „ружа.“ Па кад би ту ријеч превели на наш српски говор казали би „*ружино сирће*“ или „оцат од руже.“

То ружино сирће прави се овако:

Кад руже добро процвате уберу се, те им се лишће почупа. То се лишће разгрне на какво чисто платно те се у хладу осуши. Кад се то лишће осуши метне се у боцу, па се онда успе сирћета и добро зачепи. Сирће мора бити од правога вина и у њему не смије бити ни мало пеце (талога).

Боца се метне на сунце и тако се у њој сирће са ружиним лишћем испече.

То сирће употребљује се и у неким болестима а особито, кад кога глава боли. У то се сирће мирише а с њим се и по челу маже. Оно на живце добро дјејствује, растјера крв и ублажује болове. А кад коме од велике болести или од превелике жалости дође малка снага, т. ј. кад се онесвијести, натопе чисту крпицу са тијем сирћетом те га испод носа тару и тако му се свијест поврати.

Око руже не треба пуно посла, зато би је свако могао посадити и њом се користити.

У Источној Румелији, са оне стране планине Балкана, налазе се читава поља руже, па сва околина мирише од ње. Тамо се прибира ружа па се или односи у свет, да од ње праве мирисаво уље, што је најфиније мирисаво уље, или и сами они у Источној Румелији праве то уље, те тиме добивају леп новац, којим себе помажу и унапређују.

Спасоје Ђурић, учитељ.

БОЖЈИ ДАР.

— Пролећна пјесма. —

Минула је зимска ноћ,
Топли данак шири моћ,
Тà пролеће мило ој!
Развило је барјак свој...

Природа се дигла сва
Из мртвила, зимњег сна! —
Ускрснуо сваки створ,
Што њемушти води збор!...

Миомирни мири цвјет,
Шарни лептир шири лет,
Разл'јеже се пчелâ зук
И голубов њежни гук.

Зеленила слатки бај
Зачинио сваки крај!
Свуд настао мио дан
И чаробни диг'о стан! —

Гледни само мили гај!
Није љепши ни сам рај!
У прекрасном гају том
Птице дижу мили дом;

На све стране шире пој
И веселе станак свој; —
Одјекује њихов хор,
Божанствени разговор!...

Поток хори жубор драг,
Тијо пирка зефир благ,
И одгони с чела зној...
Дивно ли је, Боже мој! —

Ој, и пастир вес'о млад
Свој весело врши рад;
Од фруле се диже јек,
И б'јелога стада блек.

Одјекује звонца звек,
И јањаца слагки мек...
А и ратар вр'једни сад
Отпоч'о је живо рад. —

Ја се дивим чару том!
И промислу Божанском! —
Тај природни мили чар
Од благог је Бога дар...

Вукашин Гаговић.

ЈАКОВ ГРИМ

знаменит Немац, пријатељ српског народа.

Веома је лепо то, кад један народ има својих великих и славних људи, који свој народ упућују и слави воде, те су и они најлепши пример, за којима ваља да ходи сваки син народни, који воли своју домовину и сав свој народ. Велики и славни народни људи упознаду све врлине свога народа и са другим туђим народима, те и ови заволе овај непознати народ и стану га високо ценити и уважавати.

Тако српски народ има свога славнога Вука Стефановића Караџића (рођен 1787. год. у Србији, † у Бечу 1864. год.). Вук је био први, који је између осталога написао први српски речник, написао прву српску граматику, покупио најлепше српске народне песме и превео свето писмо Новога Завета. Он се упознао и са многим туђим ученим људима, који дознавши од Вука за лепи српски језик и дивне народне песме, учили су српски, па српске песме и приповетке на своје језике преводили, да и њихови народи у њима уживају, а српски народ, за који су пре тога једва што чули, почели сада хвалити и славити као народ пун врлина, који ће имати лепу будућност и бити опет славан, као што је некад био.

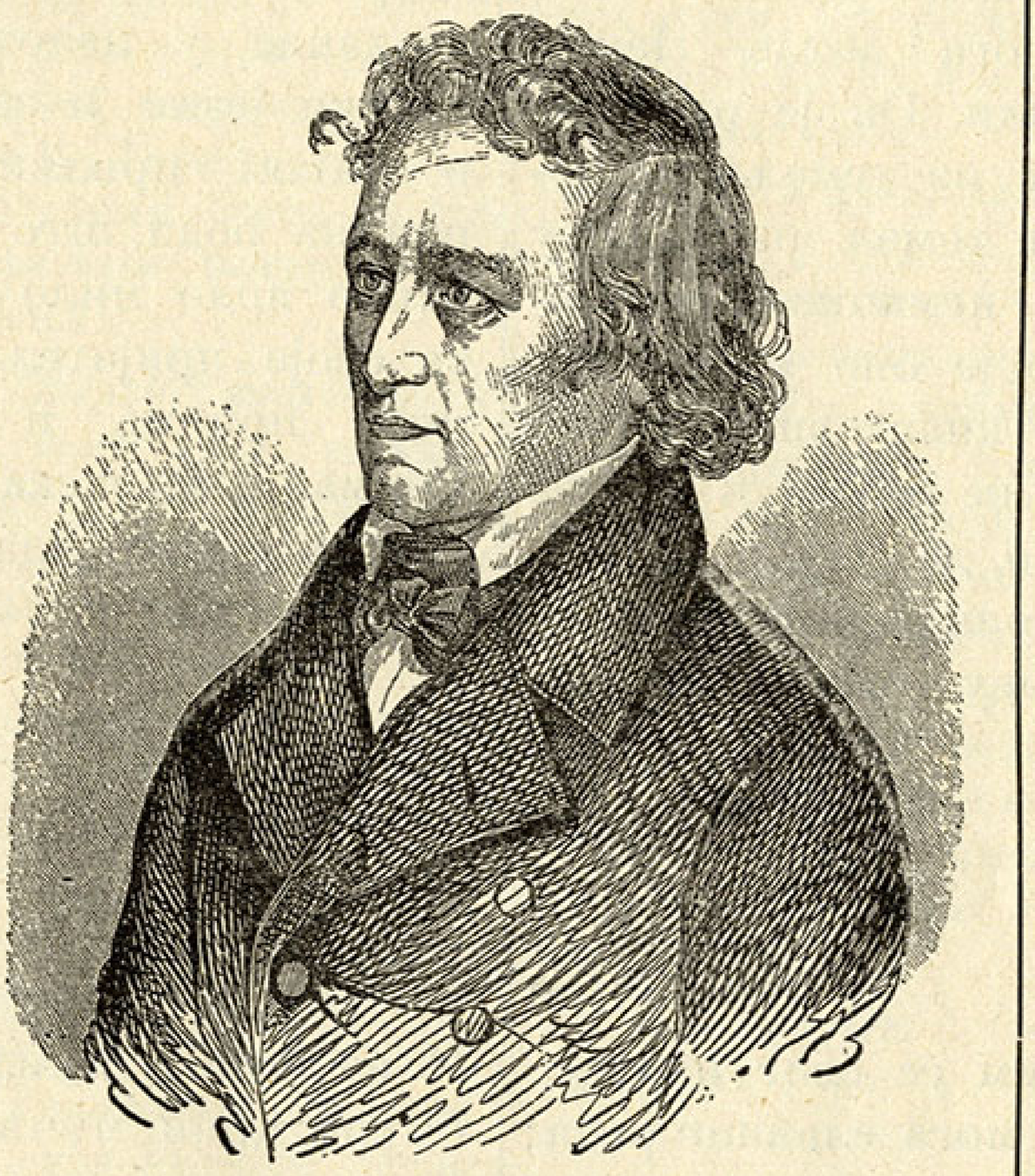

ЈАКОВ ГРИМ
знаменит Немац и пријатељ српски.

Од страних људи, који су српски језик учили и знали и сав народ српски заволели, био је један од првих славни и чувени Немац *Јаков Грим*, који је заслужио да га и наши Српчићи познаду, зато га доносимо у слици и приказујемо као великога пријатеља српског народа.

Јаков Грим се родио у Хаунау вароши у Прускоj 1785. године

дакле на 2 године пре, него што се родио наш славни Вук; умро је пак 1863. год. дакле на годину дана пре него наш Вук, у 78. гонини живота свога. По томе се може рећи, да је био прави вршњак нашега Вука у животу, па и у слави. Он је у Немачкој један од најславнијих људи, писао је многе ствари од особите вредности, а већ под старост ударио је темељ немачком речнику и то таковом каквога дотле Немци још нису имали. Он је проучио немачки језик из темеља и положио поуздан темељ изучавању и познавању немачке књижевности. И ако је био у великом послу и као књижевник и као професор велике школе и иначе, ипак је доспео, да научи и српски језик и толикога је заволео, да је и Вукову српску граматику на немачки језик превео и њоме и велики немачки народ упознао, а и нашу вечиту благодарност заслужио. После тога наш је језик толико изишао на леп глас, да су га изучавали учени људи француски, енглески, руски, мађарски итд. па због језика упознали и заволи и народ српски, и од тога доба стекао је српски језик и српски народ поштовање и уважење толико, да се данас у целом свету зна за српски језик и за српски народ и сваком приликом се о њему рачуна води, што је Србима наравно врло мило па и он воли те своје пријатеље у туђини, а међу првима и овога Јакова Грима, коме нека је и у нашем народу вечна слава и овога и онога света!

НЕ СТИДИМ СЕ . . .

Не стидим се свог имена,
Нити мога славног рода;
Србин јесам, а то име
Српкиња ми мати пода.

Још ме закле мл'јеком својим:
Ово име вазда носи!
За њ' се бори, с њиме гини,
С њим се дичи и поноси.

И ако ти у животу
Ступе црни мучни дани,
Да окове ропске носиш;
С тим именом у гроб пани!

Остај вјеран до вијека
Домовини жртва буди —
Љубав рода и имена
Нек ти кр'јепи челик-груди.

Мило Јововић.

Бар.

ПАТУЉЦИ.

Патуљци су мали људи, човечуљци таман толико велики као наша деца. Мислило се, да патуљака управо и нема, него да се о њима само прича у бајкама као оно о чардаку ни на небу ни на земљи; о змајевима; о сунчевој, ветровој и месечевој матери, итд. Али се ево дознало, да баш правих патуљака има, и да они живе као и други људи. Чувени путник *Стенли*, који је пропутовао велики део жарке Америке, нашао је тамо и патуљке. За њим су и други путници налазили и описивали патуљке. Такав један опис доноси и „Трговински Гласник“ ваљани Београдски лист, па тај опис због занимљивости његове доносимо и ми. Он гласи:

Од како је Стенли, пролазећи у накрст Африку, наишао у великој, средњо-афричкој прашуми на патуљке (копеце, стармале), од тога доба богатили су нам знање о тој чудноватој људској раси и други испитивачи-путници, а у последње време и енглески мисионар Лојд, у својој књизи: „In dwarf land and canibal country.“

Занимљив је опис о првом сретању Лојдовом са једним патуљком. Шест дана крстарио је Лојд у пратњи неколико уроћеника кроз прашуму, без да могаде угледати каквог од тих малих људских створова, кад на један пут од његових црних пратилаца указа на врх неког дрвета и викну: Ено мајмунчовека!

Мисионар, мислећи да ће то бити какав горила, запе пушку, и науми ма и преко воље, убити мајмуна, како би његовим месом себи и својој пратњи прибавио месне хране, која им је понестајала.

И већ подиже пушку, у намери, да пуца, кад га Црнац за руку ухвати и ужаснут, рече: Не пуцајте, та то је човек!

Лојд брзо спусти пушку, а патуљак, — јер то је он био — скочи као каква веверица са гране на грану, с дрвета на дрво, и нестаде га испред очију зачуђена Европљанина и његова од страха дрхћућа црна пратиоца.

Са изразима ужаса на лицу и дрхћућим гласом рече овај: „Видели смо патуљка!.. Видели смо патуљка!.. Сад ћемо видети и беду.

Црнац је био из племена Ваторо, који држе, да су патуљци ђаволи, па су уверени, да: ђавола видети, значи: брига, јад, беда.

Истога дана, после подне, кад је мисионар у једној чистини шумској разапео свој шатор и сео да чита, опази он на своје велико чуђење, како из оближњега шипражја извирују мала људска створења. Учинило му се, као да се налази у земљи бајака. Не хтеде својим очима веровати.

Његова пратња, бавећи се припремама за обед, чим патуљке спази, страшљиво се као нека одбрана искупи око свога белог господара, и ни један од њих не имаде смелости, да по жељи мисионаревој позове ове мале људске створове ближе.

Тада их сам Лојд поздрави језиком народа из Торо, на што га један од патуљака, на велико изненађење мисионарово, одпоздрави, и устежући се напред пође, дочим остали пажљиво са њим кренуше.

Доцнијим премеравањем нашло се, да ни један од патуљака није био виши од 4 стопе али им је тело било сразмерно развијено и ванредно крепко. Већина од људи имала је дугачке црне браде; прса су им била обрасла црним длакама. Ти мали афрички прашумски становници били су оружани стрелама, или малим, кратким копљима за бацање.

И ако поглавица патуљака није много разумевао од језика Торо-ва, веома је зачудио мисионара својим смишљеним одговорима. Кад га овај запита, колика је шума, у којој се налазе, означи му поглавица један низ дана, за које би се време могла шума проћи са истока на запад, и са севера на југ. А кад га је упитао, колики је број његових једноплеменика, преби он једну грану на четрдесет малих парчади и рече, да сваки део представља по једног поглавицу, од њих неки има по пет стотина, неки по две стотине, а неки и само по педесет људи. По овим бројевима рачунао је мисионар број свију патуљака у овом шумском делу Африке на десет хиљада душа. Лојд се веома изненадио, кад му старешина патуљака признаде, да они њега и његове људе већ шест дана непрестано кроз шуму прате и на њих мотре.

Ни поновљене молбе Лојдове, да му покаже њихова обиталишта, не имадоше успеха, јер он то увек одбијаше са примедбом, да они не воле, да им странци загледају у њихова склоништа.

Али, једнога, дана, кад се Енглез у лову бавио, наиђе он изненада у једном скривеном и густом џбуњу на једно село, у коме су патуљци становали. Колебице беху 3 до 4 стопе високе и покривене грдосним лишћем. Само разбијени судови за пиће, и на све стране око колиба разбацано семење и љуске од воћа, казиваху, да овде живе људска створења.

Кад се међусобно поверење између бела човека и ових малих прашумских становника, довољно учврстило, показа се и женски пол, који се дотле крио у шумском густишу. Беху то веома пријатна и привлачљива мала створења са отворенијом бојом лица, него што је у мушкиња. Наравно да су и оне имале плоснаст нос, дебеле усне и црну гргураву црначку косу, али су им очи биле од ретке лепоте, и тако немирне и сјајне, да им се поглед ни за један тренутак не задржаваше на истом предмету.

Мање су биле од људи и нису прелазиле висину од 3 стопе и 10 палаца.

Патуљака има црвених и црних. Ови су у опште 2—3 палца већи од оних, али нису тако лепо развијени и стоје на нижем ступњу у погледу духовитости. Ова два различна племена не мешају се једно с другим и живе са свим одељено. У обојих је дебела висећа горња усна.

Породичне везе у њих врло су лабаве. Родитељска, дечија и братска љубав у њих ништа не броји. Дружељубље не познају. Али изгледа, да су љубоморни једно на друго.

Они су праве ждере, и чисто је невероватно, шта све поједе један одрастан патуљак. Чак се тврди, да он двапута више треба, него обичан човек.

Патуљци су и вешти ловци и рибари. Од животиња шумских, ако за њих вредности имају, није ни једно сигурно од оштре стреле њихове, па чак им сам слон, кога они најпре ослепе, нишанећи на његове очи.

Стреле су им отровне и због тога веома опасне. Нити знају каквих заната, нити се баве земљорадњом. Чак и своје оружје и своје алате за лов добијају они од Црнаца, са којима се нађу, у замену за месо од убијене видљачи, или за жене, које у шумама ухвате.

Свако село има свога поглавицу. Иначе су међу собом сви једнаки. Умре ли један од њих, затрпају га и одмах забораве.

С немачког: **В. К. — Љуб.**

Београд.

КРИСТАЛИ И КРИСТАЛИСАЊЕ.

Цртица из природних наука.

Ко је пазио, када се лупа камење од соли, могао је видети, како се сô распада у мале коцкице. Ако те коцкице и даље лупаш, оне се распадају у још ситније потпуно правилне коцкице. Бива то тако и од других многих тела. И то тако правилно комаће од некога тела, зове се *кристали*, које због њихових лепих облика сви волимо. Оваки готови кристали у природи, зову се природни кристали.

Но не добивају се кристали само тако, што се већ готова кристалисана тела лупају, него их можемо и сами *вештачки* направити. Тако лепи *вештачки* кристали виде се и на жутом и тако званом леденом шећеру, а можемо их лако направити и сами од стипсе. Узме се нпр. стипсе и бацимо је у врелу воду да се растопи, и то толико, колико може да се растопи. Кад је вода већ пуна растопљене стипсе, онда не ће да се стипса више топи у истој чаши, и тада велимо: вода је сита и не прима више. То бива и са шећером, кад га мећемо у млеко или каву: док га је мало, топи се брзо, па онда све спорије, па напослетку, кад га још додајеш, остаје нерастопљен.

Растопимо дакле у чаши воде толико стипсе, колико може да се растопи, да вода буде сита, па оставимо чашу на миру, да се охлади, па ћемо видети, како се растопљена стипса опет таложи доле у самим кристалима да све трепте као комадићи од леда. Још ће се брже кристалисати стипса, ако у воду замочимо какав конац; тада се око конца таложе кристали те конац изгледа као какав светао ђердан, да ти га је милина гледати.

Кад то знамо, онда можемо и од обичнога дрота направити круну, па да нам све трепти као каква краљевска или царска круна. Да то постигнеш учини овако: Направи од дрота калуп или форму круне, по примеру ове наше круне на слици. То можеш лако учинити, јер се дрот даје савијати како хоћеш. Место дрота можеш узети и пруће од врбе, вишње, или другог чега. — Потом узми један суд и ули у њ литру воде, па стави у воду пô килограма стипсе и остави да се растопи. Кад се стипса истопила, онда спусти у ту растопљену стипсу начињену круну (наравно, суд мора бити толики, да круна у њега може стати и да сасвим потоне у води). Све делове од круне ваља најпре густо обмотати вуницом (концем) па онда спусти ту круну у растопљену стипсу да виси и да тако на миру стоји 24 часа. Кад је по том из воде дигнеш, видећеш, да је круна сва обрасла кристалима и све трепти као да је од самог драгог камења начињена.

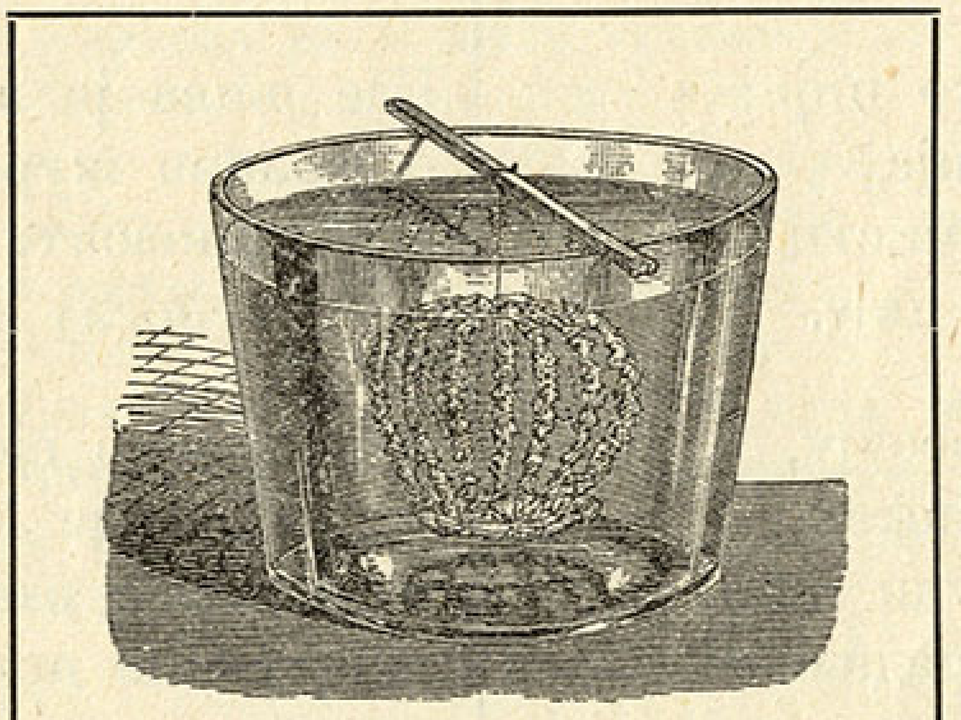

КРУНА ОД ВЕШТАЧКИХ КРИСТАЛА.

Можеш добити кристале и бојадисане нпр. црвене, црне, жуте, плаве. Да добијеш *плаве* кристале, успи у растопљену стипсу растопљене галице; да добијеш *црне* кристале, успи у растопљену стипсу обичног црног мастила; да добијеш *жуте* кристале, скувај у води ђумбира па оне чорбе успи

у растопљену стипсу; а да добијеш *црвене* кристале, а ти додај у растопљену стипсу лакмуса (боје).

Све је ово лепа и поучна забава, а и не стаје много, па сад кад наступе школски велики одмори, од дугога времена, нека буде и ово једна забава за наше читаоце и њихове пријатеље: нека праве себи кристалне круне, корпице и друге ствари.

МАЛИ ОРАЧИ.

Ну, поглете! глете само
Како сложно, братски раде:
Хоће њиву да засију
Па ће послије да се сладе!

Ту без посла нико није:
Неки оре, неки сије,
Неки копа, неки чисти
Да корова у њој није.

Неки воћке поткресују,
А ливаду неки чисте; —
Ка' код вељих људи што су
Ту су радње — радње исте.

Други коље оштре, дјељу —
И тараба треба њиви!
Може когод квар учињет',
Ако нико — а'но диви!

*

Орте њиву и посијте
Будућијех ваших дана —
За напредак и опстанак
Побрин'те се још из рана! —

Орте, орте, одорите
Вашу њиву и Србинства —
Орте, орте — не подорте
Бријег слоге и јединства! —

Гле њива је вапа мала
А волови журно лете! —
Ну, припазите да вас когођ
У том послу не омете!...

Нек дубоко сјеме пане,
Да га птице не покупе —
Поравните, завлачите
И најмање по њој рупе!

Нек је сваки стручак бујан,
Нек обилним плодом роди; —
Нек је вама прва миса'
О јединству и слободи!

И тараба треба њиви
А још јача око Срнства! —
Пазите се, штитите се
А највише знаком крста! —

Загарач, Црна Гора 1901. год.

Поп-Ристо М. Поповић.

ЗАРОБЉЕНИК.

Пирка рекама тихи ветрић, таласића диже рој,
Црвен облак сунце скрива у даљини бескрајној.
И већ ено заће сунце, још последњи трепти зрак,
Потамнело небо горе, земљу стиск'о црни мрак.
Црна грозна свуд је ноћ! . . . . .
— — — — — — — — — — — — —

Јест. Ал' с' ено месец јавља, већ обасја оком свуд,
Неста мрака, к'о кад миље срцу отме јаде, студ;
Неста га рекло би се, вилински се простр'о вал,
Те покрио гору, воду и крај воде цветни жал.
Све мирује. Од месеца с' испунио сјајан круг,
Величанство од тишине, захватио поље, луг,
Ал' по зраку обасјаном прикрада се борац млад;
Заробљеник, ето бежи — а ноћ тиха сва му над.
Ухваћен је и заробљен на бојишту крвавом,
Досадило с' робовање, за слободом жудном.
Браћи својој он се жури, да увећа борца број,
Да с' душманом мегдан дели, да освети пораз свој,
Осула се једна звезда, — и одаје роба траг,
Али робе, опет иди, тебе чува творац благ!
И гле, лети јунак с' миљем, к'о крилати љути змај,
Јури к' реци, што веруга, кроз слободе лети крај.
— Достиг'о је. Ту ј' и река — њу му сада воља пређ',
А тада ће у слободи на бојишту славу тећ'.
Ох, ала је миља пун! . . . . . .
— — — — — — — — — — — — —

Пуста река пустила се, од ширине с' губи крај,
А на брегу војник — јадник пао у очај,
„С оне стране, браћа, сеје, домовина — слобода!
„А одовуд ропство стидно од душманског народа.
„Па зар сада ту да станем? Да не видим завичај?
„Зар да још'те груд ми ломи, тешки ропски уздисај!
„Напред робе,“ кличе вес'о, диже капу у вис гор',
У снагу се поуздао, да с' таласи почне бор!
— — — — — — — — — — — — —

Силно јури брза река — слобода јој снажи ток,
Талас њезин већ прогута овог роба несрећног!
— — — — — — — — — — — — —

Бледи месец издиг'о се на висину прос'о сјај,
Зрака сјајна обасјала мртвог роба загрљај . . . . .
— Пирнуо је опет ветрић, таласића диго рој,
Све је мирно к'о и пређе на тој реци пакосној!
Већ се давно угасила она звезда злослутна,

Овом робу одавно је чаша жића просута.

— — — — — — — — — — — — —

Рекам' пирка тихи ветрић, таласића диже рој,
Тишина је мртва, нема, у даљини бескрајној!

Београд, 1901. год. **Данило Јов. Данић.**

— **Краљ на стражи.** Ових дана се проходао талијански краљ без пратње кроз вртове својега двора. Краљ беше у грађанском а не војничком оделу. И кад дође до страже, војник, што беше на стражи одаде му прописану почаст. Краљ застаде и упита војника: „А знаш ли ти ко сам ја?“ — „Знам, Његово Величанство краљ!“ одговори слободно војник. На то се краљ насмеши и хтеде продужити своју шетњу, али му војник стаде на пут говорећи: „Величанство, овде је строго забрањено ходити.“ Војник је ове речи изговорио одлучно али ипак скромно. Краљ покуша да наговори војника да се уклони а он (краљ) да продужи свој пут, али војник не хтеде с места велећи: „Без допуштеиа дежурног каплара не пуштам никога овуда, па ни Његово Величанство краља!“ — Краљ се на то насмеје и рече благо: „Имаш право, синко!“ и врати се натраг. Војник и опет салутира (поздрави краља). Сутра дан добије од свог капетана леп сат с краљевским грбом и урезаним словима: Савесном војнику! — Тако је краљ наградио верног и савесног војнике своје војске.

— **Шта стаје Енглеску бурски рат?** По исказима, што их даје сама енглеска влада, стаје Енглеску до сад само рат у Јужној Африци неких 147,657.000 фуната стерлинга, што у нашем новцу чини 3500 милијуна круна! Осим тога Енглези су изгубили у погинулима, рањенима и убогаљеним војницима на 100,000 људи, и ипак нису покорили Буре, а како изгледа, не ће их они ни покорити. Бог чува слабе, нејаке и праведне, а докле их Бог чува, не могу им силници ништа, па ма како велики били.

— **Предзнаци буре и олује.** Један Белгијски ученјак пронашао је начин, како се може предсказати бура на 3 дана унапред. Он вели ово: „Уверио сам се, да је небо пред буру на 72 сата или 3 дана увек било зеленкасто-модро, а због провидности те боје назвали су је смарагдавом бојом. Кад се сунце рађа или седа, небо добива сјај, у коме превлађује зелена боја. И од кад сам то дознао, увек предскажем буру на три дана унапред.“ — Ово је лако посматрати па нека посматрају и наши читаоци, па ће се уверити, је ли тако и у нашим крајевима, или то вреди само за Белгију.

— **Мир у Кинеској.** Једва једном је учињен мир у Кинеској између Европских великих сила и кинескога цара. По уговору тога мира остаће у Кинеској један део Европске војске као заштита Европских посланика у Кинеској, а Кинеска мора платити Европским великим силама као штету за ратне трошкове 450 милијуна тајела. Кинески новац тајел износи у нашем новцу 3 фор. и 60 нов. и по том 450 милијуна тајела чини у нашем новцу 1620 милијуна форината или 3240 милијуна круна, што је ужасно велики новац, те ће то Кинезима ужасно тешко бити платити. А дотле, док Кинези сву ту своту не исплате морају плаћати по 4% камате годишње на неисплаћени новац, а то ће рећи: за сваку стотину круна, морају дати годишње још по 4 круне камате. Сама пак та камата на сада утврђену своту од 3240 милијуна круна износи годишње 129,600.000 круна, те се тек из тога види, колика је ужасна свота то 3240 милијуна круна.

— **Споменик кнеза Михаила.** У недељу 27. Маја, а то је у недељу после Духова (Тројичина дне) откривен је на веома свечан начин споменик ослободиоцу Србије, кнезу Милошу Великом, што га је народ округа Крајинскога у Србији, у знак признања за своје ослобођење од Турака, подигао у вароши Неготину. Тако благодаран народ и видљивим а скупоценим знацима исказује своју благодарност својим великим мужевима, а све за то да народ своје славне мужеве може што чешће видети, те се и њих и њихових племенитих дела сећати и на њих се угледати.

— **Велики руски добротвор.** Јављају из Москве у Русији, да је тамо умро *Гаврило Словотников* руски државни саветник и веома богат човек. Он је на самртном часу завештао 35 милијуна рубаља на оснивање девојачке гимназије и на зидање кућâ, у којима ће сиромаси имати јефтине станове. Заиста велик и племенит добротвор народа рускога. Нека му је слава! а блâго народу, који такова добротворв има!

— **Радост у Риму.** Талијанска краљица Јелена, дична ћерка Црногорскога кнеза Николе, добила је 19. Маја, а то је у суботу у очи Духова, ћерку, првенче краљевско. Овај догађај је обрадовао све Талијане и по свој Италији влада тога ради права радост. Малој мринцези биће име *Јоланка Маргарита*. Поводом ове народне радости краљ је помиловао многе осуђенике и пустио их својим кућама. Малој принцези биће дојкиња ратарка талијанска *Магдалина Чинти* из области Тоскане и добиваће за то 150 лира (круна) месечно; кад се појаве први зуби добиће 10,000 лира; а кад изусти прву реч, добиће других 10,000 лира; а 10,000 круна, кад мала принцеза учини први корак. Кад пак доврши дадиља свој посао, добиће 20,000 лира и целог свог века добиваће мировину од 100 лира месечно. Права краљева награда, због које ће многе позавидети овој краљевој дојкиња.

— **Велике непогоде.** Од како је наступило лепо, отпочеле су и летње буре и ужасне непогоде, које су већ на многим местима починиле огромне штете. Тако је трећи дан Духова била ужасна бура са провалом облака у Вршцу. Од како је Вршца, није био већма потопљен него сад. Вода је продрла у више стотина кућа и у собама је било воде с метра високо. Вали су покидали у вароши све мостове. Читаве улице биле су под водом до колена. Још је срећа, што је лед, који је падао, помешан био с јаким пљуском, те штета у усевима и у виноградима, није такова, каква би могла бити, да није било јаке кише. Бура је чупала дрвље из земље, а у многим виноградима однела је земљу заједно с лозом. — Тако јављају и са других страна ужасне буре. У Ђурђеву у Шајкашкој била је тако јака провала облака, да је вода била на многим местима до појаса, и усеви су јако страдали. — Тако је било јаке буре с ледом у Земуну, у Великом Вараду итд.

— **Покољ у Маранхау.** У Маранхау, што је једна од удружених држава у Бразилији, побунили се урођеници Американци противу католичких мисионара, т. ј. противу оних римокатоличких попова, који су тамо зато, да оне Американце обраћају у хришћанство. Али мора, да ти попови рђаво поступају са оним урођеницима, јер их урођеници грозно мрзе. Тога ради су урођеиици у општини Алто Алегре јурнули у католичку цркву и тамо исекли све мисионаре калуђере и њихове верне и тада је погинуло до 200 католика. Осим тога огорчени урођеници продрли су и на имања појединих омражених католика и тамо поубијали све. Власт је послала војску противу побуњеннка и после крваве борбе савладали су их, оковали и у затвор отерали.

— **Број душа у Паризу.** У Паризу, престоници Француској, има по најновијем попису народа свега 2,714.000 становника, те је Париз после Лондона највећа варош у Европи, и има више становника него цела краљевина Србија.

— **За 60 сати из Европе у Америку.** Досад се најбрже стигло из Европе у Америку и то из Хавра на ушћу реке Сене у Француској до Њу-Јорка у Северној Америци као најкраћим путем за $5^1/_2$ дана и то на бродовима, који најбрже јуре. Сад су пак Руси изумели брод, који плови испод воде и то таком брзином, да из Русије у Америку стиже за 60 сати а то је за $2^1/_2$ дана, макар да је овај пут добрим дужи од онога од Хавра до Њу-Јорка. Ово је ужасна брзина на морским лађама, за коју још није знао свет. Ови руски бродови носе и путнике и терете и задивили су својом брзином сав свет. Први покушај је учинила Русија са ратним бродом и покушај је сјајно испао.

— **Стигао у Нови Сад.** Михаило Миловановић Србин из Србије, за којега смо јавили да путује пешке по свету и да је на путу већ 2 године и 50 дана, стигао је у Нови Сад и 26. Маја у вече држао је у гостионици Фабрија предавање о своме путовању. У предавању своме занимљиво је изнео своје путо-

вање кроз Европу, описао је све тешкоће које су га сустизале на путу понајвише због тога, што није знао другога језика осим српскога и што није имао новаца. На пут овај одважио се он, да покаже свету, како Србин може да пропутује свет и без новаца и без туђе препоруке. На путу своме имао је он врло тешких часова, јер је било времена, да по 3 ноћи није спавао, а по 3 дана није јео. Бивао је гоњен и затваран па и нападан тако, да му је и живот бивао у опасности. Бивао је и рањен. Дешавало се, да га нигде нису хтели да приме на конак, сматрали су га негде за зла човека, а негде због његове дуге косе, његове браде и због сличности његова лика са Исусовим, чак и за Исуса. Али имао је и лепих дана, кад је приман од првих људи и од знатних уредништва новина. У највећој невољи радио је по фабрикама и другде, да заслужи новаца за даље путовање. Свој лик дао је за новце снимити да важи као најверније лик Исуса Христа. Предавање своје умео је згодно да зачини и лепом и пријатном шалом и шаљивим догађајима, који су му се десили на путу, зато су га сви врло пажљиво слушали. Понео је он са собом многе новине, које су донеле слику његову и описивале његов пут пешке по свету. Он има врло занимљиву књижицу са својим ликом; та књига је пуна грбова, печата и потписа највећих вароши и општина кроз које је пролазио. Ту су потврде скоро на свима језицима. На пут је отишао са знањем само српског језика а враћа се са знањем руског, немачког и енглеског језика, а научио је по мало још и више других језика. — Из Новога Сада отишао је у манастир Крушедол, одакле ће у Руму и Митровицу, а из ње у Србију кући.

— **Уједен од змије и излечен.** Лист „Дубровник“ пише о том ово: „Наш пријатељ Стеван Николајевић ратар из Павлиша отишао је у виноград да га веже, повео је поред остале својте и малу унуку од 5 година, која се у винограду на стази играла; то дете на једанпут стаде врискати, на које Стева дотрчи и види код девојчета змију, која је девојчицу ујела за ножицу. Стеван натера матер детињу, да уједа исиса; но тек што је она почела сисати уједа, али јој језик букне и надме се тако, да није жена могла говорити. Тада одмах оду кући, где Стеван заповеди, да уједена девојчица мете ногу у петролејум (гас), а жена опет да петролеумом испира уста, и за два сата били су и дете и мати здрава.“ — Ево и лаког и јефтиног а поузданог лека од уједа змије.

— **Који се Европски језици највише говоре?** Срачуњено је, да енглеским језиком говори 115 милијуна душа, руским језиком говоре 80 милијуна, немачким 70 милијуна, шпањолским 50 милијуна а француским 45 милијуна душа. Дакле од великих Европских језика француским се најмање говори, па ипак је француски језик дипломатски језик, а то ће рећи: кад су цареви, краљеви и страни министри на окупу, онда они не говоре сваки својим језиком, јер се не би разумели, већ говоре сви француски, нпр. Немачки и руски цар кад су заједно, нити говоре немачки нити руски, него француски; тако талијански и енглески краљ међу собом не говоре ни енглески ни талијански, него француски; цар Франц Јосиф први, који је Немац, и турски цар, не говоре ни немачки ни туроки него француски, итд. Тако чине и њихови министри, па ако једни другоме имају што да пишу, и пишу француски. По томе је француски језик општи језик за све владаоце и њихове министре и заступнике, и то се каже, да је француски језик *дипломатски* језик Зато сви владари осим сваког другог језика морају знати још и француски, и зато је француски језик од особите важности, те га многи изучавају и њиме говоре и пишу, а у првом реду га уче сва царска и краљевска деца, јер је њима француски језик после свога матернога језика најпотребнији.

— **Енглеско-Бурски рат у Африци.** Овај рат још једнако траја и окренуо се са свим на страну јуначких Бура. Не само да Бури сад обично побеђују Енглезе, него освајају од њих и вароши и градове. Енглеска није кадра да шиље више војске у помоћ, у Енглеским пределима влада куга, која је сад већ и у животиње ударила; сад тамо наступа и зима, и то је оно што је за Енглезе најстрашније; уз то још и радници у мајданима не ће више да раде по малу војничку плату као што су до сад радили, него траже бољу и већу плату тога ради су обуставили све послове, те Енглези и отуда имају велику штету. По томе су сад сви изгледи, да ће Бури бити победиоци и већ сад изгледа да је миш савладао лава или слона, јер Бури су спрам Енглеза таман као миш спрам лава или слона. Тако се правда свети неправди.

— **Нова земљорадничка задруга.** У српском народу све се више стварају нове и нове земљорадничке задруге, што је за наш земљорадднички сталеж, прави благослов Божји. Тако нам сад јављају, да се засновала српска земљорадничка задруга у Карлову у Банату. Председник јој је Ђурица Попов, заменик му

Јован Пајић а пословођа Емил Јовановић. Исто је тако основана нова земљорадничка задруга у Црквеном Боку у Посавини; председник јој је Стојан Дукић, заменик председникова Никола Кораћ а пословођа Павле Матијашевић — Нека је сретно и благословено!

— **Избор васељенског патријарха.** У Цариграду је збачен бивши патријарх и сазван је синод и народна скупштина да бира новог патријарха. Тај избор био је 27. Маја у Цариграду и то у цркви и једногласно је изабран за васељенског патријарха Јоаким III. Срби посланици гласали су српски те тако се при овом избору васељенског патријаха чула и српска реч.

СВАШТИЦЕ.

Како ћеш се излечити од шуге? Шуга је кожна болест, коју добијемо кад на нашу кожу доспе мала животињица, која изгледа као ваш (уш), само је толико мала, да се једва може видети слободним оком. Ваш од шуге подвуче се под кожу и на том месту се подигне чибуљица (крастица); због те чибуљице кожа јако сврби и шугави се чешу, нарочито ноћу, кад легну у постељу; што се више чешу и што се више животињица запати, све се више човек накраста. Шуга не може без лечења проћи. У кући се морају сви у једно време лечити, који су шугави, јер ако се један по један лечи, не могу се никад излечити. Ко може, нека иде лекару (доктору) на преглед; ко не може нека сâм направи лек од шуге овако: узми две џезве (или чаше) масти и једну џезву лоја, па истопи, када се охлади, успи једну и пô џезву ситно утучена сумпора и добро измешај. Тим мелемом помажи све тело, и то прво ноге, па руке између прстију, руке и ноге на савијутцима, за тим табане и дланове и на послетку прса и леђа, лице и врат не мажи. Тако мажи три вечера, а четвртог се окупај у врућој води и сапуном; рубиште и постељне ствари баци у врућу воду и цеђ а све чисто обуци и у чисту постељу лези, па ћеш се тако шуге куртализати.

„Здравац“

од Дра Радивоја Вукадиновића.

*

Посетнице или визит-карте. Посетнице или визит карте сад су нам врло обичне ствари, а било је некад време, кад њих никако није било, а измислили су их Кинези. Пре хиљаду и више година служили су се посетницом Кинези, и она је у Кинеској права потреба. Да тамо нема посетнице, не би знали, кога је ко ранга тј. ко је већи а ко мањи у друштву. Док код нас у Европи на посетници пише име и презиме и шта је дотична личност, у Кинеској тога нема. Тамо се ранг познаје по величини карте, па што је карта већа, тим је већи и онај, који пружа или шиље, и обратно: што мања карта, тим мање и господство. Прича се, да је енглеском посланику Лорду Маркетију вице-краљ Печилски послао тако огромну посетницу, да су је носили шест људи. Од ње се могао направити читав шатор. И код нас се посетница мења, али према моди, а њихова величина никад не достиже величину кинеских посетница. У Европи се зна за посетнице од пре 150 година од прилике. У први мах имали су посетнице само цареви, краљеви и кнезови; око имена био је обичан златан оквир. Доцније се то изменило и на посетницу стављани су разни украси и слике. Посетнице су се употребљавале за разне ствари као: за честитање Нове године, Божића, рођења, свадбе, итд Данас се посетнице употребљују за све могуће ствари и имају их већ чак и деца; и на њих се троше данас милијуна круна и држе се у особитим направама, те они који све то праве заслужују лепе новце.

*

— **Коприва као лек.** Један руски лекарски лист пише ово: Др. Агнер из Стокхолма саопштава, да је у Шведској јако распрострањено лечење малокрвности копривом. Он вели, да су и њега, кад му је било 17 година излечили од малокрвности дајући му сваки дан чорбу од искуване коприве. Једној девојци од 20 година нису помогли ни најразличнији лекови, Др. Агнер је давао тај тај од коприве најпре сваки дан а после 6 недеља, кад је била прилично оздравила, 2 пут недељно. Многе друге случајеве, где је овај лек помогао, доктор не описује подробно. Обична коприва која жари (пече) и ситна или грчка коприва имају подједнака својства, па готово увек употребљава се она прва. Коприву је најбоље збирати у пролеће. Корење и стабла с полу развијеним лишћем најбољи

су за сушење и за остављање за зиму. Кад се кува узима се на две литре воде прегршт тако суве те траве, и пошто се искува, пије се по 2 – 3 чаше дневно. Но пријатнија је чорба од свеже, скоро узбране коприве, од које се, ако је већ одрасла, узимају само врхови од стабла. — Као што се види, коприва је јефтин и добар лек од малокрвности тј. за оне, који мало крви имају па су бледи и слаби, а таковних има и код нас доста, па нека се овим леком лече, то их не кошта ништа, јер коприве има свуда, а изврсно помаже.

НОВЕ КЊИГЕ И ЛИСТОВИ.

Летопис Матице Српске, књига 207. свеска Ш. за годину 1901. Издање Матице Српска у Новом Саду 1901. 8⁰ стр. 140. Цена 1 круна. — На Летопис и остала издања Матичина може се претплатити код Матичиних повереника, или непосредно у благајници Матице Српске у Новом Саду.

Живот Дра Јована Суботића (автобиографија), први део: *Идила*. Ово је од књигâ Матице Српске, што ће их од сад редовно издавати, број 1. — Уз књигу је додана и лепа слика Суботићева по слици уметника српског Новака Радановића из 1853 год. 8⁰ стр. 158. Цена 1 круна и 50 потура. — Ово је врло занимљива а и поучна књига, а од целога живота Дра Јована Суботића, овога знаменитога књижевника и мужа српског, ово је први део, а остале, и све важније, доћи ће у књигама за овом. — Ко се претплати на сва Матичина издања, наравно да уз остало добива и овај „живот,“ који је баш сам Др. Јован Суботић писао, (то значи реч „автобиографија“) и у томе му баш и лежи главна важност.

Бојана књига за децу, приредио Раша Митровић учитељ. Накладом књижарнице Бел. Валожића у Београду 1901. 8⁰ стр. 80. Цена 60 пара дин. — Ова красна књига је пуна приповедака, слика, песама и разних лепих поука, те заслужује да је наша дечица купују и њоме се забављају и користе.

Приче из светога писма израдио Ђ. Ивковић учитељ. Накладом књижарнице Вел. Валожића у Београду 1901. 8⁰ стр. 80. Цена 60 пара дин. — У овој књизи су махом приповетке из Старога Завета, све су лепе и са неколико лепих слика украшене; тога ради и ову књигу препоручујемо нашој омладини.

1. ЗАГОНЕТКА.

Саставио: Перо Ј. Манојловић, ђак у Бијељини (Босна).

Животиња једна
Ја сам мала,
Свима позната
Са својих зала.

Највише љети
Кад човјек ради,
Бивам му увјек
Тад на досади.

На крају додај
Ми једно слово,
Сада ћеш име
Добити ново.

Име то јесте
Некога града.
Лахко ме можеш
Познати сада.

Мађарска повјест
Запамтила је
Ово име, дед
Погоди шта је!

2. РЕБУС.

Саставио: Војислав Јунгић гимназијалац у Сарајеву.

3. КОЊИЧКИ СКОК.

Саставио: Александар Петровић-Босанац у Новом Саду.

	ни	*ли*	*веш-*	*бо-*	*је*	*на*	
ира-	*ти-*	*се*	*ју-*	*И-*	*Ко*	*ји*	*ру*
бии			*мрак,*	*у*			*чи-*
це	*чан*		*Ко*	*нак-*		*ве*	*еам*
	Ср-					*мр-*	
	Кра-					*у*	
ти	*ђав*		*је*	*ђак!*		*ми*	*по-*
сан			*га*	*ни-*			*со-*
енак,	*би-*	*р-*	*је*	*То*	*Taj*	*ши*	*не-*
	ми	*Ко-*	*кад*	*ала·*	*ће*	*би-*	

У прошлом броју „Голуба“ значе: **1. Ребус:** Ја у куту нико му на путу; **2. Коњички скок:**

Немој да се смејеш када други страда;
Јер ти можеш сутра пасти истих јада,
Па зар да се теби тада смеју они,
Које судба к'о тебе не гони?
Не, не ваља тако, то човечно није,
Већ помоћи бедном много ј' паметније.

3. Загонетка: *Слава* (крсно име) — *лав* — *вал* — *лав*.

Правилно решили: Мица Лесковац у Сентомашу: 2. — Михаило Ерлетић у Бос. Шамцу: 2. 3. Зорка и Љубица Грујић у Новом Саду: 2. 3. — Бошко, Даринка и Бранко Магарашевић у Срем. Карловцима: 1. 2. — Доброслав Пајкановић и Стајко Симић у Дол. Тузли: 1. 3. — Паја Сербул у Лу-

гошу: све. — Љубица и Анка Кујић у Мостару: 1. — Стака Шпириђева у Бос. Градишци: 2. 3. — Зорка Јањићева у Мостару: 1. — Бранко Миловановић и Радослав Ловић у Турској Кањижи: 2. 3. — Бошко Мештеровић у Бијељини: 2. 3. — Зорка Јелачићева у Мостару: 1. — Миле, Марко, Тома, Стојан, Јован и Марјан Т. Крнета у Шапцу: 2. — Марија Јелачић у Мостару: све — Ђорђо и Јован Лазаревић и Милан Бојковић у Дол. Тузли: све. — Љубомир Јелачић у Мостару: све. — Ристо Шанчић у Мостару: све — Илија Р. Петровић у Шапцу: 2. — Петар и Аца Поповић у Срем. Карловцима: све. — Бранко Ј. Јовић и Ђорђо Јовић у Мостару. све. — Ђорђо и Стака Борковић у Бос. Градишци: 2. 3. — Зорка Адамовићева и Сока Ковачевићева у Бос. Петровцу: 1. 3 — Милан Живановић у Грабовцима: 2. — Драгиша Савчић Ресавац у Београду: 2. — Никола Вукмировић у Осеку: све. — Драгиша Савчић-Ресавац и Сава Савчић у Београду: 3. Анка, Драгица и Васо Милеуснић у Слобоштини код Пожеге: све — Драгутин Петровић у Бос. Дубици: све. — Лепосава Црквењакова у Турском Бечеју: 1. 2. — Ђурица Лишић у Бач-Мартоношу: 2. — Радован Стојадиновић у Будимпешти: 2. 3. — Саво Бокоњић у Сарајеву: 1. — Перо С. Вукотић на Ријеци у Црној Гори: 2. 3. —

☞ Чије име није штампано, знак је или да му решење није правилно или да је доцкан стигло.

На знање. Овога пута излазе два броја „Голуба“ заједно и то 11. и 12. број зато, што се овога месеца свршују школе, те ће многи наши претплатници, пре него што би добили 12. број отишли својим кућама па би било забуне у примању. Уједно понављамо, да „Голуб“ не ће излазити преко великога школскога одмора, те ће 13. број изићи тек 1. Септембра, када ће ђаци претплатници већ опет бити у школи, па који би променуо место школовања свога, нека нам за времена јави своју нову адресу, да узможе лист уредно и на време добити.

Милена Грбић у Сарајеву. Примили смо цело и као ваљано донећемо што прије.

Милорад Ђукановић у Бијељини. Један од ових ребуса са истим значењем већ смо имали; други нам се не свиди. Него не разумемо, зашто цртате на пангличицама, кад се може лепо на великом, па да се може озго ставити и натпис и име састављача; решење може доћи с леђа, па је све на једном. Други пут овако чините. Ово важи и за друге.

Паја Радановић у Осеку. Добро је; али смо исту приповетку већ донели у преводу другога сарадника.

Саво Бокоњић у Сарајеву. Добро је смишљено, али није доста лепо нацртано, на зато не можемо примити.

Петар П. Ковачевић у Слану. Добро је, али нам је за прошли број касно стигло, а и иначе те врсте песама имамо и сувише.

Марија у Книну. Премного имамо оне врсте песама, те није чудо, да неке морају и изостати. Ова Вам је песмица лепа. Но не разумемо, зашто пишете писмо латиницом поред наше лепе и боље ћирилице!

Илија Р. Петровић у Шапцу. Добро је смишљено, али је цртеж нешто замрчнн. Ви бар умете лепо и нацртати. Ако Вам је тешко цртати ситно, цртајте Ви на велико, ми ћемо својим начином већ смањити.

Ђ. М. Драговић у Загарачу (Црна Гора). Све је и лијепо и добро, те ћемо радо и донијети; но оваке ребусе доносимо само онда, кад их немамо у сликама, који су милији.

М. П. Павићевић на Данилов-Граду (Црна Гора). Хвала на љубави; пјесме, особито друга нам је по вољи па ће и изићи.

Димитрије Данић у Београду. Ниште нас добро схватили са оном причицом. Мислили смо ону исту латинску причицу са свима оним страним али растумаченим именима да прерадите па да уђе у њу и она лепа загонетка. Сме онда причица бити и већа а биће сваком разумљива. Ова прерада није то и нема оне вредности, те је не можемо употребити. — „Зрнца“ и нису Ваша, него Мил. Св. Вучковића, који су случајно у Ваш одговор дошла.

Јан. Николић у Шапцу. Добро је и донећемо.

Ј. П. Мутић у К. Све ове работе нису за наш лист.

☞ **Напомена.** Због нагомиланога посла у штампарији и због тога, што овога пута излазе два броја заједно: ови су нам се бројеви са неколико дана одоцнили.

КЊИЖАРНИЦА МИЛ. КАРАКАШЕВИЋА

препоручује за даривање школске деце при испиту следеће књиге:

Време је новац, припов. Фр. Хофмана, српски приповедио Голубан . . . 30 н.
Две лажне златице, приповетка за срп. омладину од П. Деспотовића . . . 30 н.
Другарице, позоришна игра, написала Милева Симићева . . . . . 20 н.
Измирили се, поз. игра у 1 чину . . 10 н.
Краљ Драгутин, написао Д. Ђурић . 5 н.
Мали Виолиниста, прип. превео с француског Јов. Д. Пешика . . . . 10 н.
На појутарје св. Саве, поз. игра у 1 чину 10 н.
Наставник, књига за децу обојег пола, нап. Ев. Ратифери, пон. Н. С. Савић 30 н.
Предраг и Ненад, припов. из српске прошлости за турских времена, српски приповедио Голубан . . . . 30 н.
Светосавке, песме о св. Сави . . . 10 н.
Споменак, дарак деци за забаву и поуку у 2 св. свака по . . . . . 5 н.
Фенелонов Талемак, с француског превео Стефан Живковић 1814. год., за срп. младеж прерадио Душан Ђурић 40 н.
У хајдуке би! приповетка . . . . 6 н.
У лажи је плитко дно, позоришна игра са певањем у 1 чину . . . . . 10 н.

ДЕЧИЈЕ КЊИГЕ СА БОЈАДИСАНИМ СЛИКАМА.

Дечија библиотека из следећих 12 књижица: 1. Два суседа. 2. Бура на мору. 3. Мати и син. 4. Рада и Милева. 5. Сироче. 6. Бог бдије. 7. Деца у шуми. 8. Сиромашна породица. 9. Не пачај се у свашта. 10. Лакомислени другови. 11. И не води нас у искушење. 12. Нејаки Иван. Свака од тих књижица стаје само **3 новч.** или 6 потура.
Дечије радости, у 4 књижице по . . 10 н.
Дечије радовање, у 5 св. свака по . 10 н.
1. Мачка са чизмама . . . . . 5 н.
2. У леопардовој шећини, догађај у америчкој шуми . . . . . 5 н.
3. Украђено дете . . . . . 5 н.
4. Канарица . . . . . 5 н.
5. Свако је своје среће ковач . . . 5 н.
6. Бели Индијанац, догађај у Америци 5 н.
7. Млинар и његова ћерка . . . . 5 н.
8. Изгубили пут . . . . . 5 н.
9. Посађена ружа . . . . . 5 н.
10. Међу дивљацима, пут. по Африци 5 н.
За моју милу младеж, са 60 слика . 60 н.
У земљи човечуљака . . . . . 15 н.
Мачак у чизмама . . . . . 15 н.
Дечији врт . . . . . 24 н.
Кита цвећа за добру децу . . . . 10 н.
Краљевић Марко, по нар. пев. и прич. 40 н.
Шарени свет за малу децу . . . . 10 н.
Прича о пепељузи . . . . . 30 н.
Прича о црвенкапи . . . . . 30 н.
Робинзон Крусе, са вел. бој. сликама . 70 н.
Шала и забава, са многим бој. сликама 75 н.
Дечији свет . . . . . 15 н.
О животињама, са 72 слике . . . . 50 н.

КЊИГЕ ЗА МЛАДЕЖ И НАРОД.

Босиље, дарак доброј деци од чика-Стеве 25 н.
Бадњак, дарак доброј деци од чика-Стеве 25 н.
Басне, у слици и речи . . . . . 25 н.
Бој се Бога и љуби ближњега, од Ф. Хофмана . . . . . 40 н.
Богат и сиромах, од Хофмана . . . 20 н.
Божић, од Хофмана . . . . . 40 н.
Благо оном ко је милостив, приповетка за децу од Ф. Хофмана . . . . 35 н.
Блудни син, прип. Ф. Хофмана . . . 35 н.
Будилник, књига за децу, написао Јов. М. Поповић учитељ . . . . . 25 н.
Венац, приповетка Хр. Шмита . . . 50 н.
Венац, збирка приповедака, песама и поука, за српску децу оплео Мих. М. Стевановић учитељ . . . . . 30 н.
Дечије радовање, са 12 сл. од чика-Стеве 30 н.
Добри другови, од Ф. Хофмана . . . 30 н.
Доситијеве басне . . . . . 35 н.
Дечко на острову Хелголанду . . . 35 н.
Дечија забава, народне приче за децу 30 н.
Дете на Алпима . . . . . 40 н.
Добра деца, приповетка за младеж по Хр. Шмиду . . . . . 30 н.
Дахома или живот Црнаца у Америци, прип. са лепим сликама од Ф. Хофмана 40 н.
Далеко на северу, прип. Ф. Хофмана . 30 н.
Добри и зли људи, приповетка Ф. Хофмана, превео Момчило Нинчић . . 46 н.
Девојче са улице, приповетка за децу 5 н.
Деца путници, приповетка за младеж, написао Михаило М. Стефановић . 30 н.
Дечија лира, збирка песама за певање у школи и код куће, прибрао Св. Арсенијевић . . . . . 30 н.
Ђачки свет, приче за децу са сликама удесио Пет. М. Никетић учит. . . 35 н.
Живот Димитрија Обрадовића, за српску омладину извео П. Деспотовић, са сликом Доситијевом . . . . . 45 н.

Занатлија, прип. за младеж и народ . 30 н.
Зао друг, од П. Деспотовића . . . 20 н.
Здравко и Грозда прича из српског живота написао Светозар Теодоровић . 30 н
Изабране приче, дарак доброј деци, приредио Влад. Красић . . . . . 20 н.
Јагњешце, по К. Шмиту . . . . 30 н.
Коме Бог помаже, нико му ништа не може, прип. за младеж од Ф. Хофмана 35 н.
Кнез Милош Обреновић, за омладину 40 н.
Каптал, од Хофмана . . . . . 35 н.
Ко греши роб је греху, приповетка Ф. Хофмана посрбио Д. Јосић . . . 40 н.
Ловци на боброве, приповетка Ф. Хофмана, са сликама . . . . . 60 н.
Мали декламатор, збирка за дечије декламовање . . . . . 25 н.
Милутин, спев из времена пред српски устанак . . . . . 30 н.
Међедовић и царева кћи, једна стара бајка . . . . . 50 н.
Мајсторија козе пасе, припов. за децу од Фр. Хофмана . . . . . 30 н.
Моћ савести, приповетка за моје мале пријатеље од Фр. Хофмана, са сликама 50 н.
Мале ученице, у поуци, причи и песми, саставио Л. Зрнић . . . . . 25 н.
Мали васпитач за ученике основне школе саставио Л. Зрнић . . . . 25 н.
Морска ласта или каменз литица у Тихом Океану, прича за младеж . 30 н.
Милорд Кат, приповетка за младеж од Ф. Хофмана, превео Пера П. Коњовић гимн. . . . . 30 н.
Низ бисера, од Нешковића . . . . 60 н.
На млађим свет остаје, од В. Ј. Јанковића 20 н.
Невоља га дотерала, написао Фр. Хофман, Ђ. К. Трифковић . . . . . 30 н.
Наход, од А. Женевреја прип. за младеж 50 н.
Невенче, књига прип. од Браца Јове 40 н.
Невен цвеће, превео чика-Стева . . 4 н.
Неколико прип. за српску младеж написао превео и прерадио Душан Ђурић . 40 н.
О срећи, приповедио Давид Обрадовић 4 н.
Полажајников дар, од М. Нешковића . 24 н.
Приче мудрих људи, удесио А. Николић 30 н.
Приповетке мојој кћери, у две књиге 1·20 н.
Полаженик, божићни дар . . . . . 30 н.
Племенита Ружица, прича за васпитаче и васпитанике, са колорисаним сликама 75 н.
Пролећни дарак доброј деци, наменили Јос. Ковачевић проф. и Мих. М. Станојевић учит. . . . . 40 н.
Слике и Прилике, са много слика од Чика-Стеве . . . . . 40 н.
Старо добро доба, од Хофмана . . . 30 н.
Сто прича, за поуку и опомену . . 30 н.
Срећно дете, прип. за децу . . . . 45 н.
Сирото Савојче, ... 40 н.
Свако је своје среће ковач . . . . 40 н.
Савети мојој кћери, 2 књ. . . . 1·20 н.
Спољашњи сјај и доброта, срца од Ф. Хофмана . . . . . 40 н.
Снежна краљица Ф. К. Андерсена превод с немачког . . . . . 25 н.
Сребрни извор, прип. за децу од Ј. Кожишека . . . . . 5 н.
Слике из малог свијета, из енглескијех писаца изабрао Н. Т. Ђурић учитељ 1 круна
Српске народне бајке за старо и младо скупио Коста А. Кановић . . . 30 н.
Црни Ђорђе, врховни вођа српски, за српску омладину написао П. Деспотовић са сликом . . . . . 45 н.
Честитке, о имен-дану, новој години и крсном имену, за школску и другу децу српску израдио П. Д. . . . 20 н.
Четири поклона приповетка за децу написала Марија Сваткова . . . 5 н.
Чича Томина колеба или црно и бело, како су живили северо-американски робови, на српски превео А. Матић 40 н.
Ускршње јаје, прип. Хр. Шмита . . 8 н.
Голупче, приповетка Хр. Шмита . . 5 н.
Пожар, приповетка Хр. Шмита . . 5 н.
Најбоље насљедство, прип. Хр. Шмита 5 н.
Дрвени крст, приповетка Хр. Шмита 5 н.
Шарени лептир, прип. Хр. Шмита . 10 н.
Бадње вече, приповетка Хр. Шмита 10 н.

Могу се добити и све остале књиге за децу, које су међувремено изишле ма у чијем издању.

„ГОЛУБ“ г. V., VI., VII., VIII., IX., X., XI., XII. и XIII. у меком повезу по фор. **1,** а г. XIV., XV., XVI., XVII., XVIII. и XIX. по ф. **2** — ове године могу се добити и у дивот корицама увезане по **2** ф. **50** н. ком. г. XX., XXI. и XXII. само **1** фор. у дивот-корице везано **1** ф. **50** новч. (од „Голуба“ г., VIII. и IX. изволело је крал. срп. мин. просвете 1889. год. откупити 1500 прим.) — Ко од српских родољуба поручи књига за 5 ф. добиће 20%, за 10 ф. 25%, а преко 20 ф. 30% рабата, све у готовом новцу, а шиљемо књиге кад нам се новац унапред пошаље с плаћеном поштарином.

Књижарница МИЛИВОЈА КАРАКАШЕВИЋА.

Уређује: ЈОВАН БЛАГОЈЕВИЋ. Издаје: књижарница МИЛ. КАРАКАШЕВИЋА.

ШТАМПАРИЈА ФЕРДИНАНДА БИТЕРМАНА И СИНА У СОМБОРУ.

У СОМБОРУ, 1. СЕПТЕМБРА 1901.

У МЛАДОСТИ.

Зеленило око мене,
Шаренило око мене,
Плаветнило више мене,
Иза мене успомене . . .

А што ли је испред мене?
То не могу сада знати,
Али сада барем могу
Најљепшему се надати . . .

Книн. **Марија.**

ЛИСТ
ЗА СРПСКУ МЛАДЕЖ.

СРЕТНИ СОВЕРИН.*)

С енглеског превела: **Милена Грбић.**

I.

Јавно је то било. На једној висоравни изван неког села далеко од вароши, налазила се лијепа, мала колиба. Зидови јој бијаху бијело окречени, а кров од дебеле сламе спушташе се као стреха над прозоре спаваћих соба, те подржаваше љети хладноћу, а зими топлоту. Бијели јасмин и црвене кинеске руже пењаху се по зидовима и око прозора, а над придворјем извијаше се нека лоза, те љетних дана кад би је обасули црвеножућкасти цвјетови, узмирисали би ваздух својим миомирисом.

Црвеним цигљама калдрмисана мала стаза вођаше вратима, а башта око колибе бијаше увијек пуна цвијећа, осим једног дијела, гдје растијаше поврће, па и ту бијаше међа од ружичастих и бијелих каранфила и сиротице.

У тој лијепој колиби живљаше мати са своје троје дјеце.

Госпођа Стивнс (мати) бијаше удовица; домаћин јој умрије прије три године кад је Сузана, најмлађе дијете, била још „беба.“ Марија, најстарија, имађаше једанаест година, а Дик, који бијаше двије године млађи, могаше се врло сјетити оца, његове дуготрајне болести и оног жалосног, жалосног дана кад их је мати загрлила и горко плакала над њима говорећи им, да је умро, ослободивши се свих својих болова, и да је отишао Богу, чекајући на њих да се састану у блаженој земљи и буду опет сретни сви скупа.

Њих двоје се сјећаху како су плакали, љубили матер и обећали јој, да ће се трудити да буду добри као отац, како је Сузи, слатка бебица од једне године, сједила на материном крилу и зачуђено их гледала својим плавим очима, па видјевши да сви плачу, ударила и сама у плач, и како је миловаху и тјешише док се није насмијала. Али сад се Сузана не би могла сјетити свога оца, јер бијаше врло мала кад је он умро.

Бијаше сретан живот у тој лијепој бијелој колиби. Госпођа Стивнс, добро научена из младости, проводила је многе дневне часове у ручном раду, чиме је зарађивала новац, но налажаше времена и да учи оно двоје старије дјеце читати, писати и мало рачунати. Кад је Марија имала десет година, већ је жељела да научи кућу кућити и помагати матери, те бијаше кориснија и вриједнија, него икоја онако мала дјевојчица. Она мишљаше, да нема љепше похвале за њу, него кад чује, да мати каже некој сусјетци, која пролазећи гледаше да мало проћерета: „Не знам шта бих чинила без моје Марије — она ми је десна рука!“

Њезине паметне граорасте очи сјајаху се, а мало јој, сунцем опаљено лице осмејкиваше се слушајући те ријечи, а кад се у вече мољаше Богу, захваљиваше му, што јој је дао да буде најсретније дјевојче на свијету.

Дик такође љубљаше матер и колико год могаше, помагаше јој: копао је и садио је у башти, цијепао дрва, ишао у село удаљено једну миљу*) да што купи и т. д. а малу Сузану чуваше с најњежнијом пажњом, јер љубљаше малу сестрицу из дубине срца. Али Дик не бијаше Маријине благе нарави, јер часом падаше у јарост у којој чињаше много што, за што се послије кајаше.

*) Енглеска миља око 2½ километра.

*) *Соверин* (sovereign) (једна фунта штерлинга) енглески новац у вриједности од 24 круне.

Што се тиче Сузане, она бијаше мило, благо, округласто од четири године створење с крупним плавим очима и коврцавом жутом као злато косицом и вјерујте, да мати, Марија и Дик мишљаху, да нема љепшег дјетета на свијету.

Једног раног Септембарског јутра донесе им писмоноша писмо.

Ријетко им долажаху писма, те дјеца гледаху радознало у матер, кад ова отвори писмо и читајући га, поблиједи.

„Мајко! шта је?“ повиче Марија, пришавши мајци загрли је; „шта стоји у писму?“

„Писмо је, душо, од ваше тетке,“ рече госпођа Стивнс послије једног часка; „она пише да је ваш дјед болестан — врло болестан — и ако сам рада да га видим жива, морам одма ићи. Он је често питао за мене. Сиромах стари отац! увијек је мислио на мене, а ја га нисам видјела за ових пет година.“

Марија и Дик једва се сјетише да су видјели свог дједу једног сретног љета, кад су са својим оцем и матером отишли далеко у варош гдје он живљаше, и лијепо провели петнаест дана међу улицама и дућанима, који изгледаху заиста чудновати овој дјеци, која проведоше сав свој досадањи живот на селу.

„Наравно, мораш ићи драга мајко,“ рече Марија; „мораш ићи што прије.“

Мати је гледаше забринуто.

„А зар могу оставити вас саме?“ рече она; „нема говора да не ћу остати више дана, а не познам никога, ко би вас могао надгледати.“

Марија је погледа поносно.

„Ми не требамо никога да нас надгледа“ рече она; „не бој се мајко, ми ћемо једно друго надгледати. Ја и Дик ћемо држати све тако у реду, као да си ти код куће.

„Немој се за то бринути. Та ја сам већ доста велика, а Дик је тако вриједан и постојан, да нико не би ни вјеровао, а Сузана ће бити добра као злато. Хоћеш ли душице, Сузи? Не мучи се драга мамице; хајде одма да видиш свог тату, можда ће му бити боље кад те види, а ми ћемо се сваки час надати твоме повратку, те ће нам вријеме брзо пролазити.“

„Моја добра мала Марија!“ рече јој мати загрливши је, „благо мени с твојом паметном главом и добрим срцем! Дике, драги мој сине, хоћеш ми обећати да ћеш бити добар за вријеме мога одсуства? Хоћеш ли помагати Марији и пазити Сузану?“

„Хоћу мајко, заиста хоћу,“ — рече Дик.

„Хвала ти Боже на мојој доброј дјеци!“ узвикне мати; „ваш би се драги отац поносио данас с вама.“

„Не плачи драга мама, не плачи!“ рече Марија! „ја идем горе да ти спремим ствари за пут, а Дик ће отићи у село да наручи кола, да се одма по подне одвезеш за колодвор.“

Дик отрча, а Маријине се вриједне руке брзо латише посла.

Вадећи материне хаљине из ормана, слагаше их у стару кесу, међу тим мишљаше како ће они лијепо сами све уредити. Она држаше за цијело, да ће дједу бити тако мило кад види своју милу кћер, да ће заиста оздравити.

(Наставиће се.)

СЛИЧИЦЕ ИЗ ЈУЖНЕ АМЕРИКЕ.

Цртица из земљописа.

Веома се често говори о државама и народима у Северној Америци, која лежи од нас на западу с оне стране Атланског Океана. Но колико је вредно знати за Северну Америку, толико је занимљиво познати и земље и народе у Јужној Америци, па тога ради ћемо и њу по мало да упознамо и то овим чинимо.

У Јужној Америци све самосталне су државе републике т. ј. немају царева ни краљева, него имају председнике, које народ бира на неколико година, па они са министрима управљају по законима земаљским. Највећа је држава у Јужној Америци република *Бразилија* а најнапреднија је република *Перу*, о којима ћемо прво да говоримо.

Бразилија је најмлађа република у Америци, јер је она од скора републиком и постала, а пре тога је била царство, у коме је неко време царевао и Максимилијан брат нашега краља.

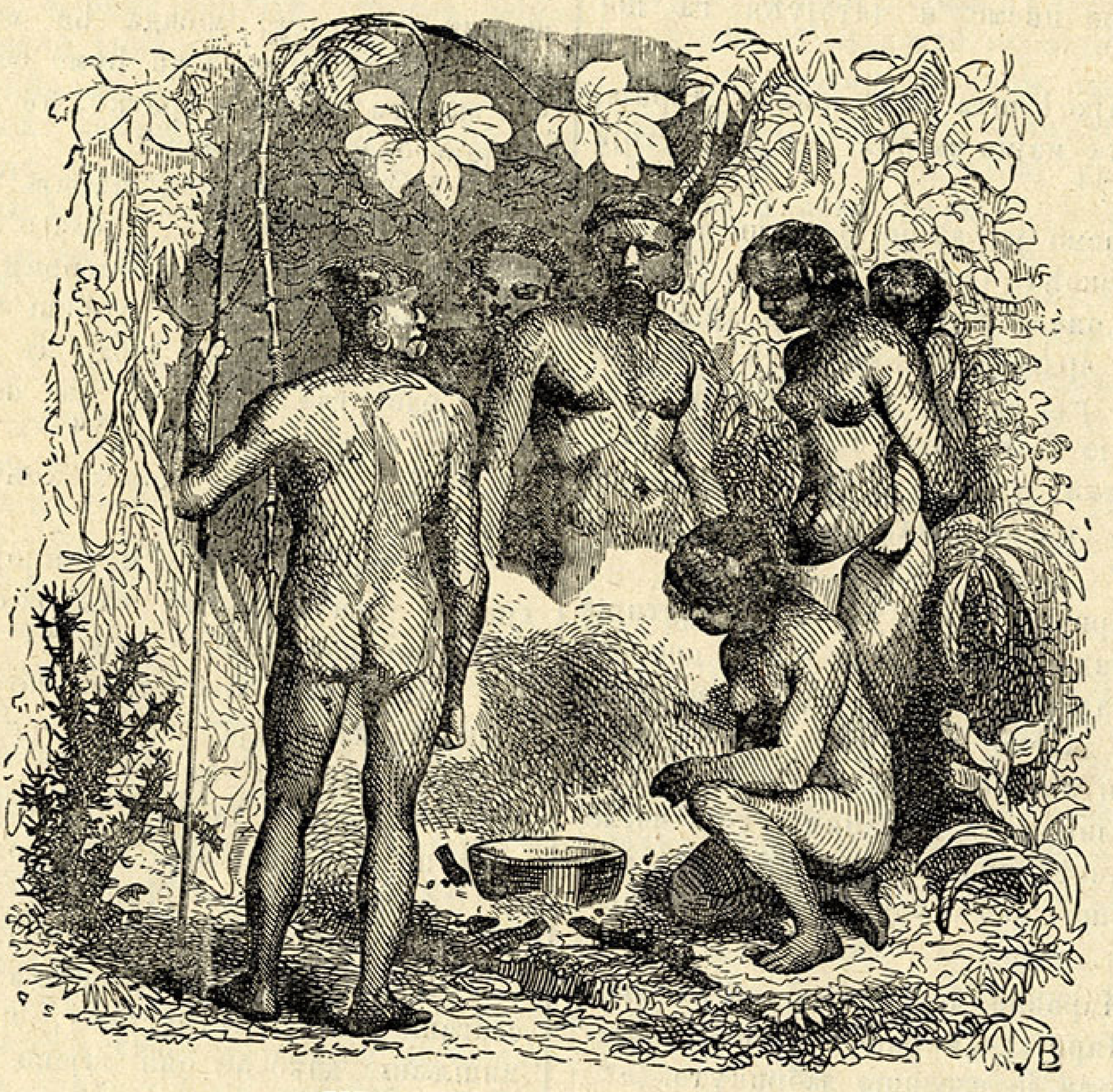

БОТОКУДИ, НАРОД У БРАЗИЛИЈИ

Бразилија је огромно велика, обухвата преко 8 милијуна квадратних километара али броји само 15 мил. становника, што је према величини веома мало. Престоница је *Рио-де-јенеиро* на обали Атланског Океана, варош са пô милијуна становника, што је највећа а и најлепша варош у Јужној Америци. —

Народи су у Бразилији разног колена и порекла а у главноме су Индијанци, Црнци и Бели из Европе; од Европљана има тамо Португалаца, Шпањолаца, Енглеза, Француза, Немаца итд. Црнаца има око 2 милијуна, што су као робови донети из Африке, али сад су сви слободни. Индијанаца има мало

ЛИМА ПРЕСТОНИЦА У ПЕРУ.

и они живе повучено у шумама. Индијанска племена су бакарско-црвене боје, и они су управо старински и првобитни народ у Бразилији. Међу Индијанцима је и познато племе *Ботокуда*, које овде и у слици приказујемо.

Ботокуди станују по долинама пла-

нине Сера де Мара. Они су најдивље Индијско племе у Бразилији и стоје на најнижем ступњу просвете. Осредње су величине, чврсти, широких плећа и грудй са гиздавим рукама и ногама; имају црне очи, врло дебеле усне и нос; боје су црвенкасто-мрке, коса црна, зуби бели и лепи. Уши и долње усне буше у седмој и осмој години и увлаче дрвени клин; то после продужују дотле, докле не узмогу увући у уши и усну читаво данце од 10 центиметара у просеку и 3 центиметра дебело. И то им је накит као у наших обоци или минђуше; иначе иду са свим

голи, јер живе у тако благом поднебљу, да им хаљине и не требају; од непогоде времена или претеране жеге склањају се у своје колибе, које праве по шумама од палме. Вера им није готово никаква, али зато се ипак боје злих духова, а месец држе и поштују за створитеља свега што виде. Једу све, што год дочепају из биљског и животињског царства, па чак и мекану земљу. Оружје им је: стреле и копље. Језик им је друкчији од свију осталих Индијанаца. Некада су они давали страх и ужас другима, а сад су у вечитој борби са осталим Бразилијанцима, који с њима најсуровије поступају. Њих је све мање на свету и скоро ће их са свим нестати са лица земље. Сад их има једва око 4000 душа.

Кроз Бразилију тече река *Амазон*, што је највећа река на свој земљи; она у себе прима преко 400 других река, између којих се протежу непрегледне ливаде, које се зову *Ланос*. По Бразилијанским шумама живе: јагуари, мајмуни, крокодили, папагаји, биберождери, лењивци, змије, мравождери, оклоници, шарене бубе итд. Од биљског царства роди: кава, шећерна трска, памук, пиринац, а планине дају: злата, сребра, дијаманта и др. Дакле је то земља у свему богата и временом ће бити и врло напредна.

*

Република *Перу* протеже се западном обалом Јужне Америке у дужину од 2150 километара. Броји на 3 милијуна становника разног рода и колена. То је најпросвећенија и најнапреднија држава у Јужној Америци. Поднебље је у њој врло разно, тако да има предела, где вековима не пада киша те је на земљи сâм пустош; а има и таквих предела, где роди храна, шећерна трска и памук. Највише је остатака од негдашњих Шпањолаца који су њом негда господарили, па и борбе петлова са петловима и биковима и сад су у обичају. Народ много пије ракије и то га јако убија. Планине им дају много злата, сребра и живе. Отуда се добива кинин-кора, која се туца у прашак и њиме од грознице лечи. Најглавнија им је домаћа животиња *лама*, налик на нашу козу. Главно место је *Лима*, коју и у слици приказуујемо. Лежи на обали Тихог Океана на 156 метара изнад морске површине у пространој и плодовитој долини, коју опкољавају огранци планинâ *Кордиљера*. Варош је та заснована 1535. године, назидана је са свим правилно: улице су јој праве и широке а куће скоро све на катове. У њој су 33 пијаце и 67 цркава и капела; има водовод и преко 100,000 становника. Има свеучилиште и многе друге знаменитости. Место је здраво и у свему напредно, али су чести земљотреси, који му много квара наносе. Најстрашнији земљотрес је био 1746. год. када је затрпао 5000 душа. — Са југо-источне стране Перуа простире се чувено језеро Титикака.

ВОЛИМ.

Волим небо кад је ведро,
Волим сунце сјајно,
Волим месец, мале звезде,
Волим цвеће бајно.

Волим сваки мали поток
Кад тихо жубори,
И славуја малог волим
Кад пева у гори.

Волим орла над облаке,
Волим белу вилу,
Ал' највише од свег тога
Волим мајку милу.

Цариград, 1901. год.

Никола ђ. Вучетић.

ПОЗДРАВ С ЦЕТИЊА

СВОМЕ СТРИЦУ

БРАНКУ РАДИЧЕВИЋУ.

Сјени света славом узвишена!
Чији геније високо се вије,
Ког ће славит' српска поколења,
Док је свјета докле сунце гријe
Коме цјело Српство диже хвалу —
Са Цетиња прими пјесму малу.

Твоје пјесме што ти душа млада,
Надахнута духом божанственим
Извијаше на лири некада —
Српство броји дјелом узвишеним!
Пјесме воли са пуно признања
Геније твом се уму клања.

Српство — што је идеал ти било
Коме цјелог свога вјека пјева,
Са пјесмом се твојом поносило —
Она и сад њему груди згрјева
Сестре твоје бјеху српске виле!
Музе су ти другарице биле.

Поносита **Зета** земља равна!
То гњијездо српских соколова,
Што је Српству сред свог крила славна
Одњихала толико синова.
Јесте Зета ох та Зета мила
Колијевка ђедовах ти била.

У туђини ти си одрастао!
Црну Гору ни видио ниси
Ал си љубав према њој имао,
Те јој дивне пјесме вио ти си
Црну Гору то огњиште своје
Уздигоше дивне пјесме твоје!!

Цетиње, 1. Августа 1901. год.

Желио си виђет' Зету дивну,
И Косово ђе је битка била —
Ал' с том жељом млађан и премлну
Она ти се није испунила!
Твоју жељу хладнй гроб односи
Зета земља с тобом се поноси.

Бранко роде наш пјесниче врли,
Сад си тамо ђе туге не има —
Душа ти се са *Његушем* грли
У вјечности међу генијама!
Па гледате озго с плавог свода
На све стране ђе је српског рода.

Дуси ваши васионом лете —
Присуство ви *омладину* буди,
Која пјева ваше пјесме свете!
И са њима своје згрјева груди —
Твоме колу омладина сљеди
Братац брату у загрљај греди.

Пјева' бих ти славу пјесме миле!
Те опјево понос твог генија
Али зато слабе су ми силе
Таква с' пјесма лако не извија,
Требам духа ко твој што је био
Па с Цетиња да бих пјесму вио!

Бранко врли пјевче божанствени,
Кличем: слава! родној твојој сјени
Колијевке славне Немањине —
Миле Зете узвишени — сине!
Слава стриче родољубљу твоме
И генију твоме великоме.

Филип Радичевић,
дворски протођакон.

МУВОЛОВКА.

Цртица из природописа.

Међу лепим птицама певачицама има једна што се зове *муволовка*, и то зато, што она муве лови, хвата, и њима се храни, и по томе не само што нам је мила са певања, него је и корисна, јер тамани тај несносни и досадни гад: муве и друге зарезнике.

леже птичиће, које храни разним живим зарезницима, а особито мувама. Снесе по 5 зеленкастих, црвено-пегавих јаја, које обично све излеже и потамани силне муве хранећи младе, док не одрасту, да сами могу летити и саме се мувама хранити, те тиме много користе људима, због чега ове птице не ваља

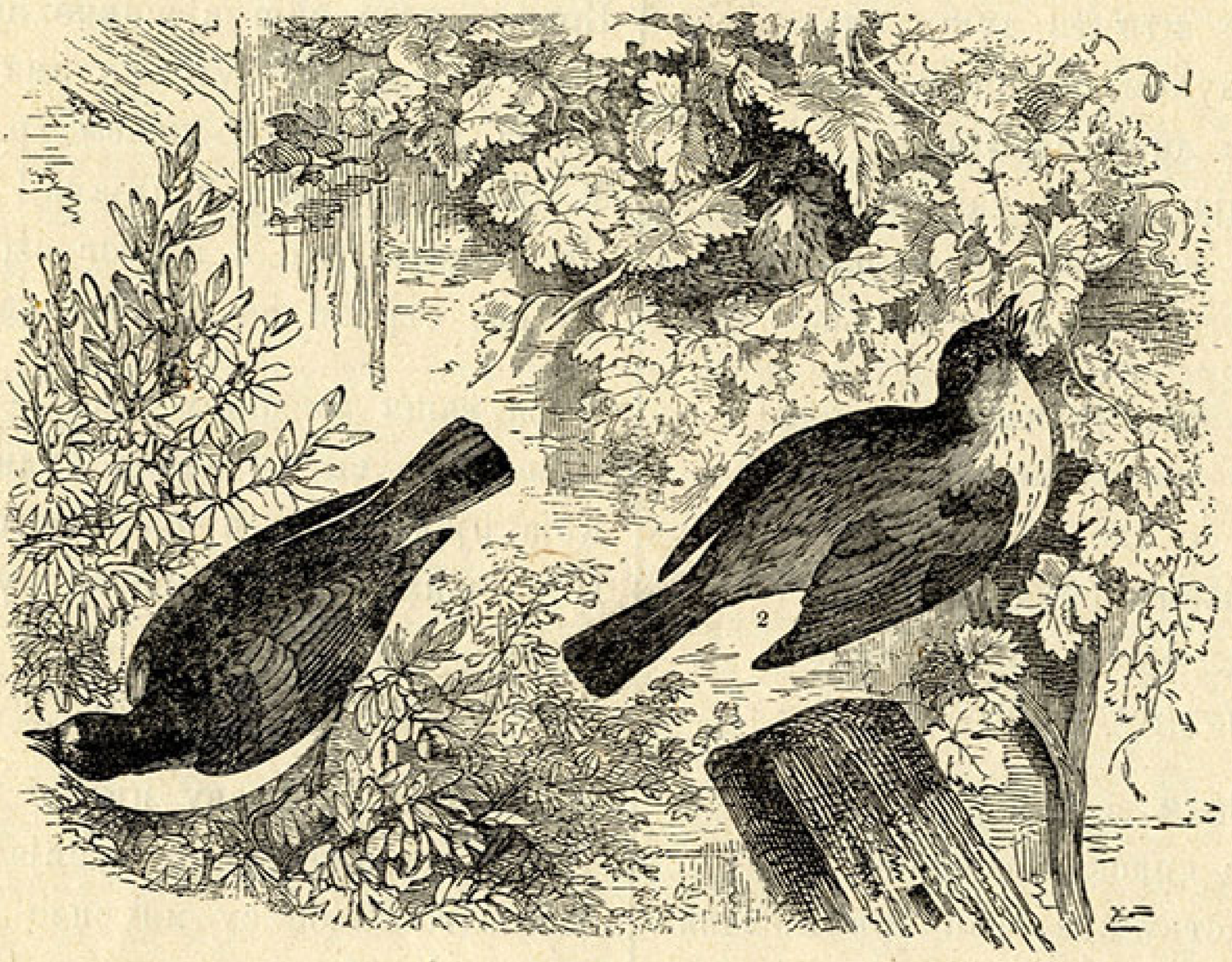

МУВОЛОВКА.

Муволовка је нешто мања од чворка, по леђи је црна а по врату бела. Женка и птичићи обично немају бела врата, него су по врату обично мрко-сиви а по трбуху беличасти.

Ово је жива и весела птица селица т. ј. она с јесени одлети у топлије пределе, а с пролећа се опет овамо враћа и по високом дрвећу Јужне Европе вије своја гнезда, носи јаја и таманити, него их треба чувати и бранити. Муволовка лепо и пева, али се у кавезу тешко задржи, јер сувише воли слободу те кавез не подноси.

Ове корисне и миле птичице лепо показује приложена слика, да их је лакше познати и у самој ствари, те их ваља штедити и чувати, а ни пошто их таманити нити им јаја из гнезда узимати.

ХАЈД' НА НОГЕ!

Хајд' на ноге,
Хајд' Српчићи
Хајд' у школу!
Полетимо,
Поскочимо,
Запевајмо,
Закликнимо...

Доста беше,
Одмарања,
Путовања,
И сигрaња.
Хајдмо свежи,
Чили, здрави
Лаки, мили...

Хајд' у школу —
Нашој мајци,
Светитељки! —
Која ће нас
Просветити
Праве Србе
Роду дати...

Брчка. **Исаије Митровић.**

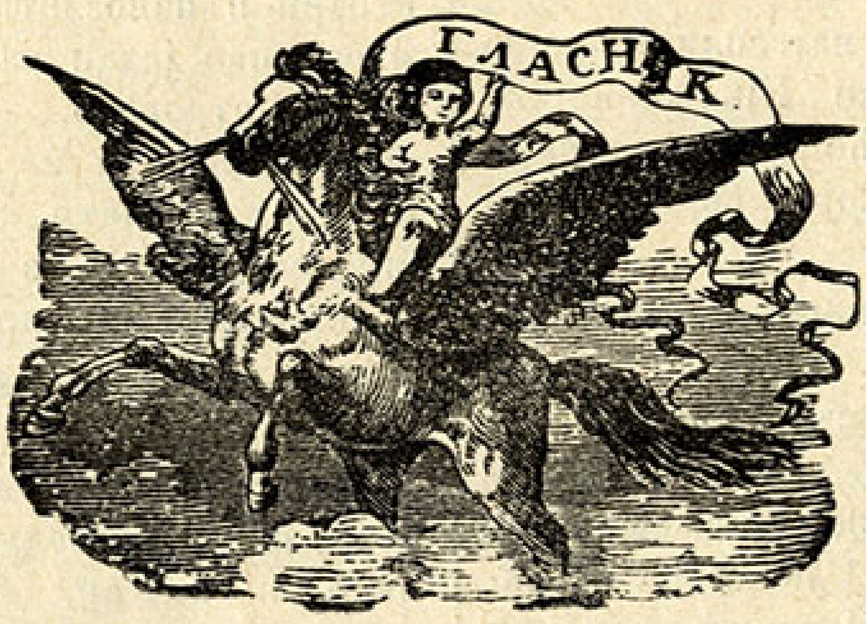

— **„Гуслар на збору“.** Добили смо на приказ слику српског уметничког сликара *А. Бочарића* издану накладом познатог издавача српских лепих слика̂ Петра Николића трговца Загребачког. Ова слика представља несретну прошлост Србинову после Косова. На њој видимо разорене дворове, видимо Ловћен, Таковски грм, видимо разбијено Српство, које се око гуслара окупља, да слуша некадању славу и величину српску, која му душу крепи да не клоне док не дође боље доба, а да ће доћи, то му показују на слици два брата, Србијанац и Црногорац, који су из развалина српских после пропасти на Косову један одржао а други ослободио огњиште своје, и тиме створили стожере, око којих се Српство прикупља, да опет буде онаково, каково је негда било. Све је то на слици лепо приказано и ова ће слика бити леп украс за сваку српску кућу. Место којекаквих туђих накарада, овакове српске слике ваља да красе домове српске. — Слика је широка без оквира 95 цмт. а висока 63 цмт. Оквир је широк 13 цмт. и лепо позлаћен. Цена је слици 24 фор. уз месечну отплату, а за готов новац стаје 21 фор. 60 нов. Наручује се у радњи Петра Николића у Загребу.

— **Десето коло Српске Књижевне Задруге.** Српска Књижевна Задруга у Београду издала је до сад и предала српском народу на уживање девет кола у 64 књиге, а сад позива на упис на *десето коло књига*, у коме ће изићи ових 7 књига: 1. *Лажни цар Шћепан Мали* од П. П. Његуша; 2. *Путешествије по Србији*, од Јоакима Вујића; 3. *Причања Вука Дојчевог*, од Ст. М. Љубише; 4. *Приповетке* Илије Вукићевића I. књига; 5. *На сéлу и врéлу*, од Паје Марковића-

Адамова; 6. *Чича-Горио*, роман *О.* де Балзака превео с француског Јован М. Јовановић; 7. *Живот Венијамина Франклина*, превео с енглеског Чед. Мијатовић. — Све ове књиге добивају се за 6 круна или динара претплате; но ко уплати у једанпут 150 круна или динара, тај постаје чланом и тај више никад ништа не уплаћује, а свагда прима сва издања Српске Књижевне Задруге. Ко пак плаћа годишње по 10 круна или динара, тај постаје члан оснивач, добива сва задружна издања и може бити биран за часника и одборника. — Нови претплатници, који би желели имати све задружне књиге од постанка, дакле 64 књиге, добивају их за редовну претплату, која сад укупно износи 54 круне или динара. Иначе свако коло за себе или свака књига за себе, стаје много више.

Претплата из Хрватске, Славоније, Далмације, Босне и Херцеговине шаље се или право у Београд управи или г. Милу Маравићу штампару у Загребу (Duga ulica br. 8.) За разна обавештења треба се обратити комисионару задругину г. Николи Кукићу у Загребу (Šenoina ulica br. 1.).

Ми и овом приликом најтоплије препоручујемо сва издања Српске Књижевне Задруге нашем народу, који ће у њима наћи најодабраније умно благо, којим се најлепше оплемењава душа и срце.

— **Српске земљорадничке задруге.** По нашем народу све се више оснивају и подижу земљорадничке задруге, које су од неизмерне користи за наш народ. Тако у новије време основане су ове земљорадничке задруге: у *Лисачанима* у Славонији. Председник јој је парох Душан Чуповић, заменик му Симо Гркинић, а пословођа је Симо Вуксан; у *Турији* у Бачкој, председник је Василије Јојкић, заменик му Лаза Татић, пословођа Божидар Ђисалов; у *Сомбору* на селишту *Жарковцу* председник је Исак Душанић, заменик му Малош Иђушки, а чланови управе: Младен Канурић, Младен Мандић и Илија Стеванчев; у *Мошорину* у Шајкашкој, председник Аца Вранић, заменик му Јован Деспотов а пословођа Илија Марковић. — Нека им је свима сретно и благословено!

— **Прогледала и проговорила после 9 година.** Пише нам пријатељ из Тријебња у Херцеговини о овом чудноватом догађају. У селу Залому, котару Невесињском у Херцеговини роди се кћи у Бошка Мусића, у гласовитој српској породици 1883. год. Када је детету било 9 година, наједанпут занеми и ослепи и остаде нема и слепа пуних 9 година дана. Зато време постила је среду и петак и сва четири велика поста. Кад је што захтела, искала је разним знацима, па је зажелела и то, да иде у манастир Острог у Црној Гори св. Василију Острошком. И тамо су је три пут водили у 9 година, и трећи пут учини Бог чудо, и девојка прогледа и проговори у својој 18-тој години, а деветој од како је онемила и ослепила! Кад је проговорила и прогледала прве су јој речи биле: „Слава Господу Богу!“ Ово се збило ове године после Петрова дне. Девојка је иначе потпуно здрава.

— **Пазите на млеко.** У Тителу, варошици у Шајкашкој десио се овај случај: Било је то летос. Тамошњи примаш циганске свирачке банде Јосиф Тадацер, купио је од једне сељанке 2 литре млека, које је попио са својом децом После сат и пô поболи се цела породица тако, да су се од бола све ваљали по земљи. Брзо је дозван лекар и он испостави, да је породица отрована. Једно је дете после пола сата умрло у најжешћим мукама. Сељанку, што је млеко продала, затворили су и повела се истрага о целој ствари и напослетку се доказало, да је у млеко пао један паук и да се од њега цело млеко отровало. — На млеко дакле ваља особито пазити и покривати га, да у њега не могу упадати којекакве ствари, које, као што се види и из овога случаја, могу бити врло опасне по здравље и живот човечји.

— **Пчела без жаоке.** Пчела нам даје мед, то је познато, и зато се многи и баве пчеларством. Но многи опет не држе пчеле зато, што оне боду и убод њихов може да буде и опасан. Али у Западној Индији (у Америци) на малом острову Монтсерату пронашле се пчеле без жаоке, те не могу да убоду, а мед јој је бистрији и тањи, него што га дају пчеле са жаоком. Сад се чине покушаји, да се те пчеле држе у пчелињацима, па ако се покаже, да ће се и оне моћи држаги у пчелињацима, онда ће бити милина пчеларити са таковим пчелама, јер се нико не ће бојати жаоке.

— **Ужасна топлота.** Овогодишње лето било је јако топло и у нашим крајевима, тако да је топлота достизала по 40 степени целзијевих. Али у Северној Америци топлота је била необично јака, тако да је износила до близу 50 целзијевих степени и од жеге су људи падали и умирали. У многим улицама се асфалт растопио; у Њујорку је за један дан умрло преко стô људи од сунчане припеке. За време највеће жеге нико није ходио по улицама, радње су биле затворене па и

суд је био обуставио рад, јер је за време седнице једне сâм председник суда пао од вруħине и на месту мртав остао. Слични гласови долазили су и из других места у Северној Америци; због тога је тамо и жетва рђаво испала, јер је жега све спржила. И саме животиње су падале од жеге.

— **Велики руски добротвор.** У Москви другој престоници рускоj, умр̀о је овога лета милијунар *Солодовников* и оставио је велики део имања свога на добротворне цели. Тако је завештао 10 милијуна рубаља на осниβање женских гимназија, 10 милијуна на мушке и женске занатлијске школе а 10 милијуна на осниβање домова за најβећу сиротињу Московску. Ово је јамачно најβећи добротвор народни на свету, па ваља да за њега чују и знају и наши читаоци и да му рекну: Слава му!

— **100-годишњи парастос.** У недељу 14. Јула о. г. био је у манастиру Ковиљу у Бачкој стогодишњи свечан парастос у спомен и славу рада покојног архимандрита и славног књижевника српског *Јована Рајића*, који је у Ковиљу и умр̀о и сахрањен. На парастосу је служио владика Бачки Митрофан с многим калуђерима и свештеницима, а био је на парастосу и патријарх српски Георгије. По свршетку парастоса говорио је г. Димитрије Руварац парох Земунски и управитељ манастирске штампарије у Карловцима о животу и раду славнога Рајића, који је био пример вредноħе, чистоте и уредности, и који је и по том важан, што је написао први српски катихизис.

— † **Никанор, владика Темишварски.** Никанор Поповић српски православни владика Темишварски умр̀о је напрасно 22. Јула о. г. Он је рођен 1830. год. у Кишфалуби у Барањи. Свршивши науке био је најпре професор у Карловачкој гимназији а по том свештеник у Бачинцима у Срему. Био је уважен народни човек те је биран и за посланнка на народно-црквеном сабору, који га је изабрао и за члана Саборског Одбора, а то је највиша власт српскога народа у овим крајевима. Кад је остао удовац, прими калуђерски чин и био је стàрешина у манастиру Шишатовцу а после у Беочину. Год. 1891. буде изабран за владику и као такав послужио српском народу 10 година. Сахрањен је у градско српско гробље са најβећим саучешħем народним 24. Јула. На опелу су му служиле владике Митрофан, Бачки и Лукијан, Будимски са 40 свештеника и калуђера. Био је ваљан пријатељ свога нерода, зато му остаје и мила успомена у народу.

— **Срби у руској служби.** „Глас Црногорца“, новине што излазе на Цетињу у Црној Гори јављајуħи да је садањи руски посланик у Пекингу, Кинеској престоници г. *Љесар*, Србин родом из Црне Горе, вели ово: За посланика у Пекингу именован је г. Љесар, који је до сад служио у Азијским држаβама Кини и Бухару близу Индијске границе. Љесар је Србин из Црне Горе, чији се отац преселио у Одесу, где је био трговац и ту је млади Љесар свршио школе а после наставио науке у Петрограду. Љесар је вешт азијатским народима, зна њихове језике, обичаје и остало. Бити посланик у Пекиигу, значи имати једно од најважнијих места у церевини. Осим овог Србина још је у руској служби Србин *Богдан Александар Југовић* из Дубровника, главни мерник за градњу железнице у Манџурији; и Србин је *Дејан Суботић* генерал, који је у Манџурију и освојио од Кинеске и придружио је Русији. Дејан је из наших крајева, родом из Срема, син нашег знатног мужа књижевника и песника дра Јована Суботића. Ова три Србина у Русији су права дика и поност српског народа, у којима сваки Србин с поносом ужива.

— **Најβеħе брзојавно звање.** Најβеħе брзојавно звање у свету јесте оно у среди Лондона. Тамо се сваки дан преда по 140,000—150,000 брзојава на све стране света. У звању том има 1226 справа за брзојављање. Око тих справа раде 4600 чиновника и помоħника. Једну справу су тако удесили, да се на њој може на једанпут отправити 5—6 брзојава. Кад су бурне седнице у сабору, онда се брзојави за новине по 500,000 или пô милијуна речи!

— **Краљ-кравар.** О талијанском краљу доносе новине ову занимљиву причу: Краљ са својом породицом радо проводи лето у летњиковцу Роконила. Тако и ове године. Краљ са краљицом и малом пратњом у обичном оделу предузео је једну шетњу. По дужем ходу краљица ожедни. Краљ потражи мало млека или воде. Но у целој околини наиђе само на једну старицу, која је чувала краву. Краљ заиште од ње мало млека, но старица рече, да сад не може дати млека, јер је краву мало пре помузла и млеко послала. Краљ на то запита, има ли воде. Старица одговори, да има ту близу, него ако ħе господин (старица није знала да је то краљ), причувати мало њену краву, она ħе воде часом донети. Краљ на то пристане, старица узме лонац, оде по воду и брзо се врати. Краљица се слатко напије воде и утоли жеђ,

а краљ запита старицу: зар у овој околини тако мало света има? Старица одговори, да света има доста, но сви су отишли да виде краља и краљицу, који данас долазе у летњиковац „Ми жене смо тако несрећне,“ рече старица, „да увек морамо кућу чувати и на добро пазити, па не можемо да идемо да видимо краљевски пар.“ Краљ се насмеши и запита старицу: би ли радо видела краља и краљицу? А старица одговори: „како да не!“ Краљ на то извади један дукат, даде га старици и рече: „Ево пред тобом стоје и краљ и краљица.“ Старица се запрепаштено пљесну рукама и рече: „О мени несретници, где сам ја натерала краља, да ми чува краве!“ Но краљ је утеши и љубазно се опрости с њоме.

— **Велики народни збор.** На Преображење је био у Великом Бечкереку (у Банату) српски велики народни збор. На томе збору искупили су се Срби са свију страна у врло великом броју. Са збора су брзојавно поздравили нашег милостивог краља Његово Величанство Фрању Јосифа I. изјавили своју верност и оданост, а уједно су једногласно закључили, да се умоли краљ, да дозволи што пре сазив и састанак српског народно-црквеног сабора, који има многе важне послове да реши за унапређење наше школе и свете православне цркве. Народ сад живи у вери, да ће се сабор наш заиста одобрити и шро сазвати.

— **Нападај на председника републике.** У Сједињеним Државама Северне Америке а у месту Буфалу приређена је народна изложба. На изложбу дошао је и први старешина у тим државама, председник републике *Мак-Кинлеј*, па када је 24. Августа посетио изложбу да је разгледа, испали неки зликовац на њега револвер и на два места га згоди у прса и у стомак. Ране су опасне, али бар за сад још нису смртоносне. Председника су одмах однели у болницу и лекари сву своју вештину употребљују да му спасу живот, и као што најновији гласови веле, иде му на боље и остаће жив. Зликовца су одмах ухватили и предали суду; зове се Лав Цолгос и порекла је немачко-пољског, има му 28 година.

— **Календар „Рад“.** У Руми (у Срему) постоји српско деоничарско друштво за издавање књига и новина и зове се „*Рад*“. То друштво јавља, да је решило, да и за 1902. годину изда календар „*Рад*“. Исто је друштво и за ову 1901 годину издало календар „Рад“ и тај је календар наишао на опште допадање у народу српском, а „Рад“ ће за 1902. год. у сваком погледу још и надмашити свога претходника и биће украшен многобројним лепим сликама. Ко се жели примити растурivања (продавања) овога календара за 1902. год. ваља да се јави главном поверенику друштва „Рада“ г. Кости Лери у Новом Саду и да каже, колико комада календара жели и толико ће му се послати а даје му се $33^1/_3$% рабата. Календару је пак цена 1 круна и биће већ скорим готов

НОВЕ КЊИГЕ И ЛИСТОВИ.

Књиге Српске Књижевне Задруге. Од ових књигâ изишло је *девето коло* са ових 7 књига:

Житије Герасима Зелића, свеска трећа са сликом пишчевом. Ово је последња и завршена свеска знаменитог и родољубивог писца нашега Герасима Зелића. Дело је ово врло занимљиво и поучно То је 58. књига Српске Књижевне Задруге.

Песме ђуре Јакшића, књига прва, са великом и лепом расправом о Ђури Јакшићу и његовим делима од покојног Светол. Вуловића, чувеног књижевника нашег. То је 59. књига Срп. Књиж. Задруге

Милан Неранџић, роман од Јакова Игњатовића, прва и друга књига. У почетку књиге је опширна лепа расправа о Јакову Игњатовнћу као књижевнику од Момчила Иванића. Јаков или Јаша Игњатовић је наш најплоднији романописац, а једно од најбољих његових дела је овај роман: *Милан Неранџић*. То је 60. и 61. књига Срп. Књиж. Задруге.

Порушени идеали, роман од Светолика Ранковића, рано преминулог књижевника нашег. Ово је 62. књига Срп. Књиж. Задруге.

Ајванхо написао Валтер Скот с енглеског превео Чед. А. Петровић. Ово је опсежан роман на 487. страна осим расправе у почетку књиге о писцу овога знатног енглеског романа. То је 63. књига Срп. Књиж. Задруге.

Планина написао Е. Рекли превео покојни Ђ. Милијашевић; ово је дело с француског језика преведено, украшено врло лепим

сликама, веома поучно па ипак и врло занимљиво. Ово је 64. књига Срп. Књиж Задруге.

Сва издања Српске Књижевне Задруге су одабрана, лепа и добра а уз то веома јефтина. Свако коло књига, које обично има по 7 великих и лепо у платно увезаних књига стаје само 6 круна. А може се претплатити на те књиге код управе Српске Књижевне Задруге у Београду, или код повереника задружнога Ник. Кукића у Загребу. Кад се свака књига за себе купује, онда им је цена знатно већа.

Знаменити Срби XIX-ог века. Деветнаести век зове се оних 100 година, што су започете са 1801. годином а завршене са 1900. годином. У том веку су живили многи знаменити Срби и збила се многа знатна дела у народу српском; у том веку је постала и Србија, и многе друге знаменитости. Српски народ је у том веку знатно се унапредио и постао чувен у великом свету, а што је то тако, има се благодарити оним великим и паметним мужевима српским, што су у том веку живели и управљали судбином народа српскога. Њих ваља свагда да се сећамо и на њих да се угледамо. А да бисмо то могли бољe учинити, ваља нам те велике мужеве познати; за познање пак тих славних мужева ево се постарала *Српска Штампарија у Загребу*, која је прегла, да изда огромно дело под именом: *„Знаменити Срби XIX. века.“* У том големом делу биће описани животи и радови свију знаменитих Срба из тога века, а уза сваки *живот* биће и особите лепе слике на крутом папиру израђене. Цело дело ће изнети 36 свезака и излазиће свакога месеца по једна свеска почињући 1. Јула 1901. год Уза сваку свеску изићи ће по *шест лико*ва, сваки за себе, да ће се моћи и у раму метити и њима собе своје красити. По томе у целом делу овом биће 216 дивно израђених ликова са 216 животописа најзнатнијих наших људи из деветнаестог века — Као за углед израђене су одмах *три свеске* са 18 ликова и животописа. У тима су ови знаменити људи наши: Доситије Обрадовић; владика Петар I. Петровић Његуш; Кара-Ђорђе Петровић; кнез Милош Обреновић Велики; Сава Текелија; Филип Вишњић; Никола Луњевица; митрополит Стеван Стратимировић; Вук Стеф Караџић; Јован Гавриловић; кнез Иво Семберац; Сима Игуманов; Јеврем Обреновић; Алекса Ненадовић; Илија Бирчанин; Сима Ненадовић; Димитрије Давидовић; Никола Томазео.

На овом великом и знаменитом делу раде наши најпризнатији књижевници а дело уређује г. *Андра Гавриловић* професор Велике Школе у Београду; слике пак раде најпризнатији уметници-сликари наши, а веома лепу слику на корицама, која иде на сваку свеску, израдио је чувени уметник наш *Урош Предић*.

Дело се штампа на најфиниjем папиру у великом формату и изгледа управо дивно. То ће бити прави украс за сваку српску кућу, која се у бољу рачуна. — Свака свеска стаје 3 круне или 4 динара у сребру. Претплата се шиље Управи Српске Штампарије у Загребу. Ко се унапред претплати, добиваће свеске најтачније.

Ово ће нам дело бити у наступелом деватнаестом веку тековина првога реда, зато га најтоплије препоручујемо свакој српској кући.

Летопис Матице Српске, књига 208. свески IV. за годину 1901. Уређује др. Милан Савић тајник Матице Српске. 8° стр. 142. Цена 1 круна. Чланови Матичини добивају га бесплатно

Аграрни покрети у старом Риму с особитим обзиром на данашње наше пољопривредне прилике написао Др. Ђорђе Дера 8° стр. 202. Цена 1 круна и 50 потура. Од књига Матице Српске ово је бр. 2. Књига је ова за оне људе у народу, који се брину о бољитку и срећи народној, од особите важности.

О школским пчелињацима написао Миливоје Чудомировић учитељ и пчелар. 8° стр. 46. Цена 50 потура. Ова се књига препоручује нашим пчеларима а особито учитељима.

Племенита крв прича за омладину од Ернеста Вилденбруха, превели са 30. немачког издања Ђ. и Н. Миловановић; издање и штампа књижарнице Пахера и Кисића у Мостару. 16° стр. 60. Цена — ? —

Нада Споменица „Наде“ дружине ђака гимназије краља Александра I. Уредила и издала Управа дружине „Наде“ у Београду. Мала 8° стр. 74. Цена 1 динар. — У овој књизи је описан рад најстарије ђачке дружине у Србији, која је под именом „Нада“ постала 1867. год. Од оснивача чланова ове дружине има сада: адвоката, чиновника, професора, начелника, новинара, бивших министара, судаца, лекара, учитеља, мерника, књижевника итд.

Извештај о српској вишој дев. школи у Новом Саду на крају 27. а школске 1900—1901 године 8° стр 50. — Из овог извештаја лепо се види стање и рад ове народне школе, и да та школа сваке године све лепше напредује.

Први извештај српске вероисповедне школе у Осеку за школ. годину 1900—1901. 8° стр. 42. — Ово је веома занимљив извештај по том, што се у њему казује постанак и напредовање српских школа у Осеку. Из тога се извештаја види да су Срби у Осеку већ 1716. год дакле пре 185 година већ имали своју школу.

Пјесме Јована Дучића, прва књига издање уредништва „Зоре“ у Мостару 1901. 8° стр 167. Цијена 2 круне и 2 динара и 50 пара. — Г. Јован Дучић је познат као један од најбољих наших млађих песника, а књига је ова лепо и укусно израђена, те с тога је топло препоручујемо нашем народу.

Коло књижевни и научни лист, власник и уредник Дан. А. Живаљевић, излази у Београду 2 пут месечно у свескама уз цену од 12 динара или круна на целу годину. Овај ваљано уређени лист завршио је *прву* своју књигу и *другу* отпочео 1. Јула о. г. од када је до сад изишло 4 свеске са одабраном садржином. Најтоплије препоручујемо овај лист сваком, који жели читати једре науке и здраве забаве.

1. НАРОДНА ДАШТАНИЦА.

Кроз прозоре двора високога,
Преко села гледим широкога.
Мȕчим мȕком, док мене потегну
И у коноп мишицама не стегну,
Тад од биједе и жестоке боле
Вика стане, а у селу доље,
Све запита мало и велико,
Што се старац узвика' толико.
А нужда је и питати тако,
Јере није погодити лако:
Да ли кликће од велике жалости,
Или кликће од вȅлике радости.

М. С. Гроздановић, срп. нар. учитељ.

2. РЕБУС.

Саставио: Михаило Барбуловић учитељ. пр. у Пакрацу.

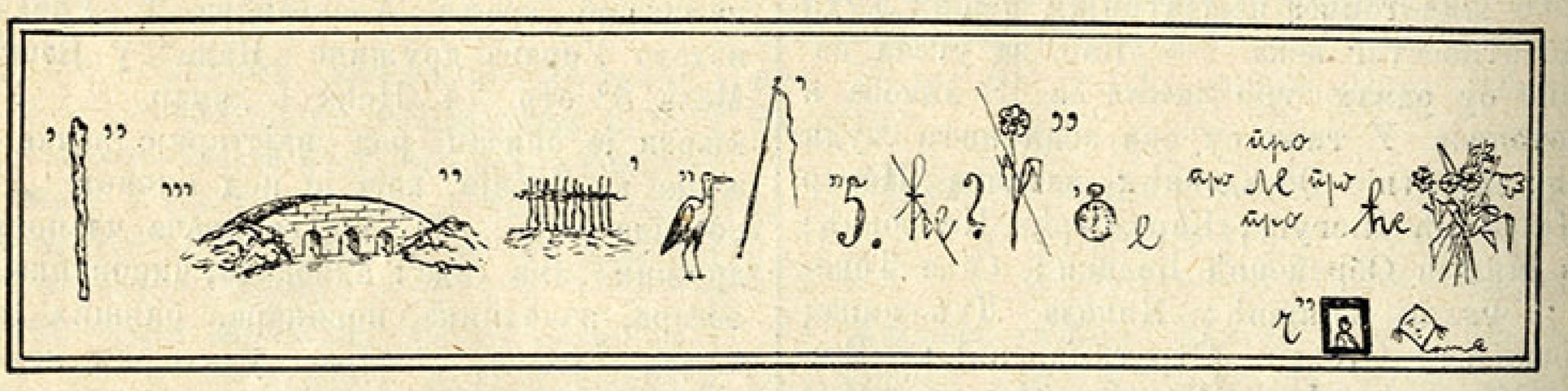

3. КОЊИЧКИ СКОК.

Саставио: Илија Р. Петровић у Шапцу.

			ва	и	да!			
			бо-		сна-			
			га	Но-	сло-			
ри-	док	ће,	срп-	ју-	ро-	го,	ду-	ри
до-		ли	да		ци	ли		ри-
се	Бо-	не	на-	ског	Ти	го	Бо-	се
			ма	у	ћи!			
			но-		би-			
			ло	Па	сред			
			си-	вот	ту			
			се		о,			
			Жи-	га-	му			
нуж-	ћи,	ра-	ка	од	ли	сва-	ке	да-
мо-		дом	ко-		ра-	на.		ћи
про-	о	Туд	Ту-	А-	је	но-	ког	Сва-
ли	ми-	ма	са	кад	мир-	зи,	сву-	се
не-		хај-	ма		на,	тр-		па-
дук	А-	ра	Ни-	ног	не-	да	Све	за
две-	у	ке!	а	род	пат-	ке,	ре-	би	мно-	род	па	ди.	гу-	ло-
ду		де	ња,		ти	мо-		му-	ти,		ти,	сти-		ту
их	О	хај-	па-	та	На-	ћат'	Ко	го	па-	го	На-	слар	Жа-	во
па-	срп-	ство	на-	па	див	ској	са	за	зра-	тав-	све-	иу-	ли-	ком,	гру-	ти	ту-	лог	о-	под
цар-		ло	ше		ци	бра-		зе	ше		ци!	сва-		ло	им		ди.	хра-		ре-
је	Про-	ско	По-	ју-	да	мљи	Срп-	о-	По-	тли	ни-	је	Све	це	При-	га	сла	ста-	Ис-	ста

РЕШЕЊЕ.

У прошлом броју „Голуба“ значе 1. Загонетка: Муха Мухач; **2. Ребус:** Учи, ради, док си млад, јер лијенштину у старости тек ће снаћи прави јад; **3. Коњички скок:**

Ко се боји сам у соби —
То је рђав знак,
Кога плаши помрчина
Или празан мрак,

Ко верује у вештице
Красан ли је ђак!
Тај ми не ће никад бити
Србин ни јунак!

Правилно решили: Зорка и Љубица Грујић у у Новом Саду: 1. 3. — Катица Лесковац и Која Радовић у Сентомашу: 3. — Р. М. С. у Дол. Тузли: 3. — Стака Шпириђева у Бос. Градишци: 2. 3. — Вукосава Сјеранова у Мостару: 3. — Илија Р. Петровић у Шапцу: 3. — Дејан Ристов Павић у Мостару: 3. — Анка, Драгица и Васо Милеусник код Пожеге: све. — Зорка Јањићева у Мостару: 3 — Милан Живановић у Грабовцима: 3. — Станка Божићева и Вукосава Араницка у Шапцу: 3. — Драгољуб, Мара, Митар и Душан Паранос у Брчком: 3. — Перо С. Вукотић на Ријеци Црнојевића: 1. 3 — Миленко Марин и Божидар Загорчић у Прхову: 2. 3. — Љубомир С. Василијевић-Поповић у Пурачићу: 3. — Лазо Кезић у Бос Петровцу: 1. 3. — Лепосава Прквењакова у Тур. Бечеју: 1. 3. — Данило Шотра у Тријебњу: 3. — Петар и Аца Поповић у Срем. Карловцима: 3. — Драгиша и Сава Савчић у Београду: 3. —

☛ Чије име није штампано, знак је или да му решење није правилно или да је доцкан стигло.

☛ Они од наших претплатника, који су превидили, да сад „Голуб“ стаје 3 круне на годину те послали само по 2 круне у име претплате, овим се умољавају, да накнадно пошљу још по 1 круну. Који тако не допуне своју претплату, тима ће се од 1. Октобра о. г. обуставити даље шиљање листа све дотле, док своју претплату не допуне.

Петар П. Ковачевић у Лијевну. Добро је ово са Цетиња и донећемо што пре. Она „На Видов дан“ доцкан је стигла.

Мићун М. Павићевић у Данилову Граду. Ми с наше стране чинимо што можемо и како је по лист боље, а сарадници ваља да имају стрпљења, јер ми не можемо *одмах* донети *све* усвојене радове. Ону „Бранку“ не можемо донети, јер доносимо од другога; остали славопоји не подносе за оваки лист.

Гђца Дара у Дервенти. Један ребус усвајамо и донећемо га у своје време; остало нам није по вољи.

Поп Ристо М. Поповић, Загарач. Ви сте нам послали пуно ствари мање више све добрих, и ми ћемо их полако и по могућству и доносити.

Г. Ст. Влајковић-Рићички. Добро је и донећемо.

Илија Р. Петровић у Шапцу. Кад бисмо ми сваком на дугачко и на широко одговарали, онда не би одговорима никад краја било, и одговори би могли сав лист заузети. Ви нам готово буквицу читате, и баш тога ради и не ћемо ништа даље да Вам одговарамо, до то: што нам је по вољи то примамо, а што није, не примамо.

Васо Ђ. Вареника, Варцар-Вакуф. Добра је то песма, али је наши читаоци не би схватили, зато није за наш лист.

Бр. С. Цветковић, Земун. Добро је и донећемо

Данило Шотра у Тријебњу. Овакова ствар није за читав чланак, него више као белешка има важност, па као такову је и доносимо. Онај мали ребус није потпуно израђена, па зато и није за јавност.

Ђорђо Видаковић у Бијељини. Ребуси су добри и моћи ћемо их употребити; загонетка нам није по вољи; коњ. скок није добро сложен; а приповетка „Стари хајдучки замак“ већ је била у „Голубу.“

„Голуб“ излази сваког 1. и 15. Цена му је за Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на целу годину **3** круне. За Србију и Црну Гору **4** динара. За Турске покрајине, Бугарску и Русију **4** круне Претплата се шиље: Књижарници Мил. Каракашевића у Сомбор. А за Србију књижарници Вел. Валожића, М. Стајића и Андр. Пурића у Београд, М. Ј. Софронијевићу у Шабац. Рукописи се шиљу у плаћеним писмима на уредништво, и не враћају се.

Уређује: ЈОВАН БЛАГОЈЕВИЋ. Издаје: књижарница МИЛ. КАРАКАШЕВИЋА.

ШТАМПАРИЈА ФЕРДИНАНДА БИТЕРМАНА И СИНА У СОМБОРУ.

У СОМБОРУ, 15. СЕПТЕМБРА 1901.

БЛАГО ОНОМ . . .

Благо оном, чије срце
Чиста чедност вазда кити,
Тако срце свакој души
Л'јеп ће спомен оставити.

Благо оном, ко утире
Сиротињи сузе љуте,
Таким дјелом сваки човјек
Својој слави крчи путе...

Цетиње. **Крајишник.**

СРЕТНИ СОВЕРИН.

С енглеског превела: **Милена Грбић.**

(Наставак.)

П.

Једног дана кад је госпођа Стивнс примила писмо од своје сестре, која јој писаше за болест старог јој оца, крене она у три сата по подне са своје троје дјеце у село, гдје је морала чекати кола за пут на колодвор удаљен пет миља.

Дик и Марија ношаху наизмјенице материну путничку кесу, а њој не дадоше да носи ни једног корака; Сузана пак табаше својим јаким ножицама, држећи киту цвијећа, што дјеца не пропустише набрати за старог дједа. „И ако је болестан, јамачно ће волјети цвијећа,“ рекоше они.

Кренули су се рано, те су дошли прије кола, па за то сједоше на клупу под једно дрво према крчми, из које изиђоше кола у четири сата.

Кола с великим јаким коњем затутњаше из дворишта и двије три жене с пуним корпама за пазар попеше се у кола. Кочијаш подигне кесу госпође Стивнс у кола, а Сузанину киту цвијећа положи озго.

Госпођа Стивнс дуго грљаше и љубљаше своју дјецу. „Због ом, драга дјецо, због ом!“ понављаше она. „Знам да ћете бити добри, а надам се да ћу се вратити кроз неколико дана.“

„Ходите госпођо!“ викне кочијаш доброђудно; „не можете цијело послије подне викати „због ом,“ закаснићемо на колодвор.“

Она се одма попне у кола и стари коњ откаса, а дјеца осташе гледајући за њима и вичући „због ом мајко, због ом!“ док се кола не заокренуше и не изгубише из вида.

Марија и Дик водећи Сузану за руку вратише се озбиљни кући.

Кад је Марија по вечери метнула Сузану у кревет, ова мало плакаше, јер не бијаше маме да је зашушка и да је пољуби, по Марија, ма да је и сама била готова да заплаче, смејаше се на њу и разговараше је тако весело, да је врло брзо заспала.

Неколико дана протече мирно. Сваког јутра Марија урани и пробуди Дика, оставивши Сузану да спава.

Њих двоје заједно наложе ватру у кухињи, помету собу, све распреме и приправе доручак. За тим Марија пробуди малу Сузану, умије је, обуче и ишчешља јој коврчаве праменове, који би се тако замрсили, да би се, ма да Марија покушаваше стрпљиво, да их полако рашчешља, у Сузаниним очима гјекад појавиле сузе.

Међутим Дик налажаше посла у башти, доносијаше Марији воду с бунара и помагаше јој у свачему тако, да су свакад све посвршавали до подне, а послије подне су излазили да се прошетају по висоравни.

Гдјекад би Марија узела свој ручни рад, а Дик би читао на глас из које од њихових књига с причама, док Сузана тумараше берући цвијеће.

Свако би вече рекли „још један дан прође! мати ће скоро доћи!“ а свако јутро опет, да морају кућу лијепо уредити, јер би мама могла доћи у свако доба.

Али једног дана догоди се несрећа, којој бијаше узрок Дик нељутивши се на Марију. Ова пажљива и уредна мала „домаћица“ изружи га једног јутра, што је, дошав са посла из баште, ушао прљавих ногу у чисту кухињу.

Дик плане и рече јој да гледа свога посла.

Срдити одговор бијаше Марији на врх језика. То је био њезин посао,

пошла је да рекне, јер је истом пô сата прије опрала црвене цигље кухињског патоса, али сјетивши се свог обећања матери, уздржа се.

Видјевши Дик да она ћути, постиди се сâм себе, па изиђе и добро отаре ципеле о асуру, остругавши најприје блато својим ашовом.

Марија га благо погледа. „То је добар дечко!“ рече, метнувши му највећи крумпир у здјелицу.

Послије ручка, пошто Марија опра суде и уреди их, изиђоше на висораван.

Бијаше диван дан, те одоше мало даље него обично.

Таман се бијаху наслонили на једна ниска врата, која затвараху стазу кроз гај, зачују топот коњских копита по меканом бусењу. Окренувши се, видјеше да им се приближује на лијепом сивом коњицу дјечко Маријина доба.

То је био красан дјечко, кратке, црне, коврџаве косе и црних очију, а лице му бијаше поносног израза и изгледаше врло слободан.

„То је господичић Ђефреј Фен из двора,“ рече Марија, „не изгледа ли племенит јашући оног лијепог коња?“

Коњаник иђаше вратима и кад им се приближи, викне грубо:

„Одмакните се од врата ви мале лудице, зар не ћете! Не видите ли, да хоћу да их прескочим?“

Дјевојчице се одмакоше гледајући стидљиво у њега, али Дик зацрвенивши се, остаде на свом мјесту.

„Одмакни се Диче, одмакни!“ повиче Марија; „прегазиће те!“

Али Дик само рече: „Он ме не ће називати лудом,“ а Марија виђе на његовом лицу да му је дошла ћуд.

„О драги Диче, не буди такав!“ мољаше га она, па то није ништа.

Дик стајаше мирно.

Ђефреј Фен бијаше већ код врата.

„Хајде дечко с пута!“ викне љутито; „шта мислиш стојећи тако на путу?“

„Волио бих знати, ко си ти, што називаш људе лудама?“ повиче Дик, „ја ћу те научити.“

„Ја ћу тебе научити!“ узвикне дјечко, а у лицу дође као и Дик и издигнув своју канџију, замане на њега и удари га по рамену. Ударац не бејаше тежак, Дик га у својој љутини једва осјети, али га то ипак разјари, а кад дјечко натјера коњица вратима да их прескочи, хипне тако нагло као да ће се бацити тијелом на пут.

Срећом коњске копите не додирнуше Дика и кад се навалио на врата викне дивљим гласом: „ти — ти звјери!“ господичић Ђефреј се обзираше и смијаше.

„Више не ћеш стајати господи на на путу! одвикне, и зашав за дрва, нестаде га из вида.

Диково лице сад поблиједи а бијаше тако љут, да кад му Марија приђе и покуша да га одвуче од врата, он је ћушне од себе.

Сузана, уплашена од оваког призора, почне плакати, наштo се Дик окрене према њој: „Не плачи, душо, Сузи!“ а боја му се поче враћати у лице. „Хоће л’ те Дик мало носити?“

„Да, носи Сузи; Сузи је тако уморна!“ рече мала.

Дик се саже да му Марија подигне дијете на леђа, у исти мах упаде му у очи нешто сјајно у трави крај његове ноге. Сагне се и подигне га.

То бијаше сјајан, нови соверин.

III.

Кад Дик узе сјајни комад злата, који се блисташе у трави, повиче од милине:

„Погледај, погледај Марија, погледај Сузи, само погледајте шта сам нашао! То је срећа!“

Дјевојчице се обрадова као и он.

„О, Диче!“ узвикне Марија, чини ми се да је то прави златни соверин,

помисли само! Та колико ће се красних ствари моћи купити за њега!“

Али изговоривши ово, преко њезиног лица прелети тавна сјенка.

„Мора да је испао из џепа господичића Ђефреја, кад је прескочио ова врата“ рече она.

Дик се зацрвени а очи му се зажарише, па рече љутито:

„Да, мора да га је он изгубио, и баш ће му бити жао кад примјети да га нема. Тако му и треба, кукавица једна, баш му тако и треба. Да ми је видјети његово лице, кад види, да је изгубио свој лијепи златни соверин!“

„Хајдемо, Сузи,“ настави он; „скочи ми на леђа, па журимо кући. Можда ћу моћи још вечерас стићи у село, те размијенити соверин.“

Марија подигне Сузану Дику на леђа и пођу.

Дик се разговараше с малом о својој чудноватој срећи т. ј. о нађеном новцу, а Марија ћуташе и ишаше озбиљно. У њезину малу иаметну главу дође нека мисао, које се не могаше отрести, али им не хтједе прекидати весели разговор.

„Сузана“ рече Дик „ти не знаш колико шилинга*) има један соверии.“

Рекавши то, тури прсте у џеп да напипа златни новац.

„Је ли да не знаш, Сузи?“ понови он.

„Два — три — четири? Је л' више од четири, Диче?“ питаше Сузана умиљато, стиснувши му врат својим јаким ручицама.

„Више од четири!“ викне он подругљиво; „више од четири! Па више и од десет, Сузи; то је два пут по десет! То је читавих двадесет шилинга, помисли само, Сузи!“

„О, драги Диче, купи ми лијепу бебицу — лијепу бебицу у ружичастој хаљини!“ шапташе му Сузана у ухо.

„Бебицу! наравно да хоћу; и Марији ћу купити књигу — много књигâ, јер врло радо чита, а мами ћу купити — шта ћу купити мами? Знам, купићу јој лијеп пар маказа, јер је баш неки дан говорила, да би вољела да јој ко год набави добре маказе за њезин лијепи ручни рад.“

Сузана се обрадова.

„А шта ћеш себи купити, Диче?“ упита га радознало.

„Па добар нож, с којим ћу моћи свашта резати, и длијето — и чекић — и шећера — и ох, много, много ствари!“

Напосљетку ће Марија бојажљиво: „Диче, драги Диче, ја бих врло вољела књига и Сузану лијепу лутку, а мама маказе — али Диче, немој да се љутиш на мене — ја бих рекла да не смијемо задржати тај новац.“

Дику се очи зажарише а лице врло зацрвени.

„Зар да не задржим новац!“ викне гњевно; „да ми је знати за што не? Ја га нађох, онда је мој. Зар баш да га не задржим!

„Али, Диче, то је туђе а не твоје,“ настави Марија благо; „то је господичића Ђефреја. Знамо да му је новац морао овдје испасти, то је за цело, да, сад ми паде на ум — само сам се била уплашила да ће те ударити — видјела сам како нешто сјајно паде покрај њега, кад је прелазио преко капије.“

„Па шта онда?“ викне Дик. „Још боље! Тако му и треба, а ти, Марија, језик за зубе! Ја ћу га задржати, те не вриједи да говориш. Хајдемо, Сузи, сад ћу потрчати.“ Марија видје да нема фајде одвраћати га баш онда, па рекне сама у себи, да је са свим увјерена, да ће он у брзо увидјети, да то није право. Причекаће до послије вечере,

*) Шилинг је наших = 120 потура, 1 соверин има = 20 шилинга а то је = 2400 потура или = 24 круне.

па пошто метне Сузану у кревет, онда ће му опет говорити.

Кад стигоше кући, бијаше касније, него што се надаху, те Дик бијаше вољан да одгоди своју посјету у село до сутра. Он није ништа више говорио на који ће начин потрошити оних двадесет шилинга, али на лицу му се видјела тврдоглавост, по чему Марија познаде, да није одустао од своје намјере.

Она покушаваше да буде особито весела, помаза му хљеб слатком више но обично и не рече ни ријечи о соверину.

Али на Дикову се лицу не изгуби знак тврдоглавости, а Марији већ срце клону премишљајући, како би га склонила.

Марија метне Сузану у кревет, по том спреми кухињу, запали лампу па узме плетиво и чекаше Дика да дође из баште.

Бијаше красно септембарско вече, пун мјесец обасјаваше висоран.

Дик се врати из баште рескајући комадић дрвета својим старим тупим ножем.

„Диче,“ поче Марија пошто је неколико часака гледала како реска дрво, „чуј ме и немој се љутити!“

Дик се промијени у лицу али ништа не рече.

„Било би неправо — гријешно — задржати тај новац,“ настави Марија, покушавајући да га што боље увјери, и зажели од срца, да је мати сад код куће, да ово ријеши.

„Ја хоћу да га задржим ето баш хоћу“ рече Дик љутито, „нема ти фајде брбљати, Марија, то би најбоље учинила, да се пређеш тога. Ја ћу га задржати и потрошити, кажем ти.“

Она је мало ћутала, а онда рече:

„О, Диче, молим те, молим те, буди добар и учини што ћу те молити! Да га вратимо господичићу Ђефреју. Увјерена сам, да не би из тога никакво добро дошло, што би га задржали.“

„Вратити га господичићу Ђефреју! Не, ни пошто и никако!“ викне Дик. „То би било лијепо за њега, који заповједним гласом удара свијет својом канцијом, па му донијети новац најпонизније, као што ти мислиш.“

„Ама Диче,“ рече она покушавајући да му што боље протумачи шта мисли, „и ако је он немилостив и груб дјечко, то не значи, да имамо право задржати његов новац“.

„Није ме бриге, је ли право или не“ одговори Дик тако љутито, да се Марија уплашила од оног гласа, „ја *хоћу* да га задржим.“

„О, шта би мама рекла!“ наричаше сирота Марија, „а она је сад тако далеко! Диче, ако задржиш тај новац бићеш крадљивац, кажем ти — грјешни крадљивац.“ Кад она изговори пошљедњу ријеч, Дик скочи и као подивљао од љутине, баци на њу онај комадић дрвета, што је рескао.

Онда, прије него што га је могла зауставити, јурне кроз отворена врата и, извадивши соверин из џепа, завитла га у мјесечину колико могаше далеко. Вративши се устрчи уз степенице и уђе у своју спаваћу собицу, лупивши само вратима.

(Наставиће се).

ЈА САМ СРПЧЕ!...

Ја сам Српче младо
Школу, цркву волим,
Књигу учим радо
И Богу се молим.

Српски читам, пишем
Вријеме не губим,
Учитељ ме воли
И ја њега љубим.

Слушам оца, мајку,
Што се за ме брину,
Љубим браћу, сестре, —
Љубим домовину!...

А кад будем виши,
(Срце ми је жарко)
Бићу јунак дичан
К'о Милош и Марко!

Борићу се славно
На мачу и перу,
За милог' ми рода
Слободу и вјеру!

Молићу се Богу
И светоме Сави:
Да ми Србин сваки
Буде *Србин прави!*

И да чуват' знаде
Завјет онај свети:
За Србинство живјет' —
За Србинство мр'јети!...

Загарач (у Црној Гори). **ђ. М. Драговић.**

БОЖИЈА КАЗНА.

— Хистериска прича. —

Српској младежи испричао: **Бранко С. Цветковић.**

У старо доба, док је још отоком Критом (Кандијом) управљао краљ Мино; а то је било много, много година пре Христа, живио је у Атини неки Даидал. Он је био уметник на гласу, јер је знао из хладнога мрамора исклесати дивне кипове, који су изгледали као живи. На њиховим лицима могла се видети: радост и жалост, бол и гњев. Његова вешта рука могла је свакоме каменитоме кипу дати такав изглед — изглед живога бића. И његова слава се рашири по целоме, тада познатоме свету. Но он ипак не бејаше по свема сретан, јер му брзо умре жена, оставивши му још нејаког сина Икара.

Да би растерао тугу, што га је морила за изгубљеном женом, сав се посвети васпитању свога јединца и своме уметничкоме раду.

Једнога дана седио је у својој радионици, клесајући некакав кип. Сав се бијаше предао послу, те ни не опази, кад уђе неки младић. То бејаше његов сестрић, који се зваше Тале.

„Ујо,“ рече младић.

На ту се реч трже он.

„А! ти си Тале, шта те носи к мени?“

Младић му исприча, да би се радо посветио истој уметности, којој и он, те га замоли, да га у њој подучава.

И он пристаде. — Млади Тале брзо напредоваше и у многоме поче престизати ујака. А слава Даидалова поче већ тамнати, пред сјајем Таловим.

И Даидол, колико год је био паметан и добар, толико је био и заслепљен својом славом. У њему се већ дубоко укоренила отровна биљка: зависти и себичности. Видећи где му славу преотима његов ученик, поче мислити, како да га се опрости, те да опет он буде највећи кипар и градитељ,

Шетајући једнога дана с њиме, попеше се на неку стрму стену. И Даидалу на једном сину грешна мисао, да гурне Тала са клисуре. Није се дуго премишљао, него га гурну доле. Сиромах Тале ударајући о оштро стење, паде мртав у долину. Даидал такођер сиђе у долину и поче закопавати мртво тело свога синовца, а видљиви знак свога злочина.

Но ипак не могаше га сакрити, јер наиђоше људи, те видећи уметника где нешто закопава, запиташе га, шта је то. Даидал се збуни, те поче лагати.

„Та... овај... знате, сада... мало пре убих велику змију, те ју ето ту закопавам.“ Но то му не поможе. Људи му не повероваше, те кад откопаше рупу нађоше мртвога Тала. Престрашен Даидал напокон призна де, да је убио свога синовца. И судије га осудише на смрт. — У тамници седео је тужан и замишљен Даидал.

„Шта ће бити од мога малога Икара... Ох Боже, шта учиних! Завист ме је заслепила сасвим,“ тако је мислио Даидал, очекујући, да се изврши над њим праведна казна.

Но изненада отворише се тамничка врата и неколико пријатеља Даидалових, уђоше к њему.

„Бежи јадни Даидале, ми се сажалисмо на тебе, те поткуписмо тамничара, да те пусти. Бежи са сином куда знаш,“ тако му рекоше пријатељи и оставише га. Неко време се предомишљао, а за тим сетивши се сина, — устаде и побеже кући. Још исте ноћи укрца се на галију и превезе се са сином на оток Крит. Тако избеже људској казни, али не и Божијој.

Дочувши краљ Мино, да се у његовој земљи налази гласовити градитељ и кипар Даидал, позове га к себи на двор и с пријатељи се с њиме. Стекавши моћнога пријатеља, настави Даидал свој рад и наскоро се разнесе опет његова вештина и поузданост по свету.

Једном када је Даидал био код краља Мина, замоли га овај, да начини палату његовоме бику, који се звао Минотауро.

„Само гледај Даидале, да начиниш таково што, што још нико нема, нити ће скоро имати,“ тако му рече краљ.

После доста дугога времена зготови Даидал градњу огромне палате, коју прозваше лавиринт. То бејаше зграда у којој је било 1500 соба под земљом, а исто толико над земљом; и у њу смести краљ свога бика Минотаура.

Време је пролазило и Даидал се зажелео своје домовине. Све је већ био спремио, да се врати у Грчку, али га нико не хтеде превести. Када је запитао зашто га не ће да превезу, рекоше му, да не смеју, јер им је забранио краљ, бојећи се да Даидал у Грчкој не сагради што величанственије, него што је њему саградио. Још му ти људи рекоше, да гледа, да на који други начин побегне, јер га опаки Мино може и убити.

Забринут дође Даидал кући и стаде размишљати, како да се врати у домовину. И мудрост му поможе.

Једнога дана седео је у шуми и гледао огромнога орла, где кружи у ваздуху. На једном весео повиче:

„Краљу Мино, ако си ми заградио воду, те не могу с њоме у домовину, ал' ваздух ми не можеш заградити!“

Од тада поче хватати веће птице и од њиховог перја правио је себи и своме сину крила. Када је довршио тај

тешки посао, дозове сина и рече му: „Сине Икаре, пре него што пођемо на веома опасан пут у домовину, морам те поучити. Када будемо летели преко мора пази, те немој летети јако ниско, да не би оквасио перје; а немој ни јако високо, јер би сунце растопило смолу, којом су пера једна за друго прилепљена, те би у оба случаја пао у море. Ако би на овоме путовању ја погинуо, а ти ако сретно доспеш у Грчку, то запамти овај савет: Не дај, да с тобом овлада завист и славољубље, него увек буди господар над собом. Ако је ко бољи од тебе, то ти гледај, да га својим радом достигнеш, а не да му завидиш.“ — Када је то изговорио, он свеже сину за руке крила, па онда себи, те обојица полетеше к домовини. Брижни отац сваки час се осврtao, да види, како му син лети. Овај се већ са свим ослободио, те летијаше за оцем. Но он ипак заборави савет очин, те се диже високо у ваздух, али му сунце брзо растопи смолу на крилима и она му падоше у море. Још је неко време мљатао голим рукама, а онда паде у море и нађе ту смрт. Јадни отац, када опази да му нема сина, поче тражити у мору његову лешину, али ју не нађе.

Дуго се још лепршао над морем, и онда одлети на неко пусто острво, које је било не далеко.

На обали острва нађе мртво тело свога сина. Дуго је плакао над њим, и онда га узе и закопа га.

И то острво касније се прозва Икарија.*)

Даидал остаде на острву, да испашта за грех, због кога га је Бог и казнио, узевши му сина.

Земун.

*) Икарија или Хикарија налази се у Егејском мору.

БЕЗ МАЈКЕ.

Изгубило мајку
И трага дружини,
А остало само
У густој лужини

Јадно јаре мало
Па га стоји дрека!
Као дјете лудо
За мајком лелека!

Тумара кроз грање
А страх га је само
Од дерњаве пусте
Сав се луг пролама.

У то ђеца мала
Туда наиђоше
И несташно јаре
Собом одведоше.

Па му дају лишћа
Траве и млијека
Али све узалуд
Њега стоји дрека!

Живјело је тако,
Без хране пропало,
Док је једно јутро
За мајком крепало.

Сад то тужно јаре
Ђеца оплакују
Како је без мајке, —
По њему вјерују.

Данилов Град (у Црној Гори).

М. М. Павићевић.

КАФЕРСКИ БИВОЛИ.

Цртица из природописа.

БОРБА КАФЕРСКИХ БИВОЛА.

Биволи су животиње, које спадају у ред говеда. Налик су на наше волове, па тако и велики; на ногама имају папке, на глави рогове а преживају као волови и краве.

Биволâ има више врста и једна

од њих живи у Угарској особито у Ердељу, где их држе као домаћу стоку, на њима ору и возе а биволице музу као и праве краве. Врло су јаки, али су и доста дивље природе па могу и опасни да буду.

Но најјачи и најдивљи су биволи они, што живе у Јужној Африци, у Каферској земљи, тамо где сад Бури јуначки бој бију са силним Енглезима. Овај Каферски бивô је здепнастији него сви други биволи. Глава му је према телу доста мала и ни мало не изгледа глумпав као нпр. наши волови. Рогови му нису велики али су врло јаки. Длаке је црне и врло кратке, тако да се кроз њу провиди мрко-сива кожа, те бивô не изгледа црн, него више мрко-сив. Живи у Јужној и Средњој Африци, али га у Капским земљама, тамо где Енглези господаре, већ нема; а где га има, живи по 40—60 комада у чордама, а има предела где и по 600 и 800 грла у чопору живе. На жарким данима леже у ладовини у каквој бари или локви преживајући и тек пред вече крећу се на пашу и пасу по читаву ноћ.

Каферски биволи су врло опасне животиње, јер ако их ловци гоне па којега ране, онда они не знају за страх него онда кидишу на противника; не боје се тада ни читаве гомиле оружаних људи. Зато и јесте лов на биволе врло опасан, тим више, што им је кожа врло дебела па је кугла из пушке тешко пробије. Ако ловци ударе на читаву чорду биволâ тада биволице, да би сачувале своје теоце, стану у округ, а теоце пусте у своју средину, да их тако заклоне. Кожа од бивола је врло добра за обућу, а месо за јело. Зато их радо и лове, и ако је лов на њих опасан.

Биволице се између себе доста пазе, и мирно иду не дирајући једна у другу; али биволи (бикови) се не трпе, него се боре између себе као највећи злотвори. Такову једну биволску борбу у Каферској земљи показује и приложена слика. Тесно им је широко поље па се полако боре, док један другога не свлада и из свога краја не одвија.

ЗАШТО БИХ СЕ СУЖЊЕМ ЗВАО.

Зашто бих се сужњем звао,
И сносио јад и плач?
Зашто бих ја робовао,
Кад Милошев имам мач?

Ето храбре моје руке,
И челично срце то,
Не ћу терет, не ћу муке,
Робом бити то је зло.

Слободицу хоћу моју,
Што је моје, то не дам, —
Гинут', паст' у љутом бою,
Сваког' часа за њу знам.

Ој слободо моја мила,
Ја без тебе н'јесам жив;
Без твог маха и без крила,
Што би био соко сив?

Зашто бих се сужњем звао,
И сносио јад и плач?
Зашто бих ја робовао,
Кад Милошев имам мач?

Бар, (Црна Гора) 1901. год.

Мило Јововић.

МАЛЕ ПРИПОВИЈЕТКЕ.

С енглеског.

Лорд Нелсон.*)

Прича се, да је Хорације Нелсон, док још бијаше дјететом, отишао далеко од бабине куће и залутао с краваром због птичијих гнијезда. Дође и ручку час, а он се још не указа, велики страх уђе у породицу, јер се бојаху, да га нијесу Цигани однијели. Одмах га потражише у разним правцима и на пошљетку га нађоше без друга (кравара), гдје сједи сасвим мирно крај воде, преко које не могаше прећи.

„Чудим се, дијете,“ узвикне стара госпођа, видјевши га, „да те глад и страх нијесу дотјерали кући.“ „Страх не дође никад близу мене, баба,“ одврати мали јунак.

*

Једном Хоранције и брат му Вилљем науме отићи у школу на својим понима.**) Кад су подоста одмакли од очеве капије, наиђоше на велики снијег. Вилљем, старији, није баш волио пут, и тако се врате кући и обавијести господина Нелсона о снијегу, кроз којег не могоше проћи. „Ако је заиста тако,“ одврати отац, „онда не можете ићи; али покушајте још једном и остављам вам то на поштење. Ако пут буде опасан, можете се вратити; но запамтите, дјечаци, да вам остављам на поштење!“ По том они пођоше; и мада их предусретну различите тешкоће, које им, можда, дадоше узрока да се врате кући, Хорације се тврдо држао против свега, узвикнувши: „Немамо изговора! Сјети се, брате, остављено нам је на поштење.“

Богата госпођа и млинар.

Нека богата госпођа радо показиваше своје драго камење, да би пољодјелци имали појма о њезином богатству.

Једног дана донесе млинар мливо њезиној кући и задиви се њезином лијепом сату, што га она носаше. На то ласкање покаже му она своје красне дијаманте. Млинар, послије подужег гледања, рече: „Врло су красни, а мислим и врло скупи.“ „Заиста врло су скупи; колико мислиш да стоје?“ „На моју ријеч, не могу погодити,“ одговори он. „Они стоје више од 20,000 франака.“

„А која Вам је корист од тога камења, госпођо?“ „О они су само за ношњу.“

„А не донесе ли вам ништа, госпођо?“ „О, не.“ Онда одврати млинар: „ја волим моја два велика млинска камена; они ме стајаху 1000 франака, а донесе ми 400 франака годишње, а осим тога, не бојим се, да ће ми их ико украсти.“

У Сарајеву.

Милена Грбић.

---

*) Бивши енглески адмирал (главни заповједник над морском војском).

**) Врста малих коња.

ГУШЧАРИЦА.

Има једна српска загонетка, која гласи: „*Ам* ти кажем, *ам* не кажем, само ти се каже“; ту загонетку свако погоди, јер зна одмах, да то значи: *ам.* рица, она што чува гуске и гушчиће. Па то ето показује и ова лепа сличица; њу не треба даље описивати, но само гледати и у њој уживати, а мислити о

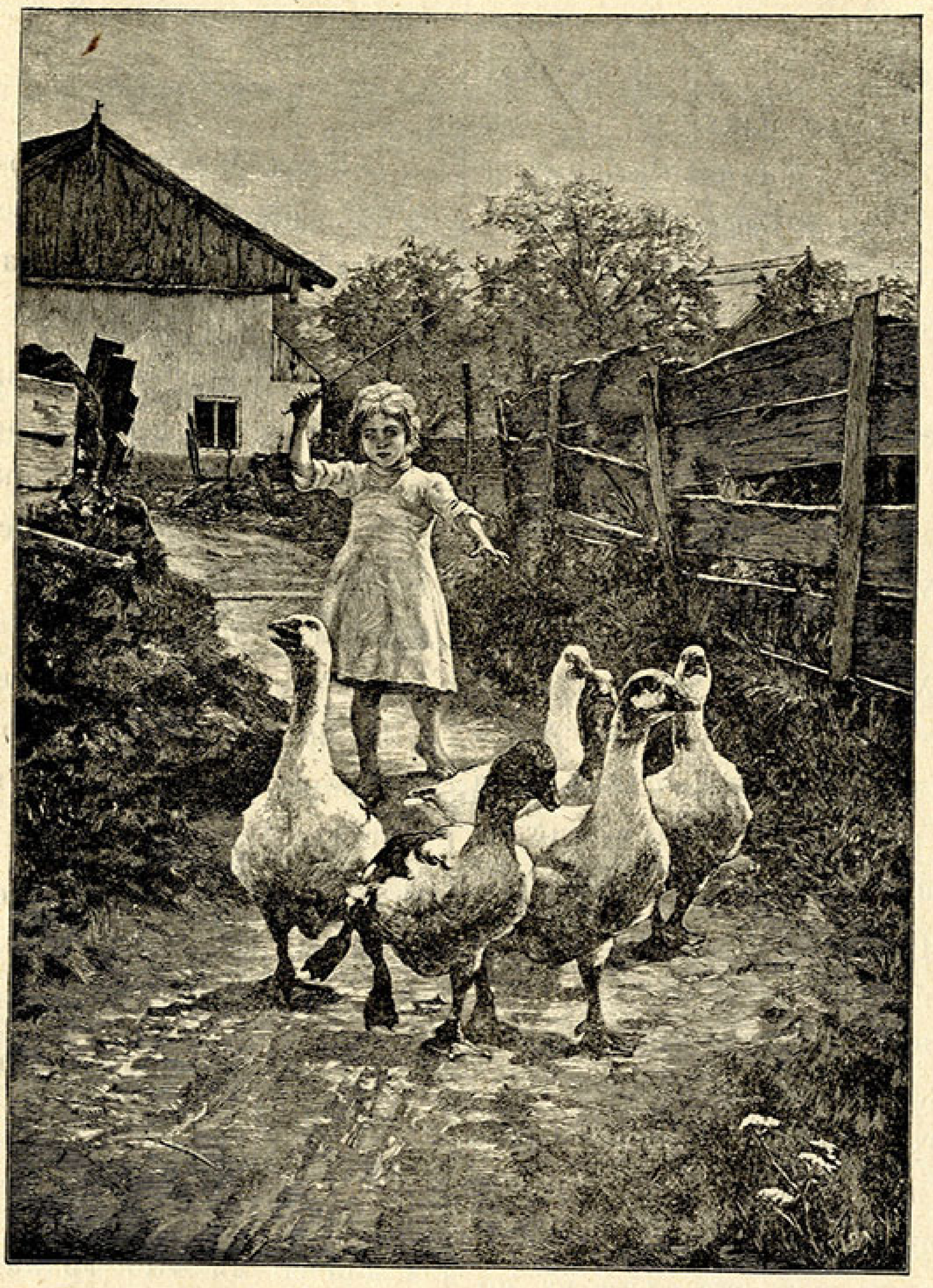

ГУШЧАРИЦА.

Па као што се та загонетка одмах зна, шта значи; тако се зна и то шта је, кад се каже *гушчарица.*

Но па гушчарица је гушчањој може шта ко хоће; па зато и ми остављамо нашим читаоцима, да о овој гушчарици мисле како хоће и колико хоће.

ЦАРИЋ.

Величанство он је, без круне и скиптра;
Поданика нема, ни државе своје,
Али у природи — у слободи влада,
У владаре њега сви народи броје.

Одличија нема, ни златне колајне,
То њему не треба — славољубив није;
Он слободу љуби, за славом не жуди,
Ал' његова слава високо се вије!

Завиде му многи цареви на свету,
Јер их тешка брига државничка мори,
А он, увек весô, у слободном лету
Пева дању, ноћу, пева рујној зори.

Куд год му је воља слободно се креће,
Сељена је цела у његовој власти;
Не клања се ником, ни од себе већем,
Он не може никад са престола пасти.

На њему је царство од како је света;
Нити који њега, ни' он кога дира;
Песме му се оре на све стране света,
И он живи славно у слободи мира.

Јан. Николић.

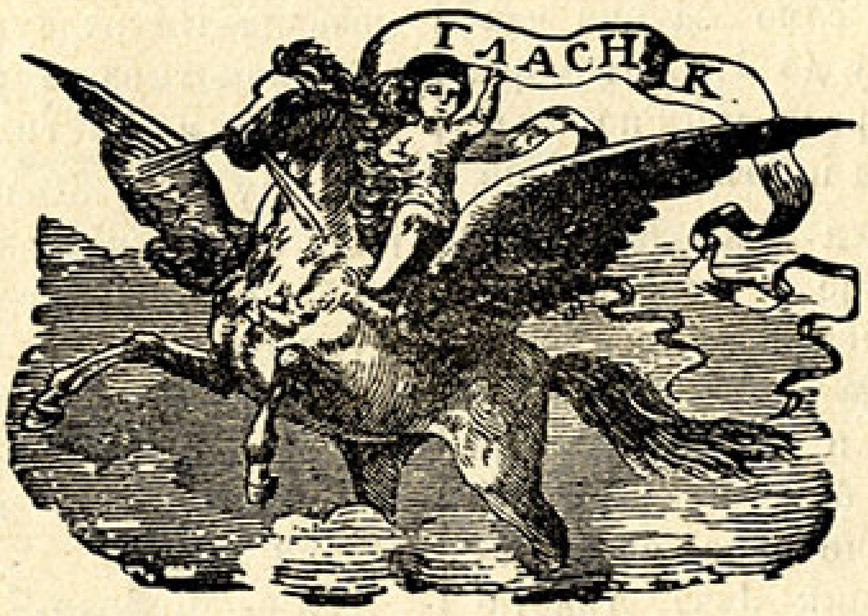

— **Српски проналазак у Русији.** Једне руске новине, што излазе у Петрограду, јављају, да је млади Србин Доктор *Миодраг Стекић*, који сад у Русији живи, пронашао ваздушну лађу, тако вешто, да лађа по ваздуху може пловити и да мора тамо ићи, куда је управљају, а не куда је ветар носи. До сад су се мучили учени људи свију великих народа, да таково што пронађу, па не могоше, него у део паде ево једном младом Србину, што целом Српству на понос служи.

— † **Мак Кинлеј.** Мак Кинлеј, председник Сједињених Држава у Северној Америци, умро 1. Септембра о. г. Као што смо пре јавили, на њега је неки зликовац напао на изложби у Буфалу и двапут га ранио из револвера. Лекари су употребили све, да га одрже у животу и изнајпре му је ишло на боље; али око 1. Септембра на један пут се окрене на горе и мораде умрети. Тело су му пренели у место његова рођења у Кантон и тамо су га са највећим почастима сахранили. Управу пак земље преузео је потпредседник Росвел, који је по закону тих држава, онога часа, кад је председник издахнуо, председником постао. И новога председника хвале као врло паметна и одлична човека, а порекла је Холандског, према томе сродник је јуначким Бурима и велики њихов пријатељ, па се мисли, да ће он и Бурима ићи на руку.

— **Руски цар у Француској.** Руски цар и царица походили оу и ове године Француску. Тамо су стигли 6. Септембра и Французи су их ванредно лепо дочекали и угостили. Овом приликом је руски цар походио француску морску силу, а по том сувоземну војску; и француска је војска пред

руским царем показала сву своју вештину, што се цару веома допало. Цар и царица су се особито добро осећали у Француској, а Француска је сва пливила у радости, што је могла примити и свечано дочекати најсилнијега цара и свога пријатеља. Русија и Француска су савезници а то ће рећи: Ако би какав непријатељ Француску напао, Русија би јој одмах притекла у помоћ; а ако би ко на Русију ударио, тада би Француска њој прискочила у помоћ. Зато и јесте између Француске и Русије велика љубав и пријатељство. На Малу Госпојину вратио се цар са царицом из Француске обећавши, да ће скорим опет походити Француску, па ће тада и у Париз доћи, јер овога пута није био у престоници Француској, него у Ремсу и другим местима, где је војска на окупу била.

— **Српска књижевна задруга.** Изишла је 16. свеска **Забавника,** четврта и завршна књига *Рата и Мира* од *Толстога.* За месец-два изићи ће и 17 свеска, друга и завршна књига Давида Коперфилда од Ч. Дикенса. Умољавају се задругари, да похитају са полагањем претплате, јер цена овогодишњем *Забавнику* биће 4 круне само за оне чланове, који положе претплату до 1. Септембра. Доцније ће се *Забавник* продавати по књижарској цени, која је већа од претплатне цене.

— **Борба између бика и змије.** Један француски лист из Бразилије у Јужној Америци прича ову занимљиву вест о борби једне змије са биком. Змија је та велика а може да живи и у води и на суву. Није тако отровна, али може да буде и 20 метара дуга, те је са своје јачине врло опасна за животиње. Тамошњи посједник Јозе Анастасијо својим очима је гледао, како се такова једна змија бори са биком. Грдна змијурина се репом својим обавила била око једног снажног дрвета, а предњим телом се извијала и нападала на бика и хтела да га у воду натера. Бику је већ била крв ударила на нос а змијурина је својим снажним зубима дочепала бика за главу. Бик се већ скоро и уморио био и змијурина га је полако вукла води; у тај мах стигне поменутн Анастасијо, скочи с коња и великим ножем на поле пресече змијино тело обмотано око дрвета. Но у мало што није зло прошао због тога, што је ослободио бика. Бик подивљао од борбе, устреми се на свог избавиоца, и само својој доброј пушци, поузданој руци и оку могао је захвалити, да га бик није пробуразио својим снажним роговима. Бик дакле није тако увиђаван ни племенит, као лав, који своме избавитељу и добротвору уме и благодаран бити.

— **Народни збор у Руми.** У недељу на појутарје Мале Госпојине одржан је други велики збор народа српскога, као што оно беше на Преображење у Великом Бечкереку. Овај други збор је био у Руми, у Срему; тамо се окупио силан српски народ из Срема, Славоније и Хрватске; са збора је срсрдно поздравио свога краља Његово Величанство Фрању Јосифа I. и изјавио му брзојавно своју верност и оданост. По том је збор једногласно закључио, да умоли свога милостивога краља, да дозволи сазив српског народног црквенога сабора у што скоријем времену, да сабор слободно и без икакве препреке а са свим по закону уреди своје црквене и школске послове. По том се народ мирно у најлепшем реду и задовољству разишао својим кућама са надом, да ће му се оправдане жеље што пре и испунити.

— **Ужасна несрећа на железници.** Близу Турн-Северина на станици Палоти догодила се ужасна несрећа. Сукобио се брзи воз са једним возом, који је носио 10,000 килограма петролеума (гаса). Судар је тако ужасан био, да су се оба воза размрскала. Петролеум се просуо из свију вагона, а локомотива теретног воза, запалила је петрулеум. За тили час била су оба воза у пламену. Од 38 путника пропала су 22, и још осам железничких чиновника. Шест особа су тешко рањени и однети у болницу Турнсеверинску. Сва дрвета у околини на 500 метара далеко спаљену су, а исто тако и железничке стаје. Земља је свуда тако опаљена, да је постала тврда као камен. Прави ужас.

— **Бурско-Енглески рат.** Овај рат у Јужној Африци и сад траје; са почетком Октобра месеца навршује се пуне две године, како је тај рат отпочео и како се малени али јуначки народ Бурски непрекидно бори са силном и многобројном енглеском војском. Енглеску стаје овај рат сваке седмице 30 милијуна круна и ево ни до данас не могоше савладати малобројне али јуначке Буре; шта више, Бури су небројено пута жестоко потукли енглеску војску; па и ових дана Бури су задобили две сјајне победе над Енглезима, и сву Енглеску хвата срамота, а њена влада још не ће да углави мир и да призна јуначким Бурима слободу и везависност, али ни Бури не ће да се предаду, нити ће се предати, док себи не извојују златну слободу.

— **Путовање краља Александра по Србији.** Српски краљ Александар пропутовао је са краљицом Драгом један део Србије; то путовање било је крајем Августа и почетком

Септембра месеца, а на појутарје Мале Госпојине стигли су опет у Београд. У путовању своме били су и у Пожаревцу, где су примили нови краљев дворац, који му је о свом трошку подигао и наместио народ Рудничкога Округа, у коме је рођен кнез Милош Обреновић, деда краљев и ослободилац Србије. Примање и предавање овога краљева двора било је уз многобројно присуство народа, и краљ и краљица су с великом благодарношћу примили овај лепи и скупоцени поклон народни. Краља и краљицу је народ свуда, куда су год путовали, са великим свечаностима и уз неописано одушевљење дочекивао и испраћао указујући им свуда непоколебиву љубав, верност и оданост. Кад је краљевски пар кући стигао у Београд, и ту га је народ свесрдно дочекао и одушевљено поздравио.

У уторак пак 11. Септембра као на дан рођења краљицо Драге било је молебствије и благодарениjе по свима црквама у Србији за здравље и дуг живот своје омиљене краљице; истога дана била су честитања у краљевском двору и друге свечаности а све у част и славу краљичина рођен-дана.

— **Ново удружење.** Српски трговци у Угарској, знајући, да, што не може учинити један, то ће моћи њих више кад су удружени: засновали су српско трговачко удружење Ово друштво је засновано у Новом Саду 11. Септембра; ту су утврдили себи правила, на основу којих ће постојати и радити, и поднели су правила вишој власти на одобрење и потврду. Дај Беже, да и ово ново удружење српско буде на срећу и добро народа српског. У то име нека је новом удружењу срећан и благословен рад!

1. КОЊИЧКИ СКОК.

Саставио: Илија Маријански у Новоме Саду.

	гра-	*К'о*	*је?*	*па-*	*вуј*	*чи-*	*ни'ј*	*на*	
ва-	*жи*	*са*	*ну*	*да*	*Ме*	*ла*	*туж*	*та*	*ну*
о-	*је,*	*сне-*	*же*	*шти-*	*не*	*сла-*	*ла*	*дру-*	*цве-*
ко	*о*	*за*	*ро-*	*о;*	*од-*	*ца*	*сво-*	*о,*	*с мо-*
го-	*нак*	*ви-*	*рег*	*шес-*	*ти;*	*Ви*	*не*	*ти*	*же,*
сам	*ка-*	*ре*	*И-*	*ти.*	*те*	*је*	*па*	*га*	*же,*
да-	*љу*	*да*	*ри-*	*зла-*	*це*	*ила-*	*ше*	*не-*	*ће,*
та	*жи-*	*ва*	*вун-*	*сам*	*са*	*жи'ј*	*ни-*	*ко,*	*ли*
др-	*ков*	*гроб-*	*же*	*у-*	*ко*	*па*	*ца,*	*па*	*што*
	ши-	*чи*	*ка-*	*на*	*па*	*их*	*ла-*	*че.*	

2. РЕБУС.

Саставио: Митар П. Рађеновић у Будви (Бока Которска).

РЕШЕЊЕ.

У прошлом броју „Голуба“ значе: **1. Народна даштаница:** Црквено звоно; **2. Ребус;** Али тамо плода бити не ће, где не цвета у пролеће цвеће; **3. Коњички скок:**

Пропало је српско царство,
Пропадоше див-јунаци,
Српској земљи са образа
Потавнише светли зраци!
Севнуло је лице сваком,
Притисла им туга груди.
Испод храста остарелог
Жалостиво гуслар гуди.
Народ пати, много пати
Ко би рећат' мого муке;
Народ пати, а та патња
Одведе их у хајдуке!
Али хајдук мира нема,
Никад нема мирна сана,
Све се трза, свуда пази,
Сваке ноћи, сваког дана.
Али ко је од Турака
Туд морао нуждом проћи
Живот му се ту гасио,
Па ма било усред ноћи!
Борили се дуго, дуго,
Ти јунаци српског рода,
Борили се док не дође
Нова снага и слобода!

Правилно решили: Петар и Аца Поповић у Срем. Карловцима: 3. — Марко Јовановић у Срем. Карловцима: 3. — Никола Вукмировић у Осеку: 1. 3. — Милица Лесковац у Сеотомашу: 3. — Лепосава Црквењакова у Турском Вечеју: 3. — Данило Петрић у Мостару: 3. — Л. Ст. Кесић у Бос. Петровцу: 3. — Даринка и Ђорђе Борковић у Бос. Градишци: 3. — Перо С. Вукотић на Ријеци Прнојевића: 1. 3. — Александар Ж. Секулић и Добривоје Ј. Цветић у Београду: 3. —

Љубомир у Пурачићу. Добро је и донећемо.

Богдан-Крајишник, Цетиње. Добро и лијепо; све ћемо донијети. Братско Вам поздравље!

Мићун М. Павићевић, Данилов Град. И у овој пошиљци имате добрих ствари, али молимо стрпљења. Као што видите лист је мали и обретко излази, те многи радови морају и по дуже чекати.

„Голуб“ излази сваког 1. и 15. Цена му је за Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на целу годину **3** круне. За Србију и Црну Гору **4** динара. За Турске покрајине, Бугарску и Русију **4** круне Претплата се шиље: Књижарници Мил. Каракашевића у Сомбор. А за Србију књижарници Вел. Валожића, М. Стајића и Андр. Пурића у Београд, М. Ј. Софронијевићу у Шабац. Рукописи се шиљу у плаћеним писмима на уредништво, и не враћају се.

Уређује: ЈОВАН БЛАГОЈЕВИЋ. Издаје: књижарница МИЛ. КАРАКАШЕВИЋА.

ШТАМПАРИЈА ФЕРДИНАНДА БИТЕРМАНА И СИНА У СОМБОРУ.

У СОМБОРУ, 1. ОКТОБЕРА 1901.

БЛАГО ОНОМ . . .

Благо оном, ког благослов
Родитељски прати,
Том ће небо са висине
Сваког дара дати.

Зато слушај, поштуј, љуби,
Родитеље драге,
За њих вазда улажући
Своје младе снаге . . .

Цетиње. **Крајишник.**

СРЕТНИ СОВЕРИН.

С енглеског превела: **Милена Грбић.**

(Наставак.)

IV.

Пошто је Дик јурнуо у своју собу лупнувши вратима, сјећаше Марија неколико минута у својој столици сасвим мирно. Није могла плакати, а осјећала се као да се нешто страшно догодило. Сад је још више пожељела да је мати код куће. Она гледаше у своју руку: кожа на надланици бијаше јој мало огуљена и крвава, што јој је Дик урадио ударивши је оним комадићем дрвета.

Кад угледа крв на руци, спусти се са столице и паде на кољена сакривши лице у јастук.

Бијаше јој тако жао, да не могаше вјеровати, да ју је заиста Дик, њезин драги брат ударио по малој руци и да су се њих двоје растали у такој љутини. Она га је назвала крадљивцем! Па и јест тако; он би био крадљивац, кад би задржао новац, а што га је одвраћала, то га је само ражљутило, да је новац бацио. А ако се никад више не нађе — а ко се може и надати да би се тако мала ствар могла наћи на овој пространој висоравни? — Шта је вриједило што му је говорила и одвраћала га! Она га је тиме толико наљутила, да јој озлиједио руку, што још у свом животу није учинио.

„О, шта ћу чинити, шта ћу чинити!“ нарицаше сирота Марија; „о, да је само мама овдје! Не знам шта да чиним!“ и вреле сузе облише јој лице.

За тим устане, узме хладне воде и спере крв с руке. Рана не бијаше велика, али гледајући у њу и мислећи на Дикову љутину и немилосрђе, расплаче се опет.

Кад се сита наплака, лати се свог вечерњег посла: згрне ватру, затвори капке на прозорима и закључа капију прије него што оде у кревет, но при свршетку опет зајеца, суза је сузу стизала, ма да је покушавала да се заустави.

Кад је све свршила, узе лампу и оде горе у собицу, гдје је спавала са Сузаном.

Чим отвори врата, зачује неко цвиљење.

Сузана у спаваћици, разбарушене косице и сузних очију сјећаше у кревету.

„Шта ти је душо?“ упита је Марија. „Што не спаваш?“

„О, Марија, баш ми је мило што си дошла — била сам се тако уплашила!“

„Уплашила, зашто, злато, шта те је уплашило?“

„Па чула сам како Дик галами и како је лупнуо својим вратима — па сам се препала.“

„Лудо мала!“ рече Марија положивши је њежно на јастук, „немаш се чега бојати.“

„Де, спавај као добра дјевојчица; Марија је код тебе, не бој се.“

Сузана увуче главицу у јастук и заспи прије него што се Марија свукла.

Но Марији бијаше тако тешко, да не знадијаше шта да чини, и кад клече пред кревет да се помоли Богу, очи јој опет засузе.

Пошто се помолила и молила Бога да се мати што прије врати, да она Дику боље докаже, да не би било право, да задржи новац, који њему не припада, мало се утјеши.

Онда устане и полако се увуче у кревет, бојећи се да се Сузана опет не пробуди. Ова се у сну преврну на другу страну, мало уздахне, али се не пробуди.

Марија пак, ма да склапаше очи и покушаваше да заборави своју муку, не могаше заспати.

Свезала је руку марамицом, али једнако осјећаше бол и као да јој гори болно мјесто, те је била узнемирена и као у ватри. Превртала се и превртала, али није могла да заспи.

Мјесец поче излазити. Свјетлост сину кроз прозор, а Марија посматраше како му се сјенка лагано мицаше по зиду док није дошла на бијели покривач кревета. За тим обасја Сузанину разбарушену главицу, па Маријино лице, те ова сједећи у кревету могаше сасвим добро видјети пространу висораван мјесечином обасјану.

Опет легне, али не могаше никако заспати. Неколико часака слушаше Сузанино лако дисање, а за тим се полако извуче из кревета и оде на прозор.

На пољу се видјело као у сред дана. Марија гледаше у росне капљице како се дивно блистају. То је подсјети на јучерањи блијесак соверина. Камо среће, да га Дик није видио!

Од једном јој суну нешто у главу.

Врло тихо навуче ципеле, а све ослушкиваше да се Сузана не пробуди.

Онда брзо скопча хаљину поврх спаваћице, па оде лагано до врата и окрене браву. Сузана спаваше сасвим мирно.

Сад Марија сиђе неопажено низ степенице. Знала је да Дик свакад спава као топ и да се не пробуди прије јутра.

За тим се полако извуче из кухиње и што је могла тише, отвори врата и изиђе.

Гледаше око себе пола устрављено.

Цвијеће у башти и остали предмети изгледаше јој некако друкчији на мјесечини и готово би вољела да није ни изишла.

Али била је сасвим увјерена, да не ће моћи заспати док не потражи несретни соверин и бијаше наумила да се не врати унутра, док бар не покуша да га нађе. Сагнута до земље иђаше све донде докле је мислила да је Дику било могуће добацити новац.

Голе ноге више ципела поквасише јој се од росе, а влажни поруб спаваћице млаћаше јој по ногама, но она то не опажаше, јер је мислила само на оно што тражи. Ходајући тамо амо често би јој се учинило нешто сјајно у трави као злато, но преварила би се, јер то бијаху само росне капље, које се тако блистаху спрам мјесечине. Али најпослије — најпослије кад је већ била сасвим изгубила наду и кад је мислила да је већ вријеме да се врати, бојећи се да Сузана не опази да је сама и почне плакати — угледа нешто због чега јој срце заигра од радости и сагнувши се још боље дохвати нешто тврдо, пљоснато и округло, у чему упозна драгоцјени соверин.

V.

Марија се полако врати у кућу држећи у руци нађени соверин. Једва га је могла чврсто држати, јер јој се прсти бијаху скоро укочили од хладноће, разгрћући хладну влажну траву. Сад кад је тражење прошло, почне мало дрхтати и осјети да су јој ноге влажне, али од велике радости, што је нашла златни новац, није за то марила.

Узиђе лагано уз степенице, увуче се у собу кроз пола отворена врата, како их је оставила иза себе, свуче хаљину, изује ципеле и уђе у кревет не пробудивши Сузану. Соверин свеже у крај марамице, па метне под јастук, као да се бојала да јој не утекне.

За тим брзо заспи не пробудивши се док сунце не обасја собу.

Чим се пробудила, завуче руку под јастук побојавши се да њезино тражење на мјесечини не бијаше само сан, али како се обрадова, кад заиста

у ћошку марамице бијаше чврсто свезан соверин.

Онда отвори ладицу од ормана у коме су стајале њезине и Сузанине свечане хаљине, па под њих добро сакрије марамицу с новцем.

Кад је сишла да се лати јутрењег посла, па прије него што је приправила доручак, отвори кућна врата и стане разгледати по башти и висоравни. Изгледаше јој као да сва природа ужива у њезиној радости.

Сад није плакала радећи, него пјевала, јер је за цијело знала, да ће Дикова ћуд проћи пошто се новац нашао, и да ће и он вољети да га врати ономе чији је, и да ће признати, да не би било право да га задрже.

Мало за тим сиђе и Дик. Марија на први поглед познаде по његовом лицу да га љутина није прошла и да није заборавио, да га је она назвала крадљицем.

„Добро јутро, Диче!“ ослови га она обичним веселим гласом. Дик не даде одговора, него оде у двориште да донесе дрва као и свако јутро, али не рече ни ријечи. Спустивши дрва крај огњишта, оде у башту. Међу тим је Марија облачила Сузану.

„Сузи!“ рече Марија облачећи дијете, „немој — а ти си добра дјевојчица! Немој говорити Дику о новцу, о лутки и тако што год, Марија ће ти скоро све испричати, само немој Дику досађивати!“

Сузана је гледаше чудновато.

„Не ћу досађивати Дики (тако му она тепаше), ја волим Дики“ одговори мала озбиљно.

„Душо моја!“ узвикне Марија пољубивши је слатко; „свако воли Сузи, јер је баш добра дјевојчица. Она ће добити лутку у ружичастој хаљини ово који дан. Само немој јутрос ништа говорити Дику о томе.“

„Да боме да не ћу“ рече Сузана.

Обукавши је, пошаље је у башту по Дика да дође доручковати. Дик уђе водећи малу за руку. При столу се с њом разговараше а на Марију и не погледа, а камо ли да је ослови. Сирота Марија већ поче губити наду да ће Дик признати своју неправду и заборавити на све што му је јуче изговорила, те не знађаше како да почне разговор о свом тражењу на мјесечини и добром успјеху.

Она је била добродушно дјевојче. Сасвим је заборавила на рану на руци. И не помисливши да чека док је Дик замоли за опроштење, одма покуша да се помири с њим, ма да је знала да је он крив а не она.

Кад је улила чај у шољице и нагнула се преко стола, да пружи Дику његову шољицу, овоме упаде у очи модрица на њезиној руци, зацрвени се и као да хтједе нешто изустити, али окрене главу не рекавши ништа. Марија опази да није попио сав чај кад је устао од стола и отишао опет у башту.

Јутро пролажаше као и обично; Марија и Дик извршаваху своје дужности а Сузана тумараше из кухиње у башту и из баште у кухињу брбљајући час њему, час њој, мислећи да им тиме помаже.

Око једанаест сати улети Сузана у кухињу вичући: „Марија, Марија! Ево писмоноше!“

„Мора да је писмо од маме!“ узвикне Марија. „Диче, Диче!“ зовне га она заборавивши у својој узрујаности на све што је било. „Дошао је писмоноша, јамачно је писмо од маме.

Марија истрчи пред писмоношу, а овај кад стиже до капије, пружи јој писмо нашто му она топло захвали, као да јој је учинио какву велику милост. Он се насмјеши. „Опкладио бих се да је од маме“ рече при поласку.

Чувши Дик да је писмо од маме, дође до капије и сад сви троје скупа

уђоше у кућу. Марија сједе у материну столицу, Дик стаде поред ње а Сузана наслони ручице на њезина кољена.

Сад Марија отвори омот врло пажљиво и извади писмо.

„Драга моја Марија“ поче она на глас, па узвикну: „Како је лијепо добити писмо!“

„Даље, даље“ повичу Дик и Сузана као из једног грла, „шта још каже?“

„Драга моја Марија!“ поче она опет. „Вашем је дједу било врло зло кад сам дошла амо, бојали су се да не ће пребољети, али данас се окренуло на боље, те, ако Бог дâ, оздравиће. Њему је било врло мило кад ме је видио и изгледа као да га је баш то мало окријепило, а не да ни помислити да га још за сад оставим, те се бојим, да не ћу моћи доћи још за који дан. Врло ми је тешко на срцу што сам вас тако дуго оставила саме, али осјећам да ми је то дужност према моме оцу, а знам да се могу поуздати у моју Марију. Тјешим се тим, што су ми дјеца тако добра, а да нијесу, срце би ми пукло што сам их оставила саме толико дана. Бог вас благословио мила моја дјецо! Пољуби Сузану за ме а Дику кажи да знам да је добар дјечко и да пази своје сестре као мушка глава и да теби у свачем помаже. За сад ништа више, него надајући се да ћу вас скоро видјети, поздрављам вас

ваша драга мама
Марија Стивнс.

Прочитавши Марија писмо, савије га и пажљиво метне у омот. Онда се сагне лицем до Сузанине коврџаве косице и дубоко уздахне: „Надам се, да ће скоро доћи“ рече.

На један пут бризне Дик у плач.

„О, Марија“ јецаше он; „жао ми је што сам ти озлиједио руку! Жао ми је што сам га узео. Волио бих да сам те послушао. Сад је изгубљен, а мама ће мислити да сам крадљивац!“

Марија скочи и загрли га.

„Не, душо, не ће мислити“ рече она. О, драги Диче, није ме стало за руком ни за чим, само кад ниси више љут, а новац није изгубљен! У мене је — нашла сам га — ја сам ноћас изишла и нашла га.“

(Наставиће се.)

РЕЧ УТЕХЕ НАШЕМ УЦВЕЉЕНОМ
ЧИКА ЈОВИ-ЗМАЈУ.
(НА ГРОБУ ЊЕГОВЕ ДРУГЕ ПОЋЕРКЕ АНЧИЦЕ КОСТИЋ).

Па зар је збиља и цветак други
Тако прерано свео? . . .
Утеши се, чико, усуд је тако
У својој сили хтео.

Утеши се, чико, и венца сети,
Што ти га мирисна сплео,
Уз децу српску, мајке и оце,
Свесрпски народ цео.

Утеши се, чико, поштеди себе,
И чувај здравље своје,
Јер деца српска полажу много
На ведро чело твоје.

Утеши се, чико, поносе српски,
Јер сва те деца воле,
За здравље твоје, за живот дуги
Богу се топло моле.

Београд. Ч. В. Љубисав.

МОМ СИНУ.

Још ти ни пуних осам година нема, сине, а већ сам се здао у бригу, шта ће да буде од тебе. Како видим, срце те баш не вуче јако књизи, те ако ти се још само нарав и наклоност не промене, на зналачком пољу тешко да ће бити што од тебе.

Вероватно је, да не само воље, но ни дара немаш за учење, и као што сам се већ сâм уверио о томе, веруј ми, сине, већма те волим, но да би те силио на оно, за што немаш воље, нити способности, и тиме да ти живот загорчам.

Сада бих ти већ казао, када би разумео језгру мојих речи, е — ако опазим, да немаш воље и дара за учење — да те не ћу никада плашити тиме: учи, сине, учи, иначе ћу те за лимарског шегрта дати. Не сине; него када према способности својој довршиш законом обвезну школу, ухватићу те мирно за руку и рећи:

— Сине, видим, да немаш воље, нити дара за учење. Волео бих до душе, када би успешно могао довршити школу, но пошто се томе не могу надати, даћу те, сине, на какав занат. Више пута сам приметио, како ти дељање иде од руке и твојим ножићем већ си не једну лепу ствар изрезао. Сине, даћу те за столарског шегрта.

— Но не плачи, нема у занату ништа, чега би се срамити могао. Стидети се има баш оно дете, које узалуд траћи скупе новце својих родитеља и које се с године на годину митом и молцкањем провлачи кроз разреде. Теби пак, сине, нека служи на дику, што не ћеш да вараш своје родитеље, те се за рана одајеш оној струци, на којој ћеш као поштен Србин-занатлија напредовати моћи. Поштена рада не треба се стидети, сине. И не веруј, да ће само од оне деце бити сретни људи, која с талентом или без њега сврше науке. Безброј примера могао бих ти наређати на то, да су се многи и богатих и сиромашних родитеља љуто покајали, што су своју децу силили школи и учењу, те када им је дошло време, да већ из сопствене снаге почну живети, а они и морално и материјално испропадају, јер су тек онако — што но се вели — протрчали кроз школе, и у ствари крали су време и новац својих родитеља. Знам шта више и таковых родитеља, који су све имање своје у школовање свога детета утрошили, који нису веровали искреним саветима професора, и сада, када су страћили и имање и време, у очајању криве себе, што нису дете своје још за рана на занат дали, боље рећи што су се срамили тога, да своје дете на занат даду.

Јер запамти добро, сине, сваки родитељ воли своје дете, па и животиња воли своје, али не воли сваки родитељ *мудро*. Недавно добио сам неко писмо, у ком ме један отац у свом очајању пита за савет: шта да чини са својим сином? Син му је — вели — добар и послушан, али није даровит. Желео би, да се бар дотле дотетура у гимназији, док га не би примили у војничку академију, и пита: знам ли какав завод, где би по добре новце могао протурити сина кроз остале разреде? „Јер“ — пише даље — „тек не могу своју породицу понизити толико, да свога сина на трговину или занат дадем.“

Тај, који је то писао, отмен је човек и богат економ. Породица му је од вајкада племићска, те с тога и преза толико од занатлијске и трговачке струке. Али се дабоме не срами тога, да по цену подмићивања провуче сина кроз гимназију. Када би тај отац, драги сине, мудро волео своје дете, то онај

новац, што га је на тако скупо школовање, шта више и на подмићивање професора одрисио, оставио би на страну и сачувао за оно време, када би му син трговину или занат доучио и самостално радњу отпочео.

А знаш ли, сине, зашто отмени родитељи презају толико од занатлијске и трговачке струке, да често и од уста својих откидају, те потроше и оно црно испод нокта, само да им синак господином постане? Ваљда што је тежак чекић, ренде? Не, сине, секира, ренда, чекић и риф нису тежи од књиге и пера. Такови родитељи не штеде своју децу, него себе. Боје се, — као што ти и оно писмо казује, — да ће им занат или трговина обешчастити породицу. Та није шала, шта ће да одговоре, ако их пријатељи или познаници упитају: шта ти је са сином, где је и шта ради? Каква срамота, да одговоре: син ми је столар или син ми је трговац. Страше се и оног времена, када ће им се син једном као занатлија морати оженити са девојком простијом и нижега сталежа. Па како ће је извести пред отмен свет и представити: „моја снаха.“ Грозе се оне могућности, да ће једном са својим сином као занатлијом морати проћи главном улицом, па још упоредо, баш као и иначе — са својим рођеним дететом.

Али, драги сине, онај родитељ, који се свога детета, крви од своје крви стиди само зато, што је занатлија, тај не љуби своје дете искрено. И одиста су за осуду такови родитељи. који се свога шиподера и клуподера сина не стиде, док опет — ако им је син какав поштен и вредан занатлија — устежу се с њим и на улицу изаћи. И жао ме је, јако ме је жао, гледајући, како многе и многе честите и отмене породице српске радије пропадну, те упропасте пре и живот своје деце, но што би их за поштене занатлије и трговце васпитали. Срце ми се стеже гледајући, како сиромаше и пропадају оне некада тако богате српске куће, и госа када им је сасма оголео, тек тада ће се понизити до рифа и чекића.

Сине, све ако и узучиш добро, и онда би се још радовао, када би имао воље на занат или трговину. Јер данас већ и занатлија и трговац само ће онда да напредује, када му не само посао иде од руке, него када му је и ум исполиран и углађен. Не мора до душе толико прелиставати књиге, колико један професор, лечник, свештеник и учитељ, али оне стручне књиге и листове, што му се заната дотичу, треба да чита и да га занима свака обнова и проналазак, да просто не буде само занатлија и трговац; треба да познаје своју повесницу и књижевност српску. Јер и занатлија и трговац само тако могу бити потпуно образовани људи. Опћа образованост и поштено име даје приступа у разне сталеже друштвене. Ако те та оба својства красе, лако ћеш сузбити предрасуде и пристраност појединаца. Нема права онда нико, да те презре, шта више ти имаш права, да сажаљеваш такове.

Данас не само господски син хоће да се одржи у господству, него господином хоће да постане и син сиромашков. Ти немој тежити за тим.

Неко тек мора и да ради и веруј ми, сине, оно је у истини господин, који ни до чег не долази џабе, без труда и рада. То ће те учинити задовољним, а задовољство је највећа удобност на свету.

Је л' да си ме разумео? Одаш ли се, сине, ма којој струци, не бој се: моја љубав не слаби. Шта више — ако Бов дâ — те постанеш једном занатлија, с поносом ћу те представити сваком: „ово је мој син занатлија.“

Ст. Влајковић-Ићички.

СЈЕНОКОС.

(По руском).

Журно, журно свако хита:
Ливаде су већ сазреле; —
На све стране косе оштре
Затрептале као стреле:
Коса звизди,
Роса брижди; —
Коса оштра, косац лаки,
Па попјева једну пјесму,
Што је пјева косац сваки:
Коси коса,
Док је роса,
А чувај се љута слома,
Јер би косо, одма дома!
Затупи л' се коса мало,
Косцу за то није стало:
У водијер има брȕс
И већ чујеш кад помиче
Како зврчи косе: *фрус!*
Већ је пôдне прεвалило,
Запара је страшна сад,
И мој косац већ не пјева,
Погинут' је тада рад —
Да отаре зној,
Мили косац мој! —
„Ливаде смо сад почели
„Сређивати, ево, гле! —
„Помози нам, Спасе Христе,
„Стока нам је благо све!“
Грабље старци дочепали —
Покошену купе траву,
Пјесме поју, веселе се,
Кô на какву да су славу.
А ватрена момчадија
И весела дјеца с њима
Окупљају и приносе
На промоле*) к' стоговима.
А пољем се пјесма 'ори,
Пјесма чила — пјесма лака,
Весела је момчадија
Кад се ради радња таква.
Стожина је побушена,
А пластови око ње —
И за сами тренут један
Сађевено с'јено све! —
И тако се труде
По врућини тој —
А свакога страшан
Пробио је зној...
И онда би свако
Похита' у хлад —
Момчадија, дјеца
И ко није млад;
Како ли би онда
Хладовô у хладу
И лешкара мирно
У сваком *нераду*...
— Ал то није тако —
Бежимо од њега!
Од користи нам је
Та велика жега: —
Сијено се само
По врућини среди,
А то, дјецо, Богме
За нас много вр'једи! —

Загарач, (Црна Гора).

Поп-Ристо М. Поповић.

---

*) „Промоли“ су два дрвена коца, који се протуре испод пласта и тако носе двојица међу се.

ЛАВ ТОЛСТОЈ

ИЛИ

КАКО СЕ ПОСТАЈЕ ВАЉАН КЊИЖЕВНИК.

Лав Николајевић Толстој је један од највећих књижевника руских. Његова су дела у целом свету толико поштована, да се преводе на све Европске језике па наравно и на српски. Његово је најзнаменитије и највеће дело „*Рат и Мир*“, које је баш ових дана изишло у целини на српском језику, а издала га је Српска Књижевна Задруга у Београду у 4 књиге. Најновије му је пак дело „*Васкресеније*“, које је такође већ и на српском језику изишло. Он је до сад написао многа дела, и ма да је летос 28. Августа навршио 73 године живота, те дакле доживео дубоку старост, то ипак он још непрекидно ради. Он је у целом свету чувен и високо поштован, па зато га и „Голуб“ ево приказује својим читаоцима.

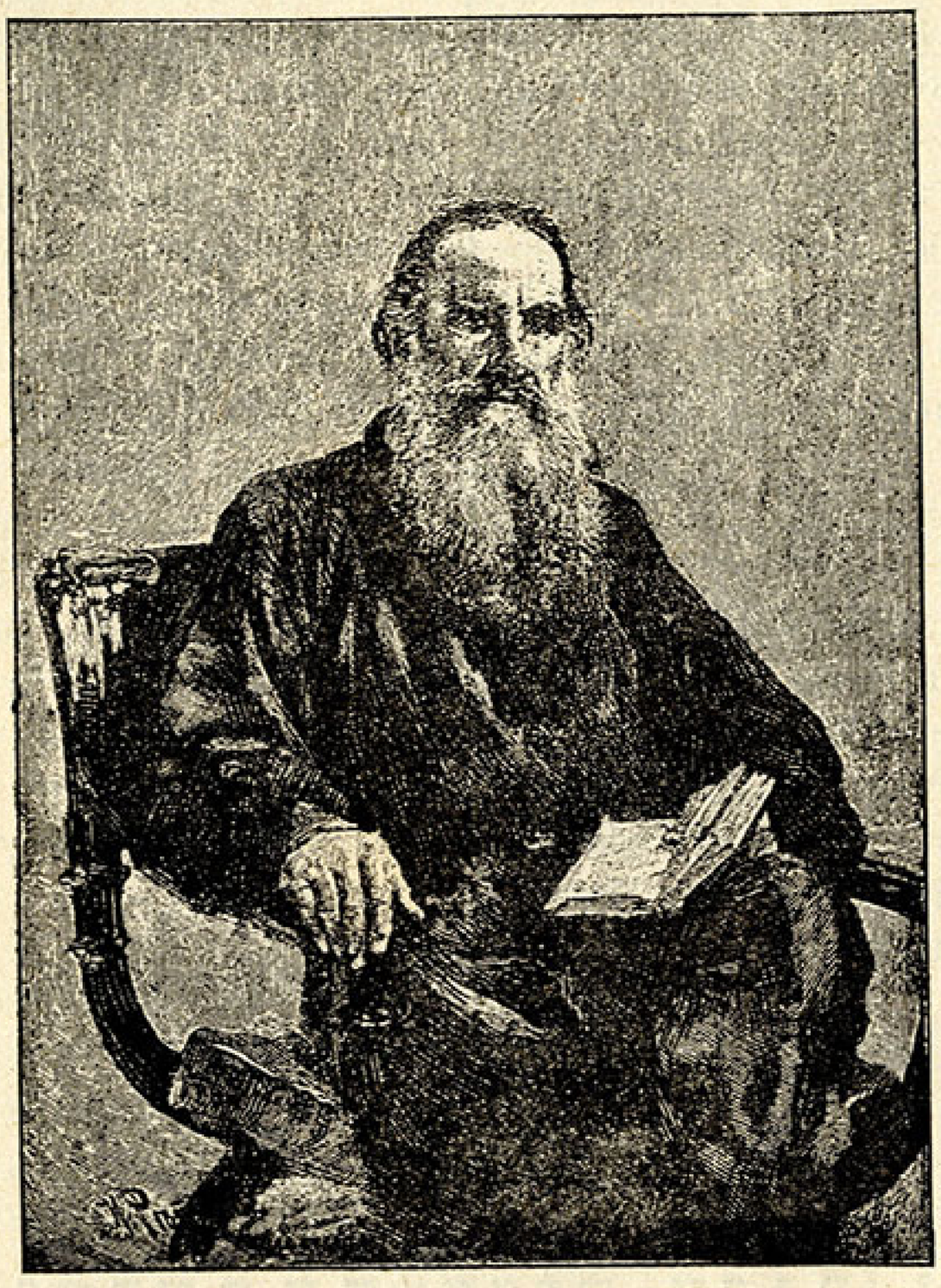

ГРОФ ЛАВ НИКОЛАЈЕВИЋ ТОЛСТОЈ.

Лав Николајевић Толстој је рођ. 1828. год. на добру свога оца, које се зове *Јасная Пољана* у Русији. Учио је и високе науке, био је и официр и ишао у рат. После тога живео је неко време у Петрограду и у Москви, а по том се повукао на своје добро Јасну Пољану, латио се књижевнога рада, на којем и данас неуморно ради. Његова дела су у целом свету високо цењена. Али ваља знати, да он своја дела и не ради хаљкаво ни овлаш, него свагда смишљено па их, тако рећи, по сто пута, поправља и допуњује, докле не изиђу из штампе. Вредно је то знати, како он ради, зато ћемо то ради угледа за младе писце, и то овде приповедити.

Пре него што ће Толстој почети писати, он себи смисли шта хоће и утврди план, шта да му буде језгра и шта жели особито истаћи. Кад му је план готов, тада почне писати и пише доста брзо, крупним словима на са свим простом папиру и на дан напише по 20 страна, што износи пола штампана табака. Кад једну мисао као целину напише, онда то на чисто препише и стане премишљати, како би то боље написао, и тада стане поправљати тај рад. Тим поправљањем често сав

рад испрекршта исправкама и допунама. Тако исправљену ствар на ново преписује на чисто, па и њега стане из ново поправљати. По неке одељке преписује Толстој по 10 пута, док му не испадне по вољи. Њему то много преписивање ни мало није досадно, него обично вели: „Злато се добија непрестаним просијавањем и испирањем.“ Што више једну ствар прочитава и поправља, све му боља постаје.

Када је Толстој по коју ствар у целини извео и на чисто написао, онда то чита у кругу својих блиских људи и моли их, да свако каже, шта има да примети. То су му тада оцењивачи или критичари. Кад је тако чуо суд од других, онда и по ново исправља, непотребне ствари изоставља, а потребне умеће и тиме дело допуњује. Па кад је и по ново све исправио и на чисто преписао, онда тек даје да се штампа.

Чим пукне глас, да је Толстој довршио ново дело, одмах му са свију страна стану стизати молбе, да им тај рад уступи за штампање и за превођење. Књижари и штампари дају му по велике своте новаца, да дела његова штампају. По неки су тако радознали, да дела његова, што се нпр. у Петрограду на руском језику штампају, дају одмах на енглески или други језик преводити и брзојавно саопштити. Тако је његово дело *Васкресеније* у Русији штампано руски, па одмах на енглески превођено и брзојавно у Лондон шиљано и тамо штампано у енглеским новинама. То је наравно силних новаца стало, али је свет толико радознао за његова дела, да не жели ни велика трошка, само да што пре до њих дође.

Па и кад му се већ штампају дела, па кад му из штампарије шиљу на исправку оно што је сложено, и то још поправља и допуњује Толстој, што слагарима ни мало није мило, јер им његове исправке задају много посла.

Са толиком брижљивошћу и са толиком истрајношћу ради Толстој сва своја дела, па онда није чудо, што му дела ваљају и што су толико изишла на глас, да их цео свет једва чека, да их чита и њима се наслађава. Зато тако нека чине и сви они, који воле писати за штампу, па ће и они ваљане ствари створити, које ће бити читаоцима од користи а писцима на дику и понос. Тако ће само моћи постати чувени и уважени писци као што је и славни Рус овај, Лав Николајевић Толстој.

ВРЛОМ СРПСКОМ ПЈЕСНИКУ

ЧИКА ВАСИ КРСТИЋУ-ЉУБИСАВУ.

ОДГОВОР НА ПОСЛАТИ МИ ДАР.

Пријатно ме твоја слика изненади
И по груди дивно миље ми рашири!
Особито душу и срце наслади
Пјесмица покрај ње кад бајно замири!

Ох, вјечно ти хвала на спомену томе!
Који ноћу гајит' у срдашцу своме,
И свагда се сјећат' милога пјесника,
Српскога рода — већег трудбеника...

Цетиње, 1901.

Вукашин Гаговић.

ЦРНОЈ ГОРИ.

Од Косова па до данас,
Кроз вјекове тужних дана
Ти једина земљо света
Слободу си одржала,
Ти, која си српском роду
Славно име очувала,
И јуначком својом миш'цом
Вјечни спомен задобила.
Твоји крши, твоје ст'јене
Српском крвљу натопљене,
Причају нам славне дане
Кад се за крст војевало;
Причају нам о јунаштву,
Твога сина светог борца,
За слободу браће своје
Твог' витешког Црногорца.
Причају нам много много,
Земљо! славом овјенчана,
Твоја прошлост и јунаштва
Лавор вјенцем окићена
Очуваће спомен свети,
И причати твом' потомству
Да сљедује твојој стопи.

Цетиње, 1. Августа 1901. год.

Петар П. Ковачевић.

ШТА НАМ ДЕДА ПРИЧА.

Из збирке краћих причица.

Храбри барјактар.

Ово, децо, што ћу да вам причам, догодило се за време нашег рата са Турцима.

Ваљало нам било заузети брег на коме беше непријатељски шанац, што није био баш лак посао. Али морало се.

Сунце промолило лице кроз прозоре облака али не да отопи снег, што нас је себи привлачио, него да и оно гледа јуначку борбу.

Трубе затрубише, команда се зачу: „напред!“ и ми јурнусмо, у колико смо могли по замрзнутом снегу уз доста стрме стране брега трчати.

Мучили смо се... нога клизи... али ми се упели из све снаге и готово убрзо стигосмо до половине брега.

Али тада се заори пуцањ... звизну зрно... ми се и нехотице заустависмо...

„Напред! Ура!“

И опет појурисмо... Опет се клизамо, неко чак и пада, али се диже, и сви напред.

У том тренутку грмну плотун са шанца... Многи од наших попадаше... Ја се окренух па погледах... Леже тројица покрај мене...

Застадосмо... Шта да се ради?... Натраг вратити се — срамота. А јурити и боље горе — смрт.

Војници се премишљали...

— Војници! — зачу се глас нашег старешине. — Војници, не клоните духом! Ми морамо напред, јер, и кад би се хтели вратити, непријатељ би нас исто тако гађао и убијао док се сиђемо, као и док се пењемо. За то напред! Бар ћемо погинути као прави синови наше отаџбине. Напред!..

Војнике одушеви ово неколико ватрено изречених речи и полетеше...

Опет се заори:

„Ура!“

Али се осуше два плотуна... Редови нам се проредише... Војници опет застадоше... Опет плотун...

Војници клонули духом... Бледи, очајни... Изгубили наду да ће кадгод

горе стићи... Узаман их старешина храбри, заповеда, па чак и моли. Они стоје и — чекају... Шта? Сигурну смрт.

Они са шанца чине своје: пуцају.

Ја осетих бол у десној нози... посрнух... хтедох да се ослоним пушком... али не могох... Клонух на колена...

Поче ми се као магла хватати испред очију... Погледам ногу. Крв шиба млазом...

Снага ме поче остављати, као да нешто, што ми дотле давало живота, иде из мене... „Смрт“ помислих. Па ако. Падоше ми на памет речи једног великог човека и родољуба: „*онај, који падне за отаџбину, више је учинио за њу за један дан, него други целог живота.*“ Па нека и ја умрем. Бар је за отаџбину.

Баш тада, кад ме свест и снага почеше остављати, кад су наши били у највећој забуни, зачу се кроз грмљаву пушака силан, ал' и весео, глас нашег старешине:

— Војници, погледајте барјактара! Живео!...

Тај ме глас трже... Погледаше сви тамо, па и ја...

Боже!... Каква радост!...

На неколико метара пред шанцем на гомили снега вио се наш барјак... Док наши збуњени стајаху, дотле он, користећи се пушчаним димом и крију̂ћи се око мањих сметова снежних, доспео је до те гомиле, забо у њу барјак и заклонио се иза ње, те му непријатељска зрна не могадоше ништа.

Непријатељи гађају наш барјак да би га оборили, али узалуд. Он се поносио вио. А да излете из шанца, да га отму, нису смели — јер су и наши пуцали.

Треба, унуци мили, да знате да је војнику највећа светиња барјак; за њ треба и мора све учинити па чак и погинути. Онда вам је лако замислити како је било нашим војницима, кад су видели пред непријатељским шанцем свој барјак, у оном тренутку кад су мислили да је све пропало, где се поносно вије...

То их одушеви... Сви беху готови да погину...

„Напред!“...

„Ура! Ура!“...

И полетеше...

Зачу се силна пуцњава...

Ал' мене свест готово сасвим остави а тако бих радо и ја јурнуо с њима... Сећам се само веселих узвика и — ништа више...

. . . . . .

Кад сам се освестио ја се зарадовах: био сам у шанцу. Дакле наши га освојили... Погледам око себе. Леже мртви и рањени... Тамо даље наши седе и разговарају...

Узвикнух... Један од наших ми притрча...

— Шта ти је? — упита ме.

— Шта је с барјактаром? — запитам.

— Са Срећком? Добро је. Није рањен ма да се најбоље показао. Да њега не беше — ништа. Кад смо јурнули у шанац — све потукосмо, ама све. Истина пали су многи од наших ал' од њихових да остаде бар један. Јок! Сад седимо и чекамо потпору. Сад је лако а да не беше Срећка — ништа. Све је његова заслуга... То је прави јунак, него шта, прави јунак.

— Бо'ме јунак — рекох и ја...

Београд.

Мил. Св. Вучковић.

ВЕЧЕ.

Сунце зађе, а за њим се тама спусти
И омота земљу у свој вео густи.
Свуда мир... Тишина влада,
Само ветрић пирне по кат-када.
Тада гране од дрвећа зашуште, зашкрипе,
А мирис се проспе од цвећа и липе ..
Па опет нѣма тишина настане
И само цвеће мирисат престане.
Ко да се моли Богу природа ова,
Тако изгледа тишина та.

З е м у н.

К'о у цркви светој, кад' тамјан мири
Тако се овде мирис од цвећа шири.
К'о у цркви кандилца, када тињају,
Тако овде звезде на небу сијају.
Свуда мир... Тишина влада,
Природа се моли Творцу своме сада...
У том светом храму, ком' је небо свод
Помолмо се и ми за наш српски род.
— — — — — — — — — —
Поноћ је... Тишина опет стара,
Ал' сада се природа у сну већ одмара.

Бр. С. Цветковић.

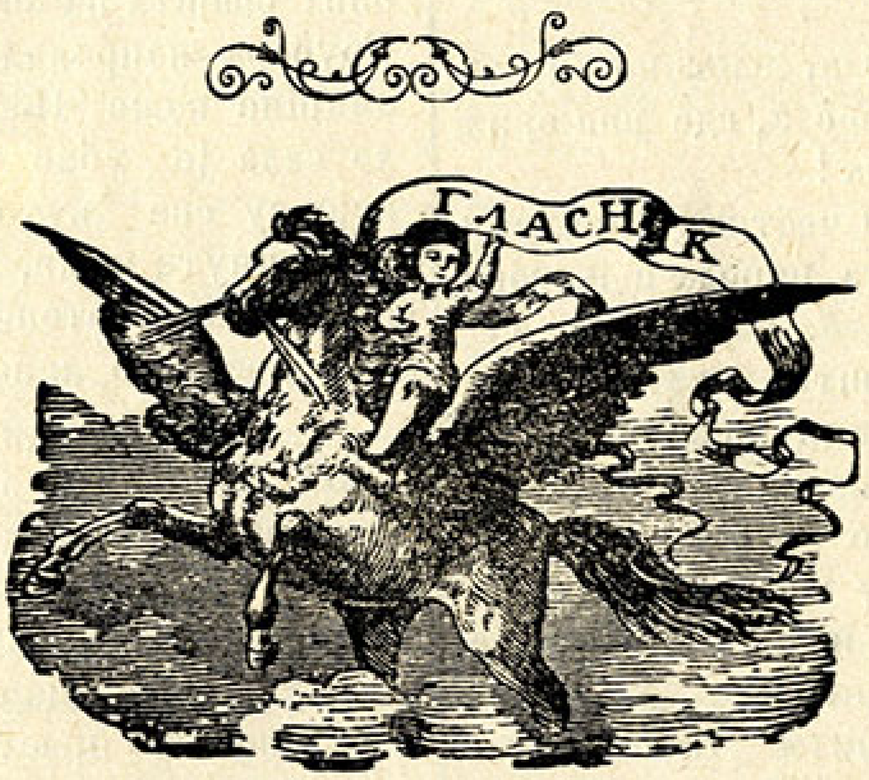

— **Ужас над ужасом.** Једне Далматинске новине пишу ово о једном ужасном догађају који се збио у околини Книна у Далмацији: Неки сељак дотерао са кћерком два вола, на пазар и продао их за неки 250 фор. Враћајући се кући преда отац кћери новац да их она носи, јер се он зноји и кад су прешли до сат хода, отац мало заостане ради потребе, а кћи му је ишла даље; кад на оца нападоше два разбојника. Уплашена кћи, која је и тако била подалеко, неопажено побегне. Отац се изговарао, да нема новаца, но разбојници га закољу и прегледају, и увере се, да новци нису код њега. Сирота кћерка бегала је све странпутицом, да је не би разбојници видели, и више мртва него жива наиђе на једну колибу јаучући у сав глас, што су јој оца убили. Домаћице је примише и тешише па је понуде, да код њих ноћи, јер могу и њу напасти разбојници. После једнога сата ето и домаћина — а то су били баш они разбојници. — Правећи се и они пред девојком невешти, рекну јој да остане, а сутра ће се видети шта је с оцем било, и метну је спавати у неку малу собицу са кћерком старијега разбојника, а они међутим одлучише, да наложе ватру, па онда да ту девојку удаве и баце у ватру да изгори, а новце ће себи задржати. Док су они ложили ватру, девојчица устане ради нужде, и после, пошто се другарица, кћи разбојникова, превернула у постељи, није могла ова лећи на десну страну постеље, где је мало пре лежала, него легне на леву. Око поноћи, у глуво доба, уђоше полако разбојници па држ' девојку за гркљан, тако да није могла ни писнути, за тим је однесоше кроз помрчину у подрум и бацише у ватру. Друга девојчица је опазила шта се ради, сва се ужасне, па онако у кошуљи изиђе на поље и стане трчати низ поље колико су је год ноге носиле, и срећом изиђе на друм и трчећи наиђе на две патроле, на џандаре и финанце. Појури к њима, и кад дође до њих, клону и паде, а уста јој се завезаше, једиио је руком показивала у даљину, на ону кућнцу, и тешком муком изрече: задавили су је! Џандари са финанцима одмах појурише онамо, и кад су стигли, имали су шта и видети. Они на врата, а укућани се скаменише. Стигла их Божја казна, јер место да су удавили ону девојчицу туђу, што је к њима прибегла с новци чијега

су оца убили, они су не видећи у мраку удавили своју рођену кћер и бацили у ватру. Ту их џандари и финанци све похватају и отерају пред суд, где их чека достојна казна за њихово дивљачко дело.

— **Нове српске земљорадничке задруге.** *У Крчедину* у Срему, основана је нова српска земљорадничка задруга: Председник је: *Јован Јаношевић* парох; заменик председнику је: *Прока Егић* а пословођа: *Илија Радован.*

Исто тако основана је нова земљорадничка задруга у *Старим Шовима* у Бачкој. Председник је: *Гавра Јелић*, заменик му: *Мија Танасин*, а пословођа: *Милан Стоја* парох.

Нека је сретно и благословено и на њих се угледала и друга места, где још ових благословених задруга нема!

— **Одликовање.** Наш честити сарадник и омиљени пријатељ нашега народа и његове омладине *Чика-Васа Крстић*, надзорник Дунавског Паробродског друштва у Београду одликован је орденом Франц-Јосифова реда, који му га је подарио наш светли цар и краљ Његово Величанство Фрањо Јосиф I. Усрдно честитамо нашем миљенику ово лепо одликовање. Дај Боже дуго га носио и њимс се поносио наш мили Чика-Васа!

— **Чика-Јова у жалости.** Наш Чика Јова, Др. Јован Јовановић-Змај, највећи песник српски садашњег времена, допао је велике жалости. Некако летос умрла му је једна пођерка у Загребу, и то га је јако ожалостило, тако, да није могао од жалости у Загребу ни остати, него се настанио у убавој Каменици код Новога Сада. Но и ту га стиже жалост, јер ту му умре и друга пођерка *Анка Костић*, и то 10. Септембра. Чика-Јова је своје пођерке особито волео, и зато је смрт њихова за Чика-Јову веома тежак удар. Али пошто Чика-Јова врло воли и сву децу српску, а сва српска деца њега, то ће он у осталој деци српској наћи мелема у својој тешкој тузи, и то ће му тугу олакшати.

— **Куга у Напољу.** Куга, та ужасна Азијатска болест, пренета је на лађама у Напуљ, највећу варош у Италији. Влада Талијанска учинила је све што може, да се куга што пре утамани, и да не продре даље у државу. Тамо су отишли први и највећи лекари, похватали су силне мишеве и пацове, и на њима чине лекарске покушаје, јер мишеви и пацови најлакше примају ту страховиту болест па је лако и у народ шире.

— **Одело од змијине коже.** У Америци бива свашта па ево и ово: Жена неког Петра Грубера направила је себи лепо одело од змијине коже. Њен је муж страстан ловац и до сада је убио преко 200 змија звечарака, које су све љуте отровнице. Са тих змија су скинуте коже, лепо учињене и ова госпођа је од њих зготовила себи одело за које веле, да је особито лепо и да му се свет диви.

— **200-годишњица Петрограда.** Године 1903. дакле још за две године дана навршује се равно 200 година, како је заснован и подигнут *Петроград*, престоница велике руске царевине. Тога ради је руско министарство закључило и цар је одобрио, да се 1903. год. свечано прослави 200-годишњица Петрограда и то на тај начин, што ће се те године приредити у Петрограду *светска изложба.* На ту цел даће влада земаљска 20 милијуна а варош Петроград 10 милијуна рубаља (1 рубља је отприлике наше 3 круне).

— **Морски пас.** Са Реке у Приморју јављају: У Лукову код Сења ухваћен је грдан морски пас, 5½ метара дуг и 3000 килограма тежак. У стомаку ове морске немани нађене су чакшире са људским месом, клепетуша и ципела. Овај морски пас донет је паробродом на Реку, где је изложеи на гледање свету.

НОВЕ КЊИГЕ И ЛИСТОВИ.

Рат и Мир написао гроф Лав Н. Толсти, превео с рускога Милован Ђ. Глишић. Књига IV. Београд, издање Српске Књижевне Задруге. 8⁰ стр. 418. Цена у обичном повезу 3 динара, у лепим корицама 3½ динара. — Ово је од „Забавника“ што га издаје Српска Књижевна Задруга, свеска 16. — Са овом свеском довршен је чувени роман славног руског писца Лава Толстога, те је њиме и српска књижевност обогаћена. Све четири књиге овога великога романа стају 12 динара; преведен је пак врло лепим српским језиком те га је милина читати.

Рад српски народни велики *календар* са савременим сликама за годину *1902.* која је проста и има 365 дана. *Година друга.* Издање „**Рада**“ деоничарског друштва за издавање српских књига и новина у Руми. Штампан у штампарији Ђорђа Ивковића у Новом Саду. На великом формату са 154. стр.

в 17 листова вашара и огласа. — Ово је први калеидар, који је угледао света за 1902. годину. Пун је лепе и поучне садржине а украшен са 67 укусно израђених слика; штампан је на финој хартији а цена му је 1 круна или 1 динар и 20 пара дин. Препродавци, који узму већи број календара, добивају 33% рабата или сваки трећи календар, но зато сами поштарину плаћају. *Наручује* се код *Косте Лере* главног повереника деоничарског друштва „Рада“ за издавање српских књига и новина у *Новом Саду*. — Овај календар има и особито лепу насловну слику, а како је богат лепом садржином и украшен многим лепим сликама, то га најтоплије препоручујемо народу српском.

Банатски Гласник лист за друштвене, привредне и просветне прилике, излази у Турској Кањижи сваке недеље; власник и издавалац Александар Сеђаков, одговорни уредник *Жарко Содић*. Стаје 6 круна на годину. — Под оваковим насловом почео је 2. Септембра 1901. год. излазити нов лист с том намером, да у српском, особито Банатском српском народу поради на здравом и самосвојном развићу народнога живота на пољу просвете, сваке врлине и народнога благостања. Претплата му од почетка изласка па до нове године стаје 2 круне и шиље се штампарији Александра Сеђаковог са означењем за уредништво „Банатског Гласника.“

Не лажи, од Хришћанских књижица, што их пише и издаје г. Јов. Петровић свештеник професор у Загребу, ово је бр. 8. стаје 4 потуре и може се добити само код г. писца у Загребу.

1. РЕБУС.

Саставио: Милорад П. Петровић у Шапцу.

1/2 З ЈЕ се тац тац / тац тац / тац тац / тац тац 1/2 ’чер чер / чер чер / чер чер / чер чер Њу

2. КОЊИЧКИ СКОК.

Саставио: Љубомир С. Василијевић-Поповић у Пурачићу.

Же-	*пу-*	*сво-*	*ју,*	*Пти-*	*у*	*Од-*	*по-*	*ви*	*ни,*	*ге-*	*ке*
ју.		*јућ’*	*зо-*		*по-*	*ни*		*се*	*Ла-*		*На*
ња-	*љу*	*Ис-*	*це*	*Јер*	*ру*	*слож*	*ма*	*За*	*но-*	*дни-*	*се*
че	*Ра*	*ни*							*Сно-*	*је.*	*ста-*
ра-		*мо-*							*о-*		*ве*
је,	*Сри-*	*но*							*сво-*	*ви*	*Па*
сво-	*ви*	*Па*							*је.*	*Сри-*	*но*
о-		*ве*							*ра*		*мо-*
Сно-	*је.*	*ста-*							*че*	*Ра-*	*ни*

3. РЕБУС.

Саставио: Перо Ј. Манојловић у Бијељини.

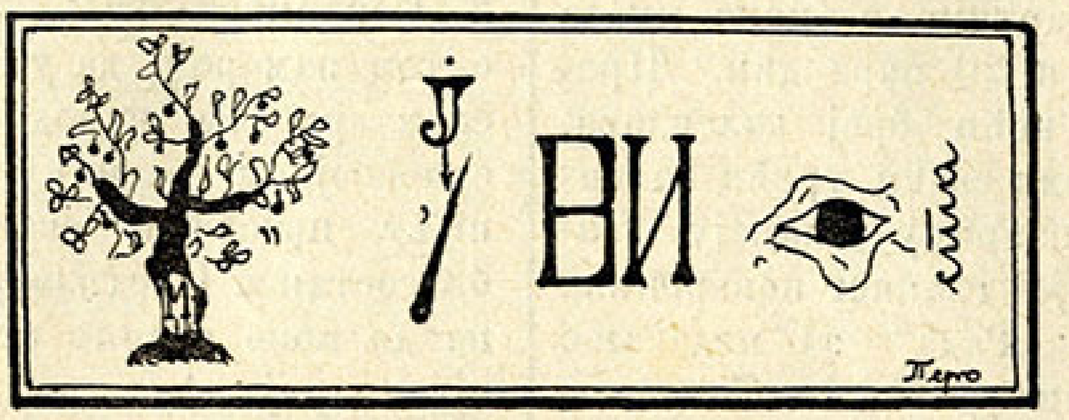

РЕШЕЊЕ.

У прошлом броју „Голуба“ значе **I. Коњички скок:**

Ива горе сунце ниче,
Па на гробљу дрва злати;
Роса пала на цветиће,
Па их учи мирисати.

Више мене славуј птица
Тужне своје песме вије,
Ко да чита с мога лица,
Па ме пита: како ти је?

Мени ј' друже нешто лако
Како ј' данак огрануо;
Сневао сам да сам плакô
Па ми ј' терет одлануо.

2. Ребус: Ко учи, тај научи.

Правилно решили: Љубица Банићева у Мостару: 2. — Вукосава Јунгић у Сарајеву: 2. — Лепосава Прквењакова у Турском Бечеју: 2. —

☛ Чије име није штампано, знак је или да му није решење правилно или да је доцкан стигло.

Исправак. У прошлом броју „Голуба“ на стр 218. у 14. реду првога ступца стоји реч: *глумав*, што је погрешка штампарска и треба: *алумав*, што ће рећи: трунтав или тром. Читаоци наши ваља ово тако да исправе.

Т. Вишњић у Сарајеву. Са изузетком оне што и сами рекосте, све су остале добре и донећемо у своје време. — Оно што велите о претплати, истина је на жалост, али . . . .

Стево Фртунић у Цариграду. Добро је и донећемо згодом. Хвала на карти за сећање.

Јан. Николкћ у Шапцу. Примљено и усвојено.

Нешо Станић у Подгорици (Црна Гора). Сад нам је са свим по вољи и радо ћемо донети.

Ћ. Вучетић у Цариграду Међу овима стварима имате и добрих, па ћемо их по могућству и донети; али оне молбе Вам не можемо испунити из простога узрока, што у лист није слободно ништа писанога уметати, јер се лако може и дознати те бисмо били оглобљени.

Ћ. М. Драговић, Данилов Град. Добра Вам је и лијепа ова пјесма; али за наш лист нијесу овакове пригоднице, пошто из саме пјесме наши читаоци не могу разумјети живот и заслуге онога, коме се у част пјева. — Што се пак претплате тиче, ви знате, да „Голуб“ не стаје на годину 1 фиорин него 3 круне. На чим претплата стигне, добићете све изишле бројеве на једанпут.

„Голуб“ излази сваког 1. и 15. Цена му је за Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на целу годину **3** круне. За Србију и Црну Гору **4** динара. За Турске покрајине, Бугарску и Русију **4** круне Претплата се шиље: Књижарници Мил. Каракашевића у Сомбор. А за Србију књижарници Вел. Валожића, М. Стајића и Андр. Пурића у Београд, М. Ј. Софронијевићу у Шабац. Рукописи се шиљу у плаћеним писмима на уредништво, и не враћају се.

Уређује: ЈОВАН БЛАГОЈЕВИЋ. Издаје: књижарница МИЛ. КАРАКАШЕВИЋА.

ШТАМПАРИЈА ФЕРДИНАНДА БИТЕРМАНА И СИНА У СОМБОРУ.

У СОМБОРУ, 15. ОКТОБЕРА 1901.

ЗРНЦА ИЗ „ГОРСК. ВИЈЕНЦА.“

У добру је лако добро бити,
На муци се познају јунаци.

Ко вјечито хоће да живује
Мученик је овога свијета.

Благо томе, ко довијек живи,
Имао се рашта и родити.

Криву клетву на дом не понеси,
Јер је мука с Богом ратовати.

Владика Раде.

ЛИСТ
ЗА СРПСКУ МЛАДЕЖ.

ПЕТАР II. ПЕТРОВИЋ ЊЕГОШ

Владика и Господар Црне Горе

(За спомен 50-годишњице од смрти му).

Ових дана, 19. Октобра 1901. године, на појутарје св. Луке, навршује се 50 година, како се у вечност преселио *Петар други Петровић-Његош*, владика и Господар Црне Горе и славни песник српски. Српски народ се свагда радо сећа овога свога великога мужа а особито онда кад му се наврши по који већи одсек времена. Зато се благодарно потомство српско и овога пута сећа свога омиљенога песника, када му се навршује 50 година од смрти његове а 70 година, од како се завладичио. Из истог узрока и „Голуб“ му чини овим помен и доноси му слику у владичанском оделу са белом камилавком, какву добивају само веома заслужне владике;*) он је ишао иначе и у световном Црногорском оделу, зато и таковних слика његових има, какву је и „Голуб“ донео у свом 1. бр. од 1885. године, када му је опширније описан и живот и рад његов, тога ради ћемо то овде сад само укратко изнети.

Сад у Црној Гори влада световни кнез из породице Петровић-Његоша, из које су породице Господари у Црној Гори већ пуних 200 година; али до 1851. године били су ти Господари *владике* и последњи такав владика и Господар Црногорски био је *Петар други Петровић-Његош*, чији помен овде сад чинимо. Пред њим је господарио његов стриц *Петар први Петровић-Његош*, иначе свети Петар владика, кога Црногорци поштују као највећега светитеља свога.

Кад је Петар I. Петровић-Његош већ остарио био, одредио је себи за наследника *Рада*, сина свога брата Томе и дао га је учити књигу. *Раде* се родио 1813. год. а када му стриц свети Петар 1830. год. умре, имао је Раде тек 17 година. Народ га радо прими за свога господара и Раде се одмах покалуђери примивши име *Петар други;* али га народ и као владику зваше од милоште *владика Раде;* идуће т. ј. 1831. године оде у Русију и тамо се завладичи и од тада је као владика владао Црном Гором до 1851. год. када је савладан од сушице 19. Октобра умро је на Цетињу, оставивши иза себе најлепши спомен не само у Црној Гори, него и у целом народу српском. Сахрањен је на вису Ловћену у црквици, коју је сâм за живота подигао.

Владика Раде је важан Господар Црне Горе, јер је он у Црној Гори завео добар ред, засновао штампарију, штампао књиге, у народу започео просвету а чувао земљу од Турчина и сваког другог непријатеља; по цео народ пак српски знатан је владика Раде по том, што је он један од највећих и најомиљенијих песника српских. Од многих његових дела најчувенији му је „*Горски Вијенац*,“ који је у наше дане и на немачки језик преведен. То је такав спев, да, што га човек више и чешће чита, тим му је све слађи и милији .У њему су опевани живот, рад и обичаји Црногорски, језиком тако лепим и чистим, да га је милина читати. У њему је пуно мудрих изрека, које су већ и у сав народ прешле као пословице народне, и од којих неколико доносимо у овом броју „Голуба“ на челу листа, а многе смо их донели у ранијим годинама „Голуба,“ да их наши млађани читаоци још из младости читају и памте као правила за будући живот свој.

*) (Слику његову у владичанском оделу са белом камилавком доносимо из календара „Рада“ за 1902 год. који и овом приликом топло препоручујемо народу нашем, а који смо у прошлом броју „Голуба“ опширније приказали).

ПЕТАР II. ПЕТРОВИЋ ЊЕГОШ

ВЛАДИКА И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

(ЗА СПОМЕН 50-ГОДИШЊИЦЕ ОД СМРТИ МУ.)

О владици Раду пишу наши најглавнији књижевници са највећим поштовањем. Зато и омладина наша ваља да чита његова дела и да у њима ужива. Зато му „Голуб“ и овом приликом помен чини и кличе из дубине срца свога: Слава владици Раду и овога и онога света!

СРЕТНИ СОВЕРИН.

С енглеског превела: **Милена Грбић.**

(Наставак.)

VI.

Кад је Дик чуо од Марије, да је она ишла по мјесечини и нашла соверин, који је он у љутини завитлао, и кад се сјетио како јој је рáнио руку оним дрветвм и да није од онда говорио с њом, постиди се врло сам себе.

Од како је нашао несретни златни новац био је љут на њу зато, што га је молила да учини оно, што је знала да је право. За све то вријеме био је жалостан, као што су обично људи, који знају да су што неправо учинили и били немилостиви према другима. Желио се с њом помирити, али је био одвећ поносан да призна своју кривицу. Сад опет материно писмо! Помисао да се мати узда, да је њезин Дик добар и благ према својим сестрама и да их пази, учини, да је увидио, е је заиста био немилостив. Сав његов понос и зла ћуд прође, а кад га је Марија загрлила и пољубила рекавши му, да није више ни мало љута, да је није стало за руку и да није никад ни помислила да га назове крадљивцем, само му рекла, да би био крадљивац, ако би новац задржао, осјети, да ни један брат нема тако милостиву сестру, која тако лако опрашта увриједе, као његова Марија. Онда је слатко пољуби и обећа, да јој не ће више никад озлиједити руку.

Марија му убрише сузе својом кецељом и назове га својим драгим добрим Диком, па и Сузана, којој све ово бијаше загонетно прискочи Дику, па га загрли и пољуби.

Затим оде Марија горе, па извади из ладице марамицу, донесе је и покаже Дику.

„Морамо га вратити,“ рече она озбиљно, „мислим се, на који би начин најбоље било.“

„Морам ли ја?“ упита Дик; „о Марија, ако опет видим господичића Ђефреја, не ћу моћи с њим лијепо говорити, него ћу се само опет разрдити сјетивши се, како ме је ударио својом канџијом,“ па и сад при тој помисли очи му се зажаре.

„Не душо, не ћеш ти ићи“ одговори Марија. „Он и јест груб и зао дјечко.“ Не, ја ћу сама ићи одмах послије подне и однијети му новац. Кад га видим, рећи ћу му што поносније: „Добар дан господине! Ви сте ударили мога брата, али он, као добар дјечко, шаље Вам Ваш соверин, који је он нашао иза Вас кад сте прешли преко капије,“ — више му не ћу рећи.

„Па не шаљем га ја, него ти — ја га хтједох задржати“ тврдио је мали поштени Дик.

„Не“ рече Марија такође тврдећи твој је, ти си га нашао и желим да га ја мјесто тебе однесем, то ће бити као да га ти шаљеш.“

Тако и би. Пошто Марија даде брату и сестрици ручак и све поспрема, оде горе, умије се, обуче свечану хаљину и лијепи шешир а обује јаке ципеле у којима би шетала, јер двор бијаше удаљен више од двије миље. За тим извади између својих драгоцијености један мали новчаник оплетен од црвене свиле, који је њезина мати добила кад је била млада, па послије њој дала, метне у њега соверин, па сиђе.

„Јој, ал си лијепа, Марија!“ узвикне мала Сузана.

„Ти ћеш бити сад добра кад Марија оде, хоћеш ли Сузи?“ рече Марија. „Ради ћеш што ти Дик каже, не ћеш

ићи близу ватре или тако што год. Диче, знам да ћеш пазити на њу, нек ти бајаги помаже у башти. Ја ћу се вратити што могнем прије, а испекла сам вам лијеп колач за ужину, само будите добри.“ Тако Марија оде својим путем, а њих двоје осташе посматрајући је с капије. Пут јој се не чињаше дуг, јер су њене мале јаке ноге обикле на такове шетње.

Дан бијаше красан и топао, а лахор ћарлијаше.

Кад је прешла мало више од миље, већ је могла видјети двор. То је била међу дрветима велика кућа од црвених цигаља с бијелим стубовима на предњој страни. Но Марија имађаше још доста пријећи да стигне до велике капије на почетку бријестова дрвореда, који вођаше у двор.

Сад кад бијаше скоро крај њезином путовању, застиди се мало и уплаши. Капија бијаше отворена. Пошавши кроз исту тури руку у џеп и напипа новчаник, те се охрабри и брзо пође великим вратима господскога двора.

И ова врата бијаху отворена, те могаше видјети велико, красно предворје сјајно углађеног патоса.

Сад се опет врло застиди и уплаши због оног шта ће сад чинити.

Дугачки мједени ланац с лијепим дршком висаше са стране врата. Марија је знала да је то држак од звона, али се бојаше потегнути за њ. Док је тако стајала не знајући шта да чини, отворе се на другом крају двора једна врата из којих изиђе један висок гиздаво ливрејисан човјек. Она знаде да то мора бити слуга. Овај брзо приједе на ону страну, гдје она чекаше.

„А шта радите Ви ту?“ викне он, „ваше је мјесто код оних врата за кућом, ма каквог посла имали.“

„Молим, рада сам видјети госпођичића Ђефреја Фена“ рече Марија стидљиво.

„Видјети господичића Ђефреја! Жао ми је што Вас не могу задовољити, јер није код куће.“

„Није код куће!“ узвикне Марија, јер није ни помислила да јој иза толиког пута не ће бити могуће да га види.

„Није код куће“ понови слуга подсмјехнувши се.

„А каквог посла имате с њим, госпођице, ако је слободно упитати?“

Но Марија, ма да бијаше стидљива и плашљива, бијаше и паметна дјевојчица, те осјетив да не би могла повјерити томе строгом човјеку ради чега је дошла, науми да који други дан покуша постићи циљ.

„Хвала вам, господине, ништа за то кад га нема“ рече она тихо и окрене се од врата.

Оборене главе и разочарана до дна срца враћаше се Марија истим дугачким путем и кад скоро стиже до капије, угледа једну красну високу госпођу у црнини гдје иде према њој.

„То је мати господичића Ђефреја“ рече она у себи.

VII.

Госпођа, коју је Марија угледала, иђаше полако као да бијаше уморна и гледаше у земљу. Бијаше обучена као удовица а лице јој одаваше жалостан израз.

Марија је знала да је госпођин домаћин умро прије годину дана. Често пута га је видјела да пројаше са госпођом и Ђефрејом испред њихове колибе, али у двору није никад прије била нити је и с ким говорила из те породице. С тога гледаше укоченим погледом у жалосно лице лијепе госпође желећи да говори с њом, али се не смједе усудити да прва проговори.

Госпођа је није примјетила, док нијесу дошле близу једна друге, и тек сад подигне очи и погледа у Марију.

На Маријином благом лицу јасно се изражаваше жеља, што госпођа примјети и застане.

„Желиш ли говорити са мном, душо?“ упита је госпођа тако слатким и умилним гласом, да Марију одмах прође стидљивост.

„Да госпођо, молим“ рече Марија.

„Шта је? Јеси ли ти била код моје куће?“

„Јесам госпођо. Жељела сам да видим господичића Ђефреја, но слуга ми рече да није код куће.“

„Да видиш госп. Ђефреја?!“ упита је госпођа зачуђено, али сасвим благо и мило, а не строго као слуга мало час. „Зашто си хтјела да га видиш!“

Марија извади из џепа новчаник а из новчаника соверин и пружи га госпођи.

„Хтјела сам му дати овај новац“ рече, „но може бити да ћете ви бити тако добри, па му га дати. Не бих га вољела натраг однијети, јер се бојим, да би опет мучио Дика, а мама није код куће.“

„Па шта је с тим? Не разумијем за што хоћеш да дадеш то моме сину. А ко је Дик?“

„Дик је мој брат, молим госпођо. Он је нашао овај соверин и послао ме, да га предам госп. Ђефреју.“

„Твој је брат, кажеш, нашао овај соверин, али по чему мислиш да је Ђефрејев?“

Марија се зацрвени.

„Испао је из његовог џепа, кад је на свом коњицу прескочио ону капију на свршетку Марстон-шумице на висоравни“ рече Марија.

„А јеси ли ти била ту?“

„Јесам, госпођо, ми смо сви троје били ту, Дик, Сузана и ја; али нијесмо новац видјели док није госп. Ђефреј отишао, а онда га је Дик нашао у трави. То је било јуче изјутра, госпођо, али — устезаше се она, а за тим храбро настави али га не могох прије донијети.“

„То је лијепо од тебе, што си га донијела“ рече госпођа својим слатким гласом, а Марија осјети љубав према њој.

„Ми нијесмо могли мање учинити, госпођо“ рече Марија поносно. „Било би неправо друкчије, кад смо знали чији је соверин. Како ми је мнло што вас сретох! Баш никако не бих вољела, да га опет кући однесем.“

„Је л ти било дуго ићи? Гдје станујеш?“

„У колиби на висоравни, тамо код Марстон-шумице, управо на висоравни.“

„Тако далеко! То је не мало три миље. Знам врло добро ону лијепу колибу, којој сам се увијек дивила, особито красном цвијећу у оној башти.“

Марија се зарумепи од милине. „Дик обрађује башту“ рече поносно. Мама каже, да је он врло добар баштован.“

„Мора да си врло уморна, дијете моје“ рече госпођа. „хајде са мном да попијеш шољу чаја прије него што одеш кући.“

„Захваљујем, милостива госпођо. Морам одмах натраг, мама није код куће већ неколико дана, а Дик и Сузана ће се чудити, гдје сам за толико.“

„Па онда не ћу да те задржавам“ рече госпођа осмјехнувши се, „али кад сте нашли овај соверин, а на лицу ти видим да си добра и да би вољела Дику и Сузани учинити радост, узми га натраг, па купи што год њима и себи као поклон од Ђефреја. Марија се опет зацрвени. Побуди јој се жеља за овим, што јој госпођа рече, али само за нас, јер јој одмах дође у главу борба с Диком, те осјети, да не би било право да новац прими.

„Захваљујем лијепо, госпођо! То је од Вас врло милостиво, али — али — више бих вољела да госп. Ђефреј добије

натраг свој новац; пошто не мислим да би га Дик узео — он је љут на госп. Ђефреја.“

„Љут на Ђефреја!“ задиви се госпођа, а за тим дода: „ти се, јамачно због неког особитог узрока одричеш новца. Но кажи ми, душо, шта је то с мојим сином?

Шта је учинио, да је наљутио твога брата? Ходи, сједи крај мене на ову клупу, па ми све испричовиједај.“

Госпођа се спусти на клупу што је била под једним дрветом, па привуче Марију себи. Ова не сједе, него скромно стаде уз госпођу па почне причати. Причаше како је њихова мати морала отићи свом болесном оцу и да се не ће вратити још за који дан, како она и Дик надгледају кућу и башту и пазе на Сузану. За тим почне причати о сусрету с госп. Ђефрејом, али кад дође до оне тачке, каквим их је именима Ђефреј називао и како је ударио Дика својом канџијом, застаде, а за тим рече:

„Јамачно није хтио онако учинити. Био је као збуњен што смо му били на путу.“

„Па реци ми, шта се догодило? Знам, да мој син има злу ћуд, за то ће најбоље бити да знам све, шта је било, да га могу прекорити и посавјетовати.“

Сад Марија настави причати, како се Дик обрадовао кад је нашао соверин и како је зидао планове са Сузаном како ће га потрошити, како се она за то с њим препирала, па како је нашла соверин на мјесечини, па за материно писмо и све, само не за ударац канџијон. А онда настави великодушна сестрица:

„А Дик бијаше тако добар, он је увијек добар, само гдјекад кад му ћуд дође. Кад га је госп. Ђефреј ударио, он се наљутио, а иначе не би ни помислио, да задржи што није његово.“

Госпођа слушаше Марију врло пажљиво, а кад Марија сврши причање, устане рекавши: „морам већ ићи, госпођо, њих двоје ће се чудити, гдје сам тако дуго.“

„Хвала ти, душо, што си ми испричала“ рече госпођа благо. „Понашала си се као добра, поштена и великодушна дјевојчица. Па сад збогом; видјећемо се опет, не ћу те задржавати од твојих дужности.“

„Збогом, госпођо, хвала вам“ рече Марија и крене се кући лака срца и пуна љубави према овој красној госпођи, која бијаше тако љубазна према њој.

(Наставиће се.)

НАШЕМ ДРАГОМ

ЧИКА ВАСИ-ЉУБИСАВУ

НА ДАН ТРИЕСТОГОДИШЊИЦЕ СЛУЖБЕ.

Пуних триест лета напретка и рада,
И доживет' срећу са сребрни власи! —
Вредна младост била и донела слада,
И доспела старост да с' признањем краси.

Е, па нек је срећно
Још за дуго лета —
Уживао својски
Шаренило света! . . .

Београд, 29. Септембра 1901. год.

Бор. Л. Ценић.

ДОБАР БРАТ И СЕСТРА ДУРА.

ДУРА.

Ево мале дуре
Како мрко гледи:
(Је л', да тако дере
Ни гропа не вреди?!)

Свадила се дура
Са добрим јој братом.
(Паметно се неће
Постићи — инатом!)

А ево и брата
Из прикрајка вири.
(Јамачно се спрема
Да се с њом помири!)

Сад још и та дура
Нек се опамети.
(Па од нових бура
Ко ће их поднети!)

Београд. **Чика Васа-Љубисав.**

ПРОСИЈАК

ПОСВЕЋУЈЕМ СЕНИ ДРУГА И ПРИЈАТЕЉА

ЉУБОМИРА Н. СИМИЋА,

ПЕСНИКА.

Ритама грешник стари
Украј храма у сузама,
Ил' без сузâ, али гладног
Виђате га улицама.

За живот се није брин'о!
Сад *хоће*, ал *снаге* нема!
И од свију заборављен,
Видите га — остављена.

Стеже штаку све то јаче:
Ах! прошла је младост свежа.
Просијачка празна торба
Од свега је другог тежа!

Чисто кô да не постоји!
Јер га свако и не гледа,
Јер му многи сем *презрења*,
Ничег више, ничег не да.

А можда је *сâм крив* свему?
Кô млад страд'о с греха свака —
Имовину упропасти
Што му оста од предака.

Ужив'о је... па сад пати!
А умреће можда теже —
У болници, на сокаку
Без помоћи и без неге.

Што се роди, кад никога
Не остави после себе?
Излишан је за свет био!
Јер зло није од потребе.

Таквих данас има много!
Дужност нам је да *их* знамо,
И докле још *касно* није,
Да им *живот* поправљамо.

Соко-Бања, 1901. год. **Миладин К. Николић-Расински.**

ЈАБУКА.

Причица од **Р. М. Тасића.**

Моје је правило да
говорим све отворено.
Л. Н. Толстн.

— Тато, куда ћеш? — упита синчић оца идући за оцем.

— У башту, одврати отац.

— И ја ћу тамо!

Разговор се прекиде и они ступише у башту. Отац је дошао послом, с кантом у руци, да залива купус и патлиџане, а Војислав у другој намери: да узбере коју јабуку, јер их одавно није јео.

Хита. граби напред, као да га нека потера гони... Амишан је, прождрљив, и он би час пре да одлети под јабуку.

— Ето ти сад, стао си ми на врежу од краставаца! Прекори га отац за ту несмотреност. Што не пазиш? Докле ћу те опоминьати за ово и оно? Прекор беше уместан и Војислав не беше у стању шта да одговори.

— О, кликну Војислав нехотице и с места се удали испред оца... Зна се куда ће — јабуци, камо га је пут и водио... Отац погледа за њим, по том саже главу и предаде се своме послу... Ради, послује, али је пред њим отворен пут и он мисли о нечему што је поодавно било. Пред њим се указује празан простор, голо место, у његовој башти, а за тим млади фидан, млада воћкица, а то баш ова, сада већ одрасла јабука.

— Та жена и данас је жива, прошапута он и све му поста јасно.

Свега се сећа... Сусетки Јаворки умре у то време кћерчица Цаја, а она, да би јој очувала спомен и код других, отиде у башту, извади из расадника младу јабучицу и донесе је њему, Рашку Тирићу и рече:

— Суседе! Ево сам ти донела овај фидан, избери згодно место у твојој башти и посади га за покој душе моје миле Цајке...

Сирота мати! Није могла више да издржи... заплака се.

Тирић прими понуђену младицу, захвали се на дару и утеши бедну матер.

Најпосле рече:

— Молићу се Богу за покој душе твојега детета, а уз то, дајем ти поштену реч, твоја ће Цајка бити у трајној успомени код мене...

Тирић изабра место и посади јабучицу онде, где је сада... То је било пре дванаест година, с пролећа, али се још памти и не ће се никада заборавити... Сада је та јабучица велика јабука, крупна, граната и рађа диван, укусан плод... Јабуке су румене и крупне, милина их видети, а још боље јести.

Војислав би да дохвати једну, али не може — високо су. Он обилази око јабуке, диже главу у вис и загледа их... Јабуке су ретке, само по где која, и то у врху, а доле по гранама ни једне; доле није било ни цвета, те према томе нема ни јабука.

Војислав поче да се чуди:

— Све јабуке у суседству родиле да се не поломе, а ова наша само у врху... Што ли то? — пита се он и бира речи, којима ће да одговори на своје питање... Мора да је остарела, па не ће више да рађа, даје он себи објашњења. То је, није друкчије... Неваљала јабука, требало би је исећи!...

Трже се. Погрешио је... Да је исече, е, али онда не ће имати ни оволико јабука, колико има сада... Било би још већа штета но сада...

Нејасно му, и он се реши да упита оца за то, за оно, што мало рађа. Он не отиде к оцу, већ викну јасно пут оца:

— О, тато!

— Чујем, сине! Одазва се отац, јер беше прибран... Свршио је мисли о јабуци младици...

Синчић настави:

— А што ова јабука ове године није родила, а док лањске године беше пуна? Да није остарела? — навађиваше дете на оца.

— Добро када си ме упитао, предузе стари Тирић: — рећи ћу ти! Има и тому узрок, а тај је и теби познат. Лањске године беше та јабука препуна плодом, а ове године ни стоти део од тога, просто с тога, што си јој ти с Дачом Славковим лањске године поломио све родне гранчице, које су требале ове године да роде. Да није тога било, јабука би и ове године родила обилато... Сећаш ли се колико пута сам вам онда говорио:

— Море децо, оставите те мотке, грудве, камење, и не млатите ту јадну воћку, јер вам до године не ће родити! Али ви, ти и Дача, ни да ме чујете... Ето ти сада, па суди сâм јесам ли ја био у праву што сам оно говорио или не...

Војислав је погледао тужно око себе... Ветрић полако, потајно, њиха лишће на јабуци, а она, јабука, као да га кори за то, а Војислав као да чује тај прекор:

— Сâм си крив, а не ја. Покај се, покај се, драги Војиславе!

— Ја више не ћу да је млатим, а не дам ни Дачи то да чини, правда се Војислав, а на срце му пао сињи терет... Нешто га гуши, дави, нешто, што дражи на плач и сузе. Да ли ће то бити грижа савести, тешко је одредити; али шта му драго, Војислав је био у ватри, у неком узбуђењу, које се све већма гомила, што му се више говори о јабуци...

Та се промена опажаше и на лицу Војислављеву, а отац, и ако је опазио тај немир синовљев, остави га самоме себи. Он пређе на оно, рашта је Војислав и дошао.

— Да ти отресем јабуку две, понуди га отац и већ пође к јабуци да му отресе...

Војислав у мало што не заплака... Беше му жао јабуке; увредио је, и сада није достојан да једе плод њезин...

— Не ћу!

— Не ћеш, викну отац — а што?

— Тако, не ћу, опет ће синчић и пође стазом да изиђе из баште...

— Врати се...

Али се Војислав не врати. Он беше као убијен... Осећа неку празнину у срцу, а то га поражава и из основа потреса.

— Ја....

Војислав не доврши што беше започео, он заплака, и сузе беху топле, истините... Он се кајао... А тако и треба. Грех ваља покајати и онда ће и самој души бити лакше.

ЈЕСЕЊЕ СЛИЧИЦЕ.

Пише: **Миладин К. Николић-Расински.**

I.

Још скора све зелено суши се и вене. Природа као да се успављује. Кренеш ли ма куда, свуд суво лишће, свеле траве и свенулост. Ујутру магла све увила. Даљина сива. Небо тамно. На путу крче тешко претоварена кола. Киша сипи, а човек огрнут дугом кабаницом погнут; брижан је! Кат-кад узвикне, погони упрегнуте животиње, па заћути. Поток брује некако сањиво. Над тобом по који гавран загракће. Тргнеш се и угледаш по коју голу грану. У вече сова хуче. По брдима светле се ватрице. Виногради се беру!

Крећемо се унапред дому. Тамо нас удобна постеља чека; тамо је тако топло! Овчар нагонио стада, враћа се кући и звиждуће, ал' окис'о и уморан неће више!

Звона бију у даљини.

Тебе нешто сети Бога и свега што је надземно и узвишено. Хтео би, да паднеш на колена, да га замолиш, да не буде зима тако јака. То исто чини сад и сиромах отац, који има доста деце, те много пута нема чим да купи дрва да се огреју. Ти се молиш и за њега. Ал' звона непрестано ударају.

Хајд'мо тамо!

Тамо је црква или манастир!

Приближисмо се. Чујемо неку песму. То више њих певају. Село! Да. Ту је црква. Уђимо у њу. Ту, учитељ са ђацима. Он за певницом пева са црквењаком; ђаци помажу. Тамјан мирише из кадионица. Кандила светле. Сутра је недеља. На пољу ветар хуји, а нама у цркви тако топло, када смо с Богом и у друштву са људима.

II.

Дошли смо на неко гробље. Сви ту имамо по некога од рода закопаног. Боже мој! И нас ће тако једном земља покрити. И ми ћемо умрети. Па зашто се човек роди? Ваљда да умре?! Ево! Овај гроб; нема крста; само гола хумка. Можда овде почива који ђак? Не далеко од нас неко плаче. Приснила главу на крст, па љуби слику на њему. Умро јој син баш кад је школу -изучио.

Јадна мајко! Колико си се борила да га однегујеш те да порасте; колико си трошила и надала се док је школу изучио; а колико ћеш још много плакати што не дочека да те у старости прихвати на своја наручја, да те помаже и издржава; и да он твом гробу, (а не, ти, на његовом!) припали свећицу и кандиоце и помене име своје добре мајке!

Ти, сад немаш што си имала!

Ми, видимо сузе у твојим очима; плачемо заједно с тобом, јер и *ми, имамо мајку и мајка нас!* Али, ко ће све исплакати? Ти, си садила цвећа на гробу синовљу; оно је сад увенуло.

Јесен је! Киша сипи ситна као магла; нема цвећа; нема зеленила! Сваки би од нас загрлио по један крст, да ожали по ког човека, јер смо и ми људи, и нас ће некад тако! Јадна мајко! Чиме ћеш сада китити гроб синовљев?

Она рече: Сузама!

Па, докле тако? Видиш; јесен је дрвећу лишће одузела. Жалост за твојим сином исушиће ти можда и последњу сузу у срцу?

То може! — Зајеца мати — Ал' материно срце може и без суза плакати!

Боже мој! Чиме се човек још не теши!

III.

Сећамо се, да је ова река летос усанула. Сад опет натече. Јесење кише

вратише јој што је летос изгубила. Слаб мост од дрвета над њом. Мутна је, и носи голе гране, гранчице, увело цвеће, стабљике и жуто лишће. На мосту смо. Преко њега прелазе кола, он се љуља; можда ће се ове зиме срушити? Не далеко од нас развалине; град неког деспота или војводе! Да ли је помишљао кад га је зидао: да ће се одмах после његове смрти срушити и бити легло орловâ и буљинâ? Погледасмо горе. Орао се дао за голубовима; ухвати једног! Остали се разлетели, да се скрију, докле орао не оде из тог краја. Човек тако у дому, колиби и палатама скривен од студи чека да зима прође.

О, зимо, која се ближиш, и скорим ћеш настати, када би једном отишла од ове земље, да на њој завлада вечито лето и пролеће!

Да. Али, да ли би имали радости зимњег грудвања и санкања; и да ли би Божић био тако чаробан да тебе није; и да ли би, у опште, било пролећа и лета без зиме...?

Не. Једно без другог не може бити! И човек сâм за себе не може живети. Човек ропће на недаће у зиму, ал' греши! Јер радости без туге нема, као и среће без несреће.

Бог је саздао природу.

Мајка природа је створила све што човеку помаже *живети*. Да су нам све жеље испуњене, да ли би могли, или имали зашта живети?

Не. Човек без жеља не постоји, нити ће постојати.

IV.

Одбегле птице у топлије јужне крајеве. Видели смо их. Ласте скупљене око какве развалине једног дана у јатима прнуше на југ. Која остаде, пала мртва од зимње студи; нашли је под жбуном укочену.

Сиротица! Можда је и хтела на пут са осталим другама, али можда је била болна, имала сломљено крило? Можда није могла да се одвоји од наше домовине? А, јест, лепа наша домовина! Рекао бих, да су: Она и Швајцарска две сестре! Једном видети Србију значи: да се не можеш после од ње одвојити! Она је нашим очима тако лепа; а срцу тако драга!

Мртва птичице! Тебе, (коју нађоше под жбуном укочену,) твоје друге на путу за топлије крајеве, оплакују што ниси с њима! Оне су чуле, кад си им на њиховом поласку казала: *да се ти не можеш одродити од оне земље, где си рођена, па ма и живот изгубила!*

Мртва птичице!

Ево скидам капу пред тобом, и клекну ћу, да пољубим мртво крило твоје, које те је само твојој домовини носило, да не залуташ у туђину!

V.

На небу пуно тамних облака. Не видимо сунца, и на земљи је тако жалосно!

Пролеће! Кад бих могао сву твоју светлост да задржим, па кад прођеш, ја да је пустим у зиму, да осветли и загреје сиротињу, која нема чим да се огреје!

VI.

Сељани косе жито. Неки су покосили. Спрема се зимница. Свуда рад и спрема. Грожђе обрано муља се. Имамо слатког вина! Оправљају се домови и колибе. Јер кад снег покрије кровове, требају бити сигурни, јер је снег исто тако тежак као зима сиротињи. Спремају се стаје и склоништа за стоку као и храна; јер зими снег покрије *све*, и нема траве. Справља се топлије одело. А по шумама секу дрва, јер без њих немамо топлоте. И док угаљ туђинцу шкоди, ми га у дому не употребљавамо. Ветрови непрестано. Јављају: да зима долази! Питамо се: Хоће ли зима бити јака? А деда држи

на крилу унука, па га учи: како је старост исто тако тешка као и зима. Ујутру слана. Видимо шеврљуге и штиглице; а деца неваљалци иду с кавезом, па их хватају „на лепак,“ који сгављају на боцу. Врапци попадали крај млина. А кртина непрестано рије и спрема под земљом од корења разног дрвећа и семења — *зимницу*. Лептире више не видимо, јер се учаурили, да на пролеће измиле гусенице. И свуда видимо неки рад. Спрема се против зиме све: и човек и биље и животиње и бубе, и све што живот има.

И сваког дана очекујемо, кад ће духнути *северни* ветар, донети снег у крупним пахуљицама, и зима отпочети.

Зар већ не осећате дах студен и зиму? Хладна киша пада, кроз коју промиче по која пахуљица снега. Пас скочи, да га газда пусти у кућу, ал' бадава! Човек је примио лукаву мачку у собу, да лукавством га вара, а верног пса прогнао да му чува кућу, па ипак да му човек за све те услуге дâ окорели комад хлеба и то, кад се *сети!*

Па, није ли то Богу плакати?

Да. Али из сузе Божије родио се Исус, син његов, који је за добра учињена људима *од људи* распет; јер *човек никад није умео да цени добро, онолико, колико оно вреди.*

Соко-Бања.

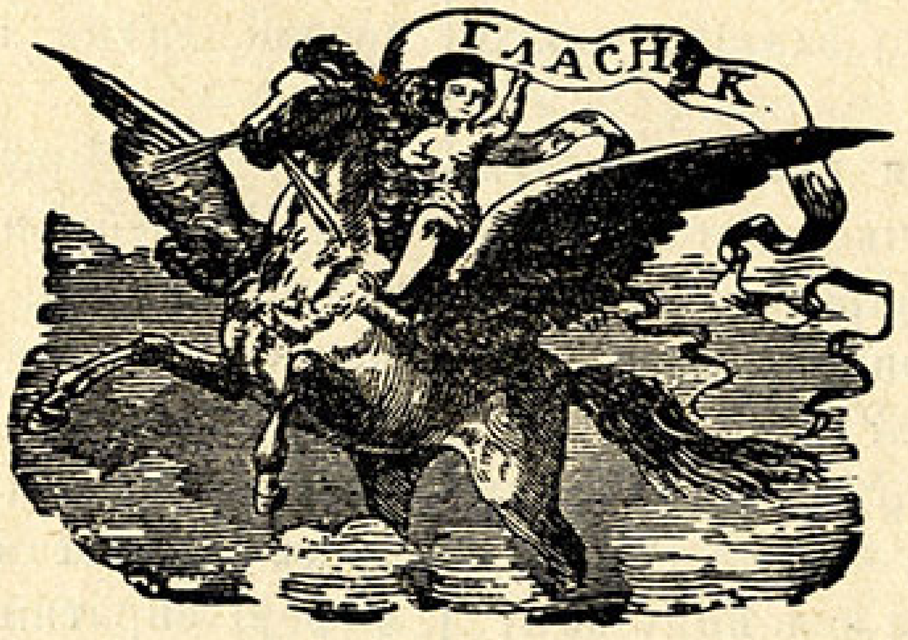

— **Велика несрећа у Крушевцу.** У среду 26. Септембра о. г. десила се у Крушевцу, негдашњој престоници цара Лазара у Србији, грозна несрећа. Стојан Милошевић држао је баруџиску радњу, т. ј. продавао је барут и правио ракетле и жабице за разна весеља и забаве. Овом приликом баш је спремао ракетле за дочек краља, који се спремао да походи Крушевац. Незгодом неком упали се барут у дућану, прсне у ваздух и учини право чудо; поруши не само ту кућу, где се барут упалио, него разруши још шест дућана, запали све суседне куће, убије више особа и силне је рањио. Колика је то снага, види се најбоље у том, што је једну гвоздену касу занатлијске задруге, тешку 1300 килограма, одбацила с места јој тако силно, да је три зида пробила, док није доспела до места, где су је нашли. Потрес је био ужасан, да се сва варош тресла, а околне куће од цигље зидане, из темеља су порушене. Сâм Стојан Милошевић је грозно израњен. О овој ужасној несрећи одмах су известили и краља, који је у то доба био у Нишу, и који је одмах телефоном изјавио своје саучешће на грозној несрећи; послао је и свога лекара у помоћ а и новаца је послао у помоћ пострадалим и уједно је одустао од путовања у Крушевац. Сва војска у Крушевцу је изишла и свом снагом је гасила ватру, а сви лекари су својски лечили све рањене и исакаћене. Сад се по свој Србији купе прилози да се помогне пострадалима у Крушевцу.

— **Цолгос осуђен.** Цолгос је онај зликовац, који је убио Мак-Кинлеја, председника Сједињених Држава у Америци. Он је ухваћен и стављен пред суд, и суд га је осудио на смрт и то да се убије електрицитетом, а то је она снага, што сева и громове даје. Та пресуда се на њему има извршити данас 15. Октобра, баш на пољутарје св. Параскеве.

— **25-годишњица папина.** Папа је над римокатолицима први свештеник, владика над свима владикама римокатоличким на целој

земљи. Садашњи је папа Лав XIII. Њему се навршује Фебруара месеца 25 година, од како је папа а 93 године живота, па се спрема, ако га Бог још донде поживи, да Фебруара месеца свечано прослави своју 25-годишњицу. Тада ће у Рим, где папа седи, ићи хаџије из целог римокатоличког света, да се папи поклоне и приме његов благослов; кўпиће се по целом свету прилози за папу, и ако он није сиромашан човек. Од 262 папе, што су до сад били, садашњи је папа трећи, који тако дуго седи на папској столици, а само су двојица живели 93 године, као садањи папа Лав XIII.

† **Сердар Мијат Радовић.** Породица сердара Мијата Радовића из Мостара јавља нам посмртницом, да је тамо 29. Септембра о. г. у 3 часа из јутра преминуо сердар Мијат Радовић у 76. години живота свога. Ово је отац покојног Владимира Радовића народнога првака, који је засновао „Српски Вјесник,“ који и сад излази у Мостару. И покојник Мијат беше један од најугледнијих Херцеговаца, честита и поштена српска душа, светао карактер, Србин и јунак у борби за слободу свога народа. Године 1875. када је у Херцеговини букнуо устанак противу насиља турског, оде Мијат у Црну Гору, па је отуда са Црногорцима се борио противу злотвора српских, и за јунаштво његово даровао му је кнез Црногорски орден Данилова реда и назив *сердар*, што ће рећи *војвода* или *заповедник*. Кад је завладао мир, дошао је кући у Мостар, где је радио, а у народним пословима свагда је била уважавана његова реч, и важио је у целој Херцеговини као првак народни, кога је народ особито поштовао, и сад сав народ за њим жали. Иза себе оставио је покојни Мијат жену, 3 сина, једну кћер, једног брата и снаху са десеторо унучади. Слава му и вечна успомена у народу!

— **30-годишњица нашега Чика-Васе.** Ове јесени се навршило равно 30 година како наш омиљени Чика Васа Крстић служи у паробродској служби Дунавскога друштва. Он је у својој служби толико ревностан, тачан и уредан био, да је постао надзорником друштвеним, а и сâм цар и краљ Његово Величанство Фрањо Јосиф I. одликовао га је својим орденом и тимо његове лепе заслуге признао и похвалио. Чика-Васа је своју 30-годишњицу у тишини провео, али су му за њу ипак дознали многи пријатељи и познаници, па су му је усрдно и поздравили и честитали Од многих честитака доносимо и ми једну у овом броју, а уједно и с наше стране усрдно честитамо нашем милом Чика-Васи са усрдном жељом, да га Бог још дуго поживи на радост његове честите породице и целога српског народа, који он тако ватрено љуби

— **Утекао тигар.** Из Острогона јављају, да је тамо пре неколико дана утекао из зверињака (менажерије) један тигар и чим се дочепао слободе, одмах растргао 30 комада оваца. Од тога доба чини велике штете и народу задаје велики страх и бригу. Сви покушаји, да се звер убије или ухвати, остали су без успеха. Тигар у слободи појави се час овде час онде и целој околини задаје страх. Тога ради је из Комарана града послано 200 војника, да ту дивљу звер убије, али ни војсци не пође за руком, да улови љуту зверку, која и сад дави стоку и задаје свој околини највећи страх.

— **Енглеско-бурски рат.** Енглеско-бурски рат још једнако траје. У почетку Октобра о. г. навршило се пуне две године, како је овај рат отпочео и ево до данас не могоше силни Енглези савладати малене Буре. Сад је главни заповедник над евглеском војском генерал *Киченер* а бурски *Бота*. Киченер је све покушао, да сломије Буре, али све бадава. Сад је издао заповест, да се убије сваки бурски војвода, који енглеског ропства дошане, и већ их је неколико стрељао. На то су Бури закључили, да и они погубе по једног енглеског официра, који је код њих у ропству, за свакога свога официра, којега Енглези погубе. Ово је Енглезе ужасно ражљутило и Киченер упути велику своју силу, да Боту ухвате и тиме учине крај овоме рату. Али им и ту беше срећа лоша. Бота им се не даде ухватити, шта више продро је у енглеске земље и приближује се са својом војском главном граду енглеском.

---

1. РЕБУС.

Саставио: Ђорђо Видаковић у Бијељини.

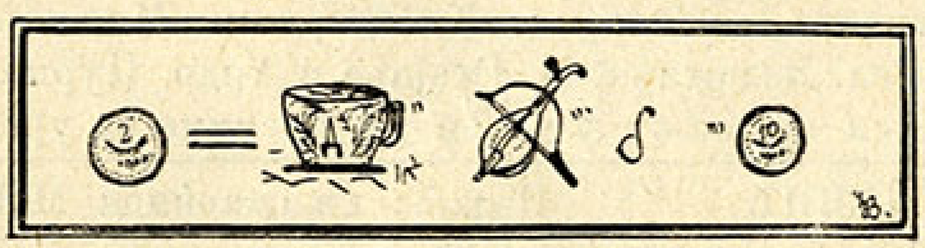

---

2. КОЊИЧКИ СКОК.

Саставио: Милан Матић у Новом Саду.

је	Ко-	га	ћу	Нек	не	чо-	А	је
же-		ма	га		цве-	ће		ве-
ји-	но-	ка;	ао	же	зе,	ка!	за	тр-
зе	сту-	ћа				ста-	ире	сто
цве-		Ја				је:		жном
у-	ста-	ијам				да	зе	Две
нем.	да	дем	не	ге	Гво-	га	Је-	ћем
тр-		вр-	је;		су	с цве-		с тр-
се	И-	ћу	но-	зде-	мо-	ћем	дру-	дна

РЕШЕЊЕ.

У прошлом броју „Голуба“ значе **1. Ребус:** Познаје се светац по вечерњу; **2. Коњички скок:**

Рано рани Српче моје,
Па остави снове своје.

На ноге се лаке дигни,
За послом се одма вини.

Јер у зору птице поју
Испуњајућ' жељу своју.

Рано рани Српче моје,
Па остави снове своје.

3. Ребус: Мудрој глави једно око доста.

Правилно решили: Милан Живановић у Срем. Карловцима: 2. — Зорка и Љубица Грујић у Новом Саду: 1. 2. — Петар и Аца Поповић у Срем. Карловцима: 1. 2. — Стеванка Пандуровић и Стеван Купусаревић у Сомбору: 1. 2. — Даринка и Ђорђе Борковић у Бос. Градишци: све. — Саво-Бељан Б. Козомарић у Лијевну: све. — Драгољуб, Мара, Митар и Душан Паранос у Брчком: 2. — Теодор и Милица Л. Логињев у Лалићима: 1. 2. — Васа Пиштелић у Рудолфсталу: 2. — Лепосава Црквењакова у Турском Бечеју: 1. 2. — Вукосава Богдановић у Нашицама: 2. — Стака Шпиријева у Бос. Градишци: све. — Бранко Миловановић и Радослав Ловић у Турској Кањижи: 1. 2. — Миленко П. Секулић у Лијевну: све. — Софија Столповићева у Шапцу: 1. — Добрисав Ј. Цветић и Александар Ж. Секулић у Београду: 2. — Лазо Кесић у Бос. Петровцу: 2. — Никола Вукмировић у Осеку: све. — Драгиша Савчић-Ресавац и Сава Савчић у Београду: 2. — Радован А. Стојадиновић-Ресавац из Деспотовца: све. — Вукосава и Богдан П. Ковачевића у Лијевну: све. —

☞ Чије име није штампано, знак је или да му није решење правилно или да је доцкан стигло.

Напомена. Због нагомиланог препшнијег градива, изостају из овога броја уобичајени одговори.

„Голуб“ излази сваког 1. и 15. Цена му је за Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на целу годину **3** круне. За Србију и Црну Гору **4** динара. За Турске покрајине, Бугарску и Русију **4** круне Претплата се шиље: Књижарници Мил. Каракашевића у Сомбор. А за Србију књижарници Вел. Валожића, М. Стајића и Андр. Пурића у Београд, М. Ј. Софронијевићу у Шабац. Рукописи се шиљу у плаћеним писмима на уредништво, и не враћају се.

Уређује: ЈОВАН БЛАГОЈЕВИЋ. Издаје: књижарница МИЛ. КАРАКАШЕВИЋА.

ШТАМПАРИЈА ФЕРДИНАНДА БИТЕРМАНА И СИНА У СОМБОРУ.

У СОМБОРУ, 1. НОВЕМБЕРА 1901.

КЊИГА.

Није доста да само читамо,
Но дух књиге треба да познамо.
Нашу душу штиво ће да кр'јепи,
Ако у њој има плода л'јепи'.
Познаника имадемо доста,
Пријатељâ правих пуно мање;
Тако исто има доста књигâ,
Ал' све н'јесу вр'једне за читање.

Бар. **М. Јововић.**

ЛИСТ
ЗА СРПСКУ МЛАДЕЖ.

СРЕТНИ СОВЕРИН.

С енглеског превела: **Милена Грбић.**

(Наставак.)

VIII.

Госпођа Фен иђаше полако кући мислећи непрестано о своме сину и једно два пут погледа у соверин, који држаше у руци.

„Оно је баш честита дјевојчица“ рече у себи, „Ђефреј им мора то надокнадити. И он је добродушан, само да се хоће излијечити од оне зле ћуди!“

Ђефреј Фен бијаше јединац. Као слабуњавом дјетету попуштали су му у свему и мазили га, те није чудо, што је био такве нарави. Сад, као дјечко од једанаест година не могаше се лако приучити на послушност и стрпљивост. Но ипак, усред своје љутине кад би видио, како га мати жалосно гледа, било би му врло тешко, а кад би га љутина прошла, молио би матер да му опрости обећавајући јој да не ће никад више тако злочест бити. Кад би му мати рекла да је заиста добродушан, осим кад му дође ћуд, застиди се врло, што се понашао као дивљач, а не као честит дјечко.

Отац му је умро прије годину дана, а он оста с матером у овом красном старом, баштама и ливадама опкољеном двору, у коме је имао што год би му срце зажељело. Није дакле чудо, што је волио господарити и пркосити.

Једина му се мати противила томе. Колико га је волјела, толико га је и карала и гледала да га изведе на прави пут. А он — уз пркос својој ћуди, још више љубљаше и поштоваше своју добру мајку.

Кад је госпођа Фен стигла кући и ушла у придворје, гдје се мало прије онај слуга подсмјехивао Марији, потегне за звоно и слуга изиђе. Она му заповједи, да Ђефреј, чим се врати, дође њој у собу, јер има с њим нешто разговарати.

Ђефреј бијаше изјахао на висораван и почело се већ смркавати кад се вратио. Онако весео и румених образа са свјежа ваздуха, јурне у матерану собу.

„Ево ме, драга мајко,“ викне он скочивши на наслон столице (фотеље) у којој је мати сједила и загрли матер. „Мартин ми рече да желиш разговарати са мном. О, ал' сам лијепо јахао! Депли је баш ваљан.“ Депли бијаше име његовом коњу. Мати га узме за руку. „Да, имам те нешто питати“ рече она озбиљно.

Са Ђефрејевог лица неста веселости.

„Добро, мајко. али јесам ли што зло учинио?“

„Па зар ти не каже савјест?“ упита га она благо. „Шта си радио јуче у јутро?“

„Изјахао сам у село, ти си ме послала.“

„А нијеси ли што год изгубио?“

„Што год изгубио“ понови он. „Не сјећам се да сам шта изгубио.“

„Дала сам ти један соверин да га размијениш у дућану, па јеси ли?“

Ђефреј скочи.

„А јест, јест, дала си ми га“ повиче он, „али га нијесам размијенио. Баш сам био будала. Ево га у џепу на прслуку,“ рекавши ово тури руку у џеп,

„Јој, нема га!“ повиче он. „Па шта је могло бити с њим? Знам добро да сам га овдје оставио.“

Сад мати отвори руку, коју је до сад држала на крилу.

„Је л ово?“ упита га.

„О, мама, то је смијешно!“ узвикне Ђефреј обрадовавши се. „А гдје си га

нашла? Није ми био ни на крај памети, док ме нијеси упитала.“

„И ја сам била заборавила за њега, но ја га нијесам нашла Ђефреју, донијела ми га је једна дјевојчица.“

„Дјевојчица! А гдје би га могла дјевојчица наћи?“

„Сјећаш ли се свог сусрета с оно троје дјеце пред Марстон-шумом? Сјећаш ли се шта се догодило пред капијом?“

Ђефреј поцрвени.

„Да ти је знати, сине мој,“ рече госпођа, „како ми је било жао и како сам се застидјела, кад ми је она дјевојчица причала, да се мој Ђефреј, мој мили син жестио и грубо понашао наспрам троје дјеце, која су имала право као и он да тамо стоје, а не само то, него још и ударио једно од њих својом канџијом. О, Ђефреју! Ђефреју! Ја не бих никад ни помислила, да би ти јашући свога коњица, хтио да надмашиш једног дјечка, који стоји без икакве обране и који ти не чини ништа. Држала сам ја да је мој Ђефреј храбар дјечко, а не као убојица и кукавица, па ни онда, кад паднувши у јарост, заборави на се.“

Ђефреј је оборено ћутао неколико часака, а најпослије, спустивши руку с којом је био загрлио матер, рече: „Јамачно се он привукао овамо да каже,“ а глас му дрхташе од стида на оне ријечи материне, јер није никад ни помислио, да би га ико, а још мање његова драга мати назвала кукавицом.

„Није, Ђефреју“ рече мати озбиљним и строгим гласом, „није се он привукао, него је долазила његова сестра, али ни од ње не бих могла дознати за твоје рђаво понашање — јер је покушала да због мене изостави тај дио свога приповиједања — да нијесам навалила, да ми све право каже. А за што мислиш да је долазила? Ето видиш донијела ти је соверин, што ти је испао из џепа кад си с коњицем прескочио ону капију. Ђефреју! Ђефреју! Надам се да не ћеш у будуће тако што чинити, иначе ћу морати признати, да сам се преварила у нади, да ће ми син бити добар и племенит, као што му отац био.“

„Мила мајко!“ повиче Ђефреј, „не говори, не говори тако! Знам да сам нагао као звијер, али не могу подњијети, да ме називаш убојицом и кукавицом.“ Изговоривши ово загрли матер, спусти главу на њезино раме, па брзне у плач.

„Не љути се на ме, драга мајко?“ мољаше је он јецајући. „Чинићу што год хоћеш, а њега ћу молити за опроштење. Даћу му што год имам на свијету само ако се више не ћеш љутити на мене и називате ме оним гадним именима.“

Госпођа Фен загрли свога сина и притиште га уза се.

„Не ћу те друкчије звати, него мојим драгим Ђефрејем, мојим милим сином, само кад признајеш своју погрешку и кад ти је за исту жао. Де, убриши сузе и пољуби своју маму, па да обоје мислимо какву ћемо радост учинити оној доброј дјеци, да би лакше заборавила твоје грубијанство, али прије свега мораш њега молити да ти опрости.“

„Хоћу, мајко, хоћу заиста“ рече Ђефреј, а мати видјевши да му је заиста жао, пољуби га.

IX.

Марија иђаше кући лака срца и премишљаше о соверину, због кога се толико мучила; како га је оставила код госпође Фен, и како је била храбра да јој исприча сав догађај.

„Па то би баш лијепо било,“ рече у себи, „да сам примила новац! Колико смо ствари могли купити за њега! Дик би имао нож и чекић, а Сузана лијепу лутку. Али гле! Шта би нам то вриједило, кад га не би добили баш од господичића, чији новац и јест, а за

цело знам, да га Дик не би ни примио од њега, који га је ударио канџијом, па и да рекне да му је жао, што је то учинио, ни онда не би — Дик је тако поносан. Ипак је Дик добар дјечко и боље волим што ми је он брат, него да ми је господичић Ђефреј са својом красном кућом, својим коњицом, соверином и свим што има!

Задубљена у ове мисли корачаше Марија одважно и уживаше у тако дугом путу. Пчеле зујаху, гуштери трчаху и завлачише се у китњасти бер̨ак, који распростираше своју красну пурпурну боју по висоравни, а скакавци се бијаху расцврκутали на пошљедњим сунчаним зрацима.

На скоро за тим угледа Марија колибу из даљине.

„Дик и Сузана ће ме изгледати“ мишљаше она. „Како ли ће се обрадовати, кад чују све што им будем причала! — Да ли су већ ужинали?“

Премишљајући тако о њима, стигне до колибе.

„Чудо ми је гдје су!“ рече полугласно. „Држала сам за цело, да ћу их гдје год угледати.“

Дође до врата. У башти бијаше тишина, а ни из куће се ни гласак не чујаше. Уђе унутра. Дјеце не бијаше у кухињи, а од ужине ни трага.

Већ се почне некако чудновато осјећати, као што обично буде свакоме, који уђе у празну кућу, гдје се надао кога затећи. Ставши пред степенице, стане их звати: „Диче! Сузи! Диче!“ али никаква одговора.

„Изишли су на висораван“ мишљаше она, „изишли су а заборавили ужинати. То је лудо од Дика, а тако бих му вољела што прије испричати о двору, о госпођи Фен и о свему. Идем часом приставити воду за чај и зготовити га док се они не врате, знам да ће им мнло бити. Ваљда Дик не ће допустити Сузани да хода до год јој ножице не малакшу; она је тако жи-вахна и никад не ће да призна да се уморила.“

Приставивши воду извади чајник и сав прибор, па оде горе у собу и преобуче се, а свечану хаљину лијепо савије и остави у орман, при чему се сјети, како је јутрос на то мјесто сакрила марамицу са соверином. Сјетивши се како је била тужна иза оног препирања с Диком, насмија се од радости при помисли, да је сад све на правом путу.

За тим сиђе.

Вода је већ почела врити а од Дика и Сузане ни трага ни гласа.

„Баш бих вољела да већ дођу,“ рече сама себи. „Шта ли је могло бити с њим?“

По том гледаше неколико часака с прозора, а онда изиђе и разгледаше на све стране, али не могаше ништа видјети осим торња сеоске цркве.

„Ваљда нијесу отишли у село! О, да хоће већ доћи! Ну, баш сам будала. Они су јамачно отишли шетати, па ће се прије вратити, ако их толико не тражим.

То тако као паметна дјевојчица, врати се унутра и стане правити чај и пјеваше, да би сама себе увјерила, да се нема ни за што бринути.

Стари сахат. који висаше у углу, поче избијати, а Марија ма да је знала колико је сати, бројаше: „један, два, три, четири, пет, шест. Шест сати! Скоро ће се смркнути а њих још нема.“

Почека још четврт сата, а сваким минутом постајаше забринутија, а кад сказаљка показа четврт преко шест, зграби брзо свој стари шешир, који висаше на чивији на вратима и изиђе.

Забринуто разгледаше опет на све стране не би ли их угледала, али узалуд. Пође даље. Путем није ништа видјела осим једног кунића, који трчаше као да се и он жури, да га мрак не затече, и Марији упаде у очи његов

китњасти репић, кога бијаше од хитње врло смијешно усправио.

Марија се осјећаше сасвим осамљена на тој пустој висоравни и обузе је ужасан страх и већ ни сама није знала куда се још има окренути да потражи брата и сестрицу.

„Диче — о, Диче, одзови се! Гдје сте?“ викаше она на сав глас.

Али њезине ријечи однесе вјетар. Не добивши никаква одговора, не могаше издржати да не заплаче.

„О, Диче! О, Сузи! Дођите већ!“ јецаше она.

Послије неколико часака отаре очи.

„Не вриједи плакати, то ми не ће ништа помоћи“ рече и пође даље.

„Сишла бих у село, али могла бих их мимоићи, а кад би дошли кући уплашили би се, кад ме не би нашли код куће, а већ је сумрак. О, јао, јао, шта да чиним!“

Премишљајући тако спази да се нешто у даљини миче. Заустави дах побојавши се, да је саме очи не варају. Но није се преварила, јер заиста неко иђаше преко висоравне.

Пошто се било почело смркавати, то јој бијаше тешко распознати, но ипак јој не изгледаше као да су Дик и Сузана, него као да је само једна прилика.

Необичан страх овлада њоме, а да би се увјерила јесу ли то заиста дјеца, бојаше се викнути их.

Чекајући тако зачу глас — Диков глас — ма да необично звучаше.

„Марија! Марија!“ викаше он.

„Они су, они!“ повиче Марија весело и пожури се према прилици.

Кад се приближи, видје, да је то Дик са Сузаном на рукама; глава јој бијаше наслоњена на његово раме, а ручица јој висаше.

„Јаој, Марија, Марија!“ поче Дик кад им она приђе. „Сузана је пала и врло се убила, носио сам је цијелога пута. Јаој, Марија, је ли да она није мртва?“

Марија не рече ништа у онај час, него полако узме Сузану из Дикових руку. Мала јекне: „Ух, моја глава!“

„О, хвала Богу, није умрла!“ Узвикне сиромах Дик.

Носећи Марија Сузану а Дик идући поред ње, уђу у колибу.

(Наставиће се.)

ТА ВОЛИМ ТЕ, МИЛИ РОДЕ!...

Та волим те, мили роде,
Као славуј зелен луг,
Као ратар жељан труда,
Онај љупки, златни плуг!

Та волим те из срдашца,
Као тиче вес'о пој,
Као мајка чедо своје,
Мили, српски, роде мој!

Па кад дође онај часак,
Да за тобом Србин мре:
Ја, млађани летим смело,
Брже него ико пре!

Цариград, 1901. год.

Стева Фртунић.

БРКАТА ЖЕНА.

По милости Божјој
јесам што јесам.
Мухамед.

Изгледа мало чудновато, готово невероватно, али је тако у истини. Госпођа Софија Стојшићка је брката жена. Има бркове као какав момчић од двадесет година. Браде нема. Оно неколико длака на подбратку, не могу се урачунати у браду, тим више, што их ни сама госпођа Стојшићка не трпи. Сасеца их.

— Што ће ми, каже она и не да им да порасту.

Госпођа Стојшићка не стиди се својих бркова: негује их, дотерује. Па да видите, они јој некако и доликују оном старачком, смежураном лицу, преко кога вечито лебди тих, благи осмејак, да утеши и да разгали суморну душу. Њена унучад — Анка и Јоксим, радознала су деца те отуда је више пута упитају за бркове:

— Дадо, реци нам од кад су ти бркови? Гледају у њу и чекају одговор њезин, а она је толико добра, па ништа не сакрије.

Вели им:

— Од младости не, него од тридесет година па овамо.

Деца рачунају — и не знају колики је то размак времена. Умире се и верују својој доброј дади, која је свагда уз њих, да им је на помоћи и да им живот ослади својим дугим причама.

И доиста је тако, госпођа Стојшићка, док је била девојком, није имала бркове; а после удаје, на осам година, израстоше јој бркови, чему се и сама чудила у прво време, али се после навиче на њих и сад су јој са свим обична ствар — и чак, како јој се чини, једна потреба, јер да није тога било можда би је снашло неко зло. Она каже да је боловала дуго, и кад је оздравила, бркове је добила. Дакле, просто рећи, у брковима њеним лежи спас њезин.

Госпођа Стојшићка је позната у опште као омиљена личност, како међу одраслима у нашој улици, тако и међу децом, малом и великом. Ја бар нисам никада приметио да јој се подсмевају за те њене бркове. Али не само то, него шта више, још је са неким страхом, пуним поштовања, предусретају на улици, у путу, у кући и у опште где год има деце на окупу.

Чим се на улици појави госпођа Софија Стојшићка, на мах сва деца прекину игру, утишају се, стану мирно, и очекују да она прође. Разуме се да их она свакад учтиво поздрави, а деца то још радосније прихвате. По неки пут и застане, па им даде по какав добар савет. Деца то памте и чине по њеној вољи.

По одласку њеном деца се разговарају о њој дуго — и хвале њену доброту. Она их овда онда обдари смоквама, крушкама и другим воћем — не да је и опет хвале, него за то што јој је тако воља. То истина бива ретко, али је деци тим слађи поклон што им га баш госпођа Стојшићка даје.

Анка и Јоксим увек кажу и осталој деци што им дада исприча, те отуда што знају њена унучад, знају и остала деца у суседству.

Баш синоћ им је причала причу о дивљацима, о дивљим људима, који живе далеко од нас, и како се ти људи зову још и људождерима, јер друге људе једу.

— О, чуде се деца чујући ту причу најпре од Јоксима а после од Анке. То је страшно! А Анка! запита

Анку Војин, је ли твоја дада била код људождера? Тамо, у туђој земљи.

— Није, обавести га Анка.

Урош се умеша:

— Та брката баба ништа не зна, ја је мрзим, рече он злобно.

Деца се узбунише. Би им криво за тај поруг, и сви скочише на њега, што то да рекне за госпођу Стојшићку. Неки га назваше неваљалцем, а Војин му добро натрља нос, рекавши му:

— Кад си паметнији од даде Анкине и Јоксимове, а ти се уздвој у страну и не смегај нам.

Ово му је доста, па да памти за цео свој век. Али, тако је то, нису ни сва деца једнака! У осталом овде стоји и то, да Урош није дете из наше улице, јер да је, он би био учтивији. Он је дошао с матером својом течи у госте, и већ читав месец како је овде. Кроз који дан отићи ће својој кући. И боље, јер од како је амо дошао, он све свађу замеће: завађа мирну децу, а после трчи да их мири, да боме за добру награду, било за бонбон, или баш и за пола ораха; а већ за чигру или за бич, сву би децу помирио.

То што рече за госпођу Стојшићку, казали јој — мислим њена унучад. А она, добра душа, само се насмеја и рече благо:

— Он је погрешио, а ја сам дужна да му опростим.

Добра душа, па свакоме добро и мисли. Кажем вам: Та је жена за поштовање, и она ће вечито остати код нас у успомени.

Р. М. Тасић.

МЛАДИ ПЈАНИЦА.

Под бријестом старим
Већ отпалог лишћа,
Спав'о је у несзнан
С' прекомјерног пића:

Младић један тужан
Већ усалог лица;
Снаге утрошене,
Ко свака пјаница.

Чело намрштено;
Очих упанулих;
Руку већ премрлих;
Утробицâ трулих.

С' прекомјерног' пића,
Већ ум помутио;
А здравља се свога
Давно опростио.

Од сна немилога
Остаде без моћи,
Своме дому креће;
Ал' тешко је поћи:

Сви у селу знаду
— Деда је казао, —
Да је младић овај
Под брестом остао.

Па се стиди, срами
И од самог' себе,
Да селу не ступи
Кући дошо' не би.

Тако неко време
И даље је пио,
Док и чашу смрти
Већ није испио.

Па кад му је тијело
У гробљу остало,
За њим ником сузе
Није тун пропало.

Зато презри пиће,
Боље и не пити,
Но кад би умро
Св'јет те не ће жалити.

Данилов Град (у Црној Гори) 1901.

Мићун М. Павићевић.

НОВИ ДВОР СРПСКОГА ВЛАДИКЕ У НОВОМ САДУ.

Нови Сад је седиште српскога православног владике већ одавна. До 1848. год. био је други владичански двор на истом месту где је сад подигнут нови двор, па тај стари двор порушен је бурне 1848. год. када је Нови Сад изгорео и када су многе куће порушене, па је сво требало више од 50 година да прођу, док се нов двор није подигао на истом месту, где је пре тога стари двор био. Овај двор лежи баш до Саборне српске цркве на лепом и угледном месту; то је палата, каква и приличи једноме владици. Тај двор је ове године подигнут и Октобра месеца коначно довршен, да се у њега могло уселити. Чим је довршен одмах су у њега преселили владичанске ствари а 17. Октобра о. г. двор је и освећен и истога дана и владика се у њега уселио.

У овом двору су и потребне писарнице владичанства Бачког и држе седнице у њему све владичанске власти као што су: епархијска конзисторија, епархијски административни Одбор и епархијски школски Одбор, а свима тима Одборима је председник владика.

По слици, која је овде приложена, види се, колико је овај владичански двор леп, те украшава онај део Новога Сада, у коме је он подигнут. Тај крај Н. Сада и иначе је леп, а сада је још лепши.

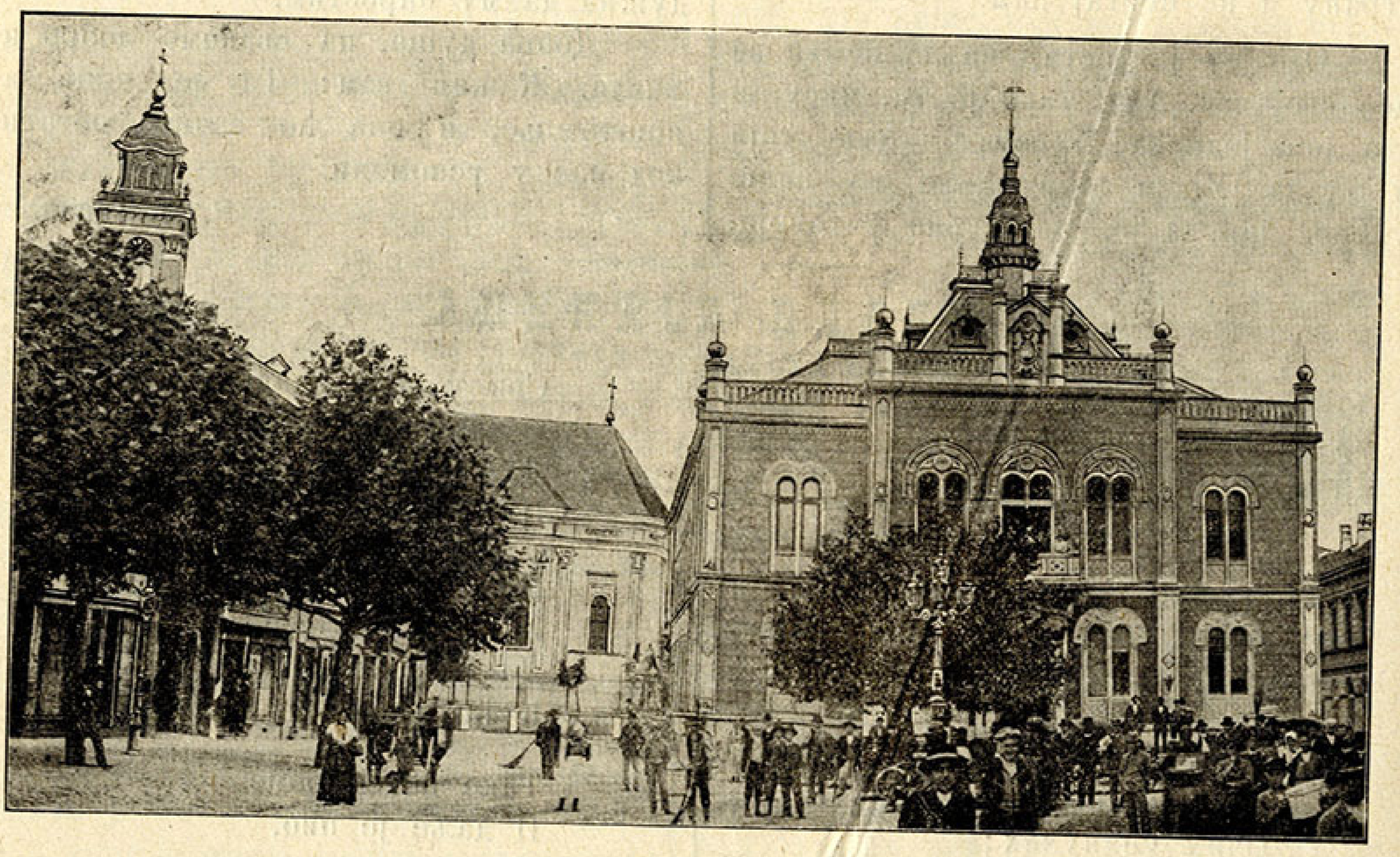

У последње доба подигнуто је у Новом Саду више величанствених кућа, које су прави дворови и украси Новога Сада. Тако је дивна палата нова варошка кућа у сред вароши, па онда судска палата на крају вароши између Новога Сада и Дунава; овима палатама достојно се придружује и нови двор српскога владике, из којега, дај Боже, да излази свако добро и излива се благослов Божји на српски народ у целом владичанству Бачком на срећу и сваки напредак народа српског!

ГЕГНИТЕ БЛИЖЕ . . .

Гегните ближе пачићи мили,
Ништа се ви не бојте.
Ту око брате слободно стојте,
Наранте с', напојте . . .

Брата је добар и слуша радо,
Кад му се нешто каже,
А мами својој у послу сваком
Он свесрдно помаже.

За то га воли тата и мама
И сваком сина хвале . . . —
(Хај, кад би ово потврдит' смео
И за вас све остале?!)

Београд.

Чика Васа-Љубисав.

ПРОЂОШЕ НАМ . . .

Прођоше нам врући дани
Љетним сунцем обасјани!
Прође шума... лист опаде...
Прође цвеће, прође лала...
Неста лепе зеленкаде,
Што је негда мирисала...

Занемеше птице миле
У голе се крију' луге,
Неке су нас оставиле...
Природа је пуна туге...

Сарајево.

Сељак жито покупио,
У хамбаре житне снио
Весељу му краја нема,
Испунило с' што је хтио...
Па за зиму дрва спрема...

Радило се и трудило...
Сад песмица нек' се вије!
— А скоро ће вело бело
Целу земљу да покрије...

Т. Вишњић.

ХОП — У ВОДУ!

Бијаше нељеља. Светина се купила гомилама цркви. Рано је; сунце није ни за држалицу одскочило, и већ у црквеној порти нијеси се могао окренути. Двојица свештеника исповиједали су причеснике, јер бијаше пост.

И ја сам се удостојио, да примим закон Бож'ји, као и сва друга браћа Срби православне вјере.

Литургија се свршила. Свет се разишао: неко по локандама, а неко по познатим кућама.

Кад сам дошао кући, нађем Ј. Б. тежака из села Ц. гђе пуши. То ми је изгледало чудно, јер сам знао, да нико не пуши на онај дан, кад се причести, а нијесам могао сумњати да се причестио, јер га виђех на исповиједи.

И, кад сам га упитао о том, он ми исприча узрок, који ме је толико занимао, да сам га и забиљежио.

Ово причање његово навешћу скроз тачно, не због саме занимљиве садржине, него и због користи за младеж, а и за друге празновијерне људе. Из овога се може видјети, како такови случајеви воде људе у очиту погибељ и са таковом хладнокрвношћу, какве јој нема равне.

— Ма, не знаш ти, шта је било са мном! — он ће, као кроза смех.

— Шта је било? приповиједај ми.

— Синоћ, болан, оно видио си да сам био у цркви и исповједио се...

— Да, видио сам — ја ћу.

— Па, кад сам се исповиједио свратим се с' кум-Михајлом у Конову магазу и, зовнемо сатљик шљиве; па, ето... шта ћу ти говорити, испијемо тај сатљик, па онда други, па трећи, елем: омркнемо ту.. Кад се већ добро смрачило и кад смо добра'но потегли и угријали се, устанемо и кући пођемо. Истом, што смо стигли на Жабњачки мост, кум-Михајло ће: „Чујеш, куме, 'ајдемо ми још мало у чаршију, ја нијесам добро схватио!“ „'Ајде, бога ти, прођи се, — доста је!“ Он се бо'ме ни не окрену, већ запе натраг. Ја, шта ћу, него за њим. Оз — боз, па у ме'ану. Зовне он политар. Пописмо. Зовну други, — и тај исписмо. Ћеде он бо'ме, и трећи, а ја не погледав на њега скочим, па на врата; он за мном и тако пођемо.

— Јесте ли били бар пијани?

— Да речем, па и н'јесмо!... 'нако средње. Ама, било је добро! Пођемо; 'ајд, 'ајд'... све лијепо, није рећи ћемо, да човјек запиње, нег' 'нако — таман... па у разговору, е — стиг'о би, ако'ш, и у Сарајево..

Ми таман код Јасенова... да, мало је подаље било, а нешто блесну пред нама. Идемо ми, идемо баш журно. Мало по студено, а снег шкрипа под ногама; док ће ти кум-Михајло: „Ма, чујеш, оно је Стеван Лисица!“ „А, јест! не може бити... он никад не касни!“ ја ћу. „Јест, вјеруј, ако он не буде ево оклад!“ „Е, 'ајд', да га стигнемо!“ Убрзасмо за њим: ми брже, он брже, а ја — никако га стигнути. Гони за њим, гони, док нам га не стаде испред очију. Е, брате, посустали терајући га, мртве главе, па ет'. И опет џабе. Пустисмо га на миру, и пођемо полагано даље и, тек што смо скренули на Курузовац, а он преда нас. Чим га угледасмо, ми се опет натискосмо за њим. Псујемо и грдимо брате, да те Бог сачува. Бака ти, ће ми не можемо ону бушу Божију стигнути! Ударисмо на мост. Нас два све за њим. Одједанпут га неста, али не прође мало указа нам се на средини моста, па га опет нестаде. Кум-Мухајло удари на мост, и, чим је био на оном мјесту, ће смо га мало пре угледали повика: „Ево га, тане му његово!“ „Држи га!“ ја повика. Нијесам, чини ми се, ни изговорио а нешто тумбари, к'о буре у воду. Повика' ја: „О, куме!“ „О... о!“ чуо се глас к'о из дубине. „Ће си?... има ли га?“ „Ево ме у води!...“ Мени се учини, да рече: ево га водим, па им пођем на сусрет. Не знам, ни сâм, како ми се учинила цеста од воде и к'о њи' два угледа. Закорачим, и — посред вира!... Тражим кума, кума нема. Вичем, аја. Нема, те нема. Испливам некако на обалу и, кад тамо, а кум се отреса, а свега га иње попало. Ја му прићем: „ће си, ако за Бога знаш?“ „А, ће си ти?“ он ће мени, а сав дрхће од студени. Кад се мало оцедисмо пођемо уз пут, право мојој кући на конак. Кад смо дошли кући, брате, е нема, већ зуб о зуб. Попустила ракија, а студен нас у'ватила, 'оћемо, да поцркамо. Грej се око ватре, а оно све студеније. Извалимо се на постељу и добро се покријемо; свеједно, студен — па студен! И би, Бож' опрости на скоку цркли, да жена ми, прошћеш, не сети се, па се оба пресвукосмо у чисте, суве рубине. Затим донесе нам по зделу посољена расола купусног и нађера нас, те пописмо. Мало за тим, па смо заспали.

Кроз цијело његово приповиједање, ја сам му се од срца смијао, и, кад га упитах: је л' де, да си био пијан, и ти и он?

— М', без-бели, чоче... него ми зачудо одкуд', да ми баш Ст. Лисицу угледамо и због њега (смијање) у воду!... на онакој зими бака, бака! чудновато!

— И јес' чудновато. — Ја ћу.

Хтедох, да га увјеравам колико сам знао, да су они то у пјаности учинили, али ми он не даде, велећи: „Знам ја то и сâм! Какав Стеван, какво ли што... пуна глава ћикана (алкохола), па: хоп — у воду!“

И тако се растасмо.

То ми је до данас једини случај, да човјек не вјерује у та измишљена страховања од толиких, с којима сам се о таковим стварима љуцки препирао.

Да Бог-да се множили, јер само с таквима ћемо избећи многе опасности, које отуд' долазе; многе трошкове, којима лаковијерни свијет себе упропашћује.

Рисовчанин.

ОЧЕ НАШ.

-- По немачком. —

У староме лету слободе
Теби полећем, Господе! . .
Теби, ком миријадама сунаца сјају,
И ког сви светови славе и величају
И Творцем називају,
И призивам те, света створитељу,
Да ти своју искажем жељу,
Жељу што ми у срцу одјекује,
И коју душа вечно снује.

Гледам чудотворна велика дела твоја,
И твојој свемоћи диви се душа моја!
Кад гром кроз твоја затутњи небеса
Земља се и васиона потреса;
Скрушен, у страви, ја слушам и чујем то,
И знам да је твоје то дело свето,
Ал' тебе, о Господе, не видим,
Јер си невидим! . .

Ал' и ако те не видим творче света
И васионе, небеса и планета,
И ако не могу прозрети тајну твоју,
(Јер признајем немоћ и ништавост своју), —
Ипак те знам, и знам где си:
Тамо, на светом месту твога престола,
У зрацима Божанскога стола,
И на сваком месту ја те нађи' могу,
Кад шапнем молитву топлу вечном Богу:
„Оче наш, иже јеси на небеси! . .“

Једни те зову: Изис; — други: Алах и Брама.
Али, у свима народима и верама
Сви те опет славе и величају,
И за једног Бога знају,
Где милијарде трепте светлице, —
Бога у лицу свете тројице:
Оца и сина, и духа света
У виду голуба, што славље облета.

Име ти свето блистаће у вечности.
Па како те свако слави, допусти,
Да те и ја славим из душе моје:
„Да свјатитсја имја твоје! . .“

Услуши, Господе, молитву моју,
Да могу постићи сврху своју:
Да искрено послужим светој истини
И правди, у свој њиховој величини.
Дај ми крепости и духа, да могу
Међ' људе посејати љубав и слогу,
Те да се у добу учмалом и чемерном
У свету створи срећа у миљу безмерном!
Дај, да се ланац истине и правде учврсти,
Да се у њега цело човечанство уврсти
И да постане једна велика целина,
На земљи да овлада рајевска милина!
А братство у складу безмерне среће,
Да се у њему побожно креће,
И у небеса твоја да гледа смело, —
Па да и то буде твоје дело . . .
А људи да зборе из душе своје:
„Да придет царствије твоје! . .“

Не помрачи ми ум и не скучи разум мој.
Ако се кад у себичности зачне бој,
И светом злоба и саможивост овлада,
Дај, да ми срце све то љубављу савлада,
И људе у братски приведе загрљај,
Да срећни у љубави земски уживају рај!

И расветли стазе куда морам проћи,
Те да могу лакше светој мети доћи!
Окрепи душу моју и срце моје,
Да будем достојан милости твоје,
Па да струји вечно молитва моја
Из смерна срца у скромној жељи:
„Да будет воља твоја,
„Како на небеси, и на земљи! . .“

Не тражим славе, ја смртник ништави,
Твоје је, да озрачем блисташ у слави;
Молитва моја смерна, што је душа справља,
У светој служби побожна славља,
Друго од тебе, Господе, жели и тражи:
Дај, да моје срце зна да теши и блажи,
Да брату човеку могу терет олакшати,
Кад клоне, да му могу нове снаге дати,
Снаге, која ће да нас окрепи и дигне,
Да праведан до милости твоје стигне.

И дај, да ми душа моја буде чиста,
И да се у струји тихој кô кристал блиста;
Да будем безгрешан у свима радњама својим,
Па да праведан истину и правду спојим,
И да од тога диван склад створим,
А мржњу и злобу у огњу сагорим!
А онде где на земљи влада глад и очајања бес:
„Хљеб наш насушни, дај нам днес! . .“

Буди ми, Господе, вођа у животу моме,
Да се исправно крећем у раду своме!
Научи ме, да сазнам извор твоје љубави;
Ако кад у незнању погрешим, ти ме поправи!
А кад ми мржња и злоба освету спрема,
Учини, да моје срце освете нема,
Него да се љубављу спасе од беде,
И душмане ми из заблуде изведе,
И њих да спасе од греха срце моје,
Те да могу доћи у царство твоје!

А ако ми кад опасност прети,
Дај, да могу пре умрети,
Него да крв пљусне дар огрђја . . .
Умудри! — да се твог суда не плаше, и не плашим.
„И остави нам долги нашја,
Јакоже и ми остављајемо должником нашим!“

Научи нас, Господе, да се волимо,
Да се љубимо и братски поштујемо,
Као у твом звезданом небу анђели —
Што један другога љуби и воли!

Приведи у храм љубави свеколике људе,
Да грешни по мрачној ноћи не блуде!
Дај нам, да рај земаљски познамо,
Да братски делимо све што имамо.
И дај, да осетимо среће сладости.
Уништи корен опаке и зле пакости,
Што се у људским срцима крије,
Па да човеково срце буде чисто и благо.
„И не воведи нас во искушеније,
Но избави нас од лукаваго!“

Јан. Николић.

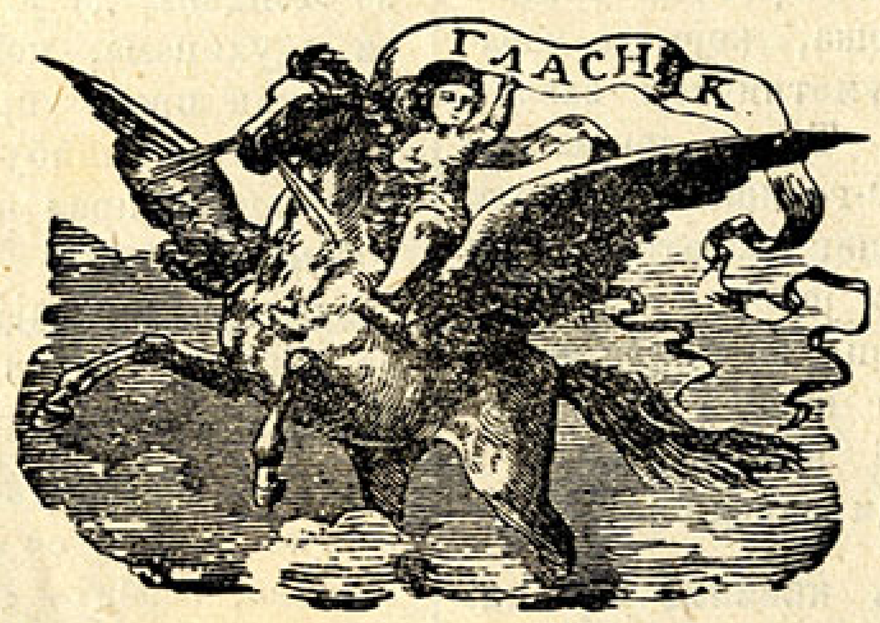

— **Од месарског шегрта-милијунар.** Ту скоро умро је у свету познати милијунар *Филип Армур* власник огромних клаонца у Чикагу (у Северној Америци). Врло је поучна историја овога знаменитога човека, који је као дечак био пуки сиромашак. Свршио је само основну школу, па благодарећи једино особитој вредноћи и штедљивости и своме природном здравом разуму дошао је до огромнога имања. Он није богатство стекао шпекулацијом као многи други милијунари, него једино својим занатом, који је у маломе отпочео и дотерао до великога савременства. Филип Армур као син врло сиромашних родитеља, свршивши основну школу оде за шегрта једном месару у Питбургу. Кад је постао калфа, служио је више година верно и поштено код одличних мајстора, па испекавши занат ваљано и уштедивши лепу парицу, настани се као месарски мајстор у Чикагу. Било је то баш после великог грађанског рата између Северне и Јужне Америке и Армур као бистар човек уочи да град Чикаго има велике будућности. У тако бистрог, вредног, врсног, поштеног и штедљивог човека мора сваки посао од руке ићи и он се одлучи да отвори малу фабрику за клање и прераду стоке. Радио је свој посао са великим разумевањем а још већом љубављу. Ред, чистота, корисна употреба свакога предмета до ситница, уважавање у најмање стварчице, строгост али правичност према млађима својима, умереност у животу, поштење наспрам сваког, а особито наспрам својих муштерија, строго одржавање задате речи: створише из мале фабрике огромну и велику фабрику. Простор где се сад налазе његове фабрике заузима 300 јутара земље. У његовим фабрикама закоље се и преради сваки дан око 35,000 комада разне стоке: говеда, свиња и оваца. У његовим фабрикама има увек до 15,000 комада говеда, 40,000 комада свиња, и 24,000 комада оваца. Сваки дан велики број читавих теретних железничких возова истоварује живу стоку и утоварује прерађено месо, маст, сланину итд. Преко 20,000 људи стално су намештени у његовим фабрикама. Он је слао своје прерађивање по целом свету. Он је први увозио чак овамо у Европу Американску маст и суву маст, па и данас се већи део од тога по Европи продаје из Армурових фабрика.

Многи ће запитати: Како је тако огроман рад могао развити и њиме управљати један човек? Ево и на то одговара. Као мудар човек умео је прикупити око себе мало

по мало највештије људе свога заната, и не само да су то највештији мајстори били, него су то били уједно и паметни људи, који су врло добро схватили вредност кад се један господар много година верно, предано и поштено служи. Он је такове људе високо ценио, па их је добро и награђивао.

Армур је био још и врло побожан и подарљив човек. Многе милијуне је раздао на разне добротворне цели. Америка оплакује данас једнога од најбољих синова својих. Ето шта може да учини и докле може да дотера један ваљан шегрт!

— **Владика Раде на дописној карти.** Издавачка књижарница Пахера и Кисића у Мостару издала је дописне карте са сликом Петра II. Петровић Његоша, које је израдила у свом штампарско-уметничком заводу а у врло дивотној изради. Те су дописнице намењене за прославу 50-годишњице смрти овога великога песника нашег познатог и под именом владика Раде. Цена је овим дописницима 10 потура, препродавци добивају знатно велики попуст. — И ми с наше стране препоручујемо ове дописнице нашем народу, а особито омладини, узданицм народној.

— **Србин управитељ ковнице новаца.** У Бечу постоји ковница, у којој се кују новци златни, сребрни, од никла и бронзе. Управитељ тога завода био је до скора дворски саветник Милер, па пошто је он отишао у мировину, то је на његово место постао управитељем Србин Димитрије Петровић. Он се родио у Панчеву 1853. год. Он је свршио рударску академију и радио је на више места по рудницима а 1890. год. дозван је у Бечку главну ковницу и ту је толике заслуге стекао, да га је краљ одликово орденом Фрање Јосифа. У тој ковници се сад најбоље и најлепше израђује новац, па се у њој кује новац и за друге државе. Због тога је и Бразилија из Америке ту наручила велике количине новаца, а то је све заслуга Србина Димитрија Петровића садашњег управитеља ковнице Бечке, па се и сваки Србин радује што види Србина на тако важном месту у држави.

— **Енглески краљ опасно болестан.** Енглески краљ Едвард скоро је и ступио на престô, а ево већ јављају, да је опасно оболео има, веле, рака у грлу. Лече га најчувенији лечници, али му нема помоћи. Лечници га саветују, да остави пушење и да што мање говори, али он то не слуша, па зато му је све горе. Наређено је, да му на лето буде крунисање, али ако овако пође његова болест, лако може бити да и не дочека крунисање.

— **Тама у Лондону.** Лондон, престоница Енглеске и највећа варош на свету, зими је скоро увек у тами. Она је опкољена са свију страна морем, па кад наступа зимње доба, онда су тамо тако јаке и густе магле, да се ни у пô дана ништа не види, него фењери осветљују улице и по цео дан, да би свет колико толико видео ићи. Тако се сад јавља из Лондона, да је Лондон у такој магли, да се у улицама, које нису добро осветљене, не види прста пред очима. Кочијаши фијакерски, на омнибусима и други, морају да иду пешке пред коњима и да лампама пред собом осветљују пут. Па при свем том се сваки дан догађају несреће. На железницама се догађају многи судари и велике несреће. Народ је врло узрујан и јако забринут.

— **Пијанство међу женама.** Неке енглеске новине се туже, како међу енглеским женама, особито међу отменима и богатима, које слабо или ни мало не раде, све већма овлађује пијанство. Пијанство је велики порок и код мушких, и где оно овлада, ту за цело долази пропаст. Ружно је видети и човека пијана, а пијана жена је права ругоба Божја. Ко воли радити, тај и не мисли на пиће, па где влада рад и трезвеност, ту цвета и кућа и породица и благо таковој кући и породици!

— **Чеси у Бечу.** По најновијем званичном попису народа има у Бечу сад преко 100,000 Чеха. Чеси веле, да тај попис није веран и да су многи Чеси уписани у Немце; у Бечу, веле, мора бити око 200,000 Чеха, зато многи веле, да је Беч у полак чешка варош. Осим чеха има у Бечу и Пољака, Словенаца и Срба, те Беч постаје полако словенска варош, као што је некад и била, јер су Словени и основали Беч и прозвали га *Вијена*, као што и сад пише на многим словенским књигама, које су у Бечу штампане. Од речи *Вијена* постало је и садашње немачко име *Вин* (Wien).

НОВЕ КЊИГЕ И ЛИСТОВИ.

Летопис Матице Српске. Књига 209. Свеска V. за годину 1901. Издање Матице Српске у Н Саду 8⁰ стр. 128. Цена 1 круна

Календар Матице Српске за годину 1902. 8⁰ стр. 160. Издање Матице Српске у Новом Саду.

Косово народне песме о бој на Косову 1389. год за народ и школу приредио Тих. Остојић. Издање Матице Српске, од књига за народ што издаје Матица Српска из задужбине Петра Коњевића свеска 76. Мала 8⁰ стр. 104.

Занати, занатлије и наш народ написао Љубомир Лотић, свеска I. Од књига за народ, што издаје Матица Српска из задужбине Петра Коњевића свеска 95 Мала 8⁰ стр. 135.

Свети апостол Павле живот му и рад написао Милутин Јакшић Од књига за народ што издаје Матица Српска из задужбине Петра Коњевића свеска 94. Мала 8⁰ стр. 96.

Мали пчелар кратко упутство за пчеларе написао Иван Маширевић. Од књига за народ што издаје Матица Српска из задужбине Петра Коњевића свеска 93. Мала 8⁰ стр. 90. —

Све ове књиге Матице Српске су лепе и добре и за наш народ веома корисне; особито ових последњих пет не само да су добре, него и необично јефтине, јер свих пет, међу којима је и леп календар, стају само 1 круну. Зато их најтоплије препоручујемо нашем народу да их набави и што више се њима користи

1. РЕБУС.

Саставио: Петар В. Станојчић у Шапцу.

100 КА ”2 $\frac{СЕ}{Л}$ + ’2 ДИ.

2. КОЊИЧКИ СКОК.

Саставио: Радован Ђ. Стефановић Бела Црква.

Слу-	*век*	*Сре-*	*ме,*	*доб-*	*те*	*По*	*је*
ће	*кад*	*шај*	*у-*	*ш'о*	*вре-*	*ро-*	*ве-*
па-	*кад*	*сла-*	*ди,*	*Кад*	*ти*	*сво-*	*да*
се	*сво-*	*се*	*А*	*ди*	*и*	*са-*	*вољ-*
ни-	*зи,*	*сла*	*ти*	*и*	*ди,*	*он-*	*ма*
је	*ра-*	*рај-*	*ра-*	*му*	*јер*	*но*	*На*
Па	*ра,*	*а*	*зи.*	*не-*	*чи*	*и-*	*си*
ди,	*ста-*	*се*	*ни-*	*ти*	*Све-*	*бој,*	*у*

РЕШЕЊЕ.

У прошлом броју „Голуба“ значе **1. Ребус:** Новац је душогубац. **2. Коњички скок:**

Две преда мном стазе стоје:
Једна с цвећем, друга с трњем.
Гвоздене су ноге моје,
Идем трњу да се врнем.

Ја уступам цвеће стазе
Којима је нога мека;
Нек по цвећу жене газе,
А трње је за човека.

Правилно решили: М. Живановић у Срем. Карловцих: 1. — Јока Шантићева у Мостару: 2. — Зорка Јањићева у Мостару: 2. — Петар и Аца Поповић у Ср. Карловцима: 2. — Данило Петрић у Мостару: 2. — Видосава Чубриловић и Милева Тадић у Бос. Градишци: 2. — Стеванка Пандуровић и Стева Пандуровић у Сомбору: 2. — Коста Пауновић у Винковцима: 1. — Миленко П. Секулић у Лијевну: 1. 2. — Олга Јелачић у Мостару: 2. — Дејан Ристов Павић у Мостару: 2. — Стака, Даринка и Ђорђе Борковић у Бос. Градишци: 2. — Љубица Ј. Банићева у Мостару: 2. — Живко М. Степанић у Шапцу: — 2.

☞ Чије име није штампано, знак је или да му није решење правилно или да је доцкан стигло.

Сарадницима. Све што нам се шиље за штампање биле то песме, приповетке или ребуси итд. ваља да је *лепо, чисто и читко* написано, а што је за цртање, да је *лепо* нацртано; осим тога ваља бар у писму да је и потпуно име и презиме онога, који нам што шиље, иначе не ће се радови ни примити нити ћемо на њих одговарати. Свако ваља да се навикава на *леп и чист* посао; хаљкавост је за сваког ружна ствар, а особито младом свету ружно стоји.

Правдољуб. Све је ово добро; али таково голо моралисање не ће нико читати, те би био узалуд труд. Тога ради не можемо примити ову работу.

Н. Ђ. В. у Цариграду. Лепо је од вас, што и сами признајете, да вам пређе послани радови, нису сасвим добри, те их желите по ново обрадити, поправити, па онда послати. Та добра воља заслужује признање. Али онда подвргнити новом прегледу и поправци и ове сад послане ствари и угледајте се на Толстога, па ћете даље дотерати. Иначе усрдно благодарим на очеву сећању и поздраву. Што се шиљања претплате тиче, може бити и онако, како ви велите.

Љуб. С. В. у Пурачићу. Није за јавност. Покушајте поправити, па ћете се и сами боље задовољити.

Лазар Г. Ђуровић у Јастребу. Лепо мислите и тако само чините, па ће добро бити; али ове пјесме су још слабачке да би се и штампати могле.

М. М. Павићевић у Данилову Граду. Хвала вам усрдно на учињеној љубави, а ми с наше стране чинимо свакоме што можемо. Ми имамо силне нагомилане ствари, особито пјесме, па морају чекати реда. Тек не може нико жељети, да се „Голуб“ напуни самим пјесмама, а све друго да изостане. Многи ради веома на брзу руку, па и код Вас је то случај, те и ако иначе имају доста добре ствари, ипак их ваља исправљати; уз то имате по више ствари на једном папиру, па их ваља и преписивати за штампање, а то све даје уреднику много посла, те тога ради он обично напред пушта оне ствари, што су у свему добре и које не треба исправљати ни преписивати И у овим Вашим стварима, види се иста журба па је и пуно погрјешака, које уреднику није лако исправљати, јер он није пјесник, па зато такове стари не могу доћи лако на ред. Јесте ли виде ли, како Толстој ради? Зато му и јесу ваљана дјела. Угледајте се на њега!

Рад. А. Стојадиновић у Шапцу. Није нам сасвим по вољи.

М. Ђукановић у Бијељини. Добро је смишљено, али није доста лепо нацртано, зато не можемо употребити.

Рисовчанин. Ово нам је по вољи и донећемо.

Перо С. Вукотић на Ријеци. Добро је смишљено, али није доста лепо нацртано па се не може употребити.

Љ. С. В. у Пурачићу. Нека буде тако, као што кажете у песми, али је песмица слабачка за јавност.

Г. М. Јововић у Бару. Све су Вам ове пјесмице лијепе, и све ћемо их редом донијети.

М. Пољанац у Пакрацу. Добри су ови ребуси, и све ћемо их — осим оних са словенским словима — у своје време и донети.

Душан Б. Савић у Шапцу. Добра вам је ова јесења с немачког преведена; али пошто их имамо сличних сијасет изворних, није вредно, да преводе доносимо. — Прича пак о дрвету са игленим лишћем, као басна, не пристаје у „Голуб“ из начела. Но друге ствари са француског преведене од добрих француских писаца, радо ћемо донети.

Уређује: ЈОВАН БЛАГОЈЕВИЋ. Издаје: књижарница МИЛ. КАРАКАШЕВИЋА.

ШТАМПАРИЈА ФЕРДИНАНДА БИТЕРМАНА И СИНА У СОМБОРУ.

У СОМБОРУ, 15. НОВЕМБЕРА 1901.

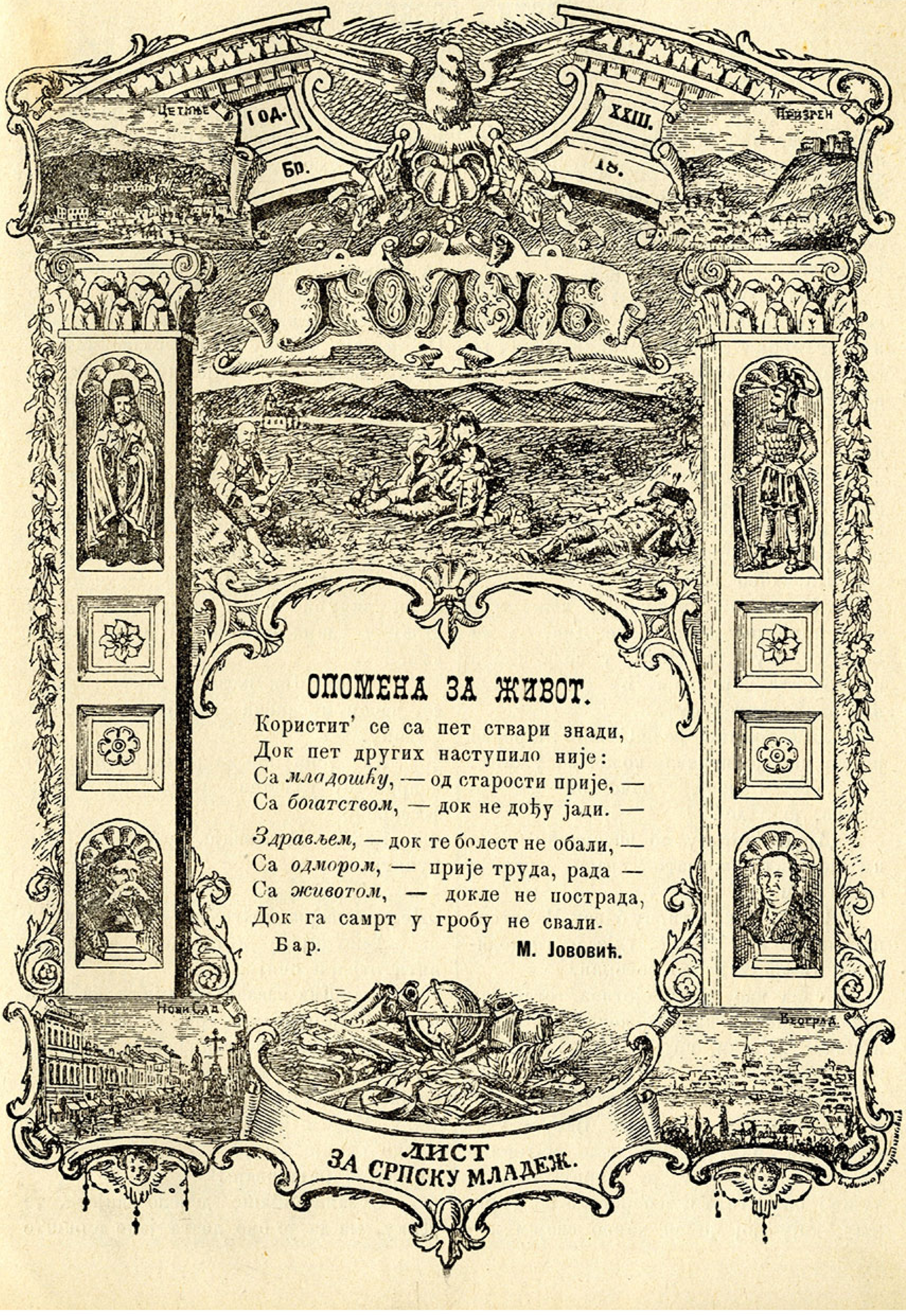

ОПОМЕНА ЗА ЖИВОТ.

Користит' се са пет ствари знади,
Док пет других наступило није:
Са *младошћу*, — од старости прије, —
Са *богатством*, — док не дођу јади. —

Здрављем, — док те болест не обали, —
Са *одмором*, — прије труда, рада —
Са *животом*, — докле не пострада,
Док га самрт у гробу не свали.

Бар. **М. Јововић.**

ЛИСТ
ЗА СРПСКУ МЛАДЕЖ.

СРЕТНИ СОВЕРИН.

С енглеског превела: **Милена Грбић.**

(Наставак.)

X.

Кад оно Марија оде у двор, Дик и Сузана су мало радили у башти т. ј. Дик је радио, а Сузана се играше, врзећи се око њега, што њој изгледаше да му помаже.

Њих двоје бијаху и без Марије весели и задовољни. Дик бијаше добар и благ према својој сестрици и она га слушаше, а знамо да су се и иначе волјели.

Но Сузани брзо додија у башти и замоли Дика да оду мало шетати. „Причекај душо, док довршим ову лејy!“ рече Дик. „Волио бих је уредити прије него што мама дође. Играј се још мало, па ћемо далеко шетати.“

На скоро за тим пођу.

„Марија се свакако не може вратити прије пет сати“ рече Дик, „а ми ћемо се, Сузи, вратити у пола пет и приправити чај, који ће јој пријати иза онако дугог пута.“

„Да, хоћемо“ рече Сазана ; а рекла је, да нам је испекла колач за ужину.

„Па и јест,“ рече он „то је лијепо, је л де?“

Дјеца шетаху по висоравни, гдје им је било познато свако дрво и сваки грм.

Идући тако, стигну близу Марстон-шумице и оне капије, гдје је господичићу Ђефреју испао соверин.

Мала као да се сјетила тога, јер кад дођоше до капије, погледа у Дика и рече: „Гадан, груб дјечко! Сузана га не трпи.“

Диково се лице замрачи сјетивши се како га је господичић Ђефреј ударио, али на ум му паде материно писмо и како му је Марија великодушно опростила и заборавила на увриједу, коју јој је он нанео својом жестином, те покуша да пређе црну помисао на гадног, грубог дјечка, као што га Сузана мало прије назва.

Окренувши се на другу страну стаде брати љешника, којих бијаше доста при свршетку шумице мало даље од капије. Сузана се попне на прву пријечку капије и објесивши се о капију лупкаше ножицама и пјеваше. Од једном угледа више главе читаву грану љешника. Видјевши да их не може дохватити, попне се и на другу пријечку, пружи руке што је могла боље, ал' их иак не могаше докучити. Опет се попне прихвативши се за дирек са стране капије, па за љескову грану, те сад стајаше на врх капије. Сад пружи руку према љешницима и скоро да их дохвати, али — оклизне се и вичући падне преко капије на стазу и удари главом на један оштар камен.

Чувши Дик њезину вику, уплаши се, часом прескочи капију и подиже Сузану.

Крв тецијаше из ране на њезиној коврчастој главици, а очи јој бијаху затворене.

Кад то Дик видје, преста му срце куцати.

„Сузи, драга Сузи!“ повиче он. „Де проговори, проговори своме Дику!“

Али дијете нити даде одговора, нити отвори очију.

Сад Дик извади марамицу из џепа и поче јој отирати крв, и кад видје да крв не престаје тећи, свеза јој марамицу око главе колико је могао чврсто својим дрхћућим рукама.

„Морам је како год пренијети преко капије“ рече, „о, камо среће да је сад Марија овдје!“

Сузана бијаше дебело дијете, те Дику, ма да је био доста јако дериште

према својој доби, бијаше тешко подигнути је преко капије, но на пошљетку му пође за руком. За тим је узе још згодније и носаше је цијелога пута молећи Бога, да драга мала Сузи не умре, јер шта би рекла Марија, а шта тек мама кад би се то догодило! Пошто је неколико прешао, Сузана се јави дубоким уздахом и прогледа. Дик није прије заплакао, него сад, видјевши да му сестрица није умрла, заплака од радости, а сузе му падаху на њезино блиједо лице.

Чим је могао проговорити упита је: „Сузи, душо, боли ли те јако?“

Она поче нешто да говори, али је он не могаше разумјети. Она опет затвори очи.

Знајући Дик да Сузана није умрла, оснажи се и пође што могаше брже, ма да је час по час осјећао бол у леђима и ма да су му се руке биле већ укочиле од сестрине тежине.

Већ се почео и мрак спуштати, а они бијаху још доста далеко од куће. Дик поче размишљати, како се Марија зачудила кад их није затекла код куће и како ће се сад забринути, гдје су до овога доба.

Осјећао се као да је неколико сати ишао, а на пошљетку угледа колибу; и — аха, оно је јамачно Марија, изишла је да их тражи.

„Марија! Марија!“ викаше он, и то је био онај глас, што га је Марија чула.

Кад су ушли у кухињу, спусти Марија полако Сузану на стару софу у кухињи.

„Запали лампу!“ рече она, „и донеси ми хладне воде у оној малој умиваоници. Немој плакати, драги Диче; може бити да није тако зло. Знам да Бог не би дао, да она умре, кад мама није овдје.“

Сад одвеже марамицу са Сузанине главе и спере крв.

Сузана прогледа и мало зацмили кад осјети хладну воду, а чим јој Марија свеза мокру марамицу око главе, сједе и стаде говорити. Глас јој слабо звучаше, а разгледаше по кухињи, као да се чуди, од куд она ту.

„Боли ме глава,“ рече плачним гласом.

Марија и Дик се обрадоваше кад опет чуше гласић мале им сестрице.

„Ти си пала, Сузи, и убила се у главу,“ рече Марија, „но то ће скоро проћи.

„Де лези, к'о добра дјевојчица, а ја ћу ти скухати чај, па кад га попијеш, однијећу те горе у кревет, па ћеш спавати, а кад се сутра пробудиш, биће ти сасвим добро.

Не потраја дуго, а Марија донесе малој шољицу чаја и држаше јој код уста, док га није жељно испила, али јести није могла. Кад ју је Марија горе свлачила да је метне у постељу, опет је заплакала, а чим је легла, умирила се и брзо заспала.

Видјевши Марија да је Сузана тврдо заспала сиђе, да тек сад исприча Дику о двору, о оном слузи и сусрету своме са госпођом Фен и о доброти ове госпође.

Дик јој рече, да је имала сасвим право, што није примила соверин; „ја не бих ни од њега тај поклон узео“ рече поносно.

Но ужасан страх што им задао Сузанин пад, учинно је, да је соверин и све оно друго, изгладио, као маленкост и као нешто што је давно било. Од ходања и бриге бијаху тако уморни, да су једва чекали да легну.

„О, како се веселим што ће мама скоро доћи!“ рече Марија увлачећи се тихо у кревет и леже уз Сузанину повезану главицу.

XI.

Сутра дан по Маријином доласку у двор, Ђефреј Фен сиђе за доручак у свом јахаћем одијелу.

„Мама“ рече он, „наредио сам да ми се Депли опреми, па ћу одмах по доручку до колибе на висоравни, да молим оног дјечка за опроштење.“

Мати га пољуби.

„То је право, то је лијепо, мој Ђефреју, што прије, то боље. Он мора да има рђаво мњење о теби. И још нешто, драги Ђефреју: ако он не би био врло пријатан према теби, и ако би на њему изгледало да мисли, да му тим мољењем не можеш надокнадити оно твоје понашање и увриједу, немој га поново увриједити или наљутити; он је, можда, поносан и ћудљив као и ти. Свакако ће ти бити мило послије кад осјетиш, да си извршио своју дужност.“

При овим ријечима госпођа се мило смијешила на свог сина, а он трљаше главом по њезиној мишици.

„Покушаћу да се стрпим, мајко; хоћу заиста, само ваљда не ће ни он бити суров као међед! Бојим се, да опет не паднем у јарост!“

„Па не ћеш, душо, обећао си ми да ћеш бити добар. Де, сад доручкуј, па хајде што прије.“

Бијаше красно јесење јутро. Сива магла лебдијаше над сунцем обасјаном висоравни. Ђефрејев коњиц касаше миомирисним бусом, а он сам осјећаше се лака срца узпркс намјери, коју му ваља кроз који час извршити, те пјеваше и звиждаше.

Кад угледа колибу, затегне узду да би коњиц успорио, а онда поче размишљати шта ће говорити кад дође. Сад се мало застиди — изгледаше му врло чудновато да дојаше до колибе, у којој није никад био, и да моли за опроштење дјечка, којег и не познаје.

„Па кад га видим знаћу, шта ћу му казати“ рече у себи зауставивши се код капије. Желио је да Дик буде у башти; лакше би му било говорити с њим на само, него да га слушају његове сестрице. Али у башти не бијаше никога. Сиђе с коња, заквачи узду за ограду, па се упути кућним вратима.

Врата бијаху отворена, те он могаше видјети како једна дјевојчица, за коју је знао, да је Марија о којој му је мати причала, пере суде у великом земљаном суду у кухињи. Ђефреј куцне на врата дршком своје канџије. Дјевојчица се трже и погледа. Кад видје ко је, брзо отаре руке пешкиром и приђе вратима.

„Ја сам Ђефреј Фен“ представи јој се поцрвенивши, „а дошао сам да говорим с Вашим братом.“

„Ја изволите унутра!“

Ђефреј уђе за њом у чисту црвеним цигљама патосану кухињу.

„Ако је по вољи, господине, изволите сјести док зовнем Дика, он је остао горе да приказа на малу Сузану.

Маријино лице, које обично бијаше ведро и свјеже, јутрос је било блиједо и показиваше знак умора; Сузана је била цијелу ноћ немирна, плакала је и туживала се на главу, а Марија је бдила и покушавала да је умири.

Дик сиђе кад га Марија зовну и кад видје ко га тражи, зацрвени се више него Ђефреј, диже главу и љутито гледаше онога, који га је ударио.

Ђефреј брзо започне разговор.

„Дошао сам да Вас молим за опроштење“ рече. „Врло ми је жао што сам био као — као звијер и што сам Вас увриједио. Молим Вас опростите ми!“ Ђефрејев понос нађе за врло тешко да овако рекне о себи, али је био тврдо наумио, да овај пут не буде кукавица, него да призна да му је жао.

Док је Ђефреј говорио, нестало је љутине из Дикових поштених очију.

„О, молим, молим, није нужно,“ рече Дик, „сад је већ све у реду, а и ја сам сâм звијер, јер сам ударио Марију и руку јој окрвавио.“

„Диче!“ викне Марија љутито, „шта ће то рећи? Није ништа било, знаш да није ништа било.“

Ђефреј пружи Дику руку.

„Хоћемо ли се руковати, па да будемо од сад пријатељи?“

„Хоћемо, господине и лијепо Вам захваљујем“ рече Дик.

„Ја морам ићи горе Сузани“ рече Марија, „а ти Диче испрати господина.“

„Је ли Сузана Ваша сестра?“ упита Ђефреј.

„Јест, господине“ одговори Марија с уздахом, „пала је и убила се у главу па сам је оставила горе.“

„А је л' се јако убила?“

„Ни сама не знам, господине“ одговори Марија а сузе јој се створише у уморним очима, „до душе рана изгледа доста рђаво, но ипак се надам, да ће јој скоро бити лакше, ако ли не, онда Дик мора ићи у село по љечника. Мама је отишла, то знате.“

При овим пошљедњим ријечима уздахне и одмах оде горе. Она двојица стајаху и гледаху стидљиво један у другога.

„Врло ми је жао Ваше сестре“ рече Ђефреј на пошљетку.

Дикове се очи напунише сузама.

„Ми тако волимо нашу малу Сузану!“ рече, прешавши рукаком преко очију.

„Па због, рече „посјетите ме који дан! Хоћете ли? Добио сам токарски струг и безброј алата.“

„Захваљујем лијепо, господине“ рече Дик, „али само док Сузана оздрави.“

Ђефреј узјаше свог коњица и оде кући, а Дик оде горе Марији.

„Он је баш честит, је л' да Марија? А мислио сам да је звијер.“

„Па и њему дође ћуд као и некоме другом“ Марија ће на то осмјехнувши се на свог брацу. „Али, јаој Диче, не знам шта ћу са Сузаном; плаче, руке су јој врло вруће а не ће никако да се покрије.“

Сузана бијаше цијело то јутро у грозници и није хтјела ништа да једе, само је жељно пила млијека или воде, превртала се, а који пут и заплакала од бола.

Напошљетку рече Марија Дику да већ мора ићи по љечника.

„Не знам шта да радим с њом“ рече она. „Ах, Диче, можда је њој горе, него што мислимо, а шта ћемо ако не оздрави!“ и бризну у плач.

„Не плачи, Марија, не плачи. Одох одмах по љечника, он ће је јамачно излијечити, само немој плакати!“

Дик узе капу и пође на врата.

„Марија!“ викне он повративши се, „ево иду једна лијепа кола с два коња. О, Марија, чини ми се да иду управо нама.“

Кола стадоше пред капијом, а ко ће из њих изићи, него госпођа Фен? Брзо дође до врата и уђе у кухињу. Марији и Дику застадоше очи од чуда и не могоше ништа проговорити.

„Ђефреј ми рече, да се Ваша сестрица озлиједила“ рече госпођа тако благим и меканим гласом, да Марија одмах осјети, као да јој се свали камен са срца.

„Сирота дјецо! Како мора да сте били жалосни и забринути. Па гдје је она? Дошла сам да видим, би л' јој могла што помоћи.“

„О, милостива госпођо!“ то бијаше све, што је Марија могла рећи и одведе госпођу горе у угодну спаваћу собу, гдје Сузана лежаше.

Ова фина госпођа наже се над кревет и подиже малу.

„Сирота беба!“ рече она благо, „де да видим главицу, гдје те боли?“

(Свршиће се.)

ТРИ ЗАБОРАВКА.

Из 1898. год.

I.

Отаџбино!
Не могу ти ничег дати,
Чега немам!
Нит' помоћи што не могу!
Ал' се спремам —
Да кад једном требам дати,
Све за живот што ме веже,
За твој народ и за тебе —
На жртвеник приложићу
Једно срце, једну душу,
Самог себе —
Зашта живљах? нека знају
Други на ме
Нек се угледају!

II.

На гробљу оном
Где је срећа пала,
Срцем одлетих —
Душа заплакала...

И видех *славу*
Крај гомилâ костӣ
И издајника
Неверне подлости.

И *тулбе* неко,
Споменик тирâнâ;
Где горко јеца
Слога у ранама...

Иза сна вриснух -—
Је л' од бола ово?
О, нек се више
Не ствара *Косово!*

III.

О, шта смо били?
Вај! шта смо сада?
Много имасмо —
Све не пропада!

Вјерују људи,
Да све пролази,
И да за ропством
Слобода долази!

И вратиће се
Што беше наше,
И што имасмо,
И што нам даше!

Борбом од бôлног
Снага се створи!
Из мрака свако
Нâда се *зори!*

Из мрачног *ништа*
И свет постаде!
Тмине се губе —
Сунце остаде!

Соко-Бања.

Расински.

КОСОВСКИ НАУК.

Ти си чуло, Српче драго,
Ону причу, туге пуну:
Пет вјекова нешто прије
Кад изгуби Србин круну;

Кад цар Лазар на Косову
Бранећ' царство у крв паде,
Кад искупи Милош вјеру
И... Бранковић кад издаде...

Та је прича пуна бола,
— С те нас приче сузе даве —
...Милош паде светом жртвом
За вијенац чисте славе;

А Бранковић... син паклени
Издајством је душу сплео —
Па зар има Србин који,
Што га није горко клео?!

То је наук, Српче мило:
Светој створи вјеран бити,
А невјеру... издајника
Са проклетством окитити.

Цетиње. **Богдан-Крајишник.**

НЕ ЈЕДИТЕ МЕСО ОД ПРЕКЛАНОГ ЖИВИНЧЕТА!

Цртица из науке о чувању здравља.

У нашем народу постоји у велико обичај, да кад се које живинче (говече, свиња или овца) разболи и хоће да мањка (угине), они га прекољу и месо поједу. Овај обичај је врло опасан, јер се дешава и то врло често, да које живинче болује од какве заразне болести, па кад се месо од таквог живинчета поједе, онда зараза пређе у људско тело, у ком случају наступи и ту брза болест па и смрт.

У једном селу у Левчу десио се пре неки дан овај случај: Једном се домаћину напрасно разболи крава и кад је већ хтела да угине, он је прекоље и почне с породицом да једе месо од ње. Но одмах други дан сви укућани, с домаћином, попадају као сноп̀ље, а један убрзо и умре. Па не само укућани, већ се тако исто напрасно разболеше и они из суседства, којима су они давали месо од исте краве, те су јели. — Лекарским прегледом је утврђено, да је крава боловала од „црног пришта“ („залца“), и да се једењем њеног меса и дотична породица истом болешћу заразила.

Овакови опасни случајеви нису код нас ретки. Прошле године десио се сличан случај у Поморављу, а пре неколико година сви чланови једне велике породице у Гружи помрли су само што су јели месо од једне прекла̀не овце.

Зато, који жели себи и својим добро здравље и дуг живот, тај не треба ни пошто да једе месо од пре-

кланог живинчета. Ако кога већ снађе једна штета, не треба да је устостручи, јер је људски живот најскупљи. Ако већ болесно живинче мора мањкати и спаса му нема, онда га треба оставити па кад сврши са животом, одмах га однети далеко и на неко склонито место дубоко закопати.

Па ни опанке од прекланог или липсалог живинчета не треба носити, јер је доказано, да се и њима може болест пренети и зло донети ономе који их носи.

„Народно Здравље.“

СВАДИЛИ СЕ — ПА СЕ ПОМИРИЛИ.

Свадили се нешто
Ка' што бива често
— И код одраслијих; —
На се у тој свађи
Не научиће млађи
Ниједан од њих!

А дотле су били
Баш другови мили!

Један другом онда
Окренуше леђа; —
Ал' положај овај
Обојицу вр'једђа!

И за дуго тако
Нису могли стати
И један се к' другом
Поче окретати!...

Гле, што чине сада:
Ручицам' се стисли,
Па се грле, љубе... —
Једнаке им мисли!

*

Клоните се, дјецо,
Свађе и ината,
Јер горега нема
Од тога заната!
А ако се кадгод
И свадите бива —
Један другог одмах
Љубезно целива'!
Са целивом нека
Свака злоба прође
И живите сложно
Да опет не дође!...

Загарач, (Црна Гора) 1901. год.

Поп-Ристо М. Поповић.

У ЈЕСЕН.

Увело је цвеће, умукн'о је гласак,
Одагнала јесен онај топли часак;
Пожутело лишће земљицу покрило,
И све живо на њој, што нам беше мило.

Та и сунце јарко што 'но пре бијаше,
Што прекрасна поља и долине с'јаше —
Сад тек који зрачак кроз маглу пробија,
И земљици нашој крадом се засија.

Тихи поветарац к'о да склони крила;
У горама висним, где пребива вила;
Сад студени ветар из даљине хуји,
Ил' олуја бесна под облаке брује.

Преболне су груди што за песмом жуде,
Кад се сете лета и зорице руде.
Па и песма моја, што ми душу пои,
Престала је, више никуд се не рои!

Цариград, 1901. год.

Стева Фртунић.

ЖУТОВОЉКЕ.

Цртица из природописа.

Од ситних птичица, које су велике пријатељице народу, једна је и *жутовољка*.

Жутовољка је и по изгледу и по величини налик на шеву. По леђи је риђаста и црним попрскана; воље (т. ј. подвољак) је жуто, отуд и име: *жутовољка*, а код мужака се жути и глава и трбух. Зими је перје више сиво-зелено и црним јаче попрскано; тако је и у птичића. Горњи је кљун ужи од доњега; на ногама нема мамузица.

Ова наша корисна птичица зими се бави око кућâ, где купи зрно и мрвице и тиме се храни да одржи живот; а лети се више храни бубама, и то је оно, чиме нам је од користи, јер тамани оно, што људима штету прави. Зато је и зими ваља штедити, да нам тим више лети користи. Но пошто јој је месо укусно, то је радо лове ради меса; тога ради је са острова Кипра, где је веома много има, хватају и по 100,000 усољених у Европу доносе, где се за јело купују.

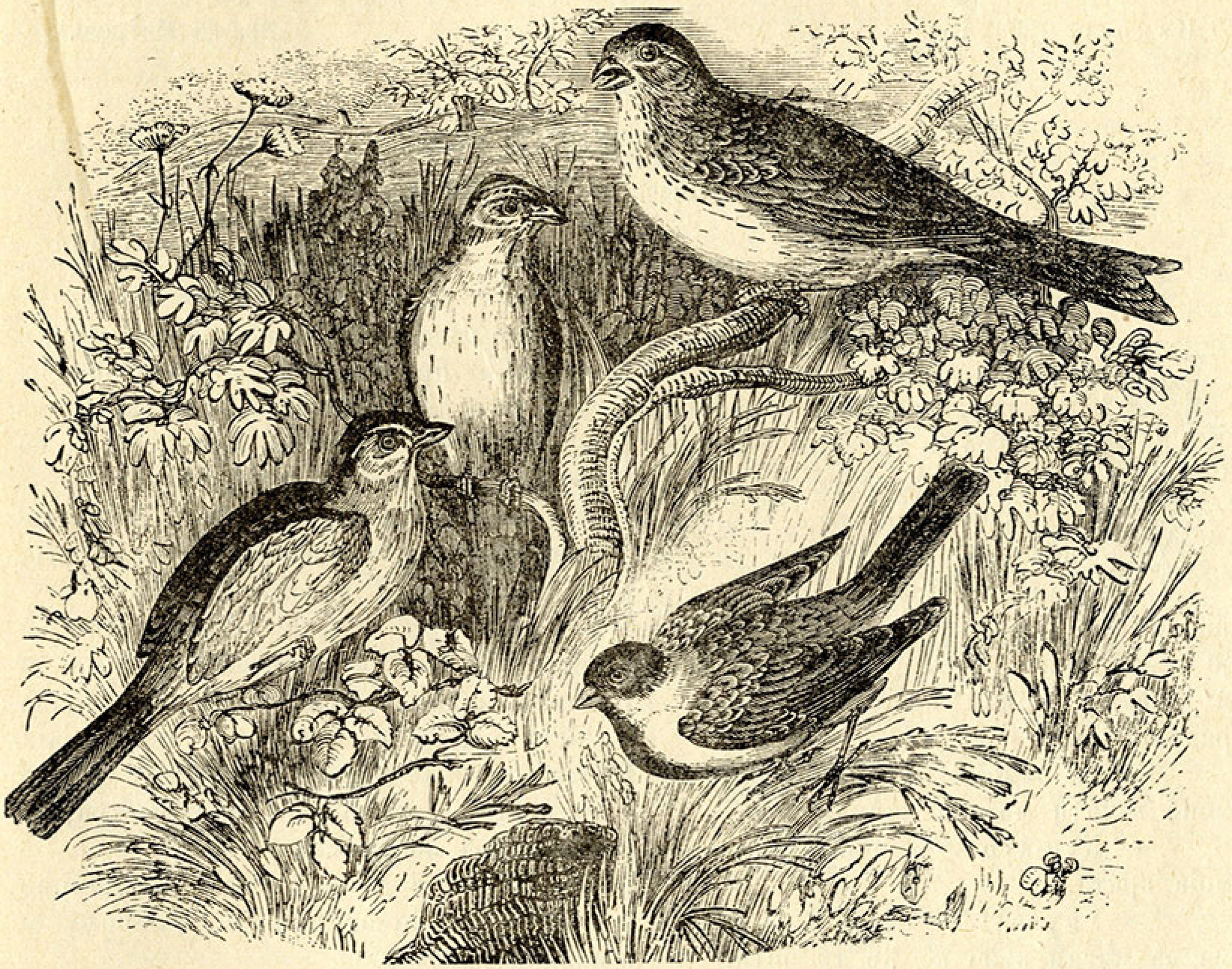

Снесе по пет жућкасто-белих јаја; каткад се и по двапут леже. Има их више врсти, али су у главноме све подједнаке. Врло се лако припитоми и у кавезу лако одржава; пева сасвим обично, те већ ни тога ради није ју вредно у кавезима држати, а у слободи нам много више користи, зато јој ваља оставити њену златну слободицу.

ОРИ МИ СЕ...

Ори ми се песмо жарка
Кроз српињски гора круг,
Ти си Србу од постанка
Била вазда мио друг.

Кроз вековне борбе мучне
Дизала му бритки мач,
У покличе претварала
Горке ваје, тешки плач...

Пакрац, 1901. год.

Са тобом се Србин рађа
И умире поносан, —
Пушчано га зрно гађа,
А он пада радостан...

Ори ми се песмо жарка
Нек те чује српски свет,
Јер те поје љубав јарка —
Ти си душе моје цвет!

Исаије Митровић.

МОЈИ ДОБРОТВОРИ.

Одломак из Дневника **Р. М. Тасића.**

Дечице моја! Не љубимо се речју ни језиком, него делом и истином.

Јован III., 18.

12. Јуна 1898. године.

Време је особито пријатно, но ја сам окружен суморним мислима и не знам на чему ћу се најпре задржати. Сећам се прошлости своје, а овамо, понајпре намеће ми се питање о пролазности живота на земљи... Шта је живот? — Живот је велико ништа. Ово је по све јасно, и ја више немам потребе о томе да размишљам.

Бирам самоћу, јер волим да је око мене вечити мир и тишина.

— Куц-куц — неко закуца на моја врата.

— Унутра! — одобрим ја улазак, ма да нисам знао ко ће то бити.

Појави се писмоноша. Назва ми добар дан и отвори црну, кожну торбу и из ње извади некакво писмо.

— За тебе, господине! — рече он и пружи ми поменуто писмо. Ја га узех... По рукопису на адреси познао сам ко ми то пише и обрадовах му се. Због тога је Драшковић, писмоноша, морао добити напојницу, да ми радост увећа.

По одласку Драшковићеву отворим писмо и прочитам га. Оно беше од госпође Анке Ристићке учитељице из Београда. Не може на ино а да ме се не сети...

Сва њена писма, која на мене упућује, пуна су материнске нежности, савета и поуке. И ово је такво.

— У раду увек да си тачан; не презај од недаћа у животу, јер је наш живот скроз тегобан, пише ми госпођа Ристићка. Ја знам да ти је тешко, али шта ћеш — трпи. Стрпљивост ће те очеличити и ти ћеш на крају крајева изићи као победилац.

Њено је писмо прилично опширно и мени је немогућно да га овде у целини изнесем.

Јавља ми, да је господин Љубомир здрав, Лепосава такође, — само се Славка нешто разболестила, па не може у школу да иде....

Мораћу јој отписати и помолићу се Господу усрдно за спас њене миле Славке.

17. Јуна 1898. године.

Није то пуки случај, већ моја жива жеља, да се данас сетим својих

добротвора, који су ме на пут извели и дали ми пример да се на њих угледам.

Моји су добротвори госп. Љубомир Ристић учитељ и његова честита жена госпођа Анка Ристићка учитељица. У овај ред долазе и њихова добра деца Лепосава и Славка... При спомену мојих добротвора, мени се истиче жива слика и њихове деце и ја не могу друкчије, а да их не споменем.

Признајем. Најлепши дани у мојој прошлости то су они, што сам их провео у друштву са Лепосавом и Славком.

Ту сам већ. Споменуо сам прошлост моју, па хајде да изнесем редом све како је било.

Замишљам себе у четвртом разреду мушке основне школе... потпуно сиротним, без оца и без мајке... Нико нема да се стара о мени. Породица — празна реч: сваки себе гледа. О сирочету нико не води рачуна...

Господин Љубомир Ристић био је тада учитељ четвртог разреда врањске основне школе. Он ме заволи и рече:

— Ристо, хајде са мном, хајде у мој дом, добро ће ти бити!

Поверовао сам речима свога учитеља и нисам се преварио. Пошао сам у дом мога госполина...

На вратима нас пресрете госпођа Анка Ристићка, то јест мене и господина Љубомира Ристића.

Господин Љубомир рече госпођи:

— Ево ти водим новог члана наше куће, прими га...

Госпођа Анка Ристићка није се томе противила. Она рече:

— Добро, ја не бежим од добре деце, а тај ће ваљда бити добар.

За тим ће ми рећи:

— Мали, како се зовеш? Како ти је име?

— Риста!

— Та-ако, — рече госпођа Анка отегнуто. — То је лепо име. Ја то име здраво волим. — И даље је говорила госпођа Анка, али сам ја то све заборавио. Одавно је и било, пре петнаест година. Ко ће и да се сећа свега, кад се многе појединости заборавиле...

При уласку у кућу мојих будућих добротвора, господина Љубомира Ристића и госпође Анке Ристићке, одмах ме окружише два лепа женска детета. То беху њихова добра деца Лепосава и Славка...

Одмах ме лепо дочекаше и њихова деца. Одмах ми рекоше:

— Ти си наш, ти ћеш се с нама играти!

— Хоћу, — рекох ја стидљиво. Али што дани даље, а ја све слободнији у кући мојих добротвора. И како не бих, кад сам код господина Ристића и госпође Ристићке био примљен као код својих, па и више од тога. Добио сам стан, храну, одело, а још више свега родитељску милошту и негу.

Господин Љубомир и госпођа Анка нису ме одвајали од своје деце: што њима, то и мени. Ово и учини, те сам се ја осећао као свој међу својима: Лепосава и Славка беху моје добре сестрице, господин Љубомир мој отац, а госпођа Анка моја мајка, која пази да ни у чему не оскудевам.

У кући господина Ристића ја сам се сâм сматрао туђином, а он и сви његови то нису чинили. Госпођа Анка ме је називала чедом својим и господин Љубомир исто тако. Све благо, све лепо на спрам мене. Из њихових уста говорила је милост онога, који је на небу. Бог их је лепо саставио, да су другоме на корист, а себи на вечиту успомену.

И данас, кад већ нисам код њих, сматрам их као најмилосрдније људе на свету.

Ја нисам у стању да опишем њихову доброту и милосрђе, не само на спрам мене, него и на спрам других. Ко их не познаје, тај не може ни

замислити колико су они добри и племенити.

Добра нарав и благост срца њихова високо их издижу изнад осталих.

Ја се сећам многих својих погрешака, а они ми то никад не уписаше у грех...

Слободан сам да изнесем овде само једну: Госпођа Анка доручкује белу кафу искључиво из своје шоље. Њена је шоља роза, са роза тацницом. Ја сам дохватио ту шољу и разгледам је. Златни поруб и многе шаре на њезином боку занимају ме...

— Лепа шоља, благо госпи кад је њена, — велим ја и пружим да је оставим на полицу. Али хоћеш: лабаво сам је ухватио и — буц! Паде на под и разби се. Куд ћу сад? Морам пред госпођу. Она се већ спремила у школу да пође, а ја се створим пред њом.

— Шта је, чедо моје? — пита ме она милостиво.

— В... ваша шоља...

— Шта је било? — опет ће она.

— Разбио сам вашу шољу, ону, из које ви доручкујете!

Мислим ја, кад то рекох, сад ће бити вике, праске, погрдних речи, а она ништа. Само што рече:

— Пази, чедо моје, да други пут штету не учиниш, јер знаш да смо сиромашни, па немамо паре за растур.

То ми је доста. Ја то и волим и другда пазим да никакву штету не учиним. Њена доброта чини ме виликим, а њу још већом. Ја сам онда толико и толико пута помислио у себи: благо Лепосави и Славки, што имају овако добру мајку и овако доброг оца. Није ли то добар човек, тај господин Љубомир, кад устане ноћу па ме покрива, да не назебем?! Мене, туђе дете, туђу крв!... Ко би још овако учинио осем њих двоје: госпође Анке Ристићке и господина Љубомира Ристића? За цело нико више...

По свршеном четвртом разреду основне школе господин Љубомир ме уписа у први разред гимназије Врањске. Купио ми је књиге и све што ми уз то треба... Лепосава онда, чини ми се, пође у први разред основне школе, а Славка беше још мала.

Време је пролазило и ја прећох у други разред гимназије. Ја сам рад, али ми се та радост помути тим, што ми рече госпођа Анка:

— Знаш шта, Ристо, ми смо премештени одавде.

— Пре — —

Нисам довршио... Госпођа Анка доврши:

— Преместили нас из Врања и ми идемо да учитељујемо у селу Каменици код Књажевца. Но не бој се, наставм она, ми ћемо се и опет старати за тебе... Ти си наше дете. — Остао сам на поузданом месту да продужим гимназију, а они одоше. Господин Љубомир и госпођа Анка шиљали су ми новац, на име издржавања, а госпођа Анка писала ми је и писма тако срдачна, да су ме свагда потресала.

У сваком писму госпођином биле су и ове речи написане:

— Ми те и овамо не заборављамо, а нарочито Лепосава и Славка. Оне те непрестано спомињу.

Ја сам та писма у сласт читао и по њима се управљао. Тако довршим и четврти разред гимназије... У то време моји добротвори беху премештени са службом у село Малчу код Ниша, и ја им напишем писмо да волим да будем учитељ и да сам рад да ме упишу у Нишку учитељску школу.

Господин Љубомир Ристић и госпођа Анка Ристићка позваше ме к себи... Отишао сам. Распуст сам провео у Малчи, а кад би у јесен, госп. Љубомир ме уписа у учитељску школу.

При поласку у Ниш, госпођа Анка ми рече:

— Ристо, надај нам се, и ми ћемо скоро у Ниш. Лепосава је довршила четврти разред, па мора у гимназију.

И њене се речи обистинише: Они дођоше у Ниш и ја сам онда поново ступио у њихову кућу. Опет сам био међу својим добротворима, које сам срдачно волео.

Сад сам био већ велики ђак, а они су и даље лебдели нада мном.

— Жао ми је што не хте да продужиш гимназију — кори ме госпођа Анка кад је у доколици. — Ми смо желели да будеш нешто више од учитеља.

Њена је корба умесна.... Ја је нисам послушао. Хтео сам да будем што пре свој човек.

Тако и би. Ја довршим учитељску школу, отиснем се у свет и постанем свој човек.

На две године по мојему одласку из Ниша господин Љубомир Ристић и и госпођа Анка Ристићка, преместише се у Београд, где су и данас са службом.

Мени је сад непотребна туђа помоћ, али се моји добротвори и данас брину за мене. Пишу ми писма, питају шта радим и у опште су ради да ми сваку помоћ укажу.

И ја волим моје добротворе и бићу им захвалан, докле год живим.

25. Јуна 1898. године.

Данас сам добио одговор од госпође Ристићке на моје писмо од дванаестог овог месеца и у њему ми јавља, да је Славка још онако болесна.

Не могу више да сносим ово стање... Зебем. Кроз дан два отићи ћу у Београд, да видим драгу болесницу.

ЦВЕТАК НЕЗАБОРАВКА.

На гробу **Славке Ристићеве** ученице В. Ж Школе у Београду од **Р. М. Тасића.**

Будите жалосни и плачите и јаучите: смијех ваш нека се претвори у плач, и радост у жалост.

Јаков IV., 9.

Гробље је широко... препуно је старим и новим гробовима, а мој поглед лута на све стране и тражи нешто.

— Да, Славчице! Ја тражим твој гроб! — И нашао сам га. Он је био овде, мени на домаку. Пао сам на њега и плачем тужно и неутешно.

И нека ме! Теците сузе моје и ридај душо моја, да боља одмине!

— Ох, Славчице, ти овде? — Не, то не може бити! За тебе није овде. За тебе је тамо, где је живот и милина, а не овде, где је смрт и тама! — Биће ти боље код твоје мамице и код твојега оца и код твоје сестре Лепосаве!...

— Чуј ме!...

— Остави ову пустињу, па хајде к својима... Они те жељно чекају! Без тебе им нема живота. Знаш већ, одавно те нису видели. Дан твоје смрти беше 5. Септембра 1898. године, а то није мало. Дугачко је то време.

— Ти ћутиш. А, знам, знам! Гробови увек ћуте, али ја сам почео да ти казујем, па ћу и да довршим.

— Мила Славчице, о добра душо, из дома мога добротвора господина Ристића! Сви те жалимо: ја, па мамица, па отац, па Лепосава... Мамица и Лепосава и данас носе црнину за тобом, а твој је отац почео да сéди. Мислиш од старости, је ли? О, не! Твоја га је смрт дубоко потресла. Он је жалостан. Његова је туга до неба голема...

Теците сузе моје и ридај душо моја, да бóља одмине!

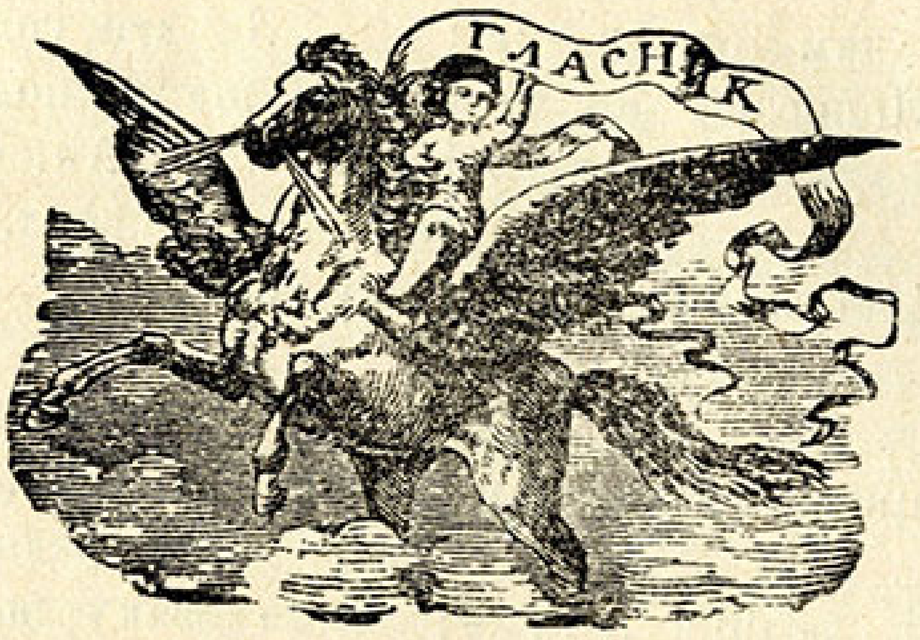

— **Српски напредак у Приморју.** Међу Србима у Приморју (у Далмацији и Боци Которској) била је завладала неслога и раздор, па тога ради им је све било пошло натрашке. Но Бог даде, те се Срби брзо досетише јаду, повратише слогу и љубав и одмах пођоше у напред. Напредак пак тај види се у томе, што су засновали у Дубровнику просветно-привредно друштво „Зору“; установише штедионице у Задру и Котору, које веома лепо напредују. Почеше даље подизати земљорадничке задруге; у Дубровнику покреће се нов српски лист под именом „Срђ“, који ће од нове године излазити, а уређиваће га врли Србин Антун Фабрис Напослетку сложна Србадија сагради огроман трговачки пароброд, на коме се поносно лепрша српска застава у бојама: бело, плаво и црвено; та лађа ће ићи широм бела света и бити леп доказ српског напретка. Тај велики брод српски зове се „Зора“ и износи у дужину 110 метара, у ширину 18 метара, а у висину 17 метара Он може да понесе до 6000 тона (свака *тона* има 1000 килограма), и тако натоварена пређе 9 миља за један сат Стаје та огромна лађа 1,100.000 круна; капетан је пак на броду Србин из Боке. — Ово су заиста дивни знаци напретка, а све их је донела српска слога и љубав. Нека би Бог милостиви дао, да се овако пође у свима крајевима где Срби живе, па ће се брзо сви уверити, како је и истинита она реч што вели:

Слогом расту мале ствари,
А неслога све поквари.

— **Награђено дело.** Руски наученьак а велики српски пријатељ *Павле Аполоновић Ровински*, особити познавалац Црне Горе и црногорског народа, написао је огромно дело о Црној Гори, о њеној повесници, народу и земљопису, па га је за то ваљано дело наградила руска царска академија наука са 1000 рубаља (око 4000 круна).

— **Српска виша девојачка школа у Загребу.** Српски народ у Аустро-Угарској има за сад 3 више школе за своју женску децу и то у: Сомбору, Новом Саду и у Панчеву и те школе постоје 25 година Сад јављају из Загреба, да је тамошња српска православна опћина закључила једнодушно, да у Загребу подигне српску вишу девојачку школу. Тај закључак има се извршити најдаље на другу јесен, када се та школа има отворити и у живот ступити. Ово је врло племенито дело Загребачких Срба, које дај Боже срећно и благословено било!

— **Српске песме на руском језику.** Рус *Хилковски* превео је на руски језик 59 српских одабраних јуначких песама. Пред песмама је врло лепо израђена историја Србије, да Рус, који ушчита ове лепе српске песме на руском језику, дозна и то, каква је била прошлост српског народа. Нека је хвала овом честитом Русу на тој љубави према српском народу.

— **Велика крађа.** Око првога Новембра о. г. збила се у Будимпешти велика крађа. Неки *Виктор Кечкемет*, чиновник варошки од 23 године, преносећи новац из једне благајнице у главну благајницу, уз пут смота 588.000 круна у банкама и с њима утече. Но брзо се осетило, да је та крађа учињена и ко ју је извршио, те потера пође за крадљивцем на све стране и брзојави се на све стране у целој краљевини, да се таки и таки крадац ухвати и дотера; али до данас још не ућоше у траг младоме али великоме лопову.

— **Први снег.** У околини, где „Голуб“ излази, време је веома лепо, управо дивно, као да нисмо на прагу зиме. А у крајевима од нас на југу, у Маћедонији, где би требало да је лепше и топлије, пада снег и велика непогода. Тако јављају из Битоља, да је тамо падао снег 60 сати непрекидно и покрио земљу са 25 центиметара. Многа су се дрвета изломила под теретом снега. У околини Битоља падао је снег још јаче и починио многе штете, јер му се свет није надао. Исто тако јављају из Скупља, да је и тамо пао први снег, а у Ерзеруму (у Малој Азији) био је јак земљотрес, који је порушио више

кућа, а за тим је и тамо пао јак снег — Код нас у Сомбору указа се први снег тек 11. Новембра на св. Мрату — тиме се потврдила она народна реч: „Свети Мрата снег за врата; но и тај беше без јаке зиме.

— † **Младен Силашки** српски народни учитељ у Сомбору преселио се у вечност у очи Аранђелова дне у 47. години живота а 29. години вредног и примерног учитељског рада. Покојник је био савестан и вешт учитељ, тако да му је то и виша власт и у најновије време признала; био је он веран и искрен друг и пријатељ, ватрен Србин, постојан и светао карактер, чиме је најлепше и примером служио како ученицима својима тако и народу српском. Њега оплакује честита му жена Паулина и многобројни искрени му пријатељи. Нека му је лака црна земља и вечан спомен у народу!

— **Енглеско-бурски рат.** Навршиле се пуне две године и ступило се у трећу, како малобројни али јуначки Бури рат воде са силовитом Енглеском, и Бури не само да нису још малаксали, него се данас јуначније боре него игда; ушли су и у Енглеске Капске земље и приближују се главној вароши Капштату. Ових дана су отели од Енглеза 6000 коња, које су Енглези из Европе послали својој војсци. Тако им отимају многу храну и ратну опрему; а осим тога енглеска војска пада као муве од јуначке бурске руке: једни гину, други остају богаљеви за сав век а трећи падају у ропство. Бури с поносом могу да певају ону нашу песму:

„Мало нас је ал' смо људи,
„Челик срце је у груди'.“

— **Баба од 110 година.** Једне српске новине што излазе у Нишу (у Србији) јављају, да у селу Чечини код Ниша живи баба *Велика—Вела*, којој је сад 110 година. Она је у тој дубокој старости тако лака и крепка, да се креће као младуница, ради све ручне радове, плете чорапе од вунених разнобојних конаца, и са свим добро распознаје сваку боју без наочари, па ма како да су боје сличне. Баба-Велика је дакле рођена 1790. године. Кад је Карађорђе дигао устанак на Турке да ослободи Србију, било јој је око 14 година; а кад је Милош Обреновић развио барјак да се бори за крст часни и слободу златну, могло јој је бити око 25 година. Она се дакле родила и живела још у турском ропству, и преживела је крваву борбу за слободу па дочекала најпре *књажевину* а за тим и *краљевину* српску, у којој живи и ужива у златној српској слободи. Заиста леп век и лепа срећа!

— **Женска радничка школа у Црној Гори.** 18 Октобра о. г. отворена је па Цетињу прва женска радничка школа. Ова школа носи назив: „Женска радничка школа кнегиње Јоланде“ по имену кћерке талијанске краљице Јелене и краља Виктора Емануила а унуке кнеза Николе, Црногорског Господара. Ова школа је одмах сутра дан отпочела свој рад са 14 ученица, које су с добрим успехом свршиле основну школу. Осим рада ручнога, учиће ученице још и потребно цртање, па ће тим боље умети радити женске ручне послове. Ово је веома корисна школа за сваки народ, а особито за Црногорски. Из те школе ће излазити ученице, којо ће радом својим заслуживати себи леп и поштен хлеб, а и народу своме служити за пример. Да Бог да им сретно било!

1. РЕБУС.

Саставио: Милан Пољанац у Пакрацу.

ЗБО '3
ШАЈ ШАЈ ШАЈ
ШАЈ СЛ ШАЈ
ШАЈ ШАЈ ШАЈ

2. КОЊИЧКИ СКОК.

Саставио: Јован Стајић у Вел. Бечкереку.

сан-	о	ма-	но	Ас	ка	крај	по-	ми-	ви,	љај-	се	до-	де.	ле-
це.		ке	жуљ-		ле-	це;		ку	већ		То-	ти-		дом,
ка-	ле	пти-	те,	е-	бре-	то-	шу-	на	ци-	пра-	ка	бр-	лом	ми-
			бри-	снег	ве-	ча	На-	је	по-	мо,	ни			
			је,		је	љу-		зи-	со-		ле-			
			а	тар	ве	ма,	ци-	по-	ти-	ком	да			
ка-	ци	у	ка	гре-	ка			под	ци-	је,	га	це,	со-	
со-		шуш	пећ-		да			Из-		ис-	о		ла-	
у-	ној,	би-	нас	пуц-	је.			те	стре	ву-	те	не	ни	
			На	ру	мут-	чи-	тра-	де.	по	ди	ди-			
			кла		про-	ви-		ји	ни,		жу;			
			зо-	на,	ста-	се	ву-	зи	ка-	ле	љу			
ле-	се	по	по-	ма-	је,	Ду-	ди.	да	ве-	сне-	ком,	ви-	де,	и
њи-		ће-	још-		да	се		ће	Где		по	не-		ко
цве-	ди,	ма	ло	пра-	те	па	нав	сле-	гу	ли-	по	ни-	ше	и-

РЕШЕЊЕ.

У прошлом броју „Голуба“ значе: 1. Ребус: Стока пасе на ливади; 2. Коњички скок:

Слушај добро, вољно учи,
На савете увек пази,
Па се не бој, јер си онда
Пош'о среће своје стазом.

Свему има своје време
Кад се ради и ти ради,
Кад се игра, играј и ти,
А кад слади и ти слади.

Правилно решили: Паја Сербул у Лугошу: 2. — Бежидар Кременовић и Никола Шеган у Бањалуци: 1. — Лепосава Црквењакова у Тур. Бечеју: 1.

☞ **Чије име није штампано, знак је или да му није решење правилно или да је доцкан стигло.**

ГОЛУБОВ ПИСМОНОША.

Исправак. У прошлом бр. „Голуба“ у ребусу иза слога *ка* изостало је слово *а*, ради чега је и ребус погрешно израдио, те нека свако у свом броју тако стави изостављено *а*, и тиме ће се ребус исправити.

Молски. Слабачко је те није за јавност.

Ђорђо Видаковић у Зворнику. Радо ћемо примити добар опис места, и то тим пре, ако имате за њ и слику.

Г. Ст. Ђурић у Д. Поплату. Песмица је добра и моћи ћемо је употребити. Добро је и оно друго, али није за наше читаоце.

Уређује: ЈОВАН БЛАГОЈЕВИЋ. Издаје: књижарница МИЛ. КАРАКАШЕВИЋА.

ШТАМПАРИЈА ФЕРДИНАНДА БИТЕРМАНА И СИНА У СОМБОРУ.

У СОМБОРУ, 1. ДЕЦЕМБЕРА 1901.

СРЕТНИ СОВЕРИН.

С енглеског превела: **Милена Грбић.**

(Свршетак.)

XII.

Госпођа полако одвеже марамицу да види рâну и весело се разговараше с дјететом, а Марија се опет осјети сретном. Изгледало је као да ће све на добро ићи и као да госпођа зна шта ваља чинити. Па и мала Сузана престала је плакати и сједила је сасвим мирно на госпођину крилу, док је она рâну опрала и опет завезала. Марија је међу тим држала умиваоницу и сунђер и мотрила како се госпођини бијели прсти нježно додирују дјетиње главе.

О, како се срећном осјећала, што је била у двору и што је срела госпођу Фен и све јој испричала.

„Била сам код господина љечника“ рече госпођа, „али није био код куће, те сам му оставила поруку. Јамачно ће скоро доћи, па ће нам казати шта треба још чинити. Не бој се Марија; немаш се за што бојати, јер знам да ће јој скоро бити сасвим добро. Сад је не ће болjети као ноћас, нити ће бити у ватри, па ће бити мирна.“

„Чујем да Дик говори с неким даље“ рече Марија, „можда је љечник“. Али то не бијаше љечник, него писмоноша, који их је више обрадовао материним писмом, него да је био љечник. У писму стајаше да ће мати доћи сутра дан по писму, и да се врло, врло весели што ће скоро видjети своју драгу Марију и Дика и слатку бебицу Сузану, а чинило јој се, као да не ће никад тај дан доћи. Она ће се довести са станице у село у кириџијиним колима, а у селу ће је, нада се, чекати њезина драга дјеца. Дjеди је сад много боље, те га може оставити мирне душе.

Пошто је Марија брзо прочитала писмо у себи, онда га госпођа прочита на глас. Сузана, слушајући са свог јастука, смијешила се, и сад је већ могла опет брбљати, па ће: „Моје цвијеће је излиjечило нашег дjеду.“

Марија и Дик се насмијаше од радости кад чуше њезин гласић. Изгледало им је као да се одавно нијесу насмијали — толико им се страхотâ догодило!

Још и не довршише разговор о писму, а љечник стиже.

Пошто је прегледао рâну међу Сузаниним коврџама, опипао дамар (бйло) и Марију све распитао, рече смијешећи се: „Нек остане данас у кревету и послаћу јој један лијек — врло лиjеп лијек, Сузи, немој се мрготити на то — и једну маст за рâну; и ако буде добра дjевојчица, па буде слушала што јој се каже, устаће сjутра, па опет трчати.“

Љечник оде, а Марија тек сад нађе згоду да захвали госпођи Фен на њезиној доброти. Уз то дода: „Сад могу све сама уредити, госпођо, више Вас не смијемо задржавати. Ја ћу Вас љубити цијелог мог живота — извините што тако кажем.“

Госпођа се благо насмије и пољуби Марију у свjежи округли образ.

„Марија“ рече она, „ти си врло добра сестра, а знам да си тако исто и врло добра ћерка. Сад имам много што шта посвршавати, па док приставиш ручак и све уредиш за мамин долазак, ја ћу сjедити код Сузане, мислим, да ће сад моћи спавати. Кад сиђем казаћу теби и Дику шта сам намислила.“

Марија сиђе и за час бијаше у сред свог обичног jутрењег посла, но прије него што је почела радити, клекнула је и срдачно благодарила Богу за све, а кад је устала да се лати посла, само jу је помисао госпође Фен да ће

можда Сузана спавати, задржала, да кухајући гласно не пјева. Оде часом да каже Дику, који је копао у башти, што јој је казала госпођа.

„То мора бити некакав лијеп план“ рече она; „она не би могла учинити што није лијепо. Ама Дик, зар она није заиста фина госпођа? Па зар ти није мило што нијесмо задржали новац.“

„То сам био само ја, који сам га хтио задржати, а не ти“ рече Дик као што је и прије рекао, „али сад ми је заиста мило, а господичић Ђефреј — он је баш честит.“

Госпођа сиђе чим је Сузана заспала. Сад разложи дјеци свој план, који остављам Вама да размислите, да ли је био добар или не. План је био овај: Госпођа ће се сутра одвести у варош, а Марија, Дик и Сузана ће с њом да дочекају маму на станици, а онда ће сви скупа до колибе, гдје ће Марија приправити чај прије него што пође, да би се мати могла одмах окријепити иза дугог путовања. Још им госпођа рече, да ће доћи раније, пошто мора нешто куповати у вароши прије него што влак стигне, те да буде спремна око два сата, а Сузани да ништа не говоре о томе до сутра, јер би је помисао на ту радост могла узрујати и повећати јој бол.

Они обећаше да јој не ће о томе ни ријечи рећи. Али како су међу собом брбљали! И сваки час су излазили на врата, да виде хоће ли бити сутра лијепо вријемо.

Напошљетку осване и тај дан. Сузана се пробуди сасвим ведра и весела, само мало блиједа лица. Завој међу свијетлим коврџама није јој се скоро ни видио, а језик јој се опет одријешио. Кад јој Марија и Дик рекоше о радости, коју им носи овај дан, засијаше јој очи милином. По подне стигну кола са госпођом Фен и дјеца униђу у њих. Испрва су ћутјела, јер су се стидјела, али не потраја дуго почеше се разговарати и смијати свачему, што би успут видјела.

Кад стигоше у варош, сретe их господичић Ђефреј.

Кола су застајала код више дућана, у која су улазили госпођа Фен и њезин син, а излазила са свежњима, које су метали у кола.

За тим се одвезоше на станицу и приспјеше таман кад се из влака излазило. Кад дјеца угледаше своју мајку са путничком кесом и гдје им иде у сусрет, повикаше: „Мама! Мама!“ да се орила станица.

Мати спусти кесу и гледаше пренеражена, али прије него што је могла разабрати шта све ово значи, била је већ у колима.

Сад су све троје у глас говорили и причали јој о свачему, док их не прекиде госпођин глас, којим их моли, да јој она све разјасни.

Никад нигдје не бијаше тако сретан повратак као овај, и никад никаквих четворо није уживало у вечери као Марија, Дик, Сузана и њихова мајка у свом простом јелу у својој колиби оно вече.

Кад су заспали пред вратима и казали госпођи „збогом“ и мати јој захвалила, онда су изнијели свежње из кола и унијели их у колибу, а кад их отворише, нађоше књига за Марију, нож, длијето, чекић и шећера за Дика, красну луткицу у ружичастој хаљини за Сузану и лијепу кожну кесицу пуну маказа за матер — баш све оно, што је Дик био наумио купити за оних двадесет шилинга, које је садржавао соверин.

Али најљепша ствар, која се купила за онај соверин, бијаше љубав и доброта, која од сад за увијек везаше матер и њезиног сина у двору са оном матером и њезином дјецом у колиби на висоравни.

Сарајево, 1901.

„ГОЛУБУ.“

Песмо моја, песмо мила,
Дед рашири твоја крила,
Полетет' ћеш ваљда смети,
Ка „Голубу“ најпре слети.

А „Голубе“ брате мили,
Ти полети с' твоји крили,
Па и моју песму милу,
Понес' на твом' лаком крилу.

Покажи је свету белом,
Покажи је Српству целом,
Јер изниче песма ова
Из срдашца Србинова.

Осек, 1901. год.

Цело Српство њом поздрави
Ма на којој било страни,
Да Бог да ми Српство мило
Вазда здраво, сретно било.

А искрено сад ти велим,
Сретан пут ти брате желим,
Па на путу сретан био,
Вратио се здрав и чио.

Кад се вратиш, тад' ми јави,
Брат ти друге песме прави,
Па да и њих ти разносиш,
Да се њима ти поносиш.

Дамјанко.

УТЕХА.

Српској деци приповеда: **Р. М. Тасић**, у Плачној Долини.

Тамо... иза куће господар-Рашка Ратојца, простире се суха рудиница што су је деца створила, да се слободније крећу кад се играју. Нема ту траве... корова, све је утрвено, почишћено, не по заповести чијој, већ онако, драговољно. Мало у страну одатле ижђикао је висок, бујан коров, таман колико да се човек у њему сакрије, и да се не види.

Сунце је свуда опекло, али овде не допиру његови топли зраци... кућа се испречила, па му не дâ да се помоли.

Деца су изабрала то место и седе на дугачкој клупи, коју су мало час из куће донела: Драгиша сео с једне стране, а Љубица с друге стране, па се тако играју као и свакад у ово доба.

Чује се непрекидна лупа. То Драгиша лупа; у руци му чекић којим удара по дасци, а казао сејки да броји ударце.

— Де још! вели Љубица.

— Тан-тан! Тан-тан! лупа браца, све више и све јаче, готово уши да заглухну, а Љубица ни један ударац не пропушта — бар тако се њојзи чини.

— Четрнаест пута си ударио, рећи ће она погледавши га весело.

Драгиша престаде с ударањем, спусти чекић на клупу и рече:

— Погрешила си!

— Па колико? —

— Шеснаест пута, потврди он и поново дочепа чекић и даде се у посао.

Љубица беше сита свега тога и диже се с клупе и стаде у страну. Бата се у мало не претури.

— Држи се! викну сејка и слатко се насмеја.

Љубица је красно дете, без претеривања рећи, прави анђелак у лепоти. Имала је кудраву и смеђу косицу, коју још не плете, већ је пушта слободно да расте, само је чешљем задиже....

Плаве очи некако особито су долико-вале њеном белом лицу, а румени обрашчићи јасно сведочаху да је до-брога здравља. Кад говори, по мало отеже... више материна навика, но већи-ном смотрено и отворено.

С Драгишом се слаже само тако може бити, а овај пак, са своје стране, чини увек да је задовољи ма у чему било; где-где и песмицом је заступа, само не дâ да се његова сеј̀ка вређа без узрока.

Млађа је од Драгише за годину дана, но у расту су једнаки, а како још једно на друго наличе рекао би човек да су близанци, а нису.

И браца је дакле у свему налик на сеј̀ку, само је мало правији од ње; брзо се наљути, али се брзо и умири и све заборави.

Родитељи се поносе њима и мило им што су им деца као што треба...

— Ја одох на улицу, а ти, браco, остани у хладовини и играј се, поручиваше Љубица полазећи на пут. Драгиша се беше умирио... Наместио се на сред клупе, узјахао је, па је тера у место коња: Напред, стој! Напред, стој! набраја он.

— Ја одох, понови Љубица кад беше на углу куће.

— Можеш... не браним ти, чу се глас брацин.

Љубица убрза кораке; пројури преко поплочаног дворишта и... пошто врати пса Мурчу који се беше за њом упутио, појави се на улици, да по-тражи другарицу Насту да и њу позове у хлад да се играју...

На улици, а близу капије Настиних родитеља беше повише мушке деце. И она, та деца, јашу се, скачу и деру се што игда могу.

Бошко Тасин задирица је и су-више... Он се највише чује и хоће свуда да је први. Што он рекне, то мора бити; не буде ли, полете бубуци као киша, те онај, на кога падну, оде кући плачући од бола. Па и велики је... читав човек! Скоро ће на занат, тако су му родитељи рекли.

— Стој! викну он на Љубицу пресретнувши је. Ни да си мрднула! И попрети јој својом јаком, гломазном песницом.

Љубица се устави.

— Ти си канда од оних Ратајчевих, а? — пита је он.

— Ја... изговори Љубица плачно и опроба да утекне. Но узалуд... Бошко је шчепа за косу, повуче је к себи и викну громогласно: све Ратојчеве ја мрзим, а тебе, чено, понајвише, због тога, што се увек умудриш кад мимо кога прођеш. И започе је бубати за-бадава... што је пексијан (поган). Љубица удари у плач и врати се кући, и не оде до Насте.

— Живко бумбар! дераше се Бошко кроз смех, а и другови му то исто прихватише те одјекну сва улица.

— Добро је измлати, говоре неки шапућући.

— Бре Бошко, обрати се један Бошку, и ја хтедох да ти помогнем, али ми она утече; нека је, други пут ми не ће умаћи...

Љубичина мати чу плач своје кћери, па испаде из куће да види шта је. И кад беше код великог олеандера, срете се с њоме... с Љубицом.

— Шта је?! Шта је то било?! — упита је брижно.

— Био ме... муца дете.

— Ко те био?

— Бошко Та....Тасин, одговара Љубица н грца од плача.

— Ах, несретник ниједан, викну мати... Знам ја њега, неваљалац је! Нека, чедо, опрости му. Проћи ће све... теши је мати, да је умири.

Но Љубица и након тога остаде при своме! не хтеде да му опрости. Истина умања плач, али још јецаше.

Мати не хтеде више да је теши: она је остави отиде да гледа свој за-

почети посао... Љубица сад тражаше излазак на другу страну и срећом, сети се својега брате, па се с места упути иза куће да га потражи, али њега тамо не беше. Потражи га и у корову, ну онде га не бише...

— Бато! викну она.

Нема одговора.

— О бато!

И опет нема... Бадава... није ту! Заће с друге стране куће и преко дворишта упути се у кухињу где се готови јело, да га и тамо потражи.

Завири унутра, кроз врата, кад јесте, Драгиша се пружио по оном кревету што га је њихов слуга за себе наместио, па зарио главу у шаке и нешто дуго дуго премишља.

— Бато!...

— Пс! учини он и подиже главу и попрети јој прстом... Ћути рече поново шапатом; ћути, полако, видео сам миша где излази из рупе, из патоса, а ти га отера... Ето, сад не ће да изиће. Ух! наљути се он мало.

Али шта му драго, миш се више не појави, те Љубица исприча брату све шта јој се десило; не пропусти ни то, како је Бошко претио свима Ратајчевим, па наравно и Драгиши.

У браће ускипе све на један мах; и гњев, и срџба, а очи му некако зажарено севнуше; и он... нагнат неком потајном силом, подиже руку у вис.

— А! викну он по том, запамтиће ме тај Бошко Тасин... Осветићу му се, макар и сам погинуо... Не бој се, секо, док сам ти ја жив не ће те ни глава заболети.

— Рекох ти, јако ме ударио... два пута, баш овде. И показа место за вратом. Пукоше шамари као поручени. Сва сам ти уздрхтала.

Драгиша чисто побледе... малакса. У њему не беше ни капи крви. Чак и не дише... Сад би отишао по Бошка Тасиног, ухватио би га и истукао би га као нико од његових, али не сме! Бошко је велики, па ако га само ухвати' заденуће га као свиралу за појас и сву ће му главу размрскати.

Баш ударио, и то њу — моју сејку, онако за банбадава.. шапуташе Драгиши скидајући се с кревета... После се покаја, пак се опет поврати на њега.

Љубица се сад мало друкчије осећа. Лакше јој је у души, али ипак не попушта. Навалила се потрбушке на кревет, с опруженим ногама на под, па својим прстићем шара по ћилиму којим је кревет покривен.

— Да га бијеш, бато, рече она гласно обративши се Драгиши... Шта је то — осили се! Знам и тебе је био. Треба све да му вратиш.

— Док одрастем, потврди брата.

— А, онда... онда, каза потом Љубица и замисли се дубоко.

Мисли... и виде оно што је одавно желела видети. Као порастао њен брата велики велики, колико и бабо јој, па јак, па снажан. Сва га се деца боје и кад га виде, беже од њега. И тако велики, изиде он на улицу, где су деца на окупу.

— Је л' ту онај Бошко Тасин? — пита он.

— Овде је! каза неки.

— Ево ме, јави се као и сам Бошко и приступи му ближе, па све ближе, док се не заустави пред Драгишом.

— А, ти си! онда ће њен брата... Ти си тукао моју сејку, ону Љубицу, кад је пошла по Насту да је позове... знаш већ...

— Ја... ја... муца Бошко.

— Ти дабогме! Ходи сад ја и ти да се наплатимо... И ухвати га за уши, извуче му их добро; после га обори на земљу, остави га себи под ноге, па га удара... гњечи, бије, да му и душу извади. Моли га Бошко и преклиње да му се смилује, а он ие ће — много га омрзнуо!

Најпосле га подиже са земље као зеца, ошину га још једаред по туру и отпрати га дома, запретивши му строго: ако ми се Љубица још једном пожали на тебе, проћи ћеш и горе од тога!

И Љубица... од преголемога задовољства, ту се громко насмеја, те се Драгиша трже.

— Је л', бато, започе Љубица, кад га станеш тући он ће плакати и сузе ће му бити оволике!

И стиште своју песмицу, па је поднесе брат под нос, да види колике су сузе у тога Бошка Тасиног.

— Биће и веће, прозбори он... И с њим ћу учинити. И прекиде.

— Кажи шта..

-- Видећеш... Кад га изударам, рећи ћу му да те пољуби у руку и да те замоли: опрости, госпођице, погрешио сам!

— Хаха! смеје се Љубица, јер јој смешно.

— Па не само то, него и још нешто: чим добије твој опроштај, натераћу га да изврне своју капу наопако и опет да је метне на главу, па тако да поигра пред свима нама.

— Ако ћеш! Ала ће то бити и смешно и жалосно.

— Да, да, све ће то бити онда, кад порастем велики, а сад му не могу ништа... Стрпи се ти, сејо, донде, а за победу не брини.

— И ја то кажем!

— Хајдемо сад иза куће, предложи Драгиша и скочи с кревета, па повуче и Љубицу за собом... А ова то једва дочека и тако одоше на старо место и латише се игре, само с том разликом — што сад брата броји, а сеја удара у даску... одмерено, полако.

— Доста!

Љубица спусти чекић.

— Де сад да певамо!

— Можемо!

И започеше:

Ој леле, леле,
Липсало теле!
Зовните мале,
Да га оплаче!
Зовните куче,
Да га одвуче!
Зовните попа,
Да га закопа!
Ој леле, леле,
Липсало теле!

МАЈЦИ.

Захваљам ти, мајко мила,
На све труде, патње муке,
Што су за ме урадиле
Љубезљиве твоје руке.

Захваљам ти, што с' ме малог
Уз љубезно држећ крило —
Научила, како треба
Љубит' наше Српство мило.

Захваљам ти, и за то се
Ето кунем твојом муком,
Да ћу бранит' Српство мило,
Док ми крвца тече руком.

Захваљам ти, и до в'јека
Харан сам ти, мајко мила,
А највеће што ме јеси
Српским мл'јеком задојила.

Бар.

Мило Јововић.

„ХЕРЦЕГОВКА“-МОМАК

Устарије вактове и земане па и пошљедњијех ратова, налазило се у нашој крш-ној домовини — Херцеговини — као и у сусједним српским земљама, да је уз момке и војнике нашла се са мушким српским срцем и по која ђевојка; која се одликовала са ратоборношћу што није и доста мушких. Но то је било све — што се каже — за вакат (у оно вријеме). Кад је отац соколио сина, спремајући га на војну, ту се нашла и сеја, па слушала и утувила, како треба храбар бити; те није чудо кад јој је брат на бојишту пао, што се и она сјетила очева сокољења, те обукавши братово рухо и оружје а ником не казавши, пошла да брата освети. То је било онда кад је тако и требало; но ево и данас у мирно доба нађе се која Српкиња, која у свакој мушкој радњи момку не уступа па тако би и с оружјем, да је тому вријеме.

У селу Калешку, котар Невесиње, у породици Лакете има једна ђевојка од те — мушког срца — феле. Само кад јој је било десетак година и мало доцније, радила је по нешто женску радњу, а послије што се каже — кад је зазнала за се, није шћела на женски рад ни да погледа; већ је набавила све мушке хаљине и у њих се обукла па све досле ради мушки рад као какав младић. Сад јој је око 25 година и кад је видите заиста би се заклели, е је то Србин Невесињац — прави брђанин а не — ђевојка. Одијело носи као и момци а стоји јој све из реда к'о смишљено. Ради с плугом и другим алатом као какав младић, па боље нег и доста младића. Само једно што јој фали па кад је међ момцима рекли бисте: „види у оног момка лица као у ђевојке“ а то је — нема ни мало науснице.

Још нешто. Име јој је Божица, па како се помушкарила назвали су је Бошко, те се сада срди пуно кад је ко зовне Божицом.

И заиста да бјеше 1876. год. у садашњој снази и годинама, не би ни с' оружјем уступала младићу као сада што не уступа с мушким радом.

Алал јој мајчино млијеко, баш је Херцеговка!

У Трнјебњу, 1901.

Данило Шотра.

У НЕДОУМИЦИ.

Мама вели: ти си
Материно злато!
Тата вели: ти си
Душа моја Нато.

Па сад она сама
Чисто се снебива:
Ко ли од њих више
У њојзи ужива!

Ч. В. Љ.

ПРЕД ЗОРУ.

Како дивно мјесец
Испред зоре грије;
Како р'јека тихо
Свој' обалу рије.

Како звјезде сјајне
Трепере озгора
А петлови пјесмом
Предсказују: „зора.“

Како јањци мали
Своје мајке буде;
Како равна поља
С' Истока заруде!

Како дивно ружа
Свој мирис издаје;
Како св'јежи ваздух
Од свуда настаје.

Како ћук са виком
Дубраву разлеже;
Како хитро сутон
Са земље побјеже!

Како свашто зора
Окријепит' може,
Нек је слава тебе
Свемогући Боже!

„Пјешивачки.“

ГУСКЕ.

Причица од **Р. М. Тасића.**

Нико није без љубави према другима, ни без жртава принетих за друге.

Јаша Продановић

Наш је живинарник ограђен високом оградом и живина, која је у њему, не може никуда ван тога.

Ја сам домаћин и надгледам живину и по потреби издајем нова наређења око њезина одгајивања.

Овде су ћурке, онде кокоши, а онамо гуске... Све засебна одељења. Приступим одељењу гусака, али јесте — врата отворена, а од гусака ни спомена... Изишле су на улицу, јер су и дворишна врата била широм отворена. Лепо ће ми ићи, ако су отишле коме у потрицу, платићу оштету као ништа.

Тхе, шта ћу! Ова моја деца баш су непажљива. Љутим се на њих и криво ми је Бог зна како...

— О децо!

— Чујем, тато, одазва се мој синчић Негосав.

А ја ћу:

— Где су нам гуске, чедо моје? Овде их нема. Неко је оставио врата отворена.

— Ја не знам где су, правда се Негосав, да питам сешку Христину.

— Питај је!

Питао је он, а питао сам и ја Христину, па и моју домаћицу, али ми нико не умеде рећи како је то било...

— Нађите ми гуске! Одмах да сте их потражили! говорио сам ја, да их мало убрзам. Но истом ја у речи, а неко викну иза мене:

— Ево, ево, дотерао сам их! Познадох тога човека, а и моје гуске беху све на броју. Моје бело јато пође у своје одељење.

— Ти си, Драгојно!...

— Ја, рече ословљени. То беше Драгојно Ристић, мој добри сусед. Он је богат човек, али није поношљив. Све што год ради, праведно је. Нема код њега лиле миле. И речит је... Што год ти рекне, знај да је речено. Ја и он слажемо се само тако може бити. Ја њему верујем све, а он мени још и више.

— Где си их нашао? питам га за гуске које ми он дотера пред кућу.

— На друму, вели он; зашле и шврљају. Видим да их је много, сетим се чије су, па рекох у себи: Ово су гуске Павићеве, јер их нико нема толико у нашему селу као он. И дотерам их... Могле су отићи коме у потрицу оштету да платиш

— Хвала ти, Ристићу! захвалим се ја. Али ја то рекох, а он већ оде... Скроман је, па не тражи да му се захваљује.

Мало је оваких људи у свету, и ја се особито радујем што је он мој сусед у кога се могу поуздати у свако доба.

Ја сам дубоко захвалан драгоме Ристићу, јер је он и овом приликом показао да ме у истини воли.

НЕСТАЛО ЈЕ СУЗА...

Зар баш тако неумитна смрти клета?
Мајку си ми милу отргла са света,
А сад већ и оца. О, то тешко боли.
Из очију плачних поток суза проли',
А никога немам да ми бол ублажи
И рањено срце моје да оснажи.
О, без родитеља тешко ми је бити!
Туђе боле нико не мож' осетити.
Тешко ли је тамо где својега није,
И где мутно око горке сузе лије;
Где те свако злобно испод ока гледи,
Да ти срцу ране још више позледи.

Умрла му мати!... Бол је тежак био,
Што ми је на срце јад и тугу свио,
И ја сам плакао сред туге и јада.
Ал ми отац беше још једина нада,
Те ја опет бејах срећан и весео;
У дивни сам венац лепе жеље плео!
А сад никог немам у овоме свету,
Осим боле тешке, јад и тугу клету.
Искидан је сада мој венац од жеља.
О, тешко је брате, зло без родитеља.
Нестаде ми суза у очима више,
Сад ми срце само јеца и уздише.

Јан. Николић.

МОЛИТВА.

Вишни Боже, призри на нас људе,
Заповједи, да се ово збуде:
Срб да Срба за свог држи брата,
Да мед' њима не буде ината!
Издајице да не буде Вука,
Србу да се српска пружа рука!

Прадједова да он спомен штује
На светиње српске да с' не пљује!
Да Србину сваки пос'о цвјета,
Да га штити десница Ти света!
Србин да ми буде узор свјета....
— На многаја и многаја љета...!

Сарајево.

Т. Вишњић.

ДВА СЛАВУЈА.

Кред зелена џбуна,
Где слобода влада,
Где поточић тихо,
Весело жубори —
Славуј, птица млада
Песмицом се мори:

Ох, да л' има сласти
Лепше од слободе?! —
Где ружица мири,
Где се песма шири;
Где лахорић лако
Зелен листић њија,
И сунашце јарко
Са висине сија!

То слушао славуј
У кавезу што је,
На усамљен стаде,
Жалосно да поје:

Песмо моја, пуна јада ли си,
Срце моје, та препуно ли си!
Ја усамљен из далека краја,
Без сунашца и без топла сјаја,
Без шумарка и кићена џбуна,
Без весеља и ружичних круна,
Без песмице што се туда хори,
И без друга што се вес'о мори,
Дан пролетњи пребивам без луга,
Где ме тужна обавија туга!...

Цариград, 1901. год.

Стева Фртунић.

КРАТКЕ ПРИЧЕ.

1. Дјетињa љубав.

У Италији живљаше неки сиромашан младић који се звао Хелиодар. Мати му беше сиромашна удовица, коју он у њеним тешким данима у старости са синовљом љубављу неговаше и чуваше. Вредним својим рукама зарађиваше хлеб себи и својој старој мајци. Једном уморан лежаше на рогожини и дремаше. Али га у дремежу тргне неки шушањ, и са страхом примети при светлости месечевој неког лопова, који све што виде узимаше да однесе. Хелиодар се не мицаше на свом лежишту; али кад је лопов своју дрску руку дигао и на празан лонац, који стајаше празан у куту, подиже се са свога лежишта и рече смерно: „Остави дрски човече, тај лонац, да могу сутра за мајку јела кувати!“ Лопов се осврте и забезекну се, кад чу ове речи. После кратког почивања рече он: „Спавај без бриге, добри младићу, таковог сина не могу да покрадем!“ Он остави, све што је покупио да носи, обриса сузу са ока, удали се, и више од тог времена није крао.

2. Како су основани Карлови Вари (Карлсбад)?

Карло IV. иђаше једном у лов. Цар остаде са својом пратњом подаље, а велики пси ловачки (агари) гоњаху великог јелена. Један од паса потрча за јеленом преко стене, скочи и паде у неки извор у шипрагу. За кратко

SOMBOR * GRADSKA BIBLIOTEKA * 1859

време чуше ловци жалосно урликање пса. Потрчаше шипрагу и нађоше пса свега опареног; јер беше скочио у неки топал извор. Лични лекар царев испита извор и сазнаде његову лековиту снагу. Ту цар даде саградити зграде, а доцније оправи се и купатило и зграда за болеснике. Тако су основани Карлови Вари (Карлсбад), прозвани по имену цара Карла.

Превео с немачког:

Мих. Д. Милинковић.

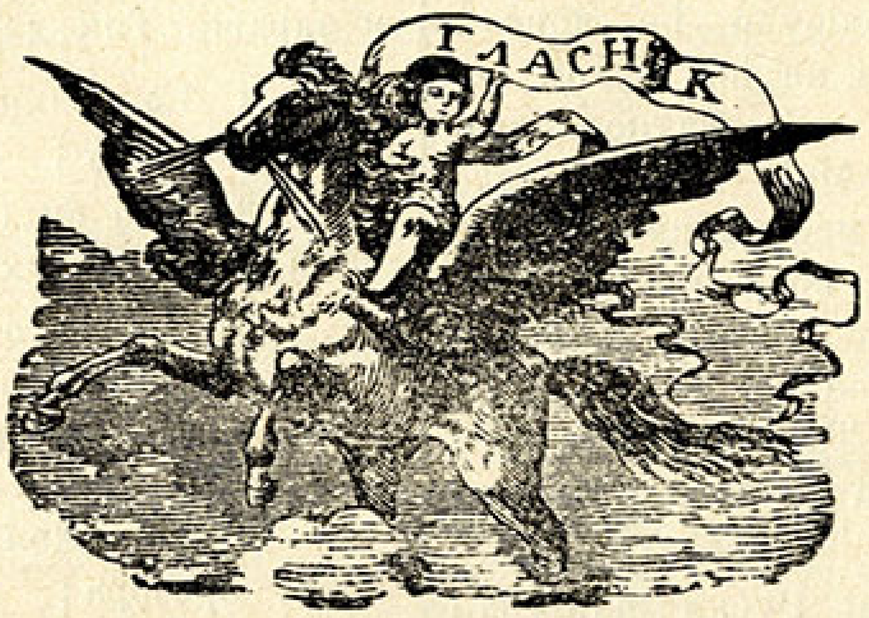

— **Несрећа због ракије.** У Старим Шовима, селу у Бачкој пили су у крчми ракије неки тамошњи Срби. А кад их је ракија загрејала и почеше више говорити, уђе у један мах у собу ратар Ђока Перић, па и без понуде узме ракију испред Душана Божића и испије. И због те управо шале завадише се Ђока и Душан и Ђока ћуши Душана. Душан на то устане и оде кући претећи. Мало после врати се Душан с пушком у руци те кроз прозор опали и погоди Ђоку у слепо око тако, да овај на место остаде мртав. Наравно да Душан сад у буварі чека суд и праведну казну. — Ето шта учини отровна ракија и луда памет!

— **Руска велика школа у Паризу.** Почетком Новембра месеца отворена је у Паризу, престоници Француској, руска велика школа, у којој ће се све науке учити на руском језику. До сад се уписало у ту школу 250 ученика. У великим школама обично плаћају ђаци доста велику школарину; али у овој школи не плаћа се ништа, а изгледи су, да ће школа бити врло добра, па зато ће бити у њој и много ђака.

— † **Ђока Остојић.** Почетком Новембра месеца преселио се у вечност у Бечу *Ђока Остојић* трговац. Он је био добар и ватрен Србин, који се одушевљавао за све што је српско. Он је у Бечу највише допринео, да се тамо оснује српска општина, којој је и председник био. Под његовим председништвом подигнута је у Бечу и лепа српска црква, која Србима Бечлијама служи на дику и понос. У своме животу имао је и тешких дана, али је све тешкоће умео да савлада и свагда је био и остао светао Србин и брижљив родитељ. Он је најлепши пример омладини српској, какав треба да је Србин трговац. Нека му је лака црна земља и вечан спомен у народу српском!

— **Нове српске земљорадничке задруге.** У Вршцу су основане две српске земљорадничке задруге. Првој је председник *Петар Каменарски,* потпредседник *Мита Токин* а пословођа *Коста Велић.* У другој задрузи је председник: *Јоца Ивошев*, потпредседник: *Коста Бајић* а пословођа *Мита Клицин* народни учитељ. — Нека им је сретно и благословено да Бог дâ!

— **Пут по Европи на колицима.** Лист „Грађанин“ што излази у Панчеву, пише ово: Ономадне је из Вршца у нашу варош приспео неки Антон Ханзлијан по занату стругар. Он се опкладио са једним Американцем о 8000 долара (16000 круна), да ће на колицима са три точка своју дебелу жену и ћерку од 5 година провозати по свима градовима Европским и то за 2 године. Он изгледа доста слаб, али се — као што сâм вели — добро осећа и прија му путовање. Он тура колица као оно дечија пред собом и

са собом ништа не носе, нити ствари нити новаца, већ то све на путу набављају и добивају. Жена у колицима изгледа као ружа у чуну, и само се смешка, а он издире. Путује већ 14 месеци и јамачно ће добити опкладу па ће онда лепо животарити а он се одморити. Путници су Бечлије. — Боже, каквих још не ће бити људи на свету!

— **Какво ће бити време у 1902. години?** Познати већ пророк за време, Рудолф Фалб, штампао је свој пророчански календар за 1902. годину. По његовом мишљењу биће у Јануару врло мало снега, дакле већином ће бити суво време; Фебруар ће донети много снега, а и Март се не ће у том постидити; у Априлу ће бити незнатно снега, али зато ће бити буре; у Мају падаће много кише, у другој половини месеца већином са буром. Температура биће врло променљива И у Јуну, особито прве и треће седмице, биће много кише, а само се по себи разуме, већином са бурама. — Тако вели Фалб, а шта ће Бог дати, то ће видети, ко жив дочека

— **Калуђер-милијунар.** Руски милијунар неки Ј. Сибирјаков отишао је у калуђере и живео је у манастиру светога Андрије у Светој Гори па је сад тамо умро у својој 40-тој години живота. Своје велико имање трошио је само на добротворне цели. Поклањао је новац милијунима. Своје огромно имање од 30 милијуна рубаља оставио је све у добротворне сврхе.

— **Пчеле не трпе црну боју.** Један Амерички пчеларски лист тврди, да пчеле не трпе црне боје, као бик црвену. Особе у црном оделу жешће нападају него друге. Црне кокоши, кад се приближе кошници, жестоко гоне и боду. Једног црног коња у колима изубадале су пчеле, а оног другог, бељца, оставиле су на миру.

— **Десет зимских заповести.** Наступа зима, па ваља знати, како да се зими држимо, да нам зима не нахуди. Један енглески лекар саставио је о том десет заповести и препоручује их онима, који желе остати живи и здрави. Тих десет заповести гласе овако:

1. Са гладним стомаком не излази јутром на улицу;
2. Ако си пио вруће пиће, не излази на хладан ваздух;
3. Држи топло груди и плећа своја;
4. На хладном ваздуху диши само на нос;
5. Не наслањај се леђима ни на хладан зид ни на врућу пећ;
6. На жељезничким колима не седи близу прозора;
7. Не стој мирно на зими у слободном ваздуху;
8. Не разговарај се зими на улици;
9. Купај се или се бар добро пери сваки дан и то ако је могуће рано из јутра, да ти се тело освежи;
10. Пре него што легнеш спавати угриј ноге.

НОВЕ КЊИГЕ И ЛИСТОВИ.

Извештај о српској православној мушкој учитељској школи у Пакрацу за школску годину 1900—1901. Приредио Никола Шумоња управитељ Штампан у Српској Манастирској Штампарији 1901. 8° стр. 64. — Из овога извештаја лепо се види читаво стање овога нашега најмлађега завода у земљама Угарске круне а на земљишту краљевине Славоније.

Кршњаци и крсна имена у Сарајеву, Високом, Травнику, Зеници; Лијевну, Бањалуци, Приједору, Новом, Кључу и Петровцу. Издао Михајло Милановић у Сарајеву. Мала 8° стр. 32. Цена 20 нов. — Из ове књижице се види, које су породице свечарице у горенаведеним местима и о којим свецима и празницима; па ко то воли знати, нека набави ову књижицу.

Русско — нѣмецкій Словарь. Составил Константин Андреев. **Russisch = Deutsches Wörterbuch** von Konstantin Andrejew. Wien, Pest. Leipzig. A. Hartlebens Verlag. Мала 8° стр. 203. Цена 2 круне и 20 пот.

Deutsch = russisches Wörterbuch von Konstantin Andrejew. **Нѣмецко — рѳсскій Словарь** Wien Pest Leipzig. Мала 8° стр. 188. Цена 2 круне и 20 пот.

Ово су речници за изучавање рускога језика. Речници су ови брижљиво састављени и обухватају сваки око 18000 речи протумачених руски и немачки. У руским речима су и потребне пригласице наведене, да се зна, како коју реч ваља изговорити. Обе су књиге врло спретне за руке и у платно лепо увезане, па с тога им није ни цена велика те добро долазе свима онима, који руски језик изучавају, а руски је језик један од светских језика, који има богату књижевност

па га је вредно и изучавати. Зато ове речнике топло препоручујемо љубитељима руског језика и руске књижевности.

Мостар српски цепни календар за 1902. год. (Година VI.) који је врло згодан са свога формата и практичан са својих разних таблица, тарифа, возних редова итд. Ове се године умножио са знатним допунама оваке врсте, те је постао потребна ручна књига за сваког у Босни и Херцеговини а и за друге крајеве. Цијена му је без биљега 25 потура а са биљегом 40 потура. Препродавци добивају знатан попуст.

Српски зидни лисни календар са старим и новим датумом. Давно се осећала потреба за згодно удешеним *српским зидним лисним календаром*, који би видним бројевима показивао стари и нови датум. Ту потребу попунио је овај календар, који служи уједно као украс на зиду, јер му је зидна таблица изведена врло укусно и уметнички а са фотографским снимцима разних градова и појединих партија. Ово је једини наш календар са оваком израдом. Цена је овом календару без биљега 1 круна и 20 потура. Препродавци добивају знатан попуст у цени.

Оба ова календара издала је *Издавачка књижарница и штампарија Пајера и Кисића у Мостару*, где се могу и добити.

---

1. РЕБУС.

Саставио: Ђорђо Видаковић у Бијељини.

---

2. КОЊИЧКИ СКОК.

Саставио: Паво В. Катанић у Сарајеву.

ка-	о;	свет	ћи	мо-	од-	И	да,	ко
нам		ко	То		ја	бих,		о-
Та-	же	це-	не	ре-	чу,	хте-	а-	мож-
ди	бож	ћа!				то	Ја	јем
Међ'		лу-				ру		стал-
су	бра-	со-				чио;	у	зе-
Ка	у	скри-	вељ,	ном	век	би	сам	Јер
в'о		гом	у-		У	кад		ма
дру-	јин	А	јед-	А-	се	с људ-	в'о,	год

РЕШЕЊЕ.

У прошлом броју „Голуба“ значе: **1. Ребус:** Више слушај мање зборн; **2. Коњички скок:**

На пољу је цича зима,
Ветар бије а снег веје,
У собици ушушканој
Пећка пуцка да нас греје.

На прозору стакла мутна,
По њима се цвеће леди,
Још'те мало да потраје
Па ће Дунав да се следи.

Где по снегу повеликом
Нико више и не иде,
Људи кажу: по ледини
Вучији се трази виде.

Извуците испод стреје
Те лагане саонице,
Да соником полетимо
Брдом, долом летимице.

Тоциљајка већ се прави
На потоку крај шумице,
А с брежуљка ено лете
Мале санке као птице.

Правилно решили: Марко Јовановић у Срем. Карловцима: 2. — Милан Живановић у Срем. Карловцима: 2. Лепосава Црквењакова у Турском Бечеју: 2. — Петар и Аца Поповић у Срем. Карловцима: 2, — Стака Шпирић у Бос. Градишци: 2. — Драгутин М. Радојковић и Зорка М. Радојковићева у Шапцу: 1. 2. — Драгица, Васо и Зорка Милеуснић у Слобоштини код Пожеге: 1. 2. — Никола Вукмировић у Осеку: 1. 2. — Стака, Даринка и Ђорђо Борковић и Госпава и Олга у Бос. Градишци: 1. 2. — Паја Сербул у Лугошу: 1. 2. — Симо Гороњевић у Раваници код Бос. Нови: 2. — Ђорђо П. Видаковић у Зворнику: 2. — Димитрије Стојшић Ирижанин: 1. —

Рад. А. Стојадиновић у Деспотовцу. Послан Вам је захтевани број. — Овај ребус је добар и у згодно време ћемо га и донети.

Васко у Варцар-Вакуфу. Прилична вам је ова песмица, али ипак није за јавност.

Симо Г. у Равница. Слабачко је.

Ђорђо Видаковић у Зворнику. „Зворник“ је доста добро написан и гледаћемо да га употребимо. Остало нам није по вољи.

Петар В. Станојчић у Шапцу. Коњички скок је добро сложен, али је слог остао крњ, па с тога нема праве вредности.

Димитрије Стојшић Ирижанин. Песмице су приличне и згодом ћемо их и донети.

Добр. Ј. Цветић и Алекс. Ж. Секулић у Београду. Слог (текст) у вашем коњ. скоку није згодан за нас; зато га не можемо ни донети.

Ана Михалџић у Кишфалуби. „Краљ Владимир“ Вам је лепо почео и до близу половине красно текао, али после изгуби скок. Ваљало би је изнова брижљиво прерадити, па шат би се тада могла и употребити. — „Две стазе“ су добре и донећемо, а гледаћемо и са трећим да Вас задовољимо.

Радован Стојадиновић у Шапцу. Добро је и згодом ћемо и донети

Исправак. На стр. 266 у другом ступцу од доле, стоји: у *Конову* магазу'; а треба: у *Каранову*' итд. што молимо да се овако исправи.

„Голуб“ излази сваког 1. и 15. Цена му је за Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на целу годину **3** круне. За Србију и Црну Гору **4** динара. За Турске покрајине, Бугарску и Русију **4** круне Претплата се шиље: Књижарници Мил. Каракашевића у Сомбор. А за Србију књижарници Вел. Валожића, М. Стајића и Андр. Пурића у Београд, М. Ј. Софронијевићу у Шабац. Рукописи се шиљу у плаћеним писмима на уредништво, и не враћају се.

Уређује: ЈОВАН БЛАГОЈЕВИЋ. Издаје: књижарница МИЛ. КАРАКАШЕВИЋА.

ШТАМПАРИЈА ФЕРДИНАНДА БИТЕРМАНА И СИНА У СОМБОРУ.

У СОМБОРУ, 15. ДЕЦЕМБЕРА 1901.

ГОД. XXIII. Бр. 20.

ЈОВИЦЕ

ЧЕЖЊА ЗА СЛАВОМ.

Ко за славом тежи, пење с' на врхунце
Сниježнога брда, кога злати сунце.
Ал' што с' више пење све је студен већа,
Ђе је мучно наћи струк мирисна цвећа.
У ниској долини наћеш легло среће,
У високој слави и бриге су веће.

Бар.

М. Јововић.

ЛИСТ ЗА СРПСКУ МЛАДЕЖ.

БОЖИЋ.

„Дјецо, сад се примиче један велики празник, а то је Христово рођење — весели Божић,“ — рече мати својој дјечици, која се једне зимске вечери бијаху око ње сакупила, молећи је да им што прича.

— Сјећате ли се, како смо оно лањске године о том великом празнику весели били?

— Сјећамо, сјећамо, — одазваше се дјечица, а само мала Милка гледи час у матер, час у браћу, па добро памти слушајући њихов разговор.

— Драга дјечице, — рече мати — ви се сви по нешто сјећате осим мале Милке, а да што боље запамтите причаћу вам о томе једну лијепу причу,

— Да чујем и ја слатка мамице и мени причај, — рече мала Милка.

— И мени је исту причу још кад сам и ја мала била моја мајка причала, а ја сам пазила и запамтила, па и ви треба да је запамтите!

По жељи дјечјој мати отпоче: Била једна сиромашна дјевојка а било јој је име Марија. Још у дјетињству умрије јој отац и мајка, те је послије узе к себи њезин рођак, коме бијаше име Јосиф. Марија је била добра и послушна. Свог рођака Јосифа слушала је као оца; Богу се молила, да је не заборави и да јој поживи њезина рођака, да не остане и без њега.

У њеној шеснајестој години јави јој се архангел Гаврил с ријечима; „Радуј се благодатна Марија, Господ је с тобом; ти ћеш родити сина, те му нађени име Исус, он ће бити син Вишњега Бога.“

Послије девет мјесеци Марија роди сина и надјене му име Исус; па тај дан и ми славимо и називамо „Божић.“ — А знате ли зашто?

— Зашто, зашто, слатка мамице? — запиташе је дјечица.

— Зато јер је Исус син Божији и прави Бог, који се родио на земљи, да нас избави од гријеха и од смрти... Ви кад пођете у школу о свему томе ћете учити, а ми сад да се разговарамо о Божићу. У Срба православне вјере таки је обичај те сваки домаћин закоље овчег брава а, негђе кољу и прасе, па за то сваке године у очи Божића ваш отац закоље по једног овна за веселице, а отиђе у шуму па усијече бадњаке и донесе их кући, па чим наступи поноћ он уноси бадњаке а ја га посипљем житом. Онда припече уз ватру веселицу, окреће је и пјева. Још пред Божић пјевају се многе пјесме, па нас и то још више весели.

— Па дај од тих пјесама кажи и нама једну, слатка мамице,

да и ми пјевамо, — мољаху је дјечица.

— Кад желите: казаћу вам једну, а ако је запамтите, казаћу вам и остале.

— Хоћемо, хоћемо, запамтићемо.

Онда мати поче полако али умиљато да пјева:

Под орахом почивало,
Весело, весело!*)
Ту почива брат и сека;
Сека везе а брат спава.
Сека брата иглом буди;
„Устај брате Божо душо,
Ти се пењи на орахе,
Па укини златну ресу,
Те је носи у ковача,
Од ковача у златара,
Нек ти скују златне кључе,
Те отвори граду врата,
Па ти види шта ј' у граду!“
Секу братац послушао:
Он се пење на орахе,
Па укиде златну ресу,
Те је носи у ковача,
Од ковача у златара.
Сковаше му златне кључе,
Те отвори граду врата.
Кад у граду девет браће,
Међу њима сека Мара;
На глави јој златна капа,
И два пера паунова
И четири крештелова.
Пухну вјетар с врх планине
И однесе Мари капу.
Згледаше се девет браће:
Ногам' гору прегазише,
Бродом воду пребродише;
Док нађоше златну капу,
Дадоше је сека-Мари,
Па сви сложно запјеваше:
„Весело, весело!“

*) Овако се уза сваки ред прицјева.

Тако им мати исприча Божичну причицу и испјева лијепу пјесмицу. Дјеца површно причицу запамтише, али пјесмица се мора по реду научити, за то мољаху матер, да им она напомене што не знају, и тако ту вечер научише и пјесмицу, те су је све до Божића пјевала.

Па научите је и ви Српчићии моји и пјевајте је! јер се ето примиче Божић.

У Доњем Поплату, Децембра 1901.

Спасоје Ђурић, учитељ.

ЕВО СНЕГА!

Ево снега веће прши
Засипајућ' брда, равни —
Прши снеже, ситно прши
Жељни смо те већ од лани!

Без тебе нам нема миља
Без тебе нам зиме није —
Ни Божића прâвог нема
Докле снијег не завије.

Радују се деца теби
Милином им око сева,
А зимња им успомена
Раздрагано срце згрева.

Прши снеже, па нападај,
Да отпочну зимње згоде —
На белцима да чекамо
Христијанске красне годе!

Пакрац, 1901.

Исаије Митровић.

НА БОЖИЋ.

Дали Брата по шпагови
Од нова капута,
Орасима мило звецка
По некол'ко пута.

„Реци Нано! Пар ил' умпар!
Али брзо само!“
„Баш без пара,“ — рече Нана,
„Дај ораје амо!“

Брата с' смешка, чини с' невешт,
А Нана га гледа,
И ништа се баш не срди,
Што ораје не да.

А који би све ораје
Још на Божић дао?
Не би Нана ни узела
Да му прави жао.

Нана ј' добра, па му рече:
„Гле ти њега само!
Кад ти нећеш, а ти хајде,
Да се котршкамо!“

Па онда се котршкају
Он и сестра Нана;
А то ј' лепо, кад се слажу
К'о деца ваљана.

А брат Душко, што тек пузи,
Ораје им дира.
„Немој Дуско!“ — карају га,
„Дај нам Дуско мира!“

Онда Душко цици прије,
Што с' по слами ваља;
Цица-маци друштво прави
Вољно с' с њом забавља.

А брат њихов најстарији
Задовољан поје:
„Слава Богу на висини!“
И „Рождество твоје!“

Довече ће с' тек веселит',
Малишани наши,
Кад им дођу са вертепом
Мали вертепаши.

Е тако је то на Божић
Код деце ваљане:
Так'ва деца дочекају
Увек лепе дане.

Срп. Елемир.

J. M. Уд.

БРДО ДАЈБАБЕ У ЗЕТИ И НОВОПОДИГНУТА СВЕТО-УСПЕНСКА ОБИТЕЉ У ДАЈБАПСКОЈ ГОРИ.

На југу од вароши Подгорице, удаљено од иетс за један сахат пута, а у поноситој Зети налази се голо, кршевито брдо „Дајбабе.“ Наши су стари запамтили кад је ово брдо красила шума. На овом мјесту налазе се и неки стари гробови; а предање говори, да је овђе и црква биле, али за то нема поузданих доказа. Истина, познају се трагови од некаквог старог темеља, по којему судећи, вјероватније је да је ту била каква ћелија испосничка (испосница) него ли црква. Можда је, како предање говори, и

црквица овђе постојала или на мјесту овог темеља или на другом, али се извјесно не може доказати.

Жалосно стање Зете под турском владом, чији се зулуми овђе највише осјећаху, у току дугог времена учинише у свему велику измјену. Некада дивна и природом украшена мјеста, која се и са разним знаменитостима поносише, постадоше само пустош. Ова судбина није ни Дајбабе мимоишла. Дајбапска гора би уништена, те сад је брдо голо; црквица разрушена; гробови, у којима се некада положише смртни остатци можда каквих знаменитих Срба, изравнише се са земљом и по њима израсте коров и трава, те је по овом брду била испаша сеоске животиње.

Али дође вријеме да ови гробови не остану запуштени, да и њих окади свештеничка рука; дође вријеме да се на овом мјесту служи служба Божија. Ту је сада свето-успенска обитељ, о којој ћу да пишем.

Напоменуо сам, да је Дајбапско брдо служило за испашу сеоске животиње. Једнога дана једно момче из оближњег села Дајбабе по имену Петко Ивезић, којему не бијаше више од 15 година, чувао је овце и по овом земљишту. Наједанпут показаше му се разна привиђења са чудним појавама, те он од страха нички падие на земљу, и пошто се освијести врати се са животињом кући, те ово исприча својим укућанима. За тим пође у манастир Острог, ђе ступи у службу код јеромонаха Симеона Поповића, строгога испосника, чију слику овђе и доносимо.

Ко је видио Саву (тако му бјеше крштено име) Поповића за вријеме пошљедњих ратова оружана као војника са јатаганом у руци, ђе иде противу непријатеља, да брани своје отачаство, а данас га види у дугој калуђерској мантији, црној камилавци, блиједа лица и погружена стаса са бројаницама у руци, погледом управљени к небу — тај се мора дивити таквој промјени.

Сава Поповић, родом са Цетиња, пође послије рата у Русију, ђе 1879. год. ступи у духовну семинарију, а по свршетку исте у кијевску духовну академију. У Кијево-Печерској лаври године 1887. прими монашки чин и буде произведен за јеромонаха под именом *Симеон*. По свршетку наука обишао је многе манастире и света мјеста, међу њима и гроб Господњи у Јерусалиму, ђе је на Богојављење 1889. год. судјеловао са онамошњим свештеницима освећењу воде (водоосвећењу). Вративши се у своју домовину настани се у манастиру Острогу, у којему почивају мошти св. Василија, чудотворца.

О животу оца Симеона Поповића оволико само у кратко напоменух, а о томе би се могло много више написати, али мени је сада намјера да опишем постанак свето-успенске обитељи и живот оца Симеона у њој.

Горе поменути Петко Ивезић, дошавши к оцу Симеону у Острог исприча му своје виђење. О. Симеона, као побожног човјека, ово причање задиви и намисли, да овђе ако би му се лијепо повољно учинило сагради дом Божји, ђе би се молио Богу за спасење душе своје. Оцу Симеону свагдашња је жеља била, да сагради цркву, ђе би усамљен провео свој вијек служећи само Богу. За ову циљ оставио је своје имање, које је од свог ђеда наслиједио.

Једном приликом кренувши из Острога за Цетиње сврати у Зету и види ово мјесто, чији му се положај допадне, а још уз то, што је мјесто здраво и у Историјској Зети, те ријеши да се овђе настани. Пошто је отишао на Цетиње тражио је дозволу, да овђе цркву сагради и ту му је жељу највиша власт и дозволила. Повративши

се с Цетиња 1896. год. окупи сељане и каже им своју намјеру, да међу овим гробовима сагради црквицу, него да му за овај посао опредијеле мјесто и продаду. Сељани се обрадоваше овој намјери оца Симеона и рекоше му:

„Радујемо се твојој намјери. Ваљда те је сами Бог к нама послао, а колико ти је год земљишта потребно обиљежи, и то ти драговољно даривамо!“ О. Симеон видећи народ побожан и богобајжљив и за овај њихов поклон начини им воду на сред села. Ово мјесто ограничи и назове га манастирском својином, забранивши да у будуће стока не смије туда пасти.

Чим је отпочео рад разнесе се о томе глас по цијелој околини, те народ иђаше гомилама њему, да се о његовој намјери извијести. Једном пођемо к овом брду неколико друга и кад дођосмо О. Симеон лијепо нас сусрете и показа нам свој стан. То бјеше једна дрвена колибица покривена штицом. Прегледајући ово налазили смо, ђе су на неколико мјеста радници копали тражећи црквено мјесто.

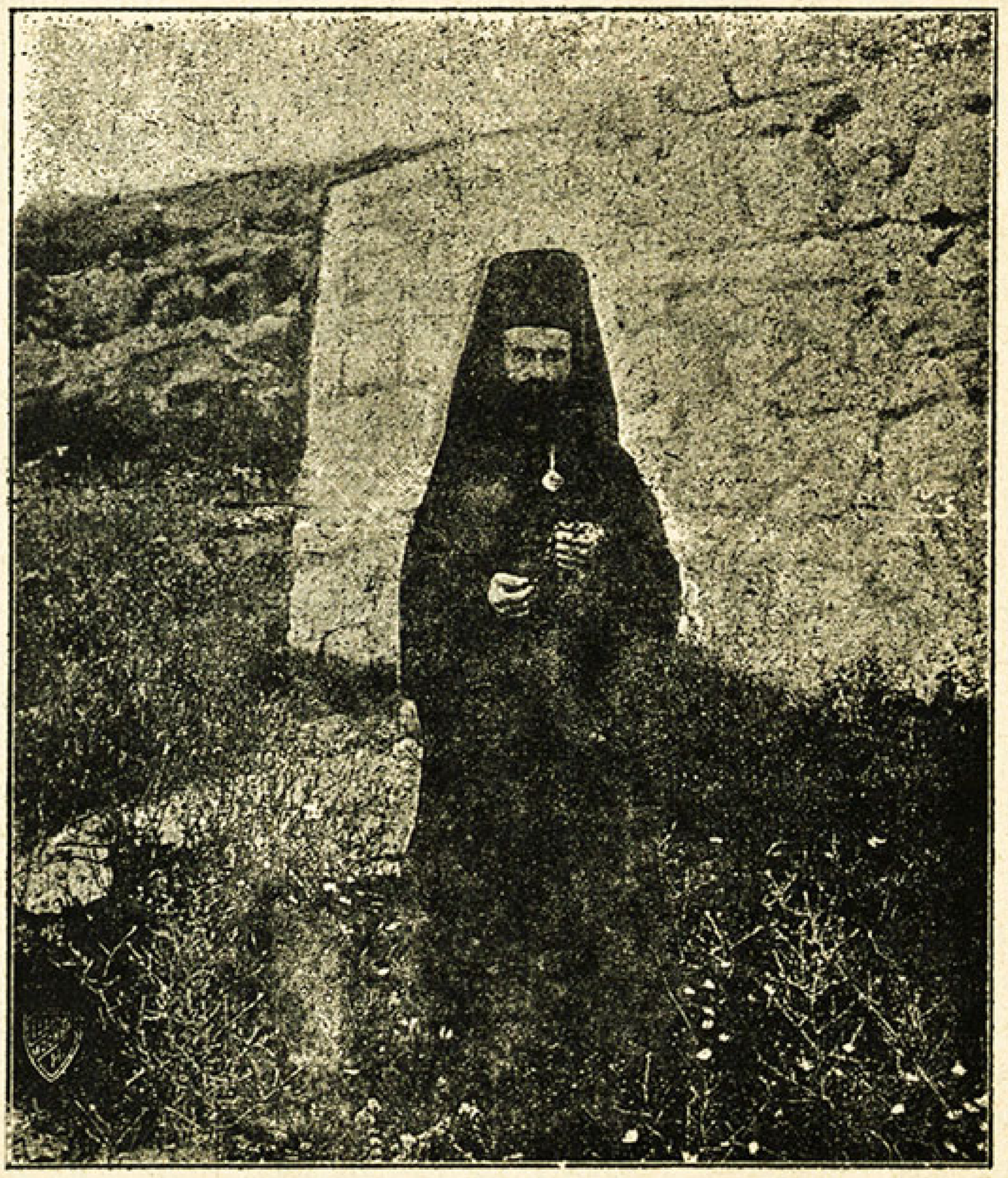

О. СИМЕОН-САВА ПОПОВИЋ.

Ми смо зачуђени били намјером и прегнућем оца Симеона знајући га као образована човјека, који је много пропутовао по Европи, зна више језика, видио је свјетске удобности са чиме се људи задовољавају; а сада, лишавајући се земаљских блага, прибио се при овом брду и ради са радницима руке му у блату као и осталим радницима, сам планира, не тражи савјета ни од кога, сем од Бога; храна му је слаба испосничка; стан од штица направљена колибица, која за вријеме кише пропушташе воду, те ни она не бјеше удешена да га од рђава времена спасе; спаваћи намјештај бијаше једна проста сламица и једно кратко ћебе, што му служаше за покривач. Ми бијасмо тронути овим и рекосмо му: „Оче Симеоне, Ви ћете, као човјек, који зна што је удобан живот, у оваковом живљењу нарушити своје здравље од влаге и других непогода и оволиког труда, пошто томе нијесте вични.“ Он нам одговори: „Ако човјеку тијело страда за Христа, душа му заслужује рајско насеље. Она су времена прошла кад су проповједници Божанске науке страдали, гоњени и мучени бивали. Данас треба на свете обитељи радити чистим срцем и на то употребљавати своје имање. То је души највећа утјеха и код Христа добива вјечни живот.“ Послије подужег разговора опростимо се са О. Симеоном, захваљујући му на његовом лијепом дочеку.

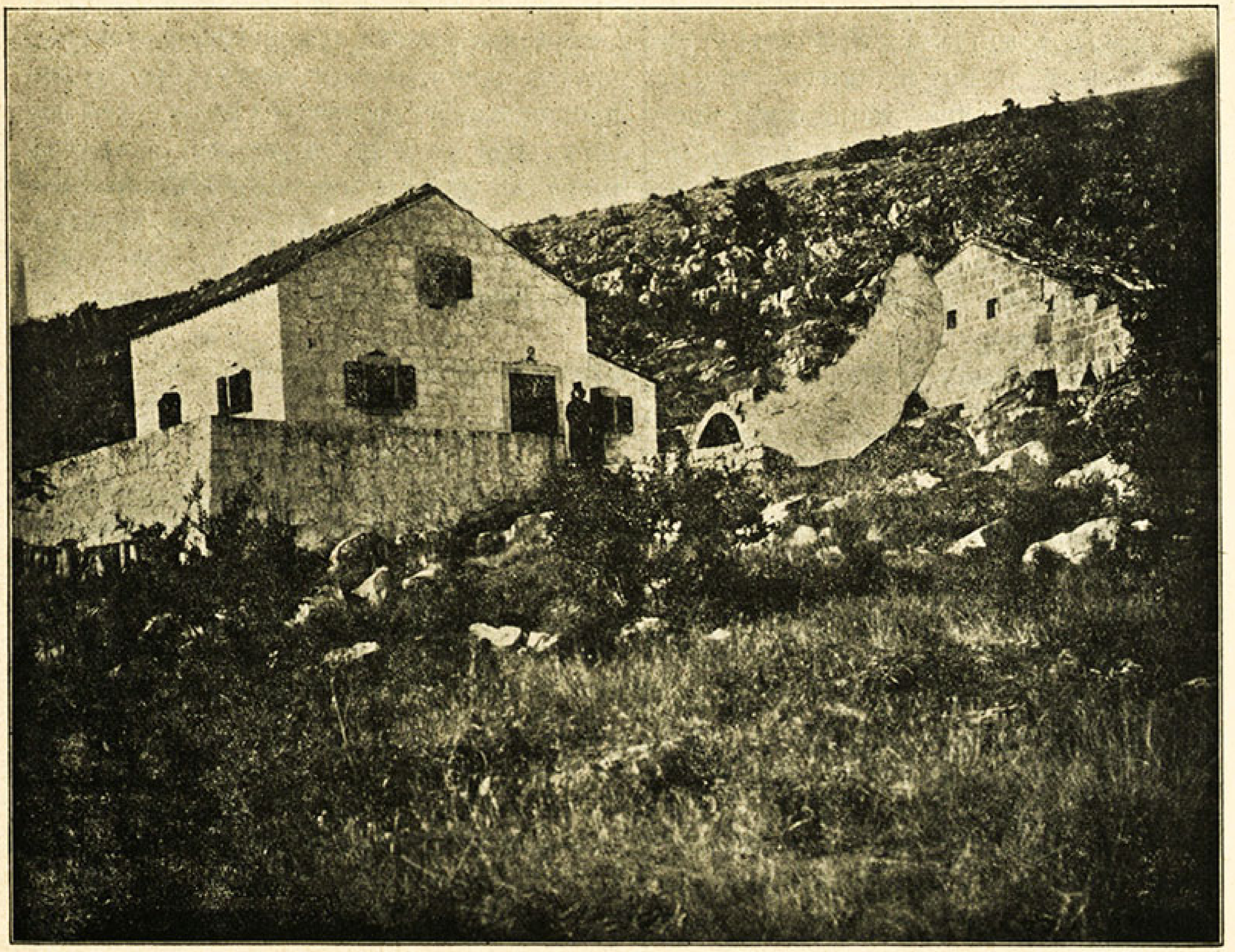

БРДО ДАЈБАБЕ У ЗЕТИ СА СВЕТО-УСПЕНСКОМ ОБИТЕЉИ.

Отац Симеон успио је у свом предузећу. Читаоцима износимо јасну и праву слику његове обитељи.

Број 1. поменуте слике означава подземну црквицу, која је са благословом највеће духовне власти освећења 23. Децембра 1897. год. а посвећена је успенију св. Богородице, које се слави 15. Августа, те се о томе дану овђе скупља велик народ. Црквица је мала, сва под земљом. У ходнику су двоја врата с десне и лијеве стране, ђе су мале ћелијице, које кад прегседаш врати се натраг у ходник и пођи даље к олтару, ђе видиш са обје стране природне стијене, а тако је и одозго сами крш, изузимајући неких малих мјеста, ђе је волат. Олтар је мали, али је дивно удешен. Кад човјек уђе у ову подземну богомољу, сјећа се старих катакомба.

Многи побожни Хришћани из Русије и Црне Горе давали су по могућству прилоге било у утварама црквеним, било у новцу за грађење ове црквице. Њина су имена записана и сваки дан се на литургији помињу.

Број 2. означава једну кућицу, коју је О. Симеон направио за свој стан; али пошто је к овој богомољи почео придолазити велики народ, а немајући мјеста ђе би се народ и дјеца склонили кад у очи празника дођу на исповијед, то отац Симеон остави јелно одјељење ове куће за долазећи народ, а друго за калуђере, а за себе начини засебан стан при самој црквици са сјеверне стране, што се види на слици под бројем 3. Једном сам приликом ушао у овај његов стан и чисто сам се задивио. Цио стан је украшен са иконама, свијећама и кандилима; на средини је сто, ђе се у слободном времену занима писањем и читањем или израђивањем светих икона. Под бројем 4. означава воду, коју је довео те код саме цркве извире.

Предпрошле године Његово Високопреосвештенство г. митрополит Митрофан послао је овђе неколико искушеника, да се код оца Симеона поучавају и спремају за калуђерски чин, од којих су неки са успјехом свршили и по наредби послати у неке манастире за настојатеље истих, а неки и данас продужавају учење.

Отац Симеон је побожан човјек. Сваки дан служи литургију, а у празничне дане послије литургије држи проповједи, у којима упућује народ на добар пут и одвраћа га од злих намјера. Он је предусретљив. Сваког радо прима, почасти га, поучи га лијепим савјетима, те се од њега свако задовољан враћа. Често долазе к њему и преко граничари, да се овђе исповиједају и приме св. тајну.

Једном приликом идући пут све цркве сретем неке породице ђе се од цркве враћају, носећи неку ђецу. Једнога запитам: шта је томе маломе?

— Слаб је, па смо га носили оцу Симеону, да му очита молитву.

— Је ли боље од његове молитве?

— Многи како ђеца тако и одрасли исцијењени су његовим молитвама. Он је побожан као да је свечи човјек.

Из овога разговора видио сам, да је код њега народ нашао оно, што је Христос рекао! „Вјера твоја спасет тја!“

О овој богомољи и животу оца Симеона писали су и руски књижевници. Године 1898. посјетио је оца Симеона и његову црквицу М. Петрович-Варава и о њој написао засебну књижицу са сликама. А књаз Димитрије Голицин (Муравлин) у својој књизи „На Сина мора“ на страни 106. између осталога пише: „Пријатније личности од оца Симеона ја никада нијесам сријетао; из душе његове излази безгранична чистота и јевангелска простота, која састављa главно достојанство нашега Оца Јоана Кронштатског.“

Питао сам оца Симеона, да ли је забиљежио о постанку и току ове радње и о помагачима, на што ми је он одговорио, да је то све у засебној књизи код њега забиљежено и то: потпуни податци о овој радњи, имена радника, имена приложника одакле је који и шта је приложио; то ће временом у засебној књизи изаћи штампано са сликама, као и други његови писмени радови. Отац Симеон, уложивши све своје нашљедство у овај Богоугодни рад остао је само на једну плату, са којом се мучи и труди да овај рад усавршава. Почео је по овом простору и дрвећа садити, па ако му се даде какве материјалне помоћи, ово ће брдо добити свој стари шумовит изглед, а манастир красиће ово мјесто и биће га милина посјећават, јер и сама природа украсила је ово мјесто за обитељ. Испод овога брда пружа се Зетска равница преко које бацаш поглед на Скадарско језеро и преко њега на Скадар у Арбанији. На источној страни виде се поља и велике планине у Арбанији, а на западу: брда старе Црне Горе, по којима се водише многи ратови и проливаше се крв за „крст часни и слободу златну.“

Подгорица, Црна Гора 1901.

Нешо Станић.

ГОЛУБОВ ГЛАСНИК.

— **Нови добротвори народни.** Из Београда јављају, да су тамо ових дана умрла два велика добротвора народна а то су: 1. Драгиња удовица Станојла Петровића, која је у Београду умрла и оставила 200,000 динара на издржавање сиромашних богослова српских; и 2. Никола Радојковић бивши Београдски трговац, који је оставио 700,000 динара српском народу на потпомагање српске трговине. Ово су заиста племените и велике задужбине српске, чији ће оснивоци живети у лепој успомени народној док је и једног Србина на свету. Слава им!

— **Захвалност руског цара.** Руском цару Николи је јављено, да је војник Александров устима исисао рану своме другу, кога је ујела змија и тиме му живот сачувао. Чувши за то племенито дело свога војника, цар је одликовао свога верног и честитога војника „орденом за спасење погибајушчих“ и нареди, да му се изда новчана награда и изрази његова благодарност.

— **Дубока старост.** Пре неког времена донели су турски листови вест, да је у Скадру умро један мусломанин (мухамеданац) по имену Хаџи Исмаил, који је живео свега 160 година а оставио иза себе 200 потомака. До смрти је био здрав и присебан. То се зове леп век.

— **Забавни клуб.** Аустро-Угарски поданици што живе у Београду, основали су свој забавни клуб и уз њега читаоницу, за коју ће набављати и читати поред светских листова и све листове на свима језицима, што се говоре у нашој заједничкој домовини. За председника том друштву изабран је наш познати и омиљени књижевник Чика-Васа Крстић-Љубисав (Др. Казбулбуц), а за тајника г. В. Столић.

— **Краљичино доброчинство.** Српска краљица Драга одредила је сталну и обилату месечну потпору српском листу „Колу,“ који у Београду излази двапут месечно у свескама од 4 табака, а уз годишњу цену од 12 динара или 12 круна. Осим тога даваће награду писцима за дела им, за која суд од старијих књижевника каже да награду заслужују. Ово племенито дело краљице Драге учиниће, да ће наш и иначе изврсни лист „Коло“ још изврснији бити, чега ради га и опет топло препоручујемо нашем народу, да се на њ од нове године претплате и читајући га у њему уживају.

— **Бурске издајице.** Жан Целије бурски генерал изневерио је своју браћу и прешао Енглезима. Енглези су га радо примили па га још и наградили дајући му сваки дан по 3 круне и више од половине ене стоке, коју буде дотерао у енглески табор. Овај Жан Целије је био дакле бурски издајица који је имао и своју чету, којом се борио противу свога народа. Али бише лоше среће. Када су пошли да хватају стоку, Бури их намаме у неку клопку и лепо их похватају и све исеку. Њих 15 су склопљеним рукама

молили милост, али им се Бури не хтедоше смиловати, него их све побише, јер је њихов главни заповедник Бота издао заповест, да се сваки издајица убије, кад се ухвати. Тако се плаћа издајицама, па тешко да ће се међу Бурима још који издајица наћи.

— **„Балканска Царица“ на мађарском језику.** Познато ваљано дело кнеза Николе, Господара Црне Горе под именом „Балканска Царица,“ која се у нашим позориштима представља на велико задовољство народа, преведено је и на мађарски језик. Превео га је по дозволи писца г. Љубомир Грујић чиновник у Митровици, штампаће се у Будимпешти и скорим ће се представљати и у мађарском позоришту.

— **Песме Петра Прерадовића** прештампава књижарница Велимира Валожића у Београду лепим ћирилским словима. У овој су књизи прикупљене све најлепше песме овога великога песника нашег. Књига се штампа лепим крупним словима на финој хартији, изнеће преко 8 табака а стаје само 1 динар. Скупљачи претплате добивају на пет књига једну бесплатно. — Најтоплије препоручујемо ово красно дело нашем народу, да га набави, пажљиво чита и у њему ужива.

— **Број душа у Петрограду.** У Петрограду, престоници руској, има по најновијем попису народа 1,264.920 душа становника; од ових становника долази на предграђа 134,541 душа.

— **600-годишњица.** Ове се године навршује 600 година, како се изумео компас т. ј. справа, која тачно показује стране света: Исток, Запад, Север, Југ. Од кад постоји компас, од тога доба се морем поуздано путује куда се хоће, што пре тога није могло бити.

— **Земљотрес у Загребу.** Пред Никољдан на 2 дана иза три сата после подне осетио се у Загребу доста јак земљотрес. Трајао је отприлике 3 секунда, а пратила га је ужасна подземна тутњава. На ту тутњаву појурише људи из станова, дућана и кафана на поље, да виде шта је, и тек тада су видели, да је земљотрес. По улицама и двориштима лежали су црепови, цигље и малтер, што попадаше с кровова и са зидова; срушио се и по који димњак. У кућама су се пољуљали ормани, са ормана су падале ствари као нпр. кипови, свећњаци, флаше са укуваним воћем итд. У вече је падала киша са севањем мунја и грмљавином. Сутра и прексутра дан понављао се мањи земљотрес, али ни први ни ови други нису нанели веће штете, само што се свет био јако уплашио, па је на том и остало.

— **Руски језик у српским школама.** Народна Скупштина у Београду донела је закон, по коме ће се од сад по свима средњим школама учити и руски језик. Ова новина обрадовала је сву Србију. Српској деци лако је учити руски језик, јер је руски језик сродан нашем. Руски језик уче многи Немци, Французи, Енглези и Мађари сами од добре воље, ма да им је и тешко, само зато, да се могу користити руском књижевношћу, која је врло богата у сваком погледу, а руски је језик и један од највећих светских језика, па је већ и зато од велике важности, па баш зато треба да га научи и сваки образован Србин, тим пре, што је Србину врло лако научити руски.

— **Нов лист.** У Новом Саду почео је излазити 5. Децембра о. г. нов лист под насловом: **„Трговачке Новине“** лист српског трговачког удружења. Овај лист излази сваке среде на целом табаку и чланови удружења трговачког добивају га бесплатно; за нечланове стаје 8 круна или 10 динара на годину, а трговачки помоћници добивају га у пô цене. Уредник је листу Милан Поповић а штампан је у штампарији Ђорђа Ивковића у Новом Саду. Лист је овај покренут у намери, да помаже српску трговину, занате и новчане радове; радиће за тим, да подигне и оснажи српску трговачку и привредничку свест, како би Српство и с те стране што боље напредовало и јачало. Тога ради топло препоручујемо овај лист српским трговцима и занатлијама и њиховим помоћницима.

— **Муње и грмљавине пред Божић.** У недељу 9. Децембра, на три дана пред римокатолички Божић, у вече око 6 сати и после севале су муње и грммло као у пролеће; уз то бејаше топла и доста бујна киша као да нам Ускрс долази а не Божић. И иначе је време веома топло и пријатно; а из Шпаније, Енглеске, Русије и Америке јављају, да је тамо жестока зима са великим и јаким мећавама, па нема сумње, да ће после ових топлих дана и код нас студено време наступити.

— **Друштво противу алкохолних пића.** Алкохолно пиће зове се свако пиће, којим се човек може опити, а то је: вино, ракија, пиво, рум итд. Ова пића, особито, кад се много пију, јако шкоде здрављу а људи у пићу и многа зла почине. Зато је у Београду основано друштво под именом: „Друштво за сузбијање алкохолних пића. То друштво има

и своју управу, у којој је председник: Др. Јован Данић; потпредседник: Борислав Б. Тодоровић управитељ Трговачке Академије; тајник: Васа Марковић књиговођа чиновничке задруге; благајник: Андра Банковић столар; књижничар: Дим. Стојановић учитељ. — Да Бог да био срећан и благословен рад овом племенитом друштву!

РЕШЕЊЕ.

У прошлом бр. „Голуба“ значи **I. Ребус:** Избирач нађе утирач; **Иоњ. скок:**

Међ' собом су људи браћа,
Тако каже свет нам цео:
То одрећи ја не могу
И ако бих иожда хтео.
Ја верујем у то тачно,
Јер кадгод сам се људма биво,
У једном се увек Авељ
А у другом Кајин скриво.

Правилно решили: Зорка Јездимировић у Сомбору: 1 2. — Александра Вукадиновић, Јованка Мириловић, Стеванка Пандуровић, Стева Купусаревић и Паја Томић у Сомбору: 1. 2. — Паја Сербул у Лугошу: 1. 2. — Миленко Марин и Божидар Загорчић у Срем. Карловцима: 1. — Коста Пауновић у Винковцима: 1. 2. — Марко Јовановић у Срем. Карловцима: 1 2. — Данило Јовановић у Дервенти: 1. — Бранко Миловановић у Турској Кањижи: 1. 2. — Стака Даринка и Ђорђе Борковић: Шмитран и Босиљка Костић у Бос. Градишци: 1. 2. — Петар и Аца Поповић у Срем. Карловцима: 1. 2. — Драгица, Васа и Зорка Милеуснић у Слободштини: 1 2. — Стака Петраковић и Рајко Благојевић у Бос Дубици: 1, — Ђурица Лишић у Бач Мартоношу: 1. 2. — Лепосава Црквењакова у Турском Бечеју: 1, 2. — Јелка и Дамјан Л. Вучковић у Осеку: 1. 2 — Олга, Љубомир и Велимир Јелачић у Мостару: 2. — Милош, Милица, Илија и Љубица Павловић у Шапцу: 1. — Саво Н. Јуришић у Брчком: 1, — Драгиња Градићева и Лепосава Гаталова у Мостару: 1. — Миленко П. Секулић у Лијевну: 1. 2. — Радован А. Стојадиновић у Деспотовцу: 1. — Зорка Јањићева у Мостару: 1. — Милева Тадић, Видосава Чубриловић, Равијојла Брајић, Мара Милојчић, Јованка Вученовић, Георгина Бајић, М. Берић и Зорка Прчић у Бос. Градишци: 1. — Дејан Ристов Павић у Мостару: 2.

☞ **Чије име није штампано, знак је или да му није решење правилно или да је доцкан стигло.**

Исправак. У 8. бр. „Голуба“ на стр. 121. у песми „Српска Мајка“, 7-мој китици у првом реду стоји: *А о раме*, а треба: *У десницу*. Писац је сад тек приметио ову своју погрешку, те је овим исправља, па и ми молимо своје читаоце, да сваки у свом броју овако исправи.

Свима. У овом броју не доносимо никаквих задатака за решавање, да нам не би решење у нову годину прешло.

Јефто Н. Михојевић у Стоцу. Слабачко је.

Радослав Ловић у Т. Кањижи. Добро је смишљено и састављено, али није доста лепо нацртано, зато не можемо употребити.

Дамјанко у Осеку. Све је добро и употребићемо у своје време.

Старимлад у Загребу. Једино рачунски задатак можемо употребити. Остало или смо већ имали или нам се не свиђа.

П. С. В. на Ријеци у Црној Гори. Добро је смишљено, али није правилно сложено. Покушајте наново.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Са овим бројем навршује „Голуб“ 23-ћу, а од нове године, ако Бог да, ступиће у своју 24-ту годину, те молимо све наше и његове пријатеље, да га и даље претплатом помогну, како бисмо га још и даље у истом правцу одржати могли.

Претплата му је на целу годину 3 круне, за Србију 4 динара, а и даље ће излазити 2 пута месечно (осим Јула и Августа), те је сразмерно најјефтинији лист наш те врсте. На ресију га не можемо ни у будуће давати.

☞ Уједно јављамо, да смо спремили особито лепе **ДИВОТ-КОРИЦЕ** и за ову годину „Голуба.“ Корице су у платну плаве и црвене са златним натписима а стају само 1 круну и 10 потура за поштарину. Ко пошље претплату на целу годину и круну за корице, добиће корице о нашем трошку.

☞ Неки од наших претплатника су заборавили за ову годину послати и трећу круну у име претплате; тима свима задржавамо овај број, док не пошљу и ту круну. Та круна може се најлакше и о једном трошку послати са новом претплатом, те ће овај задржани број, чим новац стигне, одмах добити.

Ревносним скупљатима радо дајемо и у будуће на сваких 10 претплатника лист на дар или новац за њега.

Надајући се пријатељском обилатом одзиву јесмо

У Сомбору 15. Децембра 1901.

УРЕДНИШТВО И НАКЛАДА
„ГОЛУБА.“

„Голуб“ излази сваког 1. и 15. Цена му је за Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на целу годину **3** круне. За Србију и Црну Гору **4** динара. За Турске покрајине, Бугарску и Русију **4** круне Претплата се шиље: Књижарници Мил. Каракашевића у Сомбор. А за Србију књижарници Вел. Валожића, М. Стајића и Андр. Пурића у Београд, М. Ј. Софронијевићу у Шабац. Рукописи се шиљу у плаћеним писмима на уредништво, и не враћају се

Уређује: ЈОВАН БЛАГОЈЕВИЋ. Издаје: књижарница МИЛ. КАРАКАШЕВИЋА.

ШТАМПАРИЈА ФЕРДИНАНДА БИТЕРМАНА И СИНА У СОМБОРУ.

Градска Библиотека Сомбор. 1939.